

Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ - Φ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΑΙ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1970

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ
2. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΕΥΡΕΣΙΑ ΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΕΥΡΕΣΙΑ Η ΕΝ ΑΙΩΛΩ
ΕΥΡΕΣΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΩ

ΕΥΡΕΣΙΑ

ΕΥΡΕΣΙΑ

ΕΥΡΕΣΙΑ

ΕΥΡΕΣΙΑ Η ΕΝ ΑΙΩΛΩ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ*

✱ 1. ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Τὸ δράμα εἶναι ἐν τῶν τριῶν μεγάλων εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου. Τὰ ἄλλα δύο εἶναι τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρική ποίησις.

Ἔργον θεατρικόν, προωρισμένον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του πάντοτε διὰ παράστασιν καὶ ὄχι δι' ἀπλῆν ἀνάγνωσιν, τὸ δράμα ἦτο καλλιτέχνημα σύνθετον, διότι ἐκτὸς τοῦ λόγου, ὅστις ἦτο τὸ κύριον ὄργανον τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐκφράσεως, ἦτο ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσίν του ἡ συνδρομὴ καὶ ἄλλων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ὀρχήσεως. Ὅρισμένα μέρη του ἐμελοποιούντο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἤθοντο ὑπὸ προσώπων ἀποτελούντων Χορόν, σκηνωδεύοντο δὲ καὶ ὑπὸ ὄνθμικῶν κινήσεων ἢ καὶ πραγματικῆς ὀρχήσεως.

Πάντως ὅμως κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τὸ δράμα ἦτο ἔργον ποιητικόν, δηλαδὴ λογοτεχνικόν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τοῦτοις τὸ ὀνόμασαν δράμα (ἐκ τοῦ δ ρ ἄ ω - δ ρ ὠ = πράττω), διότι δι' αὐτοὺς ἦτο κυρίως κάτι τὸ δ ρ ὠ μ ε ν ο ν, ἦτοι πράξις, καὶ δὴ, ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἱεροπραξία, ἱεροτελεστία.

Εἰς ὀρισμένας ἱεροτελεστίας, π. χ. εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια, οἱ παριστάμενοι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἤκουον τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ἀδόμενα, ἔβλεπον καὶ ἱεράς συμβολικὰς πράξεις, τὰς ὁποίας ὀνόμαζον δ ρ ὠ μ ε ν α. Ταῦτα δὲν ἦσαν δράματα, πρωτότυπα δηλαδὴ καὶ ἐλεύθερα καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ ἐκτελώνται ἐκάστοτε πιστῶς, κατὰ ὀρισμένον τυπικόν, διότι ἐπιστεύετο ὅτι οὕτως ὁ θερησκευτικὸς σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον ἐγίνοντο, θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἐνδολώτερον πάντως ὅμως ἀναλογία τις μεταξὺ τῶν δρωμένων τούτων καὶ τοῦ γεννωμένου δράματος ὑπῆρχε καὶ ἡ ὁμοίότης αὕτη θὰ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καθιερωθῇ τὸ ὄνομα δ ρ ἄ μ α διὰ τὸ νέον τοῦτο ποιητικόν εἶδος.

Τοῦ ἔπους ὑπόθεσις ἦσαν τὰ κ λ έ α ἀ ν δ ρ ὠ ν, δηλαδὴ καὶ ἐκεῖ

* Τοῦ Θ. Σταύρου.

δρασίς κυρίως· τὸ λυρικὸν ποίημα ἐκφράζει συναισθήματα, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἐξυμνεῖ ἢ ἀφηγεῖται — ἂν καὶ κατὰ τρόπον διάφορον τοῦ ἔπους — πράξεις. Τὴν δρασίω ὅμως αὐτήν, τὰς πράξεις αὐτάς, οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἐπικοῦ ἢ λυρικοῦ ἔργου δὲν τὰς βλέπουν ἐνώπιόν των· βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ποιητὴν ἢ τὸν ῥαψωδὸν ἀπαγγέλλοντα, ἀφηγούμενον, βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ λυρικοῦ ἄσματος ἢ τοὺς ἐκτελεστὰς, τὸν Χορὸν — ἂν πρόκειται περὶ λυρικοῦ ποιήματος χορικοῦ — ἄδοντας καὶ ἐξυμνοῦντας πράξεις. Ἀντιθέτως κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δράματος ὁ θεατὴς ἔχει ἐνώπιόν του πρόσωπα — τοὺς ὑποκριτὰς (δηλ. τοὺς ἥθοποιούς) καὶ τοὺς χορευτὰς —, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται ὡς οἱ ἥρωες τοῦ ἔργου, ὑποδύονται δηλ. ἄλλα πρόσωπα καὶ ὡς τοιαῦτα ἐνεργοῦν ὀμιλοῦντα καὶ δρῶντα. Εἰς τὸ δράμα λοιπὸν ἢ δρασίς παρουσιάζεται ὡς ζωντανὴ πραγματικότης καὶ ὄχι ὡς θέμα ἀφηγήσεως.

Ἐπιπλέον δὲ εἰς τὴν ἀρχαιότητα τριῶν εἰδῶν δράματα : ἡ τ ρ α γ ω φ ῶ δ ῖ α, τὸ σ α τ υ ρ ῖ κ ο ν δ ρ ᾶ μ α καὶ ἡ κ ω μ ῶ δ ῖ α.

Ἡ τραγωδία εἶναι τὸ σοβαρὸν, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δράμα. Οἱ ποιηταὶ τῆς ἡντιλον τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν λαϊκῶν μύθων — σπανιώτατα ἀπὸ ἄλλας πηγὰς — καὶ ἐπραγματεύοντο αὐτὰ κατὰ τρόπον γεννῶντα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα· κυρίως προεκάλουν τὴν μέχρι δακρῶν πολλὰκις συμπάθειάν των πρὸς τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ἀγωνίαν διὰ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὰ κινδύνους, τὸν ἔ λ ε ο ν καὶ τὸν φ ό β ο ν, ὅπως ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἡ ποίησις ἐν γένει εἶναι μίμησις. Τὴν μίμησιν ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν ὡς πιστὴν καὶ δουλικὴν ἀντιγραφὴν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ὡς ἐλευθέραν δημιουργίαν καὶ σύνθεσιν τῶν στοιχείων τῆς πραγματικότητος μὲ τάσιν πρὸς ἐξιδανίκευσιν. Εἰδικώτερον ἢ τραγωδία εἶναι μίμησις πράξεως σοβαρᾶς, ἐχούσης ἀρχήν, μέσον καὶ τέλος καὶ κάποιαν ἔκτασιν, μέγεθος εὐσύνοπτον. Ἡ μίμησις γίνεται διὰ λόγον ἢ δ υ σ μ έ ν ο υ, ἔχοντος δηλαδὴ ῥυθμὸν, ἀρμονίαν καὶ μελωδίαν. Τὰ ἡδύσματα ταῦτα δὲν ἐγκατασπείρονται πάντα ὁμοῦ εἰς ὀλόκληρον τὸ ἔργον, ἀλλὰ κοσμοῦν τὰ διάφορα μέρη τῆς τραγωδίας, ὅπου ἕκαστον εὐαρμοστεῖ. Ἡ τραγωδία διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεατῶν τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον· ὁ θεατὴς βλέπων πάσχοντα τὸν ἥρωα — ὅστις συνήθως ἔχει ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τείνει πρὸς ἀνώτερα ἀγαθὰ, ἀλλὰ πίπτει διὰ σφάλμα τι ἢ ἁμαρτίαν — αἰσθά-

νεται ζωηράν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν τύχην του. Ἐν τέλει ὅμως ἐπέρχεται ἡ κἀθαρσις· ὁ ποιητὴς μὲ τὴν τέχνην του δίδει τοιαύτην τροπὴν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μύθου καὶ ἔπειτα τοιαύτην λύσιν εἰς τὸ δράμα, ὥστε ὁ ἥρωσ πίπτει ἀξιοπρεπῶς καὶ ὑποκύπτει εἰς τοὺς νόμους τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἠθικῆς τάξεως. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἡ ὁποία εἶχε ταραχθῆ ἀπὸ τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, καθαίρεται ἀπὸ τὰ παθήματα ταῦτα διὰ τῆς δοκιμασίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπέρασεν, ἀνακουφίζεται καὶ καταπραΰνεται.

Τὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τραγωδίας, τὰ ὁποία ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, περιέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ *Ποιητικῇ* του εἰς ἓνα περίφημον ὀρισμὸν, ὅστις ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἐξῆς: "Ἔστιν οὖν τραγωδία μίμησις πράξεωσ σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χωρὶς ἐκάστω τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἔλεου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν.

Οἱ ποιηταὶ τῶν τραγωδιῶν ἔγραφον καὶ τὰ σατυρικά δράματα. Ἐδίδον εἰς αὐτὰ ἐξωτερικὴν μορφήν ὁμοίαν πρὸς τὴν τῆς τραγωδίας καὶ ἦντλον καὶ δι' αὐτὰ τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς μύθους, τοὺς ὁποίους ὅμως ἔβλεπον τώρα ὑπὸ τὴν φαιδράν των ὄψιν. Τὸ σατυρικὸν δράμα, ζωηρὸν καὶ εὐθυμον, προεκάλει τὸν γέλωτα, ἀλλὰ δὲν ἐκαυτηρίαζε, δὲν διεκωμῶδει, δὲν ἐσατίριζε*. Τὸ σατυρικὸν δράμα ὠνομάσθη οὕτω, διότι τὸν Χορόν του ἀπετέλουν πάντοτε Σάτυροι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς ὡς κορυφαῖον ἓνα γέροντα Σειληνόν· οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὀνόμαζον ἐνίοτε καὶ δράμα *σειληνικόν*.

Αἱ κωμωδίαὶ συνετίθεντο ὑπὸ εἰδικῶν ποιητῶν, τῶν κωμικῶν ποιητῶν ἢ κωμωδοποιῶν. Οὗτοι ἐλάμβανον τὰ θέματά των ἀπὸ τὴν σύγχρονον καθημερινὴν ζωὴν ἢ ἀπὸ κόσμους φανταστικούς. Ἡ κωμωδία προεκάλει καὶ αὐτὴ τὸν γέλωτα, ἀλλὰ συγχρόνως — τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν παλαιάν της μορφήν, ἣτοι μέχρι τοῦ 390 περίπου π.Χ. — ἔσκωπτε καὶ ἐκαυτηρίαζε καὶ μάλιστα πολλάκις κατὰ τρόπον ἀστηρὸν καὶ ἀμειλικτον πρόσωπα καὶ πράγματα, καταστάσεις πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς καὶ ἰδέας, τὰς ὁποίας οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ θεώρουσαν πεπληνημένας καὶ ἐπικινδύνους.

* Οὔτε καὶ ἔχει σχέσηιν τινὰ ἡ λέξις σατυρικὸν πρὸς τὴν σάτιραν, λέξιν λατινικὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐσχηματίσαμεν τὸ ρῆμα σατιρίζω.

Ἡ ἀρχαία τραγωδία — ὅπως καὶ τὰ ἄλλα εἶδη τοῦ δράματος — ἦτο, ὡς εἶπομεν, καλλιτέχνημα σύνθετον τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεώς της ἦσαν ὁ λόγος, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ὄρχησις. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐκάστης τραγωδίας ἐλάμβανε μέρος ἀπαραιτήτως Χορός, ἦτοι ὄμιλος προσώπων — 12 παλαιότερον, 15 ἀπὸ τοῦ Σοφοκλέους —, ὁ ὁποῖος ἦδεν ὄλος συγχρόνως ἢ κατὰ ἡμιχόρια καὶ ἐξετέλει ὀρθμικὰς κινήσεις καὶ πραγματικὴν ὄρχησιν, μιμητικὴν πράξεων καὶ ἐκφραστικὴν ψυχικῶν καταστάσεων. Ἄμα τῇ παρόδῳ του, ἦτοι τῇ εισόδῳ του εἰς τὸν τόπον τῶν παραστάσεων, τὴν ὀρχήστρον, ἦδεν ἐν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο καὶ αὐτὸ πάροδος· ἔπειτα δὲ κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν διαλογικῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα ἀπηγγέλλοντο, ἦδεν ἄλλα ἄσματα, τὰ λεγόμενα στάσιμα. Τὰ χορικά ταῦτα ἄσματα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον μὲν ἦσαν κατὰ κανόνα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ προηγηθὲν διαλογικὸν μέρος, ὡς πρὸς δὲ τὴν μορφήν ἦσαν ὅμοια πρὸς τὰ ἄλλα χορικά ἄσματα, τὰ ὁποῖα συνεντίθεντο καὶ ἦδοντο καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας· ἦσαν πεποιημένα εἰς ποικίλα μέτρα, δηροῦντο εἰς στροφὰς καὶ ἀντιστροφὰς, ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰς στροφὰς κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν μελωδίαν, καὶ εἰς ἐπωδούς, ἐγράφοντο δὲ ὅπως καὶ ἐκεῖνα εἰς διάλεκτον δωρικὴν ἢ τοῦλάχιστον ἀνάμεικτον μὲ πολλὰ δωρικά στοιχεῖα. Ἐκτὸς τῶν ἁσμάτων τούτων παρενεβάλλοντο ἐνίοτε καὶ ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἄλλα συντομώτερα ἄσματα, ἄδόμενα ἢ ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ ἐνός ἢ δύο ἠθοποιῶν ἐναλλάξ (κομμοὶ) ἢ ὑπὸ ἐνός ἠθοποιοῦ (μονωδία) ἢ ὑπὸ δύο ἠθοποιῶν (διωδία). Ἡ πάροδος, τὰ στάσιμα καὶ τὰ ὀλίγα ἄλλα ἄσματα τὰ παρεμβλλόμενα ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἀποτελοῦν τὸ λυρικὸν στοιχεῖον τῆς τραγωδίας.

Φορεῖς τῆς ἐξελίξεως τῆς ὑποθέσεως ἦσαν : α') ὁ πρόλογος, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ Χοροῦ μέρος, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἦτο ἀπαραίτητον, διότι ἐνίοτε ἡ τραγωδία ἤρχιζεν ἀμέσως μὲ τὴν πάροδον, β') τὰ ἐπεισόδια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἠκολουθεῖτο ὑπὸ ἐνός στασίμου, καὶ γ') ἡ ἔξοδος, ἦτοι τὸ μετὰ τὸ τελευταῖον στάσιμον τμήμα τῆς τραγωδίας. Ὁ πρόλογος, τὰ ἐπεισόδια καὶ ἡ ἔξοδος ἐγράφοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν ἄττικὴν διάλεκτον καὶ πάντοτε εἰς στίχους — πεζὸν δράμα εἰς τὴν ἀρχαιότητα δὲν ὑπῆρχεν — ἀλλὰ στίχους ἀπαγγελλομένους καὶ ὄχι ἄδομένους (κατὰ κανόνα τὸ ἱαμβικὸν τρίμετρον, ἐνίοτε τὸ τροχαϊ-

κὸν τετράμετρον), ἐξετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν (τῶν ἠθοποιῶν)· εἰς τὸν διάλογον ἐλάμβανε πολλάκις μέρος καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ. Τὰ διαλογικὰ καὶ ἀφηγηματικὰ μέρη τῆς τραγωδίας ἀποτελοῦν τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἐνῶ οἱ ῥαψῳδοὶ τοῦ ἔπους καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν λυρικῶν ποιημάτων ἀφηγοῦνται καὶ ἄδουν ἐξ ὀνόματός των, οἱ ὑποκριταὶ καὶ οἱ χορευταὶ τοῦ δράματος ἐξίστανται, ἐξέρχονται δηλ. ἀπὸ τὴν προσωπικότητά των καὶ ὑποδύονται ἄλλα πρόσωπα, τοὺς ἥρωας τοῦ ἔργου, τῶν ὁποίων μετενσαρκώνουν τρόπον τινὰ τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὸν ὅλον χαρακτήρα. Ἡ ἔκστασις αὕτη, οὐσιῶδες γνῶρισμα τοῦ δράματος, ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς μεταμορφώσεως τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν μετημφιέννυτο μόνον — ὅπως γίνεται εἰς τὸ νεώτερον θέατρον —, ἀλλ' ἔφερον ἀπαραιτήτως καὶ κατάλληλον προσωπεῖον (προσωπίδα) ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπεδύοντο· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς παραστάσεως ἠλλασσον προσωπεῖον, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον.

Οὐσιῶδες γνῶρισμα τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ἦτο ὁ θρησκευτικὸς αὐτῆς χαρακτήρ. Ἡ τραγωδία δὲν παριστάνετο ὀποινδήποτε καὶ ὀποτεδήποτε. Παριστάνετο, ἐδιδάσκετο, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, μόνον καθ' ὄρισμένης ἑορτᾶς τοῦ Διονύσου καὶ ἐντὸς χώρου ἀφιερωμένου εἰς αὐτόν. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἦτο ἱεροτελεστία, μέρος τοῦ προγράμματος τῶν ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, πρὶν ἐξετάσωμεν πόθεν προῆλθεν ἡ τραγωδία, νὰ γνωρίζωμεν τινα περὶ τῆς διονυσιακῆς λατρείας.

3. Ἡ ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ὁ Διόνυσος ἦτο κυρίως ὁ θεὸς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ γενικώτερον ἐπροσωποποιεῖ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν καὶ πάσας τὰς μυστηριώδεις παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ λατρεία του ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ἀσσίαν καὶ τὴν Φρυγίαν διὰ τῆς Θράκης. Κατ' ἀρχὰς οἱ πιστοὶ του ἦσαν ὀλίγοι καὶ ὁ Διόνυσος ἐθεωρεῖτο κατώτερος θεὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Ὀμηρικὸς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μετὰ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοφυΐας ἡ λατρεία του διεδίδετο ὀλογὸν περισσότερον, βαθείας δὲ ὀίξας ἔφθινε καὶ εἰς εὐρῆα στρώματα τοῦ λαοῦ ἐξηπλώθη κατὰ τὸν 7.

καὶ τὸν 6. αἰῶνα π.Χ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τὴν διάδοσιν τῆς νέας λατρείας ἠνδύθησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ τύραννοι τῶν διαφόρων πόλεων, ὁ Περίανδρος εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Κλεισθένης εἰς τὴν Σικυῶνα, ὁ Πεισίστρατος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐλέγεται υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου. Οἱ μῦθοι διηγοῦνται πολλὰς περιπετείας του, ὅτι ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, ὅτι κατεδιώχθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Λυκούργου, καὶ ἄλλα παθήματά του, ἀλλὰ καὶ θριάμβους του. Αἱ περιπέτεια αὗται συμβολίζουσι ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰς ἐναλλαγὰς τῶν φυσικῶν φαινομένων, π.χ. τὴν βλάστησιν καὶ τὸν μαρασμόν, τὰ ὁποῖα ἐπροσωποποιεῖ ὁ Διόνυσος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς σκληροὺς καὶ μακροχρόνιους ἀγῶνας, οἱ ὁποῖοι ἀπητήθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας του ἐν συνδυασμῶι πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοργίας.

Οἱ ὄπαδοι τοῦ Διονύσου ἐλάτρευον αὐτὸν ἐν ἱερᾷ μανίᾳ καὶ ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῶι, ζωηρὰ δὲ καὶ παράφορα ἦσαν τὰ ἔσματα, τὰ ὁποῖα συνέθετον καὶ ἤδον πρὸς τιμὴν του. Ἐπινοῦν βεβαίως καὶ ἀφθονον οἶνον, τὸ ἱερὸν δῶρον τοῦ θεοῦ.

Οὐσιῶδες γνῶρισμα τῆς διονυσιακῆς λατρείας ἦτο ἡ ἔκστασις, μέθη συναισθηματικὴ, ἢ ὁποῖα ἀνύφανε τὸν πιστὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τὸν ἔκανε νὰ αισθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἄλλο πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ λατρευομένου θεοῦ κατεχόμενον.

Ἡ μεταμφίεσις ἦτο κατὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς ἀπαραίτητος· οἱ πιστοὶ περιεβάλλοντο δέρματα ζώων, ἔχριον τὸ πρόσωπόν των μὲ τρυγίαν (κατακάθι οἴνου) ἢ ἐκάλυπτον αὐτὸ διὰ φύλλων ἢ φλοιῶν δένδρων καὶ ἔφερον στέφανον κισσοῦ, ἱεροῦ καὶ αὐτοῦ, ὡς τὸ κλῆμα, φυτοῦ τοῦ Διονύσου.*

4. Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ἦδη τίθεται τὸ πρόβλημα : πῶς ἐγεννήθη ἡ τραγωδία ;

Τὰ συστατικά τῆς στοιχεῖα, τὸ ἐπικόν, τὸ λυρικόν, ἢ ὄρχησις, ὑπῆρχον πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς της, ἀλλ' ἢ σύνθεσις των δὲν εἶναι πράγμα τόσον αὐτονόητον. Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔθνη ἐδημιούργησαν ἐπικά καὶ λυρικά ποιήματα· ἐπίσης πανταχοῦ ἀνεπτύχθη ἡ ὄρχησις, πολλοὶ δὲ περιηγηταὶ ἐπισκεφθέντες φυλάς ἰθαγενῶν τῶν διαφόρων ἡπείρων

παρετήρησαν και ἐμελέτησαν παρ' αὐτοῖς πολυπλόκους μιμητικούς χοροὺς μετῆμφισμένων ἢ ἔκστασις, ἢ ζωοποιὸς αὐτὴ δύναμις τῆς τραγωδίας, εἶναι κοινὴ εἰς πολλὰ θρησκευτά, εὐρύτατα δὲ διαδεδομένη εἶναι καὶ ἡ χρῆσις τῆς προσωπίδος, προσωπίδος μὲ μαγικὸν χαρακτήρα, ἢ ὅποια κατὰ τὴν πίστιν τῶν πρωτογόνων λαῶν μεταβιβάζει εἰς τὸν φέροντα αὐτὴν τὴν δύναμιν καὶ τὰς ιδιότητες τοῦ εἰκονιζομένου θεοῦ. Ἐν τούτοις παρ' οὐδενὶ ἄλλω λαῷ καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν τὰ στοιχεῖα ταῦτα συντετέθησαν, ὥστε νὰ ἀπαρτίσουν τραγωδίαν. Τὸ ποιητικὸν τοῦτο εἶδος εἶναι αὐτοφνὲς μόνον ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, εἶναι ἀποκλειστικὸν δημοῦργημα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Μέχρι τῶν μέσων περιπτου τοῦ 6. αἰῶνος π. Χ. δύο εἶδη ποιήσεως ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα : τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρική ποιήσις.

Ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ἔπους εἶχε βεβαίως παρέλθει τὰ μέγιστα καὶ ἀνυπέβλητα ἐπικά ἀριστουργήματα, ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, εἶναι, ὡς γνωστόν, πολὺ παλαιότερα ἐν τούτοις τὸ εἶδος ἐξηκολούθει καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ λεγομένου ἐπικοῦ κύκλου.

Ἡ λυρική ποιήσις ἤδη ἀπὸ 150 ἐτῶν εὐρίσκετο εἰς ὅλην τὴν ἀκμὴν. Ὅλα τὰ εἶδη τῆς εἶχον καλλιεργηθῆ καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἀκόμη λαμπρῶς. Ὁ Καλλίνος, ὁ Τυρταῖος, ὁ Μίμνερος καὶ ἄλλοι εἶχον συνθέσει θανμασίας ἐλεγείας. Τῷ 560 ἔζη ἀκόμη ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης Σόλων, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ἔξοχος ἐλεγειοποιός. Σκωπτικούς ἰάμβους εἶχον γράφει ὁ μέγας ποιητῆς Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι. Τὰ περὶ τὸ 600 π. Χ. ἔτη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ αἰολικοῦ μέλους, εἰς τὸ ὁποῖον διέπρεψαν ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ.

Εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι καὶ ἡ ποιήσις ἢ χορική. Τὸ χορικὸν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐξέφραζε συναισθήματα περισσότερον ὁμαδικὰ παρὰ ἀτομικὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἦδεν ὁμὰς προσώπων, ὁ Χορός, ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δωρικὰς χώρας, ὅπου τὸ ὁμαδικὸν πνεῦμα ἦτο ζωηρότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε εἰς δωρικὴν ἢ τουλάχιστον δωρίζουσαν διάλεκτον, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν μὴ Δωριέων ποιητῶν. Οἱ μέγιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς χορικῆς ποιήσεως, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης, ὁ Πίνδαρος, ἀνεφάνησαν μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος. Ἡδὴ ὁμως πρὸ τῶν χρόνων τούτων εἶχον συνθέσει χορικά ἄσματα ἄλλοι σπουδαῖοι ποιηταί. Εἰς τούτων ἦτο ὁ Ἀρίων, ὁ ὁποῖος διεκρίθη εἰς τὸν δι ο θ ὄ ρ α μ β ο ν.

Ὁ διθύραμβος ἦτο ὕμνος εἰς τὸν Διόνυσον. Ἀπὸ εἶναι τὸ ἄσμα, τὸ ὅποιον οἱ θιασῶται τοῦ θεοῦ ἤδον — με συνοδεῖαν ἀγλοῦ — κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτοῦ κατεχόμενοι ἀπὸ ἐνθεον μαρίαν καὶ ἐξαλλον ἐνθουσιασμόν. Κατ' ἀρχὰς θὰ ἦτο βεβαίως αὐτοσχέδιος καὶ ἄτεχος· θὰ ἤδετο ὑπὸ ὀλίγων προσώπων, οἱ δὲ ἄλλοι θιασῶται θὰ συνῶδενον τὸ ἄσμα ἐκβάλλοντες τὴν ἐνθουσιώδη βακχικὴν ἰαχὴν ἰὼ Βάκχε, εὐοῖ.

Τεχνικὴν μορφήν ἔδωκεν εἰς τὸν διθύραμβον ὁ Ἀρίων. Οὗτος ἦτο Αἰολεύς, ἐκ Μηθύμνης τῆς Λέσβου, ἔζη ὅμως, περὶ τὸ 600 π. Χ., εἰς τὴν ἀλλήν τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, πόλεως, ὡς γνωστόν, δωρικῆς. Ὁ Ἀρίων συνέθετεν ἐπιμελῶς τοὺς στίχους καὶ τὴν μελωδίαν τῶν διθύραμβων του, ἐξετέλει δ' αὐτοὺς κύκλιος χορὸς 50 ἀνδρῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀσκούμενος. Ὁ ποιητὴς οὗτος ἦτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους εὐρετῆς τοῦ τραγικοῦ τρόπου· τοῦτο κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν σημαίνει ὅτι αὐτὸς πρῶτος παρουσίασε τοὺς χορευτὰς, τοὺς ἄδοντας τὸν διονυσιακὸν διθύραμβον, μετημφισμένους εἰς τράγους, δηλαδὴ εἰς Σατύρους. Διότι οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σατύρους ἢ Σειληνοὺς τοὺς ἐπωνόμαζον καὶ τράγους*. Οἱ Σάτυροι, δαίμονες τῶν δασῶν, προσωποποίησις τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ἐλευθέρως γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως, οὐδεμίαν σχέσιν εἶχον ἀρχικῶς μὲ τὸν Διόνυσον. Ἦσαν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι πολὺ παλαιότεροι τοῦ Διονύσου, τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία ἤλθεν, ὅπως εἶδομεν, ἔξωθεν. Ὅταν ὅμως ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου διεδόθη, οἱ Σάτυροι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔγιναν οἱ ἀχώριστοι σύντροφοί του. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἔνωσις τοῦ ἐκ Βορρᾶ κατελθόντος Διονύσου καὶ τῶν ἀρκαδικῶν Σατύρων ἔγινε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βόρειον Πελοπόννησον, καὶ οὕτως ὁ Ἀρίων εὗρε τὸν λαὸν τῆς Κορίνθου πρόθυμον νὰ δεχθῇ τὸν νεωτερισμὸν του, δηλαδὴ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διονυσιακοῦ διθύραμβου ὑπὸ χοροῦ Σατύρων, χοροῦ τραγικοῦ.

* Ὅχι διότι τοὺς ἐφαντάζοντο τραγομόρφους. Ἐκ τῶν μνημείων τέχνης, εἰς τὰ ὅποια οἱ Σάτυροι εἰκονίζονται μὲ χαρακτηριστικὰ τράγων, οὐδὲν εἶναι ἀρχαιότερον τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους, τοὺς Σατύρους τοὺς ἐφαντάζοντο ζυγομόρφους — σνήθως τοὺς ἐπωνόμαζον θῆρας —, δὲν ἀπέδιδον ὅμως εἰς αὐτοὺς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ὀρισμένου ζώου. Περισσότερον παρὰ μὲ τράγους ὁμοίαζον μὲ ἵππους, τῶν ὁποίων εἶχον τὰ ὄτα, τὰς μακρὰς σφράς, εἰς ἀρχαιότερας δὲ παραστάσεις καὶ τὰς ὀπλάς. Ἐπειδὴ ὅμως τοὺς ἐφαντάζοντο μὲ πικρὸν τρίχωμα, πρὸς τοῦτοις δὲ ζωηροῦς, διαρκῶς σκιζτῶντας, εὐθύμους καὶ ἀσχηκράτους, διὰ τοῦτο τοὺς ἔλεγον καὶ τράγους.

Ὅπως δὴ ποτε ὁ διθύραμβος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 600 περίπου π. Χ. τὴν πλήρη διαμόρφωσίν του. Ἐκτοτε, ἐπὶ πολλὰς δεκαετίαι, οἱ ποιηταὶ συνέθετον ἐκάστοτε διὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς νέους διθύραμβους, διθύραμβους τεχνικούς, τοὺς ὁποίους ἐξετέλουν χοροὶ ἐπιμελῶς ἡσκευασμένοι. Τοῦτο ἐγένετο πλέον εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος, κυρίως εἰς ἐκεῖνας, ὅπου ἐλατρεύετο περισσότερον ὁ Διόνυσος. Μία τῶν χωρῶν τούτων ἦτο ἡ Ἀττικὴ.

Κάποτε, δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς πότε, πάντως περὶ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος ἢ ὀλίγον πρότερον, εἰς ποιητῆς ἐκ τῆς παρὰ τὴν Πεντέλην ἀμπελοφύτου Ἰκαρίας (ὅπου ὁ σημερινὸς Διόνυσος), ὁ Θέσπις, εἶχε μίαν ἔμπνευσιν : εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Χοροῦ ἀδόμενον διθύραμβον παρενέβαλε μερικοὺς στίχους εἰς ἄλλο μέτρον, ἄνευ μέλους, καταλλήλους δι' ἀπαγγελίαν, τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ ἴδιος, ἐμφανισθεὶς ὑπὸ μορφῆν ἄγνωστον τίνος μυθικοῦ προσώπου. Διὰ τῶν στίχων τούτων ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπεκρίνετο (ἀρχ. ὑ π ε κ ρ ἰ ν ε τ ο, ἐξ οὗ ὑ π ο κ ρ ι τ ῆ ς) τρόπον τινὰ εἰς τὸ προηγηθὲν μέρος τοῦ ἔσματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔδιδε νέαν τροφήν εἰς αὐτό, καθίστα τὴν συνέχειαν τοῦ ἔσματος πλέον εὐπρόσδεκτον διὰ τοὺς θεατὰς, ἐδημιούργει, ὅπως λέγομεν σήμερον, τὴν κατάλληλον ἀτμόσφαιραν, ὥστε οἱ θεαταὶ νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν τὸ ἔσμα πληρέστερον καὶ βαθύτερον.

Ὁ νεωτερισμὸς ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν φαίνεται ἴσως πολὺ σημαντικός· ἐν τούτοις αἱ συνέπειαι τοῦ ἔχουν ἀξίαν ἀνυπολόγιστον τὴν ἡμέραν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θέσπις σταθεὶς ἀπέναντι τοῦ Χοροῦ συνδιέλεχθη τρόπον τινὰ μετ' αὐτοῦ διὰ στίχων ἀπαγγελλομένων, καὶ μὲ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκυριάρχει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς, ἤρωσε τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἀφηγήσεως, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἡ τραγωδία, ἐν τῶν λαμπροτέρων δημιουργημάτων τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος.

Τὴν λυρικὴν καταγωγὴν τῆς τραγωδίας δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά της· ἦτο κατ' ἀρχὰς τ ρ ά γ ω ν ᾠδή, δηλ. ἔσμα Χοροῦ μετημφιεσμένου εἰς Σατύρους.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, κατὰ τὰ ὅπου ἐδημιουργήθη ἡ τραγωδία, τὰ διαλογικὰ μέρη ἦσαν σύντομα καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους ἀπετέλουν τὰ χορικά. Βαθυμῶδον ὅμως τὰ χορικά περιωρίζοντο, ὁ πρόλογος καὶ τὰ ἐπεισόδια ἐλάμβανον ὀλογὸν μεγαλοτέρα ἔκτασιν καὶ ἔγιναν αὐτὰ πλέον

τὸ κύριον μέρος τῆς τραγωδίας καὶ οἱ φορεῖς τοῦ μύθου ἢ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐξειλίσσεται ἐντὸς αὐτῶν.

Ἡ Ὄεσπις ἀντικατέστησε τὰ παλαιότερα πρόχειρα, ἐκ φύλλων, φλοιοῦ κ.λ.π., προσωπεῖα δι' ἄλλων ἐκ λινοῦ ὑφάσματος ἐπιχρισμένον μὲ κονίαμα ἐκ γύψου.

Βραδύτερον, ἐπὶ Αἰσχύλου, προσετέθη καὶ δεύτερος ὑποκριτής, ἐπὶ δὲ Σοφοκλέους καὶ τρίτος. Οἱ τρεῖς οὗτοι ὑποκριταί, ὁ πρωταγωνιστής, ὁ δευτεραγωνιστής καὶ ὁ τριταγωνιστής, ὑπεδύοντο ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος, τὰ ὅποια βεβαίως ἦσαν συνήθως περισσότερα τῶν τριῶν.

Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ ἤντλουν τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων τῶν ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητον πηγῆν τῶν μύθων. Ἐκ τῶν 32 τραγωδιῶν τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος (7 τοῦ Αἰσχύλου, 7 τοῦ Σοφοκλέους καὶ 18 τοῦ Εὐριπίδου), αἱ ὁποῖαι περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, μόνον μία, οἱ Πέρι τοῦ Αἰσχύλου, ἔχει ὑπόθεσιν ἱστορικὴν : τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἦτταν τῶν βαρβάρων ὄλων τῶν ἄλλων αἱ ὑποθέσεις εἶναι μυθικαί. Ἄλλ' ἐξ αὐτῶν πάλιν μόνον αἱ Βάκχαι τοῦ Εὐριπίδου ἔχουν ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἀπὸ τοὺς διονυσιακοὺς μύθους. Ἐνῶ λοιπὸν εἰς τὴν τραγωδίαν τὰ πάντα, ἢ καταγωγῆς τῆς, ὁ τόπος ὅπου παριστάνετο, αἱ ἑορταί, εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ὁποίων περιλαμβάνετο, ἦσαν διονυσιακά, αἱ ὑποθέσεις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς ἐλαμβάνοντο κατὰ κανόνα ἀπὸ μύθους ἄλλων θεῶν καὶ κυρίως ἡρώων. Πῶς καὶ πότε ἔγιναν δεκτοὶ μῦθοι ἄσχειοι πρὸς τὸν Διόνυσον εἰς ἔργα προσωρισμένα νὰ λαμπρύνουν τὴν ἑορτὴν του, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῇ ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας τὸ περιεχόμενον τῶν διθυράμβων εἶχε παύσει νὰ εἶναι ἀποκλειστικῶς διονυσιακόν. Πάντως ὅμως ἢ χρησιμοποίησις εἰς τὴν τραγωδίαν μύθων μὴ διονυσιακῶν εἶχε μίαν φυσικὴν καὶ ἀναγκαίαν συνέπειαν : οἱ ποιηταὶ ἀντικατέστησαν τὸν Χορὸν τῶν Σατύρων μὲ Χορὸν ὑποδύμενον ἄλλα πρόσωπα, διάφορα ἐκάστοτε, διότι μὲ μῦθον ξένον πρὸς τὸν Διόνυσον ὁ Χορὸς τῶν Σατύρων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐναρμονισθῇ. Ἐκ σεβασμοῦ ὅμως πρὸς τὴν παράδοσιν διετήρησαν μέχρι τέλους τοὺς Σατύρους εἰς τὰ σατυρικά δράματα, μολοντί καὶ αὐτῶν οἱ μῦθοι ἦσαν πλέον ποικίλης προελεύσεως. Ἐφροντίζον δὲ κάθε φορὰν νὰ δικαιολογοῦν, ὅσον ἦτο δυνατόν φυσικώτερον, τὴν παρουσίαν τοῦ σατυρικοῦ Χοροῦ εἰς ἔργον ἔχον ξένην, μὴ διονυσιακὴν, ὑπόθεσιν.

Ἡ διδασκαλία τῶν διθυράμβων καὶ τῶν δραμάτων ἐγένετο πάντοτε τὴν ἡμέραν καὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Εἰς κυκλικὸς χώρος, ἡ ὀρχήστρα, μὲ τὸν βωμὸν (θ υ μ ἔ λ η ν) τοῦ Διονύσου εἰς τὸ μέσον ἤρκει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διθυράμβου. Ὁ λαὸς παρηκολούθει ἰστάμενος πέριξ τοῦ κύκλου. Ὅταν ὁμοῦς ἐκ τοῦ διθυράμβου ἐγεννήθη τὸ δράμα, οἱ ὑποκριταί, οἱ ὁποῖοι ἐπαιζον καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τῆς ὀρχήστρας, ἔπρεπε νὰ ἔχον ἐστεγασμένον τι οἶκημα, διὰ νὰ περιμένουν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν σειρὰν τῶν καὶ διὰ νὰ μεταλλάσσον προσωπεῖον καὶ περιβολήν, ἀφοῦ ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑποδύωνται διάφορα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο παρὰ τὸν κύκλον ἐστίγντο πρόχειρον ξύλινον ὀρθογώνιον παράτηγμα, ἡ σ κ η ν ῆ. Οἱ θεαταὶ τότε ἐθεῶντο ἰστάμενοι πέριξ τοῦ ἐλευθέρου ἀπομένοντος τμήματος τοῦ κύκλου. Χάριν αὐτῶν ἔπειτα ἐποθετοῦντο ξύλινα ἐδώλια εἰς σχῆμα ἡμικυκλίον καὶ ὀλονὲν ὑψηλότερα, ἐφ' ὅσον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν, ὥστε οἱ καθήμενοι εἰς τὰς ὀπισθεν σειρὰς νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν καθημένων πρὸ αὐτῶν.

Οὕτω τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπρητίσθη ἀπὸ τρία μέρη : τὴν ὀρχήστραν, ὅπου ἐγένετο ἡ παράστασις, τὴν σ κ η ν ῆ ν, ἐντὸς τῆς ὁποίας μετημφιέγγντο οἱ ὑποκριταί, καὶ τὸ κυρίως θέατρον, τὸ προωρισμένον διὰ τοὺς θεατάς· τὸ κυρίως θέατρον ἐλέγετο καὶ κοῖλον, λόγῳ τοῦ σχήματός του.

Ἡ πρὸς τοὺς θεατάς πλευρὰ τῆς σκηνῆς εἰκόνιζε κατὰ κανόνα τὴν πρόσοψιν ἀνακτόρου ἢ ναοῦ, εἶχε δὲ μίαν ἢ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν ὁποίων εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν οἱ ὑποκριταὶ οἱ ὑποδύμενοι πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὑπετίθετο ὅτι εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἐπειδὴ ὁμοῦς αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἐξειλίσσοντο πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἢ ναῶν, ἐπενοήθη σὺν τῷ χρόνῳ (ἐπὶ Σοφοκλέους) ἡ θεατρικὴ ζωγραφικὴ, ἡ σ κ η ν ο γ ρ α φ ί α, καὶ κατεσκευάζοντο μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτὴν, στρατόπεδον κ.ἄ., οἱ ὁποῖοι ἐποθετοῦντο εἰς τὴν πρόσοψιν τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς ἀφήνοντο, ὁ εἰς δεξιὰ, ὁ ἄλλος ἀριστερά, δύο διάδρομοι, αἱ π ἄ ρ ο δ ο ι δι' αὐτῶν εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ὁ Χορὸς καὶ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὑπετίθετο ὅτι ἤρχοντο ἐξωθεν καὶ ὄχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἄν ἐν πρόσωπον εἰσῆρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὸν θεατὴν παρόδου, ὑπετίθετο

ὅτι ἤρχετο ἐκ τῆς πόλεως ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ἂν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο ὅτι ἤρχετο ἐκ τῶν ἀργῶν ἢ ἐκ τῆς ξένης.

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ παραστάσεις ἐγίνοντο ἐντὸς τεμένους τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου κειμένου ὑπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸν 5. αἰῶνα, ἤτοι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς τραγωδίας, μόνιμον θέατρον, ἐκτὸς τῆς ὀρχήστρας, δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ξυλὴ σκηνὴ καὶ τὰ ξύλινα ἐδῶλια ἐστήνοντο δι' ἐκάστην παράστασιν. Μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 5. αἰῶνος ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ λιθίνων ἐδωλίων.

Τὸν 4. αἰῶνα ὅλα τὰ ἐδῶλια ἔγιναν λίθινα, ἐκτίσθη δὲ καὶ λιθινὴ σκηνή. Ὁ ῥήτωρ Λυκοῦργος, ὅστις διεχειρίσθη μὲ σύνεσιν καὶ ἰκανότητα τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ ἔτη 338 - 326, ἀπεπεράτωσε τὴν κατασκευὴν τοῦ μόνιμου λιθίνου θεάτρου.

Τὸ θέατρον τοῦτο μεταρρυθμισθὲν ἀργότερον διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἀλλὰ δυστυχῶς ὄχι ἀκέραιον· εἶναι τὸ λεγόμενον Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ κοίλον του, ἡμικυκλικόν, ἀποτελεῖτο ἀπὸ 78 ἐπαλλήλους σειρὰς ἐδωλίων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἦσαν σκαλισμένα εἰς τοὺς βράχους τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἦσαν οἱ μαρμάρινοι θρόνοι τῶν ἐπισήμων, τὴν τιμητικωτέραν δὲ θέσιν εἶχεν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου· ὁ θρόνος του, ἔπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, σφίζεται, φέρει δὲ ἀναγλύφους παραστάσεις.

Δύο διαζώματα ὀριζόντια ἐχώριζον τὸ κοῖλον· εἰς τρεῖς ζώνας, διὰ τὰ ἐυκολύνεται ἡ κυκλοφορία τῶν θεατῶν. Τὰς σειρὰς τῶν ἐδωλίων διέκοπτον κλίμακες, διὰ τῶν ὁποίων οἱ θεαταί, ἀφοῦ πρῶτον διὰ τῶν παρόδων εἶχον περάσει εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀνήρχοντο εἰς τὰς ὑψηλότερας θέσεις. Τὰ μεταξὺ τῶν κλιμάκων σφηνοειδῆ τμήματα ἐλέγχοντο κερκίδες.

Κατὰ μῆκος τοῦ πρὸς τοὺς θεατὰς τοίχου τῆς σκηνῆς ἐκτίσθη στενή, ἀλλ' ἀρκετὰ ὑψηλὴ ἐξέδρα, τὸ λογεῖον· τοῦτο κατέλαβε μέρος τῆς ὀρχήστρας, ἢ ὅποια οὕτως ἔπαυσε νὰ εἶναι ἐντελῶς κυκλική. Ἐπὶ τοῦ λογείου ἔπαιζον οἱ ὑποκριταί, οἱ ὅποιοι ἐχώρισθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὸν Χορόν. Πότε ἔγινεν ἡ μεταρρυθμισις αὕτη δὲν εἶναι γνωστόν· πάντως κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους λογεῖον δὲν ὑπῆρχεν ἢ ὀρχήστρα ἦτο τότε πλήρης κύκλος, ὅλη δὲ ἡ παράστασις διεξήγετο ἐπ' αὐτῆς. Ἐκτὸς τοῦ λογείου ὑπῆρχε καὶ θεολογεῖον, εἶδος ἐξώ-

στου παρὰ τὴν στέγην τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐνεφανίζοντο θεοί*.

Ἐντὸς τῆς μονίμου πλέον σκηνῆς ἐφυλάσσοντο τὰ ἀπλᾶ μηχανήματα τοῦ θεάτρου, τὰ ὁποῖα εἶχον ἐπινοήσει οἱ ἀρχαῖοι. Τὰ κυριώτερα τούτων ἦσαν : α') ἡ μηχανὴ ἢ αἰώρημα, εἶδος γερανοῦ, ὁ ὁποῖος παρουσίαζε θεοὺς αἰωρουμένους (θεοὺς ἀπὸ μηχανῆς), β') αἰπερίακτοι, δύο ξύλινοι ἐκατέρωθεν τῆς σκηνῆς τοποθετημένοι πρισματικοὶ στῦλοι, οἱ ὁποῖοι περιστροφόμενοι περὶ ἄξονα παρουσίαζον τοὺς ἐπ' αὐτῶν στερεωμένους ἐξωγραφημένους πίνακας, ὡσάκτις ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀλλάξη ἡ σκηνογραφία, γ') τὸ ἐκκύκλημα, μηχανικῶς μετακινούμενον τροχοφόρον δάπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου παρουσίαζον εἰς τοὺς θεατὰς ὁμοιώματα νεκρῶν (διότι σπανιώτατα εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον παριστάνετο φόνος ἢ αὐτοκτονία πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν θεατῶν).

Ἡ ἀκουστικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτὰ τὰ λεγόμενα εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀκόμη καὶ ὄχι μεγαλοφώνως, ἀκούονται καθαρὰ ἀπὸ τοὺς καθημένους καὶ εἰς τὰς ὑψηλότερας σειράς.

Τὰ ἐστεγασμένα θεάτρα ἐκαλοῦντο ὦδεῖα, ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς αὐτῶν κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους μόνον μουσικαὶ ἐκτελέσεις καί, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, δραματικοὶ προάγωνες, βραδύτερον ὅμως καὶ θεατρικαὶ παραστάσεις. Τὸ καλύτερον διατηρούμενον ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ ὦδεῖον, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τὸ 160 μ. Χ. ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικός.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μόνον εἰς ὠρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου ἐδιδάσκοντο, ὡς εἴπομεν, τραγωδίαί, εἶχε δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀγωνιστικὸν χαρακτήρα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἤγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν τέσσαρες ἑορταί : περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου (κατὰ μῆνα Πόσειδεωνα) τὰ Μικρὰ ἢ κατ' ἀγροῦς Διονύσια, μετὰ ἓνα μῆνα τὰ

* Ὡς μέλος ἀρχιτεκτονικὸν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἀναφέρεται καὶ τὸ προσκηνίον, ἀλλὰ τί ἦτο τοῦτο ἀμφισβητεῖται. Μερικοὶ νομίζουσιν ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ λογεῖον, ἄλλοι ἢ πρὸς τὴν ὀρχήστραν πλευρὰ αὐτοῦ, ἄλλοι ξύλινον διάφραγμα ὑφόμενον πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἄλλοι τέλος ὁ πρὸς τὴν ὀρχήστραν τοίχος τῆς σκηνῆς.

Δήναια, ἀργότερον τὰ Ἀνθεστήρια καὶ τέλος περὶ τὰ τέλη Μαρτίου (κατὰ μῆνα Ἑλαφηβολιώνα) τὰ Μεγάλα ἢ ἐν ἄστει Διονύσια.

Κατὰ τὰ Ἀνθεστήρια* δὲν ἐδιδάσκοντο δράματα. Κατὰ τὰ Μικρὰ Διονύσια ἐγίνετο εἰς τοὺς δήμους τῆς Ἀττικῆς ἐπανάληψις παλαιότερων τραγωδιῶν. Νέαι τραγωδίαὶ ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ Δήναια (ἀπὸ τοῦ 433), λαμπρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον κατὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια (ἤδη ἀπὸ τοῦ 534).

Τὰ ἐν ἄστει Διονύσια ἐωρτάζοντο ἐπὶ ἕξ ἡμέρας, ὧν αἱ τρεῖς τελευταῖαι διετίθεντο διὰ τοὺς δραματικούς ἀγῶνας· τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῶν εἶχεν ὁ ἐπὶ ὄνομος ἄρχων.

Ὁ ποιητὴς ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μετάρχη τοῦ ἀγῶνος ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἄρχοντα τρεῖς τραγωδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δράμα καὶ ἦτι χορὸν. Ὁ ἄρχων μελετῶν τὰ ἔργα, συμβουλευόμενος δὲ καὶ πρόσωπα, ὧν ἕξετίμα τὴν γνώμην, ἐδίδον χορὸν καὶ οὕτω παρεῖχε τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τρεῖς ποιητὰς ἐκ τῶν ὑποβαλόντων αἰτήσεις. Εἰς τοὺς ποιητὰς τούτους ἐδίδοτο ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπληρώνοντο καὶ οἱ ὑποκριταί, τρεῖς δι' ἕκαστον ποιητὴν. Τὰ μεγαλύτερα ὅμως ἔξοδα ἦσαν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν Χορὸν καὶ ταῦτα ἀνελάμβανον ἐκάστοτε τρεῖς πλούσιοι Ἀθηναῖοι, οἱ χορηγοί, ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος καθ' ὑπόδειξιν τῶν φυλῶν ὀριζόμενοι· ἡ χορηγία ἦτο μία τῶν λειτοουργιῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν βαρεῖα ἀλλὰ καὶ πολὺ τιμητικὴ ἔμμεσος φορολογία. Διὰ κλήρον ὠρίζετο μετὰ τίνος ποιητοῦ θὰ συνειργάζετο ἕκαστος τῶν τριῶν χορηγῶν.

Ὁ ποιητὴς ἦτο καὶ σκηνοθέτης τῶν ἔργων του· ἦσκει τὸν Χορὸν εἰς τὸ ἄσμα καὶ τὴν ὄρχησιν, κατένεμε τὰ πρόσωπα τῶν ἔργων εἰς τοὺς ὑποκριτὰς καὶ ἦσκει τούτους εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, τὴν μιμικὴν κ.λ.π. Ἐνίοτε, κωλυομένου τοῦ ποιητοῦ, ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χοροῦ ἴδιος χοροδιδάσκαλος ὑπὸ τοῦ χορηγοῦ καὶ αὐτὸς ἀμειβόμενος.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐγίνετο καὶ ὁ προκαταρκτικὸς κατάλογος τῶν κριτῶν· τὰ ὀνόματα 500 Ἀθηναίων, 50 ἕξ ἐκάστης τῶν

* Βλ. περὶ αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις ἐν τῇ λέξει χοήρης.

10 φυλῶν, ἐγράφοντο εἰς πινακίδια, τὰ ὅποια ἐρρίπτοντο εἰς 10 ὑδρίας, μίαν δι' ἐκάστην φυλήν· αἱ ὑδρίαὶ ἐσφραγίζοντο καὶ ἐφυλάσσοντο εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

Δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐορτῶν οἱ τρεῖς προκριθέντες ποιηταί, ἐστεφανωμένοι, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν τῶν ἔργων των, ἐστεφανωμένοι καὶ αὐτῶν ἀλλ' ἄνευ προσωπείων καὶ θεατρικῶν στολῶν, προσήρχοντο εἰς τὸ ᾠδεῖον, θέατρον ἐστεγασμένον προωρισμένον διὰ μουσικὰς ἀκροάσεις. Ἐκεῖ συνηθροίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὸν λεγόμενον π ρ ο ἄ γ ω ν α. Οἱ ποιηταί, ἕκαστος μετὰ τοῦ ὀμίλου του, ἀνήρχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐν τῷ ᾠδεῖῳ ἐξέδραν καὶ παρείχον εἰς τὸ κοινὸν πληροφορίας περὶ τῶν ἔργων των, τὰ ὅποια ἐπρόκειτο νὰ παιχθῶν, ἀνεκοίνων τούς τίτλους καὶ τὰς ὑποθέσεις των, παρουσιάζον δὲ καὶ τούς ὑποκριτὰς, οἱ ὅποιοι θὰ ὑπεδύοντο τὰ διάφορα πρόσωπα.

Τέλος τὴν τετάρτην ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων ἐγένετο ἔναρξις τῶν παραστάσεων. Οἱ θεαταὶ προσήρχοντο πολλὴν ἔνωρῖς, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, εἰσήρχοντο εἰς τὸ θέατρον καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των· τὰς παραστάσεις παρηκολούθουν καὶ γυναῖκες, ἀλλὰ ἀπὸ ἰδιαιτέρας κερκίδας. Ἡ εἴσοδος κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐλευθέρα, ἔπειτα ὁμως ἐπετρέπετο μόνον δι' εἰσιτηρίων, σ υ μ β ὀ λ ω ν, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁποίων κατεβάλλετο εἰς τὸν ἐργολάβον τοῦ θεάτρον, τὸν θ ε α τ ρ ῶ ν η ν. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ θέατρον ἐθεωρεῖτο, ὅπως καὶ ἦτο πράγματι, κέντρον ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως καὶ σπουδαῖον μέσον ἠθικῆς ἐξυψώσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ἄδικον νὰ ἀπέχουν αὐτοῦ οἱ πολῖται οἱ δυσκολενόμενοι νὰ πληρώσουν τὸ εἰσιτηρίον, ἀπεφασίσθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους νὰ παρέχεται εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου· ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα θ ε ω ρ ι κ ἄ. Βραδύτερον τὰ θεωρικὰ ἐλάμβανον πάντες οἱ πολῖται.

Ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξετέλούν οἱ ῥ α β δ ο ὕ χ ο ι.

Ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἐκομίζοντο εἰς τὸ θέατρον αἱ δέκα ὑδρίαί, αἱ περιέχουσαι τοὺς κλήρους μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων κριτῶν, ἀεσφραγίζοντο καὶ ἐξ ἐκάστης αὐτῶν ἐξήγετο εἰς κλήρος· οὕτω κατηρτίζετο δεκαμελής κριτικὴ ἐπιτροπὴ. Οἱ κληρωθέντες ἐλάμβανον ἀνὰ ἓν πινακίδιον, διὰ νὰ γράψουν ἐπ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των.

Ἐπειτα ἤρχει ἡ σάλπιγξ καὶ ὁ κήρυξ ἐξεφώνει τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα θὰ ἐπαίζοντο τὴν πρώτην ἡμέραν καὶ τοῦτο ὑφίζετο διὰ κλήρου. Τὰς ἐπομένας δύο ἡμέρας θὰ ἐπαίζοντο αἱ τετραλογίαι τῶν ἄλλων ποιητῶν, πάλιν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεως.

Καὶ οὕτως ἤρχιζεν ἡ παράστασις τῆς πρώτης τραγωδίας, καθ' ἣν ὦραν περίπου ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος. Οἱ ὑποκριταὶ ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ἐνδεδυμένοι πολυτελῶς. Ἐφρόντιζον νὰ εἶναι ἡ μεταμφιεσίς των παράδοξος, ὥστε καὶ αὐτὴ νὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνονται οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν πεζὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μεταφέρονται εἰς τοὺς μυθικοὺς κόσμους τῆς τραγωδίας. Ἐφερον κοθόρουσ, ὑποδήματα μὲ ὑψηλὰ καττύματα, καὶ ὑπὸ τὰ φορέματά των διάφορα παραγεμίσματα (προστερνίδια, προγαστρίδια), ὥστε νὰ φαίνονται μεγαλοσωμότεροι, ὅπως ἐφαντάζετο ὁ λαὸς τοὺς ἤρωας. Ἡ περιβολὴ των ἦτο βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπεδύοντο, ἐν γένει ὅμως οἱ χιτῶνές των ἦσαν ποδήρεις μὲ χρωματιστὰς κατακορύφους ὑαβδόσεις καὶ χειριδιωτοί, οἱ δὲ μανδύαι κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων, ταινιῶν κ.λ.π. Τὰ προσωπεῖα — τὸ πανόραχαιον καὶ ἀπαράιτητον τοῦτο στοιχεῖον πάσης διονυσιακῆς τελετῆς — εἶχον μεγάλα ἀνοίγματα διὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ ἀδράς γραμμὰς ἐξωγραφημένα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων προσώπων τοῦ δράματος. Τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Ὁ Χορὸς ἦτο ἐνδεδυμένος ἀπλούστερον. Εἰσήρχετο προηγουμένον ἀθλητοῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν ἢ κατὰ στοίχους (μέτωπον 3, βάθος 5) ἢ κατὰ ζυγὰ (μέτωπον 5, βάθος 3). Ὡστε ἦτο τετράγωνος καὶ ὄχι κυκλικός, ὅπως εἰς τὸν διθύραμβον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἀγώνων, ἀφοῦ ἐτελείωνεν ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῆς τρίτης τετραλογίας, οἱ δέκα κριταὶ ἔγραφον τὴν γνώμην των ἐπὶ τῶν πινακίδων των, ἀλλ' ἔπειτα ἐκληροῦντο οἱ πέντε μόνον ἐξ αὐτῶν, οἵτινες καὶ ἀπεφαίνοντο ὀριστικῶς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπὶ τῶν πινακίδων ἀναγεγραμμένης γνώμης των. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀνεκοινοῦτο ἀμέσως διὰ τοῦ κήρυκος.

Τὸ βραβεῖον ἦτο ἀπλοῦς στέφανος κισσοῦ, ἀλλ' ἡ δόξα μεγάλη. Ἐκτὸς τοῦ νικῆσαντος ποιητοῦ ἔστεφανοῦτο καὶ ὁ χορηγός του.

Τῶν δραματικῶν ἀγῶνων ἐκρατοῦντο ἐπίσημα πρακτικά: Τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν, τῶν χορηγῶν καὶ τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως ἐχαράσσοντο ἐπὶ πλακῶν,

αἱ ὁποῖαι κατετίθεντο εἰς τὸ δημόσιον ἀρχεῖον· αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἐκαλοῦντο διδασκαλίαι.

7. ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΡΑΓΙΚΩΝ

Ὁ Θέσπις ἦτο ὁ πρῶτος τραγικός ποιητὴς καὶ ὁ πρῶτος ὑποκριτής. Τῷ 534 ἐδιδάχθη διὰ πρώτην φοράν τραγωδία του κατὰ τὰ Μεγάλα Διονύσια, τὰ ὁποῖα συνέστησε καὶ λαμπρῶς διοργάνωσεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Πεισίστρατος. Ἀναμφιβόλως ὅμως καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀναγνωρίσεως τῆς νέας τέχνης ὁ Θέσπις θὰ ἐδίδαξε κατὰ τὰ ἀγροτικά Διονύσια τραγωδίας του εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, τὴν Ἰκαρίαν, ἴσως δὲ καὶ εἰς ἄλλους δήμους τῆς Ἀττικῆς.

Ὀλίγον νεότερος τοῦ Θέσπιδος ἦτο ὁ Χοιρίλος, περὶ τοῦ ὁποῖου γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἔγραφε πολλὰ ἔργα.

Ὁ μαθητὴς τοῦ Θέσπιδος Φρύνιχος ἔγραψεν ἐκτὸς τῶν μὲ μυθικὸν περιεχόμενον τραγωδιῶν του καὶ δύο τραγωδίας μὲ ὑποθέσεις εἰλημμένες ἀπὸ τὴν σύγχρονόν του πραγματικότητα, τὴν Μιλήτου ἄλωσιν καὶ τὰς Φοινίσσας. Εἰς τὴν πρώτην παρουσίαζε πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν συμπολιτῶν του τὴν συμφορὰν τῆς Ἰωνικῆς ταύτης πόλεως, ἣτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 494, τόσον δὲ ἐταράχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ θλιβερὸν θέαμα, ὥστε ὄχι μόνον ἀτηγόρουν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔργου, ἀλλ' ἐπέβαλον καὶ πρόστιμον εἰς τὸν ποιητὴν, διότι ὑπέμνησεν εἰς αὐτοὺς «οἰκεῖα κακά». Μὲ τὰς Φοινίσσας ὅμως ἔλαβε τῷ 476 τὸν στέφανον τῆς νίκης. Τὸν Χορὸν τοῦ ἔργου ἀπετέλουν γυναῖκες ἐκ Φοινίκης (ἐξ οὗ ὁ τίτλος) εὐρισκόμεναι εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ὑπόθεσις του δὲ ἦτο ὁ ἐν Περσίᾳ ἀντίκτυπος τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης τῶν Ἑλλήνων. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐπραγματεύθη μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ Αἰσχύλος εἰς τοὺς Πέρσας του, τὸ μόνον, ὡς εἴπομεν, μέχρις ἡμῶν διασωθὲν ἱστορικὸν δράμα.

Ὁ Πρατίνος ἔγραψε καὶ τραγωδίας, ἀλλὰ περισσότερον ἡσυχολίθη μὲ τὸ σατυρικὸν δράμα. Ἦτο Πελοποννήσιος, ἐκ Φλειοῦντος, ἔδρασεν ὅμως καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις.

Πάντα τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν τούτων ἀπωλέσθησαν ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων. ✱

8. Ο ΑΙΣΧΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Ἦ Ο Αἰσχύλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῷ 525. Κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους ἐπολέμησεν ἥρωικῶς εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμίνα. Περὶ τὰ μέσα τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μαχῶν δεκαετίας ἐνίκησε διὰ πρώτην φοράν εἰς ἀγῶνα δραματικόν. Ἐκ τῶν πολλῶν τραγωδιῶν του σώζονται μόνον ἑπτὰ: αἱ Ἰκέτιδες, τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ τὰ περισωθέντα ἀρχαῖα δράματα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαιότερον μὲ ἀφθονον καὶ δεσπόμενον τὸ λυρικόν στοιχείον, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ὁ Προμηθεὺς δεσμώτης, ὁ Ἀγαμέμνων, αἱ Χοηφόροι καὶ αἱ Εὐμενίδες: αἱ τρεῖς τελευταῖαι τραγωδῖαι ἀποτελοῦν μίαν τριλογία, τὴν Ὁρέστειαν, μὲ ἐνιαίαν ὑπόθεσιν: τὸν φόνον τοῦ ἐκ Τροίας ἐπανακάμψαντος Ἀγαμέμνονος, τὴν ἐκδίκησιν τοῦ υἱοῦ του Ὁρέστου, τὴν ὑπὸ τῶν Ἐρινύων καταδίωξιν τοῦ Ὁρέστου καὶ τὴν ἀθώωσίν του εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τοιαῦται τριλογία παριστάνοντο πάντοτε καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὰς σατυρικὸν δράμα ἀπὸ τὸν αὐτὸν μῦθον ἦντλει τὴν ὑπόθεσίν του. Ἐπειτα ὁμως ἡ ἐνότης αὕτη δὲν ἦτο ὑποχρεωτική. Οἱ ποιηταὶ μετεῖχον τοῦ ἀγῶνος μὲ τρεῖς τραγωδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δράμα, ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις ἐπετρέπετο νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ διαφόρους μύθους.

Ἦ φήμη τῆς νέας τέχνης ἐνωρὶς διεδόθη πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἀττικῆς. Ὁ Αἰσχύλος ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Συρακούσων Ἰέρωνος εἰς Σικελίαν, ὅπου καὶ ἐδίδαξε μερικά ἔργα του. Ἀπέθανε τῷ 456 ἐν Γέλα τῆς Σικελίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ διὰ τρίτην φοράν.

Αἱ τραγωδῖαι του καὶ σήμερον ἀκόμη ἀναβιβασζόμεναι εἰς τὸ θέατρον συγκλονίζουσι τοὺς θεατὰς μὲ τὴν βαθεῖαν θρησκευτικότητα, ἡ ὁποία τὰς διαπνέει, μὲ τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τιτανικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, μὲ τὴν λάμπιν τοῦ λυρισμοῦ καὶ τῶν εἰκόνων.

Ἦ Σοφοκλῆς ἐγεννήθη εἰς τὸν Κολωνόν τῷ 496. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῶνος (480) ἠγγήθη τοῦ χοροῦ τῶν ἐφήβων, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἑορτασμόν τῆς νίκης.

Ἦτο ὠραῖος, εὐγενής, ἀνοικτόκαρδος, εὐσεβής, φιλόπατρις, τέλειος τύπος ἀνδρὸς καλοῦ καγαθοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι πολὺ τὸν ἠγάπων καὶ τὸν ἐξετίμων καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὰ δημόσια λειτουργήματα.

Ὡς ποιητὴς ἀνεδείχθη πολλάκις νικητὴς. Ἀπέθανεν ἐνενηκοντοῦτης μὲ ἀκμαίαις μέχρι τέλους τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις. Ἀπὸ τὰ 123 ἔργα, τὰ ὁποῖα ἔγραψε, σφύζονται μόνον ἐπὶ τραγωδίαι : Ἀΐας, Ἀντιγόνη, Οἰδίπους τύραννος, Ἡλέκτρα, Τράχινιαί, Φιλοκτήτης, Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ και ἐν σατυρικὸν δράμα, ἀλλ' ὄχι ὀλόκληρον, οἱ Ἰχνευταί.

Ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀνυπέβλητος εἰς τὴν σκηρικὴν οἰκονομίαν, δηλ. τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δράματος, και κυρίως εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων, τὴν ἠθογραφίαν, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι ἢ ἐξέλιξις τοῦ μύθου παρ' αὐτῶ καθορίζεται ἀπὸ τοὺς χαρακτήρας τῶν δρώντων προσώπων. Ἐπραγματοποίησεν εἰς τὴν τραγωδίαν τὸ ιδεῶδες τοῦ εὐγενοῦς και ἡρέμου μεγαλείου, τοῦ μέτρου και τῆς ἀρμονίας. Εἶναι διὰ τὴν ποίησιν ὅ,τι εἶναι διὰ τὴν πλαστικὴν ὁ Φειδίας.

9. Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

Ὅπως ὁ Θέσπις, ὁ Χοιρίλος, ὁ Φρόνιχος, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς, οὕτω και ὁ Εὐριπίδης ἦτο Ἀθηναῖος. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἦτο ὅμως ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν δῆμον τῶν Φλυέων, παρὰ τὸ σημερινὸν Χαλάνδριον. Ὁ πατὴρ του ὠνομάζετο Μνήσαρχος, ἢ δὲ μήτηρ του Κλειτώ.

Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, οἱ ὁποῖοι ἐμίσουν τὸν Εὐριπίδην, ἔσκωπτον αὐτὸν λέγοντες ὅτι ὁ πατὴρ του ἦτο κάπηλος, δηλ. μεταπράτης, ἢ δὲ μήτηρ του πωλήτρια λαχάνων. Ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ὁ Μνήσαρχος ἦτο εὐπορος γαιοκτῆμων, εἶχε δὲ και εἰς τὴν Σαλαμίνα κτήμα· οὕτω ἠδυνήθη ἀνέτως νὰ ἐπιμεληθῆ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ υἱοῦ του.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι. Κατὰ τινὰς ἀρχαίας πληροφορίας ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, 20 Σεπτεμβρίου 480. Ὁ Αἰσχύλος, ἀνὴρ 45 ἐτῶν, ἠγωνίσθη τότε διὰ τὴν νίκην, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς ὁποίας ἔλαβε μέρος ὁ δεκαεξαετής Σοφοκλῆς ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ ὀμηλικῶν. Οὕτω τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ἐνοῦνται περὶ τὸ περιλαμπρον ἐκεῖνο γεγονός τῆς ἱστορίας μας. Κατ' ἄλλην ὅμως ἀρχαίαν πηγὴν ὁ Εὐριπίδης ἐγεννήθη τῷ 485.

Τὴν Σαλαμίνα ἐπεσκέπτετο ἔπειτα συχνὰ ὁ Εὐριπίδης και ἐπὶ ὥρας

μαιράς ἐμελέτα καὶ ἔγραφεν ἐντὸς ἐρημικοῦ σπηλαίου εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς νήσου. "Ὅτι ἡ θάλασσα ἦτο εἰς αὐτὸν πολὺ οἰκεία καὶ ἀγαπητή, τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θαλασσιῶν εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων τῶν ἐγκατεσπαρμένον εἰς τὰ ἔργα του. Ἐπίσης ἐγνώριζε καλῶς τὴν ζωὴν τῶν ναυτικῶν, τὴν ὁποίαν συχνότατα περιγράφει μὲ ἀκριβείαν καὶ πολλὰς λεπτομερείας. Οὕτως εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις εὐρίσκομεν περιγραφὴν τῆς προσπαθείας Ἑλλήνων ναυτῶν νὰ ἀποπλεύσουν ἐκ λιμένος σκυθικοῦ, ἀντιπαλαιόντων πρὸς τὸν ἀντίθετον ἄνεμον καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι ἐζήτουν νὰ ἐμποδίσουν τὸν ἀπόπλουον.

Κατὰ τὴν νεανικὴν του ἡλικίαν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ διεκρίθη εἰς τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχίαν. Ἀργότερον ὁμως κατεδίκαζε τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι φαίνεται ὅτι πολλοὶ σύγχρονοὶ του Ἀθηναῖοι δὲν ἐτήρουν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ πρέπον μέτρον. Εἰς ἐν ἀπὸ τὰ δράματά του, τὰς Τρωάδας (1211), ἐπαινῆ τοὺς Τρωᾶς, οἱ ὅποιοι ἐτίμων, ὅπως λέγει, τὰς ἀρματοδρομίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοξοβολίας, ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολὰς, « οὐκ ἐς πλησμονὰς θηρώμενοι ». Ἐπίσης ἐκαλλιέργησε τὴν ζωγραφικὴν.

Βαθυτέραν ἐπίδρασιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐριπίδου ἔσχεν ἡ ἐνασχόλησις του εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἦκουσε διδάσκοντα τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν, ἀνέγνωσε πλεῖστα βιβλία φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Προδίκου, τοὺς ὁποίους καὶ προσωπικῶς ἐγνώριζε, καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μὲ τὸν Σωκράτην, ὅστις, λέγουν, παρηκολούθει πάντοτε τὴν διδασκαλίαν τραγωιδῶν τοῦ φίλου του, ἐγὼ ἄλλως δὲν ἐσύχραζεν εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν ὁ Εὐριπίδης καὶ πλουσίαν βιβλιοθήκην, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν ἐποχὴν του.

Πνεῦμα ἐρευνητικὸν καὶ ἀνήσυχον, ἐμελέτα διαρκῶς τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπησχόλουν τοὺς πλέον μορφωμένους Ἑλληνας κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ 5. αἰῶνος. Τί ἦσαν οἱ θεοί, τίς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, τίνας αἱ μεγάλοι ἀρεταί, τίνα τὰ καθήκοντα τῶν γυναικῶν κ.λ.π. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν, τὰς ὁποίας διετύπωνεν εἰς τὰς τραγωδίας του, ἀπεκλήθη ὁ ἀπὸ σκηνηῆς φιλόσοφος.

Ἐπὶ τινων ἐνομίσθη ἀσεβής. Δὲν ἦτο βεβαίως φύσις βαθέως θρησκευτικῆ, ὅπως ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς· ὅτι ὁμως ἦτο ἀσεβής, δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁ Εὐριπίδης μελετῶν τοὺς μύθους, ἐκ τῶν ὁποίων ἦντλει τὰς ὑποθέσεις τῶν τραγωιδῶν του, εὗρισκεν εἰς αὐτοὺς διηγήσεις ἀσυμ-

βιβάστους πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ φωτεινότεραν περὶ τοῦ θείου ἀντίληψιν, τὴν ὁποίαν εἶχε σχηματίσει ὁ ἴδιος. Δὲν ἠδύνατο π.χ. νὰ δεχθῆ ὅτι ἡ Ἄρτεμις ἐπεθύμει νὰ θυσιάξουν εἰς αὐτὴν ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ ὅμως πολὺ συχνὰ ἐξέφραζεν εἰς τὰ δράματά του τοιαύτας γνώμας, οἱ τρῶσκακολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς παραδόσεις δυσηρεστοῦντο.

Ἐν γένει ὁ Εὐριπίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σοφοκλέα, δὲν ἦτο πολὺ συμπαθὴς εἰς τοὺς συγχρόνους του. Εἰς δραματικὸν ἀγῶνα κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 455 καὶ ἔλαβε τὰ τριτεῖα. Ἐνίκησε διὰ πρώτην φοράν τῷ 442, ἐνῶ δὲ ἔγραφεν 23 τετραλογίας, μόνον πεντάκις ἐνίκησε. Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀριστοφάνης, διαρκῶς τὸν ἔσκωπτον καὶ τὸν ἐκακολόγουν, διότι τὸν ἐθεώρουν πολὺ νεωτεριστὴν.

Εἰς τὴν πολιτικὴν οὐδέποτε ἀνεμείχθη καὶ δημόσιον ἀξίωμα οὔτε ἔλαβεν οὔτε ἐζήτησε ποτέ. Μελαγχολικὸς καὶ δύσκολος εἰς τὰς σχέσεις του, προετίμα τὴν μόνωσιν ἢ τὴν μὲ ἐκλεκτοὺς φίλους ἀναστροφὴν, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ σπουδαστηρίου. Ἐνεφορεῖτο ὅμως φλογερῶς φιλοπατρίας καὶ παρηκολούθει τὰ πολιτικὰ μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον.

Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη του ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων εἰς τὰς τραγωδίας, τὰς ὁποίας συνέθεσε μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ αὐλέμου· πραγματεύεται τότε κατὰ προτίμησιν ἀττικὰς παραδόσεις καὶ μύθους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀναλάμπει τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ πολλάκις εἰς τὸ στόμα τῶν μυθικῶν προσώπων θέτει ὑπαινιγμοὺς εἰς σύγχρονα γεγονότα ἀποτελοῦντας ὕμνον πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ καταδίκην τῶν ἀντιπάλων της.

Οὕτω εἰς τοὺς Ἡρακλείδας, τραγωδίαν διδαχθεῖσαν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐξαίρει τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι, διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ τέκνα τοῦ Ἡρακλέους, ἀνέλαβον πόλεμον κατὰ τοῦ διώκτου αὐτῶν Εὐρύσθεως· φέγει οὕτως ἐμμέσως τὴν ἀχαριστίαν τῶν συγχρόνων του Δωριέων, οἱ ὁποῖοι, ἐνῶ ἔκανχῶντο ὅτι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους, ἐπιδραμον κατὰ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐγκώμιον τῶν Ἀθηνῶν εἶναι καὶ αἱ Ἰκέτιδες. Εἰς τὴν τραγωδίαν ταύτην, ἢ ὁποία ἐδιδάχθη περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ πολέμου, ὁ μυθικὸς βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Θησεὺς παρουσιάζεται ὑποστηρικτῆς τοῦ καταπατουμένου δικαίου καὶ ἐκπρόσωπος ἀνωτέρου

πολιτισμοῦ : ἀναγκάζει διὰ πολέμον τοὺς Θηβαίους νὰ παραδώσουν τοὺς νεκροὺς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Θηβῶν πεσόντων Ἀργείων εἰς τὰς μητέρας των πρὸς ταφήν.

Ἄλλαχοῦ ὁ ποιητὴς κεντηριάζει τοὺς ἀδίκως ἐπιτιθεμένους, τοὺς ἐκπορθοῦντας « πόλεις, ναοὺς τε τύμβους θ', ἱερὰ τῶν κεκμηκότων », ἐνῶ ἀντιθέτως διακηρῦσσει ὅτι τὸ « ὑπὲρ πάτρας θηήσκειν » εἶναι « τὸ κάλλιστον κλέος » (Τ ρ ω ά δ ε ς 95 καὶ 386).

Τέσσαρα περίπου ἔτη πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὁ Εὐριπίδης μετέβη εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας κληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλομούσου βασιλέως αὐτῆς Ἀρχελαοῦ. Καὶ ἐν τῇ μακεδονικῇ αὐτῇ διαμένων ἐξηκολοῦθει ἐργαζόμενος, ἐδίδαξε δ' ἐκεῖ καὶ τινας τραγωδίας του. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Μακεδονίᾳ τῷ 406, ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ Σοφοκλέους.

Οἱ Ἀθηναῖαι, οἱ ὁποῖοι πολὺ τὸν εἶχον πικράνει ζῶντα, συγκινηθέντες ἀπὸ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου συμπολίτου των, ἐζήτησαν νὰ δοθοῦν εἰς αὐτοὺς τὰ ὄστα του, μὴ γενομένης ὅμως δεκτικῆς τῆς αἰτήσεώς των ἡγεῖραν πρὸς τιμὴν του κενοτάφιον παρὰ τὰ Μακρὰ Τείχη. Εἰς τὸν προάγωνα τῶν Μεγάλων Διονυσίων τοῦ ἔτους ἐκείνου ὁ Σοφοκλῆς προσήλθε μὲ πένθιμον περιβολήν, εἰσήγαγε δὲ καὶ τὸν Χορὸν ἄνευ στεφάνων.

Μετὰ θάνατον ὁ ποιητὴς πολὺ ἠγαπήθη καὶ ἐθαυμάσθη, ἤσκησε δὲ τεραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὴν μετέπειτα ποίησιν, ἑλληνικὴν, ῥωμαϊκὴν καὶ νεωτέραν εὐρωπαϊκὴν.

Βαθὸς ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ὁ Εὐριπίδης ἐμελέτα, ἀνέλυε καὶ ἐξέφραζεν εἰς τὰς τραγωδίας του τὰ πάθη, προκαλῶν ἰσχυρὰν συγκίνησιν. Ἦτο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ὁ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀξίαν τῆς ποιήσεώς του θὰ ἀντιληφθῶμεν μελετώντες μετὰ προσοχῆς μίαν τῶν τραγωδιῶν του, τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ἀλκίδι ἢ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις.

10. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΑΙ

Εὐρύτατα διαδεδομένη καὶ εἰς τὸν ἑλληνικὸν καὶ εἰς ἄλλους λαοὺς εἶναι ἡ δοξασία ὅτι διὰ τὴν στερέωσιν καὶ ἀσφάλειαν οἰουδήποτε κτίσματος ἀπαιτεῖται θυσία ζώου τιθεμένου εἰς τὰ θεμέλια τοῦ κτίσματος ἢ ἐντὸς τοῖχου τινὸς αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐγίνοντο

πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀνθρωποθυσίαι, διότι ἐπιστεύετο ὅτι, ὅσον εὐγενέστερον ἦτο τὸ θῦμα, τόσοις ἰσχυρότερον « στοιχειὸν » ἐγίνετο. Τοῦ ἐθίμου τούτου ἀπήχησις εἶναι π.χ. ἡ περὶ τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἄρτας παράδοσις, καθ' ἣν ὁ πρωτομάστορας ἠναγκάσθη νὰ « στοιχειώσῃ » τὴν σύζυγόν του, διότι ἄλλως ἢ στερέωσις τῆς γεφύρας ἦτο ἀδύνατος.

Ἐκτὸς ὁμως τῆς θεμελιώσεως τῶν κτισμάτων καὶ διὰ πάσης ἄλλης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως τὴν ἐπιτυχίαν ἀπαιτεῖται θυσία. Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἐπλάσθη ὁ μῦθος τῆς θυσίας τῆς Ἴφιγενείας*.

Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, ἐκ περισσοτέρων τῶν χιλιῶν πλοίων ἀποτελούμενος, εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς τὸν μέγαν καὶ ἀσφαλῆ κόλπον τῆς Ἀδελίδος. Τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων ἐθέρμαινε ὁ πόθος νὰ διασχίσουν τὸ Αἰγαῖον καὶ ἀποβιβαζόμενοι εἰς τὴν Τροίαν νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶας διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλένης, ἀλλ' ἀνεμος ἐνοϊκὸς δὲν ἔπνεε καὶ ὁ ἀπόπλους ἦτο ἀδύνατος, διότι, ὅπως ἐμάντευσεν ὁ Κάλχας, ἡ Ἄρτεμις ἀπῆτει νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν ὁ ἀρχιστράτηγος τὴν πρωτότοκον θυγάτερα του.

Ὁ Ἀγαμέμνων πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ἐδέχθη μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς νὰ καλέσῃ ἐκ Μυκητῶν εἰς Ἀδελίδα τὴν Ἴφιγένειαν, διὰ νὰ πείσῃ δὲ τὴν Κλυταιμῆστραν νὰ τὴν στείλῃ, ἔγραψεν εἰς αὐτὴν ὅτι θὰ τὴν ἔδιδεν εἰς γάμον εἰς τὸν Ἀχιλλεῦ. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγελιαφόρου, μετανοήσας ἔγραψε κρυφίως δευτέραν ἐπιστολὴν ἀνακλητικὴν τῆς πρώτης.

Εἶναι ἀκόμη νύξ, ἀπόλυτος νηνεμία καὶ σιγὴ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ἀδελίδα, ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν εἶναι βυθισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ ὁ Ἀγαμέμνων καλεῖ ἔξω τῆς σκηνῆς του ἕνα γέροντα, παλαιὸν πιστὸν δούλον τῆς συζύγου του, διὰ νὰ τὸν ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐπιστολὴν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρχίζει ἡ τραγωδία.

Προϊούσης τῆς ὑποθέσεως ἡ Ἴφιγένεια ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὴν

* Τὸν μῦθον ἐδραματοποίησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἕκτος ἄλλων ὁ Γάλλος ποιητὴς Ρακίνας καὶ ὁ γαλλιστὴ γράφας Ἑλλην Ἰωάννης Μορεάς. Πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἡμετέρας τραγωδίας ἔχει ὁμοιότητος ἢ ὑπόθεσις τῆς Θυσίας τοῦ Ἀβραάμ, Κρητικοῦ θερσκειτικοῦ δράματος τοῦ 16. μ.Χ. αἰῶνος.

Ἄξια συστάσεως εἶναι ἡ ἐκ παραλλήλου μελέτη τῶν δύο ἔργων καὶ ἰδίως τῶν χαρακτήρων τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀβραάμ, τῆς Κλυταιμῆστρας καὶ τῆς Σάρρας, τῆς Ἴφιγενείας καὶ τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Πρεσβύτου καὶ τῶν δούλων τοῦ Ἀβραάμ.

θυσίαν της απαιτεῖ τὸ ἀνώτερον συμφέρον τῆς πατρίδος, προσφέρει τὸν ἑαυτὸν της ἐκούσιον θῦμα μὲ εὐγενῆ αὐταπαρνήσιν καὶ ὑπέροχον ἡρωϊσμόν, ἀλλ' ἢ θεὰ Ἄρτεμις τὴν παραλαμβάνει μακρὰν τοῦ βωμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου θέτει ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον.

Τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι συνέθεσεν ὁ Εὐριπίδης περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ἢ δὲ παράστασις ἔγινε μετὰ τὸν θάνατόν του.

11. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς ὑπῆρχον δύο ἱερὰ τῆς Ἄρτεμιδος· τὸ ἐν εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλὰς (παρὰ τὴν σημερινὴν Ραφήναν), τὸ δὲ ἄλλο ὀλίγον νοτιώτερον, εἰς τὴν Βραυρώνια (-νὴν Βραῶνα)· εἰς τὸ πρῶτον, τὸ τῆς Ταυροπόλου Ἄρτεμιδος, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐτελοῦντο τὰ Ταυροπόλια, ἐφνύλασσετο ἀρχαιότατον ξύλινον ἄγαλμα (ξόανον) τῆς θεᾶς, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν εἶχε φέρει ὁ Ὀρέστης ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἐν δὲ τῷ τεμένει τοῦ δευτέρου ἱεροῦ, τῆς Βραυρωνίας Ἄρτεμιδος, ἐδείκνυτο ὁ τάφος τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ὀρέστου Ἰφιγενείας, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἱέρεια τῆς Ἄρτεμιδος. Ἀπὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὐριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῷ 414 π.Χ.

Εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις εὐρίσκομεν τὴν ἡρώϊδα εἰς τὴν σκυθικὴν χώραν τῶν Ταύρων, ὅπου τὴν ἔχει φέρει ἡ Ἄρτεμις. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγωδίας ταύτης εἶναι τρόπον τινὰ συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἰφιγενείας τῆς ἐν Αὐλίδι.

Κατὰ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι ἡ Κλυταιμῆστρα συνώδευσε τὴν θυγατέρα της εἰς τὴν Αἰδίδα, ἐνῶ κατὰ τὴν ἐν Ταύροις ἀπέστειλεν αὐτὴν μόνην, ἢ ἰδίᾳ δὲ παρέμεινε ἐν Μυκήναις. Τοῦτο εἶναι ἐν δεῖγμα τῆς ἐλευθερίας, μὲ τὴν ὁποῖαν οἱ τραγικὸὶ ποιηταὶ—ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐκάστοτε δραματολογικὰς ἀνάγκας—ἐπραγματεύοντο τοὺς μύθους, οὔτινες ἄλλως τε καὶ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ἐφέροντο ὑπὸ διαφόρους μορφάς.

Τῆς Ἰφιγενείας τῆς ἐν Ταύροις ἡ ὑπόθεσις ἐξελισσεται πρὸ τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ναοῦ τῆς Ἄρτεμιδος. Βλέπομεν τὸν ναὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸν βωμόν, κόκκινον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυμάτων.

Ἐπισθεν τοῦ ναοῦ καὶ ὀλίγον δεξιώτερον ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν παραλίαν, ἀκόμη δὲ δεξιώτερον τὴν πόλιν τῶν Ταύρων.

Εἰς τὴν τραγωδίαν ταύτην ἡ ἥρωϊς προλογίζουσα εἰσάγει ἀμέσως τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν· αἱ πληροφοροίαι, τὰς ὁποίας παρέχει ἡ ἥρωϊς, καὶ ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας ἀκούομεν εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν τοῦ προλόγου ἀπὸ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην, εἶναι ἀρκεταί, ὥστε νὰ κατατοπισθῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος καὶ ὁ σημερινὸς ἀναγνώστης.

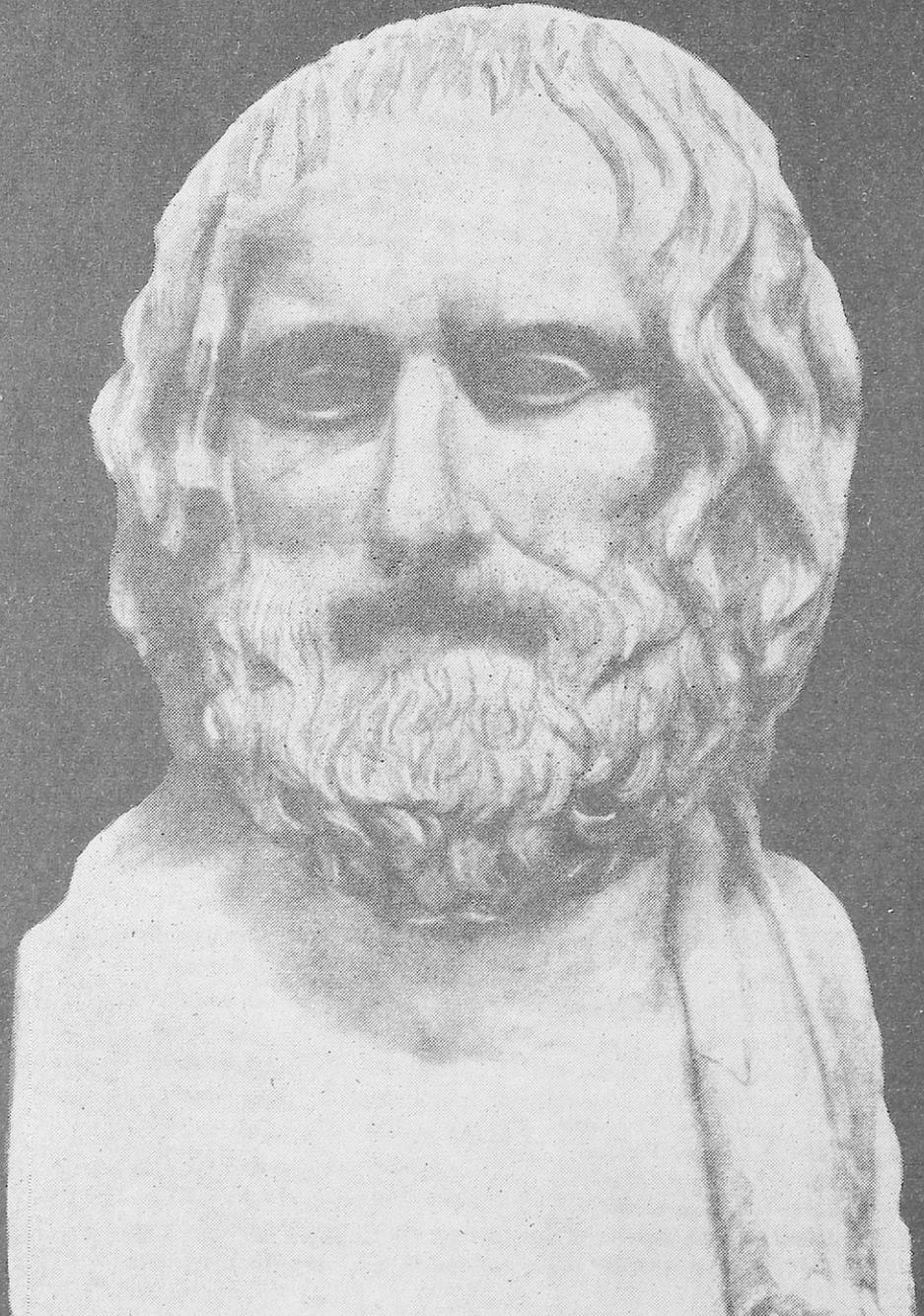
12. ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

A' ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΑΙΑΙ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 163	Πρόλογος
164 - 302	Πάροδος
303 - 542	Πρῶτον Ἐπεισόδιον
543 - 606	Πρῶτον Στάσιμον
607 - 750	Δεύτερον Ἐπεισόδιον
751 - 800	Δεύτερον Στάσιμον
801 - 1035	Τρίτον Ἐπεισόδιον
1036 - 1097	Τρίτον Στάσιμον
1098 - 1275	Τέταρτον Ἐπεισόδιον
1276 - 1335	Λυρικὸν μέρος (Ἰφιγενείας μονωδία)
1336 - 1473	Πέμπτον Ἐπεισόδιον
1474 - 1531	Λυρικὸν μέρος (θριαμβευτικὸν ᾄσμα Ἰφιγενείας καὶ Χοροῦ)
1532 - 1629	Ἐξοδος

B' ΤΗΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 122	Πρόλογος
123 - 235	Πάροδος
236 - 391	Πρῶτον Ἐπεισόδιον
392 - 466	Πρῶτον Στάσιμον
467 - 1088	Δεύτερον Ἐπεισόδιον
1089 - 1152	Δεύτερον Στάσιμον
1153 - 1233	Τρίτον Ἐπεισόδιον
1234 - 1284	Τρίτον Στάσιμον
1284 - 1499	Ἐξοδος

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ — ΦΩΚ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1970

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

ἽΩ πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στεῖχε.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ

στείχω· τί δὲ καινουργεῖς,
Ἄγαμεμνον ἀναξ;

ΑΓΑ.

σπεύσεις;

ΠΡ.

σπεύδω.

μάλα τοι γῆρας τοῦμὸν ἄυπνον
καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὀξὺ πάρεστιν.

5

ΑΓΑ

τίς ποτ' ἄρ' ἀστήρ ὅδε πορθμεύει;

ΠΡ.

Σείριος ἐγγὺς τῆς ἐπταπόρου
Πλειάδος ἄσσωσιν ἔτι μεσσῆρης.

ΑΓΑ.

οὐκουν φθόγγος γ' οὐτ' ὀρνίθων
οὔτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εὐρύπιον ἔχουσιν.

10

ΠΡ.

τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς αἰσσεις,
Ἄγαμεμνον ἀναξ;
ἔτι δ' ἡσυχία τήνδε κατ' Αὔλιον
καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων.
στείγωμεν ἔσω.

15

ΑΓΑ.

ζηλῶ σέ, γέρον,
ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον

* Ἐπιμέλεια τοῦ κειμένου καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Φ. Βουσβολῆν.

- βίον ἔξεπέρασ' ἀγνώσ, ἀκλεής·
 τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἤσσον ζηλῶ.
- ΠΡ. καὶ μὴν τὸ καλὸν γ' ἐνταῦθα βίου. 20
 ΑΓΑ. τοῦτο δέ γ' ἐστὶν τὸ καλὸν σφαλερόν·
 καὶ τὸ πρότιμον
 γλυκὺ μὲν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον·
 τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ'
 ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων 25
 γνῶμαι πολλαὶ
 καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.
- ΠΡ. οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως·
 οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς,
 Ἀγάμεμνον, Ἀτρεὺς. 30
 δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·
 θνητὸς γὰρ ἔφυσ· κἂν μὴ σὺ θέλῃς,
 τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.
 σὺ δὲ λαμπτήρος φάος ἀμπετάσας
 δέλτον τε γράφεις 35
 τήνδ', ἣν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,
 καὶ ταῦτά πάλιν γράμματα συγγεῖς
 καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὀπίσω
 ῥίπτεις τε πέδῳ πεύκην, θαλερόν
 κατὰ δάκρυ χέων, 40
 καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς
 μὴ οὐ μαίνεσθαι.
- τί πονεῖς ; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ ;
 φέρε κοίνωσον μῦθον ἐς ἡμᾶς.
 πρὸς δ' ἄνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις· 45
 σῆ γάρ μ' ἀλόχῳ ποτὲ Τυνδάρειω
 πέμπεν φερνήν
 συννυμφοκόμον τε δίκαιον.

ΑΓΑ. ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
 Φοίβη, Κλυταιμῆστρα τ', ἐμὴ ξυνάσρος, 50
 Ἐλένη τε· ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι
 μνηστῆρες ἦλθον Ἑλλάδος νεανίαι.
 δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
 ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
 τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ 55
 δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης θ' ὅπως
 ἄψαιτ' ἄριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε·
 ὄρκους συνάψαι δεξιὰς τε συμβαλεῖν
 μνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων
 σπονδὰς καθεῖναι κάπαράσασθαι τάδε 60
 ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρίς κόρη,
 τῷ συναμυνεῖν, εἴ τίς νιν ἐκ δόμων λαβῶν
 οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
 ἀπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψει πόλιν
 Ἑλλην' ὁμοίως βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα. 65
 ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εὖ δέ πως γέρων
 ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενί,
 δίδωσ' ἐλέσθαι θυγατρὶ μνηστήρων ἕνα,
 ὅτου πνοαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλοι.
 ἧ δ' εἶλεθ', ὥς γε μήποτ' ὄφελεν λαβεῖν, 70
 Μενέλαον. ἐλθὼν δ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰς θεὰς
 κρίνας ὅδ', ὥς ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει,
 Λακεδαίμον', ἀνθηρὸς μὲν εἰμάτων στολῆ
 χρυσῷ τε λαμπρὸς, βαρβάρῳ χλιδήματι,
 ἐρῶν ἐρῶσαν ὥχετ' ἐξαναρπάσας 75
 Ἐλένην πρὸς Ἴδης βούσταθμ', ἔκδημον λαβῶν
 Μενέλαον· ὁ δὲ καθ' Ἑλλάδ' οἰστρήσας πόθω
 ὄρκους παλαιοῦς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
 ὥς χρὴ βοθηεῖν τοῖσιν ἠδίκημένοις.

τούντεϋθεν οὖν Ἕλληνες ἄξαντες δορί, 80
 τεύχη λαβόντες στενόπορ' Αὐλίδος βάθρα
 ἤκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὀμοῦ
 ἵπποις τε πολλοῖς ἄρμασίν τ' ἠσκημένοι.
 καμὲ στρατηγεῖν εἶτα Μενέλεω χάριν
 εἶλοντο, σύγγονόν γε. τὰξίωμα δὲ 85
 ἄλλος τις ὄφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
 ἠθροισμένοι δὲ καὶ ξυνεστῶτος στρατοῦ
 ἡμεσθ' ἀπλοῖα χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
 Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορία κεχρημένοις
 ἀνεῖλεν Ἰφιγένειαν, ἣν ἔσπειρ' ἐγώ, 90
 Ἄρτεμιδι θῦσαι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον,
 καὶ πλοῦν τ' ἔσσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν
 θύσασι, μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
 κλύων δ' ἐγὼ ταῦτ', ὀρθίῳ κηρύγματι
 Ταλθύβιον εἶπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν, 95
 ὡς οὔποτ' ἂν τλᾶς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν·
 οὐ δὴ μ' ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον
 ἔπεισε τλῆναι δεινά. κὰν δέλτου πτυχαῖς
 γράψας ἔπεμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν
 στέλλειν Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ὡς γαμουμένην, 100
 τό τ' ἀξίωμα τάνδρος ἐγκαυρούμενος
 συμπλεῖν τ' Ἀχαιοῖς οὔνεκ' οὐ θέλοι λέγων,
 εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἶσιν εἰς Φθίαν λέχος·
 πειθῶ γὰρ εἶχον τήνδε πρὸς δάμαρτ' ἐμήν,
 ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον. 105
 μόνοι δ' Ἀχαιῶν ἴσμεν ὡς ἔχει τάδε
 Κάλχας, Ὀδυσσεὺς Μενελέως θ'. ἃ δ' οὐ καλῶς
 ἔγνων τότ', αὖθις μεταγράφω καλῶς πάλιν
 ἐς τήνδε δέλτον, ἣν κατ' εὐφρόνης σιαν
 λύοντα καὶ συνδοῦντά μ' εἰσεῖδες, γέρον. 110

- ἀλλ' εἶα χώρει τάσδ' ἐπιστολάς λαβὼν
 πρὸς Ἄργος· ἃ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαῖς,
 λόγῳ φράσω σοι πάντα τάγγεγραμμένα·
 πιστὸς γὰρ ἀλόχῳ τοῖς τ' ἐμοῖς δόμοισιν εἶ.
- ΠΡ. λέγε καὶ σήμαιν', ἵνα καὶ γλώσση 115
 σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ.
- ΑΓΑ. πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν
 δέλτοις, ὦ Λήδας ἔρνος,
 μὴ στέλλειν τὰν σὰν Ἴνιν πρὸς
 τὰν κολπώδη πτέρυγ' Εὐβοίας 120
 Αὔλιν ἀκλύσταν.
 εἰς ἄλλας ὥρας γὰρ δὴ
 παιδὸς δαίσομεν ὕμεναίους.
- ΠΡ. καὶ πῶς Ἀχιλεὺς λέκτρων ἀπλακῶν
 οὐ μέγα φουσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ 125
 σοὶ σῆ τ' ἀλόχῳ ;
 τόδε καὶ δεινόν. σήμαιν' ὅ τι φῆς.
- ΑΓΑ. ὄνομ', οὐκ ἔργον παρέχων Ἀχιλεὺς
 οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ τι πράσσομεν,
 οὐδ' ὅτι κείνῳ παιδ' ἐπεφήμισα 130
 νυμφεῖους εἰς ἀγκῶνων
 εὐνάς ἐκδώσειν λέκτροις.
- ΠΡ. δεινά γ' ἐτόλμας, Ἀγάμεμνον ἄναξ,
 ὃς τῷ τῆς θεᾶς σὴν παιδ' ἄλοχον
 φατίσας ἤγες σφάγιον Δαναοῖς. 135
- ΑΓΑ. οἴμοι, γνώμας ἐξέεσταν,
 αἰαῖ, πίπτω δ' εἰς ἄταν·
 ἀλλ' ἴθ' ἐρέσσω σὸν πόδα, γήρα
 μηδὲν ὑπείκων.
- ΠΡ. σπεύδω, βασιλεῦ. 140
- ΑΓΑ. μή νυν μήτ' ἀλσώδεις ἴζου

κρήνας μήθ' ὕπνω θελχθῆς.

ΠΡ. εὐφημα θρόει.

ΑΓΑ. πάντη δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων
λεῦσσε, φυλάσσω, μή τις σε λάθῃ
τροχαλοῖσιν ὄχοις παραμειψαμένη
παῖδα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήνη
Δαναῶν πρὸς ναῦς. 145

ΠΡ. ἔσται τάδε.

ΑΓΑ. κλήθρων δ' ἐξόρμοις
ἦν νιν πομπαῖς ἀντήσῃς,
πάλιν ἐξόρμα, σεῖε χαλινούς,
ἐπὶ Κυκλώπων ἰεῖς θυμέλας. 150

ΠΡ. πιστὸς δὲ φράσας τάδε πῶς ἔσομαι,
λέγε, παιδί σέθεν τῆ σῆ τ' ἀλόχῃ;

ΑΓΑ. σφραγῖδα φύλασσε', ἦν ἐπὶ δέλτω
τῆδε κομίζεις. Ἰθι. λευκαίνει
τόδε φῶς ἤδη λάμπουσ' ἠώς
πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου·
σύλλαβε μόχθων. 155

Θνητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς
οὐδ' εὐδαίμων·
οὔπω γὰρ ἔφυ τις ἄλυπος. 160

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' ἔμολον ἀμφὶ παρακτίαν
ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας,
Εὐρίπου διὰ χευμάτων
κέλσασα στενοπόρθμων,
Χαλκίδα πόλιν ἐμὰν προλιποῦσ',
ἀγγιγάλων ὑδάτων τροφὸν
τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας, 165

- Ἄχαιῶν στρατιάν ὡς κατιδοίμαν
 ἀγαυῶν τε πλάτας ναυσιπόρους
 ἡμιθέων, οὓς ἐπὶ Τροί-
 αν ἐλάταις χιλιόναυσιν
 τὸν ξανθὸν Μενελάον θ' 175
 ἀμέτεροι πόσεις
 ἐνέπουσ' Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν
 στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἑλέναν, ἀπ'
 Εὐρώτα δονακοτρόφου
 Πάρις ὁ βουκόλος ἂν ἔλαβε, 180
 δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας,
 ὅτ' ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις
 Ἦρα Παλλάδι τ' ἔριν ἔριν
 μορφᾶς ἅ Κύπρις ἔσχεν.
 ἀντιστρ. α' πολύθυτον δὲ δι' ἄλλος Ἄρ- 185
 τέμιδος ἤλυθον ὄρομένα,
 φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὰν
 αἰσχύνῃ νεοθαλεῖ,
 ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας
 ὄπλοφόρους Δαναῶν θέλουσ' 190
 ἵππων τ' ὄχλον ιδέσθαι.
 κατεῖδον δὲ δὺ' Αἴαντε συνέδρω,
 τὸν Οἰλέως τε Τελαμῶνός τε γόνον,
 τὸν Σαλαμῖνος στέφανον·
 Πρωτεσίλαόν τ' ἐπὶ θάκοις 195
 πεσσῶν ἠδομένους μορ-
 φαῖσι πολυπλόκοις
 Παλαμῆδεά θ', ὃν τέκε παῖς ὁ Ποσει-
 δᾶνος· Διομῆδεά θ' ἠδο-
 ναῖς δίσκου κεχαρημένον, 200
 παρὰ δὲ Μηριόνην, Ἄρεος

- ὄζον, θαῦμα βροτοῖσι·
 τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὀρέων
 Λαέρτα τόκον, ἅμα δὲ Νι-
 ρῆ, κάλλιστον Ἀχαιῶν. 205
- ἐπφδ. τὸν ἰσάνεμόν τε ποδοῖν
 λαιψηροδρόμον Ἀχιλλῆα,
 τὸν ἅ Θέτις τέκε καὶ
 Χείρων ἐξεπόνασεν,
 εἶδον αἰγιαλοῖσι 210
- παρά τε κροκάλαις δρόμον ἔχοντα σὺν ὄπλοις·
 ἄμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
 πρὸς ἄρμα τέτρωρον
 ἐλίσσων περὶ νίκας· 215
- ὁ δὲ διφρηλάτας ἐβοᾷτ'
 Εὐμηλος Φερητιάδας,
 ᾧ καλλίστους ἰδόμαν
 χρυσοδαιδάλτους στομίους
 πῶλους κέντρῳ θεινομένους 220
- τοὺς μὲν μέσους ζυγίους
 λευκοστίκτῳ τριχί βαλιούς,
 τοὺς δ' ἔξω σειροφόρους,
 ἀνθήρεις καμπαῖσι δρόμων,
 πυρρότριχας, μονόχαλα δ' ὑπὸ σφυρὰ 225
- ποικιλοδέρμονας· οἷς παρεπάλλετο
 Πηλεΐδας σὺν ὄπλοισι παρ' ἄντυγα
 καὶ σύριγγας ἀρματείους. 230
- στροφή β' ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἤλυθον
 καὶ θέαν ἀθέσφατον,
 τὰν γυναικεῖον ὄψιν ὀμμάτων
 ὡς πλήσαιμι, μείλινον ἄδονάν.
 καὶ κέρας μὲν ἦν 235

- δεξιὸν πλάτας ἔχων
 Φθιώτας ὁ Μυρμιδῶν Ἄρης
 πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις.
 χρυσαῖς δ' εἰκόσιν κατ' ἄκρα Νη-
 ρῆδες ἕστασαν θεαί,
 240
 πρῦμναις σῆμ' Ἀχιλλείου στρατοῦ.
 ἀντιστρ. β' Ἀργείων δὲ ταῖσδ' ἰσῆρετμοὶ
 νᾶες ἕστασαν πέλας·
 ὧν ὁ Μηκιστέως στρατηλάτας
 παῖς ἦν, Ταλαὸς ὃν τρέφει πατήρ,
 245
 Καπανέως τε παῖς
 Σθέnelος· Ἀτθίδος δ' ἄγων
 ἐξήκοντα ναῦς ὁ Θησέως
 παῖς ἐξῆς ἐναυλόχει, θεὰν
 Παλλάδ' ἐν μωνύχοις ἔχων πτερω-
 250
 τοῖσιν ἄρμασιν θετόν,
 εὔσημόν τι φάσμα ναυβάταις.
 στροφή γ' Βοιωτῶν δ' ὄπλισμα, ποντίας
 πεντήκοντα νῆας εἰδόμαν
 σημείοισιν ἐστολισμένας·
 255
 τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
 χρύσειον δράκοντ' ἔχων
 ἀμφὶ ναῶν κόρυμβα·
 Λήϊτος δ' ὁ γηγενῆς
 ἄρχε ναίου στρατοῦ.
 260
 Φωκίδος δ' ἀπὸ χθονός,
 Λοκρὰς δὲ τοῖσδ' ἴσας ἄγων
 ἦν ναῦς Οἰλέως τόκος κλυτὰν
 Θροναῖδ' ἐκλιπῶν πόλιν.
 ἀντιστρ. γ' ἐκ Μυκῆνας δὲ τὰς Κυκλωπίας
 265
 παῖς Ἀτρέως ἔπεμπε ναυβάτας

- ναῶν ἑκατὸν ἠθροῖσμένους.
 σὺν δ' Ἄδραστος ἦν
 ταγός, ὡς φίλος φίλῳ,
 τᾶς φυγούσας μέλαθρα
 βαρβάρων χάριν γάμων
 270
 πράξιεν Ἑλλάς ὡς λάβοι.
 ἐκ Πύλου δὲ Νέστορος
 Γερηνίου κατειδόμεν
 πρύμνας σῆμα ταυρόπουον ὄρα̃ν,
 275
 τὸν πάροιικον Ἄλφεόν.
- στροφή δ' Αἰνιάνων δὲ δωδεκάστολοι
 νᾶες ἦσαν, ὧν ἀναξ Γουνεὺς
 ἄρχε· τῶνδε δ' αὖ πέλας
 Ἥλιδος δυνάστορες,
 280
 οὓς Ἐπειοὺς ὠνόμαζε πᾶς λεώς·
 Εὐρυτος δ' ἀνασσε τῶνδε·
 λευκήρετμον δ' Ἄρη
 Τάφιον ἦγεν, ὧν Μέγης ἀνασσε,
 Φυλέως λόχευμα,
 285
 τὰς Ἐχινάδας λιπῶν
 νήσους ναυβάταις ἀπροσφόρους.
- ἀντιστρ. δ' Αἴας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος
 δεξιὸν κέρας πρὸς τὸ λαιὸν ξυνᾶγε,
 290
 τῶν ἄσσον ὄρμει πλάταισιν
 ἐτχάταισι συμπλέκων
 δώδεκ' εὐστροφωτάταισι ναυσίν. ὡς
 ἄιον καὶ ναυβάταν
 295
 εἰδόμεν λεῶν·
 ᾧ τις εἰ προσαρμόσει
 βαρβάρους βάριδας,
 νόστον οὐκ ἀποίσειται.

ἐνθάδ' οἶον εἰδόμενον
 νάιον πόρευμα,
 τὰ δὲ κατ' οἴκους κλύουσα συγκλήτου
 μνήμην σφάζομαι στρατεύματος.

300

ΠΡ. Μενέλαε, τολμᾶς δεῖν', ἅ σ' οὐ τολμᾶν χρεῶν.

MENEΛΑΟΣ

ἄπελθε· λίαν δεσπότηταισι πιστὸς εἶ.

ΠΡ. καλὸν γέ μοι τοῦναιδος ἐξωνεΐδισας.

305

ΜΕ. κλαίοις ἄν, εἰ πράσσοις ἅ μὴ πράσσειν σε δεῖ.

ΠΡ. οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον, ἦν ἐγὼ ἔφερον.

ΜΕ. οὐδέ γε φέρειν σὲ πᾶσιν Ἑλλήσιν κακά.

ΠΡ. ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτ'· ἄφες δὲ τήνδ' ἐμοί.

ΜΕ. οὐκ ἄν μεθείμην.

ΠΡ. οὐδ' ἔγωγ' ἀφήσομαι.

310

ΜΕ. σκήπτρω τάχ' ἄρα σὸν καθαιμάξω κάρα.

ΠΡ. ἀλλ' εὐκλεές τοι δεσποτῶν θνήσκειν ὕπερ.

ΜΕ. μέθες· μακροὺς δὲ δοῦλος ὦν λέγεις λόγους.

ΠΡ. ὦ δέσποτ', ἀδικούμεσθα. σὰς δ' ἐπιστολάς

ἐξαρπάσας ὄδ' ἐκ χερῶν ἐμῶν βία,

315

Ἄγάμεμνον, οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει.

ΑΓΑ. ἔα·

τίς ποτ' ἐν πύλαισι θόρυβος καὶ λόγων ἀκόσμία ;

ΜΕ. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῦθος κυριώτερος λέγειν.

ΑΓΑ. σὺ δὲ τί τῶδ' ἐς ἔριν ἀφῖξαι, Μενέλεως, βία τ' ἄγεις ;

ΜΕ. βλέψονεῖς ἡμᾶς, ἴν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω. 320

ΑΓΑ. μῶν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον, Ἀτρέως

γεγώς ;

ΜΕ. τήνδ' ὄρας δέλτον, κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν ;

ΑΓΑ. εἰσορῶ· καὶ πρῶτα ταύτην σῶν ἀπάλλαξον χερῶν.

ΜΕ. οὐ, πρὶν ἄν δείξω γε Δαναοῖς πᾶσι τάγγεγραμμένα.

ΑΓΑ. ἤ γὰρ οἶσθ' ἀμὴ σε καιρὸς εἰδέναι, σήμαντρ' ἀνείς ; 325
 ΜΕ. ὥστε σ' ἀλγῦνάι γ', ἀνοιξας ἀ σὺ κάκ' εἰργάσω
 λάθρα.

ΑΓΑ. ποῦ δὲ κᾶλαβές νιν ; εἷ θεοί, σῆς ἀναισχύντου φρενός.
 ΜΕ. προσδοκῶν σὴν παῖδ' ἀπ' Ἄργους, εἰ στρατεύμ'
 ἀφίξεται.

ΑΓΑ. τί δέ σε τάμ' ἔδει φυλάσσειν ; οὐκ ἀναισχύντου τόδε ;
 ΜΕ. ὅτι τὸ βούλεσθαί μ' ἔκνιζε· σὸς δὲ δοῦλος οὐκ ἔφυν. 330
 ΑΓΑ. οὐχὶ δεινά ; τὸν ἐμὸν οἰκεῖν οἶκον οὐκ ἔασομαι ;
 ΜΕ. πλάγια γὰρ φρονεῖς, τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ
 δ' αὐτίκα.

ΑΓΑ. εὖ κεκόμψευσαι. πονηρῶν γλῶσσ' ἐπίφθονον σοφῆ.
 ΜΕ. νοῦς δ' ὁ μὴ βέβαιος ἄδικον κτῆμα κοῦ σαφές φίλοις.
 βούλομαι δέ σ' ἐξελέγξαι, καὶ σὺ μήτ' ὀργῆς ὑπο 335
 ἀποτρέπου τάληθές, οὔτε κατατενῶ λίαν ἐγώ.
 οἶσθ', ὅτ' ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις πρὸς Ἴλιον,
 τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων,
 ὡς ταπεινὸς ἦσθα πάσης δεξιᾶς προσθηγγάνων
 καὶ θύρας ἔχων ἀκλήστους τῷ θέλοντι δημοτῶν 340
 καὶ διδοὺς πρόσρησιν ἐξῆς πᾶσι, κεῖ μὴ τις θέλοι,
 τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου ;
 καῖτ', ἐπεὶ κατέσχευς ἀρχάς, μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους,
 τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἦσθα τοῖς πρὶν ὡς πρόσθεν φίλος,
 δυσπρόσιτος ἔσω τε κλήθρων σπάνιος. ἄνδρα
 δ' οὐ χρεῶν 345
 τὸν ἀγαθὸν πράσσοντα μεγάλα τοὺς τρόπους
 μεθιστάναι,
 ἀλλὰ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιστα τοῖς φίλοις,
 ἡνίκ' ὠφελεῖν μάλιστα δυνατός ἐστιν εὐτυχῶν.
 ταῦτα μὲν σε πρῶτ' ἐπῆλθον, ἵνα σε πρῶθ' ἠῦρον
 κακόν.

ὡς δ' ἔς Αὐλιν ἦλθες αὖθις χῶ Πανελλήνων
 στρατός, 350
 οὐδὲν ἦσθ', ἀλλ' ἐξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
 οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφιέναι
 ναῦς διηγγέλλον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αὐλίδι.
 ὡς ἀνολβον εἶχες ὄμμα σύγχυσίν τ', εἰ μὴ νεῶν
 χιλίων ἄρχων τὸ Πριάμου πεδίον ἐμπλήσεις δορός. 355
 κἀμὲ παρεκάλεις· τί δράσω ; τίν' ἀπορῶν εὐρῶ πόρον,
 ὥστε μὴ στερέντα σ' ἀρχῆς ἀπολέσαι καλὸν κλέος ;
 κᾶθ', ἐπεὶ Κάλχας ἐν ἱεροῖς εἶπε σὴν θῦσαι κόρην
 Ἄρτεμιδι καὶ πλοῦν ἔσεσθαι Δαναΐδαις, ἦσθεις
 φρένας,
 ἄσμενος θύσειν ὑπέστης παῖδα· καὶ πέμπεις ἐκῶν, 360
 οὐ βία, μὴ τοῦτο λέξεις, σῆ δάμαρτι παῖδα σὴν
 δεῦρ' ἀποστέλλειν, Ἀχιλλεῖ πρόφασιν ὡς γαμουμένην.
 κᾶθ' ὑποστρέψας, λέληψαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς,
 ὡς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει· κάλλιστά γε.
 οὔτος αὐτός ἐστιν αἰθῆρ, ὃς τάδ' ἤκουσεν σέθεν. 365
 μυριοὶ δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸ πρὸς τὰ πράγματα.
 ἐκπονοῦσ' ἐκόντες, εἶτα δ' ἐξεχώρησαν κακῶς,
 τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως,
 ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν.
 Ἑλλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω, 370
 ἦ, θέλουσα δρᾶν τι κεδνόν, βαρβάρους τοὺς οὐδένας
 καταγελῶντας ἐξάνησει διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην.
 μηδὲν ἄρα γένους ἕκατι προστάτην θείμην χθονός,
 μηδ' ὄπλων ἄρχοντα· νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν·
 πόλεος ὡς ἄρχων ἀνὴρ πᾶς, σύνεσιν ἦν ἔχων τύχη. 375

ΧΟ. δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λάγους
 μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.

ΑΓΑ. βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εὖ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω

βλέφαρα πρὸς τάναιδές ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέρως,
ὡς ἀδελφὸν ὄντ'· ἀνὴρ γὰρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ. 380
εἰπέ μοι, τί δεινὰ φυσᾶς αἱματηρὸν ὄμιμ' ἔχων ;
τίς ἀδικεῖ σε ; τοῦ κέχρησαι ; λέκτρα χρῆστ' ἐράξ
λαβεῖν ;

οὐκ ἔχοιμ' ἂν σοι παρασχεῖν· ὦν γὰρ ἐκτῆσω, κακῶς
ἦρχες. εἴτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν, ὅ μὴ σφαλεῖς ;
οὐ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τοῦμόν, ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις 385
εὐπρεπῆ γυναῖκα χρήζεις, τὸ λελογισμένον παρῆς
καὶ τὸ καλόν, ἔχειν. πονηροῦ φωτὸς ἡδοναὶ κακαί.
εἰ δ' ἐγὼ, γνοὺς πρόσθεν οὐκ εὔ, μετεθέμην εὐβουλίᾳ,
μαίνομαι ; σὺ μᾶλλον, ὅστις ἀπολέσας κακὸν λέχος
ἀναλαβεῖν θέλεις θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὔ. 390
ᾧμοσαν τὸν Τυνδάρειον ὄρκον οἱ κακὸφρονες
φιλόγαμοι μνηστῆρες· ἡ δὲ γ' ἐλπίς, οἶμαι μὲν, θεός,
κᾶξέπραξεν αὐτὸ μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος·
οὐς λαβὼν στράτευ'· ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μαρῖα φρενῶν.
οὐ γὰρ ἀσύνητον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
τοὺς κακῶς παγέντας ὄρκους καὶ κατηναγκασμέ-
νους. 395

τάμ' αὖ οὐκ ἀποκτενῶ ἴγ' ἄτεκνα· κοῦ τὸ σὸν μὲν εὔ
παρὰ δίκην ἔσται κακίστης εὐνιδος τιμωρία,
ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρυοῖς,
ἄνομα θρῶντα κοῦ δίκαια παῖδας οὐς ἐγεινάμην.
ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται καὶ σαφῆ καὶ ράδια. 400
εἰ δὲ μὴ βούλει φρονεῖν σὺ, τᾶμ' ἐγὼ θήσω καλῶς.

ΧΟ. οἶδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων
μύθων, καλῶς δ' ἔχουσι, φεῖδασθαι τέκνων.

ΜΕ. αἰαῖ, φίλους ἄρ οὐχὶ κεκτήμην τάλας.

ΑΓΑ. εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπαλλύναι. 405

ΜΕ. δεῖξεις δὲ ποῦ μοι πατρὸς ἐκ ταύτου γηγῶς ;

- ΑΓΑ. συνσωφρονεῖν σοι βούλομ', ἀλλ' οὐ συννοσεῖν.
 ΜΕ. ἐς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους.
 ΑΓΑ. εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἐμέ.
 ΜΕ. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι ; 410
 ΑΓΑ. Ἑλλάς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.
 ΜΕ. σκήπτρω νυν αὖχει, σὸν κασίγνητον προδούς.
 ἐγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἶμι μηχανάς τινας
 φίλους τ' ἐπ' ἄλλους.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ Πανελλήνων ἀναξ,
 Ἄγαμέμνον, ἦκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων, 415
 ἦν Ἴφιγένειαν ὠνόμαζες ἐν δόμοις.
 μήτηρ δ' ὀμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμῆστρας δέμας,
 καὶ παῖς Ὀρέστης, ὥστ' ἂν τερφθῆις ἰδῶν,
 χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἐκδημος ὢν.
 ἀλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, εὖρυτον παρὰ 420
 κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
 αὐταῖ τε πῶλοί τ' ἐς δὲ λειμώνων γλόχη
 καθεῖμεν αὐτάς, ὡς βορᾶς γευσαίατο.
 ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
 ἦκω· πέπυσται γὰρ στρατός, ταχεῖα γὰρ 425
 διῆξε φήμη, παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
 πᾶς δ' ἐς θεῶν ὄμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
 σὴν παῖδ' ὅπως ἴδωσιν· οἱ δ' εὐδαίμονες
 ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περιβλεπτοὶ βροταῖς.
 λέγουσι δ'· Ὑμέναιός τις ἢ τί πράσσεται ; 430
 ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἀναξ
 ἐκόμισε παῖδα ; τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε·
 Ἀρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνίδα,
 Αὐλίδος ἀνάσση· τίς νιν ἄξεταί ποτε ;

- ἀλλ' εἶα, τὰπὶ τοισίδ' ἐξάρχου κανᾶ, 435
 στεφανοῦσθε κράτα καὶ σύ, Μενέλεως ἀναξ,
 ὑμέναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
 λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
 φῶς γὰρ τόδ' ἦκει μακάριον τῇ παρθένῳ.
- ΑΓΑ. ἐπῆνεσ', ἀλλὰ στεῖχε δωμάτων ἔσω· 440
 τὰ δ' ἄλλ' ἰούσης τῆς τύχης ἔσται καλῶς.
 οἴμοι, τί φῶ δύστηνος ; ἄρξωμαι πόθεν ;
 εἰς οἷ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν.
 ὑπῆλθε δαίμων, ὥστε τῶν σοφισμάτων
 πολλῶ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος. 445
 ἢ δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον.
 καὶ γὰρ δακρῦσαι ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει
 ἅπαντά τ' εἰπεῖν· τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν
 ἀνολβα ταῦτα. προστάτην γε τοῦ βίου
 τὸν ὄγκον ἔχομεν τῷ τ' ὄγλῳ δουλεύομεν. 450
 ἐγὼ γὰρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,
 τὸ μὴ δακρῦσαι δ' αὔθις αἰδοῦμαι τάλας,
 ἐς τὰς μεγίστας συμφορὰς ἀφιγμένος.
 εἶεν· τί φήσω πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν ;
 πῶς δέξομαί νιν ; ποῖον ὄμμα συμβαλῶ ; 455
 καὶ γὰρ μ' ἀπώλεσ' ἐπὶ κακοῖς ἅ μοι πάρα
 ἐλθοῦσ' ἄκλητος. εἰκότως δ' ἅμ' ἔσπετο
 θυγατρὶ νυμφεύσουσα καὶ τὰ φίλτατα
 δώσουσ', ἔν' ἡμᾶς ὄντας εὐρήσει κακοῦς.
 τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον — τί παρθένον ; 460
 "Αἰδῆς νιν, ὡς ἔοικε, νυμφεύσει τάχα —
 ὡς ὤκτισ' οἶμαι γὰρ νιν ἱκετεύσειν τάδε·
 ὦ πάτερ, ἀποκτενεῖς με ; τοιούτους γάμους
 γήμειας αὐτὸς χῶστις ἐστὶ σοι φίλος.
 παρῶν δ' Ὀρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται 465

- εὐσύνετ' ἀσυνέτως· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
 αἰαῖ, τὸν Ἑλένης ὡς μ' ἀπόλεσεν γάμον
 γήμας ὁ Πριάμου Πάρις, ὅς μ' εἴργασται τάδε.
- ΧΟ. κἀγὼ κατῳκτιρ', ὡς γυναῖκα δεῖ ξένην
 ὑπὲρ τυράννων συμφορᾶς καταστένειν. 470
- ΜΕ. ἀδελφέ, δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν.
- ΑΓΑ. δίδωμι· σὸν γάρ τὸ κράτος, ἄθλιος δ' ἐγώ.
- ΜΕ. Πέλοπα κατόμνυμ', ὅς πατήρ τοῦμοῦ πατρός
 τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,
 ἧ μὴν ἐρεῖν σοι τὰπὸ καρδίας σαφῶς 475
 καὶ μὴ πῖτηδες μηδέν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ.
 ἐγὼ δ' ἀπ' ὄσσων ἐκβαλόντ' ἰδῶν δάκρυ
 ὤκτιρα καὐτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν
 καὶ τῶν παλαιῶν ἐξαφίσταμαι λόγων,
 οὐκ ἐς σέ δεινός· εἰμὶ δ' οὔπερ εἰ σὺ νῦν. 480
 καὶ σοι παραινῶ μῆτ' ἀποκτείνειν τέκνον
 μῆτ' ἀνθελέσθαι τοῦμόν. οὐ γὰρ ἔνδικον
 σέ μὲν στενάζειν, τὰμὰ δ' ἠδέως ἔχειν,
 θνήσκειν τε τοὺς σούς, τοὺς δ' ἐμοὺς ὄρᾶν φάος·
 τί βούλομαι γάρ ; οὐ γάμους ἐξαιρέτους 485
 ἄλλους λάβοιμ' ἄν, εἰ γάμων ἱμείρομαι ;
 ἀλλ' ἀπολέσας ἀδελφόν, ὅν μ' ἤκιστ' ἐχρῆν,
 Ἑλένην ἔλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τάγαθοῦ ;
 ἄφρων νέος τ' ἦ, πρὶν τὰ πράγματ' ἐγγύθεν
 σκοπῶν ἐσεῖδον οἶον ἦν κτείνειν τέκνα. 490
 ἄλλως τέ μ' ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης
 ἐσῆλθε, συγγένειαν ἐννοουμένων,
 ἧ τῶν ἐμῶν ἕκατι θύεσθαι γάμων
 μέλλει. τί δ' Ἑλένης παρθένῳ τῇ σῇ μέτα ;
 ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ' ἐξ Αὐλίδος 495
 σὺ δ' ὄμμα παῦσαι δακρύοις τέγγων τὸ σόν,

- ἀδελφέ, κάμῃ παρακαλῶν ἐς δάκρυα.
εἰ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί μοι,
μή μοι μετέστω· σοὶ νέμω τοῦμὸν μέρος.
ἀλλ' ἐς μεταβολὰς ἤλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων· 500
εἰκὸς πέπονθα· τὸν ὁμόθεν πεφυκότα
στέργων μετέπεσον· ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόποι
τοιοῖδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις ἀεὶ.
- ΧΟ. γενναῖ' ἔλεξας Ταντάλω τε τῷ Διὸς
πρέποντα· προγόνους οὐ κατασχύνεις σέθεν. 505
- ΑΓΑ. αἰνῶ σε, Μενέλεως, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμὴν
ὑπέθηκας ὀρθῶς τοὺς λόγους σοῦ τ' ἀξίως.
ταραχὴ γ' ἀδελφῶν διὰ τ' ἔρωτα γίγνεται
πλεονεξίαν τε δωμάτων ἀπέπτυσα
τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικράν. 510
ἀλλ' ἤκομεν γὰρ εἰς ἀναγκαίης τύχης,
θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.
- ΜΕ. πῶς ; τίς δ' ἀναγκάσει σε τήν γε σὴν κτανεῖν ;
- ΑΓΑ. ἅπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.
- ΜΕ. οὐκ, ἦν ἴνι εἰς Ἄργος γ' ἀποστείλης πάλιν. 515
- ΑΓΑ. λάθοιμι τοῦτ' ἄν· ἀλλ' ἐκεῖν' οὐ λήσομεν.
- ΜΕ. τὸ ποῖον ; οὔτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὄχλον.
- ΑΓΑ. Κάλχας ἐρεῖ μαντεύματ' Ἀργείων στρατῶ.
- ΜΕ. οὐκ, ἦν θάνη γε πρόσθε· τοῦτο δ' εὐμαρές.
- ΑΓΑ. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν. 520
- ΜΕ. κούδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν.
- ΑΓΑ. ἐκεῖνο δ' οὐ δέδοικας οὔμ' ἐσέρχεται ;
- ΜΕ. ὃν μὴ σὺ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἄν λόγον ;
- ΑΓΑ. τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε.
- ΜΕ. οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὅ τι σὲ κάμῃ πημανεῖ. 525
- ΑΓΑ. ποικίλος ἀεὶ πέφυκε τοῦ τ' ὄχλου μέτα.
- ΜΕ. φιλατιμίᾳ μὲν ἐνέχεται, δεινῶ κακῶ.

ΑΓΑ. οὐκ οὖν δοκεῖς νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
 λέξειν ἃ Κάλχας θέσφατ' ἐξηγήσατο,
 κάμ', ὡς ὑπέστην ἄθυμα, κᾶτα ψεύδομαι, 530
 Ἀρτέμιδι θύσειν ; οἷς ξυναρπάσας στρατόν,
 σὲ κάμ' ἀποκτείναντας Ἀργείους κόρην
 σφάζαι κελεύσει· κᾶν πρὸς Ἄργος ἐκφύγω,
 ἐλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν Κυκλωπίους
 συναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν. 535
 τοιαῦτα τάμ' ἀπῆματ'· ὦ τάλας ἐγώ,
 ὡς ἠπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε.
 ἐν μοι φύλαξον, Μενέλεως, ἀνά στρατόν
 ἐλθών, ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμῆστρα τάδε
 μάθῃ; πρὶν Ἄϊδη παῖδ' ἐμήν προσθῶ λαβών, 540
 ὡς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρυόις πράσσω κακῶς.
 ὑμεῖς τε σιγὴν, ὦ ξένοι, φυλάσσετε.

ΧΘ. στροφή μάκαρες οἱ μετρίαί θεοῦ
 μετὰ τε σωφροσύνας μετέ-
 σχον λέκτρων Ἀφροδίτας, 545
 γαλανεῖα χρησάμενοι
 μαινομένων οἴστρων, ὅθι δὴ
 δίδυμ' Ἔρωσ ὁ χρυσοκόμας
 τόξ' ἐντείνεται χαρίτων,
 τὸ μὲν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ, 550
 τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς.
 ἀπενέπω νιν ἀμετέρων,
 Κύπρι καλλίστα, θαλάμων.
 εἶη δέ μοι μετρία μὲν
 χάρις, πόθοι δ' ὅσοι, 555
 καὶ μετέχοιμι τᾶς Ἀφροδί-
 τας, πολλὰν δ' ἀποθείμην.
 ἀντιστρ. διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν,

διάφοροι δὲ τρόποι· τὸ δ' ὀρ-
θῶς ἐσθλὸν σαφὲς αἰεὶ·

560

τροφαί θ' αἱ παιδευόμεναι
μέγα φέρουσ' ἐς τὰν ἀρετάν·
τό τε γὰρ αἰδεῖσθαι σοφία,
τὰν τ' ἐξαλλάσσουσιν ἔχει

χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν
τὸ δέον, ἔνθα δόξα φέρει
κλέος ἀγήρατον βιοτᾶ.

565

μέγα τι θηρεῦειν ἀρετάν,
γυναῖξί μὲν κατὰ Κύπριν
κρυπτάν, ἐν ἀνδράσι δ' αὖ
κόσμος ἐνὼν ὁ μυριοπλη-
θῆς μείζω πόλιν αὔξει.

570

ἐπιφθ.

ἔμολες, ὦ Πάρις, ἦτε σύ γε
βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης
Ἰδαίαις παρὰ μόσχοις
βάρβαρα συρίζων Φρυγίων
αὐλῶν Ὀλύμπου καλάμοις
μιμήματα πνέων.

575

εὐθηλοὶ δὲ τρέφοντο βόες,
ὄθι σε κρίσις ἔμενε θεῶν,
ἄ σ' Ἑλλάδα πέμπει
ἐλεφαντοδέτων πάροι-
θεν δόμων, ὃς τᾶς Ἑλένας
ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν
ἔρωτά τ' ἔδωκας,
ἔρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης.

580

ὄθεν ἔρις ἔριν
Ἑλλάδα σὺν δορὶ ναυσί τ' ἄγει
ἐς πέργαμα Τροίας.

585

ΧΟΡΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ

ἰὼ ἰὼ· μεγάλαι μεγάλων
 590
 εὐδαιμονίαι· τὴν τοῦ βασιλέως
 ἴδεντ' Ἴφιγένειαν, ἀνασσαν ἐμήν,
 τὴν Τυνδάρεώ τε Κλυταιμῆστραν,
 ὡς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασ'
 ἐπὶ τ' εὐμήκεις ἤκουσι τύχας.
 595
 θεοί γ' οἱ κρείσσους οἷ τ' ὀλβοφόροι
 τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι τῶν θνατῶν.
 ΧΟ. στῶμεν, Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα,
 τὴν βασιλείαν· δεξώμεθ' ὄχων
 ἀπο μὴ σφαλερῶς ἐπὶ γαῖαν,
 600
 ἀγανῶς δὲ χεροῖν μαλακῆ γνώμη,
 μὴ ταρβήσῃ νεωστί μοι μολὸν
 κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνονος,
 μηδὲ θόρυβον μηδ' ἔκπληξιν
 ταῖς Ἀργείαις
 605
 ζεῖναι ξείναις παρέχωμεν.

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ

ὄρνιθα μὲν τόνδ' αἴσιον ποιούμεθα
 τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν·
 ἐλπίδα δ' ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις
 610
 πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὄχημάτων
 ἔξω πορεύεθ' ἄς φέρω φερνάς κόρη,
 καὶ πέμπετ' ἐς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.
 σὺ δ', ὦ τέκνον, μοι λεῖπε πωλικούς ὄχους
 ἀβρὸν τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἅμα.
 615
 ὑμεῖς δέ, νεάνιδές, νιν ἀγκάλαις ἔπι
 δέξασθε καὶ πορεύσατ' ἐξ ὄχημάτων.

κάμοι χερός τις ἐνδότηω στηρίγματα,
 θάκους ἀπήνης ὡς ἂν ἐκλίπω καλῶς.
 αἶ δ' ἐς τὸ πρόσθεν στήτε πωλικῶν ζυγῶν
 φοβερὸν γὰρ ἀπαράμυθον ὄμμα πωλικόν. 620
 καὶ παῖδα τόνδε, τὸν Ἀγαμέμνωνος γόνον,
 λάζυσθ' Ὀρέστην· ἔτι γὰρ ἔστι νήπιος.
 τέκνον, καθεύδεις πωλικῶ δαμείς ὄχῳ;
 ἔγειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εὐτυχῶς·
 ἀνδρὸς γὰρ ἀγαθοῦ κῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὢν 625
 λήψει, τὸ τῆς Νηρηΐδος ἰσόθεον γένος.
 ἐξῆς καθίστω δεῦρό μου ποδός, τέκνον·
 πρὸς μητέρ', Ἰφιγένεια, μακαρίαν· δέ με
 ξέναισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα θές,
 καὶ δεῦρο δὴ πατέρα προσεΐπωμεν φίλον. 630
 ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἀναξ,
 ἦχομεν; ἐφετμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ὦ μήτερ, ὑποδραμοῦσά σ', ὀργισθῆς δὲ μή,
 πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τὰμὰ προσβαλῶ.
 [ἐγὼ δὲ βούλομαι τὰ σὰ στέρν', ὦ πάτερ, 635
 ὑποδραμοῦσα περιβαλεῖν διὰ χρόνου.
 ποθῶ γὰρ ὄμμα δὴ σόν. ὀργισθῆς δὲ μή].

- ΚΛ. ἀλλ', ὦ τέκνον, χρὴ φιλοπάτωρ δ' αἰεί ποτ' εἶ
 μάλιστα παίδων τῶδ' ὄσους ἐγὼ 'τεκον.
 ΙΦ. ὦ πάτερ, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένῃ πολλῶ χρόνῳ. 640
 ΑΓΑ. καὶ γὰρ πατὴρ σέ· τόδ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις.
 ΙΦ. χαῖρ'· εὖ δέ μ' ἀγαγὼν πρὸς σ' ἐποίησας, πάτερ.
 ΑΓΑ. οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.
 ΙΦ. ἔα·

ὡς οὐ βλέπεις ἔκμηλον, ἄσμενός μ' ἰδών.

ΑΓΑ. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει. 645

ΙΦ. παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν, μὴ 'πί φροντίδας τρέπου.

ΑΓΑ. ἀλλ' εἰμὶ παρὰ σοὶ νῦν ἅπας κοῦκ ἄλλοθι.

ΙΦ. μέθεσ νυν ὄφρ' ὄμμα τ' ἔκτεινον φίλον.

ΑΓΑ. ἰδοῦ γέγηθά σ' ὡς γέγηθ' ὄρων, τέκνον.

ΙΦ. κάπειτα λείβεις δάκρυ ἀπ' ὀμμάτων σέθεν ; 650

ΑΓΑ. μακρὸ γὰρ ἤμῃν ἢ 'πιούσ' ἀπουσία.

ΙΦ. οὐκ οἶδ' ὃ φῆς, οὐκ οἶδα, φίλτατ' ὦ πάτερ.

ΑΓΑ. συνετὰ λέγουσα μᾶλλον εἰς οἰκτόν μ' ἄγεις.

ΙΦ. ἀσύνετὰ νυν ἐροῦμεν, εἰ σέ γ' εὐφρανῶ.

ΑΓΑ. παπαῦ. τὸ σιγᾶν οὐ σθένω, σέ δ' ἤνεσα.

ΙΦ. μέν', ὦ πάτερ, κατ' οἶκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν. 655

ΑΓΑ. θέλω γε· τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι.

ΙΦ. ὄλοιντο λόγχοι καὶ τὰ Μενέλεω κακὰ.

ΑΓΑ. ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει.

ΙΦ. ὡς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς. 660

ΑΓΑ. καὶ νῦν γέ μ' ἴσχει δῆ τι μὴ στέλλειν στρατόν.

ΙΦ. ποῦ τοῦς Φρύγας λέγουσιν ὤκισθαι, πάτερ ;

ΑΓΑ. οὐ μή ποτ' οἰκεῖν ὄφελ' ὁ Πριάμου Πάρις.

ΙΦ. μακράν γ' ἀπαίρεις, ὦ πάτερ, λιπὼν ἐμέ ;

ΑΓΑ. εἰς ταυτόν, ὦ θύγατερ, σὺ γ' ἤκεις σῶ πατρί. 665

ΙΦ. φεῦ·

εἴθ' ἦν καλόν μοι σοὶ τ' ἄγειν σύμπλουν ἐμέ.

ΑΓΑ. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσει πατρός.

ΙΦ. σὺν μητρὶ πλεῦσασ' ἢ μόνη πορευέσομαι ;

ΑΓΑ. μόνη, μονωθεῖσ' ἀπὸ πατρός καὶ μητέρος.

ΙΦ. οὐ ποῦ μ' ἐς ἄλλα δώματ' οἰκίζεις, πάτερ ; 670

ΑΓΑ. ἔα σὺ γ'· οὐ χρή τοι τάδ' εἰδέναι κόρας.

ΙΦ. σπεῦδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εὐ τάχεϊ, πάτερ.

ΑΓΑ. θῦσαι με θυσίαν πρῶτα δεῖ τιν' ἐνθάδε.

- ΙΦ. ἀλλὰ ξὺν ἱεροῖς χρῆ τό γ' εὐσεβές σκοπεῖν.
- ΑΓΑ. εἶσει σύ· χερνίβων γὰρ ἐστήξεις πέλας. 675
- ΙΦ. στήσομεν ἄρ' ἀμφὶ βωμόν, ὦ πάτερ, χορούς ;
- ΑΓΑ. ζῆλῶ σέ μᾶλλον ἢ 'μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν.
 χώρει δὲ μελάθρων ἐντὸς ὄφθῆναι κόραις,
 πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν τ' ἐμοί,
 μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικῆσειν χρόνον. 680
 ὦ στέρνα καὶ παρῆδες, ὦ ξανθαὶ κόμαι,
 ὡς ἄχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἡ Φρυγῶν πόλις
 Ἐλένη τε· παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γὰρ
 νοτὶς διώκει μ' ὀμμάτων ψαύσαντά σου.
 ἴθ' ἐς μέλαθρα. σέ δὲ παραιτοῦμαι τάδε, 685
 Λήδας γένεθλον, εἰ κατωκτίσθην ἄγαν,
 μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
 ἀποστολαὶ γὰρ μακάριαι μὲν, ἀλλ' ὅμως
 δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
 παῖδας παραδιδῶ πολλά μοχθήσας πατῆρ. 690
- ΚΛ. οὐχ ὧδ' ἀσύνετός εἰμι, πείσεσθαι δέ με
 καυτὴν δόκει τάδ', ὥστε μὴ σε νουθετεῖν,
 ὅταν σὺν ὑμεναίοισιν ἐξάγω κόρην·
 ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῶ χρόνῳ συνισχναεῖ.
 τοῦνομα μὲν οὖν παῖδ' οἶδ' ὅτῳ κατήνεσας. 695
 γένους δὲ ποίου χῶπόθεν, μαθεῖν θέλω.
- ΑΓΑ. Αἴγινα θυγάτηρ ἐγένετ' Ἀσωποῦ πατρός.
- ΚΛ. ταύτην δὲ θνητῶν ἢ θεῶν ἔζηυξε τίς ;
- ΑΓΑ. Ζεὺς· Αἰακὸν δ' ἔφυσεν, Οἰνῶνης πρόμον.
- ΚΛ. τοῦ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα ; 700
- ΑΓΑ. Πηλεὺς· ὁ Πηλεὺς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην.
- ΚΛ. θεοῦ διδόντος, ἢ βία θεῶν λαβῶν ;
- ΑΓΑ. Ζεὺς ἠγγύησε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος.
- ΚΛ. γαμεῖ δὲ ποῦ νιν ; ἢ κατ' οἶδμα πόντιον ;

- ΑΓΑ. Χείρων ἔν' οἰκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα. 705
 ΚΛ. οὐ φασὶ Κενταύρειον ὤκισθαι γένος ;
 ΑΓΑ. ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.
 ΚΛ. Θέτις δ' ἔθρεψεν ἢ πατήρ Ἀχιλλέα ;
 ΑΓΑ. Χείρων, ἔν' ἤθη μὴ μάθοι κακῶν βροτῶν.
 ΚΛ. φεῦ.
 σοφός γ' ὁ θρέψας χῶ διδούς σοφώτερος. 710
 ΑΓΑ. τοιούσδε παιδὸς σῆς ἀνὴρ ἔσται πόσις.
 ΚΛ. οὐ μεμπτός. οἰκεῖ δ' ἄστου ποῖον Ἑλλάδος ;
 ΑΓΑ. Ἀπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν ἐν Φθίας ὕροις.
 ΚΛ. ἐκεῖσ' ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον ;
 ΑΓΑ. κείνῳ μελήσει ταῦτα, τῷ κεκτημένῳ. 715
 ΚΛ. ἀλλ' εὐτυχοίτην. τίνι δ' ἐν ἡμέρα γαμεῖ ;
 ΑΓΑ. ὅταν σελήνης εὐτυχῆς ἔλθῃ κύκλος.
 ΚΛ. προτέλεια δ' ἤδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾶ ;
 ΑΓΑ. μέλλω ἔπι ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχη.
 ΚΛ. κάπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐς ὕστερον 720
 ΑΓΑ. θύσας γε θύμαθ' ἀμὲ χρῆ θῦσαι θεοῖς.
 ΚΛ. ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν ;
 ΑΓΑ. ἐνθάδε παρ' εὐπρόμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
 ΚΛ. καλῶς ἀναγκαίως τε· συνενέγκοι δ' ὅμως.
 ΑΓΑ. οἴσθ' οὖν ὃ δρᾶσον, ὦ γύναι ; πιθοῦ δέ μοι. 725
 ΚΛ. τί χρῆμα ; πείθεσθαι γὰρ εἴθισμαι σέθεν.
 ΑΓΑ. ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὐπὲρ' ἐστ' ὁ νυμφίος...
 ΚΛ. μητρὸς τί χωρὶς δράσεθ', ἀμὲ δρᾶν χρεῶν ;
 ΑΓΑ. ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναϊδῶν μέτα.
 ΚΛ. ἡμᾶς δὲ ποῦ χρῆ τῆνικαῦτα τυγχάνειν ; 730
 ΑΓΑ. χῶρει πρὸς Ἄργος παρθένους τε τῆμέλει.
 ΚΛ. λιποῦσα παῖδα ; τίς δ' ἀνασχῆσει φλόγα ;
 ΑΓΑ. ἐγὼ παρέξω φῶς, ὃ νυμφίους πρέπει.
 ΚΛ. οὐχ ὁ νόμος οὗτος, σὺ δὲ φαῦλ' ἤγεῖ τάδε.

- ΑΓΑ. οὐ καλὸν ἐν ὄχλῳ σ' ἐξομιλεῖσθαι στρατοῦ. 735
 ΚΛ. καλὸν τεκοῦσαν τὰμὰ μ' ἐκδοῦναι τέκνα.
 ΑΓΑ. καὶ τὰς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εἶναι κόρας.
 ΚΛ. ὀχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
 ΑΓΑ. πιθοῦ.
 ΚΛ. μὰ τὴν ἄνασσαν Ἀργεῖαν θεάν.
 ἐλθὼν σὺ τᾶξω πρᾶσσε, τὰν δόμοις δ' ἐγώ, 740
 ἃ χρὴ παρεῖναι νυμφίοισι παρθένους.
 ΑΓΑ. οἴμοι μάτην ἦξ', ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλην,
 ἐξ ὀμμάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων·
 σοφίζομαι δὲ κάπλι τοῖσι φιλτάτοις
 τέχναις πορίζω, πανταχῇ νικώμενος. 745
 ἕμῳς δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ
 κοινῇ τὸ τῆς θεοῦ φίλον, ἔμοι δ' οὐκ εὐτυχές,
 ἐξιστορήσων εἶμι, μόχθον Ἑλλάδος.
 χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν
 γυναῖκα χρηστὴν ἀγαθὴν, ἢ μὴ γαμεῖν. 750
- ΧΟ.στροφή ἦξει δὴ Σιμόεντα καὶ
 δῖνας ἀργυροειδεῖς
 ἄγυρις Ἑλλάνων στρατιᾶς
 ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὄπλοις
 Ἴλιον ἐς τὸ Τροίας 755
 Φοιβήμιον δάπεδον,
 τὰν Κασσάνδραν ἐν' ἀκοίῳ
 ρίπτειν ξανθοὺς πλοκάμους
 χλωροκόμῳ στεφάνῳ δάφνας
 κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ 760
 μαντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι.
 ἀντιστρ. στάσονται δ' ἐπὶ περγάμῳ
 Τροίας ἀμφὶ τε τείχη
 Τρῶες, ὅταν γάλκασπις Ἄρης

	πόντιος εὐπρόροισι πλάταις	765
	εἰρεσίᾳ πελάζῃ	
	Σιμωντίοις ὀχετοῖς,	
	τὰν τῶν ἐν αἰθέρι δισσοῶν	
	Διοσκούρων Ἑλέναν	
	ἐκ Πριάμου κομίσει θέλων	770
	ἐς γὰν Ἑλλάδα δοριπόνων.	
	ἀσπίσι καὶ λόγχαις Ἀχαιῶν.	
ἐπὶδ.	Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν	
	λαῖτους περὶ πύργους	
	κυκλώσας δόρει φονίῳ,	775
	λαιμοτόμους σπάσας κεφαλᾶς,	
	πέρσας πόλισμα κατ' ἄκρας,	
	θήσει κόρας πολυκλαύτους	
	δάμαρτά τε Πριάμου.	780
	ἃ δὲ Διὸς Ἑλένα κόρα	
	πολύκλαυτος ἐσσεῖται	
	πόσιν προλιποῦσα· μήτ' ἐμοὶ	
	μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις	
	ἐλπὶς ἄδε ποτ' ἔλθοι,	
	οἴαν αἰ πολύχρυσοι	785
	Λυδαὶ καὶ Φρυγῶν ἄλοχοι	
	σῆσασαι τὰδ' ἐς ἀλλήλας	
	παρ' ἱστοῖς μυθεύσουσι·	
	τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμου κόμας	790
	ῥῦμα δακρυόεντανύσας	
	πατρίδος οὐλομένης ἀπολωτιεῖ ;	
	διὰ σέ, τὰν κύκνου δολιχαύχενος γόνον,	
	εἰ δὲ φάτις ἔτυμος,	
	ὥς ἔτεκεν Ἀθήδα σ'	795
	ὄρνιθι πταμένῳ	

Διὸς ὅτ' ἠλλάχθη δέμας,
εἴτ' ἐν δέλτοις Πιερίσιν
μῦθοι τὰδ' ἐς ἀνθρώπους
ἤνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως.

800

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατηλάτης ;
τίς ἂν φράσειε προσπόλων τὸν Πηλέως
ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα ;
οὐκ ἐξ ἴσου γὰρ μένομεν Εὐρίπου πέλας.

οἱ μὲν γὰρ ἡμῶν, ὄντες ἄζυγες γάμων,
οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε

805

θάσσοις ἐπ' ἀκταῖς, οἱ δ' ἔχοντες εὐνίδας
καὶ παῖδας· οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρωσ
τῆσδε στρατείας Ἑλλάδ' οὐκ ἄνευ θεῶν.

τοῦμόν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεῶν,
ἄλλος δ' ὁ χρῆζων αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει.

810

γῆν γὰρ λιπῶν Φάρσαλον ἠδὲ Πηλέα

μένω πὶ λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εὐρίπου πνοαῖς,

Μυρμιδόνας ἴσχω· οἱ δ' αἰεὶ προσκείμενοι

λέγουσ'· Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν ; πόσον χρόνον

815

ἔτ' ἐκμετρήσαι χρὴ πρὸς Ἰλίου στόλον ;

δρᾶ γ', εἴ τι δράσεις, ἢ ἅπαγ' οἴκαδε στρατόν,

τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.

ΚΛ. ὦ παῖ θεᾶς Νηρηῆδος, ἐνδοθεν λόγων

τῶν σῶν ἀκούσασ' ἐξέβην πρὸ δωματίων.

820

ΑΧ. ὦ πότνι' αἰδώς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ

γυναῖκα, μορφὴν εὐπρεπῆ κεκτημένην ;

ΚΛ. οὐ θαῦμά σ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οὐς μὴ πάρος

κατείδες· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.

ΑΧ. τίς δ' εἶ ; τί δ' ἤλθες Δαναϊδῶν ἐς σύλλογον,

825

- γυνή πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους ;
- ΚΛ. Λήδας μὲν εἶμι παῖς, Κλυταιμῆστρα δέ μοι
ὄνομα, πόσις δὲ μούστιν Ἀγαμέμνων ἀναξ.
- ΑΧ. καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καιρία.
αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους. 830
- ΚΛ. μείνον· τί φεύγεις ; δεξιάν τ' ἐμῆ χειρὶ
σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων.
- ΑΧ. τί φῆς; ἐγὼ σοι δεξιάν ; αἰδοίμεθ' ἂν
Ἀγαμέμνον', εἰ φαύοιμεν ὧν μή μοι θέμις.
- ΚΛ. θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς 835
παῖδ', ὧ θεᾶς παῖ ποντίας Νηρηίδος.
- ΑΧ. ποίους γάμους φῆς; ἀφασία μ' ἔχει, γύναι·
εἰ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
- ΚΛ. πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους
καινοὺς ὀρῶσι καὶ γάμου μεμνημένοις. 840
- ΑΧ. οὐπῶποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σὴν, γύναι,
οὐδ' ἐξ Ἀτρειδῶν ἤλθέ μοι λόγος γάμων.
- ΚΛ. τί δῆτ' ἂν εἶη ; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς
θαύμαζ'· ἐμοὶ γὰρ θαύματ' ἐστὶ τὰπὸ σοῦ.
- ΑΧ. εἴκαζε· κοινόν ἐστιν εἰκάζειν τάδε. 845
ἄμφω γὰρ οὐ ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἴσως.
- ΚΛ. ἀλλ' ἦ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους
οὐκ ὄντας, ὡς εἴξασιν· αἰδοῦμαι τάδε.
- ΑΧ. ἴσως ἐκερτόμησε κάμῃ καὶ σέ τις.
ἀλλ' ἀμελία δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε. 850
- ΚΛ. χαῖρ'· οὐ γὰρ ὀρθοῖς ὄμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ,
ψευδῆς γενομένη καὶ παθοῦς ἀνάξια.
- ΑΧ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ· πόσιν δὲ σὸν
στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.
- ΠΡ. ὦ ξέν', Αἰακοῦ γένεθλον, μείνον· ὦ, σέ τοι λέγω, 855
τὸν θεᾶς γεγῶτα παῖδα, καὶ σέ, τὴν Λήδας κόρην.

- ΑΧ. τίς ὁ καλῶν πύλας παροίξας ; ὡς τεταρβηκῶς καλεῖ.
 ΠΡ. δοῦλος, οὐχ ἀβρύνομαι τῷδ' ἢ τύχη γάρ μ' οὐκ ἔα.
 ΑΧ. τίνος ; ἐμὸς μὲν οὐχί· χωρὶς τὰμὰ κ' ἀγαμέμνονος.
 ΠΡ. τῆσδε, τῶν πάροιθεν οἴκων, Τυνδάρεω δόντος
 πατρός. 860
- ΑΧ. ἔσταμεν· φράζ', εἴ τι χρήζεις, ὦν μ' ἐπέσχεσ' εἵνεκα.
 ΠΡ. ἧ μόνω παρόντε δῆτα ταῦσδ' ἐφέστατον πύλαις ;
 ΚΛ. ὡς μόνοις λέγοις ἄν, ἔξω δ' ἐλθὲ βασιλείων δόμων.
 ΠΡ. ὦ τύχη πρόγοιά θ' ἡμῆ, σώσαθ' οὐς ἐγὼ θέλω.
 ΑΧ. ὁ λόγος ἐς μέλλοντ' ἀνοίσει χρόνον· ἔχει δ' ὄκνον
 τινά. 865
- ΚΛ. δεξιᾶς ἑκατι μὴ μέλλ', εἴ τι μοι χρήζεις λέγειν.
 ΠΡ. οἴσθα δῆτ' ἄ μ' ὅστις ὦν σοὶ καὶ τέκνοις εὐνοὺς ἔφυν.
 ΚΛ. οἶδά σ' ὄντ' ἐγὼ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτριν.
 ΠΡ. χῶτι μ' ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς ἔλαβεν Ἀγαμέμνων
 ἄναξ ;
- ΚΛ. ἦλθες εἰς Ἄργος μεθ' ἡμῶν κάμους ἦσθ' αἰεὶ ποτε. 870
 ΠΡ. ὦδ' ἔχει. καὶ σοὶ μὲν εὐνοὺς εἰμί, σῶ δ' ἦσσον πόσει.
 ΚΛ. ἐκκάλυπτε νῦν ποθ' ἡμῖν οὐστιας στέγεις λόγους.
 ΠΡ. παῖδα σὴν πατῆρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτενεῖν.
 ΚΛ. πῶς ; ἀπέπτυσ', ὦ γεραῖέ, μῦθον· οὐ γὰρ εὖ φρονεῖς.
 ΠΡ. φασγάνῳ λευκῆν φονεύων τῆς τάλαιπώρου δέσσην. 875
 ΚΛ. ὦ τάλαιν' ἐγὼ· μεμηνῶς ἄρα τυγχάνει πόσις ;
 ΠΡ. ἀρτίφρων, πλὴν ἐς σέ καὶ σὴν παῖδα· τοῦτ' οὐκ εὖ
 φρονεῖ.
- ΚΛ. ἐκ τίνος λόγου ; τίς αὐτὸν οὐπάγων ἀλαστόρων ;
 ΠΡ. θέσφαθ', ὡς γέ φησι Κάλχας, ἵνα πορευῆται στρατός.
 ΚΛ. ποῖ ; τάλαιν' ἐγὼ, τάλαινα δ' ἦν πατῆρ μέλλει
 κτενεῖν. 880
- ΠΡ. Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', Ἑλένην Μενέλεως ὅπως λάβη.
 ΚΑ. εἰς ἄρ' Ἰφιγένειαν Ἑλένης νόστος ἦν πεπρωμένος ;

ΠΡ. πάντ' ἔχεις· Ἀρτέμιδι θύσειν παῖδα σὴν μέλλει πατήρ.
 ΚΛ. ὁ δὲ γάμος τίν' εἶχε πρόφασιν, ἢ μ' ἐκόμισεν ἐκ δόμων ;
 ΠΡ. ἴν' ἀγάγοις χείρουσ' Ἀχιλλεῖ παῖδα νυμφεύσουσα

σὴν. 885

ΚΛ. ὦ θύγατερ, ἦκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σὺ καὶ μήτηρ σέθεν.

ΠΡ. οἰκτρὰ πάσχετον δὺ' οὔσαι· δεινὰ δ' Ἀγαμέμνων ἐτλη.

ΚΛ. οἴχομαι τάλαινα, δακρύων νάματ' οὐκέτι στέγω.

ΠΡ. εἴπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρροεῖν.

ΚΛ. σὺ δὲ τάδ', ὦ γέρον, πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος, 890

ΠΡ. δέλτον ὠχρόμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα.

ΚΛ. οὐκ ἐὼν ἢ ξυγκελεύων παιδ' ἄγειν θανουμένην ;

ΠΡ. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· φρονῶν γὰρ ἔτυχε σὸς πόσις τότ' εὔ.

ΚΛ. κᾶτα πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἐμοὶ δίδως λαβεῖν ;

ΠΡ. Μενέλεως ἀφείλεθ' ἡμᾶς, ὃς κακῶν τῶνδ' αἴτιος. 895

ΚΛ. ὦ τέκνον Νηρηΐδος, ὦ παῖ Πηλέως, κλύεις τάδε ;

ΑΧ. ἐκλυον οὔσαν ἀθλίαν σε, τὸ δ' ἐμὸν οὐ φαύλως φέρω.

ΚΛ. παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις.

ΑΧ. μέμφομαι κἀγὼ πόσει σῶ, κούχ' ἀπλῶς οὕτω φέρω.

ΚΛ. οὐκ ἐπαιδεσθήσομαι γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ, 900

θνητὸς ἐκ θεᾶς γεγῶτα· τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι ;

ἢ τίνος σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἢ τέκνου πέρι ;

ἀλλ' ἄμυνον, ὦ θεᾶς παῖ, τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ

τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ, μάτην μὲν, ἀλλ' ὅμως

σοὶ καταστέψασ' ἐγὼ νιν ἦγον ὡς γαμουμένην. 905

νῦν δ' ἐπὶ σφαγὰς κομίζω· σοὶ δ' ὄνειδος ἔξεται,

ὅστις οὐκ ἤμυνας· εἰ γὰρ μὴ γάμοισιν ἐζύγης,

ἀλλ' ἐκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις.

πρὸς γενειάδος σε, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς μητέρας,

ὄνομα γὰρ τὸ σὸν μ' ἀπώλεσ', ᾧ σ' ἀμυναθεῖν χρεῶν, 910

οὐκ ἔχω βωμὸν καταφυγεῖν ἄλλον ἢ τὸ σὸν γόνυ,

οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πέλει μοι· τὰ δ' Ἀγαμέμνωνος κλύεις

ὦμά καὶ πάντολμ'· ἀφῆγμαι δ', ὡσπερ εἰσορᾶς, γυνή
 ναυτικὸν στράτευμ' ἀναρχον κἀπὶ τοῖς κακοῖς θρασύ,
 χρήσιμον δ', ὅταν θέλωσιν. ἦν δὲ τολμήσης σύ μου 915
 χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ'· εἰ δὲ μή, οὐ σεσώσμεθα.

XO. δεινὸν τὸ τίκτειν καὶ φέρει φίλτρον μέγα
 πᾶσιν τε κοινὸν ὡσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων.

AX. ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω,
 ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσι τ' ἀσχαλᾶν 920

μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἐξωγκωμένοις.
 λελογισμένοι γὰρ οἱ τοιοῖδ' εἰσὶν βροτῶν
 ὀρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.

ἔστιν μὲν οὖν ἔν' ἡδὺ μὴ λίαν φρονεῖν,
 ἔστιν δὲ χῶπου χρήσιμον γνώμην ἔχειν. 925

ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεὶς
 Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν.

καὶ τοῖς Ἀτρεΐδαις, ἦν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
 πεισόμεθ'· ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι·

ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν 930
 παρέχων, Ἄρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί.

σὲ δ', ὧ παθοῦσα σχέτλια πρὸς τῶν φιλτάτων,
 ἃ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν,

τοσοῦτον οἶκτον περιβαλὼν καταστελεῶ,
 κούποτε κόρη σὴ πρὸς πατρός σφαγήσεται, 935

ἐμὴ φατισθεῖσ'· οὐ γὰρ ἐμπλέκειν πλοκάς
 ἐγὼ παρέξω σῶ πόσει τοῦμόν δέμας.

τούνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἦρατο,
 τοῦμόν φονεύσει παῖδα σὴν· τὸ δ' αἴτιον 940

πόσις σός· ἀγνὸν δ' οὐκέτ' ἐστὶ σῶμ' ἐμόν,
 εἰ δι' ἐμ' ὀλεῖται διὰ τε τοὺς ἐμοὺς γάμους

ἢ δεινὰ τλᾶσα κοῦκ ἀνεκτὰ παρθένος,
 θαυμαστά δ' ὡς ἀνάξι' ἠτιμασμένη.

ἐγὼ κάκιστος ἦν ἄρ' Ἀργείων ἀνὴρ,
 ἐγὼ τὸ μηδέν, Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν, 945
 ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς,
 εἴπερ φονεύσει τοῦμόν ὄνομα παῖδα σῆν.
 μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
 Νηρέα, φυτουργὸν Θέτιδος ἢ μ' ἐγείνατο,
 οὐχ ἄψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἀναξ, 950
 οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ', ὥστε προσβαλεῖν πέπλοις·
 ἢ Σίπυλος ἔσται πόλις, ὄρισμα βαρβάρων,
 ὅθεν πεφύκασ' οἱ στρατηλάται γένος,
 Φθίας δὲ τοῦνομ' οὐδαμοῦ κεκλήσεται.
 πικροὺς δὲ προχύτας χέρνιβας τ' ἐνάρξεται 955
 Κάλχας ὁ μάντις. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνὴρ,
 ὃς ὀλίγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ ψευδῆ λέγει
 τυχῶν· ὅσ' ἂν δὲ μὴ τύχη, διοίχεται ;
 οὐ τῶν γάμων ἕκατι, μυρίαί κόραι
 θηρῶσι λέκτρον τοῦμόν, εἴρηται τόδε· 960
 ἀλλ' ὕβριν ἡμᾶς ὕβρις' Ἀγαμέμνων ἀναξ.
 χρῆν δ' αὐτὸν αἰτεῖν τοῦμόν ὄνομ' ἐμοῦ πάρα,
 θήραμα παιδός· ἢ Κλυταιμῆστρα δ' ἐμοὶ
 μάλιστ' ἐπέισθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσει.
 ἔδωκα τᾶν Ἑλλησιν, εἰ πρὸς Ἴλιον 965
 ἐν τῷδ' ἕκαμνε νόστος· οὐκ ἠρνούμεθ' ἂν
 τὸ κοινὸν αὖξιν ὦν μέτ' ἐστρατευόμεν.
 νῦν δ' οὐδέν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις
 ἐν εὐμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς.
 τάχ' εἴσεται σίδηρος, ὅν, πρὶν ἐς Φρύγας 970
 ἔλθεῖν, φόνου κηλῖσιν αἵματος χρανώ,
 εἴ τίς με τὴν σῆν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.
 ἀλλ' ἡσύχαζε· θεὸς ἐγὼ πέφηνά σοι
 μέγιστος, οὐκ ὦν· ἀλλ' ὅμως γενήσομαι.

- ΧΟ. ἔλεξας, ὦ παῖ Πηλέως, σοῦ τ' ἄξια
καὶ τῆς ἐναλίεας δαίμονος, σεμνῆς θεοῦ. 975
- ΚΛ. φεῦ
πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
μηδ' ἐνδεῶς τοῦδ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
αἰνούμενοι γὰρ ἀγαθοὶ τρόπον τινα
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἦν αἰνῶσ' ἄγαν. 980
αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἰκτροὺς λόγους,
ιδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἄνοσος κακῶν γ' ἐμῶν·
ἄλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, κὰν ἄπωθεν ἦ
ἄνηρ ὁ χρηστός, δυστυχοῦντας ὠφελεῖν.
οἴκτιρε δ' ἡμᾶς· οἰκτρά γὰρ πεπόνθαμεν. 985
ἦ πρῶτα μὲν σε γαμβρὸν οἰηθεῖς ἔχειν
κενήν κατέσχον ἐλπίδ'· εἰτά σοι τάχα
ὄρνις γένοιτ' ἂν σοῖς τε μέλλουσιν γάμοις
θανοῦσ' ἐμὴ παῖς, ὅ σε φυλάξασθαι χρεῶν.
ἄλλ' εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλη· 990
σοῦ γὰρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
βούλει νιν ἰκέτιν σὸν περιπτύξαι γόνυ;
ἀπαρθένευτα μὲν τὰδ'· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἦξι, δι' αἰδοῦς ὅμμ' ἔχουσ' ἐλεύθερον·
εἰ δ' οὐ παρούσης ταῦτά τεύξομαι σέθεν, 995
μενέτω κατ' οἴκους· σεμνά γὰρ σεμνύνεται.
ὅμως δ' ὅσον γε δυνατόν αἰδεῖσθαι χρεῶν.
ΑΧ. σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὄψιν εἰς ἐμήν,
μήτ' εἰς ὄνειδος ἀμαθὲς ἐλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γὰρ ἀθρόος, ἀργὸς ὢν τῶν οἴκοθεν, 1000
λέσχας πονηρὰς καὶ καχοστόμους φιλεῖ·
πάντως δέ μ' ἱκετεύοντες ἦξεν' εἰς ἴσον,
εἴτ' ἀνικετεύτως· εἰς ἐμοὶ γάρ ἐστ' ἀγῶν
μέγιστος, ὑμᾶς ἐξαπαλλάξαι κακῶν.

- ὡς ἔν γ' ἀκούσασ' ἴσθι μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν· 1005
 ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν
 θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἦν σώσω κόρην.
- ΚΛ. ὄναιο συνεχῶς δυστυχοῦντας ὠφελῶν.
 ΑΧ. ἄκουε δὴ νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμ' ἔχη καλῶς.
- ΚΛ. τί τοῦτ' ἔλεξας ; ὡς ἀκουστέον γέ σου. 1010
 ΑΧ. πείθωμεν αὖθις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.
 ΚΛ. κακός τις ἐστί καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.
 ΑΧ. ἄλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλαίουσιν λόγους.
 ΚΛ. ψυχρά μὲν ἐλπίς· ὅ τι δὲ χρή με δρᾶν φράσον.
 ΑΧ. ἰκέτευ' ἐκεῖνον μὴ κτείνειν τέκνα· 1015
 ἦν δ' ἀντιβαίνη, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον·
 εἰ γάρ τὸ χρῆζον ἐπίθετ', οὐ τοῦμόν χρεῶν
 χωρεῖν. ἔχει γάρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν.
 κάγώ τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,
 στρατός τ' ἂν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα 1020
 λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθένει.
 καλῶς δὲ κρανθέντων πρὸς ἡδονὴν φίλοις
 σοί τ' ἂν γένοιτο κἂν ἐμοῦ χωρὶς τάδε.
- ΚΛ. ὡς σώφρον' εἶπας· δραστέον δ' ἅ σοι δοκεῖ.
 ἦν δ' αὖ τι μὴ πράσσωμεν ὧν ἐγὼ θέλω, 1025
 ποῦ σ' αὖθις ὀψόμεσθα ; ποῖ χρή μ' ἀθλίαν
 ἐλθοῦσαν εὔρεῖν σὴν χέρ' ἐπίκουρον κακῶν ;
- ΑΧ. ἡμεῖς σε φύλακες οὐ χρεῶν φυλάζομεν,
 μὴ τις σ' ἴδη στείχουσαν ἐπτοημένην
 Δαναῶν δι' ὄχλου· μηδὲ πατρῶον δόμον 1030
 αἴσχυν'· ὁ γάρ τοι Τυνδάρεως οὐκ ἄξιος
 κακῶς ἀκούειν· ἐν γὰρ Ἑλλησιν μέγας.
- ΚΛ. ἔσται τὰδ'· ἄρχε· σοί με δουλεύειν χρεῶν.
 εἰ δ' εἰσὶ θεοί, δίκαιος ὢν ἀνὴρ σύ τοι
 ἐσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μή, τί δεῖ πονεῖν ; 1035

- ΧΟ.στρ. τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος
 μετά τε φιλοχόρου κιθάρας
 συρίγγων θ' ὑπὸ καλαμοεσ-
 σᾶν ἔστασεν ἰαχάν,
 1040 ὅτ' ἀνὰ Πήλιον αἰ καλλιπλόκαμοι
 Πιερίδες παρὰ δαιτὶ θεῶν
 χρυσεοσάνδαλον ἔχνος
 ἐν γᾶ κρούουσαι
 Πηλέως ἐς γάμον ἦλθον,
 1045 μελωδοῖς Θέτιν ἀχήμασι τόν τ' Αἰακίδα·
 Κενταύρων ἀν' ὄρος κλέουσαι
 Πηλιάδα καθ' ὕλαν.
 ὁ δὲ Δαρδανίδας, Διὸς
 λέκτρων τρύφημα φίλον,
 1050 χρυσεόισιν ἄφυσσε λοιβάν
 ἐν κρατήρων γυάλοις,
 ὁ Φρύγιος Γανυμήδης.
 παρὰ δὲ λευκοφαῆ ψάμαθον
 εἰλισσόμεναι κύκλια
 1055 πεντήκοντα κόραι Νηρέως
 γάμους ἐχόρευσαν.
 ἀντιστρ. ἀνὰ δ' ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόα
 θίασος ἔμολεν ἵπποβάτας
 Κενταύρων ἐπὶ δαῖτα τὰν
 1060 θεῶν κρατῆρά τε Βάκχου.
 μέγα δ' ἀνέκλαγον· ὦ Νηρηὶ κόρα,
 παῖδα σὲ Θεσσαλίᾳ μέγα φῶς
 μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν
 εἰδῶς γεννάσειν
 1065 Χείρων ἐξονόμαζεν,
 ὃς ἤξει χθόνα λογχήρεσι σὺν Μυρμιδόνων

- ἀσπισταῖς Πριάμοιο κλεινὰν
 γᾶθεν ἐκπυρώσων, 1070
 περὶ σώματι χρυσέων
 ὄπλων Ἑφαιστοπόνων
 κεκορυθμένος ἔνδυτ', ἐκ θεᾶς
 ματρὸς δωρήματ' ἔχων
 Θέτιδος, ἅ νιν ἔτιχτε. 1075
 μακάριον τότε δαίμονες
 τᾶς εὐπάτριδος
 Νηρηϊδὸς τ' ἔθεσαν γάμον
 Πηλέως θ' ὕμεναίους.
 ἐπὶ δ. σέ δ', ᾧ κόρα, στέψουσι καλλικόμαν 1080
 πλόκαμον Ἀργεῖοι βαλιὰν
 ὥστε πετραίων ἀπ' ἄντρων ἐλθοῦσαν ὄρειαν
 μόσχον ἀκήρατον, βρότειον
 αἰμάσσοντες λαιμόν·
 οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐδ' 1085
 ἐν ροιβδήσεσι βουκόλων,
 παρὰ δὲ ματέρι νυμφοκόμον
 Ἰναχίδαις γάμον.
 παῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ
 τᾶς ἀρετᾶς σθένει τι πρόσωπον ; 1090
 ὁπότε τὸ μὲν ἄσεπτον ἔχει
 δύνασιν, ἅ δ' ἀρετὰ κατόπι-
 σθεν θνατοῖς ἀμελεῖται, ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ
 καὶ μὴ κοινὸς ἀγὼν βροτοῖς, 1095
 μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ.
 ΚΛ. ἐξῆλθον οἴκων προσκοπούμενη πόσιν,
 χρόνιον ἀπόντα κάκλελοιπότα στέγας.
 ἐν δακρύοισι δ' ἡ τάλαινα παῖς ἐμή,
 1100
 πολλὰς ἰεῖσα μεταβολὰς ὄδυρμάτων,

- θάνατον ἀκούσασ', ὃν πατὴρ βουλευέται.
 μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος
 Ἀγαμέμνονος τοῦδ', ὃς ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ τέκνοις
 ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εὐρεθήσεται. 1105
- ΑΓΑ. Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἔξω δόμων.
 ἠϋρήχ', ἔν' εἶπω παρθένου χωρὶς λόγους,
 οὐς οὐκ ἀκούειν τὰς γαμουμένας πρέπει.
- ΚΛ. τί δ' ἔστιν, οὗ σοι καιρὸς ἀντιλάζυται ;
- ΑΓΑ. ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα· 1110
 ὡς χέρνιβες πάρεισιν ἠὔτρεπισμένοι,
 προχύται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον χεροῖν,
 μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἄς θεᾶ πεσεῖν χρεῶν
 Ἀρτέμιδι, μέλανος αἵματος φυτῆματα.
- ΚΛ. τοῖς ὀνόμασιν μὲν εὖ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου 1115
 οὐκ οἶδ' ὅπως χρή μ' ὀνομάσασαν εὖ λέγειν.
 χῶρει δέ, θύγατερ, ἐκτός· οἶσθα γὰρ πατρὸς
 πάντως ἃ μέλλει. χυπὸ τοῖς πέπλοις ἄγε
 λαβοῦσ' Ὀρέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.
 ἰδοὺ πάρεστιν ἤδε πειθαρχοῦσά σοι. 1120
- ΑΓΑ. τὰ δ' ἄλλ' ἐγὼ πρὸ τῆσδε κάμαυτῆς φράσω.
 τέκνον, τί κλαίεις, οὐδ' ἔθ' ἠδέως ὄραξ,
 ἐς γῆν δ' ἐρείσασ' ὄμμα πρόσθ' ἔχεις πέπλους ;
- ΚΛ. φεῦ·
 τί ν' ἂν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν ;
 ἅπανσι γὰρ πρότοισι χρήσασθαι πάρα 1125
 κὰν ὑστάτοισι κὰν μέσοισι πανταχοῦ.
- ΑΓΑ. τί δ' ἔστιν ; ὡς μοι πάντες εἰς ἐν ἦκετε,
 σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὀμμάτων.
- ΚΛ. εἴφ' ἂν ἐρωτήσω σε γενναίως, πόσι.
- ΑΓΑ. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ', ἐρωτᾶσθαι θέλω. 1130
- ΚΛ. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμὴν μέλλεις κτενεῖν ;

- ΑΓΑ. ἔα.
 τλήμονά γ' ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ' ἄ μή σε χρή.
- ΚΛ. ἔχ' ἥσυχος,
 κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν.
- ΑΓΑ. σὺ δ' ἦν γ' ἐρωτᾶς εἰκότ', εἰκότ' ἂν κλύοις.
 ΚΛ. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι. 1135
- ΑΓΑ. ὦ πότνια μοῖρα καὶ τύχη δαίμων τ' ἐμός.
 ΚΛ. κάμός γε καὶ τῆσδ', εἷς τριῶν δυσδαιμόνων.
 ΑΓΑ. τίς σ' ἠδίκησε ;
 ΚΛ. τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα ;
 ὁ νοῦς ὄδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.
- ΑΓΑ. ἀπωλόμεσθα. προδέδοται τὰ κρυπτά μου. 1140
 ΚΛ. πάντ' οἶδα καὶ πέπυσμ', ἃ σὺ μέλλεις με δρᾶν·
 αὐτὸ δὲ τὸ σιγᾶν ὁμολογοῦντός ἐστί σου
 καὶ τὸ στενάζειν· πολλὰ μὴ κάμης λέγων.
- ΑΓΑ. ἰδοῦ σιωπῶ· τὸ γὰρ ἀναίσχυντον τί δεῖ
 ψευδῆ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ ; 1145
- ΚΛ. ἄκουε δὴ νυν· ἀνακαλύψω γὰρ λόγους,
 κούκέτι παρφοδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.
 πρῶτον μὲν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὀνειδίσω,
 ἔγημας ἄκουσάν με κάλαβες βία,
 τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανῶν, 1150
 βρέφος τε τοῦμόν ζῶν προσοῦδισας πέδω,
 μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.
 καὶ τῷ Διός γε παῖδ' ἐμῷ τε συγγόνω
 ἵπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτην·
 πατήρ δὲ πρέσβυς Τυνδάρεώς σ' ἐρρύσατο 1155
 ἰκέτην γενόμενον, τὰμὰ δ' ἔσχεσ αὖ λέχη.
 οὗ σοι καταλλαχθεῖσα περὶ σὲ καὶ δόμους
 συμμαρτυρήσεις ὡς ἄμεμπτος ἦ γυνή,
 ἔς τ' Ἀφροδίτην σωφρονοῦσα καὶ τὸ σὸν

μέλαθρον αὔξουσ', ὥστε σ' εἰσιόντα τε 1160
 χαίρειν θύραζέ τ' ἐξιόντ' εὐδαιμονεῖν.
 σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν
 δάμαρτα· φλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναῖκ' ἔχειν.
 τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παῖδά σοι
 τόνδ', ὧν μιᾶς σὺ τλημόνως μ' ἀποστερεῖς. 1165
 κἄν τίς σ' ἔρηται, τίνας ἕκατί νιν κτενεῖς,
 λέξον, τί φήσεις; ἢ 'με χρῆ λέγειν τὰ σά;
 'Ελένην Μενέλως ἵνα λάβῃ· καλόν γέ τοι
 κακῆς γυναικὸς μισθὸν ἀποτεῖσαι τέκνα·
 τᾶχθιστα τοῖσι φιλτάτοις ὠνούμεθα. 1170
 ἄγ', ἦν στρατεύσῃ καταλιπὼν μ' ἐν δώμασιν,
 κἀκεῖ γένη σὺ διὰ μακρᾶς ἀπουσίας,
 τίν' ἐν δόμοις με καρδίαν ἔξειν δοκεῖς,
 ὅταν θρόνους μὲν τῆσδε προσβλέπω κενούς,
 κενούς δὲ παρθενῶνας, ἐπὶ δὲ δακρῦοις 1175
 μόνη κάθωμαι, τήνδε θρηνησοῦσ' ἀεὶ·
 ἀπώλεσέν σ', ὦ τέκνον, ὁ φυτεύσας πατήρ,
 αὐτὸς κτανών, οὐκ ἄλλος οὐδ' ἄλλη χερί,
 τοιόνδε μῖσος καταλιπὼν πρὸς τοὺς δόμους.
 ἐπεὶ βραχείας προφάσεως ἐνδεῖ μόνον, 1180
 ἐφ' ἧ σ' ἐγὼ καὶ παῖδες αἱ λελειμμένα
 δεξόμεθα δέξιν ἦν σε δέξασθαι χρεών.
 μὴ δῆτα πρὸς θεῶν μήτ' ἀναγκάσης ἐμὲ
 κακὴν γενέσθαι περὶ σέ, μήτ' αὐτὸς γένη.
 εἶεν·
 θύσεις σὺ δὴ παῖδ'. ἐνθα τίνας εὐχὰς ἔρεῖς; 1185
 τί σοι κατεύξει τἀγαθόν, σφάζων τέκνον;
 νόστον πονηρόν, οἴκοθέν γ' αἰσχυρῶς ἰών;
 ἀλλ' ἐμὲ δίκαιον ἀγαθὸν εὐχεσθαί τί σοι;
 ἦ τάρ' ἀσυνέτους τοὺς θεοὺς ἠγαίμεθ' ἄν,

- εἰ τοῖσιν αὐθένταισιν εὐφρον' ἤσομεν. 1190
 ἤκων δ' ἐς Ἄργος προσπεσεῖ τέκνοισι σοῖς ;
 ἀλλ' οὐ θέμις σοι. τίς δὲ καὶ προσβλέφεται
 παίδων σ', ἐὰν σφῶν προέμενος κτάνης τινά ;
 ταῦτ' ἤλθες ἤδη διὰ λόγων ; ἢ σκῆπτρά σοι
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ ; 1195
 ὃν χρῆν δίκαιον λόγον ἐν Ἀργείοις λέγειν
 βούλεσθ', Ἀχαιοί, πλεῖν Φρυγῶν ἐπὶ χθόνα ;
 κληῖρον τίθεσθε παῖδ' ὅτου θανεῖν χρεῶν.
 ἐν ἴσῳ γὰρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μὴ σ' ἐξάριετον
 σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σήν· 1200
 ἢ Μενέλεων πρό μητρὸς Ἑρμιόνην κτανεῖν,
 οὐπερ τὸ πρᾶγμα ἦν· νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἢ τὸ σὸν
 σφύζουσα λέκτρον παιδὸς ἐστερήσομαι,
 ἢ δ' ἐξαμαρτοῦς ὑπότροπος νεάνιδα
 Σπάρτη κομιζουσ', εὐτυχῆς γενήσεται. 1205
 τούτων ἄμειψαί μ' εἴ τι μὴ καλῶς λέγω·
 εἰ δ' εὖ λέλεκται, μετανόει δὴ μὴ κτανεῖν
 τὴν σήν τε κάμην παῖδα, καὶ σῶφρων ἔσει.
 ΧΟ. πιθοῦ· τὸ γὰρ τοι τέκνα συνσφύζειν καλόν,
 Ἀγάμεμνον· οὐδεὶς τοῖσδ' ἂν ἀντείποι βροτῶν. 1210
 ΙΦ. εἰ μὲν τὸν Ὀρφέως εἶχον, ὦ πάτερ, λόγον,
 πείθειν ἐπάδουσ', ὥσθ' ὀμαρτεῖν μοι πέτρας,
 κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὐς ἐβουλόμην,
 ἐνταῦθ' ἂν ἤλθον· νῦν δὲ τὰπ' ἐμοῦ σοφά,
 δάκρυα παρέξω· ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἂν. 1215
 ἱκετηρίαν δὲ γόνασιν ἐξάπτω σέθεν
 τὸ σῶμα τοῦμόν, ὅπερ ἔτικτεν ἦδε σοι,
 μὴ μ' ἀπολέσης ἄωρον· ἠδὲ γὰρ τὸ φῶς
 λεύσσειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μὴ μ' ἰδεῖν ἀναγκάσης.
 πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ· 1220

πρώτη δὲ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
 φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην.
 λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὄδ' ἄρα σ', ὦ τέκνον,
 εὐδαίμον' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὄψομαι,
 ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ ; 1225
 οὐμὸς δ' ὄδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἐξαρτωμένης
 γένειον, οὗ νῦν ἀντιλάζομαι χερί.
 τί δ' ἄρ' ἐγὼ σέ, πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
 ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
 πόνων τιθηνοὺς ἀποδιδουῖσά σοι τροφάς ; 1230
 τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
 σὺ δ' ἐπιέλησαι, καὶ μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
 μή, πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρός
 καὶ τῆσδε μητρός, ἣ πρὶν ὠδίνουσ' ἐμέ
 νῦν δευτέραν ὠδῖνα τήνδε λαμβάνει. 1235
 τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
 Ἐλένης τε ; πόθεν ἦλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τῶμῳ, πάτερ ;
 βλέπον πρὸς ἡμᾶς, ὄμμα δὸς φίλημά τε,
 ἴν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
 μνημεῖον, ἦν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις· 1240
 ἀδελφέ, μικρὸς μὲν σύ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
 ὅμως δὲ συνδάκρυσον, ἰκέτευσον πατρός
 τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν· αἴσθημά τοι
 κἀν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἐγγίγνεται.
 ἰδοὺ σιωπῶν λίσσεται σ' ὄδ', ὦ πάτερ. 1245
 ἀλλ' αἶδεσαί με καὶ κατοίκτιρον βίον·
 ναί, πρὸς γενείου σ' ἀντόμεσθα δύο φίλω·
 ὁ μὲν νεοσσὸς ὦν ἔθ', ἣ δ' ἠϋξημένη.
 ἐν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον·
 τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν, 1250
 τὰ νέρθε δ' οὐδέν· μαίνεται δ' ὅς εὐχεται

- θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν.
- ΧΟ. ὦ τλῆμον Ἑλένη, διὰ σέ καί τοὺς σοὺς γάμους
ἀγῶν Ἀτρείδαις καὶ τέκνοις ἤκει μέγας.
- ΑΓΑ. ἐγὼ τὰ τ' οἰκτρὰ συνετός εἰμι καὶ τὰ μῆ,
φίλων ἑμαυτοῦ τέκνα· μαινοίμην γὰρ ἄν.
δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
δεινῶς δὲ καὶ μῆ· τοῦτο γὰρ πρᾶξαί με δεῖ.
ὄραθ' ὅσον στράτευμα ναύφρακτον τόδε,
χαλκῶν θ' ὀπλῶν ἀνακτες Ἑλλήνων ὅσοι,
οἷς νόστος οὐκ ἔστ' Ἰλίου πύργους ἔπι,
εἰ μῆ σε θύσω, μάντις ὡς Κάλχας λέγει,
οὐδ' ἔστι Τροίας ἐξελεῖν κλεινὸν βᾶθρον.
μέμνηε δ' Ἀφροδίτη τις Ἑλλήνων στρατῶ
πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα,
παῦσαί τε λέκτρων ἀρπαγὰς Ἑλληνικῶν
οἷ τὰς τ' ἐν Ἄργει παρθένους κτενοῦσί μου
ὑμᾶς τε κάμέ, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.
οὐ Μενελεῶς με καταδεδούλωται, τέκνον,
οὐδ' ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα,
ἀλλ' Ἑλλάς, ἧ δεῖ, κὰν θέλω, κὰν μὴ θέλω,
θῦσαί σε· τούτου δ' ἤσσονες καθέσταμεν.
ἐλευθέραν γὰρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοί, τέκνον,
κάμοι γενέσθαι, μηδὲ βαρβάρων ὑπο
Ἑλληνας ὄντας λέκτρα συλᾶσθαι βία.
ΚΛ. ὦ τέκνον, ὦ ξένοι,
οἷ γὼ θανάτου τοῦ σοῦ μελέα.
φεύγει σε πατήρ Ἄϊδη παραδούς.
- ΙΦ. οἷ γὼ, μάτερ, ταῦτόν γὰρ δὴ
μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχης,
κούκέτι μοι φῶς
οὐδ' ἀελίου τόδε φέγγος.

ἰὼ ἰὼ.

- νιφόβολον Φρυγῶν νάπος Ἰδαε τ'
 ὄρεα, Πρίαμος ὅθι ποτὲ βρέφος ἀπαλὸν ἔβαλε 1285
 ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας
 ἐπὶ μόρφῳ θανατόεντι
 Πάριν, ὃς Ἰδαῖος
 Ἰδαῖος ἐλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει.
 μὴ ποτ' ὄφελεν τὸν ἀμφὶ 1290
 βουσί βουκόλον τραφέντ'
 [Ἀλέξανδρον]
 οἰκίσαι ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὕδωρ, ὅθι
 κρῆναι Νυμφᾶν κεῖνται
 λειμών τ' ἔρνεσι θάλλων 1295
 χλωροῖς, αὖ ῥοδόεντα
 ἄνθε" ὑακίνθινά τε θεαῖσι δρέπειν'
 ἔνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμολε
 καὶ δολιόφρων Κύπρις
 Ἦρα θ' Ἑρμᾶς θ', ὁ Διὸς ἄγγελος, 1300
 ἃ μὲν ἐπὶ πόθῳ τρυφῶσα
 Κύπρις, ἃ δὲ δουρὶ Παλλὰς,
 Ἦρα τε Διὸς ἀνακτος
 εὐναῖσι βασιλίσιν, 1305
 κρίσιν ἐπὶ στυγρὰν ἔριν τε
 καλλονᾶς, ἐμοὶ δὲ θάνατον,
 πομπὰν φέροντα Δαγαῖταισιν, ἅς κόραν 1310
 προθύματ' ἔλαχεν Ἄρτεμις πρὸς Ἴλιον.
 ὁ δὲ τεκῶν με τὰν τάλαιναν,
 ὦ μᾶτερ, ὦ μᾶτερ,
 οἴχεται προδοῦς ἔρημον. 1315
 ὦ δυστάλαιν' ἐγὼ, πικρὰν
 πικρὰν ἰδοῦσα δυσελέναν,

- φονεύομαι, διόλλυμαι
 σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν ἀνοσίου πατρός.
 μή μοι ναῶν χαλκεμβολάδων
 πρύμνας ἄδ' Αὐλῆς δέξασθαι 1320
 τούσδ' εἰς ὄρμους ἐς Τροίαν
 ὦφελεν ἐλάταν πομπαίαν,
 μηδ' ἀνταίαν Εὐρίπῳ
 πνεῦσαι πομπάν Ζεὺς, μειλίσσων
 αὔραν ἄλλοις ἄλλαν θνατῶν 1325
 λαίφεσι χαίρειν,
 τοῖσι δὲ λύπαν, τοῖσι δ' ἀνάγκαν,
 τοῖς δ' ἐξορμαῖν, τοῖς δὲ στέλλειν,
 τοῖσι δὲ μέλλειν.
 ἧ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἧ πολύμοχθον 1330
 ἀμερίων· τὸ χρεῶν δέ τι δύσποτμον
 ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.
 ἰὼ ἰώ,
 μεγάλα πάθεα, μεγάλα δ' ἄχεα
 Δαναΐδαις τιθεῖσα Τυνδαρίς κόρα. 1335
- ΧΟ. ἐγὼ μὲν οἰκτίρω σε συμφορᾶς κακῆς
 τυχοῦσαν, οἷας μήποτ' ὦφελος τυχεῖν.
- ΙΦ. ὦ τεκοῦσ', ὦ μῆτερ, ἀνδρῶν ὄχλον εἰσορῶ πέλας.
- ΚΛ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα, τέκνον, ᾧ σὺ
 δεῦρ' ἐλήλυθας·
- ΙΦ. διαχαλᾶτέ μοι μέλαθρα, δμῶες, ὡς κρύψω δέμας. 1340
- ΚΛ. τί δέ, τέκνον, φεύγεις ;
- ΙΦ. ἄνδρα τόνδ' ἰδεῖν αἰσχύνομαι.
- ΚΛ. ὡς τί δή ;
- ΙΦ. τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.
- ΚΛ. οὐκ ἐν ἀβρότῃτι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότεα.
 ἀλλὰ μίμν'· οὐ σεμνότητος ἔργον, ἦν ὀνώμεθα.

- ΑΧ. ὦ γύναι τάλαινα, Λήδας θύγατερ.
 ΚΛ. οὐ ψευδῆ θροεῖς. 1345
- ΑΧ. δεῖν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται.
 ΚΛ. τὴν βοήν σήμαινέ μοι.
 ΑΧ. ἀμφὶ σῆς παιδός.
 ΚΛ. πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγων.
 ΑΧ. ὡς χρεῶν σφάξαι νιν.
 ΚΛ. κούδεις τοῖσδ' ἐναντία λέγει;
 ΑΧ. ἐς θόρυβον ἐγὼ τοι καὐτὸς ἤλυθον.
 ΚΛ. τίν', ὦ ξένε ;
 ΑΧ. σῶμα λευσθῆναι πέτροισι.
 ΚΛ. μῶν κόρην σφάζων ἐμήν ; 1350
 ΑΧ. αὐτὸ τοῦτο.
 ΚΛ. τίς δ' ἂν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν ;
 ΑΧ. πάντες Ἕλληγες.
 ΚΛ. στρατὸς δὲ Μυρμιδῶν οὐ σοι παρῆν ;
 ΑΧ. πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἐχθρός.
 ΚΛ. δι' ἄρ' ὀλώλαμεν, τέκνον.
 ΑΧ. οἱ με τῶν γάμων ἀπεκάλουν ἤσσονα.
 ΚΛ. ἀπεκρίνω δὲ τί ;
 ΑΧ. τὴν ἐμήν μέλλουσαν εὖνιν μὴ κτανεῖν.
 ΚΛ. δίκαια γάρ. 1355
 ΑΧ. ἦν ἐφήμισεν πατήρ μοι.
 ΚΛ. κ' Ἀργόθεν γ' ἐπέμψατο.
 ΑΧ. ἀλλ' ἐνικώμην κεκραγμοῦ.
 ΚΛ. τὸ πολὺ γὰρ δεινὸν κακόν.
 ΑΧ. ἀλλ' ὅμως ἀρήξομέν σοι.
 ΚΛ. καὶ μαχεῖ πολλοῖσιν εἶς ;
 ΑΧ. εἰσορᾶς τεύχη φέροντας τούσδε ;
 ΚΛ. ὄναιο τῶν φρενῶν.
 ΑΧ. ἀλλ' ὀνήσόμεσθα.

ΚΛ. παῖς ἄρ' οὐκέτι σφαγήσεται ; 1360

ΑΧ. οὐκ, ἐμοῦ γ' ἐκόντος.

ΚΛ. ἤξει δ' ὅστις ἄψεται κόρης;

ΑΧ. μυριοί γ' ἄξει δ' Ὀδυσσεύς.

ΚΛ. ἄρ' ὁ Σισύφου γόνος ;

ΑΧ. αὐτὸς οὗτος.

ΚΛ. ἴδια πράσσω, ἢ στρατοῦ ταχθεὶς ὑπο ;

ΑΧ. αἰρεθεὶς ἐκῶν.

ΚΛ. πονηράν γ' αἴρεσιν, μαιφονεῖν.

ΑΧ. ἀλλ' ἐγὼ σχήσω νιν.

ΚΛ. ἄξει δ' οὐχ ἐκοῦσαν ἀρπάσας ; 1365

ΑΧ. δηλαδὴ ξανθῆς ἐθείρας.

ΚΛ. ἐμὲ δὲ δρᾶν τί χρὴ τότε ;

ΑΧ. ἀντέχου θυγατρός.

ΚΛ. ὡς τοῦδ' εἶνεκ' οὐ σφαγήσεται ;

ΑΧ. ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτό γ' ἤξει.

ΙΦ. μῆτερ, εἰσακούσατε

τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
σῶ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὐ ῥάδιον. 1370

τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·

ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὄραν χρὴ, μὴ διαβληθῆ στρατῶ,
καὶ πλέον πράξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη.

οἷα δ' εἰσῆλθὲν μ', ἄκουσον, μῆτερ, ἐννοουμένην·
κατθανεῖν μὲν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸ βούλομαι 1375

εὐκλεῶς πράξαι παρεῖσά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσγενές.

δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·

εἰς ἔμ' Ἑλλάς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
κάν ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί.

τάς τε μελλούσας γυναῖκας μὴ τι δρῶσι βάρβαροι, 1380

μηδ' ἔθ' ἀρπάξωσιν εὐνάς ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος

τὸν Ἑλένης τείσαντας ὄλεθρον, ἣν ἀνήρπασεν Πάρις.

- ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ῥύσομαι, καί μου κλέος,
 Ἑλλάδ' ὡς ἤλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
 καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμοὶ φιλοψυχεῖν χρεών· 1385
 πᾶσι γάρ μ' Ἑλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνῃ.
 ἀλλὰ μυριοὶ μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
 μυριοὶ δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἡδίκημένης,
 δρᾶν τι τολμήσουσιν ἐχθροὺς χυπὲρ Ἑλλάδος θανεῖν·
 ἢ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὔσα πάντα κωλύσει τάδε; 1390
 τί τὸ δίκαιον τοῦτ' ; ἔχοιμεν ἄρ' ἂν ἀντειπεῖν ἔπος ;
 κάπ' ἐκεῖν' ἔλθωμεν· οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
 πᾶσιν Ἀργείοις γυναικὸς εἶνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
 εἷς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων ὄρᾶν φάος.
 εἰ δ' ἐβουλήθη γε σῶμα τοῦμόν Ἀρτεμις λαβεῖν, 1395
 ἐμποδῶν γενήσομαι ἴω θνητὸς οὔσα τῇ θεῷ ;
 ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τοῦμόν Ἑλλάδι.
 θύετ' ἐκπορθεῖτε Τροίαν· ταῦτα γὰρ μνημεῖά μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὔτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμῆ·
 βάρβάρων γ' Ἑλληνας ἄρχειν εἰκόσ, ἀλλ' οὐ βαρβάρους, 1400
 μῆτερ, Ἑλλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.
- XO. τὸ μὲν σόν, ὦ νεᾶνι, γενναίως ἔχει·
 τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.
- AX. Ἀγαμέμνωνος παῖ, μακάριόν μὲ τις θεῶν
 ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων. 1405
 ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν Ἑλλάδ', Ἑλλάδος δὲ σέ·
 εὔ γὰρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος·
 τὸ θεομαχεῖν γὰρ ἀπολιποῦσ', ὅ σου κρατεῖ,
 ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ τὰναγκαῖά τε.
 μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται 1410
 ἐς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γὰρ εἶ.
 ὄρα δ'· ἐγὼ γὰρ βούλομαί σ' εὐεργετεῖν
 λαβεῖν τ' ἐς οἴκου· ἄχθομαί τ', ἴστω Θεέτις,

- εἰ μή σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
 ἐλθῶν· ἄθρησον, ὁ θάνατος δεινὸν κακόν. 1415
- ΙΦ. λέγω τάδ' οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβουμένη.
 ἢ Τυνδαρίς παῖς διὰ τὸ σῶμ' ἀρκεῖ μάχας
 ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους. σὺ δ', ὦ ξένε,
 μὴ θνήσκει δι' ἐμὲ μηδ' ἀποκτείνῃς τινά.
 ἕα δὲ σῶσαί μ' Ἑλλάδ', ἣν δυνώμεθα. 1420
- ΑΧ. ὦ λῆμ' ἄριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτ' ἔτι
 λέγειν, ἐπεὶ σοι τάδε δοκεῖ· γενναῖα γὰρ
 φρονεῖς· τί γὰρ τάληθές οὐκ εἴποι τις ἄν ;
 ὅμως δ' ἴσως γε κὰν μεταγνοίῃς τάδε·
 ὡς οὖν ἂν εἰδῆς τάπ' ἐμοῦ, λελέξεται· 1425
 ἐλθῶν τάδ' ὄπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
 ὡς οὐκ ἐάσω σ' ἀλλὰ κωλύσω θανεῖν.
 χρήσει δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,
 ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρῃς ἴδης.
 οὐκ οὖν ἐάσω σ' ἀφροσύνη τῇ σῇ θανεῖν· 1430
 ἐλθῶν δὲ σὺν ὄπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς
 καραδοκῆσω σὴν ἐκεῖ παρουσίαν.
- ΙΦ. μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας ;
 ΚΛ. ἔχω τάλαινα πρόφασιν, ὥστ' ἀλγεῖν φρένα.
 ΙΦ. παῦσαι· 'μὲ μὴ-κάκιζε· τάδε δ' ἐμοὶ πιθοῦ. 1435
 ΚΛ. λέγ', ὡς παρ' ἡμῶν γ' οὐδὲν ἀδικήσει, τέκνον.
 ΙΦ. μῆτ' οὖν τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμῃς τριχός,
 μῆτ' ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχη πέπλους.
 ΚΛ. τί δὴ τόδ' εἶπας, τέκνον ; ἀπολέσασά σε ;
 ΙΦ. οὐ σὺ γε· σέσωσμαι, κατ' ἐμὲ δ' εὐκλεῆς ἔσει. 1440
 ΚΛ. πῶς εἶπας ; οὐ πενθεῖν με σὴν ψυχὴν χρεῶν ;
 ΙΦ. ἦχιστ', ἐπεὶ μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.
 ΚΛ. τί δὴ ; τυθεῖσιν οὐ τάφος νομίζεται ;
 ΙΦ. βωμὸς θεᾶς μοι μνήμα τῆς Διὸς κόρης.

- ΚΛ. ἄλλ', ὦ τέκνον, σοὶ πείσομαι· λέγεις γὰρ εὖ. 1445
 ΙΦ. ὡς εὐτυχοῦσά γ' Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις.
 ΚΛ. τί δὴ κασιγνήταισιν ἀγγέλλω σέθεν;
 ΙΦ. μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἐξάψης πέπλους.
 ΚΛ. εἶπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένους;
 ΙΦ. χαίρειν γ'. Ὀρέστην τ' ἔκτρεφ' ἄνδρα τόνδε μοι. 1450
 ΚΛ. προσέλκυσάι νιν ὕστατον θεωμένη.
 ΙΦ. ὦ φίλτατ', ἐπεκούρησας ὅσον εἶχες φίλοις.
 ΚΛ. ἔσθ' ὅ τι κατ' Ἄργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
 ΙΦ. πατέρα τὸν ἄμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν.
 ΚΛ. δεινούς ἀγῶνας διὰ σέ δεῖ κεῖνον δραμεῖν. 1455
 ΙΦ. ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος διώλεσεν.
 ΚΛ. δόλω δ' ἀγεννώς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
 ΙΦ. τίς μ' εἶσιν ἄξων πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης;
 ΚΛ. ἔγωγε μετὰ σοῦ.
 ΙΦ. μὴ σύ γ' οὐ καλῶς λέγεις.
 ΚΛ. πέπλων ἐχομένη σῶν.
 ΙΦ. ἐμοί, μήτηρ, πιθοῦ· 1460
 μέν' ὡς ἐμοί τε σοί τε κάλλιον τόδε.
 πατρός δ' ὀπαδῶν τῶνδὲ τίς με πεμπέτω
 Ἄρτεμιδος ἐς λειμῶν', ὅπου σφαγήσομαι.
 ΚΛ. ὦ τέκνον, οὔχει;
 ΙΦ. καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.
 ΚΛ. λιποῦσα μητέρα;
 ΙΦ. ὡς ὄρᾳς γ', εὖ κάξίως. 1465
 ΚΛ. σχέες, μὴ με προλίπης.
 ΙΦ. οὐκ ἐῷ στάζειν δάκρυ.
 ὑμεῖς δ' ἐπευφημήσατ', ὦ νεάνιδες,
 παιᾶνα τῆμῃ συμφορᾷ Διὸς κόρην
 Ἄρτεμιν· ἴτω δὲ Δαναΐδαις εὐφημία.
 κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις, αἰθέσθω δὲ πῦρ 1470

προχύταις καθαρσίοισι, καὶ πατὴρ ἐμὸς
 ἐνδεξιούσθω βωμόν· ὡς σωτηρίαν
 Ἐλλησι δώσουσ' ἔρχομαι νικηφόρον.

- ἄγετέ με τὰν Ἴλιου 1475
 καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν,
 στέφεα περίβολα δίδοτε, φέρε-
 τε· πλόκαμος ὄδε καταστέφειν·
 χερνίβων τε παγὰς.
 ἐλίσσετ' ἀμφὶ ναὸν ἀμφὶ βωμόν Ἄρτεμιν 1480
 ἄνασσαν, Ἄρτεμιν
 τὰν μάκαιραν· ὡς ἐμοῖσιν, εἰ χρεῶν,
 αἵμασι θύμασί τε 1485
 θέσφατ' ἐξαλείψω.
 ᾧ πότνια πότνια μᾶτερ, ὡς δάκρυά γέ σοι
 δώσομεν ἀμέτερα·
 παρ' ἱεροῖς γὰρ οὐ πρέπει. 1490
 ἰὼ ἰὼ, νεάνιδες,
 συνεπαεῖδεν Ἄρτεμιν
 Χαλκίδος ἀντίπορον,
 ἵνα τε δόρατα μέμονε δαία 1495
 δι' ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ' Αὐλίδος
 στενοπόροισιν ὄρμοις.
 ἰὼ, γὰρ μᾶτερ ᾧ Πελασγία,
 Μυκηναῖαί τ' ἐμαὶ θεράπναι.
 ΧΟ. καλεῖς πόλισμα Περσέως, 1500
 Κυκλωπίων πόνον χερῶν ;
 ΙΦ. ἐθρέψαθ' Ἑλλάδι με φάος·
 θανοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι.
 ΧΟ. κλέος γὰρ οὐ σε μὴ λίπη.
 ΙΦ. ἰὼ ἰὼ. 1505

- λαμπαδοῦχος ἀμέρα Δι-
 ός τε φέγγος, ἕτερον
 ἕτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν.
 χαῖρέ μοι, φίλον φάος.
- ΧΟ. ἰὼ ἰὼ. ἴδεσθε τὰν Ἴλίῳ 1510
 καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν
 στείχουσαν, ἐπὶ κάρᾳ στέφεα
 βαλλομένην
 χερνίβων τε παγᾶς,
 βωμόν διαίμονος θεᾶς
 ῥανίσιν αἱματορρύτοις 1515
 θανοῦσαν εὐφυᾶ τε σώματος δέραν
 [σφαγεῖσαν.]
 εὐδροσοὶ παγαὶ πατρῶαι
 μένουσι χέρνιβές τέ σε
 στρατός τ' Ἀχαιῶν θέλων
 Ἴλίου πόλιν μολεῖν. 1520
 ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν
 κλήσωμεν Ἄρτεμιν, θεῶν ἄνασσαν,
 ὡς ἐπ' εὐτυχεῖ πότμῳ.
 ὦ πότνια πότνια, θύμασιν βροτῆσίοις
 χαρεῖσα, πέμψον ἐς Φρυγῶν 1525
 γαῖαν Ἑλλάνων στρατὸν
 καὶ δολόεντα Τροίας ἔδη,
 Ἄγαμέμνονά τε λόγχαις
 Ἑλλάδι κλεινότατον στέφανον
 δὸς ἀμφὶ κάρᾳ θ' ἔδν 1530
 κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.
- ΑΓΓ. ὦ Τυνδαρεῖα παῖ Κλυταιμῆστρα, δόμων
 ἔξω πέρασον, ὡς κλύης ἐμῶν λόγων.
- ΚΛ. φθογγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμην,

ταρβοῦσα πλήμων κάκτεπληγμένη φόβῳ, 1535
 μή μοί τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἤκης φέρων
 πρὸς τῇ παρούσῃ.

ΑΓΓ. σῆς μὲν οὖν παιδὸς πέρι
 θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημεῖναι θέλω.

ΚΛ. μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράζ' ὅσον τάχος.
 ΑΓΓ. ἀλλ' ὦ φίλη δέσποινα, πᾶν πεύσει σαφῶς. 1540

λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἣν τι μὴ σφαλεῖσά που
 γνώμη ταραξῆ γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.
 ἐπεὶ γὰρ ἰκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης
 Ἀρτέμιδος ἄλσος λείμακάς τ' ἀνθροφόρους,
 ἴν' ἦν Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος, 1545

σὴν παῖδ' ἄγοντες, εὐθύς Ἀργείων ὄχλος
 ἠθροίζεθ'. ὡς δ' ἐσειδεν Ἀγαμέμνων ἀναξ
 ἐπὶ σφαγὰς στείχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,
 ἀνεστέναζε, κάμπαλιν στρέψας κᾶρα
 δάκρυα προῆκεν ὀμμάτων πέπλον προθεῖς. 1550

ἣ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον
 ἔλεξε τοιάδ'· ὦ πάτερ, πάρειμί σοι,
 τοῦμόν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας
 καὶ τῆς ἀπάσης· Ἑλλάδος γαίης ὑπερ
 θῦσαι δίδωμ' ἐκοῦσα πρὸς βωμόν θεᾶς 1555
 ἄγοντας, εἶπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.

καὶ τοῦπ' ἔμ' εὐτυχεῖτε· καὶ νικηφόρου
 διρρὸς τύχοιτε πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.
 πρὸς ταῦτα μὴ ψαύσῃ τις Ἀργείων ἐμοῦ·
 σιγῇ παρέξω γὰρ δέρον ἐνκαρδίως. 1560

τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων
 εὐψυχίαν τε κἀρετὴν τῆς παρθένου.
 στάς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος, ὦ τόδ' ἦν μέλον,
 εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῶ·

- Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
 ἔθηκεν ὀξὺ χειρὶ φάσγανον σπάσας
 κολεῶν ἔσωθεν, κρᾶτά τ' ἔσπεψεν κόρης.
 ὁ παῖς δ' ὁ Πηλέως ἐν κύκλῳ βωμῶν θεᾶς
 λαβῶν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβας θ' ὀμοῦ,
 ἔλεξε δ' ὦ παῖ Ζηνός, ὦ θηροκτόνε, 1570
 τὸ λαμπρὸν εἰλίσσοις ἐν εὐφρόνῃ φάος,
 δέξαι τὸ θῦμα τόδ', ὅ γέ σοι δωρούμεθα
 στρατός τ' Ἀχαιῶν Ἀγαμέμνων ἀναξ θ' ὀμοῦ,
 ἄχραντον αἶμα καλλιπαρθένου δέρης,
 καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα 1575
 Τροίας τε πέργαμ' ἐξελεῖν ἡμᾶς δορί.
 ἐς γῆν δ' Ἀτρεΐδαι πᾶς στρατός τ' ἔσθη βλέπων.
 ἱερεὺς δὲ φάσγανον λαβῶν ἐπηύξατο,
 λαιμὸν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν·
 ἐμοὶ δ' ἐσῆει τ' ἄλγος οὐ μικρὸν φρενί, 1580
 κάσστην νενευκῶς· θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὄρα·
 πληγῆς σαφῶς γὰρ πᾶς τις ἦσθετο κτύπον,
 τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδου·
 βοᾷ δ' ἱερεὺς, ἄπαξ δ' ἐπήχησε στρατός,
 ἀελπτον εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινας 1585
 φάσμι, οὐ γε μηδ' ὀρωμένους πίστις παρῆν·
 ἔλαφος γὰρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ
 ἰδεῖν μεγίστη διαπρεπῆς τε τὴν θεάν,
 ἧς αἶμα βωμῶν φαίνειν ἄρδην τῆς θεοῦ.
 κἂν τῶδε Κάλχας, πῶς δοκεῖς; χαίρων ἔφη· 1590
 ὦ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
 ὀρατε τήνδε θυσίαν, ἣν ἡ θεὸς
 προῦθηκε βωμίαν, ἔλαβον ὀρειδρόμον·
 ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
 ὥς μὴ μιάνη βωμῶν εὐγενεῖ φόνω. 1595

ἔλεώς ἄποιν' ἐδέξατ', οὔριόν τε πλοῦν
 δίδωσιν ἡμῖν Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
 πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἶρε ναυβάτης,
 χῶρει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρα τῆδε δεῖ
 λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχοῦς 1600
 Αἰγαῖον οἶδμα διαπερᾶν. ἐπεὶ δ' ἅπαν
 κατηνθρακώθη θῦμ' ἐν Ἐφαιστοῦ φλογί,
 τὰ πρόσφορ' ἠὔξαθ', ὡς τύχοι νόστου στρατός.
 πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὥστε σοι φράσαι τάδε,
 λέγειν θ' ὁποῖαν ἐκ θεῶν μοῖραν κόρη 1605
 καὶ δόξαν ἔσχεν ἄφθιτον καθ' Ἑλλάδα.
 ἐγὼ παρῶν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμ' ὄρων λέγω·
 ἢ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀπέπτατο.
 λύπης δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον·
 ἀπροσδόκητα δὴ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν, 1610
 σῶζουσὶ θ' οὐς φιλοῦσιν· ἤμαρ γὰρ τότε
 θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παῖδα σῆν.
 ΧΟ. ὡς ἦδομαί τοι ταῦτ' ἀκούσασ' ἀγγέλου·
 ζῶν δ' ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.
 ΚΛ. ὦ παῖ, γέγονας τοῦ κλέμμα θεῶν ; 1615
 πῶς σὲ προσείπω ; πῶς δ' οὐ φῶ
 παραμυθεῖσθαι τοῦσδε μάτην μύθους,
 ὡς σοῦ πένθους λυγροῦ παυσαίμαν ;
 ΧΟ. καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἀναξ στείχει
 τοῦσδ' αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους. 1620
 ΑΓΑ. γύναι, θυγατρὸς οὔνεκ' ὀλβιζοίμεθ' ἄν.
 ἔχει γὰρ ὄντως ἐν θεοῖς ὀμιλίαν.
 χρῆ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον εὐγενῆ
 στείχειν πρὸς οἴκους· ὡς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὄρα.
 καὶ χαῖρε· χρόνια τάμά σοι προσφθέγματα 1625
 Τροίηθεν ἔσται. καὶ γένοιτό σοι καλῶς.

ΧΟ. χαίρων, Ἄτρείδη, γῆν ἰκοῦ
Φρυγίαν, χαίρων δ' ἐπάνηκε,
κάλλιστά μοι σκῦλ' ἀπὸ Τροίας ἐλών.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 163)

α') 1 - 27

πρέσβυς καὶ **πρεσβύτης** = γέρον. Τίς ὁ γέρον, πρὸς ὃν ἀπειθύνεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἀρχιστράτηγος Ἀγαμέμνων ἐξεληθὼν ἐκ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς μὲ ἐκδηλον νευρικότητα καὶ εἰς τὴν ἀρχήστραν παρερχόμενος, λέγεται εἰς τοὺς στίχους 45 - 48. Εἶναι δοῦλος. Σημείωσον ὅτι τὰ ὑπηρετικά πρόσωπα εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγωδίαν δὲν ὀνομάζονται μὲ τὸ κύριόν των ὄνομα, ἀλλὰ μὲ λέξιν δηλωτικὴν τῆς ὑπηρεσίας των (ἄγγελος, βουκόλος) ἢ τῆς ἡλικίας των, ὡς ἐνταῦθα. **δόμων τῶνδε πάροιθεν στείχε** = ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς ταύτης ἐδῶ βιάδιζε, ἐλθέ. **δόμοι** εἶναι ἡ βασιλικὴ κλισίη τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν Αὐλίδι εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ὁ προωρισμένος διὰ τὴν Τροίαν. Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, τιναχθέντος ἔξω τῆς σκηνῆς μὲ δέλτον (ἐπιστολήν) εἰς τὴν χεῖρα, ὁ πρεσβύτης ἀπαντᾷ **στείχω** = ἔρχομαι. **τί δὲ καινουργεῖς**; = ἀλλὰ τί νέα σχέδια θέτεις εἰς ἐνέργειαν; **Ἀγάμεμνον**· τὰ παρερχόμενα πρόσωπα ὀνομάζουσι ἄλληλα χάριν τῶν θεατῶν, μὴ ὑπάρχοντος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλόγου τῶν προσώπων τοῦ δράματος. **σπεύσεις**; = θά σπεύσης; Λέγεται τοῦτο εἰς τόνον νευρικόν, κατεπείγροτα, διότι εὐρίσκειται ὁ γέρον ἀκόμη εἰς τὴν σκηνήν. Εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ ὁ γέρον **σπεύδω**. Σημείωσον τὰς μέχρι τοῦδε μικρὰς προτάσεις καὶ τὰς ἐρωτήσεις συνεπέα τῆς νευρικότητος. Σημείωσον δ' ἔτι ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὀμιλοῦντος προσώπου εἰς τὸν στίχον, ἥτις **ἀντιλαβή** λέγεται, προέβχεται ἀπὸ τὴν μεγάλην ζωηρότητα τοῦ διαλόγου. Ὁ γέρον ἐξεληθὼν εὐρίσκειται πρὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος. **μάλα τοι γῆρας τοῦμόν ἄυπνον**· ἢ σειρά : **τοῦμόν γῆρας μάλα ἄυπνόν (ἔστι)** = τὸ γῆρας μου δὲν παίρνει πολλὴν ὕπνον. **τοι** = ὡς γνωστόν. **καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὀξύ πάρεστιν** = καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου ὀξύτης ἀντιλήψεως ὑπάρχει· **ὀξύ**· ὡς οὐσ. = ὀξύτης.

ὄξυδέρκεια. **τίς ποτ' ἀστήρ ὄδε πορθμεύει**; ἡ σειρά: **ἀστήρ ὄδε** (ὑποκ.) **τίς** (κατηγ.)... **ποτέ** εἰς ἐρωτημ. πρότασιν = τέλος πάντων, **τάχα. ἄρα** = λοιπόν, ἀφ' οὗ τὴν ὄξυτητα βλέμματος ἔχεις. **πορθμεύει** (ἀμετάβ.) = διέρχεται, σύρει τὴν γραμμὴν τῆς τροχιάς του ὡς ἡ λέμβος· ἢ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. **Σείριος**· ὁ λαμπρότατος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ὁ καθ' Ὁμηρον **Κύων τοῦ Ὁρίωνος**, ὡς συνοδεύων τὸν κυνηγὸν τῶν Πλειάδων. **ἐπτάπορος Πλειάς**· καλεῖται **ἐπτάπορος** ἢ **Πλειάς**, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπτὰ ἀστέρων καὶ διέγραφεν ἐπτὰ τροχιάς, **ἐπτάπορος** ἄρα = ἐπτασώματος· αἱ Πλειάδες λέγονται κοινῶς Πούλια. **ἄσσω** (πρβλ. διαττων) = πηδῶν, τινασσόμενος, τρέχων, εὐρισκόμενος. **ἔτι μεσσήρης** = **ἔτι μέσος** = ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, μεσουραῶν· τὸ **μεσσήρης** ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ **μέσος**· μεσοῦντος τοῦ Αὐγούστου αἱ Πλειάδες μεσουρανοῦν κατὰ τὴν πρῶτην. **οὐκουν** = γι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐπειδὴ δηλ. ὁ Σείριος εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ) δὲν (ἀκούεται) **οὔτε φθόγγος ὀρνίθων** (= πτηνῶν) **οὔτε θαλάσσης**· ἐνόησον κατὰ ζεύγμα πρὸς τὸ φθόγγος **τὰ ῥόχθος, βοή, φλοῖσβος**· πτηνὰ καὶ θάλασσα καὶ ἄνεμοι (σιγαὶ ἀνέμων) σιωποῦν, ἡρεμοῦν. Τί ζωηρὰ ἢ ἀντίθεσις τῆς ἄκρας σιγῆς, ποὺ βασιλεύει γῦρο, καὶ τῆς ἀπεράντου ἀνησυχίας τοῦ πολυμερίμου βασιλέως! **τόνδε κατ' Εὐριπον ἔχουσιν** = **κατέχουσι τόνδε τὸν Εὐριπον**· τμησίς· Εὐριπος κατ' ἐξοχὴν ὁ πορθμὸς ὁ Χαλκιδικὸς περίφημος διὰ τὴν παλῖρροιαν. **ἀίσσεις** = στριφογυρίζεις νευρικά· ἢ λέξις δηλωτικὴ τῶν νευρικῶν κινήσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος. **τήνδε κατ' Αὐλιν** = εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν Αὐλίδα· διὰ τοῦτου δηλοῦται γενικώτερον τὸ πεδῖον, ἐν ᾧ ἐξελλίσσεται ἢ πρᾶξις τῆς τραγωδίας· ἢ Αὐλῖς, τανῦν **Βαθύ**, πολίχνη τῆς Βοιωτίας ἀπέναντι τῆς Χαλκίδος κόλπους δύο ἔχουσα, τὸν βόρειον (Μικρὸ Βαθύ) καὶ τὸν νότιον (Μεγάλον Βαθύ), χωριζομένους μὲ προβολὴν βουνώδη. **καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων** = καὶ οἱ φύλακες τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων τοῦ στρατοπέδου δὲν δείχνουν σημεῖα κινήσεως καὶ ἀνησυχίας· **ἀκίνητοι** κατηγοροῦμενοι, ἐννοουμένου τοῦ ῥήματος **εἰσίν**. **ζηλῶ** = ζηλεύω. **ἀνδρῶν** (πάντα) **ὄς ἀκίνδυνον βίον ἐξεπέρασε** = ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνον, ὅστις περὶ ἄλλου του τὴν ζωὴν **ἐξεπέρασε**· γνωμικὸς ἀόριστος. **ἀγνῶς - ἀγνώτος**· μονοκατάληκτον ἐπίθετον = ἀγνωστος· εἶναι κατηγοροῦμενον εἰς τὸ ὑπκ. τοῦ ῥήματος **ὄς**· εἰς τὸ **ἀγνῶς** τοῦτο ἄνευ συνδέσεως ἀκολουθεῖ τὸ συνώνυμον αὐτοῦ **ἀκλεῆς** = ἄδοξος, ἀφανής· **ἀγνῶς - ἀκλεῆς** πλεονασμὸς,

δι' οὗ ἐξαίρεται ἡ ἔννοια. **τοὺς δ' ἐν τιμαῖς** (ἐνν. ὄντας) = τοὺς ἔχοντας τιμὰς, ἀξιώματα, ὑψηλὰς θέσεις **ἤσσαν ζηλῶ** = καθόλου δὲν ζηλεύω· λιτότης· ὁ Ἀγαμέμνων φιλοσοφεῖ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς τις Σόλων ἢ Ἡρόδοτος, καὶ ἐπαινεῖ τὸν ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ἰδιωτικὸν βίον. **καὶ μὴν γε** = καὶ ὅμως, ἴσα ἴσα. **τὸ καλὸν ἐνταῦθα βίου**· ἢ σειρά : **τὸ καλὸν βίου** = ἡ ὁμορφάδα, ἡ γλύκα τῆς ζωῆς **ἐνταῦθά (ἐστίν)** = ἐδῶ, δηλαδὴ εἰς τὰς τιμὰς, εἶναι, ἐγκείται. **τοῦτο δέ γ' ἐστίν τὸ καλὸν σφαλερόν**· ἢ σειρά : **τοῦτο δέ γε τὸ καλὸν ἐστὶ σφαλερόν** = ναί (= γε), ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὠραῖον, τὸ θέλγητρον, εἶναι ἐπικίνδυνον. **σφαλερόν**· παρὰ τὸ σφάλλομαι = πίπτω. **καὶ τὸ πρότιμον**· οὐδέτ. ἐπίθετον τοῦ πρότιμος (= ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τιμώμενος, ὁ ἐν ὑψηλῇ θέσει ὢν)· ὡς οὐσιαστικόν = τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα. **γλυκὺ μὲν (ἐστὶ)** = εἶναι μὲν γλυκά, **λυπεῖ δέ** = γεννοῦν δὲ λύπας, ποτίζουσι φαρμάκια **προσιστάμενον** = ὅταν στέκωνται πλησίον, ὅταν εὐρίσκωνται κοντά μας, ὅταν τὰ ἀποκτήσῃ κανεῖς. **τοτέ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ' ἀνέτρεψε βίον**· ἀσύνδετος διασάφησις τῶν προηγουμένων. **ὀρθῶ** = κρατῶ τι ὀρθόν, ὑψηλά· **τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντα** = ἡ μὴ ὀρθωσις τῶν θεῶν, ἡ παράλειψις καθήκοντος πρὸς τοὺς θεοὺς ὀφειλομένου **ἀνέτρεψε βίον** = ἀνατρέπουσι, φέρουσι ἄνω κάτω τὴν ζωὴν. **τοτέ μὲν - τοτέ δέ** = ἄλλοτε μὲν — ἄλλοτε δέ. **ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαὶ καὶ δυσάρεστοι**· κατὰ παράταξιν ἀντὶ ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαί, ἐὰν ὡς διασάφησις = ἡ κοινὴ γνώμη, ἂν εἶναι δυσμενῆς (διὰ συκοφαντίαν ἢ δι' ἀσυμφωνίαν ἢ διὰ τὴν δημιουργίαν δυσμενοῦς ρεύματος). **διέκναισαν**· γνωμικὸς ἄθρ. **διακναίω** = ξύνω· (πρβλ. **κνησμός** = φαγούρα), τρίβω, φθείρω, ἀφανίζω· οἱ ἔχοντες ἀνώτερα ἀξιώματα εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς κινδύνους καὶ ἐκ μέρους τῶν θεῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.

β') 28 - 48

οὐκ ἀγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστεύς = δὲν παραξενεύομαι διὰ ταῦτα, δὲν μοῦ κάνουν αὐτὰ ἐντύπωσιν, προκειμένου περὶ ἀνδρὸς ὑψηλὰ ἀξιώματα κατέχοντος· **ἀριστεύς** = ὁ ἐν τιμαῖς. **φυτεύω**· κεῖται μεταφορικῶς = γεννῶ (πρβλ. τὰ ἡμέτερα : διαβολόσπορος, διαβόλου σπορά). **ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς** = ἐπὶ τῶ ὄρω, μὲ τὴν συμφωνίαν νᾶχης ὅλα τὰ ἀγαθὰ. **Ἀτρεύς**· ὁ πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος· σημειώσον τὰς μι-

κράς προτάσεις και τὸ ἐν 29 ἀσυνδέτου· ἡ διδασκαλία τοῦ πρεσβύτου στηρίζεται εἰς μακρὰν πεῖραν καὶ εἰς πλοῦτον γνώσεων· ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἀξιοματιπὸς τόνος αὐτῆς δηλούμενος διὰ τῶν μικρῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἀσυνδέτου, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη. Πῶς ὁμοιάζει ὁ πρεσβύτης πρὸς τὸν φύλακα τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἀντιγόνη! **χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι**· ἡ ζωὴ εἶναι ἀνάμεικτος μὲ χαρὰς καὶ λύπας. **τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται = οἱ θεοὶ οὕτω βουλήσονται** = ἔτσι θέλουν καὶ θὰ θέλουν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. **ἀμπετάσας λαμπτήρος φάος** = ὑψώσας πολὺ τὸ φῶς τοῦ λύχνου· **ἀμπετάσας**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ἰστία (ἀναπετάννυμι τὰ ἰστία). Παρ' Ὀμήρῳ ἐν Ὀδυσσεΐα γίνεται χρῆσις λύχνων πρὸς φωτισμόν. **δέλτος** (ἡ) = ἐπιστολή, πρβλ. δελτάριον· ἡ δέλτος ἦτο ξύλινος πίναξ, οὗ ἡ ἑτέρα ἐπιφάνεια ἐκοιλαινέτο εἰς μικρὸν βάθος· ἡ κοίλη ἐπιφάνεια ἐπεχρίετο λεπτῷ στρώματι κηροῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔγραφον τὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ λεγομένου στύλου ἢ γραφείου· ἄλλοτε τὰ γράμματα ἐχαράσσοντο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ξύλου ἢ ἐγράφοντο ἐπ' αὐτοῦ διὰ μελάνης. **πρὸ χερῶν** = ἐμπρὸς σου. **συγχέω** = σβήνω. **λύω** = ἀποσφραγίζω. **πέδω** = εἰς τὸ ἔδαφος, κατὰ γῆς. **πεύκης**· συνεκδοχὴ· ἡ ἐκ πεύκης δέλτος. **θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέων** = **καταχέων θαλερὸν δάκρυ**· τμησις· ἡ φράσις ἐλέχθη καθ' Ὀμηρον. **θαλερὸν** = χονδρὸν δάκρυ· ὁ ἐν. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν ἀντὶ τοῦ πληθ. ἔρα ὅτι ὁ Ἄγ. κατὰ τὴν τοῦ πρεσβύτου ἀνακοίνωσιν σπασμωδικῶς μεταπίπτει ἀπὸ ἐνεργείας εἰς ἐνέργειαν, διότι εὐρίσκεται ἐν ἀμηχανίᾳ, εἶναι παλίμβουλος καὶ ἀναποφάσιτος. **καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαίνεσθαι** = καὶ καμμία ἀπὸ τῆς παραξενιῆς δὲν σοῦ λείπει, ὥστε νὰ μὴ σὲ εἰπῆ κανεὶς τρελλόν. **τὸ ἄπορον** = ἡ ἀπορία, τὸ παράξενον, ἡ παραξενιά. **μὴ οὐ μαίνεσθαι**· διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν (οὐδενὸς ἐνδεῖς) ἐτέθη τὸ **μὴ οὐ**· οἱ ἐν Ἀθήναις δοῦλοι εἶχον ἀκολασίαν γλώσσης· ὥστε ἡ ἀκόλαστος γλώσσα τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸν Ἄγαμ. εἶναι πεποιημένη κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις δούλους. **τί πονεῖς;** = τί ὑποφέρεις; **τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ;** = τί κακὸ σοῦ συμβαίνει; **νέον**· κεῖται κατ' εὐφημισμόν· αἱ μικραὶ προτάσεις αὗται καὶ αἱ ἐρωτήσεις αἱ ἀσυνδέτοι δηλοῦν ἀγωνίαν καὶ φόβον τοῦ γέροντος δεδικαιολογημένως ἀνησυχουῦντος διὰ τὸν ὑψηλὸν κύριόν του ἀπὸ τὴν ἀνεξήγητον νευρικότητα καὶ ταραχὴν αὐτοῦ. **κοινῶ** = ἀνακοινῶν. **μῦθος** = λόγος = τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου. **ἀγαθός** = τίμιος. **φράζω** = λέγω. **σῆ ἄλόχῳ** = εἰς τὴν σύζυγόν σου, δηλ. τὴν Κλυταιμῆστραν. **πέμπε** = ἔδωκε. **ποτέ** = κάποτε

τότε, ὅτε ἔφερερ τὴν Κλυτ. νύμφην εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. **φερνή**· πᾶν ὅ,τι φέρει ἢ σύζυγος κατὰ τὸν γάμον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός της, ἢ ἄλλως λεγομένη προίξ. **συννυμφοκόμος** (συν - νυμφοκόμος)· **νυμφοκόμος** = ἡ στολιζουσα τὴν νύμφην· **συννυμφοκόμος** = ὁ βοηθῶν τὴν νύμφην εἰς τὸν στολισμόν· **ἐδῶ** = ὁ συντροφεύων τὴν νύμφην, ὁ συνδόξ. **δί-καιος** = πιστός. **φερνήν** — **συννυμφοκόμον τε** κατηγορούμενα.

*Μέτρον τοῦ τμήματος (I - 48) εἶναι τὸ ἀναπαιστικόν (ἀνάπαιστος —) ἀντὶ τοῦ συνήθους λαμβ. τριμέτρον, ἴσως διότι οἱ ὑποκρίται ἐνιαχοῦ διαλεγόμενοι ἐβημάτιζον. Ὁ πρεσβύτες, ἐπειδὴ ἡ πίστις του καὶ πρὸς τὸν νέον κύριον εἶναι δεδοκιμασμένη, ἀξιοὶ νὰ μάθῃ τὸν λόγον τῆς ἀνησυχίας τοῦ κυρίου του· οὕτως ὑπὸ τοῦ πρεσβύτου προκαλούμενος ὁ Ἀγαμ. παρέχει τὴν λεγομένην **π ρ ο έ κ θ ε σ ι ν**, ἥτοι εἰσαγωγὴν εἰς τὴν τραγωδίαν μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας. Τίς ἢ προέκθεσις θὰ ἴδωμεν εὐθὺς κατωτέρω.*

γ') 49 - 70

Λήδα· σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως ἐν Λακεδαιμόνι, μήτηρ καὶ τῶν Διοσκούρων, Κάστωρος καὶ Πολυδεύκου. **Θεστιάς**· ἡ κόρη τοῦ Θεστίου, βασιλέως τῆς Αἰτωλίας. **Ξυνάορος** (ξύν - ἀείρω = συνείρω, πρβλ. λατ. sero, coniunx) = σύζυγος. **οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι νεανίαί Ἑλλάδος** = οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος οἱ κατ' ἐξοχὴν εὐτυχησμένοι, πλούσιοι (ὄλβος = ὕλικός πλοῦτος)· **ὄλβίζομαι** = θεωροῦμαι ὄλβιος, εὐτυχής. **ταύτης**· ἡ γεν. ἐκ τοῦ μνηστήρες, ὃ εἶναι κατηγορούμενον. **δειναὶ δ' ἀπειλαί**, ἐνόησον τὸ ἦσαν ἢ τὸ ἐγίγνοντο· **καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος Ξυνίστατο** = καὶ φόνος ἐσχεδιάζετο ἀναμεταξύ των (τῶν μνηστήρων) (ὑπ' ἐκείνων), **ὅστις μὴ λάβοι**· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις· **ὅστις**· περιληπτικὸν = ὅσοι τυχὸν δὲν ἤθελον λάβει ὡς σύζυγον τὴν κόρην. **τὸ δὲ πρᾶγμα ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ** = καὶ τὸ ζήτημα ἔφερεν εἰς ἀπορίαν τὸν πατέρα Τυνδάρεων. **δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε**· ἐπεξήγησις τοῦ : **πρᾶγμα** = εἴτε νὰ δώσῃ δηλ. εἴτε νὰ μὴ δώσῃ· ἢ φράσις γραφικὴ καὶ ἀπλοϊκὴ. **τῆς τύχης ὅπως ἄψαιτ' ἄριστα**· πλαγία ἐρωτηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **ἀπόρως εἶχε** = ἐν ἀπορίᾳ **ἦν, ἠπόρει** = πῶς θὰ ἐγγίση τὴν τύχην (τὴν περίστασιν) ἄριστα, πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσῃ, πῶς θὰ τὰ βολέψῃ ἄριστα. **εἰσέρχεται τινα**· ἢ

τινί τι = εισέρχεται εις τὸν νοῦν τινος ἢ σκέψις, ἢ ἰδέα. **νιν**· αἰτ. τῆς
 τριτοπροσώπου προσ. ἀντων. κοινοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ· (πρβλ. τὸ Ὀμη-
ριν) = τοῦ ἔρχεται ἢ σκέψις. **τάδε** = ἡ ἐξῆς σκέψις· ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν
 ἀκολουθῶν ἀπαρεμφάτων : **συνάψαι, συμβαλεῖν, καθεῖναι κάπα-
 ράσσασθαι**· τούτων ὑποκ. εἶναι τό : **μνηστῆρας. δεξιὰς συμβάλλο-
 μεν** = συνάπτομεν τὴν δεξιὰν χεῖρα, κάμνομεν χειραψίαν κατὰ τοὺς
 ὄρκους ἐγίνοντο καὶ χειραψία. **ἔμπυρα** (= **τὰ ἐν πυρὶ**) = τὰ καϊόμενα.
σπονδὰς καθήμι = ἀφήνω νάχουθον κάτω σπονδαί = σπένδω, κάμνω
 συμφωνίαν· **δι' ἐμπύρων σπονδὰς καθεῖναι** = νά συνάψουν συμφω-
 νίαν διὰ μέσου τῶν θυμάτων, ἐπάνω εἰς τὰ θύματα, διὰ θυσίας. **κάπα-
 ράσσασθαι = καὶ ἐπαράσσασθαι· ἐπαρῶμαι** = ὑπόσχομαι με κατάραν
 (ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μου), ἐνόρκως. **τάδε** = τὰ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενα
 διὰ τῶν κατωτέρω ἀπαρεμφάτων : **τῷ συναμνεῖν, κάπιστρατεύσειν
 καὶ κατασκάψειν**, ὧν ὑποκ. εἶναι ἄλλιν τό : **μνηστῆρας. συναμ-
 νεῖν** = ὅτι πάντες ὁμοῦ (οἱ μνηστῆρες) θά βοηθήσουν **τῷ** = τούτῳ
ὄτου = οὗτινος **γένεοιτο Τυνδαρίς κόρη** (ὑποκ.) **γυνή** (κατηγ.).
νιν = αὐτὴν **λαβῶν** = ἀπαγαγὼν **οἴχοιτο** = ἤθελεν ἀπέλθει. **τὸν ἔχον-
 τα** = τὸν ἔχοντα (αὐτὴν) σύζυγον. **ἀπωθῶ λέχους** = βιαίως χωρίζω
 ἀπὸ τὴν σύζυγον. **ἐπιστρατεύω** = ἐκστρατεύω ἐναντίον. **Ἕλληνα
 ὁμοίως βάρβαρόν τε** (πόλιν) = ἀδιακρίτως εἴτε Ἕλληνικὴν εἴτε βαρ-
 βαρικὴν πόλιν. **Ἕλληνα βάρβαρον· ἐπίθετα**· Ἕλληνες καὶ βάρβαροι
 καθ' Ἡρόδοτον ἤρπαζον ἐκ τῆς ἀλλήλων χώρας γυναῖκας. **ὄπλων μέ-
 τα· ἀναστροφή τῆς προθέσεως** = με ἐνόπλους δυνάμεις· εἰς τὰ ἀνωτέρω
 λεχθέντα πολλὰ ἀπαρέμματα περιέχονται καὶ πολλὰ μέτρα προνοίας, τὰ
 ὅποια λαμβάνει ὁ Τυνδάρεως καὶ τὰ ὅποια φανερώνουν τὴν περισκεψίαν
 του· περίφημοι ἦσαν οἱ **Τυνδάρεω ὄρκοι. ἐπιστώθησαν** = ἐδέθησαν
 δι' ὄρκου (παρ' ἀλλήλων οἱ μνηστῆρες). **εὐδέ πως γέρων ὑπῆλθεν
 αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῆ φρενὶ** = ἐξηπάτησε δ' αὐτοὺς πολὺ τεχνικὰ
 ὁ γέρων Τ. με τὰ τετραπερασμένα μυαλά του· ἡ πρότασις κεῖται παρεν-
 θετικῶς. **εὐ πως**· λιτότης. **δίδωσ'** (ι) = δίδει τὴν ἀδειαν, ἐπιτρέπει
 εἰς τὴν κόρῃν **ἐλέσθαι** = νά ἐκλέξῃ· τὸ σύνθηρος ἦτο ὁ πατήρ τῆς κόρης
 νά ἐκλέγῃ τὸν γαμβρόν. **ὄτου πνοαὶ φέροισιν Ἀφροδίτης φίλαι** = εἰς
 ὅποιον θά τὴν ἔφερναν τὰ φυσήματα τὰ ἐρωτικά, τὸ αἶσθημα τῆς καρδίας.
ὄτου· γεν. ἀντικ. τοῦ πνοαί· πνοαί ἢ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀνέμων φερόν-
 των τὰ πλοῖα· πρβλ. καὶ τὸ παρ' ἡμῖν : **ὄπου τὸν πάρη (φέρη) τὸ φύ-
 σημα. ὡς γε μήποτ' ὠφελε λαβεῖν** = ποῦ νά μὴν ἔσωνε νά τὸν ἔπαιρνε.

εὐχή ἀνεκπλήρωτος· οἱ μνηστῆρες οἱ μὴ προτιμηθέντες δὲν εἶχον λόγον νὰ εἶναι δυσηρεστημένοι κατὰ τοῦ Τυνδάρεω, ἐφ' ὅσον προσωπικῶς ἡ κόρη ἐξέλεξεν.

δ') 71 - 110

ἐκ Φρυγῶν· ἀπὸ τὴν Φρυγίαν, ἀπὸ τὴν Τροίαν· οἱ Τρῶες καλοῦνται καὶ Φρύγες, διότι ἡ Τροία περιλαμβάνετο εἰς τὴν Μικρὰν Φρυγίαν. ὁ τὰς θεὰς κρίνας· ὁ Πάρις, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, βόσκων τὰς βοῦς εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἰδῆς ἐν Τροίᾳ, ἔκρινεν εἰς ἀγῶνας καλλιστείων τὰς τρεῖς θεὰς, Ἥραν, Ἀθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην, ὅτε ἐκάστη τούτων ὑπὲρ ἑαυτῆς διεξεδίκει τὸ γνωστὸν μῆλον τῆς Ἐριδος. ὄδε = ἐκαῖνος, ὁ πολυθρύλητος. ὡς ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει = καθὼς λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι. Λακεδαιμόν' (α)· αἰτ. ἀπρόθετος τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ ἐλθόν. ἀνθηρός = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τὸ ποικίλον τοῦ ἀνθους. εἶμα (ἔνδυμα) = ἔνδυμα, ὑποκορ. ἱμάτιον. στολή· ὡς καὶ παρ' ἡμῶν : ἡ περιβολή· εἰμάτων στολή· περίφρασις· ἀνθηρός εἰμάτων στολή = μετὰ τὴν στολήν του τὴν ὁμοιάζουσαν μετὰ ποικιλόχρωμον ἄνθος. λαμπρός χρυσῶ = λαμποκοπῶν ἀπὸ χρυσᾶ κοσμήματα· χρυσῶ συνεχδ. ἀνθηρός στολή — χρυσῶ λαμπρός· χιαστί. ἀνθηρός μὲν λαμπρός τε ἀντὶ τοῦ λαμπρός δέ. βαρβάρῳ χλιδήματι· κατὰ παράθεσιν διορισμὸς εἰς τὸ χρυσῶ. χλιδήμα = ἡ χλιδή, ἡ πολυτέλεια. Οἱ βάρβαροι ἠγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἐπιδεικτικίαν. ἐρῶν ἐρῶσαν = ἐπειδὴ τὴν ἠγάπα καὶ ἀντηγαπᾶτο ὑπ' αὐτῆς, δι' ἀμοιβαίότητα αἰσθήματος. Σημείωσον τὴν ἀγαπητὴν εἰς τοὺς τραγικοὺς παράθεσιν τῆς αὐτῆς λέξεως· πρβλ. καὶ Ὀμηρον : παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούση. ἐξαναρπάσας = ἀρπάσας εἰς τὸν ἀέρα. πρὸς Ἰδῆς βούσταθμα = εἰς τὰ βουστάσια, τὰ βουκόλια τῆς Ἰδῆς. ἐκδημον λαβῶν Μενέλαον = εὐρών, ἐπιτυχῶν τὸν Μενέλαον ἀπουσιάζοντα ἀπὸ τὴν χώραν (ἐκδημον κατηγορ.)· ἀπουσίαζεν εἰς Κρήτην πρὸς τὸν φίλον του βασιλέα τῆς Κρήτης Ἰδομενέα. ὁ δέ = Μενέλαος. οἰστράω καὶ οἰστρέω· ἀμετάβ. = τρελλαίνομαι· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν οἰστρον (τὴν βοιδόμυϊγαν) καὶ τὰ οἰστρόπληκτα ζῶα. πόθῳ = ἀπὸ τὸν πόθον. οἰστρήσας = σάν τρελλὸς τρέχων. μαρτύρεται = ἐπικαλεῖται μάρτυρας. ὡς· εἰδ. = ὅτι. τοῖσιν ἡδικημένοις· εἰς ἦτο ὁ ἡδικημένος, ἀλλ' ὁ πληθ. ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐν., διότι γενικεύει. τῶν τεύθεν = τὸ ἐν τεύθεν = κατ' ἀκολουθίαν τούτου. Ἕλληνες· ἀναχρονισμὸς, διότι τότε

ἐκαλοῦντο Ἀχαιοί. ἄξαντες (ἄσσω) δορί = πεταχθέντες με τὰς μα-
 χίμους δυνάμεις· τὸ ῥῆμα κατάλληλον ὡς ἐνδεικτικὸν τοῦ φιλοπολέμου
 ὄργανου· **δορί**· συνέχδ. ἀντὶ τῶν μαχίμων δυνάμεων· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ
 πληθ. (πρβλ. ἀνωτέρω **δάκρυ**). **τεύχη λαβόντες** = ὅπλα λαβόντες·
 ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ **δορί** ἔννοιαν. **στενόπορα βάρβα Αὐλίδος** = εἰς
 τοὺς ὄρους τοὺς στενοὺς τῆς Αὐλίδος· αἰτ. δηλωτικὴ τῆς εἰς τόπον
 κινήσεως εἰς τὸ ἤχουσι (πρβλ. **Λακεδαιμόνα ἐλθῶν**)· τὸ **στενόπορα**
 θὰ ἤρμοζε μᾶλλον εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον. **Ἴπποις τε πολλοῖς ἄρμασίν**
τ' (ε)· ἐν διὰ δυοῖν = 'δι' ἄρμάτων ὑπὸ ἵππων συρομένων. Οἱ ἦρωες
 παρ' Ὀμήρῳ μάχονται ἀπὸ τῶν ἄρμάτων. **ἡσικημένοι** = ἐφωδιασμένοι·
ἀσκῶ = φιλοτεχνῶ, ἐφοδιάζω. **εἶλοντο στρατηγεῖν** = ἐξέλεξαν νὰ εἶμαι
 ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. **Μενέλεω χάριν**· ἄλλα λέγει ὁ Μεν. ἐν 337 κέ.
 Ὁ Ἀγ. ἐξελέγη ἀρχιστράτηγος μᾶλλον ὡς ὁ ἰσχυρότατος τῶν ἡγεμόνων
 παρὰ ὡς ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου· ὁ Θουκυδίδης δὲ ἐν τῷ α' βιβλίῳ λέγει
 ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Ἀγ. μᾶλλον ἢ οἱ ὅρκοι τοῦ Τυνδάρεω ἐπέβαλον τὸν
 πόλεμον. **σύγγονόν γε (ὄντα)** = ἐπειδὴ μάλιστα ἐτύχαινε νὰ εἶμαι
 ἀδελφὸς του. **ξυνεστῶτος (τοῦ) στρατοῦ** = ἐνῶ ἦτο ὁ στρατὸς συντε-
 ταχμένους. **ἡμεσθ'** (παρατατικὸς τοῦ ἡμαι = κάθημαι) = ἐκαθήμεθα
 ἀδρανοῦντες, με τὰ χέρια σταυρωμένα, **ἀπλοῖα χρώμενοι** = εὐρίσκω-
 μενοι εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἀποπλεύσωμεν· ποῦ ὠφείλετο ἡ ἀπλοια, ἂν δηλ.
 εἰς νηγεμίαν ἢ εἰς ἐναντίους ἀνέμους, δὲν καθορίζεται. **Κάλχας** ὁ Θεστο-
 ρίδης (ὁ υἱὸς τοῦ Θεσπορος), ὁ μάντις ὁ γνωστός ἐκ τοῦ Ὀμήρου.
ἀπορία κέχρημαι = εὐρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν. **ἀνεῖλεν (ἡμῖν)** =
 ἐχρησιμοδότησεν εἰς ἡμᾶς. **ἦν ἔσπειρ' ἐγὼ** = τῆς ὁποίας ἐγὼ εἶμαι
 πατήρ. **Ἀρτέμιδι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον** = εἰς τὴν Ἀρτεμιν, τὴν
 ἔχουσαν τὴν ἑδραν τῆς ἐδῶ. Ἡ Ἀρτεμις εἰς τὴν Αὐλίδα εἶχεν ἱερόν
 καὶ πολὺ ἐκεῖ ἐτιμᾶτο. **θῦσαι, ἔσεσθαι, οὐκ εἶναι**· τούτων τῶν ἀπα-
 ρεμφάτων τῶν ἐξαρτωμένων ἐκ τοῦ ἀνεῖλεν τὸ μὲν θῦσαι εἶναι τελικόν,
 τὰ δὲ ἄλλα εἰδικά, διότι εἰς αὐτὰ τὸ ἀνεῖλεν ἔχει λεκτικὴν σημασίαν.
ἔσται πλοῦς = θὰ εἶναι δυνατὸς ὁ ἀπόπλους. **κατασκαφαί Φρυγῶν**·
 δηλ. τῆς πόλεως τῶν Τρώων. **θύσασι** = ἐὰν θύσωμεν, τίς ἢ μετοχή·
οὐκ εἶναι τάδε = ὅτι δὲν εἶναι δυνατὰ αὐτὰ ἐδῶ, δηλ. τὰ ἀνωτέρω.
εἶπον = ἔδωκα ἐντολὴν **Ταλθύβιον** (ὑποκ.) **ἀφιέναι πάντα στρατὸν**
 (ἀντικ.) **ὄρθιω κηρύγματι** (δοτ. ὄργαν.). Ὁ Ταλθύβιος εἶναι κήρυξ
 τοῦ Ἀγαμέμνονος· **ἀφήμί τινα** = ἐῷ τινα ἀπιέναι = ἀφήνω τινα
 ἐλεύθερον νὰ ἀπέλθῃ. **ὄρθιον κήρυγμα** = ὀξύφωνον διαλάλημα. ὡς

οὔποτ' ἂν τλᾶς = διότι ποτέ δὲν θὰ εἶχα τὸ ψυχικὸν σθένος. οὔ = ὅπου, τοπ. ἐπίρρ. ἐδῶ λαμβάνεται χρονικῶς. οὐδὲ = ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς. πάντα λόγον προσφέρων = πάντα λίθον κινῶν, μεταχειριζόμενος κάθε μέσον, κάθε δυνατόν ἐπιχείρημα φέρων ὑπερβολή. τλήναι = τολμῆσαι. κἂν = καὶ ἐν. πτυχαὶ δέλτου = τὰ φύλλα τῆς ἐπιστολῆς. δάμαρ -αρτος = ἡ σύζυγος. ὡς γαμουμένην = μετὴν πρόφασιν δῆθεν ὅτι θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Ἀχιλλέα. ἐκγαυρούμενός τε λέγων τε· τροπικαὶ μετοχαί. ἐκγαυροῦμαι = μετὴν ὑπερηφάνειαν ἐπαινω. ἀξίωμα = ὑπόληψις, κοινωνικὴ περιωπή. οὐνεκα οὐ θέλοι· εἰδ. πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λέγων. εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν ἐς Φθίαν λέχος = ἂν δὲν πάῃ εἰς τὴν Φθίαν ἢ νύμφη (σταλεῖσα) ἐκ μέρους ἡμῶν, δηλ. ἐμοῦ καὶ τῆς Κλυταιμῆστρας = ἂν δὲν στείλωμεν κλπ. λέχος· συνεικδοχή. τήνδε· εἶδει νὰ κεῖται εἰς οὐδ. γένος : τόδε· πειθῶ (κατηγ.) = εἶχον ὡς πειστικὸν μέσον τὸ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ : ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον = κλείσας συνοικέσιον ψευδές, ἀνύπαρκτον ἀμφὶ παρθένου = διὰ τὴν κόρην μας. ὡς ἔχει τάδε· ἐκ τοῦ ἴσμεν πλαγ. ἐρώτησις = πῶς ἔχει αὐτὴ ἐδῶ ἢ ὑπόθεσις· γινώσται τῆς ὑποθέσεως ἦσαν ἐκτὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ Κάλχας, ὡς φροντίζων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μαντείας, ὁ Ὀδυσσεύς, διότι αὐτὸς εἰσηγήθη τὴν ἀπατηλὴν πρόφασιν τοῦ γάμου, καὶ ὁ Μενέλαος, ὡς ἐνδιαφερόμενος ἀμεσώτατα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκστρατείας. ἔγνων = ἀπεφάσισα, ἔλαβα ἀπόφασιν. οὐ καλῶς = ὄχι ὀρθήν. αὖθις πάλιν· συνώνυμα. μεταγράφω καλῶς = ξαναγράφω καὶ διορθῶνω. οὐ καλῶς — καλῶς· ἰσχυρὰ ἢ ἀντίθεσις. λύοντα — συνδουῖντα = ἀποσφραγίζοντα, ἀνοίγοντα — σφραγίζοντα, κλείοντα. εὐφρόνη = ἡ νύξ· κατ' εὐφρόνης σκιάν = εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Μέτρον τῆς προεκθέσεως εἶναι τὸ ἰαμβικὸν τρίμετρον.

ε') 111 - 163

'ΑΛΛ' εἶα· παρακελ. = ἐμπρός. χῶρει πρὸς Ἄργος = κατὰ τὸ Ἄργος. Λέγει πρὸς Ἄργος καὶ ὄχι εἰς Ἄργος, διότι ἦτο πιθανόν, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ Ἄργος, νὰ συναντήσῃ τὴν Κλ. καθ' ὁδὸν ἐρχομένην εἰς τὸ στρατόπεδον κατόπιν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς ὁ Ἄγ. κατεπείγει τὸν πρεσβύτεν. τάσδ' ἐπιστολὰς λαβῶν· ἐγχειρίζει τὴν ἐπιστολήν.

κέκευθε· παρακ. τοῦ **κεύθω** = κρύπτω, περιέχω. **λόγῳ** = προφορικῶς.
δόμοι = ἡ οἰκογένεια. **σημαίνω** = ἀνακοινώνω. **σύντονα** = σύμφωνα.
γλώσση = λόγῳ (113). **αὐδῶ** = λέγω. **πέμπω** (99) πρὸς ταῖς
πρόσθεν δέλτοις = μετὰ τὴν πρώτην ἐπιστολήν. **ὦ Λήδας ἔρνος**·
 τρυφερά συζυγική προσφώνησις = βλαστάρι τῆς Λήδας. **τὰν σὰν Ἴνιν** =
 τὴν θυγατέρα σου. **κολπώδης** = πολυκόλπος. **πτέρυξ** = προεξοχή. **Ἀυ-**
λιν· ἐπεξηγεῖ τὸ μέρος παρὰ τὸ ὄλον. **πτέρυγ' ἀκλύσταν** = ἄκλυστον
 (ἄ-κλύζω, κατακλύζω) = ἀκύμαντον, γαλήνιον. **πτέρυγα**· μεταφορὰ·
 κατάλληλος ἢ εἰκὼν, διότι ἡ νῆσος Εὐβοία προσκολλᾶται ὡς πτέρυξ
 εἰς τὴν ἀντικρὺ ἠπειρον, τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα. **δαίω ὑμεναίους** =
 παρέχω γαμήλιον συμπόσιον μετὰ τὰ γαμήλια ἄσματα = τελῶ γάμος.
εἰς ἄλλας ὥρας = εἰς ἄλλην ἐποχὴν. **Ἀχιλεὺς**· διὰ τὸ μέτρον ὡς καὶ
 παρ' Ὀμήρῳ. **ἀπλακῶν ἀντὶ ἀμπλακῶν** διὰ τὸ μέτρον. **ἀπλα-**
κίσκω = ἀποτυγχάνω, στεροῦμαι. **λέκτρα** = γάμος. **μέγα φρυσῶ** =
 πολὺ φουσκώνω. **ἐπαίρω θυμὸν** = ἀνάβω ἀπὸ θυμοῦ. **ἐπαρεῖθι θυμὸν** =
 θά θυμώσῃ. **τόδε καὶ δεινὸν** = τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος = ἐδῶ
 ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο δέξυθυμος καὶ πολὺ εὐαίσθητος
 εἰς ζητήματα τιμῆς, ὡς βλέπομεν παρ' Ὀμήρῳ, ὅπου ἐτοιμάζεται καὶ
 τὸ ξίφος νὰ ἀνασπάσῃ κατὰ τοῦ Ἀγ. **σήμαιν'** ὃ **τι φῆς** = λέγε ὅ,τι
 ἔχεις νὰ εἴπῃς. **ὄνομα παρέχων οὐκ ἔργον** = δίδαν μόνον τὸ ὄνομά
 του, ὄχι δὲ καὶ τὴν ἐν ἔργοις συμμετοχὴν του. **ὃ τι πράσσομεν'** πλαγία
 ἐρώτησις ἐκ τοῦ **οὐκ οἶδε** = τί μαγειρεῖτομεν. **ὅτι**· εἰδικὸς σύνδεσμος
 ἐκ τοῦ **οὐκ οἶδε**. **ἐπιφημίζω** = ὑπόσχομαι. **ἐκδώσειν λέκτροις** =
 ὅτι θὰ δώσω εἰς γάμον. **νυμφεῖος ἀγκῶν** = νυμφικὴ ἀγκάλη. **ὅς...**
Δαναοῖς· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. **τῷ τῆς θεᾶς** (γόνῳ) = τῷ
 Ἀχιλλεῖ, τῷ υἱῷ τῆς Θετίδος. **φατίζω** = ἐπιφημίζω· ἢ μετοχὴ **φα-**
τίσας ἐνδοτικῆ. **ἄλοχον** (κατηγ.) ἤγες· παρατ. τοῦ ἐπιχειρουμένου =
 ἐπεχειρεῖς νὰ φέρῃς, ἐδοκίμαζες, ἐσχεδιάζες νὰ φέρῃς. **σφάγιον**·
 κατηγ. = θῦμα. **Δαναοῖς**· δοτικὴ χαριστικῆ. **ἔξισταμαι γνώμας** =
 χάνω τὸ λογικόν μου, ξεμυαλιζομαι. **ἄτα** = **ἄτη** = ἡ τύφλωσις τοῦ νοῦ,
 τὸ ἀμάρτημα καὶ ἡ τιμωρία, ὡς ἐνταῦθα. Ἀξιοσημείωτοι οἱ δωρικὸι
 τύποι **γνώμας ἐξέσταν** (136), **ἄταν** (137) πρὸς οὓς παράβαλε καὶ
 τοὺς : **τὰν ἀκλύσταν** (120), **τὰν σὰν** (119). **ἐρέσσω πόδα** = κινῶ
 γοργὰ τοὺς πόδας· **ἐρέσσω** κεῖται μεταφορικῶς· **πόδα** ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ
 πληθ. (πρβλ. **δορι**). **ὑπέικω γῆρα** = ὑποκύπτω εἰς τὸ γῆρας, με κατα-
 βάλλει τὸ γῆρας. **νυ** (**ν**) = λοιπόν. **μὴ ἀλασώδεις ἔξου κρήνας** = μὴ

ἴζου ἔδρας κρηνῶν ἀλσώδεις = μὴ καθίσῃς εἰς σκιεράς κρήνας.
θέλγομαι ὕπνω = παραδίδομαι εἰς τὰ θέλγητρα, τῇ γλύκα τοῦ ὕπνου.
εὐφῆμα θρόει = λέγε αἰσίους λόγους, σιώπα· τί εἶναι αὐτὰ ποῦ λέγεις ;
 πῶς ἐφαντάσθης πῶς μπορῶ ἐγὼ νὰ κάνω ἓνα τέτοιο λάθος ; Θεὸς φυ-
 λάξοι. Μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν ὁ γέρον ἀποκρούει τὴν μομφὴν ὀκνηρίας
 καὶ βραθυμίας. Κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας ὄφειλον οἱ παρόντες νὰ λέγουν
 εὐφῆμους, εὐοίωνους λόγους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο δυνατὸν νὰ λεχθῆ δυσίωνος
 λόγος, ἐτήρουν σιγὴν, ὅθεν **εὐφημεῖτε** = σιωπάτε. **πάντη** = παντοῦ.
πόρος σχιστός = σταυροδρόμι. **ἀμείβω** = περνῶ. **λεύσσω** = παρατη-
 ρῶ, βλέπω. **φυλάσσω** = κοιτάζω προσεκτικά. **μὴ τίς σε λάθῃ...**
ναῦς· ἡ σειρά : **μὴ τις ἀπήνη κομίζουσα παῖδα πρὸς ναῦς Δαναῶν**
λάθῃ σε παραμειψαμένη τροχαλοῖσιν ὄχοις· ἀπήνη· τετράτροχος
 ἄμαξα συρομένη ἀπὸ ζευγὸς ἵππων ἢ ἡμιόνων· **παραμείβομαι** = προσ-
 περνῶ. **μὴ λάθῃ παραμειψαμένη** = μὴ προσπεράσῃ καὶ δὲν τὴν ἀντι-
 ληφθῆς. **τροχαλὸς** = ταχύς. **ὄχος** = ὄχημα. **πάλιν ἐξόρμα** = γύρισέ
 (τὴν) βιαστικὰ πίσω. **σεῖε χαλινούς** = δούλευε σύντονα τοὺς χαλινούς·
 σημειώσον τὸ ἀσύνδετον, δι' οὗ ἀποδίδεται ἡ διέγεργισ τοῦ λέγοντος καὶ
 αἰσθητοποιεῖται ἡ γοργότης τῶν ἐπαλλήλων πράξεων. **ἰεῖς** = κατευθύ-
 νων τὴν συνοδείαν. (**πομπαι**) **ἐπὶ Κυκλώπων θυμέλας** = εἰς τὴν Κυ-
 κλωπείαν ἀκρόπολιν τῶν Μυκηνῶν· **θυμέλη** = βωμός, ἱερόν· **θυμέλαι**
Κυκλώπων = τὰ ἱερά τὰ περιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν Κυκλωπείων τειχῶν,
 ἢ ἀκρόπολις ἢ περιβαλλομένη ὑπὸ τοιούτων. Τὰ ἱερά ἐκάστης πόλεως
 εὐρίσκοντο συνήθως ἐν τῇ ἀκροπόλει. Γνωστὰ ἐκ τῆς ἱστορίας τὰ προῖ-
 στορικὰ τείχη τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, ἐκ πελωρίων ἀκατεργάστων
 λίθων· ἢ κτίσις τῶν ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Κύκλωπας, μυθικὸν λαὸν τεκτό-
 νων, ἐκ τῆς Λυκίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους προερχομένων, ἐχόντων τὸ σῶμα
 γιγαντῶδες. **φράσας τάδε** = μετὰ τὴν προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τούτων.
πιστός = πιστευτός. **παιδί σέθεν** = εἰς τὴν κόρην σου. **σφραγίδα**
φύλασσε = πρόσεξε μὴ χαλάσῃς τὴν σφραγίδα. **ἴθι** = ἐμπρός· κατε-
 πείγει τὸν πρεσβύτερον ὁ Ἄγ. **λευκαίνει ἤδη τόδε φῶς** = ἀπλώνουν
 τώρα πλέον τὸ λευκὸ φῶς των. **ἠὼς πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἄελιου**
 = ἡ αὐγὴ καὶ τὸ πύρινον τέθριππον (ἄρμα) τοῦ Ἡλίου. **σύλλαβε μό-
 χθων** = μετάπιασέ μας καὶ σὺ = δὸς καὶ σὺ χεῖρα βοήθειας σὰ βάσανά
 μου. **ὄλβιος** = εὐτυχῆς (ἀπὸ ὕλικῆς ἀπόψεως). **ἐς τέλος** = μέχρι
 τέλους τοῦ βίου. **εὐδαίμων** = ὁ μὴ δοκιμάζων δυστυχίας· εἰς τὸ **ὄλβιος**
 καὶ **εὐδαίμων** ἐννόησον τὸ παραλειπόμενον **ἐστί**. Διαρκῆς εὐδαιμονία

είναι ανύπαρκτος εις τὸν κόσμον. Ὁ Ἀγαμέμνων παρ' ὄλον τὸ ἐπιφανειακόν του μεγαλεῖον εἶναι δυστυχῆς κατὰ γε τὰ κρατοῦντα παρ' ἀνθρώποις. Ὁ γέρων ἀπέρχεται ταχὺς διὰ τῆς ἀριστεραῦς παρόδου. Ὁ Ἀγαμέμνων συνοδεύει ἀπερχόμενον αὐτὸν μὲ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους καὶ εἶτα εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν του.

Οἱ ἐρμηνευθέντες στίχοι 1 - 163 ἀποτελοῦν τὸν Π ρ ὀ λ ο γ ο ν τῆς τραγωδίας. Ὁ πρόλογος, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὴν Α' πρᾶξιν σημερινῆς τραγωδίας, τμῆμα τῆς τραγωδίας διαλογικόν, ἀπαγγελλόμενον ἐν ὄθμῳ, περιέχει τὴν λεγομένην π ρ ὀ τ α σ ι ν (εἰσαγωγὴν), ἣτις εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ δράματος, ἐν προκειμένῳ τὴν θυσίαν τῆς Ἴφιγενείας, δίδουσα τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις διὰ τὰ προηγηθέντα τῆς τραγωδίας γεγονότα, περιέχει τὸ ἐλατήριον τὸ κινεῖ τὴν πρᾶξιν, ἐν προκειμένῳ τὴν μαντείαν τοῦ Κάλχαντος, ἐγείρει δὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς ἀνακλήσεως τῆς προτέρας πρὸς τὴν Κλυταιμῆστραν ἐντολῆς· οἱ θεαταὶ εἶναι περίεργοι νὰ ἴδουν, ἂν θὰ προλάβῃ ἢ δευτέρα ἐπιστολὴ νὰ φθάσῃ ἢ θὰ εἶναι ἀργὰ καὶ τὸ κακὸν ἀνεπαρόρθωτον. Τὸν παρόντα πρόλογον ἀποτελεῖ μία μόνον διαλογικὴ σκηνή, ὅπου πρόσωπα εἶναι ὁ Ἀγαμ. καὶ ὁ πρεσβύτες. Ἡ σκηνὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Ἀγαμ. (49 - 114), σχεδὸν μονολογικὸν (ἐξαιρέσει τῶν τελευταίων στίχων του 107 - 114), ἐν λαμβικοῖς τριμέτροις, καὶ ἀπὸ ἀναπαιστικὸν διάλογον, ἐν μέρει μὲν προτασσόμενον (1 - 48), ἐν μέρει δ' ἐπιτασσόμενον (115 - 163). Τοῦτου ὄντος ἀσυνήθους εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγωδίαν ἐξεφράσθη ἡ εἰκασία ὅτι ὁ πρόλογος τῆς τραγωδίας, τὸν ὁποῖον ἀποθανὼν ὁ Εὐριπίδης ἀφῆκεν, εἶναι οἱ στίχοι 49 - 114, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Εὐριπιδείων προλόγων πεποιημένος, τὰ δὲ τμήματα 1 - 48 καὶ 115 - 163 προσέθηκεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐριπίδου, ὁ ὁμώνυμος, ὅστις ἐδίδαξε τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθεῖσαν τριλογία, Ἴ φ ι γ ἔ ν ε ι α ν τ ῆ ν ἐ ν Α ὐ ἰ ἰ δ ι , Ἀ λ κ μ ἔ ω ν α ἐ ν Κ ο ρ ῖ ν θ ω καὶ Β ά κ χ α ς , ἵνα ἐκκρούσῃ τὸ μονότονον καὶ ἀνιαρὸν, τὸ ὁποῖον ἐνεφάνιζον οἱ πρόλογοι τοῦ πατρὸς του. Ἡ γλῶσσα εἰς τὰ διαλογικὰ μέρη εἶναι ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ μὲ ἰωνικοὺς τύπους καρυκευμένη, παρ' Εὐριπίδῃ δὲ πλησιάζει πολὺ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ πεζοῦ λόγου.

Κενωθείσης τῆς ὀρχήστρας γυναῖκες ἐκ Χαλκίδος ἔγγραμοι καὶ νεαραί, παρέρχονται ἤδη διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου (ὡς ἐγχώριαί καὶ δὴ ἐκ τῶν λιμένων) εἰς πέντε στοίχους ἐπαλλήλους, ἕκαστον ἐκ τριῶν γυ-

καικῶν, ἢ εἰς τρεῖς ζυγούς, ἕκαστον ἐκ πέντε, εἰς τὴν ὀρχήστραν μὲ σεμνότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν σεμνὸν ῥυθμὸν τῶν ἀναπαίστων, μὲ στολὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικὴν των θέσιν, μὲ χρυσοῦς εἰς τὴν κεφαλὴν των στεφάνους καὶ κατευθύνονται εἰς τὰ πρὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου, χωρὶς νὰ λέγουν τί θέλουν ἐκεῖ, ἄδουν δὲ κατὰ τὴν πάροδον ἄσμα χορικόν, π ἄ ρ ο ο ρ ο ν καὶ αὐτὸ καλούμενον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐρμηνεύσωμεν ἐφεξῆς.

ΠΑΡΟΔΟΣ (164 - 302)

Στροφὴ α' (164 - 184)

ἔμολον· ἀόρ. β' τοῦ βλώσκω = ἔρχομαι (πρβλ. μολῶν λαβέ, αὐτόμολος)· ὁ ἐν., διότι ἐκάστη γυνὴ τοῦ Χοροῦ ὀμιλεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς. ἀμφὶ παρακτίαν ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας = γῦρο ἀπὸ τὴν ἀμμουδιᾶν τῶν ἀκτῶν τῆς παραλίας Αὐλίδος. Σημείωσον τὴν ποικιλίαν τῶν συνωνύμων ἐπιθέτων (παρακτίαν (164), ἐναλίας (165), ψάμαθον καὶ Αὐλίδος). χεύματα = τὰ ρεύματα. στενόπορθμος = ὁ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ. κέλλω· ἀμεταβ. = προσορμίζομαι, καταπλέω· κέλσασα = προσορμισθεῖσα (διὰ λέμβων). πόλιν = πατρίδα Χαλκίδα, ἀγχιάλων ὑδάτων τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας τροφόν. τροφός = ἡ τροφοδοτοῦσα. ἀγχιάλος (ἀγχι-άλος) = παραθαλάσσιος. Ἀρέθουσα· ὄνομα πηγῶν πολλῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ τῆς Χαλκίδος Ἀρέθουσα, περὶ τῆς ἐνταῦθα πρόκειται, ἴσως εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν παρὰ τὸν Ἅγιον Στέφανον 20' μακρὰν τῆς Χαλκίδος κατὰ τὴν ὁδὸν Χαλκίδος - Ἐρετρίας. ὡς κατιδοίμαν = ἵνα κατίδοιμι = ἵνα μὲ προσοχὴν παρατηρήσω. ἀγανός (ἀ [ἐπιτ.] - γαίω, γαῦρος) εὐγενής, ὑπερήφανος. πλάται ναυσιπόροι = νῆες κωπήλατοι· πλάτη· συνεκδοχὴ· πλάτη κυρίως ἡ κώπη, διὰ τὸ πλατὺ κάτω ἄκρον. οὖς ἐπὶ Τροίαν... στέλλειν· ἡ σειρά: οὖς ἀμέτεροι πόσεις ἐνέπουσι τὸν ξανθὸν Μενελάον τε Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν στέλλειν ἐπὶ Τροίαν ἐλάταις χιλιόναυσιν. πόσις - ιος = σύζυγος. ἐν(ν)έπω = λέγω. εὐπατρίδας = ὁ ἐξ εὐγενῶν πατέρων, ὁ εὐγενής. στέλλω = ἐτοιμάζων ἄγω. ἐλάταις χιλιόναυσιν = μὲ χίλια πλοῖα ἐλάτης, ἐλάτινα. ἐλάτη· συνεκδοχὴ. οὖς· ἀντικ. τοῦ στέλλειν. Μενελάον τε Ἀγαμέμνονά τε εὐπατρίδαν· ὑποκ. τοῦ στέλλειν, ἐπὶ τὰν Ἑλέναν = πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἑλένης. Μετὰ ταῦτα εὐθὺς ἀμέσως ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἄν = ἦν Ἑλένην

(ἔλαβε). **δονακοτρόφος** = ὁ τρέφων καλάμια. **Εὐρώτας**· ὁ γνωστός τῆς Σπάρτης ποταμός. **δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας** = ὡς δῶρον ἀπὸ τῆν Ἀφροδίτην· ἢ Ἀφροδίτη λέγεται καὶ Κύπρις, διότι ἐλατρεύετο ἐν Κύπρῳ καὶ δὴ ἐν τῇ Πάφῳ. **ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις** = πλησίον δροσερῶν πηγῶν. **ἔσχεν ἔριν μορφᾶς** = ἠγωνίσθη εἰς ἀγῶνα καλλονῆς, εἰς καλλιστεῖα. Τὸ δῶρον, ἢ Ἐλένη, ἐδόθη μετὰ τὰ καλλιστεῖα, ἀφ' οὗ ἔλαβεν ἢ Ἀφροδίτη ὡς καλλίστη, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος τοῦ βουκόλου, τὸ μῆλον τῆς Ἐριδος.

Ἀντιστρ. α' (185 - 205)

πολύθυτον δὲ δι' ἄλλος Ἀρτέμιδος ἤλυθον ὀρομένα = διὰ τοῦ πολυθύτου δὲ ἄλλους τῆς Ἀρτέμιδος ἤλυθον πεταχθεῖσα βιαστικά. **πολύθυτον ἄλλος** = ἄλλος ὅπου πολλαὶ θυσίαι προσφέρονται. Ἀσυνειδήτως ὁ Χορδὸς ὑπενθυμίζει εἰς τὸν θεατὴν καὶ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, ἣν ἤξιωσε πρὸ ὀλίγου ἢ Ἀρτεμις. **ὀρομένα**· μ. ἀόριστος μετοχῆς τοῦ **ὄρνυμαι** = ἐγείρομαι, πετιέμαι. **φοινίσσουσα παρῆδ' ἔμᾶν αἰσχύνα νεοθαλεῖ** = μετὰ τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδοῦς εἰς τὴν νεανικὴν παρεϊάν. **φοινίσσω** = κοκκινίζω· ἐδῶ μεταβατικῶς κεῖται. **παρῆς** = **παρηγίς** = **παρεϊά**. **νεοθαλής**· ἐπίθ. = νεανικός· τὸ ἐπίθετον καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ **αἰσχύνα** ἀκτὶ νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν **παρῆδα**. **θέλουσ' ἰδέσθαι** = **θέλουσ' ἰδεῖν**. **ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας ὄπλοφόρους Δαναῶν** = τὰς μαχίμους δυνάμεις καὶ τὰς σκηναὶς τῶν ὀπλιτῶν Δαναῶν. **ἔρυμα** = προφυλακτήριον, ἀμυντήριον. **ἀσπίς**· περιληπτικόν = ὀπλίται ἀσπιδοφόροι. **κλισίαι ὄπλοφόροι** = σκηναὶ φέρουσαι ὀπλίτας. **ἀσπίδος ἔρυμα** — **κλισίας ὄπλοφόρους**· χιαστί. **ἵππων ὄχλος** = ἀρμάτων πλῆθος. **δύ' Αἴαντε** = τοὺς δύο Αἴαντας, δηλ. τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Οἰλέως, βασιλέως τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σαλαμῖνος Τελαμῶνος, τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τὸ ἔρκος Ἀχαιῶν, τὸν Σαλαμῖνος στέφανον = τὴν δόξαν τῆς Σαλαμῖνος. **Πρωτεσίλαος**· υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου ἐκ Φυλάκης τῆς Θεσσαλίας, ὁ πρῶτος πεσὼν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀπόβασιν αὐτῶν εἰς τὴν Τροίαν. **θάκος καὶ θῶκος** = ἔδρα. **ἐπὶ θάκοις**· ἀνάφερε εἰς τὸ **συνέδρω**. **συνέδρος** = ὁ συγκαθήμενος. **ἠδομένους**· κατηγορ. μετοχῆ = νὰ εὐχαριστοῦνται (οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Πρωτεσίλαος καὶ ὁ ἐφεξῆς ἀναφερόμενος Παλαμῆδης). **μορφαὶ πολύπλοκοι** = συνδυασμοὶ πολύπλοκοι. **πessoί**· εἶδος παιδιᾶς ἀναλόγου πρὸς τὸ ζατρίκιον· λέγεται ὅτι τὴν παιδιάν

ἐφεῦρεν ὁ Παλαμήδης κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Εἰς τὸν Παλαμήδην, υἱὸν τοῦ Ναυπλίου, ἀπεδίδοντο καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐφευρέσεις. **Ποσειδᾶν** καὶ (**Ποτ(ε)ιδᾶν**)· δῶρικα = ὁ Ποσειδῶν. **παῖς Ποσειδᾶνος** = ὁ Ναύπλιος. **Διομήδης**· υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους. **κεχαρημένος** = διασκεδάζων. **ἡδοναῖς δίσκου** = μετὰ τὸν δίσκον. **παρά**· ἐπίρρημα = πλησίον. **Μηριόνης**· θεράπων τοῦ βασιλέως τῆς Κρήτης Ἰδομενέως, ὁ ὁποῖος λέγεται Ἄρεος ὄζος = βλαστὰρι τοῦ Ἄρεως, κατὰ μεταφοράν. **θαῦμα βροτοῖσι** = προκαλῶν ὄλων τὸν θαυμασμόν. **τὸν Λαέρτα τόκον** = τὸ παιδί τοῦ Λαέρτου, τὸν Ὀδυσσεά. **νησαῖα ὄρη** = ὄρεινῃ νήσῳ· ἡ Ἰθάκη εἶναι πετρώδης καὶ ὄρεινῃ, ἔχουσα τὸ ὄρος Νήριτον. **Νιρεύς**· ἐκ Σύμης τῆς Δωδεκανήσου, ὁ κάλλιστος μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, ἄγων μόνον τρεῖς ναῦς· οἱ ἥρωες Διομήδης, Μηριόνης, Ὀδυσσεὺς καὶ Νιρεύς βάλλουσι τὸν δίσκον.

Ἐπωδὸς (206 - 230)

εἶδον... Ἀχιλλῆα. **λαιψηροδρόμος** = ποδώκης. **ἰσάνεμος** = τρέχων ὡς ἄνεμος· ἐπίθετον διορίζον τὸ **λαιψηροδρόμον** Ἀχιλλῆα. **ποδοῖν**· δοτ. τῆς ἀναφορᾶς· ὄρα τὰ ὁμηρικὰ **ποδώκης, πόδας ὠκύς, ποδάρκης** καὶ παράβαλε τὰ ὁμηρικὰ ἐπίσης **ποδήνεμος ὠκέα Ἴρις, τὴν ἄμα πνοιῆσι πετέσθην**. **ἐκπονῶ** = ἐκπαίδεῦμα. **Χείρων**· ὁ δικαιοτάτος τῶν Κενταύρων, περιώνυμος παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως. **αἰγιαλοῖσι παρά τε κροκάλαις**· ἐν διὰ δυοῖν = εἰς τὰ χαλίκια τῆς θαλάσσης. **δρόμον ἔχω σὺν ὄπλοις** = τρέχω ἔνοπλος. **πονῶ ἄμιλλαν ποδοῖν** (δοτ. ὄργαν.) = ἄμιλλῶμαι πεζός. **τέτρωρον** = τέθριππον ἄρμα, οὗ ἐπέβαιναν ὁ διφρηλάτης Εὐμήλος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου καὶ τῆς Ἀλκήστιδος, ὁ ἐγγονος τοῦ Φέρητος (Φερητιάδης). **ἐλίσσων** = ἐλίσσόμενος = στριφογυρίζων ἐπάνω κάτω περὶ τὰ τέρματα. **ἐβοᾶτο** = ἐβόα = ἐφώναζε δυνατὰ (ἐρεθίζων τοὺς ἵππους). **ῶ** = οὐ (Εὐμήλου). **ἰδόμαν** = εἶδον, ἐξ οὗ ἡ μετοχὴ **θεινομένους**. **χρυσοδαίδαλοι στομίοις πῶλοι** = στολισμένοι μετὰ χρυσοῦς χαλινούς ἵπποι. **κέντρον** = ῥάβδος μετὰ αἰχμὴν ὀξεῖαν, δι' ἧς κεντοῦν τοὺς ἵππους. **θεινομαι κέντρῳ** = μαστιγοῦμαι. **μέσοι ζύγιοι** ἵπποι οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἐν μέσῳ ἐξευγμένοι ἐκατέρωθεν τοῦ ῥυμοῦ (τημωνίου). **βαλιούς λευκοστίκτω τριχί** = παρδαλοὺς ἀπὸ λευκὰ στίγματα τοῦ τριχώματος. **σειροφόροι**· λέγονται καὶ **σειραφόροι** καὶ **σειραῖοι** = οἱ δύο ἄκροι

ἵπποι τοῦ τεθρίππου, διὰ σειρῶν (σχοινίων) προσδεδεμένοι εἰς τὸ ἄρμα. Τούτων ὁ μὲν ἀριστερὸς σειραῖος ἔδει νὰ διαγράψῃ περὶ τὴν **νύσσαν** ἢ τὸν **καμπτήρα** τοῦ ἵπποδρόμου βραχὺ τόξον, ὁ δ' ἕτερος ἄκρος δεξιὸς νὰ διαγράψῃ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ μέγιστον τόξον, διὸ καὶ ὀνομάζονται **ἀντήρεις**, ἦτοι ἀντίθετοι, ἀναπτύσσοντες ἑκάτερος ταχύτητα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὸν ἕτερον. **καμπαῖσι**· τοπ. = κατὰ τὰς στροφὰς (περὶ τὸ τέρμα καὶ τὴν ἀφετηρίαν τοῦ ἵπποδρόμου). **πυρρόθριξ** = κοκκινوترίχης. **ποικιλοδέρμων** = παρδαλός· τὰ δύο ἐπίθετα κατηγορούμενα. **μονόχαλα σφυρά** = ἀστράγαλοι· μόνοπλοι· **μονόχαλος** = **μονόχηλος**, ὁ ἔχων μίαν χηλὴν, ἕνα νύχι· **μονόχαλα σφυρά** εἶναι κατὰ τὸ μῶνυχες ἵπποι. **οἷς** = τούτοις λοιπόν. **παρεπάλλετο** = παρέτρεχε πάλλων τὰ ὄπλα ὁ Πηλεΐδης Ἀχιλλεύς. **ἀντυξ**· θ., τὸ μέτωπον τοῦ δίφρου τοῦ ἄρματος. **σῦριγξ**· θ., τὸ χωνὶ τοῦ τροχοῦ, ὅπου εἰσέρχεται τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος. Ἡ περιγραφή τῆς ἀμίλλης καὶ τῶν ἵππων γραφικωτάτη, ἴδια τὰ : **ἐβοᾶτο** καὶ **παρεπάλλετο**, περιγράφεται δὲ διεξοδικώτερον καὶ ἐξαιρεται ὁ ἦρωες Ἀχιλλεύς, διότι οὗτος θὰ παίξῃ σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν τραγωδίαν. Διὰ λεπτομερείας περὶ τῶν ἵπποδρομικῶν ἀγῶνων συμβουλευθήτε τὴν Σοφ. Ἠλέκτραν στίχ. 701 κ.εξ.

Στροφή β' (231 - 241)

ἔρχομαι εἰς ἀριθμὸν ναῶν = μετρῶ τὰ πλοῖα. **ἀθέσφατος** (ἀ[στερ.] - θέσφατος, θεός - φημι) = ἀπερίγραφτος. **καὶ εἰς θεᾶν ἀθέσφατον** (ἦλθον) = καὶ ἀπήλαυσα ἀπερίγραφτον θεάμα. **ὥς** = ἵνα. **πλήσαιμι**· ἀόρ. τοῦ πίμπλημι = πληρῶ, ἱκανοποιῶ. **ᾄψις γυναικεῖος ὀμμάτων** = γυναικεῖα φιλοπεριέργεια. **ἄδονάν** = ἡδονήν· κατὰ παράθεσιν διορισμός. **μείλινον** = γλυκεῖαν ὡς μέλι. **ἦν ἔχων** = εἶχε. **πλάτας**· περιληπτικὸν = **τῆς πλάτης** = τοῦ στόλου. ὁ **Μυρμιδῶν Ἄρης Φθιώτας** (-ης) = αἱ μάχιμοι δυνάμεις τῶν Μυρμιδῶνων τῆς Φθίας. **θουρίαις**· ἀντὶ **θοοῖς** = μετὰ ταχύπλοα πλοῖα. Τὸ ἐπίθετον εἶναι κοσμητικὸν ἀνδρῶν, διὸ καὶ αἱ νῆες ἐδῶ προσωποποιοῦνται. Ὁ Εὐριπίδης ἀναχρονιστικῶς καλεῖ τὰ πλοῖα ταχύπλοα, ὅπως ἦσαν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ· τὰ πλοῖα ἦσαν μόνον μεταφορικά, ὅχι καὶ πολεμικά. **Νηρηίδες δὲ θεαὶ χρυσεῖαι εἰκόσι κατ' ἄκρα ἔστασαν** = Νηρηίδες δὲ θεαὶ μετὰ τὰ χρυσᾶ ἀγάλματά των εἰς τὰ προεζέχοντα ἄκρα τῆς πρύμνης ἦσαν στημένα. **Νηρηίδες**· αἱ πενήτηντα θυγατέρες τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως· τούτων

μία ἦτο καὶ ἡ Θέτις. **σῆμα** = ὡς διακριτικὸν γνώρισμα. **πρύμναις**· τοπικὴ πτώσις.

Ἄντιστρ. β' (242 - 252)

Ἄργείων δὲ νᾶες ἔστασαν ἰσῆρετροι = Ἄργείων δὲ νῆες ἔχουσαι κώπας ἴσας ἐστέκοντο. **πέλας ταῖσδε** = πλησίον τούτων ἐδῶ τῶν πλοίων, δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως. **ῶν** = τούτων. **στρατηλάτας (- ης) ἦν ὁ παῖς Μηκιστέως, ὃν (Μηκιστέα) τρέφει** = ἀνέθρεψεν· ὁ Μηκιστέως ἦτο υἱὸς τοῦ Ταλαοῦ, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀδράστου, πατὴρ τοῦ Εὐρύαλου, ἐταίρου τοῦ Διομήδους. **Καπανεύς**· Ἄργεῖος ἥρωας, εἰς τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. **Σθένελος**· υἱὸς τοῦ Καπανέως, θεράπων τοῦ Διομήδους. **Ἄττιδος (γῆς)** = ἐκ τῆς Ἀττικῆς δὲ ὁ **Θησεῦς παῖς** = ὁ Δημοφῶν. Καθ' Ὁμηρον ἐν Β 552 τῶν Ἀθηναίων ἠγεῖτο ὁ **Μενεσθεὺς** ἄγων 50 ναῦς. Ταύτας ἀξάνει εἰς 60 ὁ Εὐριπίδης κολακεύων τοὺς Ἀθηναίους. **ἐξῆς** = ἐχόμενος, συγκρατητὰ μὲ τὰ πλοῖα τῶν Ἄργείων. **ναυλοχῶ** = ἔχω ἀγκυροβολήσει. **θεὰν Παλλάδα ἐν μωνύχοις ἔχων πτερωτοῖσιν ἄρμασιν** = ἔχων τὴν Παλλάδα ἐπιβαίνουσας ἄρματος μονόπλων πτερωτῶν ἵππων. **μῶνυχος** = ὁ ἔχων μίαν ὀπλήν· τὸ **μωνύχοις** πρὸς τὸ ἄρμασι ἀντὶ νὰ φέρεται πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ ἄρματος. **θετὸς** = τοποθετημένος, στημένος. **φάσμα** = σῆμα. **εὖσημον** = εὐδιάκριτον. **ναυβάτης** = ὁ τῆς νεὼς ἐπιβάτης.

Στροφή γ' (253 - 264)

Βοιωτῶν ὄπλισμα = αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις τῶν Βοιωτῶν. **εἰδόμεαν (- ην)** = εἶδον. **ποντίας νῆας** = ναῦς δι' ὑπερπόντια ταξίδια προωρισμένας. **σημείοισι** = σήμασι. **Κάδμος ἦν (σῆμα)**· εἶχον σῆμα τὸν Κάδμον, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Φοικίης Ἀγήνορος, τὸν κτίστην τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν κτισθεισῶν ἔπειτα Θηβῶν. Φονεύσας οὗτος δράκοντα ἐν Θήβαις ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος καὶ ἐξ αὐτῶν ἀνεδύθησαν ἐκ τῆς γῆς ἄνδρες ἔνοπλοι, ἐξ ὧν ἐπέζησαν πέντε, γενάρχαι τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκῶν τῶν Θηβῶν. Τούτων τὰ μέλη διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτίαν ἐλέγοντο **δρακοντογενεῖς ἢ σπαρτοί**. **κόρυμβα· κόρυμβος** ἄρσ., εἰς τὸν πληθ. **οἱ κόρυμβοι** καὶ τὰ **κόρυμβα** = τὸ προεξέχον καμπύλον ἄκρον τῆς πρύμνης. **ἄρχε** = ἦρχε **ναίου στρατοῦ** = τοῦ στόλου. **Λήιτος**· ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν γηγενῆς (ἀπὸ τοὺς δρακοντο-

γενεῖς) ὦν. Οἱ ἐκπεσόντες στίχοι μετὰ τὸν 260 περιέγραφον τὰς δυνάμεις τῶν Φωκέων καὶ τοὺς ἀρχηγούς. ἦν ἄγων = ἦγε. Οἰλέως τόκας = ὁ Αἴας. Ἰσας τοῖσδε· κατὰ βραχυλογία ἀντί : Ἰσας ταῖς τῶνδε (τῶν Φωκέων). Θρονιαῖς πόλις = τὸ Θρόνιον, πρωτεύουσα τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον.

Ἄντιστρ. γ (265 - 276)

ἐκ Μυκῆνας τὰς Κυκλωπίας = ἀπὸ τὰς Μυκῆνας τὰς ἐχούσας τὰ Κυκλώπεια τεῖχη· Μυκῆνη (- αι). ἔπεμπε = ἔστειλε (178), ἦγεν, ἐκίνητοποιεῖ. ναυβάτας = ἐπιβαίνοντας τῶν νεῶν = ἐπιβάτας. ἠθροισμένους = ἠθροισμένους. σὺν = συγχρόνως. ἦν ταγὸς = ἦν στρατηγός. σὺν ταγὸς = συστράτηγος μὲ αὐτόν, ὁ Ἄδραστος. τὰς φυγούσας μέλαθρα . . . ὡς λάβοι· ἡ σειρά : ὡς (ἴνα) λάβοι Ἑλλάς πρᾶξιν (= ἐκδίκησιν) τὰς φυγούσας (τῆς φυγούσης γεν. αἰτίας) μέλαθρα (= οἶκον) χάριν βαρβάρων γάμων (= γάμων μετὰ βαρβάρων)· ὁ πληθ. διὰ τὴν γενίκευσιν. Πολλάκις εἰς τὴν τραγωδίαν τονίζεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης ἦτο ὕβρις δι' ἄλλην τὴν Ἑλλάδα. Νέστωρ Γερηνίος· ἐκ τῆς Γερηνίας, πόλεως ἐν Μεσσηνίᾳ, ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. κατειδόμεαν (- ην) = κατεῖδον. πρύμνας (= πρύμνης) σῆμα ταυρόπουν· οὐδ. ἐπίθετον προσδιορίζον τὸ σῆμα. ὄραν· ἀπαρέμφ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ταυρόπουν = κατὰ τὴν μορφήν. τὸν πάροικον Ἄλφει(ι)ὸν = τὸν γείτονα Ἄλφειόν. Οὗτος ἀπετέλει τὰ βόρεια ὄρια τοῦ κράτους τῆς Πύλου. Οἱ ποταμοὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρίσταντο ταυρόμορφοι καὶ διὰ τοὺς ἐλιγμούς των, οἱ ὅποιοι ἐκαλοῦντο κέρατα, καὶ διὰ τοὺς μυκηθμούς.

Στροφή δ' (277 - 288)

δωδεκάστολοι νᾶες = στόλος δώδεκα νεῶν. Αἰνιᾶνες· ἀρχαϊότατον Ἑλληνικὸν φῦλον κατοικοῦν κατὰ τὸν Ὀμηρον τὴν παρὰ τὴν Δωδώνην χώραν, ἐγκατασταθὲν κατόπιν εἰς τὰ νότια τῆς Θεσσαλίας, ὁπόθεν ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν. τῶν δ' αὐ πέλαις δυνάστορες (= κυρίαρχοι) Ἥλιδος (ἦσαν). πᾶς λεῶς = ὅλος ὁ κόσμος. λευκήρετμος Ἄρης = ναυτικαὶ δυνάμεις ἀπὸ λευκὰ πλοῖα. Τάφιος = ὁ ἐκ Τάφου. Ἡ Τάφος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν Ἐχινάδων νήσων τῶν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελῷου καὶ μία τῶν Ταφίων νήσων τῶν μεταξὺ

Λευκάδος καὶ Ἀκαρνανίας. Οἱ κάτοικοί της ἀναφέρονται ὡς ληστροικώτατοι. **λόχευμα** = τέκνον· καταχρηστικῶς κυρίως λέγεται περὶ μητρὸς (λοχεύω). **Ἐχινάδες**· σύμπλεγμα ἀπὸ ἐννέα μικρὰς νησίδας εἰς τὸ Ἴονιον πέλαγος κοντὰ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελφού (Ἀσπροποτάμου). Αἱ νῆσοι λέγονται **ναυβάταις ἀπρόσφοροι** = ἀπροσπέλαστοι εἰς τοὺς ναύτας, κοιν. κακοζύγωτα νησιά.

Ἄντιστρ. δ' (289 - 302)

ὁ **Σαλαμῖνος ἔντροφος** = ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Σαλαμῖνι, τὸ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σαλαμῖνος. **Ξυνᾶγε** = συνῆγε, συνέδεε. **λαῖος** (laevus) = ἀριστερός. **τῶν** = ὧν· ἀναφέρεται εἰς τὸ δεξιὸν κέρας· ὁ πληθ. κεῖται, διότι τὸ κέρας εἶναι περιληπτικόν· ἡ γενικὴ **τῶν** = ὧν ἐκ τοῦ ἄσσον = πλησίον (ἄγχι, ἄγχιστα). **ὠρμει** = εἶχεν ἀγκυροβολήσει. **πλάταισιν ἐσχάταισι** = πρὸς τὰ τελευταῖα πλοῖα τοῦ δεξιοῦ. Ὁ Αἴας ἐσχημάτιζε σύνδεσμον τοῦ ἀριστεροῦ του κέρατος πρὸς τὰ τελευταῖα τοῦ δεξιοῦ μὲ δώδεκα εὐστροφώτατα πλοῖα. ὦς = οὕτως. **ἄιον** = ἤκουσα (πρβλ. 301). **εἰδόμαν (-ην)** = εἶδον. **ῶ**· ἀναφέρεται εἰς τὸν **ναυβάταν λεῶν** = πρὸς τοῦτον λοιπόν. **εἶ τις προσαρμόσει** = ἐάν τις φέρῃ εἰς ἐπαφήν. **βᾶρις - ἰδος**· θηλ., Αἰγυπτιακὴ λέξις = βαρβαρικὸν πλοῖον. **νόστον οὐκ ἀποίσειται** κλπ = δὲν θὰ κερδίσῃ ἐπάνοδον, ἤτοι δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ γυρίσῃ πίσω. **οἶον**· ἐπίρρ. = ὅτι τοιοῦτον. **νάιον πόρευμα**· συνεχδοχὴ = στόλος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ, μὲ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις πού εἶδον ἐδῶ. **τὰ δέ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **κατ' οἴκους κλύουσα** = κατ' οἶκον πληροφορηθεῖσα, μέσα εἰς τὰς κατοικίας μας. **μνήμην σφίζομαι** = διατηρῶ τὴν μνήμην. **σύγκλητος** = ὁ πανταχόθεν προσκληθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὁ συγκεντρωμένος. Ἡ ἔννοια : σύμφωνα μὲ τὴν προσωπικὴν ἀντίληψιν πού εἶχα ἀπὸ τὸν ἐδῶ στόλον καὶ κατὰ τὰς πληροφορίας πού ἔλαβα κατ' οἶκον καὶ τὰς ὁποίας συγκρατῶ εἰς τὴν μνήμην περὶ τοῦ συγκεντρωμένου στρατοῦ, δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σωθῇ ὅστις μὲ τὸν βαρβαρικὸν στόλον συγκρουσθῇ πρὸς τὸν Ἑλληνικόν.

Ἡ γλῶσσα τῆς Παρόδου εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ Προλόγου μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐδῶ εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμένοι καὶ δωρικοὶ τινες τύποι : ἐ μ ἄ ν (168), τ ᾶ ς κ λ ε ι ν ᾶ ς Ἀ ρ ε θ ο ὄ ς α ς (170),

κατειδόμαν (171), ἀμέτεροι (176), οἷτινες δίδουν εἰς τὴν γλῶσσαν χρῶμα δωρικῆς διαλέκτου, ἥτις ἦτο πανελληνίως ἀνεγνωρισμένη γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Αἱ πάροδοι, ὅπως καθόλου τὰ χορικά, εἶναι ἄσματα λυρικά. Ἐδῶ ἡ Πάροδος εἶναι ἐπική, τῆς ἐπισκοπήσεως καὶ περιγραφῆς τοῦ στρατοπέδου οὔσης ὅλης ἐπικῆς. Εἶναι ξηρὰ ἀπομίμησις τῆς Τειχοσκοπίας (Ὅμ. Γ 121 - 243) καὶ τῆς Βοιωτείας ἢ Καταλόγου νεῶν (Ὅμ. Β' 494 κ. ε.), μόνον κόσμον ἔχουσα τὸν κόσμον τῶν κορύμβων καὶ τῶν ἀφλάστων. Εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν ἐπώδον (στροφὴν) προστίθενται τρία στροφικὰ ζεύγη, ἐνῶ τὰ ἄσματα κατακλείονται διὰ τῆς ἐπώδου, εἰς ἣν καὶ τελειώνουν. Συναισθήματα δ' ἡ Πάροδος αὕτη δὲν ἐκφράζει μόνον ἀσθενῆ τινα θανασμὸν καὶ αἰδημοσύνην βλέπομεν. Ἡ δ' ἀγκίστρωσις τῆς πρὸς τὴν προῆξιν εἶναι ἀσθενῆς καὶ χαλαρὰ (ἡ γυναικεία περιέργεια). Ἀφ' οὗ ὁ Χορὸς ἔψαλε τὴν Πάροδον, ἀπὸ τῆν ἀριστερὰν πάροδον παρέρχονται ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Πρεσβύτες διαπληκτιζόμενοι. Τί συμβαίνει θὰ ἴδωμεν εὐθὺς ἀμέσως.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (303 - 542)

α') 303 - 334

Μενέλαε· εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ὄνομα χάριν τῶν θεατῶν. **χρεῶν** (ἦν) = χρῆν. **ἄπελθε** = φύγε ἀπ' ἐδῶ. **λιαν πιστός**· τοῦτο ὑπεθυμίζει τὸν αὐτοχαρακτηρισμὸν, ὃν ἔκαμεν ὁ πρεσβύτες (45)· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τοῦνειδος** = τὸ δνειδος. **ἐξονειδίζω** = ἐκστομίζω ὕβριν. **καλόν**· κατηγορούμενον· **καλὸν τὸ δνειδος**· εἶναι ὀξύμωρον εἰρωνικόν. **κλαίοις ἄν** = θὰ χύσης δάκρυα. **εἰ πράσσοις, ἃ μὴ πράσσειν σε δεῖ**· ὁ πρεσβύτες ἔχει πιάσει τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Μενέλαον. **λύω δέλτον** = παραβιάζω τὴν σφραγίδα, ἀνοίγω τὴν ἐπιστολὴν. **οὐδέ γέ σε φέρειν** (χρῆν) = ναί, ἀλλὰ καὶ σὺ δὲν ἔπρεπε... Φαίνεται ὅτι ὁ Μεν. εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολὴν, ἣν χαρακτηρίζει μετὰ τὴν λέξιν **κακά**, διότι ἐματαίωνε τὴν ἐκστρατεῖαν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς Ἑλλάδος. **Ἑλλησιν**· ἀναχρονισμός. **ἀμιλλῶ**· β' ἐν. προστακτ. τοῦ **ἀμιλλῶμαι**· **ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτα** = σ' αὐτὰ τὰ λογοπαίγνια νὰ τὰ παραδείχῃς μετὰ ἄλλους (δηλ. τὸν Ἀγαμ.). Ὑπαινιγμὸς τοῦ Εὐρύπιδου κατ' ἀναχρονισμὸν εἰς τὴν ἐριστικὴν τῶν σοφιστῶν, ἧς δείγματα ἦσαν αἱ σοφιστικαὶ **διαλέξεις, ἀντιλογίαι,**

ἀγῶν ἢ ἄμιλλα λόγων. οὐκ ἂν μεθειμην· ἐννόησον ἐκ τοῦ τήνδε ἐν τῷ προηγουμένῳ στίχῳ τὸ τῆσδε = δὲν θὰ τὴν ἀφήσω. σκῆπτρον· τὸ σκῆπτρον ἐχρησιμοποιοῦν οἱ βασιλεῖς καὶ ὡς βακτηρίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκτύπουν τοὺς ἀκοσμοῦντας. τάχα = ταχέως. ἄρα· διὰ τὸ μέτρον ἀντὶ τοῦ ἄρα = τότε λοιπόν. σὸν καθαιμάξω κάρα = θὰ σοῦ σπάσω τὸ κεφάλι. τοι = ὡς γνωστόν. δεσποτῶν ὑπερ = ὑπὲρ τῶν δεσποτῶν. μέθες· ἐνν. τὴν δέλτον. μακροὺς δοῦλος ὦν λέγεις λόγους· ὁ πρεσβύτης δὲν πολυλογεῖ, ἀλλ' ὁ Μεν., ἐπειδὴ ἀξιοῖ ἀπὸ τὸν δοῦλον ἀδιαμαρτύρητον ὑπακοὴν εἰς τὰς διαταγὰς του, πᾶσαν διαμαρτυρίαν τοῦ πρεσβύτου θεωρεῖ ὡς ἀνυπόφορον καὶ αὐθάδη πολυλογίαν. ὦ δέσποτ', ἀδικούμεσθα· ὁ Ἄγ. ἀκούσας ἀπὸ τὴν σκηπτὴν τὸν θόρυβον παρέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν καὶ ὁ πρεσβ., μόλις βλέπει τὸν κύριόν του, λέγει ἀδικούμεσθα, ἐγὼ δηλ. καὶ σύ. οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει = καθόλου δὲν θέλει νὰ ἀκούῃ τὴν φωνὴν τοῦ δικαίου. ἔξαρπάσας — ἐκ χερῶν ἐμῶν — βία· ἡ πλουσία ἔκφρασις τονίζει τὴν βιαιοπραγίαν τοῦ Μεν. ὅρα καὶ σὰς (ἐπιστολάς) — ἐμῶν (ἐκ χερῶν). ἔα· ἐπιφώνημα δηλοῦν κατάπληξιν ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἡμέτερον: μπᾶ. ἐν πύλαισιν = ἔξω εἰς τὴν εἴσοδον. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῦθος (ἐστὶ) κυριώτερος λέγειν = ἐγὼ εἶμαι καὶ ὄχι αὐτὸς ὁ ἀρροδιώτερος νὰ ὀμιλῶ. Ὁ Μενέλαος καὶ διότι εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς ἀδελφὸς τοῦ ἀρχιστρατήγου, δικαιοῦται νὰ ὀμιλήσῃ πρὸ τοῦ δούλου, πρὸς τὸν ὁποῖον τὸ πρῶτον φαίνεται ὅτι ἀπετάθη ὁ Ἄγ. (317). οὐμός οὐχ ὁ τοῦδε· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τῷδε = τῷ πρεσβύτῃ. βία ἄγεις (αὐτὸν) = βιαίως τὸν σύρεις. Φαίνεται ὅτι ὁ Μεν. ἐξηκολούθει νὰ σύρῃ βιαίως τὸν πρεσβύτην. βλέψον εἰς ἡμᾶς· ὁ Ἄγ. ἔχει ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον ἀπὸ φυσικὴν αἰσχύνην, διότι ἔχει ἐπ' αὐτοφῶρῳ συλληφθῆ παλίμβουλος. ἴν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω· τὸ ταύτας καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ἀρχὰς ἀντὶ τοῦτο, δηλ. τὸ ζήτημα τῆς δέλτου = διὰ νὰ ἀρχίσω τὸν λόγον ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτό. μῶν = μὴ οὖν = μήπως· τίθεται εἰς ἐρώτησιν, εἰς ἣν ἀναμένεται ἀπάντησις ἀρνητικῆ. οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον = δὲν θὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμούς. τρέσας· μτχ. ἀορ. τοῦ τρέω = τρεμάζω ἀπὸ φόβου· ὅρα τοὺς τρέσαντας. γεγῶς· ἐνδοτ. μετοχὴ = ἂν καὶ ἐγενήθην. Ἀτρέως = ἀπὸ τὸν Ἀτρέα. τρέσας Ἀτρέως (ἀτρέστου) λογοπαίγνιον. τήνδε· προβάλλων δεικνύει αὐτὴν (τὴν ἐπιστολήν), ἥτις λέγεται κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτις = ἐξυπηρετοῦσα, ὄργανον κακοηθεστάτου περιεχομένου. ἢ γὰρ = ἀλήθεια λοιπόν. ἃ μὴ

καιρός (ἔστι) = ὅσα δὲν εἶναι ὥρα, δὲν συμφέρει, δὲν πρέπει. **ἀνίημι**
σήμαντρα = χαλαρώνω τὴν σφραγίδα, λύω, καταστρέφω. **γε** = ναί.
ἀνοιξας (αὐτὴν) (**οἶδα**) (τὰ) **κακά**, ἃ σὺ εἰργάσω λάθρα. ὥστε
σ' ἀλγῦναι = ὥστε νὰ σὲ λυπήσω, νὰ σὲ φαρμακώσω (μὲ αὐτὸ τὸ
ἀνοιγμα τῆς ἐπιστολῆς)· ἡ φράσις ἀνήκει εἰς τὸ **ἀνοιξας**. **ποῦ** = πῶς.
κἄλαβες = **καὶ ἔλαβες**· ὁ **καὶ** εἰς ἐρωτήσεις προσδίδει τόνον. **νιν** =
αὐτὴν τὴν δέλτον. ὦ **θεοί**· ἀναφώνησις, εἰς ἣν ἐπιφέρεται ἡ γενικὴ
σῆς ἀναισχύντου φρενός, ἣτις εἶναι γενικὴ τῆς αἰτίας, ὡς ἐὰν ἀντὶ
τοῦ ὦ **θεοί** ἔκειτο τὸ ἐπιφώνημα **φεῦ, οἶμοι**. **σὴν παῖδα**· πρόληψις
ἀντί : **εἰ σὴ παῖς ἀπ' Ἄργους στρατεύμ' ἀφίξεται**. **τάμ'** = τὰ
ἐμὰ = τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου. **φυλάσσω** = προφυλάσσω. **τόδε**
οὐκ (ἔστιν) ἀναισχύντου ; = αὐτὸ ἐδῶ, αὐτὴ ἐδῶ ἢ πράξις σου δὲν
εἶναι γνώρισμα διακριτικὸν τοῦ ἀναισχύντου ; Αἱ ἐρωτήσεις καὶ τὸ
ἀσύνδετον ἀπὸ τὸ πάθος. **τὸ βούλεσθαι** = ἡ βούλησις. **κνίζω** = γαργα-
λίζω, βάζω σὲ πειρασμό. **οὐχὶ δεινά** ; ἔνν. **ἔστι τάδε** ; **οἰκῶ οἶκον**
= διευθύνω οἰκογένειαν. **οὐκ ἔασομαι** ; = δὲν θὰ ἀφεθῶ ἐλεύθερος ;
(**οὐ**) = **οὐκ ἔασει** = δὲν θὰ ἀφεθῆς ἐλεύθερος. **φρονεῖς γὰρ πλάγια** =
διότι πονηρεύεσαι. **τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα**· ἀναφορὰ
= ὡς πρὸς ἄλλα μὲν τώρα, ὡς πρὸς ἄλλα δὲ πρὸ πολλοῦ, ὡς πρὸς ἄλλα
δὲ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν· ἡ ὅλη φράσις : παντοῦ καὶ πάντοτε·
ἡ τριπλῆ ἐπαναδίπλωσις σκοπεῖ νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ νὰ μεγεθύνῃ τὸ
ἀμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ. **εὖ κεκόμψευσαι** = τὰ ἔχεις εἰπεῖ κομψά,
χαριτωμένα. Ὑπαινιγμὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν σοφιστικὴν ἐπα-
δίπλωσιν **σοφὴ γλῶσσα πονηρῶν (ἔστιν) ἐπίφθονον (χρῆμα)**
= ἡ σπουδασμένη γλῶσσα τῶν πονηρῶν προκαλεῖ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων
ἀνθρώπων· εἰρῶν. : τὴν σιχαίνεται ὁ κόσμος. **νοῦς ὁ μὴ βέβαιος** = νοῦς
ποῦ δὲν ἐμμένει εἰς τὰς σκέψεις του, ὁ παλίμβουλος, αὐτὸς ποῦ γυρίζει
σὰν ἀνεμόμυλος. **ἄδικόν (ἔστι) κτήμα** = γεννᾷ ἀδικίας, ζημίας. **οὐ**
σαφές = οὐχὶ ἀξιόπιστον.

β') 335 - 357

ἐξελέγχω = ἀποκαλύπτω, ξεσκεπάζω. **ὀργῆς ὑπο** = ἀπὸ θυμόν.
ἀποτρέπομαι τάληθές = ἀποστρέφομαι τὴν ἀλήθειαν. **κατατετι-
λίαν** = τεντώνω πολὺ τὸ σχοινί, γίνομαι πολὺ ἐπιθετικός· ἡ μεταφορὰ
ἀπὸ τὰ σχοινία ἢ ἀπὸ τοὺς χαλινούς· οἱ στίχοι 335 καὶ 336 ἀποτελοῦν

τὸ προοίμιον τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. οἶσθα ὡς ταπεινὸς ἦσθα = γνωρίζεις πόσον ἐταπεινούσο. ὅτε ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις = ὅτε ἐπεδίωκες πάση δυνάμει νὰ ἀποκτήσης τὴν ἀρχιστρατηγίαν μεταξύ τῶν Δαναῶν ἢ δοτ. Δαναΐδαις εἰς τὸ ἄρχειν κατὰ τὸ Ὅμ. ἀνάσσειν Δαναοῖς. προσθιγγάνω πάσης δεξιᾶς (χειρὸς) = χαιρετίζω ὅλους διὰ χειραψίας. τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων· αἱ μετοχαὶ τροπικαὶ = κατὰ τὰ φαινόμενα μὲν μὴ ἐπιδιώκων, κατὰ βάθος δ' ὅμως θέλων. χρήζων—βούλεσθαι—θέλων· σημειῶσον τὴν ποικιλίαν ἐν τῇ ἀναφορᾷ. θύρας τῆς οἰκίας σου, δηλ. ἀκλήστους = ἀνοικτάς μέρα νύχτα. τῷ θέλοντι (ἰδεῖν σε) = εἰς τὸν θέλοντα νὰ σὲ ἴδῃ. τῶν δημοτῶν = τῶν πολιτῶν. δίδωμι πρόσρησιν πᾶσι = χαιρετίζω ὅλους. ἐξῆς = κατὰ σειράν, τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου. ὠνρῶμαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου = ἀγοράζω τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας μου, τὸ ὅποῖον ἔχει ἐκτεθῆ εἰς τὸ μέσον (εἰς τὴν ἀγοράν) καὶ ἦτο προσιτὸν εἰς ὅλους. τοῖς τρόποις = μὲ αὐτοὺς τοὺς δημοκοτικoὺς τρόπους. κᾶτα = καὶ εἶτα. κατέχω ἀρχὰς = παίρνω τὸ ἀξίωμα. μεταβάλλω ἄλλους τρόπους· πρόληψις = ἀλλάσσω τοὺς τρόπους καὶ παίρνω ἄλλους = ἀλλάζω πολιτικὴν. οὐκέτι ἦσθα τοῖς φίλοισι τοῖς πρὶν φίλος (τοιούτος) ὡς πρόσθεν (γενόμενος) δυσπρόσιτος (= ἀπροσπέλαστος) ἔσω τε κλήθρων σπάνιος (= καὶ σπανίως δεχόμενος ἐντὸς τῆς οἰκίας σου). ὁ ἀγαθὸς = ὁ εὐγενής. πράσσω μεγάλα = ἔχω μεγάλας βλέψεις. μεθίστημι = μεταβάλλω. βέβαιος = σταθερός. καὶ μάλιστα βέβαιον τότε, ἡνίκα (= ὅτε) μάλιστα δυνατὸς ἐστὶν ὠφελεῖν εὐτυχῶν (= διότι εὐτυχεῖ, εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐξουσίαν). βέβαιον μάλιστα—μάλιστα δυνατὸς· χιαστὸν καὶ ἐπαναδίπλωσις. Τὰς αὐτὰς ἀρχὰς εἶχε καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς λέγων: Μηδέποτε ἐγὼ εἰς τοῦτον καθίσαιμι τὸν θρόνον; ἐν ᾧ πλέον οὐδὲν ἐξουσίαν οἱ φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἄλλοτρίων· ἐπῆλθόν σε = σὲ ἔθιξα. ταῦτα πρῶτα = εἰς αὐτὰ πρῶτα. ἵνα = ὅπου. κακὸς = ἀξιοκατηγόρητος. αὐθις = ἔπειτα, μετὰ τὸ πρῶτα μὲν. ἰχώ (= καὶ ὁ) Πανελλήνων στρατὸς = μὲ τὸν ὅλον στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. οὐδὲν ἦσθα = ἦσουν ἕνα τίποτα, ἕνα μηδενικό. ἐμπλήσομαι = τὰ χάνω. τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν = ἐκ τυχαίου τινὸς περιστατικοῦ. οὐρίας πομπῆς σπανίζων = διότι ἐσπερεῖτο τῆς συνοδείας οὐρίων ἀνέμων. Δαναΐδαι = οἱ ἡγεμόνες τῶν Δαναῶν. διήγγελλον = ἔδιδον διαταγὰς (μὲ διαγγελεῖς) ἀφιέναι ναῦς = νὰ ἀφήσουν τὰς ναῦς ἐλευθέρως νὰ ἀποπλεύσουν. μὴ πονεῖν δὲ μάτην = νὰ

μὴ ματαιοπονοῦν δέ. ὡς ἀνολβον εἶχες ὄμμα σύγχυσίν τε = πόσον ἦτο τὸ πρόσωπόν σου ἀξιοθρήνητον καὶ πῶς τὰ εἶχες χάσει. εἰ μὴ **δορός ἐμπλήσεις τὸ Πριάμου πεδίων** = διότι δὲν θὰ καταπλημμυροῦσες τὴν πεδιάδα τοῦ Πριάμου μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις, ἀρχῶν· μετοχὴ ἐνδοτική. **δορός**· περιληπτικὸν καὶ συνεκδοχὴ. **παρακαλῶ τινά** = ζητῶ τὴν συνδρομὴν τινός. τί **δράσω**; ἀπορηματικὴ ὑποτακτικὴ. **τίν' ἀπορῶν εὖρω πόρον**; ἢ σειρά: **τίνα πόρον εὖρω ἀπορῶν**; **πόρος** = διέξοδος. **ἀπορῶν πόρον**· ὀξύμωρον. ὥστε μὴ στερέντα... ἀπολέσαι καλὸν κλέος = ὥστε μὴ ἀπολέσαι καλὸν κλέος στερέντα (σέ) ἀρχῆς· στερεῖς = στερηθεῖς.

γ') 358 - 369

ἐν ἱεροῖς = ἐν ἱεροσκοπίᾳ παρατηρῶν τὰ ἱερά εἶπε· πρὸς τοῦτο φέρονται τὰ ἀπαρέμφορα **θῦσαι καὶ ἔσεσθαι**, ὧν τὸ ἀ' εἶναι τελικόν, τὸ δὲ δεύτερον εἰδικόν. **ἦσθεις φρένας — ἄσμενος — ὑπέστης — ἐκῶν — οὐ βία**· διὰ τοῦ πλοῦτου τῆς ἐκφράσεως ἐξαιρεται τὸ αὐθόρμητον τοῦ Ἄγ. **ἐκῶν οὐ βία**· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. **ὕφισταμαι** = ὑπισχοῦμαι. **πέμπεις** = στέλλεις γράμματα. **πρόφασιν**· προεξαγγελτικὴ παράθεσις = μὲ τὴν πρόφασιν, δῆθεν, **τάχα**. **ὡς γαμουμένην Ἀχιλλεῖ** = ὅτι θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Ἀχιλλέα. **ὑποστρέφας** = πρύμναν ἀνακρούσας, ἀναθεωρήσας τὴν πρώτην. **λέληψαι** = εἴληψαι = ἔχεις συλληφθῆ. **μεταβαλὼν ἄλλας γραφὰς** = γράφας ἄλλα γράμματα. **ὡς** = ὅτι δηλ. **ὑποστρέφας — μεταβαλὼν**· συνώνυμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς παλιμβουλίας. **οὗτος αὐτός...** **σέθεν**· ἢ σειρά: **οὗτος αἰθήρ, ὃς ἤκουσε σέθεν τάδε, ἐστὶν ὁ αὐτός** = μάρτυς εἶναι ὁ αἰθήρ, ὁ ὁποῖος, χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ, ἤκουσεν ἀπὸ σέ **τάδε** = τὰς ὑποσχέσεις σου. **τὰ πράγματα** = ἡ πολιτικὴ. **μυριοὶ δέ τοι...** πρὸς τὰ **πράγματα** = δὲν ἔχουν μετρημὸ βεβαίως ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν πάθει τὸ ἴδιο (ποὺ καὶ σὺ ἔχεις πάθει) μὲ τὴν πολιτικὴν. **ἐκπονοῦσι** = κοπιᾶζουσι πολὺ (μὲ τὴν πολιτικὴν). **ἐξεχώρησαν** = ἐκχωροῦσι = ἀποσύρονται ἀπὸ τὴν πολιτικὴν. **κακῶς** = κακῶς ἔχοντες = εἰς κακὴν κατάστασιν. **ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου**· ἀναγκαστικὸν αἴτιον = δι' ἄδικον κρίσιν τῶν πολιτῶν. **ἐνδίκως** = δικαίως = ἀπὸ δικαίαν κρίσιν. Ὁ Ἄριστείδης ἐξωστραχίσθη δι' ἄδικον κρίσιν, ἀλλὰ ἀνίκανοι πολιτικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἐτιμωρήθησαν. **ἀδύνατοι γεγῶτες** = ἐπειδὴ ἔχουν δειχθῆ ἀνίκανοι.

διαφυλάττομαι πόλιν = προστατεύω τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μου. **αὐτοὶ** = ἐξ ἰδίας ὑπαυτιότητος, μὲ τὴν προσωπικὴν τῶν ἀξίων. Ἴσως ὁ Εὐριπίδης εἶχεν ὑπ' ὄψει τὸν Ἀλκιβιάδην.

δ') 370 - 387

Ἑλλάδος τῆς ταλαιπώρου μάλιστα στένω = κλαίω πολὺ διὰ τὴν τύχην τῆς ταλαιπώρου Ἑλλάδος. ἡ· ἀναφ. αἰτιολ. = διότι αὕτη. **θέλουσα**· ἐνδοτικὴ μετοχή. **δρῶ τι κεδνόν** = κάμνω τι σοβαρόν. **ἐξάνησει βαρβάρους καταγελῶντας** (αὐτῆς) = θὰ ἀφήσῃ τοὺς βαρβάρους νὰ τὴν περιγελοῦν = θὰ ἀνεχθῇ τὰ περιπαίγματα τῶν βαρβάρων. **οἱ οὐδένες** = οἱ οὐτιδανοί. Ἴσως ὁ ποιητὴς εἶχεν ὑπ' ὄψει τὰς συγχρόνους προσπαθείας τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι χάριν ὀλίγου χρήματος προσεπάθουν νὰ προσεταιρισθοῦν τὸν μέγαν βασιλέα, ὅστις ὑπεβοήθει τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν τῆς Ἑλλάδος χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος. **διὰ σέ καὶ τὴν σὴν κόρην**· = ἐξ αἰτίας σου καὶ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης σου, ἡ ὁποία καμμίαν ἀξίαν δὲν ἔχει· **τὴν σὴν κόρην**· περιφρονητικῶς εἶναι εἰρημένον. **τίθεμαι προστάτην χθονὸς** = ἐκλέγω ἄρχοντα τῆς πατρίδος μου. **ἄρχων ὄπλων** = στρατηγός. **ἕκατι γένους** = ἕνεκα τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς. **ὡς** = διότι. **πᾶς ἀνὴρ ἄρχων πόλεως** (εἴη ἄν), **ἦν τύχη ἔχων σύνεσιν** = ἄν μόνον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχη σύνεσιν. **προστάτης**· ἀναχρονισμὸς ἀπὸ τοὺς δημοκρατικούς χρόνους. Προστάται τοῦ δήμου ἐκαλοῦντο ὁ Κλεισθένης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Ἐάνθιππος, ὁ Ἐφιάλτης, ὁ Περικλῆς χειραγωγοῦντες καὶ καθοδηγοῦντες τὸν δῆμον. **νοῦν χρῆ τὸν στρατηλάτην ἔχειν**· πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην παραβλητέα ἡ σχετικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία εἰς τὰ Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα. **κασίγνητοι** = οἱ ἀδελφοί. **λόγοι μάχαι τε**· ἔν δια δυοῖν = λογομαχίαι. **βούλομαι**· ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ βούλομαι τοῦ στίχου 335, ἀρχὴν τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. **κακῶς λέγω** = κακὰ λόγια λέγω, κατηγορῶ. **εὖ** = ἀπὸ καλὴν διάθεσιν, πρὸς καλόν σου· ὅρα τὸ ὀξύμωρον **κακῶς εὖ**. **λίαν ἄνω τὰ βλέφαρα ἄγω** = ἔχω πολὺ ἐπηρμένας τὰς ὄφρῦς. **πρὸς τάναιδές** = μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ φθάσω εἰς ἀναίδειαν. **σωφρονεστέρως** = κάπως μετριοπαθῶς. **χρηστός** = εὖσυνείδητος. **φιλῶ**· μετ' ἀπαρεμφάτου = συνηθίζω. Διὰ τῶν στίχων τούτων προοιμιάζει τὸν λόγον του ὁ Ἀγ., διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἀδελφοῦ· τοὺς

δύο λόγους τῶν ἀδελφῶν ἐριζόντων χωρίζει τὸ δίστιχον τοῦ Χοροῦ, τὸ ὁποῖον διερμηνεύει τὴν διάθεσιν τοῦ θεατοῦ. **δεινὰ φουσῶ** = τρομερὰ ρουθουνίζω. **αἱματηρὸν ὄμμα ἔχω** = εἶναι καταχόκκινα τὰ μάτια μου. **τοῦ κέχρησαι** ; = τίνας ἔχεις ἀνάγκην ; τί στερεῖσαι ; τί σοῦ λείπει ; **χρηστὰ λέκτρα** = σύζυγος τιμία. **ὦν γάρ...** ἤρχες ἢ σειρά : **ἤρχες γὰρ κακῶς ἐκείνων ἃ** (= ὦν) **ἐκτήσω** = ἐδείχθης ἀδέξιος σύζυγος· διὸ καὶ δὲν ἔμεινε πιστὴ ἡ πρώτη σύζυγος. **δίκτην δίδωμι** = τιμωροῦμαι. **σὰ κακὰ** = τὰ ἐλαττώματά σου· ἢ γεν. τῆς αἰτίας. **ὁ μὴ σφαιεῖς** = ὁ μὴ-παισίας· τραγ. εἰρωνεία, διότι καὶ ἡ Κλ. ἐδείχθη ἄπιστος, συνάψασα σχέσεις μὲ τὸν Αἰγισθον. **δάκνω τινὰ** = πειράζω. **τὸ φιλότιμον** = ἡ φιλοδοξία. **ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις...** ἔχειν ; ἢ σειρά : **ἀλλὰ χρήσεις ἐν ἀγκάλαις ἔχειν εὐπρεπῆ** (εὐμορφῆν) **γυναῖκα παρεῖς** (= ἀφήσας κατὰ μέρος, παραβλέψας) **τὸ λελογισμένον** (= τὴν φρόνησιν, τὴν σύνεσιν) **καὶ τὸ καλὸν** (= τὰς ἠθικὰς ἀρετάς) ; ὁ νοῦς : κατηγορεῖς τὴν φιλοδοξίαν μου· διατὶ δὲν ψέγεις τὴν γυναικομανίαν σου ; **ἡδοναὶ κακαὶ** = ἡδοναὶ αἰσχραὶ **πονηροῦ φωτός** = φαύλου ἀνδρός (εἰσιν) ἡ γενικὴ εἶναι κατηγορούμενον.

ε') 388 - 413

γιγνώσκω οὐκ εὖ = λαμβάνω ἀπόφασιν ὄχι καλῆν. **μετατίθεμαι τι** = μεταβάλλω· ἢ μεταφορὰ ἕως ἐκ τῶν πεσσῶν· ἢ ἔννοια κατὰ τό : αἱ δευτέραι φροντίδες σοφώτεραι. **σὺ μᾶλλον** = σὺ (μαίην) μᾶλλον = σὺ τοῦναντίον (εἶσαι τρελλός). **ὅστις**· αἰτίαν σημαίνει = διότι σὺ. **κακὸν λέχος** = κακὴ σύζυγος. **θεοῦ σοι τὴν τύχην δίδόντος εὖ** = ἐπειδὴ ὁ θεὸς τὰ φέρνει ὅλα εὐνοϊκὰ : τὴν κατάστασιν, ποῦ ἐδημιούργησες ἐξ ἰδίας σου ὑπαιτιότητος, ἔστρεψαν οἱ θεοὶ ἐπὶ καλῶ, διότι, ἐνῶ ἡ ἀξίωσίς σου εἶναι μαρὰ, οἱ θεοὶ σοῦ δίδουν τὰ μέσα νὰ τὴν πραγματοποιήσης, ἐπειδὴ οἱ μαροὶ μνηστῆρες νομίζουν ὅτι εἶναι δεσμευμένοι ἀπὸ τὸν Τυνδάρειον ὄρκον. **οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μνηστῆρες** = οἱ μαροὶ καὶ διψασμένοι διὰ γάμον μνηστῆρες. ἢ δέ γ' **ἐλπίς...σθένος**· ἢ σειρά : ἢ δέ γ' **ἐλπίς, οἶμαι μὲν, θεός (ἐστί) καξέπραξεν αὐτὸ** (ἢ ἐλπίς) **μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος**· ἢ ἐλπίς, τὴν ὁποίαν ἕκαστος τῶν μνηστήρων εἶχεν ὅτι θὰ προτιμηθῆ αὐτός. **οἶμαι μὲν**· κείται παρενθετικῶς = κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον. **καξέπραξεν αὐτὸ** = καὶ ἐξέπραξεν αὐτὸ = καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν δόσιν τοῦ

ὄρκου. τὸ σὸν σθένος = ἡ δύναμις σου, τὰ ἰδικὰ σου μέσα. οὖς λαβῶν
στράτευε = τούτους λοιπὸν πᾶρε καὶ ἐμπρός. ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρία
φρενῶν = εἶναι δὲ πρόθυμοι (νὰ σὲ ἀκολουθήσουν) ἀπὸ ἡλιθιότητα.
Εἶναι μωροὶ καὶ ἡλίθιοι καὶ νομίζουν ὅτι τοὺς ὑποχρεώνουν οἱ ὄρκοι
τοῦ Τυνδάρεω. Οἱ θεοὶ ὅμως εἶναι συνετοὶ καὶ ἐμποδίζουν τὸν ἀπόπλουν.
ἔχει συνιέναι = δύναται, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνη ἂν ἤμποροῦν νὰ
ἔχουν ἰσχὺν οἱ ὄρκοι οἱ κακῶς παγέντες = οἱ κακῶς συνομολογη-
θέντες καὶ κατηναγκασμένοι = καὶ οἱ διὰ τῆς βίας ἐπιβληθέντες ὄρκοι.
τάμά· μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου· σκόπιμος ἢ χρῆσις
τοῦ πληθ. τάμά τέκνα· ὡς καὶ κατωτέρω : παῖδας οὖς ἐγεινάμην,
ἵνα ἐξαρθῇ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος. τὸ σὸν μὲν εὖ ἔσται παρὰ
δίκην = αἱ μὲν ἰδικαί σου ὑποθέσεις θὰ τακτοποιηθοῦν παρὰ τὸ δίκαιον.
τιμωρία = διὰ τῆς τιμωρίας κακίστης εὐνιδος = κακοθεστάτης συ-
ζύγου. ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρυοῖς = ἐγὼ δὲ
συντήξομαι νύκτας... Σημειωτέον ὅτι ἡ ἄρνησις οὐ θὰ εἶναι καὶ εἰς
τὰς δύο προτάσεις τὰς διὰ τοῦ μὲν — δὲ συνδεομένας· δηλ. δὲν ἐννοῶ
σὺ μὲν... νὰ τακτοποιήσης, ἐγὼ δὲ νὰ λειώνω στὰ δάκρυα. δακρυοῖς
συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε· ὅ,τι γίνεται τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν
παριστάνεται ὅτι προκαλεῖται ἀπὸ αὐτάς. Πρὸς τὴν ἐννοίαν παράβαλε
τὸ Ὅμηρ. νύκτας τε καὶ ἡματα δάκρυ χέουσα. ἄνομα κοῦ δίκαια
δρῶντα παῖδας οὖς ἐγεινάμην = παρανόμως καὶ ἀδίκως συμπεριφε-
ρόμενος στὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα ἐγέννησα. σοι· ἀντικ. τοῦ λέλέκται.
ῥάδια = εὐκολα, εὐνόητα, ἀπλᾶ. σύ· ἐτέθη, ἵνα κάμη ἀντίθεσις πρὸς τὸ
ἐγὼ. τάμ' = τὰ ἐμά. τίθημι καλῶς = τακτοποιῶ, διευθετῶ· οἱ στίχοι
400 καὶ 401 ἀποτελοῦν τὸν ἐπίλογον τοῦ λόγου τοῦ Ἀγαμέμνονος.
οἷδ' αὐ (μῦθοι) (εἰσὶ) διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων, καλῶς
δ' ἔχουσι = αὐτὰ ἐδῶ πάλιν, ὅσα τώρα ἐλέχθησαν, εἶναι διαφορητικὰ
ἀπὸ τὰ προηγουμένως λεχθέντα, ὅμως εἶναι καλά, διότι ὑποστηρίζουν
τό : φρειδεσθαι τέκνων = νὰ πονῇ κανένας γιὰ τὰ παιδιὰ του. Ὁ
Χορὸς παρὰ τὴν οὐδετερότητά του ὁμολογῶν ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ πονῇ
τις τὰ τέκνα του, δίδει τὸ δίκαιον εἰς τὸν Ἄ. ἄρα· τὸ ἄρα μὲ παρατα-
τικὸν (κεκτῆμην) σημαίνει ὅτι ἀλήθεια τέως λανθάνουσα τώρα γινώ-
σκεται. (κέκτῆσαι φίλους), εἰ μὴ θέλεις ἀπολλύναι τοὺς φίλους =
τοὺς φίλους ποὺ ἔχεις τώρα. ποῦ δὲ δείξεις μοι πατρός ἐκ ταύτου
γεγώς; = ποῦ δὲ (ἄλλοῦ παρὰ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν) θὰ
δείξης ὅτι ἐγεννήθης ἀπὸ τὸν ἴδιον πατέρα, ὅτι εἶσαι ἀδελφός μου ;

συνσωφρονῶ σοι = συμμερίζομαι τὴν φρόνησίν σου. **συννοσῶ σοι** = συμμερίζομαι τὴν νόσον σου (τὰς μωρίας σου). Τὸ **νοσεῖν** κεῖται μεταφορικῶς. Παράβαλε πρὸς τὸν στίχον τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἄντιγόνῃ 253 **οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν. ἐς κοινὸν τοῖς φίλοισιν ἀλγῶ** = ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς φίλους ἀλγῶ = συναλγῶ τοῖς φίλοις = συμμερίζομαι τὸν πόνον τῶν φίλων. Τοῦτο εἶναι κατὰ τὴν ἀρχήν: κοινὰ τὰ τῶν φίλων. **εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἔμε** = νὰ ζητῆς τὴν συνδρομὴν μου, ὅταν πρόκειται νὰ μοῦ κάμῃς καλὸν καὶ ὄχι ὅταν πρόκειται νὰ μὲ λυπήσῃς. **οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι** = δὲν εἶσαι λοιπὸν ἀποφασισμένος **τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι**; = νὰ ὑποστῆς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θυσίαν μὲ τὰς θυσίας ποῦ ὑφίσταται ὅλη ἡ Ἑλλάς; **Ἑλλάς σὺν σοὶ νοσεῖ** = ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀνόητος, ἀνοηταίνει, ὅπως καὶ σὺ κατὰ θεὸν τινα = ἀπὸ ὀργὴν θεοῦ τινος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ Ἕλληγες ἐκολάκευον τὸν μεγαν βασιλέα χάριν ὀλίγου ἀργυρίου μὲ ὄλεθρον τῆς πατρίδος των. Ἴσως εἰς τοῦτο κάμνει ὑπαινιγμὸν ὁ φιλόπατρις ποιητής: τὸ ἐν τῷ στίχῳ 411 **δὲ ἔχει τὴν ἐξῆς ἔννοιαν**: αὐτὸ τὸ ὅποῖον λέγεις (στίχ. 410 **πονεῖν σὺν Ἑλλάδι**), Μενέλαε, θὰ τὸ ἔκαμνα εὐχαρίστως εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν ἀλλὰ ἐν προκειμένῳ δὲν τὸ κάμνω, διότι ἡ Ἑλλάς ἀνοηταίνει. **σικήπτρω νυν αὔχει** = καμάρωνε λοιπὸν τὸ σικήπτρον, τὴν ἀρχιστρατηγίαν σου. **σὺν κασίγνητον προδοῦς** = μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ ἀδελφοῦ σου. **εἴμι ἐπ' ἄλλας μηχανάς τινας** = θὰ καταφύγω εἰς ἄλλα τινὰ μέσα φίλους τ' ἐπ' ἄλλους (εἴμι) = καὶ θὰ ζητήσω ἄλλους φίλους.

ς') 414 - 434

Ὁ Μενέλαος διακόπτεται ἐν μέσῳ τοῦ στίχου 414 ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίας παρόδου τοῦ ἀγγέλου, ὅστις ὡς προερχόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγρούς παρέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. ὦ **Πανελλήνων ἀναξ, Ἀγάμεμνον**· ἡ μεγαλοπρεπῆς προσφώνησις σύμφωνος πρὸς τὴν χαρμόσυνον εἶδθην, τὴν ὁποίαν κομίζει. **ἴμαρτεϊ**· ῥῆμα ἀπὸ τοῦ ἐπίρρημα **ἴμαρτη** (ἴμοϋ - ἀραρίσκω) = συγχρόνως. **ἴμαρτεϊ** = συνοδεύει. **Κλυταιμῆστρας δέμας**· περίφρ. = Κλυταιμῆστρα. Σπουδαιότατον στοιχεῖον τῆς προσωπικότητος ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληγες τὸ ἀπτὸν καὶ ὄρατὸν σῶμα. ὦστ' ἂν **τερφθῆις ἰδῶν**· τραγικὴ εἰρωνεία· ἀντίφασις μεταξὺ τῶν λόγων καὶ τῆς πραγματικότητος. ὦν· αἰτιολ. μετοχή. **ἔκδημος** = ὁ

ἔξω τῆς χώρας ὧν, ὁ ἀπουσιάζαν· **δωμάτων ἔκδημος**· κατάχρησις· κυριολ. ἔκδημος χθονός. Παρ' ἡμῖν: νοικοκύρης τοῦ χωραφιοῦ. ὡς = ἐπειδὴ μακρὰν (ὁδὸν) ἔτεινον = διέτρεχον βιαστικὰ μακρὸν δρόμον. **εὐρυτος κρήνη** = καλλίρρους κρήνη. **ἀναψύχω** = δροσίζω. **βάσιν**· τοὺς πόδας· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν. **θηλύπους** = θῆλυς· **θηλύπουν βάσιν** = τοὺς γυναικείους πόδας των. **πῶλοι** 220. **καθίμεν**· ἄορ. τοῦ καθίμι = ἐῶ κατελθεῖν = καταβιβάζω, ἀπολύω κάτω. **χλόη λειμώνων** = χλοεροὶ λειμῶνες. ὡς **βορᾶς γευσαίατο** (γεύσαιντο) = ἵνα γευθοῦν τροφήν. **ἐγὼ δὲ πρόδρομος ἦκω**· τὸ πρόδρομος κατηγ. = πρωτοπόρος. **σῆς παρασκευῆς χάριν** = διὰ τὰ ἐτοιμασθῆς. Ὁ ἄγγελος δικαιολογεῖ τὴν πάροδον αὐτοῦ· **σῆς παρασκευῆς δίσημον**. Ὁ ἄγγελος φαντάζεται τὰς παρασκευὰς τῶν γάμων, ὁ δὲ θεατῆς ὁ μεμνημένος τὰς παρασκευὰς τῆς θυσίας. **πέπυσται**· τοῦ **πυνθάνομαι** = πληροφοροῦμαι. **ταχεῖα γὰρ διῆξε φήμη**· ἡ πρότασις παρενθετικὴ· **διῆξε** (διάσω) = διῆλθε ταχεῖα. **πᾶς ὄμιλος** = ὅλα τὰ πλήθη τοῦ στρατοῦ. **δρόμω** = τροχάδην. **ἐς θέαν**· ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: **ὅπως ἴδωσιν** (στρατὸς - ἴδωσιν· στρατός: περιληπτικόν). **οἱ δ' εὐδαίμονες κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοὶ** (εἰσιν) **ἐν πᾶσι βροτοῖς**. **οἱ εὐδαίμονες** = οἱ εὐτυχισμένοι. **ἐν πᾶσι βροτοῖς** = εἰς τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου· τραγ. εἰρωνεία· τὴν αὐτὴν σκέψιν διετύπωσε καὶ ὁ πρεσβ. 20. **ὕμναιός τις** = γάμος τις. **ἢ τί πράσσεται** = ἢ τί γίνεται, τί μαγειρεύεται; **τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε**· ἐλέχθη ὡς ἂν προηγείτο **τῶν μὲν** = ἀπὸ ἄλλους δὲ θὰ ἤκουες τὰ ἐξῆς. **προτελιζουσι νεάνιδα Ἄρτεμιδι** = πρὸ τοῦ γάμου φέρουν τὴν μνηστὴν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἄρτεμιδος, ἀφιερώνουν εἰς τὴν Ἄρτεμιν, ὡς ἐγένετο τοῦτο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου. **προτελιζουσι**· εἶναι δίσημον· ὁ μεμνημένος θεατῆς νοεῖ: καθαίρουσι τὸ θῦμα πρὸ τῆς θυσίας· τὸ ῥῆμα **προτελιζω** εἶχε δύο σημασίας. **τίς νιν ἀξεται** = ποῖος θὰ τὴν λάβῃ σύζυγον; δίσημον τὸ **ἀξεται**· σημαίνει καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν βωμόν. **ἄνασσα Αὐλίδος** = πολιοῦχος.

ζ') 435 - 459

εἶα = ἐμπρός· κατεπείγει. **ἐξάρχομαι κανᾶ** = κάνω ἀρχὴν ἀπὸ τὰ κἀνιστρα, ἐτοιμάζω τὴν γαμήλιον τελετὴν. Καὶ τοῦτο δίσημον· σημαίνει καὶ λαμβάνω προκαταρκτικῶς πρὸ τῆς θυσίας ἐκ κανῶν οὐλᾶς (κρι-

θάλευρα) και ἐπιπάσσω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος. **τάπι τοισίδε** = τὰ ἐπὶ τοισίδε = τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν τελετὴν αὐτὴν ἐδώ. **στεφανοῦσθε**· πρὸς τὸν Ἄγ. και Μενελ. **τὸ κρᾶτα** = τὴν κεφαλὴν = βάζετε στεφάνια στὸ κεφάλι· ἀλλὰ και ἐν θυσίᾳ τὸ θῦμα και οἱ παρόντες ἐστεφανοῦντο· ἐντεῦθεν τὸ δίσημον και τοῦ **στεφανοῦσθε**. **ὕμναιον εὐτρεπίζω** = φροντίζω διὰ τὴν γαμήλιον διασκέδασιν. **λωτὸς** = αὐλὸς ἐκ λωτοῦ, ἐξ οὗ κατεσκευάζον αὐλοὺς· **λωτοῦ**· μετωνυμία. **βοάσθω** = ἄς βουίζη, ἄς τὸ λέη· **βοάσθω**· προσωποποιία. **τόδε φῶς ἦκει μακάριον τῇ παρθένῳ** = ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἔχει φέρει τις χαρές τραγικὴ εἰρωνεία. **φῶς** = αἱ γαμήλιοι δᾶδες και τὸ πῦρ τοῦ βωμοῦ. **ἐπήνεσα** λέγει ὁ Ἄγ. πρὸς τὸν ἄγγελον μὲ τόνον ψυχρόν. **ἐπήνεσα** = ἐπαινῶ· καλά, καλά (σὲ ἄκουσα). **ιούσης τῆς τύχης** = ὅπως ἡ· τύχη πηγαίνει. **ἔσται καλῶς** = θὰ ἀποβοῦν καλά. Ὁ ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὴν σκητὴν. **τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν; αἱ ὑποτ. ἀπορηματικά!** αἱ προτάσεις εἶναι βραχεῖαι, ἀσύνδετοι, ἐρωτηματικά· δηλοῦν τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν τοῦ Ἄγαμ. και ἡ ἐπιφώνησις τὸ αὐτὸ : **εἰς οἷ ἀνάγκης ζεύγματ'** ἐμπεπτώκαμεν = εἰς ποίαν παγίδα τῆς σιδηρᾶς ἀνάγκης (μοίρας) ἔχομεν ἐμπέσει· **ἀνάγκης ζεύγματα**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ δίκτυα. **ὑπῆλθε**· τοῦ· ὑπέρχομαι = ἔστησε παγίδα. **δαίμων** = κακὸς τις δαίμων. **τῶν σοφισμάτων** = τῶν μεθόδων νὰ μὴ θυσιάσῃ τὴν κόρην. **ἡ δυσγένεια** = ἡ ταπεινὴ διαγωγή. **ὡς ἔχει τι χρήσιμον** = πόσον πολὺ χρήσιμος εἶναι. **ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει** = εἶναι εὐκόλον εἰς αὐτοὺς (τοὺς δυσγενεῖς). **ἅπαντα** = ὅ,τι θέλουν. **ὁ γενναῖος φύσιν** = ὁ μὴ δυσγενής. **ἀνολβα ταῦτά (ἐσπι)** = ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστα εἰς τὴν εὐτυχίαν του, τὸ μεγαλεῖόν του. **τὸν ὄγκον ἔχομεν τῷ τ' ὄχλω δουλεύομεν**· ἀντιθετικὴ τῶν προτάσεων ἡ σχέσις. **ὄγκος** = τὸ ὕψος τῆς θέσεως. **προστάτης τοῦ βίου**· ὁ ὄγκος προβάλλεται ἐμπρὸς εἰς τὴν ζωὴν μας, τῶν σκέψεών μας κυριαρχεῖ ἡ ὑψηλὴ θέσις : πρὸ παντὸς εἰς τὴν ζωὴν μας ἀποβλέπομεν εἰς μεγαλεῖα. **γάρ = π.χ. δακρυῶσαι**· ἐπιφανεῖς ἥρωες εἰς τὸν Ὅμηρον κλαίουν. **εἶεν** = ἔστω· ἄς δεχθῶμεν ὅτι ἀνοίγω τὸ στόμα και μιλῶ. **ποιὸν ὄμμα συμβαλῶ** (ὄμματι δάμαρτος) ; = πῶς θὰ τὴν ἀτενίσω ; οἱ ἐπίβουλοι και οἱ δόλιοι ἀποφεύγουν τὸ βλέμμα τοῦ θύματος των, διὰ νὰ μὴ προδοθοῦν. **συμβάλλειν ὄμμα**· εἰρημένον εἶναι κατὰ τὸ **συμβάλλειν λόγους, δεξιᾶς**. τὸ **τάλας (αἰδοῦμαι τάλας)**· αἱ μικραὶ προτάσεις, αἱ ἐρωτήσεις, τὰ ἀσύνδετα δηλοῦσι τὴν ἀμηχανίαν. **ἐπὶ κακοῖς ἅ μοι πάρα** = (πάρε-

στι) = κοντά εις τὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας ἔχω : δὲν μοῦ ἐφθάναν τὰ βιάσανα πού ἔχω, ἤλθε καὶ αὐτὴ ἄκλητος. **εἰκότως ἄμ' ἔσπετο** = καλὰ ἔκανε καὶ ἠκολούθησε μαζὶ. **νυμφεύσουσα** (αὐτὴν) — **δώσουσα** ('Αχιλλεῖ). **τὰ φίλτατα** = ἡ φιλιτάτη κόρη. **ἴνα** = ὅπου. **ἡμᾶς** · πληθ. τῆς μεγαλειότητος.

η') 460 - 484

τὴν δ' αὖτάλαιναν παρθένον ὡς ᾠκτισα · ὁ ἄορ. ἀντὶ τοῦ ἔνεστ. **οἰκτιρίζω** = αἰσθάνομαι συμπάθειαν· **τὴν παρθένον** εἶναι· τὸ ἀντικείμενον. **ὡς ᾠκτισα** · ἀναφώνησις **τί παρθένον** ; τί κάθομαι καὶ ὀμίλῳ περὶ παρθένον ; ἡ πρότασις παρενθετική. **"Αἰδῆς νιν** (αὐτὴν) **ὡς ἔοικε τάχα** (= ταχέως) **νυμφεύσει** (= θὰ τὴν νυμφευθῆ). Καὶ ἡ πρότασις αὕτη εἶναι παρενθετική· ὁ τάφος· θὰ εἶναι ἡ γαμήλιος κλίνη τῆς καὶ μνηστήρ τῆς· θὰ εἶναι ὁ "Αδῆς, ὅχι ὁ 'Αχιλλεύς, ὅπως λέγεται εἰς πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ εἰς μοιρολόγια. **νιν** · ὑποκ. τοῦ **ἰκετεύσειν**. **γήμειας** · εὐκτική ἐγκλισις δηλοῦσα κατάραν. **χῶστις** (= καὶ ὅστις) **ἔστί σοι φίλος** = καὶ οἱ φίλοι σου. **παρῶν ἐγγύς** · πλεονασμός. **ἀναβοῶ** = φωνάζω δυνατὰ. **εὐσύνετ' (α) ἀσυνέτως** · ῥήτορ. ἀντίθεσις. **εὐνύνετα** = εὐκολονόητα, τὰ ὁποῖα ἀντιλαμβάνεται ἡ καρδιά μου· **ἀσυνέτως** = ἀσυνειδήτως, χωρὶς νὰ ἐννοῇ τί λέγει. **ἔτι γάρ** · ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀσυνέτως. **αἰαί... τάδε** · ἡ σειρά : **ὡς μ' ἀπώλεσεν ὁ Πριάμου Πάρις γήμας τὸν Ἑλένης γάμον, ἄς μ' εἴργασται τάδε** · **ἐργάζομαι τινά τι** = προξενῶ εἰς τινά τι. Ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι διὰ τῆς εἰδήσεως, τὴν ὁποῖαν φέρει, θὰ προξενήσῃ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ ὁμοῦς προξενεῖ ἀντίθετα· τοῦτο λέγεται **περιπέτεια**, ἥτις κατ' Ἀριστοτέλη εἶναι ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολὴ καὶ προκαλεῖ ἢ εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν, ὡς ἐδῶ. **κἀγὼ** ὡς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων. **κατοικτιρίζω** = αἰσθάνομαι βαθεῖαν (κατὰ - οἰκτιρίζω) συμπάθειαν. **ὡς** = ἐφ' ὅσον. **ὑπὲρ συμφορᾶς** · τὸ αἴτιον. **τυράννων** = τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. **καταστένω** = χύνω δάκρυα πικρά. Ὁ Μενέλαος λέγει : **δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν**, ζητεῖ δηλ. τὴν δεξιὰν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγαμέμνονος πρὸς συνδιαλλαγὴν καὶ κύρωσιν τοῦ ἐφεξῆς ὅρκου. **σὸν τὸ κράτος** = σὺ ἐνίκησες, διότι ἤλθεν ἡ κόρη, ὅπως ἤθελες, καὶ θὰ γίνῃ ἡ θυαία. **ἄθλιος** = δυστυχής. **κατόμνυμι Πέλοπα** = ὀρκίζομαι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Πέλοπος.

δς πατήρ τοῦμοῦ πατρός τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη = ὁ ὁποῖος πατήρ τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου πατρός ὑπῆρξεν· ὁ πλοῦτος τῆς ἐκφράσεως διὰ μείζονα κύρωσιν τῆς εἰλικρινείας. Πέλοπα - Ἄτρεα τε· Πέλοψ, υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας, ὅστις ἀφοῦ ἔγινε πρῶτον βασιλεὺς τῆς Πισατίας ἐν Ἡλίδι, κατέκτησε κατὰ μικρὸν ὅλην τὴν χερσονήσον, ἥτις ἐκλήθη ἐξ αὐτοῦ Πελοπόννησος· τούτου υἱὸς ὑπῆρξεν ὁ Ἄτρεὺς καὶ τούτου τοῦ Ἄτρεως υἱοὶ οἱ Ἄτρεῖδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος. τὰπὸ καρδίας = τὰ ἀπὸ καρδίας = ὅ,τι ἔχει μέσα ἢ καρδιά μου, ὅ,τι ἔχω μέσα μου. σαφῶς = εἰλικρινῶς. καὶ μὴ (ἐρεῖν) μηδὲν ἐπίτηδες = τίποτε ἐπιτηθευμένον, ἐπιπλάστον. ἀλλ' ὅσον φρονῶ = ἀλλὰ τὰπὸ καρδίας. ὅσσε = οἱ ὀφθαλμοί. καὶ τὸς = καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀνταφῆκὰ σοι (δάκρυ) πάλιν = ἔχουσα καὶ ἐγὼ δάκρυα συμπονῶντάς σε (=σοι). ἐξαφίσταμαι τινος = ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τι, παραιτῶ, ἀνακαλῶ. οὐκ ἐς σέ δεινός = χωρὶς νὰ ἔχω μαζί σου πάθος. οὐπερ = ἐκεῖ ὅπου. εἶ = εἶσαι. ἀνθελέσθαι τοῦμόν = νὰ προτιμηθῆς τὸ ἰδικόν μου (συμφέρον) ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ σου. οὐκ ἔνδικον = ἄδικον. τὰμὰ ἡδέως ἔχειν = ἐμὲ ἡδεσθαι, χαίρειν. ὀρῶ φάος· γραφικὴ περίφρασις τοῦ ζῶ.

θ') 485 - 521

τί βούλομαι γάρ; = διότι τί θὰ κερδίσω, ἀλήθεια τί θὰ κερδίσω; γάμοι = σύζυγος. ἱμείρομαι = ἐπιθυμῶ. ἤκιστα ἐχρῆν (ἀπολέσαι) = οὐδαμῶς ἔπρεπε (νὰ χάσω). τὸ κακὸν (τὴν Ἑλένην) ἀντὶ τάγαθοῦ (τοῦ ἀδελφοῦ). νέος = ἐπιπόλαιος. ἦ = ἦν. πρὶν ἐγγύθεν σκοπῶν τὰ πράγματα ἐσεῖδον = ἕως ὅτου ἐξετάζων τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύννεγγυς εἶδα καλά. οἶον ἦν κτείνειν τέχνα = τί ἐσήμαινε τὸ νὰ φονεῦῃ κανεὶς τὰ τέχνα του· ἦν· ὁ παρατ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. ἐστί, διότι ὁ λέγων ἔχει ὑπ' ὄψιν τὸν χρόνον τῆς πρώτης παρατηρήσεως. ἄλλως τε = καὶ ἐξ ἄλλου. ἔλεος ἐσῆλθέ μοι) = ἐλυπήθηκα. ἐννοοῦμαι = λαμβάνω ὑπ' ὄψιν. ἦ = διότι αὐτῆ· αἰτιολ. τοῦ ἔλεος ἐσῆλθέ μοι. ἔκατι = ἔνεκα. μετὰ = μέτεστι· ἀναστροφή τῆς προθέσεως καὶ μετατύπωσις ὡς πάρα = πάρεστιν. τί δ' Ἑλένης... μετὰ; = καὶ τί σχέσιν ἔχει ἡ ἰδική σου κόρη μὲ τὴν Ἑλένην; ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ' ἐξ Αὐλίδος· μὲ τόνον ἀξιοῦ τὴν διάλυσιν τῆς στρατείας ὡς αἰτίας τῶν κακῶν καὶ τῆς τραγικῆς θέσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἄς διαλυθῇ καὶ

ἀς πάη κατά διαβόλου ἢ στρατεία = ἡ στρατιά. **τέγγω** = βρέχω. **παρακαλῶ** = παρακινῶ, παρασύρω. **εἰ μέτεστί μοί τι θεσφάτων κόρης σῆς** = ἄν ἔχω δικαίωμα ἐν σχέσει μὲ τὰς μαντείας (τὰς ἀφορώσας τὴν τύχην) τῆς κόρης σου. **μή μοι μετέστω** = ἄς μὴ δικαιούμαι. **σοὶ νέμω τοῦμὸν μέρος** = ἐκχωρῶ σ' ἐσένα τὰ δικαιώματά μου. **ἀλλ' (ἅ) = ἀλλὰ** (θὰ μοῦ εἰπῆτε ἐνιστάμενοι) **ἐς μεταβολὰς ἤλθον** = μετεβλήθην, ἄλλαξα. **ἀπὸ δεινῶν λόγων** = ὕστερα ἀπὸ τὰ φοβερά καὶ τρομερά ποῦ ἔλεγα. Ὁ Μενέλαος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ δικαιολογήσῃ τὴν μεταβολὴν τῶν διαθέσεών του· ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐνστασιν λέγει : **εἰκὸς πέπονθα** = φυσικὸν εἶναι τὸ πάθημά μου· καὶ ἐξηγεῖται σαφέστερον : **τὸν ὁμόθεν πεφυκότα** (τὸν ἀδελφόν μου) **στέργων μετέπεσον** = ἄλλαξα γνώμην ἐκ στοργῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν μου· τὸ **μεταπίπτω** εἶναι παθ. τοῦ **μεταβάλλω**. **ἄνδρός... τοιοῖδε**. ἡ σειρά : **τρόποι τοιοῖδε οὐ κακοῦ ἀνδρός** (εἰσιν ἴδιον) = συμπεριφορὰ τοιαύτη, οἷαν ἐγὼ τώρα δεικνύω, δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν ἀνοήτου ἀνθρώπου. **χρῆσθαι τοῖς βελτίστοις ἀεὶ**· ἐπεξηγήσεις τοῦ **τρόποι τοιοῖδε**· δηλ. νὰ μεταχειρίζωμαι τὰ βέλτιστα ἐκάστοτε· ὁ φρόνιμος πλανᾶται μὲν, ἀλλὰ μόλις ἀναγνωρίσῃ τὴν πλάνην του εἶναι ἔτοιμος νὰ τὴν ὁμολογήσῃ καὶ νὰ μεταβάλλῃ σκέψιν προσπαθῶν ἐκάστοτε νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς λογικῆς. Σημειώσον τὴν εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Μενελάου συντελεσθεῖσαν μεταβολὴν· ἐνῶ κατ' ἀρχὰς ἐπέμενε διὰ τὴν θυσίαν χάριν τῆς Ἑλλάδος (370), τώρα εἶναι κατ' αὐτῆς συμπονεσᾶς ὡς ἄνθρωπος τὸν ἀδελφόν του· τοῦτο λέγεται ἀνωμαλία ἤθους· τοιαύτην θὰ ἴδωμεν καὶ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, τοιαύτην βλέπομεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ εἰς τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην ἐν τῇ Ἀντιγόνη. **γενναῖα** = εὐγενῆ. **προγόνους οὐ καταισχύρεις σέθεν**· κατὰ τὸ ὁμηρικὸν Z 209 **μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν**. **αἰνῶ** = ἐπαινῶ, εὐχε. **παρὰ γνώμην ἐμὴν** = παρὰ τὴν προσδοκίαν μου· δὲν ἀνέμενε τοιαύτην στάσιν ὕστερα ἀπὸ τοὺς πικροτάτους λόγους τοῦ Μενελάου (320 κ.έ.). **ὑπέθηκας** = ἐστήριξας· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν θεμελίων. **ὀρθῶς** = εἰς ὀρθὰς βάσεις. **πλεονεξία δωμάτων** = πλεονεξία κληρονομικῆ· κάθε ἀδελφὸς θέλει νὰ πάρῃ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν πατρικὴν περιουσίαν, ἐντεῦθεν ἡ ταραχὴ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀδελφῶν. **ἀπέπτυσσα** = σιχαίνομαι. **τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικρὰν** = τέτοιαν συγγένειαν ποῦ ποτίζει φαρμάκια τοὺς ἀδελφούς· ἡμεῖς λέγομεν : ἀγύρευτη νᾶναι τέτοια συγγένεια. **ἀλλ'** (ἀλλὰ ἡ καλὴ σου διάθεσις δὲν

μᾶς ὠφελεῖ), ἤκομεν γὰρ εἰς ἀναγκαίας τύχας = διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν σιδηρᾶν ἀνάγκην. θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξι (= ἐπιτελέσαι) φρόνον· ἐπεξήγησις τοῦ ἀναγκαίας τύχας. Ἐπὶ τοῦ στίχου τούτου ἀρχίζει νὰ φανερώνεται ἡ μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τοῦ Ἄγαμέμνονος διὰ τὸ ἀναπόδραστον τῆς θυσίας. τὴν γε σὴν = ἐπὶ τῆς ὁποίας σὺ μόνος ἔχεις δικαιώματα. σύλλογος = τὸ σύνολον. νιν = αὐτήν, τὴν κόρην σου. ἀποστείλῃς πάλιν = στείλῃς πίσω. Ἄργος = αἱ Μυκῆναι. λάθοιμ' ἂν τοῦτο = εἶναι πιθανὸν νὰ διαφύγω τὴν προσοχὴν τοῦ στρατοῦ κάμων τοῦτο (ἀποστέλλων ὀπίσω τὴν κόρην). ἐκεῖνο· ἡ ἐπεξήγησις του εἰς τὸν στίχον 518. ταρβῶ = τρέμω. Κάλχας· ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου μετ' ἐμφάσεως. οὐκ = οὐκ ἔρεῖ. θάνη· τὸ βῆμα ὡς παθητικὸν ληπτέον· τότε τί θὰ σημαίνει; εὐμαρὲς = εὐχερὲς, εὐκολον. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακὸν = ὅλη ἡ σπορὰ τῶν μάντεων εἶναι πληγῆ (= κακὸν) φιλόδοξος. κούδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρὸν· (τὸ σπέρμα τῶν μάντεων) παρὸν (ὑποθ. μετοχὴ) οὐδὲν ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον = ἡ παρουσία των δὲν εἶναι οὔτε ἄχρηστος οὔτε χρήσιμος.

ι') 522-542

οὐμ' = ὁ ἐμὲ ἐσέρχεται (57). ὃν σὺ μὴ φράξεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἂν λόγον = πῶς ἠμπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν σὺ δὲν λέγῃς; τὸ Σισύφειον σπέρμα = τοῦ Σισύφου ἡ σπορὰ, κατὰ συνεκδοχὴν ἐν περιφρονητικῷ τόνῳ· περιφρονεῖ, ἀλλὰ συνάμα καὶ τονίζει τί ἐπικίνδυνος εἶναι αὐτὸς ὁ Σισυφόσπορος ἕνεκα τῶν δόλων, οὓς χρησιμοποιεῖ. οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὃ τι σὲ κάμει πημανεῖ = οὐκ ἔστι (τι) ὃ τι = εἰς οὐδέν. πημαίνω (πῆμα) = βλάπτω. ποικίλος πέφυκε = εἶναι φύσις ἀλλοπρόσαλλος· εἶναι Πρωτεύς μορφὰς ἀλλάσων. τοῦ τ' ὄχλου μέτα (ἔστι) = καὶ πάντοτε πηγαίνει μετὰ τὸν λαὸν ὡς δημαγωγός. μὲν = μὴν = βέβαια. φιλοτιμία ἐνέχεται = εἶναι ἔνοχος φιλοτιμίας, ἔχει τὸ ἐλάττωμα τῆς... δεινῶ κακῶ· κακῶ οὐσ., δεινῶ ἐπίθ., παράθεσις τοῦ φιλοτιμία. δοκεῖς = νομίζεις. στάντ' (α), ἐν Ἀργείοις μέσοις = λαβόντα τὸν λόγον ἐν τῶ μέσῳ τῶν Ἀργείων. ἃ Κ. θέσφατ' ἐξηγήσατο = τὴν μαντείαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἐξηγῶν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. κάμει = καὶ ἐμὲ· πρόληψις. ὡς ὑπέστην ἐγώ... εἶδ. πρότασις ἐκ τοῦ ἀπαρεμφ. λέξιν. ὑπέστην ἐγώ θύσειν θῦμα

Ἄρτεμιδι κᾶτα ψεύδομαι; ἡ σύνταξις κανονικώτερον θὰ εἶχεν ὡς ἐξῆς: καὶ ἐγὼ ὑποστάς θύσειν Ἄρτεμιδι θύμα ὅμως ψεύδομαι; ὑφίσταμαι = ὑπισχνοῦμαι. οἷς = τούτοις οὖν τοῖς λόγοις. ξυναρπάσας· ὅπως τὸ ἡμέτερον συναρπάσας. σὲ κᾶμ'... κελεύσει· ἡ σειρά: κελεύσει Ἀργεῖους, ἀποκτείναντας σὲ καὶ ἐμέ, σφάζει κόρην. συναρπάσουσί (με) αὐτοῖς τείχεσιν = θὰ μὲ περιαρπάξουν μὲ αὐτὰ τὰ τεῖχη. κατασκάπτω = δὲν ἀφήνω λίθον ἐπὶ λίθου. ὡς ἠπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε = εἰς ποίαν στενόχωρον θέσιν (ἀμηχανίαν) μὲ ἔχουν φέρει οἱ θεοὶ μὲ αὐτὰ ἐδῶ τώρα. πρὸς θεῶν· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ ἠπόρημαι. Ὁ Ἄγαμ. πανικοβληθεὶς ὑπερβάλλει τοὺς κινδύνους· ὁ ἴδιος περιγράφων τὸν ἑαυτὸν του παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἀξιοθρήνητος. μοι· δοτ. χαρ. = παρακαλῶ. φύλαξον = πρόσεξε. ἔν = ἕνα πρᾶγμα, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμῆστρα μάθη τάδε· πλαγία ἐρώτησις. πρὶν (ἂν) προσθῶ Ἄϊδη παῖδ' ἐμὴν = πρὶν παραδώσω εἰς τὸν Ἄδην τὴν κόρην μου. ὡς· τελ. πράσσω κακῶς = δυστυχῶ. ὑμεῖς· ἀποτείνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ συνιστῶν νὰ τηρήσουν σιγὴν (φυλάσσετε σιγὴν). Ὁ Χορός, ἐπειδὴ δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν διαρκούσης τῆς διδασκαλίας τῆς τραγωδίας, κατ' ἀνάγκην λαμβάνει γινῶσιν τῶν μυστικῶν τῶν δρώντων προσώπων, διὸ καὶ ταῦτα ἀξιοῦν παρ' αὐτοῦ σιγὴν.

Ὁ Μενέλαος παρέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου καὶ ὁ Ἄγ. εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν.

Αἱ ἀρχαιότεραι τραγωδαὶ ἤρχιζον ἀπὸ τὴν πάροδον, μὴ ἔχουσαι πρόλογον. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Χορὸς ἦδε τὴν πάροδον, ἐπεισήρχετο ὁ ὑποκριτής, ὢν τότε εἷς, καὶ διελέγετο μὲ τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ. Ἐκ τῆς ἐπεισόδου ταύτης τοῦ ὑποκριτοῦ μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Χοροῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸ μέρος τοῦ δράματος τὸ διαλογικόν, τὸ ὅποιον ἀκολουθεῖ τὴν πάροδον, λέγεται ἐπ εἰ σ ὀ δ ι ο ν (μέρος). Ἐδῶ τὸ α' ἐπεισόδιον περιλαμβάνεται εἰς τοὺς στίχους 303 - 542, ἀποτελοῦν τὴν β' πρᾶξιν τῆς τραγωδίας (μετὰ τὴν τοῦ προλόγου πρᾶξιν). Ἐν τούτῳ τῷ ἐπεισοδίῳ περιπλέχθησαν τὰ πράγματα· ἡ ἐπιστολὴ περιήλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Μενελάου καὶ ἡ Ἰφιγ. μετὰ τῆς μητρὸς τῆς μάλιστα ἦλθεν ἀπροσδοκῆτως· φόβον καὶ ἔλεον αἰσθανόμεθα εἰς τὴν ψυχὴν μας διὰ τὸν ἀτυχή πατέρα καὶ τὴν κόρην.

Πρωταρχικὴ αἰτία τοῦ κακοῦ εἶναι τοῦ Πάριδος ὁ ἄμετρος ἔρωσ.

Εἰς αὐτὸ δ' ὁ Χορὸς ἀποβλέπων ἄδει ἐφεξῆς ἄσμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐρμηνεύσωμεν καὶ τὸ ὁποῖον καλεῖται σ τ ἄ σ ι μ ο ν, διότι ὁ Χορὸς τὸ ψάλλει, ἀφ' οὗ ἔχει καταλάβει ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ θέσιν (σ τ ἄ σ ι ν).

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (543 - 605)

Στροφή (543 - 557)

μάκαρές (εἰσιν), οἱ μετέσχον θεοῦ μετρίας· ἡ ἀναφ. πρότασις ὑποκ. τοῦ εἰσί. θεοῦ ἀντικ. μετρίας κατηγ. μετέσχον γνωμ. ἀόριστος. θεοῦ = τῆς Ἀφροδίτης. μετέσχον τε λέκτρων Ἀφροδίτας μετὰ σωφροσύνας· πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὴν πρώτην. σωφροσύνη = ἐγκράτεια. **χρῶμαι γαλανεία** = τηρῶ γαλήνην, εἶμαι ἀπαθής. **μαινόμενων οἴστρων**· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ γαλανεία. **μαινόμενοι οἴστροι** = παράφορον ἐρωτικὸν πάθος. **ὄθι δὴ** = ὄπου, ὅτε ἀκριβῶς. **δίδυμα τόξα χαρίτων** = δύο εἶδη ἐρωτικῶν βελῶν. **έντεινεται** = έντεινεῖ κατ' ἀρῆσκειαν τὸ μὲν = τὸ ἐν ἐπ' εὐαίωι πότημ = διὰ μοῖραν εὐτυχῆ, διὰ βίον εὐτυχῆ, τὸ δέ = τὸ ἄλλο ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς = διὰ σύγχυσιν τῆς ζωῆς. **ἀπενέπω** = ἀπαγορεύω, δὲν ἐπιτρέπω τὴν εἴσοδον. **νιν** = αὐτόν, τὸν ἔρωτα τὸν έντεινόντα τὸ δεύτερον τόξον. **ἀμετέρων θαλάμων** = εἰς τοὺς (συζυγικοὺς) θαλάμους μας. **χάρις** = τὰ θέληγῆτρα τὰ προκαλοῦντα τὸν ἔρωτα. **πόθοι** = ἔρωσ. **ὄσιος** = ἀγνός καὶ ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ. **πολλὰν δ'** (Ἀφροδίτην) **ἀποθείμαν (-ην)** = εἶθε νὰ ἀπορρίψω, νὰ ἀποφύγω. Ἡ έννοια τῆς στροφῆς εἶναι : ὁ ἐν μέτρῳ ἔρωσ γίνεται πρόξενος εὐδαιμονίας, ὁ ἀμετρος ὅμως καὶ ἀνόσιος φέρει ταραχὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· ὁ Χορὸς ἐπιδοκιμάζει τὸν πρῶτον· διατὶ ἀποδοκιμάζει τὸν δεύτερον, θὰ εἶπη ἐφεξῆς.

Ἀντιστροφή (558 - 572)

φύσις = ἡ φυσικὴ διάπλασις. **διάφοροι**· κατηγ. **τρόποι** = χαρακτῆρες. **τὸ ὀρθῶς ἐσθλὸν** = ἡ πραγματικὴ ἀρετὴ (ἐστὶ) **σαφές αἰεὶ** = πάντοτε τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ ἄνθρωποι. **τροφαι αἱ παιδευόμενοι** = ἡ ἀγωγή τῆς ἐκπαιδεύσεως **μέγα φέρουσ (ι)** = συντελεῖ ἐς τὰν ἀρετὰν = εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν δημιουργίαν ἡθους χρῆστοῦ. **τὸ αἰδεῖσθαι** = ὁ σεβασμός, τὸ ἠθικὸν συναίσθημά (ἐστὶ)

σοφία = εἶναι σοφία, γνώσις τοῦ ἀγαθοῦ. **τάν τ' ἐξαλλάσσουσας ἔχει** (παρέχει) **χάριν** = (ἡ σοφία, ἡ ἀγωγή, ἣν δίδει ἡ παιδεία) παρέχει τὸ ἐξαιρετικὸν χάρισμα· ποῖον ; **ἑσορᾶν τὸ δέον**· ἐπεξήγησις = νὰ βλέπωμεν τὸ καθήκον. **ὑπὸ γνώμας (-ης)** = κατανοοῦντες ὅτι εἶναι καθήκον : συνειδητά. **ἔνθα** = ὅπου, ὅτε, καὶ τότε **δόξα** = ἡ κοινὴ γνώμη **φέρει** = προσφέρει **βιοτᾶ** = εἰς τὴν ζωὴν μας **κλέος ἀγήρατον** = δόξαν ἀφθιτον. Ὁ Εὐριπίδης διδάσκει ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτὴ, εἶναι γνώσις καὶ ὅτι ἡ δυνάμις τῆς εἶναι διττὴ : α') τὸ αἰδεῖσθαι = ἡ δημιουργία τοῦ ἠθικοῦ συναισθήματος, β') ἡ δημιουργία τῆς δυνάμεως τοῦ διακρίνειν τὸ καθήκον, τὸ πρακτέον· ὅταν δ' ἐπιτύχη τις ταῦτα, τότε ἡ κοινὴ γνώμη δίδει εἰς τὴν ζωὴν μας δόξαν αἰωνίαν. Ἐξέτασθίσης γενικῶς τῆς ἀξίας τῆς ἀρετῆς ὁ Χορὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς σκοπιμότητος τῆς ἀρετῆς δι' ἀμφοτέρα τὰ φύλα. (ἐστὶ) **μέγα τι** (λιτ.) = ἔχει πολὺ μεγάλην σκοπιμότητα **θηρεύειν ἀρετᾶν** = ἡ ἐπιδιώξις ἀρετῆς, ἥθους χρηστοῦ **γυναίξι μὲν (γιγνομένην) κατὰ Κύπριν κρυπτᾶν** = διὰ τὰς γυναῖκας μὲν συνισταμένης εἰς τὴν συζυγικὴν πίστιν ἐντὸς σκοτεινοῦ συζυγικοῦ θαλάμου, **ἐν ἀνδράσι δ' αὖ ἐνὼν ὁ μυριοπληθῆς κόσμος αὔξει πόλιν μείζω** (προλ. κατηγ.). **κόσμος** = τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως, ἡ ἠθικὴ εὐκοσμία, **ἐνὼν ὁ μυριοπληθῆς** = ἐὰν ὑπάρχη εἰς τὴν μεγάλην πλειοψηφίαν τῶν ἀνθρώπων, **αὔξει μείζω πόλιν** = προάγει τὸ μεγαλεῖον τῆς πόλεως. Ἡ ἔννοια : Ἡ ἀρετὴ διὰ τὰς γυναῖκας εἶναι ἡ συζυγικὴ πίστις· διὰ τοὺς ἄνδρας ἡ ἠθικὴ εὐκοσμία, τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως.

Ἐπωδὸς (573 - 589)

ἔμολες = ἤλθες ἢ τε = ἐκεῖθεν ὅπου. **σύ γε** = ναὶ σύ. **ἐτράφης βουκόλος** (κατηγ.) **παρὰ μόσχοις Ἰδαίαις ἀργενναῖς συρίζων βάρβαρα, πνέων καλάμοις μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν Ὀλύμπου**. **ἀργεννός** = λευκός. **Ἰδαῖος** = ὁ τῆς Ἰδης, ὄρους τῆς Τροίας Ν.Α. τοῦ Ἰλίου. **συρίζω βάρβαρα** = παίζω μὲ τὴν σύριγγα βαρβαρικὰ κομμάτια. **πνέω καλάμοις** = παίζω μὲ τὰ σουραῦλια. **μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν Ὀλύμπου** = ὅπως ἔπαιζεν ὁ Ὀλυμπος μὲ τοὺς Φρυγίους αὐλοὺς. Βάρβαρα ἐσύριζεν ὁ Πάρις· διότι ἦτο Τρῶς· κατὰ τὸν Εὐριπίδην οἱ Τρῶες παρίστανται ὡς βάρβαροι, κατὰ τὴν ἀρχὴν : πᾶς μὴ Ἕλληγ βάρβαρος. **Ὀλυμπος**· ἀρχαῖος περίφημος αὐλητῆς καὶ

μουσικός, μαθητής τοῦ Φρυγῶς αὐλητοῦ Μαρσίου, ὅστις ἐξεδάρη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ ἄσματα τοῦ Ὀλύμπου τὰ τονισμένα εἰς αὐτὸν ἔπαιζεν ὁ Πάρις μὲ τὴν σύριγγα. **εὐθηλοὶ βόες** = ὠραίους μαστοὺς ἔχοντες βόες. **τρέφονται** (ἐκεῖ) **ὄθι** = ὅπου **κρίσις θεῶν ἔμενέ σε ἅ σε πέμπει Ἑλλάδα** (αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως). **πάροιθεν ἐλεφαντοδέτων δόμων** = ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου, τῶν ἐλεφαντοκοσμητῶν, τῶν πολυτελῶν. Ὁ Εὐριπίδης ἔχει ὑπ' ὄψει του ὁμηρικὴν περιγραφὴν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελέου. (**ἔμενέ σε**) ὅς **ἔδωκάς τ' ἔρωτα ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν τᾶς Ἑλένας** = ἐνέπνευσας ἔρωτα μέσα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἑλένης ποὺ σὲ ἐκοίταζαν **κατάμαται** (= ἀντωποῖς). **ἔρωτι δ'** (ἀντὶ τοῦ **τε**) **αὐτὸς ἐπτοάθης** = συνεκινήθης δὲ καὶ σὺ ἀπὸ τὸν ἔρωτα. **ὄθεν** = κατ' ἀκολουθίαν τούτου **ἔρις (θεαινῶν) ἄγει Ἑλλάδα** (= Ἑλληνικὴν) **ἔριν** (= πόλεμον) **ἔς πέργαμα Τροίας σὺν δορι ναυσί τε**. Μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν παιδαγωγικὴν θεωρίαν προεβλήθη ἐφαρμογὴ αὐτῆς ληφθέντος ὡς παραδείγματος τοῦ Πάριδος, ὅστις μὴ εὐμοιρήσας τῆς ὀρθῆς ἀγωγῆς, προτιμήσας δ' ἄμετρον καὶ ἀνόσιον ἔρωτα, ἐγένετο αἰτία τοῦ ὀλέθρου τῆς πατρίδος του καὶ πρόξενος συνάμα συμφορῶν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. Σημείωσον ἐν τῇ ἐπαφῶ (οὕτω καλεῖται τὸ ἐρμηνευθὲν τμήμα 573 - 589) τὴν εἰδυλιακὴν σκηνὴν 574 κ.έ., ἣν ἐμβάλλει ὁ τραγικός, ὡς-καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ εἰς τὰ δράματα τοιαύτας ἐμβάλλει σκηνάς, φυσιολάτρης ὢν. Παρέρχονται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου εἰς τὴν ὀρχήστραν ἡ Κλ. καὶ ἡ Ἰφ. ἐποχοῦμεναι καὶ ἄλλος Χορὸς ἐξ ἀνδρῶν Ἀργείων πλησιάζει μὲ εὐλάβειαν πρὸς τὰς ἡγεγονίδας. Ἡ πρώτη λέξις, τὴν ὁποῖαν λέγει, εἶναι (590) **ἰὼ ἰὼ**, ἐπιφ. σχετλιασμοῦ, **ἄχ ἄχ**, καὶ **χαρᾶς**· αἱ ἡγεμονίδες ἐκλαμβάνουν τὸ **ἰὼ ἰὼ** ὡς ἐπιφώνημα **χαρᾶς**, ὁ δὲ θεατῆς ὡς ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ.

Χορὸς ἀνδρῶν Ἀργείων (590 - 597)

εὐδαιμονία μεγάλων (ὑποκ.) (εἰσὶ) **μεγάλοι** = τῶν τρανῶν ἢ εὐτυχία εἶναι μεγάλη. Σημείωσον τὴν ἐπαναδίπλωσιν. Καὶ ἀμέσως ἐπακολουθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἄνω γενικῆς παρατηρήσεως ἐν τῇ προκειμένῃ εἰδικῇ περιπτώσει. **ἴδετε** = κοιτάξατε **τὴν τοῦ βασιλέως ἄνασσαν ἔμην Ἰφιγένειαν· βασιλέως ἄνασσα** = ἡ βασιλόπαις. **Κλυταιμῆστραν τε τὴν Τυνδάρω** (κόρην)· αἱ αἰτ. κατὰ πρόληψιν

ἀντι ὀνομαστικῆς. ὡς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασιν = πόσον· μεγά-
λων οἰκογενειῶν βλαστοὶ εἶναι. ἐπὶ τε (ὡς) εὐμήκεις τύχας ἤκου-
σι = καὶ εἰς πόσον ὑψηλὰ σκαλοπάτια τῆς μοίρας ἔχουν ἀναβῆ. εὐμή-
κεις τύχας· δίσημον καὶ τοῦτο· φαίνεται ὅτι ομιλεῖ διὰ τὸν ζηλευτὸν
γάμον, ἀλλ' ὁ θεατῆς ὑπονᾶεὶ τὴν τραγικὴν μοῖραν τῆς κόρης. Τοῦ
δισήμου τὴν ἐκδοχὴν εὐνοεῖ ἡ λέξις τύχη, ἥτις εἶναι μέση λέξις. θεοὶ
γ' οἱ κρείσσοι... θνατῶν· ἡ σειρά : οἱ κρείσσοι οἱ τ' ὄλβο-
φόροι (εἰσὶ) θεοὶ (κατήγγ.) τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι θνατῶν (δοτ.
τῆς κρίσεως). οἱ κρείσσοι = οἱ ἰσχυροί, οἱ ἔχοντες τὰς ὑψηλὰς
θέσεις. ὄλβοφόροι = οἱ ὄλβιοι, οἱ πλούσιοι. οἱ οὐκ εὐδαίμονες· κατὰ
λιτότητα = οἱ δυστυχεῖς.

Χορὸς γυναικῶν (598 - 606)

στῶμεν = ἄς σταθῶμεν. ἔκγονα θρέμματα Χαλκίδος = γεν-
νήματα καὶ θρέμματα τῆς Χαλκίδος. δεξώμεθα ὄχων ἀπο τὴν βα-
σίλειαν ἐπὶ γαίαν = ἄς ὑποδεχθῶμεν τὴν βασιλισσαν (κατερχομέ-
νην) ἀπὸ τοῦ ἄρμα κάτω εἰς τὴν γῆν. μὴ σφαλερῶς = κατὰ τρόπον
τοιούτου, ὥστε νὰ μὴ σφαλῆ, νὰ μὴν γλιστρήσῃ. ἀγανῶς δὲ (δεξώ-
μεθα) χεροῖν μαλακῆ γνώμη. ἀγανός = μαλακός· μαλακὴ γνώ-
μη = τρυφερὰ αἰσθήματα. μὴ ταρβήσῃ = ἵνα μὴ φοβηθῆ, τρο-
μάξῃ. μηδὲ θόρυβον μηδ' ἐκπληξιν παρέχωμεν = μηδὲ ἐνοχλή-
σωμεν καὶ ταραξώμεν. Μεγάλῃ τοῦ Χοροῦ ἡ εὐλάβεια. ξεῖναι ταῖς
'Αργείαις ξεῖναις = ξεῖναι ἡμεῖς τὰς 'Αργείας ξέναις· σημειώσον τὴν
ἀναδιπλωσιν ξεῖναι - ξεῖναις. Ὁ Εὐριπίδης πολὺ ἀγαπᾷ τὰς ἀναδι-
πλώσεις.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (607 - 750)

α') 607 - 641

ὄρνις = οἰωνός. ὄρνιθα αἴσιον ποιούμεθα = θεωροῦμεν ὡς αἴ-
σιον οἰωνόν· ὁ πληθ., διότι ἡ Κλυτ. ὀμιλεῖ ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς οἰκο-
γενείας. τόνδ'· καθ' ἔλξιν ἀντὶ τοῦ τότε = τὸ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ
τῶν : τὸ σὸν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν = τὴν φιλόφρονα
προὑπάντησίν σου καὶ τοὺς εὐοίωνους λόγους σου. ἔχω ἐλπίδα τινα
(λιτότης) = εἶμαι πολὺ αἰσιόδοξος. ὡς πάρειμι ἐπ' ἐσθλοῖσι γά-
μοις = ὅτι ὁ γάμος, δι' ὃν ἔχω ἔλθει, εἶναι αἴσιος. νυμφαγωγός = ὁ

συνοδευών την νύμφην· **νυμφαγωγός** λέγεται ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἢ συνοδευούσα τὴν κόρην τῆς ἀγομένην ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ. **πορεύω ἔξω** = ἐξάγω· **πορεύετε**· ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς δούλους πού τὴν συνώδεον. **φερνῆ** = ἡ προῖξ. **πέμπω** = φέρω. **εὐλαβοῦμαι** = πιάνω καλά, προσέχω. **μέλαθρον** = ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἡ ἐκφόρτωσις τῆς φερνῆς πόσην ἰλαρότητα θὰ προσκάλεσεν εἰς τὸ θέατρον! Ἄλλὰ συγχρόνως βλέπομεν τοὺς θεατὰς νὰ κινοῦν τὴν κεφαλὴν διὰ τὸν ἐπικείμενον μαῦρον γάμον. Ἡ Κλυταιμῆστρα δι' ὅλα φροντίζει. **λείπε πωλικούς ὄχους** = κατέβα ἀπὸ τὸ ὄχημα, τὸ συρόμενον ἀπὸ πάλους, ἵππους. **τίθημι κῶλον** = πατῶ. **κῶλον** = πούς. **ἄβρός** = λεπτός, χαριτωμένος. **νεάνιδες**· ἀπευθύνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶχον συρρέουσι περὶ τὴν ἄμαξαν. **ἐνδίδωμι χερὸς στηρίγματα** = δίδω τὴν χεῖρα ὡς στήριγμα. **ὡς ἂν ἐκλίπω**· τελ. πρότασις. **θάκος** (195) **ἀπήνη** (147). **αἱ δὲ** = ἄλλαι δέ. **ἄμμα πωλικόν** = οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἵππων. **φοβερὸν**· ἐπὶ παθ. ἐννοίας : **δειλὸν** = τρομάζουν εὐκολά. **ἀπαράμυθον** = μὴ ἐπιδεκτικὸν παραμυθίας (καταπραΰνεως)· οἱ ἵπποι, εὐρισκόμενοι εἰς περιβάλλον ἀσύνητες, ὑπῆρχε φόβος νὰ ἀφηνιάσουν. **λάζυμαι καὶ λάζομαι** = λαμβάνω. Ὁρέστην· **χάριν τῶν θεατῶν. δαμεις ὄχω πωλικῶ ;** = ζαλισθεὶς ἀπὸ τὰς κινήσεις τῆς ἀμάξης ; **ἔγειρ' (ε)** = ἐγείρου. **ἐφ' ὑμέναιον ἀδελφῆς** = διὰ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς σου. **εὐτυχῶς** = **τύχη ἀγαθῆ** = καλορρίζικος νᾶναι. **κῆδος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς λήψει** = θὰ κάμης γαμβρὸν καλὸν ἄνθρωπον (θὰ συμπεθεριάσης μὲ καλὸν ἄνθρωπον). **ἐσθλὸς αὐτὸς ὦν** = ὅπως καὶ σὺ εἶσαι εὐγενής. **τὸ γένος** = ὁ γόνος, ὁ υἱός. **καθίστω**· προστ. ἀντὶ **καθίστασο** = τοποθετήσου. **δεῦρο**· παρακελ. πρὸ τοῦ καθίστω. **ἐξῆς ποδός μου** = δίπλα ἀπὸ τὰ πόδια μου. **πρὸς μητέρα** = εἰς τὸ πλευρὸν τῆς μητρός. **θές με μακαρίαν ξέναις ταῖσδε** = κάμε με εὐτυχισμένην στὰ μάτια τῶν ξένων αὐτῶν ἐδῶ. **προσεῖπωμεν τοῦ προσαγορεύω** = χαιρετίσω. **ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον** = τρισέβαστέ μου· ἡ προσφώνησις πανηγυρικὴ. **οὐκ ἀπιστοῦσαι** (λιτ.) = πρόθυμα συμμορφούμεναι. **ἐφετμῆ** = παραγγελία. **ὑποτρέχω τινά** = προλαμβάνω τινά ὀργισθῆς δὲ μὴ· παρένθεσις. **προσβάλλω στέρνα πρὸς στέρνα** = ἐναγκαλιζομαι. **ὑποδραμοῦσα** = σπεύσασα. **περιβάλλω στέρνα** = ἐναγκαλιζομαι. **διὰ χρόνου** = ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρὸν. **ποθῶ ἄμμα σὸν** = εἶχα καιρὸν νὰ σε

ἴδω. **χρη** (περιβαλεῖν). **φιλοπάτωρ εἶ** = ἀγαπᾶς τὸν πατέρα πολὺ ἀπότομος ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὰ κακοῦργα σχέδια τοῦ πατρός. **μάλιστα παιδῶν** = περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιά. **ὄσους ἐγὼ (ἔ)τεκον τῷδε** = με τὸν πατέρα σου ἐδῶ. **ἀσμένη** = με χαράν. **καὶ πατῆρ (ἐσεῖδέ σε)**. **τόδ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις** = αὐτὸ ποῦ λέγεις ἰσχύει ἐξ ἴσου καὶ διὰ τοὺς δύο. "Ὅρα ὅτι αἱ λέξεις ἀποσπῶνται με δυσκολίαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ πατρός.

β') (642 - 671)

εὖ ἐποίησας ἀγαγῶν = καλὰ ἔκαμες καὶ με ἔφερες. **οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ· ὅπως φῶ** (ὅπως) **μὴ φῶ**· πλάγια ἔρωτ. προτ. ἐκ τοῦ **οὐκ οἶδα** = ἂν πρέπει νὰ εἰπῶ ναι ἢ ὄχι ὡς πρὸς τοῦτο. **ἔα** (317) = περίεργον. **ἔκηλος** = ἥσυχος. **ὡς οὐ βλέπεις ἔκηλον**· ἐπιφώνησις = με τί ἀνήσυχον βλέμμα βλέπεις. **ἄσμενός μ' ἰδῶν** = ἐνῶ, καθὼς εἶπες (641), με εἶδες με χαράν. **πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει** = ὁ βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης ἔχει πολλὰς φροντίδας· πρβλ. "Ὀμηρον : **οὐ χρη παννύχιον εὐδειν βουληφόρον ἄνδρα, ᾧ λαοὶ τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσα μέμηλε. γίγνομαι παρά τινι** = συγκεντρῶνῶ τὴν προσοχὴν μου εἰς τινα. **μὴ ἐπὶ φροντίδας τρέπου** = μὴ σὲ ἀπορροφοῦν αἱ φροντίδες. **εἰμὶ παρά σοι**· ὄντως μόνον ἢ θυσία τῆς κόρης τὸν ἀπασχόλει. **μεθίημι ὄφρυν** = παύω νὰ εἶμαι σκυθρωπός. **ἐκτείνω ὄμμα φίλον** = γίνομαι εὐθυμός. **ἰδοὺ γέγηθα ὡς γέγηθα ὄρων σε** = ἰδοὺ χαίρω, ὅπως χαίρω τὴν στιγμὴν ποὺ σὲ κοιτάζω. **γέγηθα ὡς γέγηθα**· ἡ εὐφημιστικὴ αὕτη ἔκφρασις εἶναι συνήθης εἰς τὴν τραγωδίαν, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἔκφρασις κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἀποσιωπῶμεν· πρβλ. Μήδειαν : **ἐσμέν οἶόν ἐσμεν. κἄπειτα** = καὶ ἔπειτα· ἐν ἐρωτῆσει σημαίνει κατάπληξιν. **λείβω** = χύνω. **ἡ 'πιουῶ' ἀπουσία** = ἡ ἐπιουῶσα ἀπουσία ἡμῶν μακρὰ (ἔσται) = ὁ χωρισμός μας, ποῦ θὰ ἀκολουθήσῃ κατόπιν, θὰ εἶναι μακρός. **ἡμῖν δοτ. ἡθική. Σημείωσον τὴν παρήχησιν καὶ τὸ δίσημον.** ἡ Ἰφιγένεια φαντάζεται τὸν μακρὸν ἐκ τοῦ γάμου χωρισμόν· ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἐκ τῆς θυσίας. **νὺν** = λοιπὸν θὰ εἴπωμεν ἀσύνετα (ἀνοησίες) **εἰ σέ γ' εὐφρανῶ** = ἂν πρόκειται νὰ σὲ εὐχαριστήσω. **παπαῖ! τὸ σιγᾶν οὐ σθένω**, λέγει καθ' ἑαυτὸν ἔχων ἀπεστραμμένον τὸ πρόσωπον· διὰ τοῦ **σέ δ' ἦνεσα** (σὲ ἐπαινῶ, σὲ θαυμάζω διὰ τὴν ἄγνοιάν σου)

στρέφεται πάλιν πρὸς τὴν κόρη. **παπαῖ ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ**: φρίκη, φρικτόν. **ἐπὶ τέκνοις σέθεν** = κοντὰ στὰ παιδιά σου. **θέλω γε** = ναί τὸ θέλω. **ἀλγύνομαι** = λυποῦμαι. **οὐκ ἔχων τὸ θέλειν** = γιατί δὲν ἔχω στὸ χέρι μου τὸ θέλειν αὐτό. **λόγχοι** = τὰ ὄπλα, ὁ πόλεμος. **τὰ Μενέλω κακὰ** = τὸ κακὸν ποὺ ἐδημιούργησεν ὁ Μενέλαος μὲ τὸ πάθημά του. **ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἅμ'ε διολέσαντ' ἔχει** = **ἃ ἐμὲ διολέσαντα ἔχει ὀλεῖ ἄλλους πρόσθε· διολέσαντ' ἔχει**· περιφρασις παρακειμένου· ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὴν ἔννοιαν πρβλ. Σοφ. Ἄντιγ. **ἦδε θανοῦσ' ὀλεῖ τινα· ὡς πολὺν χρόνον ἀπῆσθα** (ἦσο ἀπάν) **ἐν Αὐλίδος μυχοῖς**· ἐπιφώνησις. Κατὰ τὴν Ἰφιγ. ὁ πατήρ χαρακτηρίζει ὡς ὀλεθρόν του τὴν μακρὰν ἐν Αὐλίδι παραμονήν, ποὺ εἶναι δι' αὐτὴν ἀνεξήγητος. **ἴσχει με** = με κρατεῖ κάτι. **μὴ στέλλειν στρατόν** = νὰ μὴ δίδω διαταγὴν πρὸς ἀπόπλουν. **οἰκίζομαι** = ἔχω κατοικίαν. **οὗ** = ἐκεῖ ὅπου. **μακρὰν** (ὁδὸν) **ἀπαίρεις** = κάνεις μακρινὸ ταξίδι. **εἰς ταῦτόν σὺ γ' ἦκεις σῶ πατρί** = σὺ καὶ ὁ πατέρας σου εὐρίσκεσθε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· δίσσημος ὁ στίχος· καὶ οἱ δύο ἔχομεν νὰ κάμωμεν μακρινὸ ταξίδι· ἀν φύγω μακρὰν, θὰ φύγῃς καὶ σὺ μακρὰν (εἰς τὸν Ἄδην). **καλὸν** = εὐπρεπές. **ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς** = ἔχεις καὶ σὺ νὰ ταξιδεύσῃς. **ἵνα μνήσει πατρός** = ὅπου θὰ ἔχῃς ζωντανὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός· **μνήσει**· μέλλ. τοῦ μιμνήσκομαι. **μόνη μονωθεῖσα**· πλεονασμός. **οὐ πού μ' ἔς ἄλλα δώματα οἰκίζεις, πάτερ;** = δὲν πιστεύω νὰ μὲ ἀποκαθιστᾶς εἰς ἄλλην οἰκωγένειαν;

γ') 672 - 693

θῦσαί με — θυσίαν τινά· τὸ θῦσαι ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου μετὰ βάρους. **θυσίαν τινά**· λιτότης· τὸ ἀόριστον, ἵνα μὴ ἐννοήσῃ ἡ Ἰφιγ. **ξὺν ἱεροῖς** = μαζὶ μὲ τὴν θυσίαν. **τὸ εὐσεβές** = ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν τύπων. **εἴσει σὺ**· ἔχε ὑπομονήν, θὰ τὰ μάθῃς ὅλα, θὰ τὰ ἰδῇς (εἴσει μέλλ. τοῦ οἶδα). **χέρνιβες** = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ· ἐδῶ ὁ βωμός. **ἑστήξεις πέλας**· δίσσημον, δηλ. ὡς θῦμα — ὡς θεατῆς. **ζηλῶ σε τοῦ μηδὲν φρονεῖν** = σὲ ζηλεύω διὰ τὴν τελείαν ἀγνοίαν σου. **μᾶλλον ἢ μὲ** = παρὰ τὸν ἑαυτὸν μου ποὺ τὰ ξέρω· ὅλα. **ὀφθῆναι κόραις** = διὰ νὰ σὲ ἴδουν τὰ κορίτσια. **μέλλουσα δαρὸν** (= δηρόν) **χρόνον** = μακρὸν χρόνον ἀποικήσειν πατρός· **ἀποικῶ** = κατοικῶ

μακράν. ὡς ἄχθος ἐγένετο = τί βάρος ἐγινε. ταχεῖα νοτὶς διώκει μ' ὀμμάτων ψαύσαντά σου· νοτὶς ὀμμάτων = δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν. διώκει με = μὲ βάζουν ἐμπρός, μόλις σέ ἐθώπευσα. σὲ παραιτοῦμαι τάδε = σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσης διὰ τὴν στάσιν μου αὐτὴν ἐδῶ· τὸ τάδε ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς αἰτιολ. κατ' ἔννοιαν προτάσεως εἰ κατωκτίσθην ἄγαν = διότι ἡσθάνθην βαθεῖαν συμπάθειαν. Λήδας γένεθλον· ἡ τρυφερότης πρὸς κολακειάν καὶ ἐξαπάτησιν. ἀποστολαί = ἡ ἀποκατάστασις κόρης. μακάριαι = εἶναι εὐτυχῆς γεγονός. δάκνουσι = λυποῦσι. πολλὰ μοχθήσας· διὰ τὴν ἀνατροφὴν· σκοπίμως ἐτέθησαν αἱ λέξεις ἐν τέλει, διὰ νὰ ἐξηγήσουν τὸ ἄλλος τοῦ πατρός. πείσεσθαι· μέλλ. τοῦ πάσχω. ὥστε μὴ σε νουθετεῖν· τὸ μὴ πλεονάζει. νουθετῶ = κάμνω ὑποδείξεις· εἰς τὸ πείσεσθαι ἢ χροιν. πρότασις: ὅταν κλπ. τάδε = ὅ,τι τώρα σὺ πάσχεις. ὁ νόμος = ἡ συνήθεια. τῷ χρόνῳ· ἡ δοτικὴ ἐκ τῆς σὺν τοῦ συνισχνανεῖ· ὁ νόμος σὺν τῷ χρόνῳ = ἡ συνήθεια ὅπως καὶ ὁ χρόνος ἰσχνανεῖ: θὰ μαράνη, θὰ ἀφανίσῃ αὐτά, τοὺς θρήνους.

δ') 695 - 724

τοῦνομα... κατήνεσας· ἡ σειρά: οἶδα τοῦνομα (ἐκείνου) ὅτω παῖδα κατήνεσας· καταινῶ = δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου, μνηστεύω. Γνωρίζει τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ ἢ Κλυτ., ἀλλὰ ζητεῖ ἀκριβεστέρας πληροφορίας. χῶπόθεν = καὶ ὀπόθεν (ἐστίν). Ἄσωπός· ποτάμιος θεός, υἱὸς τοῦ Ὀκεανοῦ. ταύτην τίς θνητῶν ἢ θεῶν ἔξευξεν; (ἔλαβεν ὡς σύζυγον). πρόμον = πρῶτον, βασιλέα. Οἰνῶν· οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἢ Αἴγινα. τοῦ Αἰακοῦ δὲ τίς παῖς κατέσχε δῶματα; ἐγινε κύριος τοῦ οἴκου, ποῖον ἀφῆκε κληρονόμον ὁ Αἰακός; θεοῦ (= Νηρέως) διδόντος = ἐκόντος ἢ βία θεῶν; = ἢ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν; Ζεὺς ἠγγύησε = ἐμνήστευσε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος· ὁ ἀρμόδιος, δηλ. ὁ πατήρ. Ἴνα συναφθῇ γάμος, ὤφειλε νὰ προηγηθῇ τῶν γάμων ἡ ἐγγύη ἢ ἐγγύησις, συμβόλαιον μεταξύ τοῦ μνηστῆρος καὶ τοῦ πατρός τῆς κόρης ἢ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του, τοῦ κυρίου. Διὰ τὸ ὁ Ζεὺς ἔδωκε τὴν Θέτιν εἰς τὸν Πηλέα ἰδὲ Ὀμήρ. Α 516. ποῦ γαμεῖ νιν = ποῦ ἐτέλεσε τοὺς γάμους μὲ αὐτὴν; ἢ κατ' οἶδμα (περιληπτικόν) πόντιον; = ἢ εἰς τὰ κύματα τοῦ πόντου; ἴνα = ἐκεῖ ὅπου σεμνὰ βᾶθρα = ἱερὰ θεμέλια. Πήλιον· δασῶδες ὕρος κατὰ τὰ ἀνα-

τολικὰ τῆς Θεσσαλίας, Ν. τῆς Ὀσσης. **ῥικισμαί** = ἔχω κατοικίαν, εἶμαι ἐγκατεστημένος. **Κενταύρειον γένος** = τὸ γένος τῶν Κενταύρων. Περὶ Κενταύρων ἰδὲ Ὀμήρ. Α 263 - 268. **δαίνυμι γάμους** = τελῶ τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **Κείρων** (209). **φεῦ** = θαυμάσια. **χῶ διδούς τὸν παῖδα** = καὶ ὁ διδούς τὸν παῖδα, ὁ Πηλεὺς. **τοιόσδε ἀνὴρ ἔσται πόσις τῆς παιδός**. **οὐ μεμπτός** (λιτότης) = ἐξαιρετος. **Ἄπιδανός** παραπόταμος τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηνειοῦ. **ἀπάγω** = συνοδεύω ἀπὸ τῆς πατρικῆς στέγης. **ῥοι** = τὰ ῥοια, ἡ χώρα. **ὁ κεκτημένος** = ὁ κύριος. **εὐτυχοίτην** = εἶθε νὰ εὐτυχοῦν, τὴν εὐχὴν μου, καλὴ τύχη νὰ ἔχουν, ὁ Ἄχιλ. δηλ. καὶ ἡ Ἰφιγένεια. **γαμεῖ**· μέλλων = θὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του. **κύκλος σελήνης**· ἡ πανσέληνος. **εὐτυχῆς** = φέρων τὴν εὐτυχίαν. **προτέλεια** (ἱερά) **παιδός** = ἡ προκαταρκτικὴ διὰ τὸν γάμον θυσία. **μέλλω** = τὸ ἔχω ὑπ' ὄψει. (ἐ) **πι ταύτη καὶ καθέσταμεν τύχη** = αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα μὲ ἀπασχολεῖ τώρα. **τύχη**· δίσσημον· ὁ Ἄγαμ. θὰ σφάξῃ, ἀλλὰ θὰ σφάξῃ τὴν κόρην. (δαῖσω) **θύσας γε θύματα ἀμὲ χρή θῦσαι θεοῖς**· τὸ ἀμὲ = ἃ ἐμέ· δίσσημον. Ἡ Κλ. ἀπερροφημένη ἀπὸ τὸν γάμον δὲν δίδει προσοχὴν εἰς τὰς ὑπόπτους ἐκφράσεις τοῦ ἀνδρός της. **ἡμεῖς** = ἐγὼ καὶ σύ. **θοῖνη** = εὐωχία. **τίθημι θοῖνην** = παραθέτω συμπόσιον. **καλῶς ἀναγκαιῶς τε** = καὶ καλὰ καὶ ἄσχημα κατ' ἀνάγκην, ἀφ' οὗ διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ : στὴν ἀκρίβεια τοῦ νεροῦ καλὸ ν' καὶ τὸ χαλάζι. **συνενέγκοι δ' ὄμως** = ἐν τούτοις ἄς τὰ φέρῃ καὶ ὁ θεὸς δεξιὰ.

ε') 725-750

οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον = οἶσθα οὖν ὃ βούλομαι δρᾶσαί σε ; τί **χρῆμα** ; = τί πρᾶγμα ; **πείσεσθαι σέθεν**· τὸ πείθομαι πρὸς γενικὴν κατὰ τὸ ἀκούειν. **ὃ νυμφίος**· ὁ λόγος διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Κλυτ. συνεχίζεται εἰς τὸν στίχον 730. **χωρὶς μητρὸς τί (ἐκείνων) δράσετε, ἀμὲ δρᾶν χρεῶν ;** **τηνικαῦτα** = τότε. **τυγχάνω** (ὦν) = εὐρίσκομαι. **τημελῶ** = φροντίζω, περιποιοῦμαι· πρβλ. **ἀτημέλητος**. **λιπούσα παῖδα**· ἐνόησον τὸ **χωρήσομαι**. **ἀνέχω φλόγα** = κρατῶ ὑψηλὰ τὴν γαμήλιον λαμπάδα. **οὐχ ὃ νόμος οὔτος**· τὸ οὔτος καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ **νόμος ἀντὶ τοῦτο**· οὐ τοῦτό ἐστὶν ὃ νόμος = δὲν εἶναι ἡ τάξις αὐτή. **φαῦλος** = ἀσήμαντος. **ἐξαμιλοῦμαι** = γυρίζω ἔξω τοῦ οἴκου μέσα στὸν κόσμον. **οὐ καλὸν — καλόν**· διαξιφισμοί· ὁ ἐρεθισμὸς τῆς

Κλυτ. ἐπιτείνεται. Ἀμφότεροι παρωδοῦν ἑκάτερος τὴν σύνταξιν τοῦ ἄλλου 735, 736, 737. ὄχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς· οἱ πληθ., τὸ ἐπίθ. ὄχυροῖσι, τὸ φρουροῦνται ἐξαιροῦν τὴν ἀσφάλειαν τῶν παρθένων καὶ καθιστοῦν περιττὴν τὴν παρουσίαν τῆς Κλ. πιθοῦ· τελεσίγραφον. ἄνασσα Ἀργεῖα θεὰ = ἡ Ἥρα. παρθένος νυμφίος = ἡ μελλοννυμφος. μάτην ἦξ (α) = ἀδίκως ἐβιάσθην. ἀποστεῖλαι ἐξ ὀμμάτων = νὰ τὴν ἀπομακρύνω, διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπω. σοφίζομαι = διαρκῶς μηχανεύομαι. πορίζω τέχνας = ἐφευρίσκω τεχνάσματα. πανταχῇ νικώμενος = πανταχοῦ ἀποτυγχάνων. ἐξιστορῶ = ἐξετάζω. θυηπόλος = ὁ μάντις. τὸ τῆς θεοῦ φίλον = τὴν θέλησιν τῆς θεᾶς. ἐμοὶ οὐκ εὐτυχές = κακὸν τῆς κεφαλῆς μου. μόχθον Ἑλλάδος· παράθεσις = βάσανα χάριν τῆς Ἑλλάδος. ὁ σοφός = ὁ ἐξυπνος. τρέφω = ἔχω. χρηστός (χρῆσθαι) = πειθαρχικός. ἀγαθὴ γυνή = περιορισμένη· ἀρετὴ τῆς γυναικὸς ἐν Ἀθήναις ἔθεωρεῖτο ὁ περιορισμὸς ἐντὸς τοῦ οἴκου. ἦ = εἰ δὲ μή.

Τὸ ἐρμηνευθὲν τμήμα τὸ διαλογικὸν ἀπὸ 607 - 750, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ μετὰ τὸ Α' στάσιμον καλεῖται Β' ἐπεισόδιον, ἀποτελοῦν τὴν Γ' πράξιν τῆς τραγωδίας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (751 - 800)

Στροφή (751 - 761)

ἦξει δὴ κ.έ. Ἡ σειρά : ἦξει δὴ ἄγυρις στρατιᾶς Ἑλλάνων ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς ἐς Ἴλιον τὸ Τροίας Φοιβήιον δάπεδον. δὴ = ἐντὸς ὀλίγου. ἄγυρις στρατιᾶς Ἑλλάνων = ὁ συγκεντρωθεὶς στρατὸς τῶν Ἑλλήνων. ἀνά ναυσὶν = ἐπιβαίνων πλοίων. ὅπλα = αἱ πεζικαὶ τῶν ὀπλιτῶν δυνάμεις· ἡ φράσις = στόλος καὶ στρατός. Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς· ἐν διὰ δυοῖν = Σιμόεντα δινήεντα ἀργυροειδῆ = Σιμόεντα ἀργυροδίνην· αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. Ἴλιον· ἐπεξήγησις τοῦ Σιμόεντα, ἀκριβέστερος δὲ διορισμὸς τὸ Ἴλιον τοῦ Τροίας. Τροίας Φοιβήιον (= ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος διατελοῦν) δάπεδον = ἔδαφος, χώρα. Σιμόεις· μικρὸς ποταμὸς τῆς Τροίας, πηγάζων ἐκ τῆς Ἰδης καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον. Φοιβήιον· ὁ

Φοῖβος ἦτο πόλιοχος τοῦ Ἰλίου ἔχων ναὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει, κτίσας μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος τὰ τεῖχη τῆς πόλεως. ἴνα· τοπ: ἀκούω = ἀκήχοα. ῥίπτω = τινάσσω γῦρο. χλωρόκομος = ὁ ἔχων χλωρὰν κόμην, φύλλωμα = ὁ καταπράσινος. δάφνας (-ης) μαντόσυνοι ἀνάγκαι = μαντικάι ἀσυγκράτητοι ἐμπνεύσεις τοῦ θεοῦ. πνέω = ἐμπνέω, ἐμβάλλω. **Κασσάνδρα**· ὠραιότατη κόρη τοῦ Πριάμου λαβοῦσα ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, ὁ θεὸς τὴν κατηράσθη νὰ μαντεύη μὲν τὰ ἀληθῆ, ἀλλὰ νὰ μὴ πιστευῆται. Ὁ Χορὸς τὴν φαντάζεται ἐδῶ εἰς μαντικὴν ἔκστασιν.

Ἄντιστροφή (762 - 772)

πέργαμα = ἡ ἀκρόπολις. Ἄρης μεταν. = αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις. πόντιος = ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. εὐπρωροι πλάται = εὐπρωρα πλοῖα· εὐπρωροισι πλάταις εἰρεσία· ἐπιμερισμός : εἰρεσία εὐπρωρων πλατῶν· εἰρεσία· (ἐρέτης) = κωπηλασία. Σιμόντιοι ὄχαιοι = τὰ ρέυματα τοῦ Σιμόντος. τὰν Διοσκούρων (κασιγνήτην). ἐκ Πριάμου = ἐκ (γᾶς) Πριάμου. δορίπνοος = ὁ πονῶν ἐν δορί, ἐν μάχῃ = ὁ πολεμικός.

Ἐπωδὸς (773 - 780)

πόλις = ἀκρόπολις. λάινος (λᾶας = λίθος) = λίθινος. κυκλώσας· ὑποκ. Ἄρης (764) δόρει φονίω = δόρατι φονικῶ. λαιμοτόμος = ὁ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἀποκοπεῖς. σπῶ = ἀποσπῶ. πόλισμα = ἀκρόπολις· μετὰ τὸ πόλιν εἶναι περιττόν. κατ' ἄκρας = ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. τίθημι = ποιῶ. κόρας· τῆς Τροίας. πολυκλαυτος· εἰς ἔνεργ. σημασίαν = ὁ χύνων ἄφθονα δάκρυα· ὁμοίως. πολυκλαυτος (Ἐλένα). ἐσσεῖται· δωρικὸς μέλλων τοῦ εἶμι = ἔσται. προλείπω = προδοτικῶς, ἀπίστως ἀφήνω. Ὁ Χορὸς μὲ ἀδράς γραμμάς ἀναπαριστᾷ κατὰ φαντασίαν τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πόλεως. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον λαιμοτόμους. κυκλώσας - σπάσας - πέρσας· τὰ τρία στάδια τῆς πτώσεως τῆς πόλεως. ἐλπῖς = φόβος. οἶαν· εἰς τὸ ἐλπῖς ἄδε. πολύχρσοι Λυδαί. Ἡ Λυδία ἦτο πολύχρσος διὰ τὸν

χρυσορρόβαν Πακτωλὸν καὶ οἱ Λυδοὶ ἦσαν διαβόητοι ὡς τρυφηλοὶ καὶ ἡδυπαθεῖς. **Ἰστημι ἐλπίδα**· κατὰ τὸ **Ἰστημι μάχην, βοήν, ἰαχὴν**. **μυθεύω** = λέγω. **παρ' ἰστοῖς** = ὅταν θὰ κάθηνται, θὰ ἐργάζωνται στοὺς ἀργαλειούς. **τάδε** = τὰ ἐξῆς (ἀναφερόμενα εὐθύς). **ἀπολωτίζω** = ἀποσπῶ ἄνθος τοῦ λωτοῦ· **ἀπολωτιεῖ**· εἰς τοῦτο τὸ πατρίδος **οὐλομένας** = ποῖος θὰ με ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου σὰν ἄνθος ἀπὸ τὸν βλαστόν. **τανύσας ῥῦμα** = τεντώσας, σύρας σύρσιμον. **ῥῦμα**· σύστοιχον ἀντικ. τοῦ **τανύσας**· **εὐπλοκάμου κόμας τανύσας ῥῦμα** = σύρων με ἀπὸ τὰ μαλλιά τεντωμένην κάτω. **δακρυόεν** = κατὰ τρόπον προκαλοῦντα δάκρυα. "Ὀλη ἡ εἰκὼν πολὺ γραφικὴ καὶ ἐποπτικὴ. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον **ἀπολωτιεῖ**. **διὰ σέ**· αὐτοτελῶς ὡς ἀναφώνησις· ὅλα αὐτὰ γίνονται ἐξ αἰτίας σου. **τὰν (οὐσαν) γόνον κύκνου δολιχαύχενος· δολιχαύχην** = ὁ ἔχων **δολιχὸν** (μακρὸν) **λαιμόν**· ἡ Λήδα ἐκ τοῦ Διὸς μεταμορφωθέντος εἰς κύκνον ἐγέννησε δύο ῥά· ἐκ τοῦ ἑνὸς μὲν ἐξεκολάφη ἡ Ἐλένη, ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, οἱ Διόσκουροι. **οἱ ἐν αἰθέρι δισσοὶ Διόσκουροι**· νοεῖται ὁ ἀστερισμὸς τῶν Διδύμων. **εἰ δὴ φάτις ἔτυμός** (ἐστὶ) = ἐὰν αὕτη ἡ φήμη, ὁ μῦθος, εἶναι ἀληθής. **ὡς ἔτεκεν...**· εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ **φάτις**. **ὄρνιθι** = με τὸν κύκνον **πταμένω** = ὅταν ἐπέταξεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς. **δέμας Διὸς** (= ὁ **Ζεὺς**) **ἠλλάχθη** = μετεμορφώθη (εἰς ὄρνιν). **εἶτε**· μετὰ τὸ **εἰ** 793 ἀντὶ **εἶτε** — **εἶτε**. **μῦθοι** = τὰ παραμῦθια. **Πιερίδες**· αἱ Μοῦσαι ὡς καταγόμεναι ἐκ Πιερίας, χώρας τῆς Μακεδονίας· ἐδῶ τὸ **Πιερίσιν** ἐπίθ. = ποιητικῶς· **ἐν δέλτοις Πιερίσιν** = εἰς τοὺς παπύρους τῶν ποιητῶν = εἰς τὴν ποίησιν = διὰ τῆς ποιήσεως. **ἤνεγκαν τάδε** = διέδωκαν αὐτά. **ἄλλως** = μάτην. **παρὰ καιρὸν** = (πράγματα) ποὺ δὲν ἔχουν θέσιν στὴν λογικὴν. Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του κάμνει ὀρθολογιστικὴν κριτικὴν τῶν μύθων ἐλέγχων τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀτόπους. Ἀμφιβάλλει ἂν ἡ Ἐλένη, μία τοιαύτη γυνὴ μυρίων συμφορῶν πρόξενος, ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι κόρη τοῦ Διός.

Τὸ χορικὸν ὡς πρὸς τὴν σειρὰν του καλεῖται Β' στάσιμον. Τὸ συναίσθημα τοῦ Χοροῦ αἰσιοδοξία καὶ ἔπειτα φρίκη διὰ τὰς φρικτὰς συνεπειὰς τοῦ πολέμου.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 1035)

α') 801 - 830

ὁ στρατηλάτης τῶν Ἀχαιῶν ποῦ ἐνθάδε ; διὰ τοῦ ἐνθάδε δηλοῦται ὅτι ὁ Ἄγ. εὐρίσκειται ἐδῶ εἰς τὴν Αὐλίδαν, διὰ δὲ τοῦ ποῦ ζητεῖται νὰ ὀρισθῇ εἰς ποῖον ὀρισμένως μέρος ἐδῶ εὐρίσκειται. τίς προσπόλων = τίς ἀπὸ τοὺς θεράποντας. τίς φράσειεν ἄν· ἐρώτησις εὐχρὴν ἐκφράζουσα = ποῖος θὰ εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀναγγείλῃ. ζητοῦντα· κατηγ. μετοχὴ ἐκ τοῦ φράσειεν ἄν. Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως παῖδα ὑποκ. νῖν = Ἀγαμέμνονα· ἀντικ. ἐν πύλαις = ἔξω εἰς τὴν εἴσοδον τῆς σκηνῆς του. γάρ· αἰτιολογεῖ νοουμένην πρότασιν : εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω. οὐ γάρ μένομεν· ὑποκ. νόησον τὸ πάντες ἡμεῖς οἱ στρατεύοντες. ἐξ ἴσου = ὑπὸ τὰς ἰδίας συνθήκας. Εὐρίπου πέλας = πλησίον τοῦ Εὐρίπου ἄζυγες γάμων = ἄγαμοι· γραφικώτερον τοῦ ἄγαμοι. θ(α)άσσω = κάθημαι· πρβλ. ὁ θᾶκος (195) θάσσωσ' ἐπ' ἄκταις· γραφικὴ εἰκὼν τῆς ἀπραγμοσύνης. εὖνις - ἴδος = σύζυγος. καὶ παῖδας· ἐνν. ἐκλιπόντες. δεινὸς ἔρωσ = ὑπερβολικὸς ἐννουσιασμός· ἐκ τούτου τὸ στρατείας. Ἑλλάδα· ἀντὶ Ἑλλάδι εἰς τὸ ἐμπέπτωκεν. τοῦμόν δικαίον = τὰς ἰδικὰς μου δικαίας ἀπόψεις. ὁ χρῆζων = ὁποῖος θέλει. αὐτός = ὁ μόνος του. ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει = τὰς ἰδικὰς του, τὰς προσωπικὰς ἀντιλήψεις του θὰ ἀναπτύξῃ. γάρ = λοιπόν. ἔπι = ἐπὶ λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εὐρίπου πνοαῖς = ἐδῶ ὅπου μόλις φυσοῦν αἱ ἀδύνατοι αὐταὶ πνοαὶ (αὔραι) τοῦ Εὐρίπου. ἴσχω = ἔχω = συγκρατῶ. πρόσκειμαι = πιέζω, ἐνοχλῶ. πόσον χρόνον ἔτι ἐκμετρῆσαι χρῆ = πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀφήσωμεν νὰ περάσῃ, πρὸς στόλον Ἰλίου = μέχρις ὅτου ἀποπλευσώμεν διὰ τὸ Ἴλιον. δρᾶ· προστ. τοῦ δρῶ = κάμνω. μένων = περιμένων. μελλήματα = βραδύτητες, ἀναβολαί. ἐξέβην = ἐξῆλθον. ὦ πότνι' αἰδῶς = ὦ σεβασμία, ἱερὰ αἰδημοσύνη. τήνδε τίνα λεύσω ποτὲ γυναῖκα = τίς ἐστὶν ἤδε ἡ γυνή, ἣν λεύσω· τήνδε ἀντικ., τίνα κατηγ. ποτέ· ἐν ἐρωτῆσει σημαίνει τάχα. οὐ θαῦμα = δὲν εἶναι παράδοξον. πάρος = πρότερον. αἰνῶ = ἐπαινῶ. σέβω = τιμῶ. τὸ σωφρονεῖν = ἡ σωφροσύνη, ἡ αἰδώς. σύλλογος = τὸ συγκεντρωμένον στρατόπεδον. μούστιν = μοὶ ἐστίν. Θαυμαστὴ ἢ εἰς τοὺς δύο στίχους βραχυλογία τῆς Κλυταμῆστρας.

τὰ καίρια = τὰ ἀπαραίτητα. αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους = ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ ὁμιλῶ μὲ γυναῖκας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον διακόπτει τὸν πρὸς τὴν Κλυτ. διάλογον καὶ ἀπέχεται.

β') 831 - 894

δεξιὰν ἐμῆ χερὶ σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων = ἄς ἐνώσωμεν τὰς δεξιὰς ὡς ἀρραβῶνα εὐτυχημένου γάμου. Ὁ Ἀχ. ἀγνοῶν τὴν συμπαιγνίαν Ἀγ. καὶ Ὀδυσσέως δὲν ἐννοεῖ τὴν Κλ. καὶ φαντάζεται ὅτι ἐκείνη ζητεῖ τὴν χεῖρά του ἐρασθεῖσα αὐτοῦ. Ἡ παρανόησις χαριστάτη. Ταράσσεται τὴν ταραχὴν του φανερώνουσαν αἱ ἐρωτήσεις, αἱ βραχεῖαι προτάσεις καὶ τὸ ἀσύνδετον: τί φῆς; ἐγὼ σοὶ (συνάψω) δεξιὰν, ὧν μὴ μοι θέμις (ἐστὶ) (ψαύειν)· τὸ ψαύειν νοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου ψαύοιμεν. θέμις μάλιστα· ἡ Κλυταιμῆστρα ἐπαναλαμβάνει τὸ θέμις εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ λόγου αὐτῆς. θέμις μάλιστα = καὶ πολὺ μάλιστα ἐπιτετραμμένον· ἡμεῖς θὰ ἐλέγαμεν: θέμις; καὶ παραθέμις μάλιστα. γαμεῖς· μέλλων. τὴν ἐμὴν· μετ' ἐμφάσεως ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς προτάσεως. Ἡ σκηνὴ σκορπιίζει πολλὴν ἰλαρότητα. ἀφασία μ' ἔχει = δὲν ξέρω τί νὰ εἰπῶ. εἰ μὴ τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον = ἐκτὸς ἐὰν ἀπὸ κάποιαν παράκρουσιν λέγεις λόγια ἀκατανόητα· καινουργῶ λόγον = χρησιμοποιοῦ λέξεις μὲ σημασίαν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν συνήθη. ἐμπέφυκε = εἶναι ἔμφυτον, φυσικόν. τόδε· ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ αἰδεῖσθαι. ὀρῶσι· μετοχὴ εἰς τὸ πᾶσι ἀναφερομένη. καὶ γάμου μεμνημένοις = καὶ ὅταν θέμα τῆς ὁμιλίας των εἶναι ὁ γάμος. Ἡ Κλ. ζητεῖ νὰ ἐξηγήσῃ φυσιολογικῶς τὴν ταραχὴν τοῦ Ἀχιλλέως. ἐμνήστευσα = ἐμνηστεύθη. ἤλθέ μοι λόγος γάμων = μοῦ ἔγινε πρότασις συνοικεσίου. τάπο σοῦ = τὰ ἀπὸ σοῦ (λεγόμενα) = τὰ λόγια σου. εἵκαζε = κάνε εἰκασίας πρὸς λύσιν τοῦ μυστηρίου. κοινόν ἐστὶν εἰκάζειν τάδε = καὶ οἱ δύο ἐνδιαφερόμεθα νὰ λύσωμεν αὐτὸ ἐδῶ τὸ μυστήριον. ἄμφω... τοῖς λόγοις ἴσως = καὶ οἱ δύο ἐξ ἴσου λέγομεν τὴν ἀλήθειαν. μνηστεύω γάμους οὐκ ὄντας = ἀρραβωνίζω μὲ γαμβρὸν ἀνύπαρκτον. ὡς εἶξασιν = ὡς εἰκόσασιν (οἱ γάμοι) = ὡς φαίνεται. αἰδοῦμαι τάδε = ἐντρέπομαι διὰ τὸ πάθημά μου αὐτὸ ἐδῶ. ἐκερτόμησε = ἠθέλησε νὰ πειράξῃ. κερτομῶ παρὰ τὸ κέρτομος = ὁ ἔχων κεῖρον στόμα, ὁ δηκτικὸς, ὁ πειρακτικὸς. ἀμελίᾳ δὸς = μὴ τὰ λαμβάνῃς ὑπ' ὄψιν. φαύλως = κούφως. χαῖρε· ἀποχαι-

ρετίζει τὸν Ἄχ. ἐτοιμαζομένη νὰ ἀπέλθῃ. οὐκ ὀρθοῖς ὄμμασιν εἰσορῶ = ἀτενίζω μὲ χαμηλωμένους ὀφθαλμούς (ἀπὸ ἐντροπὴν)· ἡμεῖς λέγομεν : δὲν ἔχω μούτρα νὰ σὲ ἰδῶ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ = καὶ σὺ χαῖρε. ματεύω καὶ μαστεύω = ζητῶ. γένεθλον = ἔγγονος. πύλας παροίξας = ἡμιανοίξας τὰς πύλας. ὡς τεταρβηκῶς = πόσον τρομαγμένος. ταρβῶ = τρομάζω. Ἐφοβεῖτο, διότι ἐπρόκειτο νὰ προδῶσῃ μυστικὰ τοῦ κυρίου του· φοβισμένον τὸν ἔδειχεν ὁ χαμηλὸς τόνος τῆς φωνῆς καὶ αἱ προφυλάξεις πού ἐλάμβανε. οὐχ ἀβρύνομαι τῶδε = δὲν καμαρώνω δι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τίτλον (τοῦ δούλου δηλ.)· τοῦτο λέγει μὲ βαρυθυμίαν. τίνος; δούλος. ἐμὸς μὲν οὐχί = τοῦλάχιστον ἰδικός μου ὄχι. χωρὶς τὰμὰ κ' Ἀγαμέμνωνος = τὰ πράγματα τὰ δικά μου καὶ τοῦ Ἀγαμ. εἶναι χωριστά. τῆσδε ἐνν. δούλος· ἀπόκρισις εἰς τὸ τίνος (δούλος). ὦν μ' ἐπέσχεσ = διὰ τὰ ὅποια μὲ ἐσταμάτησες· τὸ ἐπέχω ἐδῶ μεταβατικόν. ἐφίσταμαι = ἵσταμαι πλησίον. λέγοις ἄν· μετριωτέρα ἔκφρασις τῆς προστακτικῆς = δύνασαι νὰ λέγῃς· ἐνόησον τὸ νῶν, δοτ. προσ. ἀντων. ἀ' προσ. δυϊκοῦ = εἰς ἡμᾶς. ὡς μόνοις (οὔσι) = μὲ τὴν ἰδέαν, ἔχων ὑπ' ὄψει ὅτι εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς οἱ δύο. ἡμῆ = ἡ ἐμῆ.

γ') 865 - 895

ἀνοίσει· μέλλων τοῦ ἀναφέρω = ἀναφέρομαι, ἐς μέλλοντα χρόνον = εἰς τὸ μέλλον. ἔχει = παρέχει = παρουσιάζει, προκαλεῖ. ὄκνος = δισταγμός, ἀνησυχία. δεξιᾶς ἑκατι = ἕνεκα τῆς δεξιᾶς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν δεξιάν, ἐὰν θέλῃς ὡς ἐγγύησιν τῆς ἀσφαλείας σου τὴν δεξιάν μου, νά, (καὶ προτείνει τὴν δεξιάν χεῖρα)· ἡδύνατο νὰ εἴπῃ καὶ : πρὸ τῆς δεξιᾶς. λάτρις - ἰος = δούλος, ὑπηρετῆς. χῶτι = καὶ ὅτι. ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς = μέσα στὰ προικιά σου. κάμους = καὶ ἐμὸς = καὶ δικός μου, πιστός. ἐκκαλύπτω = ξεσκεπάζω. στέγεις = σκεπάζεις, κρατεῖς μυστικούς. αὐτόχειρ = διὰ τῆς ἰδίας (του) χειρός. μέλλει = σκέπτεται, σχεδιάζει, μελετᾷ· ὁ στίχος περιέχει σειρὰν ὅλην ἐγκλημάτων : 1) παῖδα σὴν μέλλει κτενεῖν, 2) ὁ φύσας πατήρ, 3) αὐτόχειρ. πῶς· ἡ ἐρώτησις δηλοῖ ἐκπληξιν. ἀπέπτυσ(α) μῦθον· μόλις ἤκουσα ὅ,τι εἶπες, πρὶν ἐκφράσω τὸ αἰσθημά μου, βδελύσσομαι, οὐκ εὖ φρονεῖς = δὲν εἶσαι στὰ καλά σου. φασγάνω = ξίφει (μέλλει κτενεῖν) φονεύω. δέρη = ὁ λαϊμός· λευκὴν δέρην· τὸ ἐπίθ. ἐξαιρεῖ τὴν τρυφερότητα

και την σκληρότητα του ἐγκλήματος. **ἀρτίφρων** = ὁ ἔχων ἀρτίας τὰς φρένας (πρβλ. ἀρτιμελής) = ἔχει σφῶς τὰς φρένας. **πλὴν ἐς σέ και σὴν παῖδα** = εἰς ὅλα τὰ ἄλλα πλὴν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ σέ και τὴν κόρη σου. **τοῦτ' (ο)** = ὡς πρὸς τοῦτο τὸ σημεῖον. **ἐκ τίνος λόγου (μέλ- λει κτενεῖν)** = διὰ ποῖον λόγον. **οὐπάγων** = ὁ ἐπάγων = ὁ παρακινῶν, ὁ ὠθῶν. **ἀλάστωρ** = κακὸς δαίμων. **θέσφαθ'** (ἐπάγει αὐτὸν) = τῶν θεῶν ἢ θέλῃσις. **ὡς γέ φησι Κάλχας**· ὅστις πιθανὸν και νὰ ψεύδεται, διότι ἡ θεότης ἀδύνατον εἶναι νὰ διατυπῶνῃ μίαν τοιαύτην σκληρὰν και ἀπάνθρωπον ἀξιῶσιν. Σημείωσον τὸν ὀρθολογισμὸν τοῦ Εὐριπίδου. **ἵνα πορευῆται στρατός**· ἀπόκρισις εἰς τὸ **ἐκ τίνος λόγου**. **ποῖ**; γιὰ ποῦ; Ἡ Κλ. γνωρίζει γιὰ ποῦ πρόκειται νὰ ξεκινήσῃ ὁ στρατός, ἀλλ' εἶναι ἀλλόφρων. **δῶματα** = ἡ καθέδρα, ἡ αὐλή. **δῶματα Δαρδάνου** = ἡ Τροία, τὸ Ἴλιον. Δάρδανος, υἱὸς τοῦ Διὸς και πατὴρ τοῦ Ἴλου, τοῦ οἰκιστοῦ τοῦ Ἰλίου, γενάρχης τῶν Δαρδάνων, συγγενῶν τῶν Τρώων. **εἰς Ἴφιγένειαν** = διὰ τὴν κακὴν τύχην τῆς Ἴφιγενείας. **Ἐλένης νόστος ἦν πεπρωμένος** = ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ ἡ ἐκστρατεία διὰ τὴν Ἐλένην. **πάντα ἔχεις** = ὅλα τὰ γνωρίζεις. **Ἀρτέμιδι...** Τοῦτο εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς ὅλης σκηνῆς, ἀλλ' ὁ πρεσβύτης ἀνέβαλλε τὴν ἀνακοίνωσιν, ἵνα διεγείρῃ τὴν περιέργειαν. **πρόφασις** = ἀφορμὴ. **ἐπ' ὀλέθρῳ** = διὰ τὸν θάνατόν σου. **και μήτηρ σέθεν** = και ἡ μήτηρ σου. Ἡ μήτηρ ἄγεται εἰς ὄλεθρον διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρὸς. **ἔτλη** = ἐτόλμησε. **οἴχομαι**· εὐφημισμὸς = εἶμαι χαμένη. **δακρῶννάματα** = τὰς ῥοὰς τῶν δακρῶν. **οὐκέτι στέγω** = δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ συγκρατήσω. **πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος**; ἡ σειρά: **φῆς εἰδέναι πεπυσμένος** (αἰτιολ. μετοχὴ) **πόθεν**; **δέλτον πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα** = ἐπιστολὴν ἀντίθετον πρὸς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν. **οὐκ ἔων ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην** = θέλων νὰ μὲ ἐμποδίσῃς ἢ θέλων νὰ μὲ παρακινήσῃς μαζί μου νὰ φέρω τὴν κόρη μου, γιὰ νὰ σφαγῇ. **οὐκ ἔων**· ἡ μετοχὴ μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς εἰς τὸν κοιμιστήν. **μὴ μὲν οὖν ἄγειν**· τὸ μὲν οὖν ἐνισχύει τὴν ἄρνησιν = ὄχι, ὄχι γιὰ νὰ φέρῃς. **φρονῶν εὖ ἔτυχε** = ἔτυχε νὰ εἶναι στὰ καλά του. **φέρων**· ἐνδοτ. μετοχὴ. **γε**· ἐξάγει τὴν ἀντίθεσιν τοῦ **φέρων** πρὸς τὸ **δίδω λαβεῖν**. **ἀφείλεθ' ἡμᾶς** = ἀπέσπασεν ἡμᾶς.

ἔκλυον· παρατατικός· ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤρχισαν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ γέροντος. **τὸ ἐμὸν** = ὅτι ἀφορᾷ εἰς ἐμέ, τὴν προσωπικὴν μου προσβολήν. **οὐ φαύλως** = οὐ κούφως = βαρέως. **δολῶ - ῶ** = ἐξαπατῶ, παγιδεύω. **σοῖς γάμοις** = με τοὺς γάμους σου· ἡ Κλ. παρατηρήσασα ὅτι ὁ Ἄγ. βαρέως φέρει τὴν προσβολὴν ἐρεθίζει τοῦτον. **οὐχ ἀπλῶς οὕτω φέρω** = δὲν τὸ παίρνῶ ἐλαφρᾶ ἔτσι ἄνευ συνεπειῶν. **ἐπαιδεσθήσομαι**· μέλλ. παθ. τοῦ **ἐπαιδοῦμαι** = ἐντρέπομαι. **προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ** = νὰ πέσω στὰ γόνατά σου. **θνητός· χάριν τοῦ μέτρου ἀντί: θνητή. γεγῶτα**· κατὰ σύνεσιν εἰς τὸ **σὸν γόνυ** = σέ. **τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι**; = διότι πρὸς τί νὰ ὑπερηφανεύωμαι; ἡ ὑπερφάνειά της θὰ ἦτο ἀνωφελὴς δι' αὐτήν. **σπουδάζω** = σοβαρῶς ἐνδιαφέρομαι. **ἀμύνω (τινὶ)** = βοηθῶ. **τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῆ** = καὶ ἐμένα δυστυχῶσαν καὶ ἐκείνην, ἡ ὁποία μόνον τὸν τίτλον τῆς ἰδικῆς σου συζύγου· ἔλαβε. **μάτην** = ψευδῶς· **ἀλλ' ὅμως (λεχθείσῃ) καταστέφω** = θέτω τὸν νυμφικὸν στέφανον εἰς τὴν κεφαλὴν. **νιν** = αὐτὴν ὡς **γαμουμένην** (μέλλων) **σοί**. **νῦν δέ**· εἰσάγεται ἡ πραγματικότης ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ πραγματοποιηθέν. **ἴξεται ὄνειδος** = θὰ ἔλθῃ ὄνειδος. **ὅστις**· αἴτιον σημαίνει. **εἰ μὴ** = εἰ καὶ μὴ. **γουν·** = τοὐλάχιστον. **πρὸς γενειάδος... πρὸς μητέρος**· ἡ βροχὴ τῶν ἐπικλήσεων δεικνύει τὴν θέρμην τῆς ἰκεσίας. Τὸ λαμβάνεσθαι τῶν γονάτων (**γουνοῦμαι καὶ γουνάζομαι**) τοῦ γενείου καὶ τῆς δεξιᾶς ἦτο σημεῖον ἰκεσίας. **ἀμυναθεῖν**· ποιητ. ἀόριστος τοῦ ἀμύνειν = νὰ ἱκανοποιήσῃς. **πέλει μοι** = ὑπάρχει εἰς ἐμέ. **τὰ Ἄγαμέμνονος** = ἡ στάσις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἄγαμ. **πάντολμα** = θρασύτατα, ἀναιδέστατα. **γυνή**· ἀσθενὲς πλάσμα. **στράτευμα** = στρατόπεδον. **ἄναρχον** = ἀπειθάρχητον. **θρασύ ἐπὶ τοῖς κακοῖς** = ἀναιδὲς εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου. **χρήσιμον** = πειθαρχικόν. **θέλωσι** = κατὰ σύνεσιν, διότι τὸ στράτευμα εἶναι περιληπτικόν. Ἴσως ὁ Εὐριπίδης εἶχεν ὑπ' ὄψει του τὴν σύγχρονον κατάστασιν τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηναίων. **ὑπερτείνω τινὸς χεῖρα** = κρατῶ τὸ χεῖρι μου ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἕνα, προστατεύω· πρβλ. Ὅμηρον Ω 374. **σεσώσμεθα**· ὁ παρακ. ἀντὶ μέλλ., διότι ἡ Κλυταιμῆστρα, πραγματικῶς πεπεισμένη διὰ τὴν σωτηρίαν, φαντάζεται αὐτὴν ἤδη τετελεσμένην. **δεινὸν τὸ τίκειν** = τὸ τίκειν (ἐστὶ) **δεινὸν** = ἡ

μητρότης εἶναι κάτι ὑπερφυές, μυστηριώδες. **καὶ φέρει φίλτρον μέγα πᾶσί τε κοινόν** = καὶ γεννᾷ εἰς ὅλας ἀνεξαίρετως ἰσχυρὸν φίλτρον. ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων = ὥστε νὰ ὑποφέρουν ὑπερβολικὰ χάριν τῶν τέκνων των. Ὁ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσις λέγει παραπλήσια: **δεινὸν γυναιξὶν αἰ δι' ὠδίνων γοναί· καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος**. θυμὸς = ἡ ψυχὴ. αἶρεται πρόσω = αἶρεται εἰς ἀνωτέρως σφαίρας. **ὑψηλόφρων**· προλ. κατηγ. = ὥστε νὰ δοκιμάζῃ ὑψηλὰ αἰσθήματα· οἱ πλεονασμοὶ ἐξαίρουσιν τὴν μεγαλοφροσύνην του. **ἀσχαλᾶν** καὶ **ἀσχάλλειν** = νὰ λυπῆται, στενοχωρῆται. **τὰ κακὰ** = ἡ δυστυχία. **τὰ ἐξωγκωμένα** = ἡ μεγάλη εὐτυχία. **μετρίως** = ἐν μέτρῳ. Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς ἀμφοτέρα τὰ ἀπαρέμματα: **ἀσχαλᾶν - χαίρειν**. Παρ' Ὀμήρῳ ὁ Ἀχιλλεὺς χαρακτηρίζεται ὡς ἐμπαθὴς καὶ εὐέξαπτος. **οἱ τοιοῖδε βροτῶν** = ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνοι πού εἶναι τοιοῦτοι, οἷος εἶμαι ἐγώ. **λελογισμένοι εἰσὶν ὀρθῶς** = ἔχουν λάβει ὀρθὴν σκέψιν. **διαζῶ τὸν βίον** = περνῶ ὅλην μου τὴν ζωὴν. **γνώμης μετὰ** = μετὰ γνώμης = με σύνεσιν. **ἔστιν ἵνα** = ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας· τὸ ἵνα τοπικόν. **ἔστι χῶπου** = **ἔστι καὶ ὄπου** = ἐνιαχοῦ, ἐνίοτε. **λίαν φρονῶ** = εἶμαι ὑπερβολικὰ σοφός. **γνώμην ἔχει χρήσιμον** = εἶναι χρήσιμον (πρᾶγμα) ἢ φρόνησις, ἢ ὀρθὴ κρίσις.

ε') 926 - 958

ἐν Χείρωνος = ἐν δόμοις Χείρωνος· Χείρων ὁ εὐσεβέστατος τῶν Κενταύρων. **ἠγοῦμαι καλῶς** = ἀσκῶ καλῶς τὰ ἡγεμονικά μου δικαιώματα. **παρέχων ἐλευθέραν φύσιν** = παρουσιάζων ἐλευθερίαν (ἀνεξαρτησίαν) γνώμης. **Ἄρη κοσμήσω δορί** = τὸν θεὸν τοῦ πολέμου Ἄρην θὰ τιμῆσω διὰ τῶν ὕπλων. **πρὸς τῶν φιλότατων**· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ παθοῦσα. **τὰ φίλτατα** = οἱ συγγενεῖς (ἐδῶ ὁ σύζυγος). **οἰκτον περιβαλὼν τοσοῦτον** = ἀφ' οὗ σὲ περιέβαλα με τόσην συμπάθειαν. **ἃ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν** = ὅσην ἠμπορεῖ νὰ παράσχη εἰς νέος. **καταστέλλω** (τινὰ) = καταπραῦνω, καθησυχάζω. **ἐμὴ φατισθεῖσα** = ἐμοὶ εἰς γάμον δοθεῖσα. **τοῦμόν δέμας** = ἐμέ, ἐμαυτόν. **ἐμπλέκω πλοκάς** = τυλίγω εἰς μηχανογραφίας. **εἰ καὶ μὴ** = εἰ καὶ μὴ ἤρατο σίδηρον = ἀνέσυρε τὸ ξίφος. **τοῦνομα τοῦμόν φρονεύσει**· προσωποποιία. **δι' ἐμέ διὰ τε τοὺς ἐμούς γάμους**· ἐν διὰ δυοῖν. **δεινὰ κοῦκ ἀνεκτά**. **σχῆμα** ἐκ παραλλήλου. **τλᾶσα** = ὑπομείνασα

ἡτιμασμένη ἀνάξια = ὑποστᾶσα προσβολήν, ἧς δὲν ἦτο ἀξία. θαυμαστά ὡς = ἀντί : θαυμαστῶς ὡς· ἐπιτείνει τὸ ἀνάξια = εἰς βαθμὸν καταπληκτικόν. κάκιστος = προστυχώτατος. τὸ μηδὲν = τὸ μηδενικόν (ἀνὴρ) ἐν ἀνδράσι. ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γηγῶς = σὰν νὰ μὴ ἦμον υἱὸς τοῦ Πηλέως, ἀλλ' υἱὸς κακοῦ δαίμονος.

Καὶ ὁ Εὐριπίδης, ὡς ὁ Ὅμηρος, ἐξαίρει τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁ Ἀχιλ. ἀντιτάσσει πρὸς ἑαυτὸν τὸν Μενέλαον, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ἠθικὸς αὐτουργὸς τῆς ἀπάτης.

μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον = μὰ τὸν μεγαλώσαντα μέσα στὰ ὑγρά κύματα. φυτουργόν = πατέρα· ὁ Ἀχ. ὡς νέος εἶναι εὐεπίφορος εἰς τοὺς ἔρκους. οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρα = οὐδὲ μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του. ὥστε προσβαλεῖν (χεῖρα) πέπλους = ὥστε νὰ ἐγγίση τοὺς πέπλους. Σίπυλος ἔσται πόλις = ἡ Σίπυλος θὰ ἔχη τὸ ὄνομα τῆς πόλεως· Σίπυλος, πόλις τῆς Φρυγίας, ἧς ἐβασίλευεν ὁ Τάνταλος, ὁ γενάρχης τῶν Πελοπιδῶν. ὄρισμα βαρβάρων = περιφέρεια βαρβ. ὄθεν πεφυκάσι γένος = ὅθεν ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των. κεκλήσεται = θὰ ἀκούεται. ἐνάρχομαι· λέγεται καὶ κατάρχομαι καὶ ἐξάρχομαι = κάμνω ἀρχὴν (τελετῆς). προχύται = οὐλοχύται = κριθαὶ ἀδρῶς ἀλληλεσμένοι = κριθάλευρα. χέρνιψ (ἦ) = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, δι' οὗ ἐνιπτον τὰς χεῖρας. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνὴρ· μάντις ὑποκ., τίς ἀνὴρ κατηγορούμενον = τί εἶδους ἀνθρώπος εἶναι ὁ μάντις ὅς = ἀφ' οὗ οὗτος. τυχῶν = στὴν τύχη· ἀνάφερε εἰς τὸ ὀλίγ' ἀληθῆ λέγει. μὴ τύχη = δὲν ἐπιτύχη. διοίχεται = χάνεται, γίνεται ἀφαντος.

ζ') 959 - 991

ἐκατι· στίχ. 373. θηρῶσι λέκτρον τοῦμόν = ἐπιδιώκουν τὸν γάμον μου· ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. ὕβριν ὕβρισεν ἡμᾶς = μᾶς προσέβαλε. τοῦμόν ὄνομα = τὴν ἄδειαν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὄνομά μου. ἐμοῦ πάρα = παρ' ἐμοῦ. θήραμα· παράθεσις = ὡς δόλωμα. ἐμοὶ μάλιστ' ἐπέισθη = ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου ὄνομα κυριώτατα ἐπέισθη, παρεπέισθη. ἐκδοῦναι θυγατέρα ἐμοὶ πόσει (κατηγ.) = νὰ δώσῃ εἰς ἐμὲ ὡς εἰς σύζυγον τὴν θυγατέρα τῆς : τὸ ὄνομά μου ὡς συζύγου τῆς κόρης τῆς -τὴν ἐπλάνειψε. ἔδωκα τᾶν = ἔδωκά τοι ἂν = θὰ

ἔδιδα τὴν ἄδειαν βέβαια. **Ἐλλῃσι** δοτ. χαριστ. νόστος πρὸς Ἴλιον κάμνει ἐν τῷδε = ἢ εἰς Ἴλιον ἐκστρατεία προσκρούει εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. Βεβαίως θὰ ἐδυσκολευόμην νὰ δώσω τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ θὰ τὴν ἔδιδα προκειμένου περὶ τῆς σωτηρίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχει πανελλήνια αἰσθήματα. **Ἡ Κλυταιμῆστρα...** λέγει ταῦτα καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς. **τὸ κοινὸν ὦν μέτ'** ἐστρατευόμην = τὸ κοινὸν συμφέρον (τούτων), μεθ' ὧν ἐξεστράτευσον. **οὐδέν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις** = δὲν ἔχω καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν στρατηλατῶν τοῦλάχιστον. **ἐν εὐμαρεῖ (ἐστίν)** = εἶναι εὐκολον (δι' αὐτούς)· **εὐμαρῆς** = εὐκολος, εὐχερῆς. **δρᾶν καὶ μὴ δρᾶν καλῶς** = νὰ μὲ μεταχειρίζονται καὶ καλὰ καὶ ἄσχημα. **εἴσεται**· μέλλ. τοῦ **οἶδα**. **σίδηρος**· κατὰ συνεκδοχὴν = τὸ ξίφος. **χρανῶ**· μέλλ. τοῦ **χραίνω** = μολύνω· **κηλίσιν αἵματος φόνου**. **πρὶν ἔλθειν (με)**. **ἔξαιροῦμαι** = ἀποσπῶ. **θεὸς πέφηνά σοι** = ἔχω εὐρεθῆ διὰ σέ ὡς θεός, ὅπως καὶ σὺ μὲ ἔχεις φαντασθῆ. **μέγιστος** = ἰσχυρότατος. **οὐκ ὦν**· ἐνδοτ. ἢ μετοχή. **θεὸς πέφηνά σοι - οὐκ ὦν - ὅμως γενήσομαι**· πολὺ παιδικά. Ὁ Εὐριπίδης ζητεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸν Ἀχιλλεὺς εἰς τὰς σκέψεις του ὡς ἄωρο παιδί. **σεμνὴ** = σεβαστὴ. **φεῦ** = εὐγε. **πῶς ἂν σ'** ἐπαινέσαιμι = πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω. **λίαν λόγοις** = μὲ ὑπερβολικὰ λόγια. **μηδὲ** = καὶ μὴ. **ἀπόλλυμι τὴν χάριν** = χάνω τὴν δύναμιν νὰ εὐχαριστήσω. **ἐνδεῶς τοῦδε** (τοῦ ἐπαινεῖν) = μὲ ἐλλιπῆ, ἀνεπαρκῆ πρὸς τοῦτο λόγια, μὲ ἐπαινους περιωρισμένους = πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω, χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι σὲ κολακεύω μὲ ὑπερβολικὰ λόγια μῆτε ὅτι εἶμαι ἀχάριστος μὲ περιωρισμένας εὐχαριστίας. **ἀγαθοὶ** = οἱ ἀγαθοί. **αἰνῶ ἄγαν** = εἶμαι ὑπερβολικὸς εἰς τοὺς ἐπαινους. **παραφέρω** = προβάλλω (εἰς τὸ μέσον) ὡς ἐπιχείρημα. **φέρω**. **οἰκτρὸς** = ὁ οἰκτον προκαλῶν. **ἰδίᾳ νοσοῦσα** = πάσχουσα προσωπικῶς ἢ μετοχὴ εἶναι αἰτιολογικὴ. **ἄνοσος κακῶν ἐμῶν** = ἀπηλλαγμένος τῶν συμφορῶν μου = ξένος πρὸς τὰς συμφοράς μου. **ἄλλ' οὖν** = ἀλλ' ὅμως. **ἔχει τι σχῆμα ἀνὴρ ὁ χρηστός** = κάμνει καλὴν ἐντύπωσιν ἀσφαλῶς ὁ χρηστός, ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ. **κἂν ἄκωθεν ἦ**· = καὶ ἂν εἶναι μακρὰν τῶν συμφορῶν = καὶ ἂν εἶναι ξένος πρὸς τὰς ἀλλοτρίας συμφοράς. **ἦ**: αἰτίαν σημαίνει = διότι ἐγώ. **οἴθηθεῖσα**· ἐνδ. μτχ. **κενήν κατέσχον ἐλπίδα** = εἶδα τὰς ἐλπίδας μου ματαιουμένας. **τάχα** = ἴσως. **ἄρνις γένοιτ' ἂν** = οἰωνὸς ἦθελε γίνεαι κακός. **ἐμὴ παῖς θανοῦσα** = ἡ κόρη μου, ἐὰν σφαγῆ. **σοῖς μέλλουσι γὰ-**

μοις = διὰ τὸν μέλλοντα γάμον σου. εὐ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὐ δὲ καὶ τέλη = καὶ καλὰ ἀρχισες καὶ καλὰ τελείωσες.

ζ') 992 - 1035

νιν = αὐτὴν τὴν θυγατέρα μου ὑποκ. τοῦ περιπτύξαι. **ἀπαρθένευτα** = ἀπρεπῆ εἰς παρθένον. **ἔχουσα δι' αἰδοῦς ἄμμ' ἐλευθερον** = ἔχουσα τὴν αἰδημοσύνην εἰς τὸ βλέμμα ὡς ἐλευθέρα, ὡς ἀρμόζει εἰς αὐτὴν ἔχουσαν ἐλευθεροπρεπῆ ἀνατροφὴν. **ταῦτὰ τεύξομαι** = θὰ ἐπιτύχω τὰ ἴδια, δηλ. τὸν οἶκτόν σου. **οὐ παρούσης** = χωρὶς νὰ εἶναι παρούσα = καὶ μὲ τὴν ἀπουσίαν της. **σεμνὰ σεμνύνεται** = ἡ σεμνότης εἶναι σεμνότης, δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀξίαν της. **ὁμως δὲ** = ἀλλ' ὁμως. **χρεῶν αἰδεῖσθαι** = πρέπει νὰ χρησιμοποιῆ τις τὴν αἰδημοσύνην **ὅσον γε δυνατόν** = ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, δηλ. ἡ αἰδημοσύνη καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχη τὰ ὅρια της. **ἐξάγω εἰς ὄψιν** = παρουσιάζω ἔξω, ἐνώπιον. **ἔρχομαι εἰς ὄνειδος** = πίπτω εἰς τὴν κακογλωσσίαν τῶν ἀνθρώπων. **ἀμαθές** = ποὺ ἀγνοεῖ τὰ πράγματα. **ἀργός τῶν οἴκοθεν** = ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς ἀπασχολήσεις. **λέσχη** = φλυαρία. **πονηρὰς λέσχας** = τὰ πονηρὰ σχόλια. **κακόστομοι λέσχει** = ἡ κακογλωσσία. **φιλῶ** = ἀγαπῶ. **ἤξετε εἰς ἴσον** = θὰ φθάσετε εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. **ἰκετεύοντες** (τροπ. μετοχή) **εἴτ' ἀνικετεύτως** = εἴτε μὲ ἰκεσίας εἴτε χωρὶς ἰκεσίας. **ἐξαπαλλάξαι** · ἐπέξ. τοῦ ἀγῶν μέγιστος = σοβαρώτατος ἀγῶν. **ὡς** · αἰτιολ. ἀσθενές καὶ χαλαρὸν δυνάμενον νὰ παραλειφθῆ. **ἐν ἀκούσας' ἴσθι** = ἐν ἄκουσε καὶ μάθε. **μὴ ψευδῶς μ' ἔρεϊν** · ἐπεξηγήσεις τοῦ ἐν. **λέγων - ἐγκερτομῶν** · μετοχαὶ ὑποθ. **ἐγκερτομῶν** = **κερτομῶν** = περιπαίζων. **μάτην** = μὲ λόγια τοῦ ἀέρος. **ὄναιο** · εὐκτ. ἀορ. **ὠνήμην** τοῦ **ὄνιναμαι** = ὠφελοῦμαι · **ὄναιο** = εἶθε νὰ χαρῆς ὅτι ἀγαπᾷς. **ἴνα...καλῶς** = γιὰ νὰ πάρῃ καλὸ δρόμο ἡ ὑπόθεσις. **τί τοῦτ' ἔλεξας** = **τοῦτο, ὃ ἔλεξας, τί ἐστι**; = τί θέλεις νὰ εἰπῆς μὲ αὐτὸ ποὺ εἶπες; **πείθωμεν** · ὁ ἐνστωὶς δηλοῖ τὸ ἐπιχειρούμενον **κακὸς τίς ἐστι** · τὸ τίς κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ **κακὸς** = εἶναι πολὺ δειλός. **οἱ λόγοι καταπαλαίουσιν** · ἡ μεταφορὰ ἐκ τῆς πάλης. **ψυχρὰ ἔλπις** = ἡ ἔλπις μου αὐτὴ εἶναι παγωμένη ὀξύμωρον, διότι ἡ ἔλπις θερμαίνει τὴν καρδίαν. **ἀντιβαίνω** = φέρω ἀντιρρήσεις. **εἰ τὸ χρῆζον ἐπίθετε** = ἐὰν ἠθέλετε (τὸν) πείσει (σύ καὶ ἡ κόρη

σου) εἰς ὅ,τι τοῦ ἐζητούσατε. οὐ τοῦμόν χρεῶν (ἦν) χωρεῖν = δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ παρέμβω ἐγώ. τοῦτο = ἡ συγκατάθεσις του. ἔχει τὴν σωτηρίαν = παρέχει τὴν σωτηρίαν. ἀμείνων = καλύτερος, εὐγενέστερος (παρὰ ἔαν περενέβαινον). εἰ τὰ πράγματα πράσσοιμι = ἔαν ἤθελα τακτοποιεῖ τὰς ὑποθέσεις. λεγογισμένως μᾶλλον ἢ σθένει = μὲ περίσκεψιν μᾶλλον παρὰ μὲ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν πυγμῆν. καλῶς κρανθέντων· κραινω καὶ κραιαίνω = ἐκτελῶ ἢ μετοχὴ ἔδει νὰ εἶναι εἰς ὄνομ. συμφωνοῦσα πρὸς τὸ ὑποκ. τῆς προτάσεως τάδε, ἀλλ' ἐτέθη κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον ἐμφάσεως χάριν = ἔαν τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδῶ λάβουν τέλος καλόν. τάδε γένοιτ' ἂν πρὸς ἡδονὴν φίλοις σοί τε = τὸ καλὸν τέλος τούτου ἐδῶ τοῦ ζητήματος ἤθελε χαροποιήσῃ τοὺς φίλους (Ἄγαμ.) καὶ σέ. κἂν = καὶ ἂν· δις κεῖται τὸ (ἂν). καὶ χωρὶς ἐμοῦ = καὶ ἄνευ τῆς ἰδικῆς μου παρεμβάσεως. δραστέον· ἐνν. τὸ ἔστι μοι = πρέπει νὰ πράξω. ποῖ ἔλθοῦσαν = ποῦ ἀφ' οὗ ἔλθω. ἡμεῖς σε φύλακες οὗ χρεῶν φυλάζομεν = (δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἀναζητήσῃς) ἡμεῖς θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σου, ὅπως πρέπει. Ὁ Ἄχιλ. δὲν ὀρίζει τόπον συναντήσεως, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ ἢ Κλ. νὰ περιφέρεται διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου. μὴ τις = ἵνα μὴ τις. Δαναῶν· ἢ γεν. καὶ εἰς τὸ τις καὶ εἰς τὸ ὄχλου, στείχουσαν· κατηγ. μετοχὴ εἰς τὸ ἴδη σε. ἐπτοημένην· τραπ. μετοχὴ εἰς τὸ στείχουσαν. μηδὲ αἰσχυνε· κατὰ παράταξιν ἀντὶ τοῦ : μηδ' αἰσχύνῃς = καὶ οὕτω προσβάλλῃς πατρῶων δόμον = τὴν ὑπόληψιν τῆς πατρικῆς οἰκογενείας. κακῶς ἀκούω = κατηγοροῦμαι, ψέγομαι. μέγας (ἦν) = εἶχε μεγάλην ὑπόληψιν. ἄρχε = προηγοῦ, ὑποδείκνυε τὸ τί πρέπει νὰ γίνῃ. ὦν· αἰτιολ. μετοχὴ. κυρήσεις ἐσθλῶν = θὰ ἀνταμειφθῆς. εἴ εἰσι θεοί = ἔαν ὑπάρχουν θεοί. εἰ δὲ μὴ εἰσι, τί δεῖ πονεῖν; τίς ἢ ἀνάγκη ματαιῶς νὰ κοπιᾷζῃ τις.

Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Πρωταγόρου ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ὑπαρξιν τῶν θεῶν.

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ἢ δὲ Κλυταιμῆστρα ἐπανέρχεται εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνήν.

Τὸ τμήμα τὸ ἐρμηνευθὲν, τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν στίχων 801 - 1035, τὸ διαλογικόν, τὸ ἐπακολουθοῦν εἰς τὸ Β' στάσιμον, ὀνομάζεται Γ' ἐπεισόδιον, ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Δ' πράξιν τῆς σημερινῆς τραγωδίας, ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς σκηνάς. Ἐν τούτῳ τῷ τμή-

ματι ἢ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ Ἀχιλλέως παρουσιάζει ἀνακοπτομένην προσωρινῶς τὴν προᾶξιν (θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας). Τὰ συναισθη-
ματα τῶν θεατῶν εἶναι ἰλαρότης ἀπὸ τὴν ἀ' σκηνῆν, οἶκτος πρὸς τὴν
ὑποφέρουσαν Κλυταιμ. καὶ ἐλπίς ἀπὸ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀχιλλέως.

Ὁ Χορὸς ἐν τῇ ἐπισκοπήσει τοῦ προηγηθέντος ἐπεισοδίου καθη-
λώνει τὸ βλέμμα του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὃν τόσαι σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ
ἀρεταὶ κοσμοῦν, γόνον τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, ὧν τοὺς πανηγυ-
ρικοὺς γάμους ἐτίμησαν οἱ θεοί, αἱ Μοῦσαι καὶ οἱ Κένταυροι. Τοὺς
γάμους τούτους ποιητικώτατα περιγράφει ἐν τῷ χορικῷ, τὸ ὁποῖον ἄδει
καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐρμηνεύσωμεν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ 1036 - 1097

(Στροφή 1036 - 1057)

ὑμέναιος = γαμήλιον ἄσμα. **διὰ λωτοῦ Λίβυος** = ὑπὸ τοὺς
ἤχους αὐλοῦ Λιβυκοῦ. Λωτὸς εἶδος φυτοῦ, ἐξ οὗ κατεσκευάζον σύριγγας.
Λίβυος· τὸ συγκεκριμένον ἀντὶ τοῦ γενικοῦ· ἄλλως ὁ Λίβυς λωτὸς
ἔθεωρεῖτο ὡς ὁ ἄριστος, διὰ νὰ κατασκευάζωνται σύριγγες. **μετὰ τε**
φιλοχόρου κιθάρας = μετὰ τὴν εἰδικὴν διὰ τὸν χορὸν κιθάραν. **ὑπὸ τε**
συρίγγων καλαμοεσσᾶν = καὶ μετὰ συνοδείαν συρίγγων ἀπὸ καλά-
μια. **ἔστασεν ἰαχᾶν** = ἔστησεν, ἐξέβαλε βοήν, ἀντήχησε· προσωπο-
ποιία. **τίς ἄρ' ὑμέναιος ἔστησεν ἰαχᾶν** = σὺν τί τάχα νὰ ἦτο τὸ
γαμήλιον ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἀντήχησε κτλ. **Πιερίδες** = αἱ Μοῦσαι.
παρὰ δαιτὶ = ἐπάνω εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **δαις** θ. = συμπόσιον,
πρβλ. δαιτυμῶν. **ἔχνος** = πούς. **μελωδοῖς ἀχήμεσι** = μελωδικοῖς
ἠχήμεσιν, ἄσμασι. **κλέω καὶ κλειζω** = ἐγκωμιάζω, ὕμνω. **Αἰακίδαν**
(-ην) = τὸν υἱὸν τοῦ Αἰακοῦ, τὸν Πηλέα. **καθ' ὕλαν Πηλιάδα** = κάτω
εἰς τὸ δάσος τοῦ Πηλίου· τοῦτο εἶναι ἐπεξηγήσεις τοῦ ἀνωτέρω : **ἀν'**
ἔρος Κενταύρων. **Δαρδανίδας** = ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου,
ὁ Γανυμήδης, ὅστις ἦτο Τρῶς ἔφηβος. Τοῦτον ὁ Ζεὺς ἤρπασεν εἰς τὸν
οὐρανόν, ἵνα θέλγη τοὺς θεοὺς ἐκεῖ μετὰ τὸ κάλλος του καὶ οἰνοχοῆ εἰς
τὴν τράπεζαν. **φίλον τρύφημα** (τρυφῶ) = τὸ ἐντρυφήμα τὸ ἀγαπη-
τόν. **ἀφύσσω** = ἀντλῶ. **λοιβὰ** = σπονδή, νέκταρ. **ἐν γυάλοις χρυσό-**
οἰσι κρατήρων = μέσα ἀπὸ τὴν κοιλίαν κρατήρων χρυσῶν· τὸ χρυ-
σόοἰσι καθ' ὑπαλλαγὴν πρὸς τὸ γυάλοις ἀντὶ νὰ εἶναι τὸ κρατήρων.

λευκοφαής = ὁ φέγγων ἀπὸ τὴν λευκότητα. εἰλισσόμεναι = ἐλισσόμεναι· εἰλισσόμεναι κύκλια = στριφογυρίζουσαι κυκλικῶς. ἐχόρευσαν γάμους = ἐώρτασαν τοὺς γάμους μὲ χορούς.

Ἐντιστροφὴ (1058 - 1079)

θίασος = ὄμιλος. **ἵπποβάτας** = ἵπποπόδαρος· καθ' ὑπαλλαγήν εἰς τὸ θίασος ἀντὶ εἰς τὸ Κενταύρων, οἵτινες κατὰ τὸ κάτω ἡμισυ ἦσαν ἵπποι· ὅθεν καὶ τὸ **ἵπποβάτας**. **ἔμολεν** = ἦλθεν· **ἀνὰ ἔμολεν** = ἦλθεν ἐπάνω **ἐπὶ κρατῆρα Βάικου** = εἰς τὰ βάρελια τὰ γεμάτα κρασί. Οἱ Κένταυροι πολὺ ἠγάπων τὸν οἶνον. **ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόα** = μὲ κλάδους ἐλάτης καὶ μὲ στεφάνια ἀπὸ πρασινάδα. **ἀνέκλαγον**· ἀόρ. β' τοῦ **ἀνακλάζω** καὶ ἀόρ. α' **ἀνέκλαξα** = ἐφώναξα δυνατὰ (ἀνὰ) **μέγα** = μεγαλοφώνως· τὸ **ἀνακλάζω** κυριολεκτεῖται ἐπὶ ζῶων· ἐνταῦθα ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ζφώδη ἐμφάνισιν τῶν Κενταύρων. **ᾧ Νηρηὶ κόρα, παῖδα...** **ἐξονόμαζεν**· ἡ σειρά : **ᾧ Νηρηὶ κόρα, Χείρων μάντις ὁ φοιβάδα μούσαν εἰδῶς ἐξονόμαζε γεννάσειν** (= τέξεσθαί) **σε** (ὑποκ.) **παῖδα** (ἀντικ.), **μέγα φῶς** (παράθεσις εἰς τὸ παῖδα) **Θεσσαλία** (δοτ. χαριστ.). **φοιβὰς μούσα** = ἡ μαντικὴ τέχνη. **ἐξονομάζω** = ῥητῶς λέγω, ἀποκαλύπτω. **φῶς**· μεταφορικῶς σημαίνει σύμβολον τῶν ἐλπίδων, σωτηρίαν, χαρὰν, δόξαν, αἴγλην. **ὃς ἤξει...** **ἄ νιν ἔτικτε**· ἡ σειρά : **ὃς ἤξει κλεινὰν χθόνα Πριάμοιο σὺν λογχήρεσι ἀσπισταῖς Μυρμιδόνων ἐκπυρώσων** (νιν) **γᾶθεν** **περὶ σώματι κεκορυθμένος ἐνδυτα ὄπλων χρυσεῶν Ἡφαιστοπόνων ἔχων δωρήματα ἐκ θεᾶς ματρὸς Θέτιδος, ἃ ἔτικτέ νιν**. **ἀσπιστής** = ἀσπιδοφόρος, ὀπλίτης. **λογχήρης** (λόγχη, ἀραρίσχω) = λογχοφόρος, δορατομάχος. **ἐκπυρόω** - **ᾧ** = πυρπολῶ, ἐξαφανίζω. **γᾶθεν** = ἐκ θεμελίων. **ἐνδυτὰ ὄπλα** = φορετὰ ὄπλα. **Ἡφαιστόπονος** = Ἡφαιστότευκτος = ἔργον τοῦ Ἡφαιστου. **δωρήματα** = δῶρα... ἐννοεῖ ὁ Χορὸς τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ ὅποια ὁ Ἡφαιστος κατεσκεύασε κατὰ παράκλησιν τῆς Θέτιδος ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, κασσιτέρου καὶ χαλκοῦ· ὅρα παρ' Ὀμήρῳ Σ 468 κ.έ. μακρὰν περιγραφὴν τῆς κατασκευῆς καὶ διακοσμῆσεως αὐτῶν. **δαίμονες** = οἱ θεοί. **τίθημι** = καθιστῶ. **μακάριον**· κατηγ. τοῦ **γάμον**· **γάμον θ' ὕμεναίους**· χάριν ποικιλίας. **εὐπατρις** = ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας, γονεῖς **μακάριον**· ἡ λέξις σκοπίμως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου ἐν τέλει τῆς ἀντιστροφῆς, ἵνα

ἐξαρτῆ ἢ ἀντίθεσις τῆς μακαριότητος τῶν γάμων τούτων πρὸς τοὺς οἰκτροὺς δῆθεν γάμους τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐπωδῷ.

Ἐπωδὸς (1080 - 1097)

σέ δέ· ἀντιθέτως, τοῦναντίον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Θέτιν· ἢ ἀντίθεσις ἰσχυρά· ἢ σύνταξις: στέψουσι καλλικόμαν πλόκαμόν σε (σου)· καλλικόμας (-ης) πλόκαμος = πλόκαμοι τῆς ὠραίας κόμης. ὥστε μόσχον (θ.) = ὡσάν δάμαλιν· εἰς τὸ στέψουσι σε ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ αἰμάσσοντες λαιμόν σε (σου) ὥστε μόσχον (ὥστε λαιμόν μόσχου). πετραῖα ἄντρα = βραχώδη, ἀπόκρημνα ἄντρα. ὄρεῖα = ὄρεσιβιοις. ἀκήρατος = ἀγνή, ἀμόλυντος (ἐκ ταύρου). βρότειος = ἀνθρώπινος. βαλιά = παρδαλή. αἰμάσσω = κυλίω εἰς τὸ αἷμα, σφάζω. οὐ σύριγγι τραφεῖσάν (σε) = ἂν καὶ δὲν ἐμεγάλωσες εἰς τὴν μουσικὴν τῶν σουραυλιῶν. οὐδ' ἐν ροιβδή- σεσι = οὐδὲ εἰς τὰ συρίγματα. παρὰ δέ ματέρι = ἀλλὰ πλησίον τῆς μητρός σου· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οὐ σύριγγι τραφεῖσαν. γάμον· παράθ. εἰς τὸ σέ: νόμφην, σύζυγον. νυμφόκομος· παθητικῆς σημασίας = νυμφοστολισμένη. Ἰναχίδαι· οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰνάχου, πρώτου βασιλέως τοῦ Ἄργους. Ἰναχίδαι συλλήβδην καὶ οἱ Ἄργεῖοι λέγονται. γάμον νυμφόκομον Ἰναχίδαις = στολισμένη ὡς νόμφη διὰ γάμον μὲ ἓνα ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰνάχου, μὲ ἓνα ἀπὸ τοῦ ἐπιφανεῖς Ἄργεῖους. ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ (τὸ) τᾶς ἀρετᾶς πρόσωπον σθένει τι; σθένει τι = ἔχει δυνάμιν τινα. ὁπότε = καθ' ἣν στιγμὴν. ἄσπετον = ἢ ἀσέβεια. ἔχει δύνάμιν = ἰσχύει. ἃ δ' ἀρετὰ ἀμελεῖται θνατοῖς κατόπισθεν = ἢ δὲ ἀρετὴ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων στρεφόντων πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα. καὶ (ὁπότε) μὴ κοινὸς ἀγῶν βροτοῖς (ἔστι) = οἱ ἄνθρωποι δὲν καταβάλλουν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαν (διὰ τὸ ἐπέλθῃ ἠθικὴ ἐξυγίανσις). μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ = μήπως ἐπέλθῃ τῶν θεῶν ὀργή = πρὸς ἀποτροπὴν τῆς θείας ὀργῆς. ποῦ· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. τὸ τᾶς αἰδοῦς πρόσωπον· προσωποποιία.

Ἡ σύνδεσις πρὸς τὰ προηγούμενα εἶναι ἢ ἐξῆς: ἡ θυσία τῆς Ἰφ. εἶναι δεῖγμα τῆς ἠθικῆς ἐκτροπῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς θρησκευτικῆς διαστροφῆς· οὐδαμῶς πλέον φαίνεται ἀγνότης ἠθῶν καὶ εὐσεβείας· πανταχοῦ κρατεῖ καὶ βασιλεύει ἠθικὴ ἀναρχία.

τῆς θεᾶς). φυσῶσαι μαῦρον αἷμα ἀπὸ τὸν λαιμόν των, καθ' ὃν χρόνον θὰ σφάζονται ὅρα τὸν πληθ. ἀριθμὸν **χέρνιβες** — **προχύται** — **μόσχοι**· τί πλουσία καὶ μεγαλοπρεπῆς θυσία! Οὕτω θὰ εὐχαριστηθῆ ἡ μήτηρ. **τοῖς ὀνόμασι** = με τὰς λέξεις. **οὐκ οἶδ' ὅπως τὰ ἔργα σου χρῆ μ' ὀνομάσασαν εὖ λέγειν** = δὲν ξέρω πῶς πρέπει νὰ ὀνομάσω τὰ ἔργα σου, διὰ νὰ τὰ χαρακτηρίσω ἐπιτυχῶς· **ἄπως χρῆ**· πλαγ. ἐρώτησις ἐκ τοῦ οἶδα. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀγ. ἦσαν πράξεις διπλοπροσωπίας καὶ πατρός ἀστόργου καὶ ἀπάτορος. **πατρός ἃ μέλλει** (ἐνν. ποιήσῃ)· **ἃ μέλλει** = τὰ βουλεύματα· εἰς τοῦτο δ' ἀποδοτέον τὸ **πατρός**. **χὺπὸ** = καὶ ὑπὸ. **ὑπὸ τοῖς πέπλοις** = ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς πέπλους, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πέπλων· **πέπλος** ἐνδυμα γυναικῶν πλατὺ καὶ μακρόν, τὸ ὁποῖον περιεβάλλετο περὶ τὸ σῶμα καὶ ἐπορποῦτο ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ἐζώννυτο, ἐγχρωμον. **ἰδοὺ πάρεστιν ἦδε πειθαρχοῦσά σοι**· ἡ Ἰφ. παρέρχεται φέρουσα πέπλον καὶ τὸν Ὅρ. Ἡ παρούσα τοῦ μικροῦ, ἵνα συγκλονισθῆ μάλλον ὁ πατήρ, πρὸ τῆς ἀνοσίας πράξεως. **τὰ ἄλλα** = ὡς πρὸς τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἐποψιν τοῦ ζητήματος. **πρὸ τῆσδε** = πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. **τί κλαίεις**; διατί κλαίεις; λέγει ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν, ἥτις θὰ παρῆλθε με νέον προσωπεῖον ἐμφαῖνον δάκρυα, ἣ κεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ πέπλου ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν κλαιούσης. **οὐδ' ἔθ' ἠδέως ὀρᾶς** = καὶ δὲν ἔχεις πλέον χαρωπὸν τὸ βλέμμα· **ἐρείσασα** = καρφώσασα. **πρόσθ'** (= πρόσθε ὀμματος) **ἔχεις πέπλους**. **τίν' ἂν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν**; τίνα· ἀντικ. καθ' ἔξιν πρὸς τὸ κατηγορούμενον ἀρχὴν ἀντὶ νὰ εἶναι τί = ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσω νὰ ἐξιστορῶ τὰς συμφορὰς μου; **πάρα** = **πάρεστι** = εἶναι δυνατὸν. **ἅπασι**· ἀντικ. τοῦ ἀπαρεμφ. **χρησασθαι πρώτοισι**· κατηγ. **κάν** = καὶ ἐν· καὶ ἂν εἶναι εἴτε μεταξὺ τῶν τελευταίων εἴτε μεταξὺ τῶν μέσων, ὁποῦδήποτε καὶ ἂν εἶναι. Με ἄλλους λόγους, ἡ Κλ. λέγει: αἱ συμφοραὶ μου δὲν ἔχουν οὔτε ἀρχὴν οὔτε μέσον οὔτε τέλος. Τοῦτο ἀπατελεῖ τὸ προοίμιον. Τῆς Κλ. ὁ λόγος διακόπτεται ὑπὸ τοῦ Ἀγ. προσποιουμένου ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τῆς συζύγου του, συνεχίζεται δὲ ὅταν ὁ Ἀγ. ἀναγκάζεται νὰ σιωπήσῃ ἐλεγχόμενος.

β') 1127 - 1156

ὡς· ἐπιφώνημα. **εἰς ἐν ἤκατε** = εἰσθε σύμφωνοι. **σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὀμμάτων** = παρουσιάζοντες κάποιαν σύγχυ-

σιν και ταραχην εις το βλεμμα. Η σύγχυσις εξεδηλουτο αφ' ενος μεν εις τους λογους, αφ' ετερου δε εις την στασιν των γυναικων (και των του Χορου περιλαμβανομενων). **ειφ'** = **ειπε**· εις τουτο αναφερε το γενναιως (= ειλικρινως). **αν** = **α αν**. **ουδεν κελευσμου δει μ' μ'** = **με αντι μοι** = καθολου δεν εχω αναγκην διαταγης. **την παιδα την σην την τ' εμην**· μετ' εμφασσεως ειρημενα : το σπλαγγνον μας. **εα**· επιφ. σχετλιασμου. οφ' ο 'Αγ. εκπλησεται, διоти η Κλ. κამνει υπονοιας αδικαιολογητους, αλλ' εκαμε την αναφωνησιν **εα**, διоти ενοησεν οτι τα σχεδια του δεν ησαν ιδικον του αποκλειστικωδ μυστικον. **τλημονα** = τολμηρα, τραγικα. **υπονοεις** = βαζεις στο νου σου, υποφιαζεσαι. **α μη σε χρη**· ενοσειται το **υπονοειν**. **εχ' ησυχος** = μενε ησυχος, ησυχαζε. **κακεινο μοι το πρωτον αποκριαι παλιν** = και φροντισε να δωσης αλλην απαντησιν εις εκεινην την πρωτην μου ερωτησιν (στιχ. 1131). **εικοτα ην ερωταδ, εικοτ' αν κλυοις** = αν ερωταδ λογικα, ορθα, λογικα θα ακουσης. 'Ο 'Αγ. αποδιδει την αιτιαν της αστοχου απαντησεωδ του εις την ατυχη ερωτησιν της συζυγου του. **ουκ αλλ' ερωτω, και συ μη λεγ' αλλα μοι** = δεν διατυπωνω αλλην ερωτησιν και συ να απαντησης εις αυτην μονον μη λεγων αλλ' αντ' αλλων. **ποτνια** = θεια. **δαιμων τ' εμοδ** = και ο κακοδ μου δαιμων. **δυσδαιμονεδ** = δυσμοιροι. **τιδ σ' ηδικησε;** ο 'Αγ. υποκρινεται αγνοιαν της αδικιαδ, ητιδ γινεται εις την Κλυταιμηστραν, δι' αυτο και ερωταδ : ποιοδ σε εχει αδικησει ; **τουτ' εμου πευθει παρα;** τουτο ζητειδ να πληροφορηθηδ απο εμενα ; **πευθομαι** = **πυνθανομαι**. **ο νουδ οδ' αυτοδ νουν εχων ου τυχανει** = το νοημα των λογων σου (οτι δεν δικαιουμαι να εχω παραπονον, διotti κανειδ δεν με αδικει) δεν εχει κανεν νοημα. Λογοπαγγνιον. **τα κρυπτα μου** = τα μυστικα μου· η λεξιδ **κρυπτον** λαμβανεται ωδ ουσιαστ., εδ ου και η γεν. μου. **αυτο το σιγαδ (σε) και το στεναζειν (σε) πολλα εστιν ομολογουντοδ σου** = αυτη η σιωπη και ο πολυδ στεναγμοδ ειναι ομολογια της ενοχηδ σου. **μη καμηδ λεγων** = λεγε χωριδ να κουρασθηδ· ειρων· μη υποβληθηδ εις τον κοπον να ομιληδ, μη χανηδ τα λογια σου. **το γαρ αναισχυντον τι δει λεγοντα προσλαβειν τη συμφορα;** ταυτα λεγει κατ' ιδιαν ομολογαδν οτι εωδ ταρα εψευδετο. **προσλαμβανω τη συμφορα** = αποκτω κοντα εις την συμφοραν· **το αναισχυντον** = την αναισχυντιαν, τον τιτλον του αναισχυντου. **ανακαλυψω λογουδ** = θα μιλησω ορθα κοφτα, χωριδ περιστροφασ. **παρωδον αινιγμα** = υπαινιγμοδ ειρωνικοδ. **προσουδισασ**

πέδω = πρὸς οὐδας (ἔδαφος) ἔρριψας· **πέδω**· πλεονασμ. = κατὰ γῆς.
Τάνταλος· ἦτο υἱὸς τοῦ Θυέστου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀτρέως. Ὁ Ἀγαμέμνων ἐνταῦθα παρίσταται ὡς τις ὠμὸς καὶ θηριώδης φονεὺς καὶ τὸ νήπιον, ἵνα διὰ τούτου ἀποφύγη τὴν μέλλουσαν ἐκδίκησιν αὐτοῦ. Ὁ Στασίως ποιητῆς τῶν Κυπρίων ἐπῶν, λέγει: **Νήπιος δὲ πατέρα κτείναν υἱοὺς καταλείπει**. Ὁ Ὅμ. παρουσιάζει τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς ἀγαθὸν βασιλέα καὶ κρατερὸν αἰχμητὴν. Τὸν πρῶτον μετὰ τοῦ Ταντάλου γάμον τῆς Κλυτ. ἄγνωστον εἶναι ἂν ὁ Εὐριπίδης ἐπενόησεν ἀπὸ ἀνάγκην ποιητικὴν ἢ ἂν εὗρεν ἤδη ὑπάρχοντα. **τὸ Διὸς παιδε ἐμῷ τε συγγόνω**· εἶναι οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἑλ. Διόσκουροι, Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης. **μαρμαίροντε ἵπποισιν** = ἀπαστράπτοντες μετὰ κατάλευκα ἄλλογά των. Οἱ Διόσκουροι παρίστανται συνήθως ἔφιπποι ἢ ἱστάμενοι παρὰ τοὺς ἵππους των. Ὁ Πίνδαρος τοὺς ὀνομάζει **λευκοπώλους καὶ εὐίππους**. Ὁμηρικὸς τις ὕμνος λέγει αὐτοὺς **ταχέων ἐπιβήτορας ἵππων**. **ἐρρύσατό σε** = σὲ ἔσωσε, σὲ γλύτωσε (πρβλ. τὸ **ῥῦσαι ἡμᾶς**). **τάμᾳ ἔσχεσ ἀὺ λέχη** = μετὰ ἔλαβες ἐκ νέου σύζυγον.

γ') 1157 - 1190

οὐ = τότε. **καταλλαχθεῖσα** = διαλλαγεῖσα. **συμμαρτυρήσεις** = θὰ μαρτυρήσης καὶ σύ. **ἦ** = ἦν = ἤμην γυνὴ ἄμεμπτος· εἰς τοῦτο τὸ ἄμεμπτος ἀναφέρεται τὸ **περὶ σὲ σωφρονῶ εἰς Ἀφροδίτην** = εἶμαι πιστὴ σύζυγος. **αὐξω μέλαθρον** = αὐξάνα τὴν περιουσίαν τῆς οἰκογενείας. **θύραζε** = ἔξω. **θήρευμα** = ἀπόκτημα. **φλαύραν** = φαύλην = εὐτελεῖ. **ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι** = κατόπιν τῶν τριῶν παρθένων· κατὰ τὸν Ὅμηρον ἦσαν αὗται ἡ Χρυσόθεμις, Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα· οἱ κατόπιν μνημονεύουσιν Ἰφιγένειαν, Ἡλέκτραν καὶ Χρυσόθεμιν. **τλημόνως** = σκληρόκαρδα. **ῶν**· γεν. διατριβ. εἰς τὸ μιᾶς. **τά σά** = τὰς ἰδικὰς σου δικαιολογίας, τὴν ἰδικὴν σου ἀπολογία· **ἵνα λάβῃ Μενέλεως Ἑλένην**· εἶναι ἀπόκρισις εἰς τὸ: **τίνος ἑκατί νιν** (αὐτὴν τὴν μίαν) **κτενεῖς**. **καλόν γέ τοι** = ναί, εἶναι ὠραῖον ἀλήθεια· εἰρωνεία: ἄλλοι νὰ ἐγκληματοῦν καὶ ἄλλοι νὰ τιμωροῦνται ἀθῶοι. **ἀποτεῖσαι τέκνα μισθὸν κακῆς γυναικός** = νὰ πληρώσουσι τὰ τέκνα ἀντίποινα διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν ἀνθητικῆς γυναικός. **τάχιστα** = τὰ ἐχθιστα = τὰ μισητότατα (Ἑλέν.) **τοῖσι φιλτάτοις** {δοτ. ὄργαν., Ἰφιγ.}

ὠνούμεθα· ἐνεστῶς τοῦ ἐπιχειρουμένου = ζητοῦμεν νὰ ἀγοράσωμεν.
 γίγνομαι διὰ μακρῆς ἀπουσίας = ἀπουσιάζω ἐπὶ μακρόν. θρόνους =
 τὰς ἔδρας. παρθενῶνες = τὰ δωμάτια, ὅπου ἔμεναν αἱ παρθένοι. ἐπὶ
 δακρύοις = δακρύουσα. ὦ τέκνον - ὁ φυτεύσας πατήρ· ἰσχυρὰ ἀντί-
 θεσις, ἥτις ἐξάγει τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος. αὐτὸς κτανῶν, οὐκ
 ἄλλος· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. οὐδ' ἄλλη χερὶ = οὐδὲ ξένη χεiri.
 τοιόνδε μῖσος = μῖσος ἄσβεστον. ἐνδεῖ βραχείας προφάσεως =
 χρειάζομεθα μικρὰν ἀφορμὴν. χαί = καὶ αἰ. δεξόμεθα δέξιν, ἣν σε
 δέξασθαι χρεῶν = θὰ σοῦ κάμωμεν ὑποδοχὴν, ἣ ὅποια σοῦ χρειάζεται·
 σαρκασμὸς. κακῆ· εἰς ἣν σημασίαν καὶ ἡμεῖς· ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν ἐν
 Μυκῆναις φόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του. μήτ' αὐτὸς γένη (κακὸς
 περὶ ἐμέ). εἶεν = ἔστω· εἶναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγκατάθεσις μὲν
 τῶν εἰρημένων, συναφῆς δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. θύσεις σὺ δὴ παῖδα =
 ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι θὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. ἔνθα = τότε, κατὰ
 τὴν θυσίαν. τί σοι κατεύξει τάγαθόν = τί καλὰς εὐχὰς θὰ κάμῃς
 διὰ τὴν ἑαυτὸν σου. σοι, ἀντὶ τοῦ στυγῆ. νόστος πονηρὸς = περι-
 πετειώδης ἐπάνοδος. οἰκαθέν γ' αἰσχροῦς ἰῶν = ἀφ' οὗ ἀναχωρεῖς
 ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐπαισχύντως· ἐπάνοδος, τῆς ὁποίας αἰ περιπέτειαι
 καὶ τὰ βάσανα νὰ εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ αἶσχος τοῦ ἐκ πατρίδος
 ἀπόπλου· εἰρωνεῖα. ἦ τὰρ' (α) = ἦ τοι ἄρα = τότε λοιπὸν ἀσφαλῶς,
 δίχως ἄλλο. εὐφρονα ἦσομεν = εὐφρονα ἔπη ἦσομεν = θὰ ἐκστο-
 μίσωμεν εὐνοϊκὰς εὐχὰς. αὐθέντης καὶ αὐτοέντης = ὁ αὐτοουργὸς τοῦ
 φόνου. προσβλέπω τινα = ἀτενίζω τινα.

δ') 1191 - 1216

προσπίπτω τινὶ = πέφτω εἰς τὰς ἀγκάλας τινὸς = ἐναγκαλιζομαι
 τινα. ἔρχομαι τι διὰ λόγων = διαλογιζομαι τι. ἢ σκῆπτρά σοι
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ; = ἢ ἐνδιαφέρεσαι μόνον
 νὰ κινῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ σκῆπτρον καὶ νὰ ἔχῃς τὴν ἀρχιστρατη-
 γίαν; Ἐνάλογα ἔλεγε καὶ ὁ Μενέλαος πρὸς τὸν ἀδελφὸν (στίχ. 357).
 Τὸ σκῆπτρα διαφέρειν εἶναι γραφικώτατον. Κάθε εὐγενικὸν αἰσθημα
 ἐφυγαδεύθη ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, λέγει πρὸς τὸν Ἄγ. ἢ Κλ., ἔνεκα τῆς
 φιλαρχίας καὶ μόνην ἀποστολὴν νομίζεις ὅτι ἔχεις νὰ κινῆς τὸ σκῆπτρον
 ἐπιδεικτικῶς καὶ νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν· διὸ καὶ ἀποφα-
 σίζεις νὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. ὄν = ἀλλὰ τοῦτον, ἀντὶ ὅ, καθ' ἑλξιν

πρὸς τὸ δίκαιον λόγον = ἀλλὰ ποῦτο, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο μία δικαία πρότασις, ἔπρεπε νὰ εἴπης. κληρὸν τίθεμαι = βάλλω κληρὸν. ὄτου = τίνος. ἦν τότε ἐν ἴσῳ = ἦν τότε ἴσον. ἀλλὰ μὴ παρασχεῖν σε (ὑποκ.) παῖδα σὴν (ἀντικ.) σφάγιον (κατηγ.) ἐξαίρετον = κατ' ἐκλογὴν. Δαναΐδαις· δοτ. χαριστ. πρὸ μητρὸς = διὰ τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρὸς. οὐπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν = τὸν ὁποῖον ἐνδιέφερε τὸ ζήτημα. ὑπότροπος = ὑποστρέψασα, ἐπιστρέψασα. κομίζουσα = περιποιουμένη. ἀμειψαί· τοῦ ἀμείβομαι = ἀπαντῶ. τούτων· γεν. διαιρ. εἰς τὸ τι (εἴ τι). συνώζω = ἐνεργῶ ἀπὸ κοινοῦ πρὸς σωτηρίαν. λόγος = γλῶσσα, τὸ χάρισμα τῆς φωνῆς. Ὀρφεύς· υἱὸς τῆς Μούσης Καλλιόπης, μυθικὸς ἥρωας, ἦτο περίφημος ποιητὴς καὶ μουσικὸς διὰ τῆς λύρας καὶ τῆς μουσικῆς συγκινῶν καὶ μαλάσσων τὰ ἄγρια θηρία, κινῶν δένδρα· καὶ λίθους καὶ ἀναστέλλων τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν. Ἐμάλαξε καὶ αὐτὸν τὸν Πλούτωνα. ἐπάδω = ἄδω. ὁμαρτῶ τι = ἀκολουθῶ τινα. κηλεῖν τε· συνάπτεται πρὸς τὸ πείθειν (πείθειν - κηλεῖν τε). κηλῶ = θέλω, γοητεύω. ἐνταῦθ' ἂν ἤλθον = θὰ ἐχρησιμοποιοῦν αὐτὸ τὸ μέσον. παρέχω = χρησιμοποιοῦ. τάπ' ἐμοῦ σοφά = αὐτὰ ποῦ μόνον γνωρίζω, δηλ. τὰ δάκρυα, ὡς λέγει εὐθύς ἀμέσως.

ε΄) 1217-1245

ἱκετηρία = κλάδος ἐλαίας μὲ λευκὰ ἔρια περιτυλιγμένος, σύμβολον τῶν ἱκετῶν. τὸ σῶμα τοῦμόν ἐξάπτω· σέθεν ἱκετηρίαν (= ἱκετήριον κλάδον). γόνασιν = διὰ τὴν ζωὴν σου· ἡ ὅλη πρότασις παρενεθιτικὴ εἰς τὸ ἱκετεύω. ἄωρος = νέος. τὰ ὑπὸ γῆς = ὁ "Αἰθης. δοῦσα σῶμ' ἐμόν = καθίσασα. χάριτες = θωπεῖαι. ἐν δόμοισιν ἀνδρὸς = συζύγου. θάλλω = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχής. οὐμός = ὁ ἐμὸς λόγος = ὁ λόγος ἐμοῦ, ἐξ οὗ τὸ ἐξαρτωμένης = κρεμασμένης. ἀντιλάζωμαι = ἀντιλαμβάνομαι, πιάνομαι ἀπὸ κάτι. ὑποδοχαί = δεξιώσεις. δόμων· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ ὑποδοχαῖς. πόνων τιθνηοὺς ἀποδιδουῶσά σοι τροφάς = ἀνταποδίδουσα εἰς σέ τοὺς πολλοὺς κόπους διὰ τὴν ἀνατροφήν μου· τιθνηός (θάω, θηλάζω· τιθνήη = τροφός) = ὁ τρέφω. μή, (ἀποκτεινῆς) πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρός = ἱκετεύω σε δι' ὄνομα κλπ. ὠδίνω = ἔχω ὠδίνας (πόνους τοῦ τοκετοῦ)· ὠδὶς - ἴνος (θηλ.) ἐδῶ = λύπη, ἄλγος. τί μοι μέτεστι = τί σχέσιν ἔχω. Ἀλέξανδρος = Πάρις. πόθεν = πῶς ἐγινε καὶ ἦλθε (ὁ Πάρις).

ἔμματα = βλέμμα. ἴν' ἀλλὰ τοῦτο = ἵνα (εἰ μὴ τι ἄλλο) τοῦτο = ἵνα τοῦτο τοῦλάχιστον. σέθεν μνημεῖον = σοῦ φέρη ἀνάμνησιν. μικρὸς σὺ (εἶ) ἐπίκουρος φίλοις = ὥστε νὰ βοηθήσῃς τοὺς φίλους. ἰκετεύω πατὸρ κατὰ τὸ δέομαί τινος. αἰσθημά τοι τῶν κακῶν ἐγγίγνεται κὰν νηπίοις γε = καὶ τὰ νήπια ναὶ ἀσφαλῶς συναισθάνονται τὰ κακὰ. λίσσομαι = ἰκετεύω.

5') 1246 - 1275

αἰδεσαί με = σεβάσου με, σεβάσου τὴν δυστυχίαν μου. κατοίχιτρον βίον = λυτήσου τὴν ζωὴν μου. ἄντομαι = ἰκετεύω. νεοσσοῦς = τὸ νεογνὸν τῶν πτηνῶν, τὸ μικρὸ πουλάκι. ηὔξημένη = ἀνεπτυγμένη. πάντα λόγον = ὅ,τι εἶχα νὰ εἶπω. συντεμουσα ἐν = συντομεύσασα εἰς ἐν σημεῖον. νικήσω = θὰ νικήσω, θὰ πείσω. τὰ νέρθε = τὰ κάτω, τὰ ἐν Ἄδου. οὐδέν (ἐστὶ) = δὲν ἀξίζουσι τίποτε. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν = προτιμότερον νὰ ζῆ κανεὶς κακῶς παρά νὰ ἀποθάνῃ καλῶς. Ἀντιθέτως ὁ Αἴας ἐν τῷ φερωνύμῳ δράματι τοῦ Σοφοκλέους λέγει : ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέαι τὸν εὐγενῆ χρῆ. Εἰς ἄλλας τραγωδίας ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὰς περιστάσεις ἔχει διαφορετικὴν ἀντίληψιν διὰ τὴν ζωὴν λέγων : τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρεῖσσόν ἐστι κατθανεῖν· τὸ γὰρ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται. Τὸ ὀρέμφυτον τῆς ζωῆς ἐξεγείρεται καὶ αἰ πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἰκεσίας συντρίβουσι τὴν καρδίαν μας. Εἶναι ὠραία ἡ ζωὴ, λέγει, ὁ Ἄδης εἶναι φοβερός, με τρομάζει. Χιλιάκις προτιμότερα εἶναι ἡ ζωὴ δυστυχισμένη ἢ ἐνδοξος θάνατος. Τόσον γλυκεῖα εἶναι ἡ ζωὴ. Ὁ Ἀχιλλεὺς παρ' Ὀμήρῳ λέγει ὅτι θὰ ἐπρότιμα νὰ θητεύῃ παρ' ἄλλῳ παρὰ νὰ ἀνάσῃ ὅλων τῶν νεκρῶν. ὦ τλήμων = ὦ ἀθλία. ἀγῶν μέγας ἦκει = φοβερός διαπληκτισμὸς ἔχει γίνεαι, προκληθῆ. Ὁ Χορὸς μετὰ πάντοτε μακρὸν κάπως λόγον λέγει διστιχον, δι' οὗ ἐκφράζει τὴν γνώμην του. συνετός εἰμι τὰ οἰκτρὰ = ἐννοῶ τὰ προκαλοῦντα οἰκτον, συμπάθειαν. μαινοίμην ἄν (ἐνν. εἰ μὴ φιλοῖην). δεινῶς ἔχει μοι = ἡ θέσις μου εἶναι πολὺ δύσκολος. ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὴν θυσίαν. δεινῶς - δεινῶς· διὰ τῆς ἐπαναδιπλώσεως ἐξαιρεῖ τὸ δύσκολον τῆς θέσεώς του· πρβλ. ὡς πρὸς τὴν ἐννοιαν τὸ ἡμέτερον : μπρὸς γκρεμὸς καὶ πίσω βράχος. ὄσον (ἐστὶ) στρατεύμα ναύφρακτον = ναυτικὸν στρατόπεδον. ὄσοι τ' (εἰσὶ) ἀνακτες χαλκῶν ὄπλων = ὀπλιται

(ὕποκ.). **νόστος** = ἀπόπλους. **πύργος** = τὰ πυργωτὰ τεῖχη. **ἔξαι-
ρῶ** = κυριεύω. **βάθρον Τροίας** = ἡ καθέδρα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Τροίας.
Ἄφροδιτή τις· τὸ τις κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει· **Ἄφροδιτή**· κατὰ
συνεκδοχὴν = ἐπιθυμία. **ἄρπαγαι λέκτρων Ἑλληνικῶν** = ἄρπαγαι
Ἑλληνίδων συζύγων. **οἱ** = οὗτοι λοιπόν. **λύω θέσφατα**· κατὰ τὸ λύειν
νόμους = δὲν ἐκτελῶ τὴν θέλησιν. τὸ **βουλόμενον** = ἡ βούλησις. **ἦ·
δοτ.** χαριστ. **δεῖ** = εἶναι ἀνάγκη. **τούτου** = ταύτης τῆς ἀνάγκης, εἰς
ταύτην τὴν ἀνάγκην. **ἤσσοιες καθέσταμεν** = ἔχομεν ὑποκύψει. **συ-
λῶμαι λέκτρα** = ἀπαγυμνώνομαι ἀπὸ τὴν σύζυγον, μοῦ ἀρπάξου τὴν
σύζυγον.

Λέγων πάντα ταῦτα ὁ Ἄγ. παρουσιάζεται πλέον ὡς μέγας πα-
τριώτης ἐμπεποτισμένος ἀπὸ τὴν πανελλήνιον ἰδέαν. Ὁ Ἄγ., ἀφ' οὗ
ἀπελογίθη εἰς τὰς ἐπιθέσεις Κλ., Ἰφ., Χοροῦ, καταλείπει τὴν ὀρχήστραν,
ἐν ᾧ τὸ θέατρον ἀντηγεῖ ἀπὸ τὸν ἀπελπιν θρήνον Κλυτ. καὶ Ἰφιγενείας.

Τὸ τμήμα 1098 - 1275 τὸ διαλογικὸν ἀποτελεῖ τὸ Δ' ἐπεισόδιον
καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ε' πρῶξιν σημερινῆς τραγωδίας. Τελειώνει
μὲ τὴν ῥητὴν δήλωσιν τοῦ Ἄγ. ὅτι ὀφείλει νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρην. Τῶν
θεατῶν τὴν ψυχὴν συνέχει ἔλεος καὶ φόβος ἀπὸ τὴν θυσίαν τὴν ἐπικει-
μένην. Ἄλλ' ἄς ἀκοῦσωμεν τοὺς θρήνους καὶ τὰς ἀρὰς τῆς Ἰφιγενείας
ἐν τῇ ἐφεξῆς μονωδίᾳ.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1276 - 1335)

ΜΟΝΩΔΙΑ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ (1276 - 1311)

οἱ (ἐπιφ. σχετλ.) **ἐγῶ** = οἶμοι = ὀιμέ. **μέλεος - α - ον** = δυσ-
τυχῆς. **θανάτου**· γεν. αἰτίας. **σέ**· ἀνάφερε εἰς τὸ παραδούς. **ταυτὸν**
μέλος τύχης πέπτωκεν εἰς ἄμφω = τὸ ἴδιον μέλος τῆς τύχης ἔχει
πέσει, λάχει καὶ εἰς τὰς δύο· τὸ ἴδιον μοιρολόγι λέγε : οἱ ἴγῶ οἱ ἴγῶ.
νάπος νιφόβολον = φάραγξ χιονόβλητος. **ἔθι** = ἔπαυ. **ἔβαλε** = ἐπέ-
ταξε, ἐξέθηκε. **βρέφος**· ἀντ. **ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας** = ἀποχω-
ρίσας μακρὰν ἀπὸ τὴν μητέρα. **ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι** = ἐπὶ μοίρᾳ
θανασίμῳ = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀποθάνῃ. **Πάριν**· ἐπέξῃγησις τοῦ ἀνω-
τέρῳ : **βρέφος ἀπαλόν**. **Φρυγῶν πόλις** = τὸ Ἴλιον. **ὠφελεῖ** (Πρία-
μος). **οἰκίζω** = ἐγκαθιστῶ τινα. **τὸν τραφέντα ἀμφὶ βουσί** = τὸν

τραφέντα μέσα στα βώδια. **βουκόλον**· κατγγ. **θάλλων** = θαλερός. **χλωρός** = τρυφερός. **ροδόεντα ἄνθη** = ἄνθη ρόδων.

Ἡ μάντις Κασσάνδρα, ἡ κόρη τοῦ Πριάμου, κατὰ τινες μύθους, εἶχε προφητεύσει, ὅταν ἐγεννᾶτο ὁ Πάρις, ὅτι οὗτος θὰ γίνῃ ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος του καὶ δι' αὐτὸ ἐπέμενε νὰ φονευθῆ τὸ βρέφος, ἵνα ἀποτραπῆ τῆς πατρίδος ὁ ὄλεθρος. Κατ' ἄλλους μύθους, ἡ Ἐκάβη, ἔχουσα ἐν τῇ κοιλίᾳ τὸν Πάριον, εἶδε καθ' ὕπνου ὅτι ἐγέννησε δαυλόν, οἱ δὲ ἐξηγγηταὶ τῶν ὀνειρώων, προβλέποντες ὅτι τὸ παιδίον, ποὺ θὰ γεννηθῆ, θὰ γίνῃ ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος, ἠξίωσαν τὸν φόνον αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πριάμος ἀντὶ νὰ τὸ φονεύσῃ τὸ ἐξέθηκεν εἰς χαράδραν τῆς Ἰδης, ὅπου ποιμένες, εὐρόντες αὐτὸ, τὸ ἀνέθρεψαν. Ὑστερον ὁ Πριάμος ἀναγνωρίσας τὸ ἐδέχθη πάλιν εἰς τὴν οἰκογένειάν του παρὰ τὰς ἀποτροπὰς τῆς Κασσάνδρας. Ὁ Πριάμος φανταζόμενος αὐτὸν ὡς βουκόλον καὶ ὄχι ὡς βασιλόπαιδα, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὰ λιβάδια τῆς Ἰδης, ἵνα βόσκη τοὺς βοῦς, καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν πρὸς κατοικίαν θέσῃ κοντὰ εἰς τὰς γνωστὰς κρήνας.

ὕακινθινα ἄνθη· ὕακινθος, ὠραῖον εὐώδες ἄνθος.

Ἡ λεπτομερὴς περιγραφή τοῦ θελκτικοῦ καὶ εἰδυλλιακοῦ τοπίου γίνεται, ἂν καὶ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς βαρῆως πενθούσης Ἰφιγένειας, κατὰ τὸν τύπον τῶν μονωδιῶν τοῦ Εὐριπίδου καὶ ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ τραγικοῦ φυσιολάτρου νὰ περιγράψῃ εἰδυλλιακὰ τοπία.

ἔνθα = ἐκεῖ. **Ἑρμῆς** = ὁ Ἑρμῆς. Ὁ Ζεὺς ὄρισας διακτητὴν τὸν Πάριον ἔστειλε τὸν Ἑρμῆν νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἰδην τὰς ἐριζούσας τρεῖς θεάς. **τρυφῶ ἐπὶ πόθῳ** = καμαρώνω διὰ τὰ ἐρωτικὰ φίλτρα. **εὐναῖσι βασιλίσιν Διὸς ἄνακτος** = ὡς βασιλικὴ σύνευνος τοῦ Διός· τὸ **βασιλίσιν** εἶναι ἐπίθετον. **ἐπὶ κρίσιν ἔριν τε, θάνατον**· ἐκφράζουσι τὸ τελ. αἵτιον. **κρίσιν... ἔριν καλλονᾶς**· προθύστερον. **στυγγός** = φρικτός, ἀπαισίος. **ἐμοί**· δοτ. ἀντικ. ἢ ἡθικὴ = διὰ τὸν θάνατον δὲ τὸν ἰδικόν μου. Ἐφεξῆς ἡ σειρά: **φέροντα Δαναΐδαισι πρὸς Ἴλιον πομπάν, ἄς (ἤς) πομπῆς προθύματα ἔλαχεν Ἄρτεμις κόραν**.

β') 1312 - 1335

δυσελένα = δυσελένη = ἡ παλιό - 'Ελένη, ἡ βρωμο - 'Ελένη. **πικράν ἰδοῦσα** = ἀφ' οὗ μὲ ἐφαρμάκωσε· πρὸς τὸ **δυσελέναν** πρβλ. **δύσπαρις, αἰνόπαρις. φονεύομαι - διόλλυμαι**· ἐπαναδίπλωσις ἔχουσα ποικιλίαν, διότι τὴν ἀφόρητον αὐτὴν ἔννοιαν δὲν τὴν χωράει ὁ νοῦς της. **ἀνοσίου πατρός**· διότι φονεύει τὸ ἴδιον τέκνον. **πρύμναι ναῶν**. περίφρ. = **νῆες. χαλκεμβολάδες** = ἔχουσαι χαλκᾶ ἔμβολα· ἀναχρονισμός. **ἐλάτα** (ἡ) = ναῦς, στόλος (ἐκ ξύλου ἐλάτης)· συνεκδοχῆ. **πομπαῖος** = ὁ πέμπων, ὁ συνοδεύων· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ εἰς **Τροίαν**. **ἐλάταν πομπαίαν** εἶναι παράθεσις εἰς τὸ **πρύμνας ναῶν** = στόλον ποῦ θὰ συνώδευε τοὺς "Ελληνας εἰς τὴν Τροίαν· ἡ σειρά : **ἄδε Αὐλῆς μῆ μοι ὦφеле δέξασθαι εἰς τούσδ' ὄρμους πρύμνας ναῶν χαλκεμβολάδων, ἐλάταν πομπαίαν εἰς Τροίαν**. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρά ἔχει ὡδε : **μηδ' (ὦφеле) Ζεὺς πνεῦσαι ἀνταίαν πομπᾶν Εὐρύπῳ. πομπῆ** = ὁ συνοδεύων ἄνεμος, ἡ αὔρα. **ἀνταῖος** = ἐναντίος. **Εὐρύπῳ**· δοτ. τοῦ τόπου. **μειλίσσων αὔραν** = γλυκεῖαν αὔραν στέλλων. **ἄλλαν** = διάφορον. **λαίφρεσι θνατῶν** = εἰς τὰ ἰστία τῶν θνητῶν. **χαίρειν**· θὰ νοήσωμεν πρὸ αὐτοῦ τὸ **τοῖσι μὲν κατ' ἀναλογίαν** πρὸς τὸ κατωτέρω **τοῖσι δέ· τοῖσι μὲν χαίρειν** = ὥστε ἄλλα μὲν πλοῖα νὰ χαίρουν. **τοῖσι δέ λύπαν** = εἰς ἄλλα δὲ λύπην· **τοῖσι δέ ἀνάγκαν** = ἀνωτέραν βίαν· **τοῖσι δ' ἔξορμᾶν** = εἰς ἄλλα δὲ νὰ ἀποπλέουν. **στέλλειν** (τὰ ἰστία) = νὰ μαζεύουν τὰ πανιά. **μέλλειν** = νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλου. Ἡ ἔννοια : ἐξαποστέλλει ὁ Ζεὺς ἐκάστοτε εἰς τὰ πλοῖα διάφορον αὔραν μὲ διάφορα ἀποτελέσματα· οὕτως εἰς ἄλλα μὲν ἡ αὔρα εἶναι γλυκεῖα, δι' ἄλλα δὲ φαρμακερῆ, ὥστε νὰ ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἀνωτέραν βίαν (**ἀνάγκαν**), ἄλλα νὰ ἀποπλέουν, ἄλλα νὰ διπλώνουν τὰ πανιά, ἄλλα νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλου· ὅρα τὴν παρήχησιν : **πομπαίαν - ἀνταίαν** καὶ τὴν ἐπαναδίπλωσιν : **τοῖσι μὲν, τοῖσι δέ** κ.λ.π. **γένος ἀμερίων** = γένος τῶν ἐφημέρων, οἱ ἐφήμεροι ἄνθρωποι. **πολύμοχος** = πολυβασανισμένος. **τὸ χρεῶν** = ἡ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχής· τὸ τι κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ **δύσποτμον**. **ἰὼ τιθεῖσα**· ἐπιφώνησις· **τιθεῖσα** = προκαλοῦσα. **πάθεα** = συμφοραί. **ἄχρα** = λύπαι, φαρμάκια. Ἡ πρωταρχικὴ αἰτία ὅλων τῶν εἰς τοὺς "Ελληνας προσγενομένων κακῶν εἶναι ἡ 'Ελένη.

Τὸ τμήμα 1283 - 1335 ἐπέχει θέσιν Δ' στασίμων, εἶναι λυρικόν, μονωδία τῆς Ἰφιγενείας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ ἀλλήτοῦ, καλεῖται δὲ ἢ μονωδία θρηνησ ἀπὸ σκηνηῆς. Εἰς τὴν μουσικὴν ἀπηχεῖ τῆς παρθένου ὁ θρηνησ. Τὸ μέλος τῶν τοιούτων λυρικῶν ἁσμάτων ἐφυχαγώγει τοὺς θεατάς. Εἰς τὴν μονωδίαν ταύτην πρὸς τοῖς ἄλλοις σημειωτέα ἢ ἐπαναδίπλωσις, ἣτις πράγματι μαίνεται: ἰὼ - ἰώ, Ἰδαῖος - Ἰδαῖος, ἐλέγετο - ἐλέγετο, ᾧ μᾶτερ - ᾧ μᾶτερ, πικρᾶν - πικρᾶν, ἀνοσίοισιν - ἀνοσίου, ἢ πολύμοχθον - ἢ πολύμοχθον, ἰὼ - ἰώ, μεγάλα - μεγάλα. Ἡ Ἰφιγένεια ἔχει χάσει κάθε ἐλπίδα. Ἀλλὰ τί γίνεται ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ τὰς ὑποσχέσεις του; Τοῦτο θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1336 - 1474)

α') 1336 - 1368

ὄχλος ἀνδρῶν = πλήθι στρατοῦ. τὸν γε τῆς θεᾶς παῖδα (εἰσορῶ). ᾤ·δοτ. χαριστ. διαχαλῶ = ἀνοίγω. μοι = πρὸς χάριν μου; παρακαλῶ. δμῶες = ὑπηρεταί. ὡς τί δή; = διατί τάχα; τὸ δυστυχῆς τῶν γάμων = ἡ ἀποτυχία τῶν γάμων, ὁ ματαιωθεὶς γάμος. Αἱ ἀντιλαβαὶ χαρακτηρίζουν τὴν ἐπίτασιν τῆς διεγέρσεως. Ὁ διάλογος γίνεται γοργότερος καὶ ζωηρότερος. οὐκ ἐν ἀβρότητι κείσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα = μὲ τὸ νῦν κατάντημά σου δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ δείξης λεπτότητα καὶ ἀβρότητα τρόπων. πεπτωκότα· ἢ μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς κύβους. μίμνω = μένω. οὐ σεμνότητος ἔργον = δὲν ἔχει τὴν θέσιν τῆς ἢ αἰδημοσύνης. ἦν δνώμεθα = ἂν ὠφελθῶμεν, ὀνίναμαι = ὠφελῶμαι. Ἔρχεται ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ὁποῖου (τάλαινα) προαισθανόμεθα κάτι τὸ σοβαρὸν. οὐ ψευδῆ θροεῖς· ὁ χαρακτηρισμὸς σου εἶναι ὀρθός, διότι πραγματικὰ εἶμαι τάλαινα. δεῖν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται = φοβερὰ βοή ἀκούεται μέσα εἰς τοὺς Ἀργεῖους. τὴν βοήν σῆμαινέ μοι = δίδε ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν βοήν. πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγων = αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶπες εἶναι κακὸν σημεῖον διὰ τὴν εἰδησὶν πού φέρνεις (βοᾶται)· ἐκ τοῦ δεινὰ ἀμφὶ σῆς παιδὸς διαισθάνεται ὅτι ἡ βοή εἶναι κακὸν προμήνυμα. ὡς χρεῶν σφάζαι νιν· φαίνεται ὅτι ὁ στρατὸς ἔλαβεν ἐν τῷ μεταξὺ γνῶσιν τοῦ χρησιμοῦ καὶ τῆς δυστροπίας τοῦ Ἀγ. ἐς θόρυβον ἐγώ τοι καυτὸς ἤλυθον = καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐξετέθην εἰς θορυβώδεις

ἀποδοκιμασίας. **λευσθῆναι πέτροις** = νὰ λιθοβοληθῶ· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ **ἤλυθον ἐς θόρυβον**. Ὁ ὄχλος ἀποδοκιμάζων ἡξίου τὸν λιθοβολισμόν του. **μῶν = μὴ οὖν. σῶζων**· ἐνεστώσ τῆς προσπαθείας. **ἐχθρός**· ὁ στρατὸς ἦτο δυσμενής, διότι εἶχε τὴν αὐτὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν αὐτὸν φιλοπόλεμον ὄργασμόν. **δι' ἅρ' ὀλώλαμεν**· τμησίς = διαλώλαμεν ἄρα. **γάμων ἤσσονα ἀπεκάλου** = με ἀπεκάλου ὄργανον τῆς μνηστῆς· τοῦτο ἦτο ὕβρις. **εὖνις = σύζυγος. ἐπέμψατο = μετεπέμψατο.** **κ' Ἀργόθεν = καὶ Ἀργόθεν. νικῶμαί τινος**· ἐλέχθη κατὰ τό: **ἠπτώμαί τινος. κεκραγμός = κραυγαί. τὸ πολὺ = τὸ πλῆθος, ὁ ὄχλος.** **κακὸν δεινόν** (ἔστι) = εἶναι φοβερόν κακόν. Δυσμενῶς ἐκφράζεται ὁ Εὐριπ. διὰ τὴν ὀχλοκρατίαν. **ἀρήγω = βοηθῶ (ἀρωγή).** **μαχεῖ**· β' ἐνικ. μέλλ. τοῦ μάχομαι. **ὄναιο τῶν φρενῶν** = νὰ χαρῆς τὰ εὐγενικά σου αἰσθητά. **ὀνησόμεθα = θὰ χαροῦμε· θὰ χαροῦμε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἰφηγ. ὁ Σισύφου γόνος** = ἡ σπορά τοῦ Σισύφου, δηλ. ὁ Ὀδυσσεύς. Ἡ μυθολογία θέλουσα νὰ συνδέσῃ τοὺς δύο πανούργους ἥρωας ἔδωκε πατέρα εἰς τὸν Ὀδυσσεά τὸν Σίσυφον. **ἴδια πράσσω... ταχθεῖς ὑπο** = ἐνεργῶν ἐξ ἀτομικῆς του πρωτοβουλίας ἢ κατ' ἐντολήν τοῦ στρατοῦ. **αἰρεθεῖς ἐκῶν = ἐκλεγείς τῇ ὑποδείξει του. πονηράν γ' αἵρεσιν** (αἰρεθεῖς) = ναὶ κάποια πονηρὰ ὑστεροβουλία ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἐκλογὴν. **μιαίφρονεῖν**· δηλ. νὰ διαπράξῃ μιὰρὸν φόνον. **ἔχω = ἐμποδίζω. ἄγω = ἀπάγω. δηλαδὴ = προφανῶς. ξανθῆς ἐθειρῆς** ἀρπάσας). **ἔθειρα καὶ ἔθειραι = τρίχες, κόμη· ἀντέχομαι τινος = κρατιέμαι ἀπὸ κάποιον. ὡς = διότι. τοῦδ' εἵνεκα = ὅσον ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτοῦ (ἐὰν δηλ. τὴν πιάσω σφιχτά). ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτό γ' ἤξει = ἀλλ' ὅμως τὸ πρᾶγμα θὰ καταλήξῃ εἰς τοῦτο, δηλ. εἰς τὴν σφαγὴν. Ὁ Ἀχιλλεὺς βλέπει τὴν θυσίαν, ἣν ὁ στρατὸς στασιάζας ἀξιοῖ, ἀναπόφευκτον παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασίν του.**

β') 1369 - 1401

εἰσακούσατε· σὺ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς. μάτην θυμοῦμαι = ἄνευ λόγου, ἀδίκως ὀργίζομαι. **καρτερῶ τὰ ἀδύνατα = ἐπιμένω εἰς τὰ ἀδύνατα. προθυμίας**· γεν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ αἰνεῖσαι (ἐπαινέσαι) = διὰ τὴν καλὴν του διάθεσιν. **διαβάλλομαι τινι = γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. πλέον πράττω = κατορθώνω. οἶα εἰσηλθὲν μ' ἐννοουμένην = ποῖα σκέψεις μοῦ ἤλθαν, ὅταν ἐβασάνιζα τὸ πρᾶγμα. κατθανεῖν μοι**

δέδοκται · ὁ στρατὸς ἔχει ἀποφασίσει τὴν θανάτωσίν μου. **μοι** · δοτ. ἀντιχαρ. **παρήμι τὸ δυσγενές ἐκποδῶν** = παραμερίζω, βγάζω ἀπ' τῆ μέση κάθε ταπεινὸν αἴσθημα. **ὡς** · εἰδικός. **ἡ μεγίστη** = ἡ ἰσχυροτάτη. **κάν ἐμοί** = καὶ ἐν ἐμοί. **πορθμὸς νάων** = ἡ διαπεραίωσις τῶν πλοίων. **τὰς μελλούσας γυναῖκας** = τὰς γυναῖκας τοῦ μέλλοντος. **τείσαντες** = τιμωρήσαντες. ὁ **Ἑλένης ὄλεθρος** · περίφρασις = ἡ χαμένη Ἑλένη. **ρύσομαι** = θά σώσω. **κλέος μου μακάριον γενήσεται** = ἀθάνατος θά εἶναι ἡ δόξα μου, ὡς ἐλευθερωτρίας τῆς Ἑλλάδος. **καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμοί φιλοψυχεῖν χρεῶν** = ἀλλὰ ἔχω πρὸς τοῦτοις καὶ ἄλλον λόγον νὰ μὴ ἀγαπῶ τὴν ζωὴν μου. **πᾶσι Ἑλλησι** · δοτ. χαριστ. **ἔτεκές με κοινὸν** (δηλ. ἀγαθόν) · κατηγορ. **ἐρέτμ' ἔχοντες** = ἐρετμὰ ἔχοντες = κωπηλάται. **ἐρετμὸν** (ἐρέσσω) = κώπη. **ἡ ἐμὴ ψυχὴ** = ἡ ζωὴ μου. **μι' οὔσα** = ἐγὼ δὲ μὲ μίαν ζωὴν, πού ἔχω· **ἀλλὰ μυρίοι - ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὔσα** · ὁ συλλογισμὸς ἀπὸ τοῦ μείζονος. **κάπ' ἐκεῖνο** = καὶ ἐπ' ἐκεῖνο = καὶ εἰς ἐν ἄλλο, τὸ ἐξῆς. **διὰ μάχης μολεῖν** = διὰ μάχης ἐλθεῖν = **μαχέσασθαι**. **κρείσσων** (ἐστί) · σύντ. προσωπικὴ ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου · **κρείσσόν** (ἐστί) ἕνα ἄνδρα ὁρᾶν φράος (= ζῆν) ἢ μυρίας γυναῖκας. Πρὸς τὴν ἔννοιαν πρβλ. τὰ ἐν Ἰφιγ. ἐν Τ. : **ἄνθρωπ μὲν ἐκ δόμων θανάτων ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ**. **ἐμποδῶν γενήσομαι** = θά ἐμποδίσω. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **ταῦτα** = ἡ θυσία μου. **μνημεῖα** · ὡς καὶ παρ' ἡμῖν τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου στρατιώτου. **διὰ μακροῦ** = ἐπὶ μακρὸν χρόνον. **οὔτοι** · καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ **παῖδες** ἀντὶ **ταῦτα**· καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸ **ταῦτα** 1398 = αὐτὰ θά εἶναι τὰ παιδιὰ μου. **τὸ μὲν** = τὸ βαρβαρικόν. Οἱ Ἕλληνες ἔχοντες συνείδησιν τοῦ ὑπερτέρου πολιτισμοῦ τῶν κατεφρόνου ὡς βαρβάρους πάντας τοὺς μὴ Ἕλληνας καὶ εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ ἄρχωσιν ἐκεῖνων ταυτίζοντες βαρβάρους καὶ δούλους.

Ἡ Ἰφιγένεια ἀπροσδοκῆτως μετεστράφη ἐλευθέρα ἀπὸ φόβον καὶ ὑψηλόφρων, ὑπερήφανος ἐν τῇ φιλοπατρίᾳ της, λαμβάνει τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνῃ ὑπακούουσα εἰς τὴν ἐθνικὴν φωνὴν πού τὴν καλεῖ νὰ προασπίσῃ τῆς πατρίδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. Ἡ πανελλήμιος ἰδέα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν ψυχὴν της.

γ') 1402 - 1432

τὸ σὸν = ἡ ἰδικὴ σου στάσις. **γενναίως ἔχει** = εἶναι εὐγενικὴ.

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεᾶς = ἡ θέλησις ὅμως τῆς τύχης καὶ τῆς θεᾶς. **νοσεῖ** = δὲν εἶναι δικαία, ὀρθή. Ὁ Χορὸς θαυμάζει τὴν γενναιοψυχίαν τῆς κόρης, αἰτιᾶται δὲ τὴν τύχην καὶ τὴν θεάν. **νοσεῖ**· μεταφορικῶς κεῖται. Ὁ Εὐριπίδης κακίζει τοιούτους θεοὺς ζητοῦντας ἀνθρωποθυσίας· ἡ θεὰ ζητοῦσα τὴν θυσίαν εἶναι ἠθικῶς ἐπιλήψιμος· ἡ κόρη ἔχει εὐγένειαν ἀνεπίληπτον. **τίθημι μακάριον** = καθιστῶ εὐτυχῆ. **σοῦ μὲν, Ἑλλάδος δέ**· γεν. τῆς αἰτίας. **ἀπολείπω** = ἀφήνω κατὰ μέρος. **τὸ θεομαχεῖν** = ἡ θεομαχία, ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς θεᾶς. **ὃ σου κρατεῖ** = τῆς ὑποίας πλήρης· εἶναι ἡ ψυχὴ σου. **ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ τὰναγκαῖά τε** = ἐσκέφθης, ὅπως σοῦ ὑπηγόρευεν ἡ λογικὴ καὶ ἡ ἀνάγκη. **μᾶλλον ἐσέρχεται με πόθος σῶν λέκτρων** = ὁ πόθος νὰ σὲ ἀποκτήσω σύζυγον γίνεται δυνατώτερος, αὐξάνει, ἐπιτείνεται. **φύσις** = χαρακτήρ. **ὄρα δέ** = κοίταξε δὲ (αὐτὰ ποὺ θὰ σοῦ εἶπω). **ἄχθομαι** = φέρω βαρέως. **ἴστω Θετίς** = μάρτυς μου ἡ Θετίς. **ἄθρέω - ῶ** = προσέχω. **κακόν**· οὐσιαστ., **δεινόν**· ἐπίθ. Ὁ Ἀχιλλεὺς θίγει τὴν ἀνθρωπίνην χορδὴν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωὴν, ἥτις εἶναι ἔμφυτος εἰς πάντα ἄνθρωπον. **οὐδὲν οὐδὲν**· εὐλαβουμένη = χωρὶς καθόλου νὰ συστέλλωμαι πρὸ οὐδενός. **ἡ Τυνδαρίς παῖς** = ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω = ἡ Ελένη. **ἀρκεῖ τιθεῖσα**· ἡ σύνταξις προσωπικὴ ἀντὶ ἀπροσώπου· **ἀρκεῖ τιθέναι** = ἀρκεῖ ὅτι ἡ Ἑλ. προκαλεῖ. **διὰ τὸ σῶμα** = διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος. **μάχας - φόνους**· ἐν διὰ δυοῖν = φονικὰς μάχας. **ἦν δυνώμεθα**· ὁ πληθ. διότι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ συμβάλῃ εἰς τοῦτο συντελεῶν εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας. **λήμα**· παρὰ τὸ **λάω** = θέλω (**αἱ δὲ λῆς**) = θέλησις, ψυχὴ, καρδία. **ἄριστος** = εὐγενέστατος. **οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο λέγειν** = δὲν δύναμαι νὰ ἀντιλέγω εἰς τοῦτο. **γενναῖα φρονεῖς** = ἔχεις εὐγενῆ αἰσθηματά. **τί γὰρ τάληθές οὐκ εἶποι τις ἄν** ; = διότι διατί νὰ μὴ ὁμολογῇ τις τὴν ἀλήθειαν ; Ὁφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅσον καὶ ἄν ἀντίκειται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου. **μεταγνοίης ἄν τάδε** = δύνασαι νὰ ἀλλάξῃς αὐτὰς τὰς σκέψεις. **ὡς ἄν οὖν εἰδῆς τάπ' ἐμοῦ** = γιὰ νὰ ἐννοήσῃς λοιπὸν τὴν εἰλικρινεῖαν τῶν λόγων μου. **τάδ' ὄπλα** = τοῦσδε τοὺς ἐνόπλους (τοὺς συνοδεύοντας αὐτόν, οὓς δεικνύει). **ὡς οὐκ ἐάσω** = μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ σὲ ἀφήσω. **χρῶμαι τοῖς λόγοις τινός** = συμμορφῶνομαι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τινός. **ἄφροσύνη** = ἀπὸ ἄγνοιαν (τῆς φρίκης τοῦ θανάτου). Ὁ Ἀχιλλεὺς θαυμάζων τὸ ἦθος τῆς ἡρώιδος δηλώνει ὅτι θὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς θυσίας.

δ') 1433 - 1474

πρόφρασις = ἀφορμή. παῦσαι με μὴ κἀκίζε = παῦσαι κακί-
 ζουσα με = μὴ κἀκίζέ με = μὴ με ἀποθαρρύνῃς. Ἡ Κλ. ὑπολαβοῦσα τὸ
 κακίζειν ὡς ὑβρίζειν, ὀνειδίζειν, λέγει οὐδὲν ἀδικήσει = δὲν θὰ ἀδι-
 κηθῆς καθόλου, δὲν θὰ πάθῃς κακόν. τριχός· γεν. τῆς ὕλης. ἀμπέχο-
 μαι· ἄορ. ἡμπεσχόμην· ἀμπίσχη· ὑποτ. ἄορ., β' πρόσωπον = ἐνδύο-
 μαι, φορῶ (ὄρα ἀμπέχονον). τί τόδ' εἶπας; τί ἐστι τόδε, ὃ εἶπας;
 ἀπολέσασά σε· ὁ λόγος, διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Ἴφιγ. 1441, συνεχίζεται
 ἐν 1442, ἀφ' οὗ ἡ σύνταξις μετεβλήθη: ἀντὶ ἀπολέσασά σε πενήθσω.
 οὐ σύ γε (ἀπόλεσας). κατ' ἐμέ = ἐξ αἰτίας μου. ἦμιστα (δεῖ πεν-
 θεῖν) = ἐλάχιστα, οὐδαμῶς χώννυται τύμβος = ἐγείρεται τάφος. νο-
 μίζεται = συνηθίζεται, συνήθως ἐγείρεται. βωμὸς θεᾶς τῆς Διὸς
 μόρης (ἔσται) μοι μνημά γε — ναί (λέγω εὐ) ὡς εὐτυχοῦσα
 Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις = διότι καὶ ἡ τύχη μου εἶναι λαμπρὰ καὶ γίνο-
 μαι καὶ εὐεργέτις τῆς Ἑλλάδος. Πράγματι θὰ εὐεργετήσῃ τὴν Ἑλλάδα,
 διότι καὶ τὸν ἀπόπλουον θὰ διευκολύνῃ καὶ θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς
 ὕβρεις τῶν βαρβάρων διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. σέθεν
 = σοῦ = περὶ σοῦ ἢ κασιγνήταισί (σου) = εἰς τὰς ἀδελφάς σου.
 ἐξάπτω = περιβάλλω. χαίρειν γε = ναί, μάλιστα, χαίρετίσματα.
 ἄνδρα· κατηγ. προληπτικόν = ὥστε νὰ γίνῃ ἄνῃρ. προσέλκομαι =
 περιπτύσσομαι. ὅσον εἶχες = ὅσον ἠδύνασο. ἔστι (τι) ὅτι δρῶσα
 κατ' Ἄργος φέρω σοι χάριν = σέ εὐχαριστῶ. πατέρα τὸν ἄμῶν
 μὴ στύγει πόσιν τε σόν· ἡ κόρη ἀμνησίκακος ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῆς
 σημειώσον τὴν παρήχησιν τοῦ δ. δεινοῦς ἀγῶνας διὰ σέ δεῖ κεί-
 νον δραμεῖν· ὑπαινίσσεται τὸν φόνον τοῦ Ἄγ., εἰς ὃν θὰ προβῆ.
 Ἑλλάδος· ἐπίθετον. δόλω δέ = ἀλλὰ δολίως. ἀγεννώως = πρόσ-
 τυχα. εἶσιν ἄξων = θὰ ἔλθῃ νὰ με ὀδηγήσῃ. πρὶν σπαράσσεσθαι
 κόμης = πρὶν με πιάσουν καὶ με σύρουν ἀπὸ τὰ μαλλιά. μὴ σύ γ'
 (ἴθι). πέμπω = συνοδεύω. οὐ μὴ μόλω πάλιν = ὀριστικῶς δὲν θὰ
 γυρίσω τὸ οὐ μὴ με ἄορ. ὑποτ. ἢ με μέλλ. ὀριστικῆς σημαίνει ἔντονον
 ἄρνησιν. (λείπω σε) εὐ κάξίως. σχέες = σταμάτα. μὴ με προλί-
 πης = μὴ με ἀφήσῃς. ἐπευφημήσατε παιᾶνα = ὑμνήσατε με παιᾶνα·
 παιᾶν· ἄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος συνήθως. Ἐνταῦθα πρὸς τι-
 μὴν τῆς Ἀρτέμιδος, ἵνα ἀποτραπῆ τὸ κακόν (ἢ ἐν Εὐρίπω νηνεμία).
 τῆμῃ συμφορᾶ = τῇ ἐμῇ συμφορᾶ· δοτ. τῆς αἰτίας. εὐφημία

= ἡ ἱερά σιγή. ἴτω = ἄς διαχυθῆ. **ἐναρχέσθω τις κανᾶ** = ἄς κάμη ἀρχὴν τῆς ἱεραῆς τελετῆς ἀπὸ τὰ κάνιστρα. **αἰθέσθω πῦρ** = ἄς ἀναρριπίζεται τὸ πῦρ. **προχύταις καθαρσίοισι** (1112) ὄργ. **ἐνδεξιούσθω βωμόν** = ἄς περιέρχεται ὀλόγυρα τὸν βωμόν τρέχων δεξιὰ. Ὁ θύων περιήρχετο τὸν βωμόν ῥαντίζων αὐτὸν με οὐλοχύτας καὶ με ἁγιασμόν, τρέχων δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ. Ἡ Ἰφιγένεια ἀφῆκε τὰς τελευταίας παραγγελίας εἰς τὴν μητέρα καὶ παραγγέλλει νὰ ἐτοιμάσουν τὰ τῆς θυσίας.

Τὸ τμήμα 1336 - 1474 εἶναι τὸ Ε' ἐπεισόδιον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν ΣΤ' πράξιν σημερινῆς τραγωδίας. Ἐν τούτῳ ἡ πράξις ἀκολούτως βαίνει πρὸς τὴν λύσιν. Ἡ Ἰφ. λαμβάνει, πάσης προσπαθείας ματαίας ἀποβάσης, τὴν κρίσιμον ἀπόφασιν νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν τῆς ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Θαυμάζομεν αὐτὴν καὶ ἐλεοῦμεν διὰ τὸν πρόωρον θάνατόν της.

ΚΟΜΜΟΣ (1475 - 1509)

ἐλέπτολις Ἰλίου καὶ Φρυγῶν = ἡ κυριεύουσα τὴν πόλιν τοῦ Φρυγικοῦ Ἰλίου. **στέφρα περίβολα** = στέφανοι περιβάλλοντες (τὴν κεφαλὴν). **πλόκαμος ὄδε** (πάρεστιν) = ἰδοὺ οἱ πλόκαμοί μου ἔτοιμοι διὰ τὴν στέψιν (μου)· ἡ πρότασις κεῖται διὰ μέσου. **χρηνίβων τε παγὰς (φέρετε)** = ἁγιασμόν ἀπὸ ὕδωρ πηγῆς. **ἐλίσσω Ἄρτεμιν** = τιμῶ διὰ κυκλίων χορῶν περὶ τὸν βωμόν τὴν Ἄρτεμιν. **μάκαιρα**· θηλ. τοῦ **μάκαρ**. **εἰ χρεῶν**· οἴονει διαισθάνεται τὴν λύσιν, ἣν παρασκευάζει ἡ θεά. Ἐπιστεβετο ὅτι οἱ μελλοθάνατοι εἶχον μαντικὴν δύναμιν. Σημείωσον τὸ πρωθύστερον ἐν τῷ **δίδοτε - φέρετε**, τὴν ἐπαναδίπλωσιν καὶ τὸ ἀσύνδετον ἐν τοῖς : **ἀμφὶ ναὸν - ἀμφὶ βωμόν**, ἐνδεικτικὰ τοῦ σφοδροῦ πόθου καὶ τῆς φλογεραῆς ἐπιθυμίας. **θέσφατ' ἐξαλείψω** = θὰ ἐξοφλήσω τὸν χρησμόν σβήνουσα διὰ τοῦ αἵματός μου τὴν ὀφειλὴν. **αἷμασι θύμασί τε**· ἐν διὰ δυοῖν = **αἱματηρᾶ θυσία**. **δίδωμι δάκρυα** = προσφέρω δάκρυα. **οὐ πρέπει** (δακρῦειν). **ἰῶ ἰῶ** = ἐμπρός ἐμπρός. **συνεπαεῖδετε = συνεπάδετε = ψάλλετε ὁμοῦ**. **Χαλκίδος ἀντίπορον** = τὴν τιμωμένην πέραν τοῦ πόρου τῆς Χαλκίδος (ἐν Αὐλίδι). **ἴνα** = ὅπου. **δόρατα**· συνεχδ. τὰ ξύλινα καράβια (πρβλ. **δούρειος ἵππος** — **ἔρρει τὰ κᾶλα**). **δάια = δῆια** = τὰ πολεμικά· **ἀναχρονισμός**. **μέμονε** (μένω) = παραμένουν εἰς ἀδράνεια. **δι' ἐμόν ὄνομα** = διὰ νὰ τιμηθῆ τὸ ὄνομά μου. **γᾶ Πελασγία** = γῆ Πελασγι-

κή, τὸ "Αργος. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ "Αργους ἐλέγετο ὅτι ἦσαν Πελασγοὶ καὶ αἱ λέξεις "Αργος καὶ Λάρισα εἶναι Πελασγικά. **μᾶτερ** = μήτερ = πατρίς. **Μυκηναϊαί τ' ἐμαί θεράπναι** = καὶ σεῖς, Μυκῆναι, ἰδική μου κατοικία. **καλεῖς** = ἐπικαλεῖσαι. **πόλισμα** = πόλις. **πόλισμα Περσέως**· αἱ Μυκῆναι, αἵτινες ὤκισθησαν κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τοῦ Περσέως, ὅστις ἤγειρε τὰ τείχη αὐτῶν διὰ τῶν Κυκλώπων, οἱ ὅποιοι ἐτείχισαν καὶ τὴν Τίρυνθα. **πόνος** = ἔργον. **ἐθρέψατέ με** = με ἐμεγαλώσατε. **φάος** = χαρά, σωτηρία· τὸ **φάος** τὸ λέγει με ὑπερφάνειαν. **φάος Ἑλλάδι** = πρὸς εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος. **οὐκ ἀνάινωμαι θανούσα**· ἡ μετοχὴ κατηγορηματικὴ = δὲν μοῦ κακοφαίνεται ὁ θάνατος. **οὐ μὴ λίπη σε** (1465). **λαμπαδοῦχος** = ἡ ἔχουσα τὴν λαμπάδα τοῦ ἡλίου, ἡλιόφωτος. **ἕτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν** = ἄλλην ζωὴν καὶ μοῖραν θὰ περάσωμεν.

Τὸ τμήμα 1475 - 1509 εἶναι λυρικὸν καὶ ᾄδεται ὑπὸ τῆς Ἰφιγ. καὶ τοῦ Χοροῦ καὶ καλεῖται **Κομμός**, διότι ἐν θρήνοις ἐκόπτοντο τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος, ᾄσμα ἀδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν πρὸ τοῦ θανάτου ἢ κατὰ τὸν θάνατον ἢ μετὰ τὸν θάνατον προσώπου.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1510 - 1531)

Ἡ σειρά : Ἴδεσθε τὰν Ἰλίου καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν στείχουσαν (κατηγ. μετ.) βωμὸν διαίμονος θεᾶς βαλλομένην (χρον. μετ.) στέφεα ἐπὶ κᾶρα παγᾶς τε χερνίβων θανούσαν ρανίσιν αἱματορρῦτοις σφαγεῖσαν δέραν (= δέρην) εὐφυᾶ σώματος. **διαίμων** = αἱματηρός, αἱματοβαφής. **ρανίσιν αἱματορρῦτοις** = μέσα εἰς ραντίσματα αἱμάτων. **σφαγεῖσαν**· ὑποκ. Ἰφιγ. **δέραν**· φανερώνει τὸ μέρος μετὰ τὸ ὄλον. **εὐφυῆς** = εὖ πεφυκῶς = ὠραῖος. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρά : **εὐδροσοι πατρῶαι παγαὶ χέρνιβές τε μένουσί σε. παγαὶ χέρνιβές τε**· ἐν διὰ δυοῖν. Ἡ ἐξήγησις : σὲ ἀναμένει ὁ πατὴρ σου με ἁγιασμὸν ἀπὸ δροσερὰ νερὰ πηγῆς. **κλήζω** = **κλειζω** = ἀνυμῶ. **ὡς ἐπ' εὐτυχεῖ πότμῳ** = με τὴν πεποίθησιν ὅτι ὅλα θὰ ἔχουν εὐτυχεῖ ἔκβασιν. **βροτήσιος** = **βρότειος** = ἀνθρώπινος. **χαρεῖσα θύμασι βροτησίοις** = ἡ ὅποια εὖρες εὐχαρίστησιν εἰς τὰς ἀνθρωποθυσίας. **ἔδη** =

ἔδραι. **δολόεντα** = δολερά. Τὸ **δολόεντα** καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ **ἔδη** ἀντι εἰς τὸ **Τροίας** = Τρώων. **ἔδη δολόεντα Τροίας** = εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς δολίας Τροίας. Ἡ σειρὰ τῶν ἐφεξῆς : **δὸς Ἀγαμέμνονα ἀμφιθεῖναι κλεινότατον στέφανον Ἑλλάσι λόγχαις κλέος τε ἀείμνηστον ἀμφι ἔδν κάρα (θεῖναι)**. **ἀμφιτίθημι** = περιβάλλω. **Ἑλλάσι**· ἐπίθ. **Ἑλλάσι λόγχαις** = **Ἑλληνικαῖς λόγχαις** = λόγχαις τῶν Ἑλλήνων. **ἔδν κάρα** = ἑαυτοῦ κεφαλὴν.

Τὸ χορικὸν εἶναι ἴσως μονοδία τῆς Κορυφαίας συνοδοεομένης ὑπὸ τοῦ ἀλητοῦ καὶ ἐπέχει θέσιν Ε' στασίμων. Σημείωσον ὅτι αἱ ἔννοιαί του ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἄσμα τῆς Ἰφιγενείας, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἔφαλλε προηγουμένως; ὅταν ἀπεχαιρέτισε τὴν ζωὴν (*στίχ. 1475 - 1499*)· *πρβλ. 1510 - 1520 - 1475 - 1487 καὶ 1521 - 1531 - 1491 - 1497*. Ὁ Χορὸς μὲ τὴν φαντασίαν προτρέχων μεταφέρεται εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θυσίας, τὴν ὁποίαν φαντάζεται τελεσθεῖσαν, ἐν *στίχ. δὲ 1518* παρακολουθεῖ τὴν πραγματικότητα εὐχόμενος εἰς τὴν Ἄρτεμιν νὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατὸν εὐπλοίαν καὶ κλέος ἀείμνηστον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα.

ΕΞΟΔΟΣ (1532 - 1629)

α') (1532 - 1567)

φθογγή = φωνή. **ταρβέω** = φοβοῦμαι. **κάκπεπληγμένη** = καὶ **ἐκπεπληγμένη** = τρομαγμένη. **δεινά** = παράδοξα, καταπληκτικά· διὰ τοῦ μὲν οὖν ἐπανορθώνει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ Κλυτ. εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον : **μή τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἤκησ φέρων** = ὄχι συμφορὰν, ἀντιθέτως. **μέλλω** = βραδύνω. **πᾶν πεύσει σαφῶς** = ὅλα θὰ τὰ μάθης λεπτομερῶς. Ἡ σαφήνεια εἶναι ἀρετὴ τῶν ἀγγελικῶν ῥήσεων. **σφάλλεται γνώμη** = σφάλλει ἢ μνήμη. **ταράσσω γλώσσαν** = μπερδεύω τὴν ἔκθεσιν. **λείμαξ (θ.)** = λειμών. **ἄλσος λείμακάς τε**· ἐν διὰ δυοῖν. **σύλλογος στρατεύματος** = ὁ ὠρισμένος διὰ συγκέντρωσιν τοῦ στρατεύματος τόπος· ὁ σύλλογος εἶναι ἡ ὁμηρ. **ἀγορή**. **κάμπαλιν** = καὶ **ἔμπαλιν** = πρὸς τὰ ὀπίσω. **προῆκε** (*προῆμι*) = ἔχυσε δάκρυα· **ὀμμάτων προθεις πέπλον** = ἀφ' οὗ ἔθεσε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πέπλον. Οὕτως εἶχεν εἰκονίσει τὸν Ἀγ. ὁ ζωγράφος Τιμάνθης. Ἀντίγραφον τῆς εἰκόνης αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐν Πομπηία εὑρεθεῖσα τοιχογραφία. **πάρειμί σοι** = εἶμαι

εις τὴν διάθεσίν σου. **θῦσαι** (ὑμᾶς) ἄγοντας πρὸς βωμόν, εἶπερ **τόδε ἐστὶ θέσφατον**. **τόδε**· τὸ θῦσαι. **θέσφατον** = γραμμένον ἀπὸ τὴν θεάν. **τοῦτ' ἐμέ** = τὸ ἐπ' ἐμέ = ὅσον ἐξαρθᾶται ἀπὸ ἐμέ. **τύχοιτε νικηφόρου δορός** = εἶθε νὰ διεξαγάγητε νικηφόρον πόλεμον. **πατρίδα γῆν** = πατρικὴν·γῆν = πατρίδα. **πρὸς ταῦτα** = ἀπέναντι τούτων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης, ὅθεν. **μή τις** = μηδεὶς Ἀργεῖων (ψαύση ἐμοῦ). **σιγῆ** = ἀδιαμαρτυρήτως, ἄνευ ἐκδηλώσεων ἀγωνίας ἢ ἄλλους. **εὐκαρδίως** = με γενναίαν καρδίαν. **ἀρετῆ** = εὐγένεια. **ᾧ τόδ' ἦν μέλον** (= ἐμελε) = ὅστις εἶχεν αὐτὴν τὴν φροντίδα, αὐτὸ τὸ καθήκον. **ἀνείπε**· ἄορ. τοῦ ἀναγορεύω = κηρύττω· **ἀνείπε εὐφημίαν καὶ σιγὴν**· ἐν διὰ δυοῖν = ἐκήρυξε νὰ τηρήσῃ ὁ στρατὸς ἱερὰν σιγὴν. **χρυσήλατον κανοῦν** = κάνιστρον ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου. **χειρὶ σπᾶσας** = ἀνασύρας διὰ τῆς χειρός. **κολεῶν ἔσωθεν** = ἀπὸ τὸ ἔσωτερικὸν τῆς ξιφοθήκης· **κολεὸς** (ἄρσ.) = ἡ θήκη τοῦ ξίφους.

β') 1568 - 1601

λαβῶν κανοῦν χέρνιβάς τε = ἀφ' οὗ ἔλαβε κάνιστρον με κριθάλευρα καὶ ἄγιασμὸν συγχρόνως. **ἔθρεξε**· ἄορ. τοῦ τρέχω. **θηροκτόνε**· ἡ Ἄρτεμις ὡς θεὰ τῆς φύσεως εἶναι καὶ κυνηγὸς τῶν ἀγρίων θηρίων. **τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ'** ἐν εὐφρόνῃ φάος = περιφέρουσα τὸ λαμπρὸν φῶς (τῆς σελήνης) κατὰ τὴν νύκτα. Γραφικὴ εἰκὼν τῆς τροχιᾶς τῆς σελήνης. Ἡ Ἄρτεμις ὡς ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ προσωποποιία τῆς σελήνης. **ἄχραντον αἶμα καλλιπαρθένου δέρης** = ἀμόλυτον αἶμα λαίμου ὠραίας παρθένου. **ἀπήμων πλοῦς νεῶν** = ἀπόπλους τῶν πλοίων ἀβλαβής, ἄνευ ζημιῶν (ἀ-πῆμα, πάσχω). **ἐς γῆν**· ἀνάφερε εἰς τὸ **βλέπων**· καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἱερεὺς αἶρει τὴν κοπίδα, πάντες νεύουσιν εἰς τὴν γῆν. **ιερεὺς**· διάφορος τοῦ Κάλχαντος. **ἐπηύξατο** = ἀνέπεμψεν εὐχὴν. **ἐπεσκοπεῖτο** = παρετήρει με προσοχῆν. **ἵνα πλήξειεν ἄν** = εἰς ποῖον μέρος θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ κτυπήσῃ. **ἐμοί...** **φρενί**· ἐπιμερισμός. **ἐσῆι ἄλγος ἐμοὶ φρενί** = ἤσθάνετο πόνον ἢ καρδίαν μου. **κάστην νενευκῶς** = καὶ ἔστην (ἐστᾶθην) κλίνας τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν. **θαῦμα δ'** ἦν αἰφνης ὄραῖν = ἀλλὰ ἔξαφνα ἐπρόβαλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας θαῦμα. Ὁ Εὐρύπιδης κατὰ τὴν συνήθειάν του λύει τὴν πλοκὴν του διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. **πληγῆς κτύπον** = τὸν κρότον τοῦ κτυπήματος. **πᾶς τις ἦσθετο σαφῶς** =

πάντες ἤκουσαν εὐκρινῶς· ὁ κτύπος τῆς κοπίδος ἠκούσθη εὐκρινῶς διὰ τὴν κρατοῦσαν βαθεῖαν σιγὴν. τὴν παρθένον οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδου· πρόληψις = οὐκ οἶδεν οἱ γῆς εἰσέδου ἢ παρθένος· οἱ γῆς = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς κατεχωριάσθη ἢ παρθένος εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν ἐφάνη, εἰς τὴν γῆν δὲν ἐφάνη, ἄρα θὰ κατεχωριάσθη. ἐπήχησε στρατός· ὁ στρατός ἐπανελάβε τὴν βοήν (βοᾷ δ' ἱερεύς). εἰσιδόντες· ἀνάφερε εἰς τὸ στρατός· ὁ στρατός περιληπτικόν. φάσμα = φαινόμενον, θαῦμα. ἄελλτον = ἀπροσδόκητον, ἀφάνταστον. οὐ γὰρ μηδ' ὄρωμένου πίστις παρῆν = τὸ ὅποιον μάλιστα καὶ ἂν ἐβλεπε κανεῖς, ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύσῃ. ἰδεῖν μεγίστη = μεγίστη εἰς τὴν θέαν. διαπρεπῆς τε τὴν θέαν = ὑπέροχος εἰς τὴν θεωρίαν. ἄρδην = καθ' ὅλοκληρίαν. κἀν τῷδε = καὶ ἐν τῷδε = ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς αὐτῆς καταπλήξεως. πῶς δοκεῖς; = τί φαντάζεσαι; ἢ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς· εἶναι εἰρημένον ἐκ τῆς δημοτικῆς γλώσσης. κοίρανος = στρατηγός. θυσία = τὸ θῦμα· τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. προύθηκε βωμίαν = ἔφριψεν ἐμπρὸς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. ὄρειδρόμος = ὄρεσίβιος. ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται· σημείωσον τὴν σύμπτυσιν τῶν δύο συντάξεων: ταύτην ἀσπάζεται μάλιστα καὶ ταύτην ἀσπάζεται μᾶλλον τῆς κόρης = ταύτην προτιμᾷ κατ' ἐξοχίαν, περισσότερο ἀπὸ τὴν κόρη. εὐγενεὶ φόνῳ = φόνῳ εὐγενοῦς θύματος. Ἰλίου ἐπιδρομᾶς = ἐκ στρατεῖαν ἐναντίον τοῦ Ἰλίου. πρὸς ταῦτα = κατ' ἀκολουθίαν τούτων. αἶρω θάρσος = παίρνω θάρρος, ἀναθαρρῶ. οἶδμα Αἰγαίου = τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου.

γ') 1602 - 1629

Ἦφαιστος = τὸ πῦρ. τὰ πρόσφορα ἠύξατο = ἀνέπεμψε τὴν κατάλληλον εὐχὴν. ὥστε φράσαι· ἐν σημασίᾳ τελικῆ. μοῖραν = καλὴν μοῖραν. ἀφθίτος (ἀ-φθίνω) = αἰώνιος. παρών — ὄρων· αἰτιολ. μετοχαὶ χρόνου παρατ. Τονίζει τὴν αὐτοψίαν του πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀξιοπιστίας του. ἀπέπτατο = ἀνελήφθη. σαφῶς = ὀλοφάνερα. ἀφαίρει λύπης (γεν. διαιρ.) = κἀμεν ἀβερῖαν εἰς τὴν λύπην. καὶ πόσει πάρες χόλον = καὶ παράτησε τὴν ἐναντίον τοῦ συζύγου σου ὀργήν. πάρες· ἄορ. τοῦ παρήμι = ἐῷ παριέναι = ἀφῆνω νὰ περάσῃ = παραιτῶ, παρατῶ. ἀπροσδόκητα τὰ θεῶν βροτοῖς = οἱ θεοὶ δίδουν εἰς τοὺς ἀθρόπους ὅ,τι δὲν περιμένουν. σὸν τέκος φράζει (εἰδοποιεῖ) μένειν

ζῶν ἐν θεοῖσι. τοῦ (= τίνος) θεῶν γέγονας κλέμμα; = ποῖος θεὸς σὲ ἔχει κλέψει; πῶς σὲ προσείπω; = πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω; ζῶσαν ἢ νεκράν; πῶς δ' οὐ φῶ; = πῶς δὲ νὰ μὴ εἶπω, νὰ μὴ πιστεῦσω; τούσδε μύθους μάτην παραμυθεῖσθαι = ὅτι οὗτοι ἐδῶ οἱ λόγοι εἶναι ψευδεῖς πλασθέντες πρὸς παρηγορίαν μου· μάτην = ψευδῶς. ὡς· τελικὸς σύνδ. πένθους λυγροῦ = ἀπὸ τὸ φαρμακερὸν πένθος. σοῦ· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ πένθος. καὶ μὴν = καὶ ἰδοῦ, ἀλλ' ἰδοῦ. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης προαγγέλλεται ἡ πάροδος προσώπου. θυγατρὸς οὐνεκα = ὄσον (ἐξαρτᾶται) ἀπὸ τὴν θυγατέρα μας. ὄντως = πραγματικῶς. ἔχει ὁμιλίαν ἐν θεοῖς = ζῆ ἐν ἀναστροφῇ μὲ τοὺς θεοὺς. Ὁ Ἄγ. βεβαιοῖ τὰ τοῦ ἀγγέλου. μόσχος· ὁ Ὁρέστης. πρὸς πλοῦν ὄρᾱ = ἔχει τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν πλοῦν. χρόνια τάμά σοι προσφθέγματα Τροίηθεν ἔσται = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου θὰ σὲ χαιρετίσω κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπάνοδόν μου. γένοιτό σοι καλῶς = ὑγίαινε. χαίρων = μὲ τὸ καλὸ, ὑγιῆς. ἰκοῦ = ἐλθέ. ἐπάνηκε = ἐπάνελθε. σκῦλα· = τὰ ὄπλα φονευθέντος πολεμίου.

Λέγων ταῦτα ὁ Χορὸς ἐξέρχεται ἐκ τῆς οὐχίστρας· εἶναι οἱ ἐξόδιοι λόγοι του. Πρὸ τοῦ στίχου 1627 εἶχον ἀποχωρήσει ὁ Ἄγαμ., ἡ Κλυτ., ὡς καὶ ὁ Ἄγγελος.

Τὸ τελευταῖον μέρος τῆς τραγωδίας (1532 - 1629), καταλήγων, εἰς τὴν ἐξοδὸν τοῦ Χοροῦ, καλεῖται Ἔξοδος. Εἶναι ἡ τελευταία πρᾶξις τῆς τραγωδίας, ἡ ὁποία περιέχει τὴν καταστροφὴν, ἐν ἣ ἡ πρᾶξις τελείως περαίνεται διὰ τῆς λύσεως τῆς δραματικῆς πλοκῆς.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1970

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ"

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ 1: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

★ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Πῖσαν μολῶν
θσαῖσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμεῖ κόρην,
ἐξ ἧς Ἀτρεὺς ἔβλασταν· Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς, 5
ἦν ἀμφὶ δίναις, ἅς θάμ' Εὐριπος πυκναῖς
αὔραις ἐλίσσω κυανέαν ἄλα στρέφει,
ἔσφαξεν Ἑλένης οὖνεχ', ὡς δοκεῖ, πατῆρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.
ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον 10
Ἑλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἀναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοὺς τοὺς θ' ὕβρισθέντας γάμους
Ἑλένης μετελθεῖν, Μενέλεω χάριν φέρων.
δεινῆς δ' ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων, 15
ἐς ἔμπυρ' ἦλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·]
« ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἑλλάδος στρατηγίας,
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅτι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι 20
κάλλιστον, ἠϋξω φωσφόρῳ θύσειν θεῶ.
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμῆστρα δάμαρ
τίκτει — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων —

ἦν χρῆ σε θῦσαι ». καί μ' Ὀδυσσέως τέχναις
 μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως. 25
 ἔλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἤ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
 μεταρσία ληφθεῖσ' ἐκαινόμην ξίφει·
 ἀλλ' ἐξέκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
 Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
 πέμψασά μ' ἐς τήνδ' ὤκισεν Ταύρων χθόνα, 30
 οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
 Θόας, ὃς ὠκύν πόδα τιθεὶς ἴσον πτεροῖς
 ἐς τοῦνομ' ἤλθε τόδε ποδωκείας χάριν.
 ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἰέρεαν τίθησί με,
 ὅθεν νόμοισι, τοῖσιν ἤδεται θεά, 35
 χρώμεσθ' ἑορτῆς, τοῦνομ' ἦς καλὸν μόνον,
 τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
 θύειν γὰρ ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
 ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἑλλην ἀνὴρ,
 κατάρχομαι μὲν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει 40
 ἄρρητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.]
 ἃ καινὰ δ' ἤκει νύξ φέρουσα φάσματα,
 λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄχος·
 ἔδοξ' ἐν ὑπνῷ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
 οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις 45
 εὔδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλψι,
 φεύγειν δὲ κάξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
 δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
 βεβλημένον πρὸς οὔδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
 μόνος λελεῖφθαι στῦλος εἰς ἔδοξέ μοι 50
 δόμων πατρώων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
 ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
 κάγῳ τέχνην τήνδ' ἦν ἔχω ξενοκτόνον
 τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,

κλαίουσα. τούναρ δ' ὦδε συμβάλλω τόδε· 55
 τέθνηκ' Ὀρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ·
 στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδες εἰσιν ἄρσενες·
 θηήσκουσι δ' οὓς ἂν χέρνιβες βάλωσ' ἐμαί.
 οὐδ' αὖ συνάψαι τούναρ ἐς φίλους ἔχω·
 Στροφίῳ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ. 60
 νῦν οὖν ἀδελφῶ βούλομαι δοῦναι χοᾶς
 παροῦσ' ἀπόντι — ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἂν —
 σὺν προσπόλοισιν, ἃς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ
 Ἑλληνίδας γυναῖκας. ἀλλ' ἐξ αἰτίας
 οὐπω τίνος πάρεισιν ; εἴμ' ἔσω δόμων 65
 ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.]

ΟΡΕΣΤΗΣ

ὄρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥΛΛΔΗΣ

- ὄρῳ, σκοποῦμαι δ' ὄμμα πανταχῇ στρέφων.
 ΟΡ. Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
 ἐνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν ; 70
 ΠΥ. ἔμοιγ', Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεῶν.
 ΟΡ. καὶ βωμός, Ἑλλην οὗ καταστάζει φόνος ;
 ΠΥ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.
 ΟΡ. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐταῖς σκῦλ' ὄραξ, ἠρτημένα ;
 ΠΥ. τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων. 75
 ἄλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὔ σκοπεῖν χρεῶν.
 ΟΡ. ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἠγαγες
 χρήσας, ἐπειδὴ πατὴρ ἀἴμ' ἔτεισάμην
 μητέρα κατακτάς ; διαδοχαῖς δ' Ἑρινύων

ἤλαυνόμεσθα φυγάδες, ἕξεδροι χθονός, 80
 δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα καμπίμους.
 ἐλθὼν δέ σ' ἠρώτησα πῶς τροχλάτου
 μανίας ἂν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
 οὓς ἐξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.
 σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὄρους χθονός, 85
 ἔνθ' Ἄρτεμῖς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
 λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
 ἐς τούσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
 λαβόντα δ' ἢ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινί,
 κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ 90
 δοῦναι· τὸ δ' ἐνθ' ἐνδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
 καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοὰς ἔξειν πόνων.

ἦκω δὲ πεισθεῖς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
 ἄγνωστον ἐς γῆν, ἄξενον· σὲ δ' ἱστορῶ,
 Πυλάδη,—σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου — 95
 τί δρωμεν; ἀμφίβληστρα γάρ τοίχων ὄρας
 ὑψηλά· πότερα δωμαίων προσαμβάσεις
 ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν λάθοιμεν ἂν;
 ἢ χαλκότευκτα κληῖθρα λύσαντες μοχλοῖς —
 ὧν οὐδὲν ἴσμεν; ἦν δ' ἀνοίγοντες πύλας 100
 ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοι,
 θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεὼς ἔπι
 φεύγωμεν, ἥπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.
 ΠΥ. φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰώθαμεν,
 τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρῆσμον οὐ κακιστέον· 105
 ναοῦ δ' ἀπαλλαγθέντε κρύψωμεν δέμας
 κατ' ἄντρον, ἃ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
 νεὼς ἄπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
 βασιλεῦσιν εἴπη κᾶτα ληφθῶμεν βίαι·
 ὅταν δὲ νυκτὸς ὕμμη λυγαίας μόλη, 110

τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
 ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
 ὅρα δὲ γ' εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν
 δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
 τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ. 115

ΟΡ.
 οὔτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κώπη πόρον,
 ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
 ἀλλ' εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεῶν
 ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
 οὐ γὰρ τὸ τοῦδὲ γ' αἴτιον γενήσεται 120
 πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
 μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.]

ΧΟΡΟΣ

εὐφραμεῖτ', ὦ
 πόντου δισσὰς συγχωρούσας
 πέτρας ἀξείονες ναίοντες. 125
 ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς,
 Δίικτυνν' οὐρεία,
 πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
 ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
 πόδα παρθένιον ὅσιον ὀσίας 130
 κληδούχου δούλα πέμπω,
 Ἑλλάδος εὐίππου πύργους
 καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
 ἐξαλλάξασ' Εὐρώπαν,
 πατρῶων οἴκων ἔδρας. 135

ἔμολον· τί νέον ; τίνα φροντίδ' ἔχεις ;
 τί με πρὸς ναοὺς ἀγαγες ἀγαγες,
 ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους

ἐλθόντος κλεινᾶ σὺν κώπα
 χιλιοναύτα μυριοτευχεῖ,
 τέκος Ἀτρειδᾶν τῶν κλειγῶν ;]

IΦ.

ἰὼ δμωαί,
 δυσθρηνήτοις ὡς θρήνοις
 ἔγκειμαι, τᾶς οὐκ εὐμούσου

εξοβελίγεται

μολπᾶς [βοᾶν] ἀλύροις ἐλέγοις,
 αἰαῖ, κηδεῖοις οἴκτοις·
 οἴαι μοι συμβαίνουσ' ἄται,
 σύγγονον ἄμὸν κατακλαιομένα
 ζωᾶς, οἶαν οἶαν ἰδόμαν
 ὄψιν ὀνείρων

νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα.

ὀλόμαν ὀλόμαν·

οὐκ εἶσ' οἴκοι πατρῶοι·

οἴμοι μοι φροῦδος γέννα.

φεῦ φεῦ τῶν Ἄργει μόχθων.

ἰὼ δαῖμον,

μόνον ὅς με κασίγνητον συλᾶς

Ἄϊδα πέμψας, ᾧ τάσδε χοᾶς

μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένων

ὑδραίνειν γαίας ἐν νώτοις

πηγᾶς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων

Βάχχου τ' οἰνηρᾶς λειβᾶς

ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,

ἃ νεκροῖς θελκτήρια κεῖται.

ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον

τεῦχος καὶ λειβάν Αἶδα.

ὦ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνονιον

θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω·

δέξαι δ'· οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοι

ξανθὰν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἴσω.
 τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην
 πατρίδος καὶ ἑμᾶς, ἔνθα δοκήμασι
 κεῖμαι σφαχθεῖσ' ἅ τλάμων.]

ΧΟ. ἀντιφάλμους ὠδᾶς ὕμνων τ'

Ἀσιητᾶν σοι βάρβαρον ἄχάν

δεσποίνα γ' ἐξαυδάσω,

τὰν ἐν θρήνοισιν μοῦσαν

νέκυσι μελομένην, τὰς ἐν μολπαῖς

Ἄιδας ὕμνεῖ δίχα παιάνων.

οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων

ἔρρει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,

πατρῶων οἴκων ἀκτίς, *ὠκυπέδοιο*

καὶ τῶν εὐόλβων Ἄργει

βασιλέων ἀρχά.

μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει,

δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ

πταναιῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας

ἱερὸν μετέβαλεν ὄμμ' αὐγᾶς

ἄλιος. ἄλλαις δ' ἄλλα προσέβα

χρυσέας ἀρνὸς μελάθροισι ὀδύνα,

φόνος ἐπὶ φόνῳ ἄχεά τ' ἄχεσιν.

ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων *ἀντιφάμω*

Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ'

εἰς οἴκους· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' *ὠκυπέδοιο*

ἐπὶ σοὶ δαίμων.]

ΙΦ. ἐξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων

δαίμων τὰς ματρὸς ζώνας

καὶ νυκτὸς κείνας· ἐξ ἀρχᾶς

λόχιαι στερρὰν παιδείαν

Μοῖραι ξυντείνουσιν θεαί,

ἂν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
 Λήδας ἅ τλάμων κούρα 210
 σφάγιον πατρώα λώβα
 καὶ θυμ' οὐκ εὐγάθητον
 ἔτεκεν, ἔτρεφεν εὐκταίαν·
 ἱππέοις δ' ἐν δίφροισι
 ψαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν 215
 νύμφαν, οἶμι, δύσσυμφον
 τῶ τᾶς Νηρέως κούρας, αἰαῖ.
 νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα
 δυσχόρτους οἴκους ναίω
 ἄγαμος ἄτεκνος ἄπολις ἄφιλος, 220
 ἀμναστηθεῖσ' ἐξ Ἑλλάνων,
 οὐ τὰν Ἄργει μέλπουσ' Ἥραν
 οὐδ' ἱστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
 κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκῶ
 καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ', ἀλλ'
 αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα 225
 ξείνων αἰμάσσουσ' ἄταν [βωμούς],
 οἰκτρὰν τ' αἰαζόντων αὐδὰν
 οἰκτρὸν τ' ἐμβαλλόντων δάκρυον.
 καὶ νῦν κείνων μὲν μοι λάθα,
 τὸν δ' Ἄργει δμαθέντα κλαίω 230
 σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
 ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος
 ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'
 Ἄργει σκηπτοῦχον Ὀρέσταν.] 235

ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀκτὰς ἐκλιπὼν θαλασσίους
 βουφορβὸς ἦκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ

- Ἄγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμῆστρας τέκνον,
ἄκουε καινῶν ἔξ ἐμοῦ κηρυγμάτων.
- ΙΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλήσσον λόγου ; 240
- ΒΟΥ. ἤκουσιν ἐς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα
πλάτη φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαι,
θεᾶ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
Ἄρτέμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη. 245
- ΙΦ. ποδαποί ; τίνας γῆς σχῆμ' ἔχουσιν οἱ ξένοι ;
- ΒΟΥ. Ἕλληνες· ἐν τοῦτ' οἶδα κού περαιτέρω.
- ΙΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι ;
- ΒΟΥ. Πυλάδης ἐκλήζεθ' ἄτερος πρὸς θατέρου.
- ΙΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοῦνομ' ἦν ; 250
- ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν· οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.
- ΙΦ. ποῦ δ' εἶδες αὐτοὺς κἀντυχόντες εἴλετε ;
- ΒΟΥ. ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου.
- ΙΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία ;
- ΒΟΥ. βοῦς ἤλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσῳ. 255
- ΙΦ. ἐκεῖσε δὴ ἴπανελθε, ποῦ νιν εἴλετε
τρόπῳ τε ποίῳ· τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.
χρόνιοι γὰρ ἤκουσ'· οὐδέ πω βωμὸς θεᾶς
Ἕλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ῥοαῖς.
- ΒΟΥ. ἐπεὶ τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων περιγυρόντι 260
βοῦς ὑλοφορβούς πόντον εἰσεβάλλομεν,
ἦν τις διαρρώξ κυμάτων πολλῶ σάλῳ
κοιλωπὸς ἀγμός, περφυρευτικάι στέγαι.
ἐνταῦθα δισσοὺς εἶδέ τις νεανίας
βουφορβὸς ἡμῶν, κάπεχώρησεν πάλιν 265

ανειδοχ

ἄκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἴχνος. περ' ἑρμ. 611

ἔλεξε δ'· « Οὐχ ὄρατε ; δαίμονές τινες
θάσσουν οἶδε ». — θεοσεβῆς δ' ἡμῶν τις ὦν

ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηύξατ' εἰσιδών·

« ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ, 270

δέσποτα Παλαῖμον, ἴλεως ἡμῖν γενοῦ,

εἴτ' οὔν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,

ἢ Νηρέως ἀγάλαθ', ὅς τὸν εὐγενῆ

ἔτικτε πεντήκοντα Νηρήδων χορόν ».

ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομίᾳ θρασύς, 275

ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους

θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβω,

κλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους·

ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείοσι,

θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάπιχώρια. 280

κὰν τῶδε πέτρων ἄτερος λιπῶν ξένων

ἔστη κάρα τε διετίναξ' ἄνω κάτω

κάπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,

μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὣς.

« Πυλάδη, δέδορκας τήνδε ; τήνδε δ' οὐχ ὄρας 285

Ἄιδου δράκαιναν, ὡς με βούλεται κτανεῖν

δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη ;

ἢ δ' ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον

πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμῆν

ἔχουσα, πέτρινον ἄχθον, ὡς ἐπεμβάλη. 290

οἴμοι, κτενεῖ με ποῖ φύγω ; » παρῆν δ' ὄραῖν

οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο

φθογγὰς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,

χὰ φασ' Ἐρινὺς ἰέναι μυκήματα.

ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,

σιγῇ καθήμεθ'· ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος, 295

μόσχους ὀρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως;
 παῖει σιδήρῳ λαγόνας ἐς πλευράς θ' εἰς,
 δοκῶν Ἐρινῦς θεᾶς ἀμύνεσθαι τάδε,
 ὥσθ' αἵματηρὸν πέλαγος ἐξανθεῖν ἄλός. 300
 κὰν τῶδε πᾶς τις, ὡς ὄρᾳ βουφόρβια
 πίπτοντα καὶ πορθοῦμεν', ἐξωπλίζετο,
 κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·
 πρὸς εὐτραφεῖς γὰρ καὶ νεανίας ξένους
 φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἠγοῦμεθα. 305
 πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.]
 πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
 στάζων ἀφρῶ γένειον· ὡς δ' ἐσείδομεν
 προὔργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
 βάλλων ἀράσσω· ἄτερος δὲ τοῖν ξένοι
 ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει 310
 πέπλων τε προυκάλυπτεν εὐπήνους ὑφάς,
 παραδοκῶν μὲν τὰπιόντα τραύματα,
 φίλον δὲ θεραπείαισιν ἀνδρ' εὐεργετῶν.
 ἔμφρων δ' ἀνάξας ὁ ξένος πεσήματος 315
 ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
 καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
 ὦμωξέ θ' ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
 βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
 οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμά' ἠκούσαμεν· 320
 « Πυλάδῃ, θανούμεθ', ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
 κάλλισθ'· ἔπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί ».]
 ὡς δ' εἶδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφῃ,
 φυγῇ λεπταίας ἐξεπίμπλαμεν νάπας.
 ἀλλ', εἰ φύγοι τις, ἄτεροι προσκείμενοι 325
 ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τοῦσδ' ὠσαίατο,
 αὔθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἤρασσαν πέτροις.

ἀλλ' ἦν ἄπιστον· μυρίων γὰρ ἐκ χειρῶν
 οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὐτύχει βαλῶν.
 μόλις δέ νιν τόλμη μὲν οὐ χειρούμεθα, 330
 κύκλω δὲ περιβαλόντες ἐξεκλέψαμεν
 πέτροισι χειρῶν φάσγαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ
 καμάτω καθεῖσαν· πρὸς δ' ἀνακτα τῆσδε γῆς
 κομίζομέν νιν· ὁ δ' ἐσιδῶν ὅσον τάχος
 ἐς χέρνιβας τε καὶ σφαγεῖ' ἔπεμπέ σοι. 335

εὐχου δὲ τοιάδ', ὦ νεᾶνί, σοι ξένων
 σφάγια παρεῖναι· κἂν ἀναλίσκης ξένους
 τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλάς ἀποτείσει φόνον
 δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.

ΧΟ. θαυμάσθ' ἔλεξας τὸν μανένθ', ὅστις ποτὲ 340

"Ἑλληγος ἐκ γῆς πόντον ἤλθεν ἄξενον."

ΙΦ. εἶεν· σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολῶν,
 τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς ὅσια φροντιούμεθα. . .

ὦ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν ἐς ξένους
 γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων ἀεὶ, 345

ἐς θουμόφυλον ἀναμετρομένη δάκρυ,
 "Ἑλληνας ἀνδρας ἠνίκ' ἐς χέρας λάβοις.

νῦν δ' ἐξ ὄνειρων οἷσιν ἠγριώμεθα,
 δοκοῦσ' Ὀρέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν, 350
 δύσνον με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἤκετε.

καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ἡσθόμην, φίλαι·
 οἱ δυστυχεῖς γὰρ τοῖσι δυστυχεστέροις
 αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὔ.
 ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἤλθε πώποτε,
 οὐ πορθμῖς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας 355
 Ἐλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν,
 Μενελεῶν θ', ἔν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,
 τὴν ἐνθάδ' Αὐλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,

οὐ μ' ὡς τε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ. 360

οἴμοι — κακῶν γὰρ τῶν τότε οὐκ ἀμνημονῶ — *ἐφ' ἡμῶν*
ὅσας γενεῖου χειῖρας ἐξηκόντισα

γονάτων τε τοῦ τεκόντος, ἐξαρτωμένη,
λέγουσα τοιάδ'· « ὦ πάτερ, νυμφεύομαι *πρὸς Χρῆστ*
νυμφεύματ' αἰσχρὰ πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμέ 365

σέθεν κατακτείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν
ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν.

Ἄιδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,
ὄν μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων ὄχοις *πρὸς γρ* 370
ἐς αἱματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλω ».

ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὄμμα διὰ καλυμμάτων *εὐκλειδοῦ*
ἔχουσ', ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην χερσῖν

— ὃς νῦν ὄλωλεν — οὐ κασιγνήτη στόμα *πρὸς γρ*
συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ' ἐς Πηλέως 375
μέλαθρα· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
ἐς αὐθις, ὡς ἤξουσ' ἐς Ἀργος αὖ πάλιν.

ὦ τλήμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ εἴων καλῶν
ἔρρεις, Ὀρέστα, καὶ πατρός ζηλωμάτων. . .

τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέμφομαι σοφίσματα, 380
ἣτις βροτῶν μὲν ἦν τις ἀψηται φόνου,
ἣ καὶ λοχείας ἣ νεκροῦ θίγη χερσῖν,
βωμῶν ἀπείργει, μυσαρὸν ὡς ἡγουμένη,
αὐτὴ δὲ θυσίαις ἤδεται βροτοκτόνοις.

οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἂν ἡ Διὸς δάμαρ 385
Λητώ τοσαύτην ἀμαθίαν. ἐγὼ μὲν οὖν
τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἐστιάματα
ἄπιστα κρίνω, παιδὸς ἡσθῆναι βορᾶ,
τοὺς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,

- ἐς τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ· 390
 οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακῶν.]
- ΧΟ. στρ. α' Κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,
 ἔν' οἴστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν
 ἄξενον ἐπ' οἶδμα διεπόρευσε (τὰν βοῦν) 395
 Ἀσιήτιδα γαῖαν
 Εὐρώπας διαμείψας.
 τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὐδρον δονακόχλοα
 λιπόντες Εὐρώταν 400
 ἢ ρέυματα σεμνὰ Δίρκας
 ἔβασαν ἔβασαν ἄμεικτον αἶαν, ἔνθα κούρα
 δία τέγγει
 βωμοὺς καὶ περικίονας 405
 ναοὺς αἶμα βρότειον ;
- ἀντιστρ. α' ἢ ῥοθίοις εἰλατίνας δικρότοισι κώπας
 ἐπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα,
 νάιον ὄχημα, λινοπόροις τ' αὔραις, 410
 φιλόπλουτον ἄμιλλαν
 αὔξοντες μελάθροισιν ;
 φίλα γὰρ ἐλπὶς γ', ἐπὶ τε πῆμασιν βροτῶν
 ἀπληστος ἀνθρώποις, 415
 ὄλβου βάρους οἷ φέρονται
 πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες,
 κοινᾶ δόξα.
 γνώμα δ' οἷς μὲν ἄκαιρος ὄλ-
 βου, τοῖς δ' ἐς μέσον ἔχει.] 420
- στρ. β' πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,
 πῶς Φινειδᾶν ἀύπνους
 ἀκτὰς ἐπέρασαν
 παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας 425
 ῥοθίῳ δραμόντες,

ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
 Νηρήδων ποσὶ χοροὶ
 μέλπουσιν ἐγκύκλιοι ;
 ἢ πλησιστίοισι πνοαῖς, 430
 συριζόντων κατὰ πρύμναν
 εὐναίων πηδαλίων,
 αὔραις σὺν νοταίαις
 ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
 τὰν πολυόριθον ἐπ' αἶαν, 435
 λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλλῆος
 δρόμους καλλισταδίους,
 ἄξεινον κατὰ πόντον ;
 εἴθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις
 Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς 440
 ἐλθοῦσα τύχοι τὰν
 Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἔν ἀμφὶ χαίτα
 δρόσον αἵματηρὰν
 ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ
 δεσποίνας χειρὶ θάνοι 445
 ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.]
 ἀδίσταν δ' ἂν ἀγγελίαν
 δεξαίμεσθ', Ἑλλάδος ἐκ γᾶς
 πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
 δουλείας ἐμέθεν 450
 δευλαίας παυσίπονος·
 κὰν γὰρ ὄνειροισι συνεῖην
 δόμοις πόλει τε πατρῶα,
 τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυ-
 σιν, κοινὰν χάριν ὄλβου. 455
 ἀλλ' οἷδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
 συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον

ἀντιστρ. β'

παρ' ἄλλοις

πρόσφαγμα θεᾶς· σιγαῖτε, φίλοι.
 τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
 γαιοῖσι πέλας τάδε βαίνει·
 οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλακεν
 βουφορβὸς ἀνὴρ.

ὦ πότνι', εἴ σοι τὰδ' ἀρεσκόντως
 πόλις ἦδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,
 ἃς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὀσίας
 Ἑλλησι διδοὺς ἀναφαίνει.]

IΦ.

εἶεν·
 τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχη
 φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων χέρας,
 ὡς ὄντες ἱεροὶ μηκέτ' ὦσι δέσμιοι.
 ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε
 ἂ χρῆ' πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.
 φεῦ·

τίς ἄρα μήτηρ ἢ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε
 πατήρ τ' ; ἀδελφή τ', εἰ γειῶσα τυγχάνει...
 οἴων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν
 ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτω
 τοιαῖδ' ἔσονται ; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
 ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οἶδ' οὐδεὶς κακόν·
 ἢ γὰρ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές.

πόθεν ποθ' ἦκετ', ὦ ταλαίπωροι ξένοι ;
 ὡς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθόνα,
 μακρὸν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσεσθ' αἰεὶ κάτω.

OΡ.

τί ταῦτ' ὀδύρη, κάπὶ τοῖς μέλλουσι νῶν
 κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἴ ποτ', ὦ γύναι ;
 οὔτοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων κτενεῖν
 οἴκτω τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλη,
 οὐχ ὅστις Ἄιδην ἐγγύς ὄντ' οἰκτίζεται,

σωτηρίας ἀνελπίς· ὡς δὴ ἐξ ἑνὸς
κακῶ συνάπτει, μωρίαν τ' ὀφλισκάνει
θνήσκει θ' ὁμοίως· τὴν τύχην δ' ἔαν χρεῶν.
ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γὰρ ἐνθάδε
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.] 490

ΙΦ. πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένους
Πυλάδης κέκληται ; τότε μαθεῖν πρῶτον θέλω.

ΟΡ. ὄδ', εἴ τι δὴ σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.

ΙΦ. ποίας πολίτης πατρίδος Ἑλληνας γεγώς ; 495

ΟΡ. τί δ' ἂν μαθοῦσα τότε πλέον λάβοις, γύναι ;

ΙΦ. πότερον ἀδελφῶ μητρός ἔστον ἐκ μιᾶς ;

ΟΡ. φιλότητί γ' ἐσμέν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.

ΙΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ ;

ΟΡ. τὸ μὲν δίκαιον Δυστυχῆς καλοῖμεθ' ἄν. 500

ΙΦ. οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.

ΟΡ. ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελῶμεθ' ἄν.

ΙΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτ' ; ἢ φρονεῖς οὕτω μέγα ;

ΟΡ. τὸ σῶμα θύσεις τοῦμόν, οὐχὶ τοῦνομα.

ΙΦ. οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἦτις ἐστὶ σοι ; 505

ΟΡ. ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένῳ.

ΙΦ. χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύειν τί σε ;

ΟΡ. τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι.

ΙΦ. πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, ὦ ξέν', εἴ κεῖθεν γεγώς ;

ΟΡ. ἐκ τῶν Μυκηναῶν γ', αἶ ποτ' ἦσαν ὄλβιαι.] 510

ΙΦ. φυγὰς δ' ἀπήρας πατρίδος, ἣ ποία τύχῃ ;

ΟΡ. φεύγω τρόπον γε δὴ τιν' οὐχ ἐκὼν ἐκὼν.

ΙΦ. ἄρ' ἂν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω ;

ΟΡ. ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.

ΙΦ. καὶ μὴν ποθεινός γ' ἦλθες ἐξ Ἄργους μολών. 515

ΟΡ. οὐκ οὐν ἐμαυτῷ γ' εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτ' ἔρα.

ΙΦ. Τροίαν ἴσως οἶσθ', ἧς ἀπανταχοῦ λόγος.

- ΟΡ. ὡς μήποτ' ὄφελόν γε μηδ' ἰδὼν ὄναρ.
 ΙΦ. φασίν νιν οὐκέτ' οὔσαν οἴχεσθαι δορί.
 ΟΡ. ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσατε. 520
 ΙΦ. 'Ἐλένη δ' ἀφῖκται δῶμα Μενέλεω πάλιν ;
 ΟΡ. ἦκει, κακῶς γ' ἔλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινη.
 ΙΦ. καὶ ποῦ 'στι ; κάμοι γάρ τι προυφείλει κακόν.
 ΟΡ. Σπάρτην ζυνοικεῖ τῷ πάρος ζυνευνέτη.
 ΙΦ. ὦ μῦσος εἰς Ἑλληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνῃ. 525
 ΟΡ. ἀπέλαυσα κάγῳ δὴ τι τῶν κείνης γάμων.
 ΙΦ. νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ὡς κηρύσσεται ;
 ΟΡ. ὡς πάνθ' ἄπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.
 ΙΦ. πρὶν γὰρ θανεῖν σε, τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
 ΟΡ. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾶς λέξω δ' ἐγώ. 530
 ΙΦ. Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν ;
 ΟΡ. ὄλωλεν, ὡς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
 ΙΦ. ὦ πότνι', ὡς εὔ. τί γὰρ Λαέρτου γόνος ;
 ΟΡ. οὐπω νερόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ὡς λόγος.
 ΙΦ. ὄλοιτο, νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυχῶν. 535
 ΟΡ. μηδὲν κατεύχου· πάντα τάκεινου νοσεῖ.
 ΙΦ. Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρηΐδος ἔστι παῖς ἔτι ;
 ΟΡ. οὐκ ἔστιν ἄλλως λέκτρ' ἐγῆμ' ἐν Αὐλίδι.
 ΙΦ. δόλια γάρ, ὡς ἴσασιν οἱ πεπονθότες.
 ΟΡ. τίς εἶ πόθ' ; ὡς εὔ πυνθάνῃ τάφ' Ἑλλάδος. 540
 ΙΦ. ἐκεῖθ' ἐν εἰμι· παῖς ἔτ' οὔσ' ἀπωλόμην.
 ΟΡ. ὀρθῶς ποθεῖς ἄρ' εἰδέναι τάκει, γύναι.
 ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν ;
 ΟΡ. τίς ; οὐ γὰρ ὄν γ' ἐγῶδα τῶν εὐδαιμόνων.
 ΙΦ. Ἄτρεως ἐλέγετο δὴ τις Ἀγαμέμνων ἀναξ. 545
 ΟΡ. οὐκ οἶδ' ἀπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
 ΙΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἴν' εὐφρανθῶ, ξένε.
 ΟΡ. τέθνηχ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.

- ΙΦ. τέθνηκε ; ποία συμφορᾶ ; τάλαιν' ἐγώ.
 ΟΡ. τί δ' ἐστέναξας τοῦτο ; μῶν προσῆκέ σοι ; 550
 ΙΦ. τὸν ἄλβον αὐτοῦ τὸν πάροισ' ἀναστένω.
 ΟΡ. δεινῶς γὰρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγείς.
 ΙΦ. ὦ πανδάκρυτος ἢ κτανοῦσα... χῶ θανῶν.
 ΟΡ. παῦσαί νυν ἤδη μηδ' ἐρωτήσης πέρα.
 ΙΦ. τασόνδε γ', εἰ ζῆ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ. 555
 ΟΡ. οὐκ ἔστι· παῖς νιν ὃν ἔτεχ', οὗτος ὤλεσεν.
 ΙΦ. ὦ συνταραχθεὶς οἶκος. ὡς τί δὴ θέλων ;
 ΟΡ. πατὴρ θανόντος τήνδε τιμωρούμενος.
 ΙΦ. φεῦ·
 ὡς εὖ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
 ΟΡ. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν· εὐτυχεῖ δίκαιος ὢν. 560
 ΙΦ. λείπει· δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;
 ΟΡ. λέλοιπεν Ἠλέκτραν γε παρθένον μίαν.
 ΙΦ. τί δέ ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος ;
 ΟΡ. οὐδεὶς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὄραν φάος.
 ΙΦ. τάλαιν' ἐκείνη χῶ κτανῶν αὐτὴν πατήρ. 565
 ΟΡ. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
 ΙΦ. ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς Ἄργει πατὴρ ;
 ΟΡ. ἔστ', ἄθλιός γε, κοῦδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
 ΙΦ. ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρετ'· οὐδὲν ἦτ' ἄρα.
 ΟΡ. οὐδ' οἱ σοφοὶ γε δαίμονες κεκλημένοι 570
 πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
 πολὺς ταραγμὸς ἐν τε τοῖς θεοῖς ἐν
 κὰν τοῖς βροτείοις· ἐν δὲ λυπεῖται μόνον,
 ὃς οὐκ ἄφρων ὢν μάντεων πεισθεὶς λόγοις
 ὄλωλεν — ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν. 575
- ΧΟ. φεῦ φεῦ· τί δ' ἡμεῖς οἱ τ' ἐμοὶ γεννήτορες ;
 ἄρ' εἰσὶν ; ἄρ' οὐκ εἰσὶ ; τίς φράσειεν ἄν ;
 ΙΦ. ἀκούσατ'· ἐς γὰρ δὴ τιν' ἤκομεν λόγον,

ὑμῖν τ' ὄνησιν, ὦ ξένοι, σπεύδουσ' ἅμα
 κάμοι· τὸ δ' εὖ μάλιστα γ' οὕτω γίγνεται, 580
 εἰ πᾶσι ταῦτόν πράγμα' ἀρεσκόντως ἔχει.
 θέλοισ ἄν, εἰ σώσαιμί σ', ἀγγεῖλαι τί μοι
 πρὸς Ἄργος ἐλθὼν τοῖς ἔμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
 δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἣν τις οἰκτίρας ἐμέ
 ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν 585
 φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὑπο
 θνήσκειν τὰ τῆς θεοῦ, τάδε δίκαι' ἠγομένης ;
 οὐδένα γὰρ εἶχον ὅστις ἀγγεῖλαι μολῶν
 ἐς Ἄργος αὖθις τὰς τ' ἐμάς ἐπιστολάς
 πέμψειε σωθεὶς τῶν ἐμῶν φίλων τινί. 590
 σὺ δ' — εἶ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενῆς
 καὶ τὰς Μυκῆνας οἶσθα χοῦς κἀγὼ θέλω —
 σῶθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβῶν,
 κούφων ἕκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
 οὔτος δ', ἐπεὶ περ πόλις ἀναγκάζει τάδε, 595
 θεᾶ γενέσθω θῦμα χωρισθεὶς σέθεν.]
 ΟΡ. καλῶς ἔλεξας τᾶλλα πλὴν ἓν, ὦ ξένη·
 τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βᾶρος μέγα.
 ὁ ναυστολῶν γάρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς,
 οὔτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν. 600
 οὐκ οὖν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμέ
 χάριν τίθεσθαι καὐτόν ἐκδῦναι κακῶν.
 ἀλλ' ὡς γενέσθω· τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
 πέμψει γὰρ Ἄργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν·
 ἡμᾶς δ' ὁ χρήζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων 605
 αἴσχιστον ὅστις καταβαλὼν ἐς ξυμφοράς
 αὐτὸς σέσωσται. τυγχάνει δ' ὅδ' ὢν φίλος,
 δν οὐδὲν ἦσσον ἢ 'μὲ φῶς ὀραῖν θέλω.
 ΙΦ. ὦ λῆμ' ἄριστον, ὡς ἀπ' εὐγενοῦς τινος

- ρίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τ' ὀρθῶς φίλος· 610
 τοιοῦτος εἶη τῶν ἐμῶν ὁμοσπόρων
 ὅσπερ λέλειπται. καὶ γὰρ οὐδ' ἐγώ, ξένοι,
 ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅσ' οὐχ ὀρῶσά νιν.
 ἐπεὶ δὲ βούλῃ ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
 δέλτον φέροντα, σοῦ δὲ θανῆ· πολλή δέ τις
 προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.]
- ΟΡ. θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται ;
- ΙΦ. ἐγώ· θεᾶς γὰρ τῆσδε προστροπὴν ἔχω.
- ΟΡ. ἄζηλά γ', ὦ νεᾶνι, κοῦκ εὐδαίμονα.
- ΙΦ. ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἣν φυλακτέον. 620
- ΟΡ. αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας ;
- ΙΦ. οὐκ, ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι.
- ΟΡ. ὁ δὲ σφαγεὺς τίς ; εἰ τάδ' ἱστορεῖν με χρή.
- ΙΦ. ἔσω δόμων τῶνδ' εἰσὶν οἷς μέλει τάδε.
- ΟΡ. τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω ; 625
- ΙΦ. πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας.
- ΟΡ. φεῦ.
- πῶς ἂν μ' ἀδελφῆς χεῖρ περιστείλειεν ἄν ;
- ΙΦ. μάταιον εὐχὴν, ὦ τάλας, ὅστις ποτ' εἶ,
 ἠϋξῶ μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
 οὐ μὴν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὦν, 630
 ἀλλ' ὦν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριν.
 πολὺν τε γὰρ σοὶ κόσμον ἐνθήσω τάφῳ
 ξανθῶ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω
 καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος
 ζουθηῆς μελίσσης ἐς πυρὰν βαλῶ σέθεν. 635
- ἀλλ' εἶμι δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
 οἴσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ 'μοὶ λάβης.
 φυλάσσετ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἄτερ...
 ἴσως ἄελπτα τῶν ἐμῶν φίλων τινί

- πέμψω πρὸς Ἄργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ, 640
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὓς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.]
- ΧΟ. κατολοφύρομαι σὲ τῶν χερνίβων
ῥανίσι μελόμενον αἵμακταῖς. 645
- ΟΡ. οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ χαίрет', ὦ ξένοι.
ΧΟ. σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ὦ
νεανία, σεβόμεθ', ἐς
πάτραν ὅτι ποτ' ἐπεμβάσῃ.
- ΠΥ. ἄζηλά τοι φίλοισι, θνησκόντων φίλων. 650
ΧΟ. ὦ σχέτλιοι πομπαί.
φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.
αἰαῖ αἰαῖ. πότερος ὁ μᾶλλον ;
ἔτι γὰρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν, 655
σὲ πάρος ἢ σὲ ἀναστενάξω γόοις.
- ΟΡ. Πυλάδῃ, πέπονθας ταῦτὸ πρὸς θεῶν ἐμοί ;
ΠΥ. οὐκ οἶδ' ἐρωτᾶς οὐ λέγειν ἔχοντά με.
ΟΡ. τίς ἐστὶν ἢ νεᾶνις ; ὡς Ἑλληνικῶς 660
ἀνήρεθ' ἡμᾶς τοὺς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
Ἀγαμέμνον' ὡς ῥακτιρ' ἀνηρώτα τέ με
γυναῖκα παιδᾶς τ'. ἐστὶν ἢ ξένη γένος 665
ἐκεῖθεν Ἀργεῖα τις· οὐ γὰρ ἂν ποτε
δέλτον τ' ἐπεμπε καὶ τὰδ' ἐξεμάνθανεν,
ὡς κοινὰ πράσσουσ', Ἄργος εἰ πράσσει καλῶς.
- ΠΥ. ἔφθῃς με μικρόν· ταῦτά δὲ φθάσας λέγεις,
πλὴν ἔν· τὰ γὰρ τῶν βασιλέων παθήματα 670
ἴσασι πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν.
ἀτὰρ διῆλθον χᾶτερον λόγον τινά.
ΟΡ. τίν' ; ἐς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἂν μάθοις.]

- ΠΥ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος
κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν. 675
καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
Ἄρχει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι — πολλοὶ γὰρ κακοὶ —
προδοὺς σεσῶσθαι σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
ἢ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
ῥάψαι μόνον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
κοῦκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαί μέ σοι
καὶ σὺν σφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας, 685
φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον φόγον.]
- ΟΡ. εὐφημα φώνει· τὰμὰ δεῖ φέρειν κακά,
ἀπλᾶς δὲ λύπας ἐξόν, οὐκ οἴσω διπλᾶς.
ὁ γὰρ σὺ λυπρὸν κάπονείδιστον λέγεις,
ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ 690
κτενω· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ' ἅ πράσσω πρὸς θεῶν, λῦσαι βίον.
σὺ δ' ὀλβιός τ' εἶ, καθαρὰ τ', οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
σωθεῖς δέ, παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου 695
κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν —
ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος
πατρῶος οὐμὸς ἐξαλειφθεῖη ποτ' ἄν.
ἀλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
ὅταν δ' ἐς Ἑλλάδ' ἵππιόν τ' Ἄργος μόλῃς, 700
πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκῆπτω τάδε·
τύμβον τε χῶσον κάπιθες μνημεῖά μοι,
καὶ δάκρυ' ἀδελφῆ καὶ κόμας δότω τάφω.]
ἄγγελλε δ' ὡς ὄλωλ' ὑπ' Ἀργείας τινὸς

- γυναικός, ἀμφὶ βωμῶν ἀγνισθεὶς φόνω. 705
 καὶ μὴ προδοῖς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
 ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὄρων πατρός.
 καὶ χαῖρ' ἐμῶν γὰρ φίλτατόν σ' ἠῦρον φίλων,
 ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
 ὦ πόλλ' ἐνεγκῶν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν. 710
- ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὦν ἐψεύσατο
 τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἑλλάδος
 ἀπήλασ', αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
 ὦ πάντ' ἐγὼ δοῦς τὰμὰ καὶ πεισθεὶς λόγοις,
 μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι. 715
- ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
 οὐκ ἂν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
 θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ' ἔξω φίλον.
 ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
 μάντευμα· καίτοι γ' ἐγγύς ἔστηκας φόνου. 720
 ἀλλ' ἔστιν, ἔστιν ἢ λίαν δυσπραξία
 λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχη.
- ΟΡ. σίγα· τὰ Φοῖβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
 γυνὴ γὰρ ἦδε δωμάτων ἔξω περᾶ.
- ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε 725
 τᾶνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῆ.
 δέλτου μὲν αἶδε πολύθυροι διαπτυχαί,
 ξένοι, πάρεισιν· ἃ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
 ἀκούσατ'· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
 ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ. 730
 ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας χθινοῦς
 θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς
 ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν.
- ΟΡ. τί δῆτα βούλη; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;
 ΙΦ. ὄρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς 735

- πρὸς Ἄργος, οἷσι βούλομαι πέμψαι φίλων.
- ΟΡ. ἢ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους ;
- ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν ; λέγε.
- ΟΡ. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
- ΙΦ. δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγεῖλειεν ἄν ; 740
- ΟΡ. ἢ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται ;
- ΙΦ. ναί.
- πέισω σφε, καὐτὴ ναὸς εἰσβήσω σκάφος.]
- ΟΡ. ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὄρκον ὅστις εὐσεβῆς.
- ΙΦ. δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις.
- ΠΥ. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε. 745
- ΙΦ. κἀγὼ σὲ σώσω κυανέας ἔζω πέτρας.
- ΠΥ. τίν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὄρκιον θεῶν ;
- ΙΦ. Ἄρτεμιν, ἐν ἧσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.
- ΠΥ. ἐγὼ δ' ἀνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.
- ΙΦ. εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὄρκον ἀδικοίης ἐμέ ; 750
- ΠΥ. ἄνοστος εἶην· τί δὲ σὺ, μὴ σώσασά με ;
- ΙΦ. μήποτε κατ' Ἄργος ζῶσ' ἔχνος θείην ποδός.
- ΠΥ. ἄκουε δὴ νυν ὃν παρήλθομεν λόγον.
- ΙΦ. ἀλλ' οὔτις ἔστ' ἀκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη.
- ΠΥ. ἐξαίρετόν μοι δὸς τόδ'· ἦν τι ναῦς πάθη 755
- χη δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
τὸν ὄρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.
- ΙΦ. ἀλλ' οἶσθ' ὃ δράσω ; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ·
τάνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς 760
λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀπαγγεῖλαι φίλοις.
ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἦν μὲν ἐκσώσης γραφήν,
αὐτὴ φράσει σιγῶσα τάγγεγραμμένα·
ἦν δ' ἐν θαλάσῃ γράμματ' ἀφανισθῆ τάδε,
τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί.] 765

- ΠΥ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ' ὑπερ.
σῆμαινε δ' ᾧ χρῆ τάσδ' ἐπιστολὰς φέρειν
πρὸς Ἄργος ὅ τι τε χρῆ κλύοντά σου λέγειν.
- ΙΦ. ἄγγελλ' Ὀρέστη, παιδί τῷ Ἀγαμέμνονος·
« Ἡ ἴν' Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε 770
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι. . . »
- ΟΡ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; κατθανοῦσ' ἦκει πάλιν;
ΙΦ. ἦδ' ἦν ὄραξ σύ· μὴ λόγοις ἔκπλησέ με.
« Κόμισαί μ' ἐς Ἄργος, ὧ σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς 775
σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω. . . »
- ΟΡ. Πυλάδῃ, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὄνθ' ἠύρημεθα;
ΙΦ. « ἦ σοῖς ἀραῖα δώμασιν γενήσομαι,
'Ὀρέσθ' », ἴν' αὖθις ὄνομα δις κλύων μάθης.
ΠΥ. ὦ θεοί.
- ΙΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς; 780
- ΠΥ. οὐδέν· πέραινεν δ' ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε.
τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι.
- ΙΦ. λέγ' οὐνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεᾶ
'Ἀρτεμις ἔσωσέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ,
δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὄξυ φάσγανον βαλεῖν, 785
ἐς τήνδε δ' ᾧχισ' αἴαν. αἴδ' ἐπιστολαί,
τάδ' ἔστι τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.
- ΠΥ. ὦ ῥαδίους ὄρκοισι περιβαλοῦσά με,
κἄλλιστα δ' ὁμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ' ὄρκον ὃν κατώμοσ' ἐμπεδώσομεν. 790
ἰδοῦ, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
'Ὀρέστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.
- ΟΡ. δέχομαι· παρεῖς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,
τὴν ἠδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἰρήσομαι.
ὦ φιλτάτῃ μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένους 795

- ὅμως σ' ἀπίστω περιβαλὼν βραχίονι
 ἐς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.
- ΧΟ. ξέν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
 χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.
- ΟΡ. ὦ συγκασιγνήτη τε καὶ ταυτοῦ πατρός 800
 Ἀγαμέμνωνος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
 ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξειν ποτέ.
- ΙΦ. ἐγὼ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν ; οὐ παύσῃ λέγων ;
 τὸ δ' Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἦ τε Ναυπλία.
- ΟΡ. οὐκ ἔστ' ἐκεῖ σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος. 805
- ΙΦ. ἀλλ' ἡ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγένετο ;
- ΟΡ. Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὐ κπέφυκ' ἐγώ.
- ΙΦ. τί φῆς ; ἔχεις τι τῶνδ' ἐμοὶ τεκμήριον ;
- ΟΡ. ἔχω πατρώων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.
- ΙΦ. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μαυθάνειν δ' ἐμέ. 810
- ΟΡ. λέγοιμ' ἂν ἀκοῆ προῶτον Ἡλέκτρας τάδε.
 Ἀτρέως Θυέστου τ' οἴσθα γενομένην ἔριν ;
- ΙΦ. ἤκουσ' ἃ χρυσῆς ἀρνὸς ἦν νείκη πέρι.]
- ΟΡ. ταῦτ' οὖν ὑφήνας' οἴσθ' ἐν εὐπῆνοις ὑφαῖς ;
- ΙΦ. ὦ φίλτατ', ἐγγύς τῶν ἐμῶν κάμπτεϊς φρενῶν. 815
- ΟΡ. εἰκὼ τ' ἐν ἰστοῖς ἡλίου μετάστασιν ;
- ΙΦ. ὕφηναι καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.
- ΟΡ. καὶ λούτρ' ἐς Αὐλιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα ;
- ΙΦ. οἶδ' οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὧν μ' ἀφείλετο.
- ΟΡ. τί γάρ ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῆ φέρειν ; 820
- ΙΦ. μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τοῦμοῦ τάφω.
- ΟΡ. ἃ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια
 Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
 ἦν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
 ἐκτήσαθ' Ἴπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανῶν, 825
 ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.]

- ΙΦ.** ὦ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γὰρ εἶ,
 ἔχω σ', Ὀρέστα, τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
 Ἀργόθεν, ὦ φίλος. 830
- ΟΡ.** κἀγὼ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
 κατὰ δὲ δάκρυ, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾶ
 τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡσαύτως δ' ἐμόν.
- ΙΦ.** τόδ' ἔτι βρέφος
 ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ 835
 νεαρὸν ἐν δόμοις.
 ὦ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὐτυχοῦσά μου
 ψυχά, τί φῶ ; θαυμάτων
 πέρα καὶ λόγου πρόσω τὰδ' ἐπέβα. 840
- ΟΡ.** τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖμεν ἀλλήλων μέτα.
- ΙΦ.** ἄτοπον ἄδονὰν ἔλαβον, ὦ φίλαι·
 δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
 ἀμπτάμενος φύγη·
 ἰὼ Κυκλωπὶς ἐστία· ἰὼ πατρίς, 845
 Μυκῆνα φίλα,
 χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς,
 ὅτι μοι συνομαίμονα τόνδε δόμοις
 ἐξεθρέψω φάος.
- ΟΡ.** γένει μὲν εὐτυχοῦμεν, ἐς δὲ συμφοράς, 850
 ὦ σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφυ βίος.
- ΙΦ.** ἐγὼ δ' ἄ μέλεος, οἶδ', ὅτε φάσγανον
 δέρα θῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ.
- ΟΡ.** οἴμοι. δοκῶ γὰρ οὐ παρῶν σ' ὄραν ἐκεῖ. 855
- ΙΦ.** ἀνυμέναιος, ὦ σύγγον', Ἀχιλλέως
 ἐς κλισίαν λέκτρων
 δολίαν ὅτ' ἀγόμαν·
 παρὰ δὲ βωμόν ἦν δάκρυα καὶ γόοι. 860
 φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.

- ΟΡ. ὤμωξα κάγῳ τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ.
 ΙΦ. ἀπάτορα πατέρα, πότμον ἄποτμον ἔλαχον.
 ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865
 δαίμονος τύχα τινός. 867
- ΟΡ. εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὦ τάλαινα, ἀπώλεσας. . . 866
 ΙΦ. ὦ μελέα δεινῶς τόλμας. δειν' ἔτλαν
 δειν' ἔτλαν, ὦμοι σύγγονε, παρά δ' ὀλίγον 870
 ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀνόσιον ἐξ ἐμῶν
 δαίχθεις χερῶν.
 ἅ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τίς τελευτά ;
 τίς τύχα μοι συγκυρήσει ;
 τίνα σοι πόρον εὐρομένα 875
 πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω
 πατρίδ' ἐς Ἀργείαν,
 πρὶν ἐπὶ ξίφος αἷματι σῶν πελάσαι ; 880
 τόδε τόδε σόν, ὦ μελέα ψυχά,
 χρέος ἀνευρίσκειν.
 πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναί . . . ;
 ἀλλὰ ποδῶν ριπᾶ 885
 θανάτῳ πελάσεις ἄρα βάρβαρα φῦλα
 καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μῆν
 στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να- 890
 τοῖσιν δρασμοῖς.
 τάλαινα, τάλαινα.
 τίς ἄρ' οὔν, τάλαν, ἦ θεὸς ἢ βροτὸς ἢ 895
 τί τῶν ἀδοκῆτων
 πόρον ἄπορον ἐξανύσας, δυοῖν
 δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρεΐδαιν φανεῖ
 κακῶν ἔκλυσιν ;
- ΧΘ. ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900
 τάδ' εἶδον αὐτῇ κοῦ κλύουσ' ἀπαγγελῶ.

- ΠΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
 Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
 λήξαντα δ' οἴκτων κάπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεῶν,
 ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας
 λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου. 905
 σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἑκβάντας τύχης,
 καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.
- ΟΡ. καλῶς ἐλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
 τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
 σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει. 910
- ΙΦ. μηδὲν μ' ἐπίσχη γ'· οὐδ' ἀποστήσει λόγου
 πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἡλέκτρα πότμον
 εἴληχε βιότου· φίλα γὰρ ἔστε πάντ' ἐμοί.
- ΟΡ. τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα. 915
- ΙΦ. οὗτος δὲ ποδαπὸς καὶ τίνος πέφυκε παῖς ;
 ΟΡ. Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κληῖζεται πατήρ.
 ΙΦ. ὁ δ' ἐστὶ γ' Ἀτρέως θυγατρός, ὁμογενῆς ἐμός ;
 ΟΡ. ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοὶ σαφῆς φίλος.
 ΙΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
 ΟΡ. οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἄπαις τινά·
 ΙΦ. χαῖρ', ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
 ΟΡ. κάμὸς γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενῆς μόνον.
 ΙΦ. τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι ;
 ΟΡ. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῶ. 925
 ΙΦ. ἦ δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν ;
 ΟΡ. ἕα τὰ μητρὸς· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
 ΙΦ. σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σέ νῦν ἀποβλέπει ;
 ΟΡ. Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμέν ἐκ πάτρας.
 ΙΦ. οὐ που νοσοῦντας θεῖος ὕβρισην δόμους ; 930
 ΟΡ. οὐκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.
 ΙΦ. ταῦτ' ἄρ' ἐπ' ἀκταῖς κἀνθάδ' ἠγγέλης μανεῖς ;

- ΟΡ. ὄφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.
- ΙΦ. ἔγνωκα· μητρός σ' οὔνεκ' ἠλάστρουν θεαί.
- ΟΡ. ὥσθ' αἵματηρά στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί. 935
- ΙΦ. τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα ;
- ΟΡ. Φοίβου κελευσθεῖς θεσφάτοις ἀφικόμην.
- ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ; ῥητὸν ἢ σιγῶμενον ;]
- ΟΡ. λέγοιμ' ἄν· ἀρχαὶ δ' αἶδε μοι πολλῶν πόνων.
ἐπεὶ τὰ μητρός ταῦθ' ἃ σιγῶμεν κακὰ 940
ἐς χεῖρας ἤλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων
ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔστε μοι πόδα
ἐς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἐπεμψε Λοξίας,
δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
ἔστιν γὰρ ὁσία ψῆφος, ἦν Ἄρει ποτὲ 945
Ζεὺς εἶσατ' ἐκ του δὴ χερῶν μιάσματος.
ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε... πρῶτα μὲν μ' οὐδεὶς ξένων
ἐκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον·
οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει, 950
σιγῇ δ' ἔτεκτῆναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα·
ἐς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅπασι βακχίου
μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἠδονήν.
κἀγὼ ἔξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἠξίου, 955
ἠλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκου οὐκ εἰδέναι,
μέγα στενάζων, οὔνεκ' ἢ μητρός φανεύς.
κλύω δ' Ἀθηναίοισι τὰμὰ δυστυχηῖ
τελετὴν γενέσθαι, κάτι τὸν νόμον μένειν,
χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεῶν.] 960
ὡς δ' εἰς Ἄρειον ὄχθον ἦκον, ἐς δίκην
ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἤπερ ἦν Ἐρινύων.

- εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι
 Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν, ἴσας δέ μοι 965
 ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένη.
 νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
 ὅσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη,
 ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὠρίσαντ' ἔχειν·
 ὅσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ, 970
 δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρου μ' αἰεί,
 ἕως ἐς ἀγνὸν ἤλθον αὖ Φοίβου πέδον,
 καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
 ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανῶν,
 εἰ μὴ με σώσοι Φοῖβος, ὅς μ' ἀπώλεσεν. 975
 ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
 Φοῖβός μ' ἔπεμψε δεῦρο, διοπετέες λαβεῖν
 ἄγαλμ' Ἀθηῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.
 ἀλλ' ἦνπερ ἡμῖν ὤρισεν σωτηρίαν,
 σύμπραξον. ἦν γὰρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας, 980
 μανηῶν τε λήξω καὶ σέ πολυκώπῳ σκάφει
 στείλας Μυκῆναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
 ἀλλ' ὦ φιληθεῖς, ὦ κασίγνητον κάρα,
 αἴωσον πατρῶον οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ·
 ὡς τὰμ' ὄλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν, 985
 οὐράνιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας.]
- ΧΟ. δεινὴ τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε
 τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει.
- ΙΦ. τὸ μὲν πρόθυμον, πρὶν σε δεῦρ' ἔλθειν, ἔχω
 Ἄργει γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον', εἰσιδεῖν. 990
 θέλω δ' ἄπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
 νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῶ κτανόντι με
 θυμουμένη, πατρῶον ὀρθῶσαι· θέλω·
 σφαγῆς τε γὰρ σῆς χειρ' ἀπαλλάξαιμεν ἄν

- σώσαιμί τ' οἴκους· τὴν θεὸν δ' ὕπως λάθω 995
 δέδοικα καὶ τύραννον, ἥνικ' ἄν κενὰς
 κρηπῖδας εὖρη λαΐνας ἀγάματος.
 πῶς δ' οὐ θανοῦμαι ; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος ;
 ἀλλ' εἰ μὲν ἔν τι ταῦθ' ὁμοῦ γενήσεται,
 ἀγαλμά τ' οἴσεις κάμ' ἐπ' εὐπρύμνου νεῶς 1000
 ἄξεις, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·
 τούτου δὲ χωρισθεῖς' . . . ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι,
 σὺ δ' ἄν τὸ σαυτοῦ θέμενος εὖ νόστου τύχοις.
 οὐ μὴν τι φεύγω γ', οὐδέ σ' εἰ θανεῖν χρεῶν
 σώσασαν· οὐ γὰρ ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων 1005
 θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.]
 ΟΡ. οὐκ ἄν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεὺς·
 ἄλις τὸ κείνης αἵμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
 καὶ ζῆν θέλοιμ' ἄν καὶ θανῶν λαχεῖν ἴσον.
 ἄξω δὲ σ', ἥνπερ καὐτὸς ἐνταυθοῦ περῶ, 1010
 πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατθανῶν μενῶ μετὰ.
 γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τόδε
 Ἄρτεμιδι, πῶς ἄν Λοξίας ἐθέσπισε
 κομίσαι μ' ἀγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος

 καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν ; ἅπαντα γὰρ 1015
 συνθεῖς τὰδ' εἰς ἓν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.
 ΙΦ. πῶς οὖν γένοιτ' ἄν ὥστε μήθ' ἡμᾶς θανεῖν,
 λαβεῖν θ' ἃ βουλόμεσθα ; τῆδε γὰρ νοσεῖ
 νόστος πρὸς οἴκους· ἢ δὲ βούλησις πάρα.
 ΟΡ. ἄρ' ἄν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἄν ; 1020
 ΙΦ. δεινὸν τόδ' εἶπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.
 ΟΡ. ἀλλ', εἰ σὲ σώσει κάμῃ, κινδυνευτέον.
 ΙΦ. οὐκ ἄν δυναίμην· τὸ δὲ πρόθυμον ἦνεσα.
 ΟΡ. τί δ', εἴ με ναῶν τῶδε κρύψειας λάθρα ;

- ΙΦ. ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν ; 1025
 ΟΡ. κλεπτῶν γὰρ ἢ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
 ΙΦ. εἶς' ἔνδον ἱεροὶ φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
 ΟΡ. οἴμοι διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν ;
 ΙΦ. ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἐξεύρημά τι.
 ΟΡ. ποῖόν τι ; δόξης μετάδος, ὡς καὶ γὰρ μάθω. 1030
 ΙΦ. ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασι.
 ΟΡ. δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὐρίσκειν τέχνας.
 ΙΦ. φονέα σε φήσω μητρὸς ἐξ Ἄργους μολεῖν.
 ΟΡ. χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ὡς οὐ θέμις γε λέξομεν θύειν θεᾶ. 1035
 ΟΡ. τίν' αἰτίαν ἔχουσ' ; ὑποπτεύω τι γάρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὄντα· τὸ δ' ὅσιον δώσω φόβω.
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἀγνίσει βουλήσομαι.
 ΟΡ. ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλευκάμεν. 1040
 ΙΦ. κάκεῖνο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὡς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποῖ δῆτα ; πόντου νοτερόν εἶπας ἔκβολον ;
 ΙΦ. οὐ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὀρμεῖ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' ἢ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας ;
 ΙΦ. ἐγώ· θιγεῖν γὰρ ὅσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνη. 1045
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὅδ' ἡμῖν ποῦ τετάξεται πόνου ;
 ΙΦ. ταῦτόν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχειν.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἄνακτος ἢ εἰδότης δράσεις τάδε ;
 ΙΦ. πείσσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεῶς γε πίτυλος εὐήρης πάρα. 1050
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρῆ τᾶλλ' ὅπως ἔξει καλῶς.
 ΟΡ. ἐνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρῦψαι τάδε.
 ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
 εὕρισκ'· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
 τὰ δ' ἄλλ' ἴσως -- ἅπαντα συμβαίη καλῶς. 1055

- ΙΦ. ὦ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
 καὶ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἔστιν ἢ καλῶς ἔχειν
 ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
 φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλότατης τε συγγόνου.
 καὶ πρῶτα μὲν μοι τοῦ λόγου τὰδ' ἀρχέτω· 1060
 γυναῖκές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος
 σῶζειν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
 σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
 φυγᾶς. καλὸν τοι γλῶσσ' ὄτω πιστὴ παρῆ.
 ὄρατε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλότατους, 1065
 ἢ γῆς πατρώας νόστος ἢ θανεῖν, ἔχει.
 σωθεῖσα δ', ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῆς τύχης,
 σώσω σ' ἐς Ἑλλάδ'. ἀλλὰ πρὸς σε δεξιᾶς
 σὲ καὶ σὲ ἰκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος,
 γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλότατων 1070
 μητρὸς πατρὸς τε καὶ τέκνων ὄτω κυρεῖ.
 τί φατέ; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν —
 φθέγξασθε — ταῦτα; μὴ γὰρ αἰνουσῶν λόγους
 ὄλωλα κάγῳ καὶ κασίγνητος τάλας.
- ΧΘ. θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σῶζου μόνον· 1075
 ὡς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται —
 ἴστω μέγας Ζεὺς — ὦν ἐπισκήπτεις πέρι.
- ΙΦ. ὄναισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαίμονες.
 σὸν ἔργον ἤδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους·
 ὡς αὐτίχ' ἤξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
 θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ξένων.
 ὦ πότνι', ἥπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχᾶς
 δεινῆς ἔσωσας ἐκ πατροκτόνου χερρός,
 σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ'. ἢ τὸ Λοξίου
 οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σὲ ἐτήτυμον στόμα. 1085
 ἀλλ' εὐμενῆς ἔκβηθι βαρβάρου χθονός

ἔς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ' οὐ πρόπει
ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.

- ΧΟ. στρ. α' ὄρνις, ἃ παρὰ πετρίνας
πόντου δειράδας, ἀλκυών, 1090
ἔλεγον οἶτον αἰίδεις,
εὐξύνετον ξυνετοῖς βοάν,
ὅτι πόσιν κελαδεῖς αἰεὶ μολπαῖς,
ἐγὼ σοι παραβάλλομαι
θρήνου, ἄπτερος ὄρνις, 1095
ποθοῦσ' Ἑλλάνων ἀγόρους,
ποθοῦσ' Ἄρτεμιν λοχίαν,
ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰκεῖ,
φοίνικά θ' ἀβροκόμαν
δάφναν τ' εὐερνέα καὶ 1100
γλαυκᾶς θαλλὸν ἱερὸν ἐλαίας,
Λατοῦς ὠδῖνα φίλαν,
λίμναν θ' εἰλίσσουσιν ὕδωρ
κύκλιον, ἐνθα κύκνος μελω-
δὸς Μούσας θεραπεύει. 1105
- ἀντιστρ. α' ὧ πολλαὶ δακρύων λιβάδες,
αἰ παρηίδας εἰς ἐμὰς
ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
ὀλομένων ἐν ναυσὶν ἔβαν
πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις. 1110
ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς
νόστον βάρβαρον ἤλθον,
ἐνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
παῖδ' Ἀγαμεμονίαν λατρεύω 1115
βωμούς τ' οὐ μηλοθύτας,
ζηλοῦσ' ἄταν διὰ παν-

τὸς δυσδαίμον'· ἐν γὰρ ἀνάγκαις
οὐ κάμνεις σύντροφος ὦν.

μεταβάλλειν δυσδαιμονία· 1120

τὸ δὲ μετ' εὐτυχίαν κακοῦ-
σθαι θνατοῖς βαρὺς αἰών.

στρ. β' καὶ σὲ μὲν, πότνι', Ἀργεῖα
πεντηκόντορος οἶκον ἄξει·

συρίζων θ' ὁ κηροδέτας 1125

κάλαμος οὐρείου Πανὸς
κώπαις ἐπιθωύξει,

ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων
κέλαδον ἐπτατόνου λύρας

αἰείδων ἄξει λιπαρὰν 1130

εὖ σ' Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.

ἐμὲ δ' αὐτοῦ λιποῦσα

βήση ῥοθίοισι πλάταις·

ἀέρι δ' ἰστία πὰρ πρότονον κατὰ

πρῶραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πό- 1135

δες ναὸς ὠκυπόμπου.

ἀντιστρ. β' λαμπρὸν ἵππόδρομον βαίην,

ἐνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·

οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων 1140

πτέρυγας ἐν νώτοις ἀμοῖς

λήξαιμι θοάζουσα·

χοροῖς δ' ἐσταίην, ὅθι καὶ

παρθένος εὐδοκίμων γάμων,

παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας 1145

ματρὸς ἡλίκων θιάσους,

χαρίτων εἰς ἀμίλλας

χαίτας θ' ἄβροπλούτοιο

εἰς ἔριν ὀρνημένα, πολυποίικιλα

φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομέ- 1150
να γένυν ἐσχιάζον.

ΘΟΑΣ

- ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνή
'Ελληνίς ; ἤδη τῶν ξένων κατήρξατο ;
ἀδύτοις ἐν ἀγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρί ; 1155
- ΧΟ. ἦδ' ἐστίν, ἦ σοι πάντ', ἀναξ, ἐρεῖ σαφῶς.
ΘΟ. ἔα.
- τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
'Αγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις ;
ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.
- ΙΦ. τί δ' ἐστίν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις ; 1160
ΘΟ. ἀπέπτυσ' ὅσια γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε,
ΙΦ. τί φροιμιάζῃ νεοχμόν ; ἐξαύδα σαφῶς.
ΘΟ. οὐ καθαρὰ μοι τὰ θύματ' ἠγρεύσασθ', ἀναξ.
ΙΦ. τί τοῦκδιδάξαν τοῦτό σ' ; ἡ δόξαν λέγεις ;
ΘΟ. βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη. 1165
ΙΦ. αὐτόματον, ἡ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός ;
ΘΟ. αὐτόματον· ὄψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρμωσεν.
ΙΦ. ἡ δ' αἰτία τίς ; ἦ τὸ τῶν ξένων μῦσος ;
ΘΟ. ἦδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.
ΙΦ. ἀλλ' ἦ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι ; 1170
ΘΟ. οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.
ΙΦ. τίν' ; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτῶκαμεν.
ΘΟ. μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῶ ξίφει.
ΙΦ. "Απολλον, οὐδ' ἐν βαρβάροις ἔτλη τις ἄν.
ΘΟ. πάσης διωγμοῖς ἠλάθῃσαν Ἑλλάδος. 1175
ΙΦ. ἦ τῶνδ' ἔκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἔξω φέρεις ;
ΘΟ. σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ὡς μεταστήσω φόνου.
ΙΦ. μίασμα δ' ἔγνωσ τοῖν ξένοιον ποίω τρόπῳ ;
ΘΟ.

- ΙΦ. ἤλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφὴν σ' ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὡς ἦσθου καλῶς.
 ΙΦ. καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἠδύ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι ;
 ΙΦ. τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν.
 ΘΟ. ὡς δὴ σφε σώσαις ἠδοναῖς ἀγγελμάτων.
 ΙΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμὸν. 1185
 ΘΟ. σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας εἰκότως.
 ΙΦ. πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἑλλάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν.
 ΘΟ. τί δῆτα δρῶμεν, φράζε, τοῖν ξένοιον πέρι ;
 ΙΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκειμένον σέβειν.
 ΘΟ. οὐκ οὐκ ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σὸν ; 1190
 ΙΦ. ἀγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσίᾳ δρόσῳ ;
 ΙΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τάνθρώπων κακά.
 ΘΟ. ὀσιώτερον γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν.
 ΙΦ. καὶ τάμά γ' οὕτω μᾶλλον ἄν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οὐκ οὐκ πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων ;
 ΙΦ. ἐρημίας δεῖ· καὶ γὰρ ἄλλα δράσομεν.
 ΘΟ. ἄγ' ἐνθα χρῆξεις· οὐ φιλῶ τάρρηθ' ὄρα·ν.
 ΙΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἵπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 ΙΦ. οὐ γὰρ ποτ' ἄν νιν ἠράμην βάρθρων ἄπο
 ΘΟ. δίκαιος ἠύσεβεια καὶ προμηθία.
 ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις. 1214
 ΙΦ. οἴσθ' ἄ μοι γενέσθω ;
 ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε·
 ΙΦ. δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθεσ.
 ΘΘ. ποῖ δέ σ' ἐκφύγοιεν ἄν ;
 ΙΦ. πιστὸν Ἑλλάς οἶδεν οὐδέν.
 ΘΟ. ἴτ' ἐπὶ δεσμὰ, πρόσπολοι. 1205

- ΙΦ. κάκχομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους...
 ΘΘ. ἔσται τάδε.
 ΙΦ. κρᾶτα κρύψαντες πέπλοισιν.
 ΘΘ. ἡλίου πρόσθεν φλογός.
 ΙΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὄπαδῶν.
 ΘΘ. οἶδ' ὀμαρτήσουσί σοι.
 ΙΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ.
 ΘΘ. ποίας τύχας ;
 ΙΦ. ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας.
 ΘΘ. μὴ συναντῶεν φόνω ; 1210
 ΙΦ. μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἐστί.
 ΘΘ. στεῖχε καὶ σήμαινε σύ.
 ΙΦ. μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν.
 ΘΘ. εὖ γε κηδεύεις πόλιν.
 ΙΦ. καὶ φίλων γ' οὓς δεῖ μάλιστα.
 ΘΘ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
 ΙΦ. σύ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεᾷ...
 ΘΘ. τί χρῆμα δρῶ ; 1215
 ΙΦ. ἄγνισον πυρσῶ μέλαθρον.
 ΘΘ. καθαρὸν ὡς μόλης πάλιν.
 ΙΦ. ἡνίκ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι...
 ΘΘ. τί χρῆ με δρᾶν ;
 ΙΦ. πέπλον ὀμμάτων προθέσθαι.
 ΘΘ. μὴ παλαμναῖον λάβω ;
 ΙΦ. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν ...
 ΘΘ. τοῦδ' ὄρος τίς ἐστί μοι ;
 ΙΦ. θαυμάσης μηδέν.
 ΘΘ. τὰ τῆς θεοῦ προᾶσ' — ἐπεὶ σχολή — καλῶς. 1220
 ΙΦ. εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.
 ΘΘ. συνεύχομαι.
 ΙΦ. τούσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἤδη δωμάτων ὄρῳ ξένους

καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ὡς φόνῳ φόνον
 μυσάρῳ ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων τά τ' ἄλλα ὅσα
 προυθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾷ καθάρσια. 1225
 ἐκποδῶν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
 εἴ τις ἢ ναῶν πυλωρὸς χειῖρας ἀγνεύει θεοῖς
 ἢ γάμον στείχει συνάψων ἢ τόκοις βαρύνεται,
 φεύγετ', ἐξίστασθε, μὴ τῷ προσπέσῃ μύσος τόδε.

ὦ Διὸς Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἦν νίψω
 φόνον 1230

τῶνδε καὶ θύσωμεν οὐ χρεῖ, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,
 εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τᾶλλα δ' οὐ λέγουσ', ὅμως
 τοῖς τὰ πλείον' εἰδόσιν θεοῖς σοί τε σημαίνω, θεά.

- ΧΟ._{στρ.} εὐπαις ὁ Λατοῦς γόνος,
 τόν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυάλοις 1235
 ἔτικτε, χρυσοκόμαν
 ἐν κιθάρα σοφόν, ἃ τ' ἐπὶ τόξων
 εὐστοχία γάνυται· φέρε δ' αὐτίκα
 νιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας, 1240
 λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσα μά-
 τηρ, τὰν ἀστάκτων ὑδάτων
 βακχεύουσαν Διονύ-
 σῳ Παρνάσιον κορυφάν·
 ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων, 1245
 σκιερᾷ κατάχαλκος εὐφύλλῳ δάφνα,
 γᾶς πελώριον τέρας, ἄμφεπε μαντεῖ-
 ον Χθόνιον.
 ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας
 ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρόσκων 1250
 ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαντείων δ' ἐπέβας ζαθέων,
 τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ
 μαντείας βροτοῖς θεσφάτων νέμων 1255

- ἀδύτων ὕπο, Κασταλίας ῥεέθρων
 γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.
 ἀντιστρ. Θέμιν δ' ἐπεὶ Γᾶς ἰῶν
 παῖδ' ἀπενάσασατο Πυθῶνος ἀπὸ ζαθέων 1260
 χρηστηρίων, νύχια
 Χθὼν ἔτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων,
 οἳ πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ'
 ἔπειθ', ὅσσα τ' ἔμελλε τυχεῖν, 1265
 ὕπνου κατὰ δνοφεράς γᾶς εὐ-
 νὰς ἔφραζον· Γαῖα δὲ τὰν
 μαντεῖον ἀφείλετο τι-
 μὰν Φοῖβον, φθόνῳ θυγατρὸς.
 ταχύπους δ' ἐς Ὀλυμπον ὄρμαθεις ἀναξ 1270
 χέρα παιδῶν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
 Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆ-
 νιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπάς].
 γέλασε δ', ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα
 πολύχρυσά θέλων λατρεύματα σχεῖν 1275
 ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς,
 ἀπὸ δ' ἀλαθοσύναν νυκτωπὸν ἐξεῖλεν βροτῶν,
 καὶ τιμὰς πάλιν θῆκε Λοξία, 1280
 πολυάνορι δ' ἐν ξενόνετι θρόνῳ
 θάρση βροτοῖς θεσφάτων αἰδαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ ναοφύλακες βώμιοί τ' ἐπιστάται,
 Θόας ἀναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβᾶς ; 1285
 καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφοις πύλας
 ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.
 ΧΟ. τί δ' ἔστιν, εἰ χρῆ μὴ κελευθεῖσαν λέγειν ;
 ΑΓΓ. βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυγοι νεανίαί

- Ἄγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων
φυγόντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεώς. 1290
- ΧΟ. ἄπιστον εἶπας μῦθον· ὄν δ' ἰδεῖν θέλεις
ἄνακτα χώρας, φρουῖδος ἐκ ναοῦ συθείς.
- ΑΓΓ. ποῖ ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα. 1295
- ΧΟ. οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ δίωκέ νιν
ὅπου κυρήσας τούσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.
- ΑΓΓ. ὄρατ', ἄπιστον ὡς γυναικειῶν γένος·
μέτεστι χυμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.
- ΧΟ. μαίνη· τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα ; 1300
οὐκ εἶ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος ;
- ΑΓΓ. οὐ, πρὶν γ' ἂν εἴπη τοῦπος ἐρμηνεύς ὅδε,
εἶτ' ἔνδον εἶτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός.
ὦή, χαλᾶτε κληῖθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότη σημήναθ' οὔνεκ' ἐν πύλαις 1305
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.
- ΘΟ. τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἴστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω ;
- ΑΓΓ. φεῦ.
πῶς ἔλεγον αἶδε, καί μ' ἀπήλαυνον δόμων,
ὡς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἦσθ' ἄρα. 1310
- ΘΟ. τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι ;
- ΑΓΓ. αὔθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ
παρόντ' ἄκουσον· ἢ νεᾶνις ἢ ἴνθαδε
βωμοῖς παρίστατ', Ἴφιγένει', ἔξω χθονός
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς 131
ἀγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.
- ΘΟ. πῶς φῆς ; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ;
- ΑΓΓ. σφῆζουσ' Ὀρέστην· τοῦτο γὰρ σὺ θαυμάσῃ.
- ΘΟ. τὸν ποῖον ; ἄρ' ὄν Τυνδαρίς τίττει κόρη ;

- ΑΓΓ. ὄν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο. 1320
- ΘΟ. ὦ θαῦμα — πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχῳ ;
- ΑΓΓ. μὴ ἴναυθα τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἄκουέ μου·
σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κύκλων ἐκφρόντισον
διωγμὸς ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
- ΘΟ. λέγ' εὖ γὰρ εἶπας οὐ γὰρ ἀγχίπλουν πόρον 1325
φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τοῦμὲν δόρου.
- ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἤλθομεν θαλασσίας,
οὐ ναῦς Ὀρέστου κρύφιος ἦν ὠρμισμένη,
ἡμᾶς μὲν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω 1330
Ἄγαμέμνωνος παῖς, ὡς ἀπάρρητον φλόγα
θύουσα καὶ καθαρόν ὄν μετώχετο,
αὐτὴ δ' ὄπισθε δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένοιον
ἔστειχε χερσί. καὶ τάδ' ἦν ὑποπτα μὲν,
ἤρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ. 1335
- χρόνω δ', ἔν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δὴ.
ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἦμεν ἡμενοι χρόνον,
ἔσῆλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοῖατο.
φόβῳ δ' ἄ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
σιγῆ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος
στείχειν ἔν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένους.
- κάνταυθ' ὀρῶμεν Ἑλλάδος νεὸς σκάφος 1345
ταρσῶ κατῆρει πίτυλον ἐπτερωμένον,
ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἐστῶτας νεώς.
κοντοῖς δὲ πρῶραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων 1350

ἄγκυραν ἐξανῆπτον, οἳ δὲ κλίμακας
 σπεύδοντες ἤγον διὰ χειρῶν πρυμνησίας,
 πόντῳ δὲ δόντες τοῖν ξένοιον καθίσαν.

ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
 δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης
 πρυμνησίῳν τε, καὶ δι' εὐθυνηρίας
 οἴακας ἐξηροῦμεν εὐπρύμνου νεώς. 1355

λόγοι δ' ἐχώρουν· « Τίνι λόγῳ πορθμεύετε
 κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους ;
 τίνος τίς ὦν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾶς χθινόος ; » 1360
 ὁ δ' εἶπ'· « Ὀρέστης, τῆσδ' ὄμαιμος, ὡς μάθης,
 Ἄγαμέμνωνος παῖς, τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι
 λαβῶν ἀδελφήν, ἣν ἀπόλεσ' ἐκ δόμων ».

ἄλλ' οὐδὲν ἦσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης
 καὶ πρὸς σ' ἔπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν· 1365
 ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων·
 κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χειροῖν
 ἡμεῖς τε· πυγμαί τ' ἦσαν ἐγκροτούμεναι,
 καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἅμα
 ἐς πλευρὰ καὶ πρὸς ἦπαρ ἤκοντίζετο, 1370
 ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
 δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
 ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἳ μὲν ἐν κάρᾳ
 κάθαιμ' ἔχοντες τραχύμαθ', οἳ δ' ἐν ὄμμασιν·
 ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρωσ 1375
 ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν·
 ἄλλ' εἶργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἔπι
 σταθέντες ἰοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω.

κάν τῷδε — δεινὸς γὰρ κλύδων ὤκειλε ναῦν
 πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν παρθένῳ τέγξει πόδα — 1380
 λαβῶν Ὀρέστης ὄμον εἰς ἀριστερόν,

- βὰς ἐς θάλασσαν κἀπὶ κλίμακος θορών,
 ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσήμεου νεώς,
 τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
 ἄγαλμα. ναὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγγετο 1385
 βοή τις· « ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται, νεὸς
 λάβεσθε κώπαις ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε·
 ἔχομεν γὰρ ὦνπερ οὔνεκ' ἄξενον πόρον
 Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν ».
- οἱ δὲ στεναγμὸν ἠδὺν ἐκβρυχώμενοι 1390
 ἔπαισαν ἄλμην. ναῦς δ', ἕως μὲν ἐντὸς ἦν
 λιμένος, ἐχώρει στόμια, διαπερῶσα δὲ
 λάβρω κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἠπείγετο·
 δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἐξαίφνης νεὸς
 ὤθει παλίμπρουν' ἰστί'· οἱ δ' ἐκαρτέρουν 1395
 πρὸς κῦμα λακτίζοντες· ἐς δὲ γῆν πάλιν
 κλύδων παλίρρους ἤγε ναῦν, σταθεῖσα δὲ
 Ἄγαμέμνονος παῖς ἠύξατ'· « ὦ Λητοῦς κόρη,
 σῶσόν με τὴν σὴν ἰέραν πρὸς Ἑλλάδα
 ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἑμαῖς· 1400
 φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
 φιλεῖν δὲ κάμει τοὺς ὀμαίμονας δόκει ».
- ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
 παιᾶνα, γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
 κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος. 1405
 μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἦει σκάφος·
 χῶ μὲν τις ἐς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
 ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας.
 κἀγὼ μὲν εὐθύς πρὸς σὲ δεῦρ' ἀπεστάλην,
 σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἀναξ, τύχας. 1410
 ἀλλ' ἔρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβῶν χεροῖν·
 εἰ μὴ γὰρ οἶδμα νήνεμον γενήσεται,

οὐκ ἔστιν ἐλπίς τοῖς ξένοις σωτηρίας·
 πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἴλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
 σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος,
 καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνωνος γόνον
 σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
 λαβεῖν, ἀδελφὴν θ', ἣ φόνων τῶν Αὐλίδι
 ἀμνημόνευτος θεὸν προδοῦσ' ἀλίσκεται.

1415

ΧΟ. ὦ τλῆμον Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα
 θανῆ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.

1420

ΘΟ. ὦ πάντες ἄστοι τῆσδε βαρβάρου χθονός,
 οὐκ εἶα πωλοῖς ἐμβαλόντες ἡνίας
 παράκτιοι δραμεῖσθε κάκβολας νεῶς
 Ἑλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῶ
 σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,
 οἳ δ' ὠκυπομποὺς ἔλξετ' ἐς πόντον πλάτας,
 ὡς ἐκ θαλάσσης ἐκ τε γῆς ἰππεύμασι
 λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
 ῥίψωμεν, ἢ σκόλοψι πῆξωμεν δέμας;
 ὑμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἱστορας βουλευμάτων,
 γυναῖκες, αὔθις ἡνίκ' ἂν σχολὴν λάβω,
 ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
 σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἥσυχοι.

1425

1430

ΑΘΗΝΑ

ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθομέυεις, ἀναξ
 Θόας ; ἀκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγου.
 παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἐξορμῶν στρατοῦ·
 πεπρωμένος γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου
 δεῦρ' ἦλθ' Ὀρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον
 φεύγων ἀδελφῆς τ' Ἄργος ἐσπέμφων δέμας
 ἀγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,

1435

1440

- τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. 1441B
 πρὸς μὲν σὲ ὄδ' ἡμῖν μῦθος· ὄν δ' ἀποκτενεῖν
 δοκεῖς Ὀρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλῳ,
 ἤδη Ποσειδῶν χάριν ἐμῆν ἀκύμονα
 πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύειν πλάτῃ. 1445
 μαθὼν δ', Ὀρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς —
 κλύεις γὰρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρὼν θεᾶς —
 χῶρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σῆν.
 ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλῃς,
 χῶρός τις ἔστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτοις 1450
 ὄροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
 ἱερός, Ἀλάς νιν οὐμὸς ὀνομάζει λείως·
 ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἴδρυσαι βρέτας,
 ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
 οὐς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα 1455
 οἴστρους Ἐρινύων. Ἄρτεμιν δέ νιν βροτοῖ
 τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
 νόμον τε θὲς τόνδ'· ὅταν ἐορτάζῃ λείως,
 τῆς σῆς σφαγῆς ἄποιν' ἐπισχέτω ξίφος
 δέρη πρὸς ἀνδρὸς αἵμά τ' ἐξανιέτω, 1460
 ὀσίας ἕκατι θεά θ' ὅπως τιμὰς ἔχῃ.
 σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
 Βραυρωνίας δεῖ τῆδε κληδουχεῖν θεᾶ.
 οὐ καὶ τεθάψῃ καταθανοῦσα, καὶ πέπλων
 ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπῆγνους ὑφάς, 1465
 ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
 λίπωσ' ἐν οἴκοις· τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
 Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
 γνῶμης δικαίας οὐνεκ',
 ἐκσώσασα δὲ
 καὶ πρὶν σ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας 1470

- κρίνυσ', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε,
 νικᾶν ἰσῆρεις ὅστις ἂν ψήφους λάβη.
 ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονός,
 Ἀγαμέμνωνος παῖ — καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.
 ΘΟ. ἄνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις 1475
 ὅστις κλύων ἄπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
 ἐγὼ δ' Ὀρέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
 βέβηκ', ἀδελφῆ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
 πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
 ἴτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλατι 1480
 γαῖαν, καθιδρύσαιντό τ' εὐτυχῶς βρέτας.
 πέμψω δὲ καὶ τάσδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαίμονα
 γυναῖκας, ὥσπερ σὸν κέλευσμ' ἐρίεται.
 παύσω δὲ λόγῃην ἣν ἐπαίρομαι ξένοις
 νεῶν τ' ἐρετμά, σοὶ τὰδ' ὡς δοκεῖ, θεά. 1485
- ΑΘ. αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
 ἴτ', ὦ πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἀγαμέμνωνος
 παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγὼ,
 σφίζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.
- ΧΟ. ἴτ' ἐπ' εὐτυχία τῆς σωζομένης 1490
 μοίρας εὐδαίμονες ὄντες.
 ἀλλ', ὦ σεμνή παρά τ' ἀθανάτοις
 καὶ παρά θνητοῖς Παλλὰς Ἀθάνα,
 δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
 μάλα γὰρ τερπνὴν κἀνέλπιστον 1495
 φήμην ἀκοᾷσι δέδεγμαι.
 ὦ μέγα σεμνή Νίκη, τὸν ἐμὸν
 βίοτον κατέχοις
 καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ*

ἄ δωρ., ἄττ. ἤ.

ἄβροκόμας δωρ., ἄττ. ἄβροκόμης, ὁ ἔχων λεπτά φύλλα.

ἄβρόπλουτος ἄβρωῶς πλούσιος, ἀπαλὸς καὶ πλούσιος· χαρίτων εἰς ἀμίλλας χαίτας θ' ἄβροπλούτοιο εἰς ἔριν ὀργυμένα 1147 ἐγειρομένη (ὅτε ἠγειρόμην), διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς ἄμιλλαν χαρίτων (καλλιστεῖα) καὶ εἰς ἀγῶνα κόμης ἀπαλῆς καὶ πλουσίας εἰς κοσμήματα.

ἄγαγες δωρ., ἄττ. ἤγαγες, ἐν 138 ἔστειλες καὶ με ἐκαλεσες.

ἀγαθοὶ 114 οἱ ἀγαθοί, οἱ ἀνδρεῖοι.

Ἄγαμεμνόειος (καὶ -ιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἄγαμέμνονα καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Ἄγαμεμονοῖδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἄγαμέμνονος· Ἄγαμεμνόιον θάλος 170 βλαστάρι, τέκνον τοῦ Ἀγ., Ἄγαμεμονία παῖς 1290 Ἄγαμεμνονίς. Πρβλ. *Ταντάλειος, Τυνδαρεία*.

ἄγγος τό, ἀγγεῖον.

ἀγκύλη βρόχος, θηλειά· 1408 βλ. ἐξανάπτω.

ἀγμός (ἀγνυμι θραύω) ῥήγμα, σπήλαιον.

ἀγνεύω εἶμαι ἀγνός· ἀγνεύω χεῖρας θεοῖς 1227 θέλω νὰ ἔχω καθαράς τὰς χεῖρας διὰ τοὺς θεοὺς, διὰ νὰ δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ τοὺς θεοὺς.

* Αἱ ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις εἶναι διατεταγμέναι κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν, ὑπὸ μορφήν λεξιλογίου. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς στίχους. Ἐν τῷ λεξιλογίῳ περιλαμβάνονται αἱ λέξεις αἱ συνήθως ἀγνωστοὶ εἰς τοὺς μαθητάς, δι' οὓς προσρίζεται τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον, ὡς καὶ αἱ λέξεις, αἱ ἄλλως γνωσταί, τῶν ὁποίων ἡ σημασία ἐν τῷ παρόντι δράματι δὲν εἶναι ἡ συνήθης. Ἐπίσης περιλαμβάνονται τὰ κύρια ὀνόματά ἐκτὸς τῶν πολὺ γνωστῶν. Τῶν λέξεων δίδεται κατὰ κανόνα πρῶτον ἡ κυρία σημασία καὶ ἔπειτα καὶ ἄλλαι, ὅσας δὲ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐν ὀρισμένῳ χωρίῳ σημασίας λέξεώς τινος, γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸν οἰκτεῖον στίχον. Μετὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς λέξεως δίδεται ἡ ἐρμηνεία τοῦ χωρίου εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται ἡ ἐρμηνευομένη λέξις, ἂν εἶναι καὶ τὸ χωρίον δυσνόητον. Ἄν πᾶσαι αἱ λέξεις χωρίου τινὸς εἶναι γνωσταί, ἀλλὰ τὸ χωρίον δυσερμήνευτον, πρέπει νὰ ζητῆται ἐν τῷ λεξιλογίῳ μία τῶν λέξεων, ἡ κρινομένη ὡς ἡ μᾶλλον χαρακτηριστικὴ.

ἀγνίζω ἔξαγνίζω, καθαρίζω· ἀγνίζομαι φόνω 705 βαντίζομαι δι' ἡγιασμένου ὕδατος, διὰ νὰ θυσιασθῶ.

ἀγνιστέον δεῖ ἀγνίσαι, καθῆραι.

ἄγορος ὁ, πανήγυρις, ἑορτή.

ἀγρεύομαι (ἄγρα θήραμα) ἀγρεύω, συλλαμβάνω.

ἀγχίπλους ὁ ταχέως διαπλεόμενος· ἀγχίπλουσι πόρον φεύγουσιν 1325 φεύγοντες ἔχουν νὰ κάμουν κοντινὸ ταξίδι.

ἀδόκητος ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος.

ἄδυτον τὸ ἐσώτατον τοῦ ἱεροῦ· ἀδύτων ὑπο 1257 ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ.

ἄελπτος ἀνέλπιστος.

ἄζηλος μὴ ἀξιοζήλευτος, φρικτός, ἀποτρόπαιος· ἄζηλά γε κοῦκ εὐδαίμονα 619 πράγματα φρικτὰ ἀλήθεια καὶ θλιβερά.

Ἀθηναία Ἀθηναῖ· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηναῖς.

ἄθικτος (πέπλος) 799 οὐ οὐ θέμις θιγεῖν.

ἄθρέω - ὦ βλέπω μὲ προσοχήν, παρατηρῶ.

αἶα γῆ, χώρα· 435 βλ. πολυόρουθος.

αἰάζω φωνάζω αἰαῖ αἰαῖ· οἰκτρὰν αἰαζόντων αὐδὰν 277 ἐνῶ ἐκβάλλουν φρικτὰς κραυγὰς.

αἰαῖ ἄχ (ἐπιφώνημα) .

αἰδῶς ἐντροπή, σεβασμός, συγγνώμη· αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων 713· ὁ Ἀπόλλων ἡσχύνετο, διότι εἶχε συμβουλεύσει τὸν Ὀρέστην νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του· οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ 949 ὅσοι δὲ ἡσθάνθησαν εὐσπλαγχνίαν (καὶ ἤθελον νὰ δείξουν ἐπιείκειαν)· αἰδεσις (καὶ τὸ ῥ. αἰδοῦμαι) ὅρος τοῦ ἀττικοῦ δικαίου· ἐλέγετο οὕτως ἢ συγγνώμη ἢ παρεχομένη, κυρίως ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἀκουσίου φόνου, εἰς τὸν φονεὰ ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.

αἰμακτός (αἰμάσσω) αἰματηρός, φονικός. 645 βλ. ῥανίς.

αἰμάσσω ματώνω· αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα ξένων αἰμάσσωσ' ἄταν 225 ἐκτελοῦσα τὴν αἰμορραντισμένην, θλιβεράν θυσίαν τῶν ξένων· τὸ ἄταν κυρίως σύστοιχον ἀντικείμενον κατὰ τὸ αἰμάσσω αἶμα, φόνον (ὥστε περισσότερον κατὰ λέξιν : τὴν αἰματηρὰν προξενούσα συμφορὰν)· τὸ βωμοῦς 226 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπεξηγήσις (βρέχουσα οὕτω μὲ τὸ αἶμα τοὺς βωμούςς), φαίνεται ὅμως μᾶλλον ὅτι προσετέθη ὑπὸ ἀντιγραφῆς τινός. Ἡ Ἴφιγ. βεβαίως δὲν ἔσφαζεν, ἀλλὰ ἐκτελοῦσα τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας προώριζεν εἰς τὸν θάνατον.

αίνέω - ὦ 1023, 1073 ἐπιδοκιμάζω, συναινῶ, δέχομαι· 1486 ἐπαι-
νῶ· ἐν 1023 τὸ ἤνεσσα ἀντὶ ἐνεστῶτος· πρβλ. ἀπέπτουσα 1161.

αἰρέομαι - οὔμαι (ἠδονήν) 794 ἀπολαύω.

αἶρω σηκώνω· αἶρω νόστον 117 ἀνάγομαι πρὸς νόστον, ξεκινῶ,
διὰ τὴν ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα· ὁ νοῦς τῶν στ. 116 - 117 : ἀφοῦ
ἐκάμαμεν τόσον ταξίδι, δὲν πρέπει, τώρα ποῦ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα,
τὴν ἐπιστρέψωμεν ἄπρακτοι.

αἰσχύνη· δι' αἰσχύνης ἔχω 683 αἰσχύνομαι.

αἰὼν βίος.

ἄκαιρος ὁ γινόμενος εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν· οὔτις (λόγος) ἔστ'
ἄκαιρος, ἢ καλῶς ἔχη 754· ὁ νοῦς : τὸ ὀρθόν, καὶ ἂν λεχθῆ ἄργά,
δὲν χάνει τὴν ἐπικαιρότητά του.

ἄκοή· ἀκοῆ Ἡλέκτρας 811 ποῦ τὰ ἔχω ἀκουστὰ ἀπὸ τὴν Ἡλ.

ἄκος τό, θεραπευτικὸν μέσον, φάρμακον.

ἄκραντος (κραίνω, ἐκτελῶ) ἀνεκτέλεστος· ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ'
ἄκραντ' ἠκούσατε 520 πράγματι ἔτσι εἶναι, καὶ αὐτὰ, ποῦ ἠκούσατε,
ἔγιναν (δὲν εἶναι ψευδῆ).

ἀκροθίνια (ἄκρος θις = σωρὸς) τά, τὸ ἀνώτατον μέρος σωροῦ τι-
νος, τὸ ἐκλεκτὸν μέρος, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· ἐν 75 ἀκροθίνια τῶν κατ-
θανόντων ξένων εἶναι αἱ ἀποκοπεῖσαι κεφαλαὶ τῶν θυσιασθέντων ξένων,
μὲ τὰς ὁποίας οἱ βάρβαροι εἶχον στολίσει τὸ ἐπιστύλιον τοῦ ναοῦ· τὰ
Ἑλλήνων ἀκροθίνια 459 τὰ ἐκλεκτότερα ἐξ Ἑλλάδος θύματα.

ἀκύμων ἀκύμαντος, γαληνιαῖος.

ἀλαθοσύνα δωρ., ἀττ. ἀληθοσύνη, ἀλήθεια· ἀλαθοσύνα νυκτωπὸς
1279 ἀλήθεια νυκτερινῶν ὄψεων, τὸ κῦρος τῆς ὄνειρομαντείας.

Ἄλαι (αἰ Ἄραφνήιδες) τοποθεσία εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς
Ἀττικῆς, πρὸς νότον τοῦ Μαραθῶνος· τὸ ὄνομα τοῦ δήμου ἦτο Ἄρα-
φήν (ἐξ οὗ τὸ σημερινὸν Ραφήνα).

ἀλαίνω περιπλανῶμαι· μαίνεται ἀλαίνω 284 παραφρονῶ.

ἄλιος θαλάσσιος· ἄλιος αἰγιαλὸς 425 ἀκτὴ τῆς θαλάσσης (πλεονα-
σμός).

ἄλις ἀρεκτά.

ἀλίσκομαι κυριεύομαι· τί μᾶλλον θεᾶς ἀγαλμ' ἀλίσκεται ; 1038
κατὰ τί προχωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς ;

ἀλκυὼν εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, θαλασσοπούλι. Κατὰ τὸν μῦ-
θον ἡ Ἀλκυὼν (ἢ Ἀλκυόνη), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Τραχίνος

Κήρυκας, ἐνῶ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου τῆς ἐκ Κλάρου τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε πλεύσει, ἵνα συμβουλευθῆ τὸ ἐκεῖ μαντεῖον, εἶδεν αἴφνης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ σῶμά του ἐκβρασθὲν μετὰ ναυάγιον· οἱ θεοὶ ἐλεήσαντες τὴν θρηνοῦσαν Ἀλκ. μετεμόρφωσαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν τῆς εἰς τὰ ὁμώνυμα πτηνὰ (ἀλκυόνα καὶ κήρυκα).

ἀλλάσσομαι ἐκλαμβάνω τι ὡς ἄλλο, συγγέω· *παρῆν δ' ὄραν οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο φθογγός τε μόσχων καὶ κινῶν ὕλάγματα, χᾶ φασ' Ἐρινῶς ἰέναι μυκήματα* 291 δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδωμεν τοιαύτας μορφάς (οἷας ἐν τῇ μανίᾳ του ἐφαντάζετο ὁ ξένος), ἀλλὰ συνέχεε τοὺς μυκηθμοὺς τῶν μόσχων καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων μὲ τὰς κραυγὰς, τὰς ὁποίας λέγουν ὅτι ἐκβάλλουν αἱ Ἐρ.

ἄλλως 538 ματαιῶς.

ἄλμη θαλάσσιον ὕδωρ, « ἄρμη ».

ἄλυρος ὁ ἄνευ λύρας· 146 βλ. ἔλεγος.

ἄμαθια 386 ἀνόητον πλάσμα (ἀφηρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου).

ἄμεικτος ὁ μὴ ἔχων ἐπιμειξίαν μετ' ἄλλων.

ἀμιλλάσμαι - ὦμαι ἀνταγωνίζομαι, παραβγαίνω.

ἀμνηστέω - ὦ λησμονῶ.

ἀμνημόνευτος ὁ μὴ μνημονευθεὶς· ἐν 1419 ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν· *φόνων τῶν Αὐλίδι ἀμνημόνευτος, θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται* 1418 λησμονήσασα τὸν ἐν Αὐλίδι φόνον (ὅτι ἐζήτησαν νὰ τὴν φονεύσουν) ἀποκαλύπτεται προδότις τῆς θεᾶς.

ἄμῶς ἐμὸς καὶ ἡμέτερος.

ἀμπνοή ἀναπνοή, ἀνακούφισις, « ξανάσασμα ».

ἀμπτάμενος ἀναπτάμενος, μτχ. ἄορ. τοῦ ἀναπέτομαι.

ἀμύνομαι : *δοκῶν Ἐρινῶς θεᾶς ἀμύνεσθαι τάδε* 299 νομίζω ὅτι μὲ αὐτὰ ἀπέκρουε τὰς Ἐρινῶς· τὸ τάδε σύστοιχ. ἀντικ.

ἀμφρέπω φυλάττω, φρουρῶ.

ἀμφίβληστρον πᾶν τὸ βαλλόμενον πέριξ· *ἀμφίβληστρον τοίχων* 96 οἱ περιβάλλοντες τὸ οἰκοδόμημα τοῖχοι, ὁ περίβολος.

ἀμφίλογος ἀμφισβητούμενος, ἀβέβαιος, ταλαντευόμενος· 655 βλ. μέμονα.

Ἄμφιτριτα δωρ., ἀττ. - η, θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος.

ἀναγκάζω : *ἀναγκάζει τάδε* (σύστοιχ. ἀντικ.) 595 τὰ ἐπιβάλλει αὐτὰ (τὸ γενέσθαι θῦμα).

ἀναδέχομαι λαμβάνω ἐπάνω μου· λαμβάνω ἀπὸ χαμηλότερα· 818
βλ. λουτρόα.

ἀναιρέομαι - οὔμαι 373 σηκώνω.

ἀνάκτορον οἶκος τοῦ ἀνακτος (θεοῦ ἢ βασιλέως)· ἀνάκτορα θεᾶς
41, 636 ναός.

ἀνάκτωρ ὁ ἀνάσσειν, ἀναξ.

ἀναμετρέομαι - οὔμαι : ἀναμετροῦμαι δάκρυον ἐς θαυμόφυλον 346
πληρώνω τὸν φόρον τῶν δακρύων εἰς τοὺς ὁμοθενεῖς μου.

ἀναπτύσσω ξεδιπλώνω· 1286 ἀνοίγω.

ἀνάσσω βασιλεύω· οὐ γῆς ἀνάσσει 31 ὅπου εἶναι βασιλεὺς τῆς χώ-
ρας· τὸ γῆς ἐκ τοῦ ἀνάσσει ὅχι ἐκ τοῦ οὐ.

ἀνάσσω ἀναπηδῶ.

ἀναστέλλω 1378 ἀπωθῶ.

ἀναστένω ἀναστενάζω.

ἀναφαίνω παρουσιάζω, διακηρύσσω, χαρακτηρίζω· ἅς ὁ παρ' ἡμῖν
νόμος οὐχ ὀσίας Ἑλληνισι διδοὺς ἀναφαίνει 465 σύντ. : ἀναφαίνει οὐχ
ὀσίας οὐ διδοὺς (μὴ ἐπιτρέπων) αὐτὰς τοῖς Ἑλλησι.

ἀναψυχή δρόσισμα, ἀνακούφισις.

ἀνεψιὸς ἐξάδελφος.

ἀνθεμόρρυτος (ῥέω) ὁ ἐξ ἀνθέων πηγάζων· ἀνθεμόρρυτον γάνος
634 βλ. γάνος.

ἀνία λύπη, στενοχώρια, ἀνησυχία· ἐν 1031 εὐφημ. ἀντὶ *μανία*·
σύντ. : *χορήσομαι ταῖς σαῖς ἀνίαις* (ἀντικ.) *σοφίσμασι* (κατηγορ.).

ἀνίδρυτος ὁ ἄνευ μονίμου κατοικίας· ἀνίδρυτοι δρόμοι 971 ἀκατά-
παυστον τρέξιμον.

ἀνίημι χαλαρώνω, παύω.

ἀνίκα δωρ., ἀττ. *ἡνίκα*, ὅτε.

ἀνιστορέω - ῶ ἐρωτῶ· 528 σύντ. : ὡς (ἐπιφών.) ἀνιστορεῖς με
συλλαβοῦσα πάντα ἄπαξ.

ἀνοδος (ἐπίθ.) ὁ ἄνευ ὁδῶν, ἀδιάβατος· ὁδὸς ἀνοδος 889 δρόμος
ποῦ δὲν εἶναι δρόμος, κακὸς δρόμος.

ἀνολολύζω βγάζω δυνατὴν φωνήν.

ἀνομία 275 ἀσέβεια.

ἀνοστος ὁ ἄνευ ἐπιστροφῆς.

ἀνταπόλλυμαι 715 λαμβάνω ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν ἀπώλειαν· εἰ-
ρωνεία.

ἀντιάζω παρακαλῶ.

ἀντίπαλος 446 ἰσόπαλος, ἴσος, ἀνάλογος· βλ. ποιηή.

ἀντιτιμωρέομαι - οὔμαι τιμωρῶ διὰ τὸ κακὸν ποῦ μοῦ ἔκαμαν, ἐκδικουμαι· ἴν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην 357 διὰ νὰ τοὺς ἐξεδικούμην· ἴστορ. χρόνος ὀριστικῆς ἐν τῇ τελικῇ προτάσει : σκοπὸς μὴ δυνάμενος νὰ πραγματοποιηθῇ.

ἀντίψαλμος εἶναι ἡ ᾠδὴ, τὴν ὁποίαν ψάλλει ὁ Χορὸς 179 κ.έ. ἀπαντῶν εἰς τὴν ᾠδὴν τῆς Ἰφιγενείας. Τὰ δύο ἄσματα ἀντιστοιχοῦν κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὄχι μετρικῶς.

ἀνυμέναιος ἄνευ ὕμεναίου, χωρὶς τραγοῦδι τοῦ γάμου.

ἀνώνυμοι 944 αἱ Ἐρινύες, διότι φοβεῖται κανεὶς νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά των.

ἀξιῶ - ᾧ κρίνω ἄξιον, ἔχω τὴν ἀξίωσιν.

ἀπαγγέλλω φέρω ἀγγελίαν· πιστὰς ἠδονὰς ἀπαγγελεῖ 642 βεβαίαν εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ ἀγγέλματος θὰ προξενήσῃ· οὐ κλύουσ' ἀπαγγελῶ 901 θὰ ἔχω νὰ τὰ λέγω ὡς πράγματα ποῦ δὲν τὰ ἤκουσα παρ' ἄλλων.

ἀπαίρω σηκώνω· σηκώνομαι καὶ φεύγω.

ἀπαλλάσσομαι γλυτώνω, ἐν 44 ἀπέρχομαι.

ἀπάτωρ ὁ ἄνευ πατρὸς· ἀπάτωρ πατήρ 864 πατέρας ποῦ δὲν εἶναι πατέρας· πρβλ. ἄνθος.

ἀπείργω ἀπομακρύνω, ἐκδιώκω.

ἀπεμπολάω - ᾧ (ἐμπολή) ἀπάγω πρὸς πώλησιν.

ἀπενάσθην παθ. ἀρ. τοῦ ἀποναίω, ἀπέρχομαι, πηγαίνω νὰ κατοικήσω μακράν.

ἀπενάσαστο μέσ. ἀρ. τοῦ ἀποναίω με ἐνεργητ. σημασίαν (1260)· βλ. ἀποναίω.

ἀπέρχομαι πηγαίνω μακράν· ἀπέρχομαι τοῦ λόγου τούτου 546 ἀφήνω αὐτὸ τὸ θέμα.

ἄπιστος 328, 388, 782, 1293 ἀπίστευτος· 1298 ἀναξιόπιστος· 1476 ἀπειθῆς (τὸ κλύων ἐνδοτ.)· 796 ποῦ δὲν πιστεῦει εἰς τὴν εὐτυχίαν του· τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι 782 γρήγορα θὰ φθάσω εἰς ἀπίστευτα πράγματα (καὶ) χωρὶς νὰ σ' ἐρωτῶ· ἄπιστον ὡς γένος 1298 τί ἄπιστον ποῦ εἶναι τὸ γένος.

ἄπληστος 415 βλ. πῆμα.

ἄπλοια ἀδυναμία πρὸς πλοῦν· δεινῆς ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων 15· νοητέον δεινῶν καὶ εἰς τὸ πνευμάτων (ἀνέμων).

ἀποβλέπω προσατενίζω· πρὸς σέ ἀποβλέπει 928 εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου.

ἄποινα τά, ἀποζημίωσις, ἐξιλέωσις· τῆς σῆς σφαγῆς ἄποινα 1459 ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς (μὴ γενομένης) θυσίας σου. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ τυπικὴ πρᾶξις τοῦ ἱερέως 1459—1460 ἤτο λείψανον ἀνθρωποθυσιῶν παλαιότερων ἐποχῶν.

ἀπόλαυσις 454 βλ. κοινός.

ἀποναιῶ ἀπέρχομαι· δίδω ἢ πέμπω ὀπίσω· ἀπομακρύνω, ἐκτοπίζω· ἐν 1259 σύντ· ἐπεὶ (Φοῖβος) ἰὼν (ἐλθὼν) ἀπενάσαστο (ἐξετόπισε) Θέμιν, παῖδα Γᾶς, ἀπὸ ζαθέων χρηστηρίων Πυθῶνος.

ἀπονοστέω - ὦ ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι (ἵνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου).

ἀποπτύω· πρὸς ἀποτροπὴν ἐπικρεμαμένου κακοῦ ἔπτυν ἢ ἔλεγον ἀπλῶς τὴν λέξιν ἀπέπτυσα (τὸν ἀόρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ., πρβλ. ἦρεσα 1023).

ἄπορος ὁ χωρὶς πόρον, πέρασμα· πόρος ἄπορος 897 βλ. πόρος.

ἀπορρήγνυμι ἀποκόπτω· ἀπορρήγνυμι βίον 974 κόπτω τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου, ἀποθνήσκω.

ἀπόρρητος μυστικός· ὡς ἀπόρρητον γλῶγα θύουσα καὶ καθαρὸν ὄν μετώχτο 1331 ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ προσέφερε μυστικὰ τὴν καθαρτήριον θυσίαν καὶ θὰ ἔκανε τὸν καθαρμόν, διὰ τὸν ὅποιον ἐπήγαγεν ἐκεῖ.

ἀποστέλλομαι 1409 ξεκινῶ.

ἀποστρέφομαι (μετ' αἰτιατικῆς) 801 ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον (ἀπὸ τινος).

ἀποτίθεμαι 376 ἀφήνω δι' ἄλλην φορὰν, ἀναβάλλω, ἐπιφυλάσσω.

ἀποτίνω (μέλλ. ἀποτείσω 338) πληρώνω.

ἄποτμος δυστυχῆς· πότμος ἄποτμος 864 μοῖρα ποῦ δὲν εἶναι μοῖρα, μαύρη μοῖρα.

ἀπόφθεγκτος ἀφθεγκτος, ἄφρωνος, σιωπηλός· σιγῇ ἐτεκτίρναντο ἀπόφθεγκτόν με 951 διὰ τῆς σιγῆς (με τὸ νὰ σιωποῦν ἐκεῖνοι) με ἠνάγκασαν καὶ ἐμὲ νὰ μένω σιωπηλός.

ἀποψήω - ὦ σπογγίζω.

ἄπτομαι ἐγγίζω· ἄπτομαι φόνου 381 ἔρχομαι εἰς ἐπαφὴν με φόνον (ὀμιλῶ με φονέα, ἐγγίζω αἷμα κτλ.).

ἄρα 351, 369, 569, 1310 ὅπως βλέπω τώρα (βλ. Τζαρτζάνου,

Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλλην. γλώσσης, ἔκδ. Ὁργανισμοῦ Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, σελ. 128, § 137).

ἀραῖος κατηραμένος· ὁ ἐπιφέρων κατάραν, βλάβην· 778 ὁ κακὸς δαίμων τῆς κατάρας· σήμερον ὁ λαὸς λέγει· θά γίνω κατάρα (σὸ σπίτι σου).

ἀράσσω κτυπῶ δυνατὰ ἐκ τοῦ πλησίον· ἐν 310 ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βάλλω κτυπῶ μακρόθεν.

Ἄργος (παρὰ τραγικοῖς) αἱ Μυκῆναι.

Ἄρειος· Ἄρειοι Πάγοι 1470 Ἄρειος Πάγος· ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ὁρέστης ὡς μητροκτόνος· βλ. 961 κ.έ. Πρὸ τοῦ ἐκσώσασα 1469 ἐξέπεσον λέξεις τινές.

ἀρεσκόντως κατὰ τρόπον ἀρέσκοντα· εἶ σοι τάδ' ἀρεσκόντως πόλις ἦδε τελεῖ 463 ἂν αὐταὶ αἱ προσφοραί, τὰς ὁποίας σοῦ κάνει αὐτὴ ἡ πόλις (τῶν Ταύρων), σοῦ εἶναι εὐχάριστοι· ἀρεσκόντως ἔχει 581 ἀρέσκει.

ἀρέσκω· ἤρεσε σοῖσι προσπόλοις 1335 οἱ ὑπῆρέται σου συγκατένευσαν, συνεμορφώθησαν.

ἄρκυς - υὸς ἡ, δίκτυον, παγίς.

ἄρνός τοῦ, τῆς, γεν. ἄνευ ὀνομαστ. ὡς ὀνομαστ. χρησιμεύει ἡ λ. ἄμνός· τὸν μῦθον τῆς χρυσοῦς ἄρνός (196, 813) βλ. ἐν λ. δινεύω.

ἄρρητος ἀπόρητος, ἀνέκφραστος, φρικτός.

ἄρχω κάνω τὴν ἀρχήν· πρῶτά μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω 1060 ἦδε ἔστω ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου.

Ἀσιήτης Ἀσιάτης καὶ ἀσιατικός. 180 ὁ ἤχος (ἀχά, ἠχή) τῶν ἀσιατικῶν ὕμνων ἦτο βάρβαρος, ξενικός, ἐξωτικός· τὰ ἀσιατικὰ μοιρολόγια ἦσαν παθητικὰ καὶ συναδεύοντο ὑπὸ κτυπημάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος.

Ἀσιῆτις γαῖα 396 Ἀσία.

ἀσθενής· τὰ γυναικὸς ἀσθενῆ 1006 ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἶναι κατὰ τὸ δευτερεῦον, ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι πολὺ αἰσθητὴ.

ἀσπούδαστος ὁ δι' ὃν δὲν ἀξίζει νὰ σπεύσῃ τις· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' ἐπὶ σοὶ δαίμων 201 ὁ δαίμων (τῆς ἐκδικήσεως, ἡ Νέμεσις) σπεύδει ἐπὶ σοὶ σπουδᾶς, ἀς οὐ χρῆν αὐτὸν σπεύδειν.

ἄσσω πηδῶ, πηγάζω· διὰ τὸ ὄλον χωρίον 191 κ.έ. βλ. δινεύω.

ἄστακτος κρουνηδὸν βέων τὰν ἀστάκτων ὑδάτων βακχεύουσαν Διονύσω Παρνασίον κορυφὰν 1242 εἰς τὴν πλουσίαν εἰς ὕδατα κορυ-

φήν τοῦ Παρνασοῦ, ὅπου γίνονται βακχικαὶ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ἡ διασημοτάτη πηγή τοῦ Παρν. ἦτο ἡ Κασταλία.

ἄτα δωρ., ἀττ. ἄτη, ὁ ἰδέ.

ἄτάρ ἀλλά, δέ, ὅμως, ἐν τούτοις.

ἄτερ ἄνευ.

ἄτερος ὁ ἕτερος.

ἄτη συμφορὰ· οἶαί μοι συμβαίνουσ' ἄται 148 διότι τόσοσιν μεγά-
λαι συμφοραὶ μὲ εὐρίσκουσ' ἄτα διὰ παντός δυσδαίμων 1117 συμφορὰ
ἀδιάλειπτος, βίος διαρκῶς δυστυχῆς· διὰ τὸ ὅλον χωρίον βλ. *δυσδαιμονία*.

Ἄτθις Ἀττική.

ἄτοπος παράδοξος.

Ἄτρειδᾶν δωρ., ἀττ. - δῶν.

Ἄτρεὺς υἱὸς τοῦ Πέλοπος, πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενελάου.

αὐδάω - ᾧ φωνᾶ, λέγω, κηρύττω, παραγγέλλω.

αὐθις πάλιν. 1312, 1432 ἀργότερον· ἐς αὐθις 377 δι' ἀργότερον,
δι' ἄλλην φοράν.

αὐλέομαι - οὔμαι ἀντηχῶ ἀπὸ τοὺς ἤχους τῶν αὐλῶν.

Αὐλῖς πολίχνη τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸν Εὐριπον, νῦν Βαθύ· τὴν
ἐνθάδ' Αὐλὴν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ 358· τὸ Αὐλὴν μετωνομικῶς ἀντι-σφα-
γῆν, φόνον· θεῖσα τὴν ἐνθάδε σφαγῆν ἀντι (ὡς ἀντιστάθμισμα καὶ
ἐκδίκησιν) τῆς ἐν Αὐλίδι.

αὐξω αὐξάνω· φιλόπλουτον ἄμιλλαν αὐξοντες μελάθροισιν 411
προσπαθοῦντες ἐν ἀμίλλῃ νὰ αὐξήσουν τὰ πλοῦτη διὰ τὰ σπίτια των.

αὐτόματος ὁ πράττων τι οἰκειοθελῶς· αὐτοκίνητος, ἀφ' ἑαυτοῦ
γινόμενος.

ἄφαιρέομαι - οὔμαι ἀφαιρῶ· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο
819 διότι ὁ γάμος δὲν ἦτο εὐτυχῆς, ὥστε νὰ μὲ κάμη νὰ λησμονήσω
τὸ λουτρόν· ἡ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ τὸ λησμονήσω· πρβ. 364.

ἄφανής· τὰ τῶν θεῶν ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κοῦδὲν οἶδ' οὐδεὶς κακὸν
479 τὰ θεῖα (ἡ θέλησις τῶν θεῶν) ἀκολουθοῦν δρόμους μυστηρικῶδεις
καὶ κανὲν δυστύχημα δὲν γνωρίζει κανεὶς (ἐκ τῶν προτέρων).

ἄφαρ εὐθύς.

ἄφειδέω - ᾧ δὲν φείδομαι· 1354 ἀφῆνω κατὰ μέρος κάθε ἐπιφύλαξιν.

ἄφιστημι ἀπομακρύνω· οὐδ' ἀποστήσει λόγον πυθέσθαι 912 καὶ δὲν
θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ θέμα μας τὸ νὰ ἐρωτήσω.

ἄφορμίζομαι (ὄρμος) κάνω τὸ πλοῖον νὰ ἐκπλεύσῃ· οὐ μὴ ἀφορ-

μίση 18· τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτ. ἀόρ. ἐντονώτερον τοῦ οὐ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος.

ἄχά δωρ., ἀττ. ἡχί, ἦχος.

ἄχαρις ὁ ἄνευ χάριτος· χάρις ἄχαρις 566 χάρις ποῦ δὲν εἶναι χάρις· κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο ἐχάθη χάριν μιᾶς κακῆς γυναικὸς (τῆς Ἑλένης), ἡ ὁποία δὲν ἤξιζε ταιαύτην θυσίαν.

βάθρον 962· εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον ὑπῆρχον δύο βάθρα, λίθοι ἀκατέργαστοι, ὁ λίθος τῆς ὕβρεως, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὁ λίθος τῆς ἀναιδείας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατήγορος (ὡς μὴ παρέχων αἰδεσιν)· βλ. αἰδώς.

βακχεύω ἐορτάζω ἐορτὴν τοῦ Βάκχου· 1243 βλ. ἄστακτος.

βάκχιος οἶνος· πληρῶ ἴσον μέτρομα βακχίου 953 ἐγγέω ἴσον ποσὸν οἴνου.

βλέπω 1056 ἀποβλέπω, στηρίζω τὰς ἐλπίδας μου.

βλέφαρον ὀφθαλμός.

βορά (βιβρώσκω) φαγητόν.

βούλευμα σχέδιον· ἐκ βουλευμάτων 1290 κατὰ τὰ σχέδια.

βουφόρβια τά, ἀγέλη βοῶν.

βουφορβὴς βουκόλος· καὶ μὴν ὄδε βουφορβὸς ἦκει 236 ἀλλὰ νά, ἔρχεται ὁ βουκόλος.

Βραυρώνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Βραυρῶνα, χωρίον κείμενον εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς, νοτιώτερον τῶν Ἀλῶν (νῦν Βραῶνα)· κλίμακες Βραυρώνιαι 1462 τὰ (κλιμακοειδῶς διατεταγμένα) ὑψώματα τῆς Βραυρῶνος· σεμνάς καλεῖ αὐτάς ὁ Εὐριπίδης, διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ναὸς τῆς (Βραυρωνίας) Ἀρτέμιδος.

βρέτας τό, ξύλινον ὁμοίωμα θεοῦ, ξόανον.

βρότειος ἀνθρώπινος.

βροτοκτόνος ἀνθρωποκτόνος· θυσία βροτοκτόνος 384 ἀνθρωποθυσία.

βώμιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βωμόν· βώμιοι ἐπιστάται 1284 ἐπιμεληταὶ τοῦ βωμοῦ (τῶν θυσιῶν)· πρβλ. 624 καὶ 726.

γαληνός 345 ἐπιεικής, μαλακός, φιλόανθρωπος.

γαμέω - ῶ 2 νυμφεύομαι, λαμβάνω γυναῖκα· 682 ἔχω σύζυγον (γυναῖκα).

γάνος τό, λάμψις, χαρά, ἀπόλαυσις· ἀνθεμόρρουτον γάνος μελίσ-

σης 634 τὸ ἡδονικὸν ὑγρὸν τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ἐξαγόμενον, τὸ μέλι.

γάνυμαι λαμπρύνομαι, ἀγάλλομαι, καμαρώνω· 1239 βλ. εὔπαις.

γάρ 520 πράγματι· τί γάρ; 533 τί ἐγένεν ἀλήθεια; ὅταν αἰτιολογῇ τὰ ἐπόμενα (π.χ. 118), μεταφράζεται διὰ τοῦ ἐπειδή.

γέ (συνήθως) τοῦλάχιστον, οὐχί σπανίως δύναται νὰ μεταφρασθῇ διὰ τοῦ ναί: ἀνεπιώς γε 919 ναί, ἐξάδελφος· λέλοιπεν Ἠλέκτραν γε παρθένον μίαν 562 ναί, ἔχει ἀφήσει μίαν κόρην, τὴν Ἠλέκτραν· ὁμοίως: 75, 510, 866, 1177 κ.άλλ.

γεγῶς μτχ. παρακειμ. τοῦ γίγνομαι (=γεγονώς): γεγῶσα τυγχάνει 473 ὑπάρχει· εἰ γεγῶς 509 εἶσαι, κατάγεσαι.

γενειάδες αἰ, σιαγόνες, γνάθοι, παρειά· πλῆγματα γενειάδων 1366 κτυπήματα κατὰ τῶν σιαγόνων.

γενέσθω οἶσθα ἃ μοι γενέσθω; 1203 = οἶσθα ἃ μοι γενέσθαι δεῖ (ἢ ἃ μοι γενέσθαι βούλομαι); πρβλ. ὁμοίαν σύνταξιν ἐν Ἐκάβῃ 225: οἶσθ' ὃ δρᾶσον; = οἶσθ' ὃ δεῖ σε δρᾶσαι;

γέννα 154 γενεά.

γένυς-υος ἡ, σιαγόν, παρειά· πολυποίκιλα φάρσα καὶ πλοκάμους περιβαλλόμενα γένυν ἐσκίαζον 1149 ἐσκίαζον τὰς παρειάς μου καλύπτουσα αὐτὰς μὲ πολυκεντήτους καλύπτρας καὶ μὲ τοὺς πλοκάμους μου.

γλαυκός γαλαζοπράσινος.

γλῶσσα: καλὸν τοι γλῶσσ' ὅτω πιστὴ παρῆ 1064 εἶναι ὠραῖον νὰ εἶναι κανεὶς ἐχέμυθος.

γνώμη (δικαία) 1469 εὐσεβῆ αἰσθήματα· 419 βλ. ὄλβος.

γοῦν τοῦλάχιστον· 1194 ἔτσι λοιπόν.

γύαλον τό, κοίλωμα, φάραγξ, χαράδρα, ὅτι τὰ γύαλα τῆς Δήλου ἦσαν καρποφόρα (1235) δὲν εἶναι ἀκριβές· διὰ τὸ ὄλον χωρίον 1234 κ.έ. βλ. εὔπαις.

δαίζω σχίζω, τεμαχίζω.

δαῖς δαιτὸς ἡ, φαγητόν, « τραπέζι », συμπόσιον

δάμαρ - αρτος ἡ, ἡ σύζυγος.

Δαναῖδαι Δαναοί.

δαρός μακρός, μακροχρόνιος.

δεῖμα τό, φόβος· δεῖμα τοῦλέθρου 485 φόβος τῆς καταστροφῆς· βλ. οἰκτίζομαι.

δεινῶς 552 ἀθλίως.

δειράς ἡ, ῥάχις ὀροσειραῖς, ὄρος, βράχος, σκόπελος· *δειράς εἰναλία* 1240 βράχος παραθαλάσσιος· *δειράς Καρυστία* 1451 ἀκρωτήριο τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Εὐβοίας.

δέλτος ἡ, ἐπιστολή· αἱ ἐπιστολαὶ ἐγράφοντο δι' ὀξέος μεταλλίνου ὄργάνου ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων πινακίδων, αἵτινες ἐκοιλαινόντο εἰς μικρὸν βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἐξέχοντος· ἡ ἐπιφάνειά των ἐπεχρίετο μὲ λεπτὸν στρώμα κηροῦ· μετὰ τὴν γραφὴν αἱ πινακίδες ἐτίθεντο ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης (ἐκ τούτου τὸ ἐν δέλτου πτυχαῖς 760), ἐδέοντο καὶ ἐσφραγίζοντο.

δέμας τό, σῶμα· ἀδελφῆς δέμας 1440 τὴν ἀδελφὴν (του).

δέρα δωρ., ἀττ. *δέρη*, λαιμός.

δεσμὸς πληθ. *δεσμά*· προστίθημι *δεσμά* 1204 ἐπιβάλλω *δεσμά*, δένω· ἴτ' ἐπὶ *δεσμά* 1205 πηγαίνετε νά (τούς) δέσετε.

δεσπόσονται 439 εἶναι αἱ εὐχαὶ τῆς Ἰφιγενείας, *δεσποίνης* τῶν ἀποτελουσῶν τὸν Χορὸν γυναικῶν· ἡ Ἰφ. εἶχεν εὐχρηθῆ (354 κ.ε.) νὰ πέσῃ εἰς χεῖράς της ἡ Ἑλένη.

Δηλιάς γυνὴ ἐκ Δήλου· 1234 ἐν Δήλῳ εὐρισκομένη.

διὰ μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῖς πάντοτε μετὰ γενικῆς) : διὰ λαμπρὸν αἰθέρα 29 διὰ μέσου τοῦ λαμπροῦ αἰθέρος· διὰ πέτρας Συμπληγάδας 355· (διὰ) φῦλα καὶ δι' ὁδοὺς 889.

διαβιάζομαι ἀναγκάζω.

διαδοχή : *διαδοχαῖς Ἐρινύων* 79 μεταδρομαῖς Ἐρινύων διαδεχομένων ἀλλήλας, καταδικώμενοι ἀπὸ τὰς διαδεχομένας ἀλλήλας Ἐρινῦς.

διακλύζω βρέχω, πλύνω.

διαμείβω λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα· Ἀσιήτιδα γαῖαν Εὐρώπας *διαμείβας* 397 τὴν Ἀσίαν ἀντὶ τῆς Εὐρώπης λαβὼν ὡς ἀντάλλαγμα, δηλ. ἀφήσας τὴν Εὐρώπην καὶ μεταβάς εἰς τὴν Ἀσίαν.

διαπτυχή ἡ, δίπλα· δέλτου πολύθυροι *διαπτυχαὶ* 727 ἐπιστολὴ ἐκ πολλῶν πινακίδων ἀποτελουμένη· *γραμμάτων διαπτυχαὶ* 793 διπλωμένη ἐπιστολή· βλ. δέλτος.

διαριθμέω-ῶ λογαριάζω ἓνα ἓνα, κάνω διαλογὴν (ψηφῶν). Κατὰ τὴν δίκην τοῦ Ὁρέστου ἡ Ἀθηνᾶ, ἥτις προῆδρευε, *διηριθμῆσε ψήφους Ἰσας* 966, δηλ. παρετήρησε κατὰ τὴν ἀριθμησιν ἰσοψηφίαν, τότε δὲ προσέθεσε καὶ τὴν ἰδικὴν της ψηφῶν καὶ οὕτως ὁ Ὁρέστης ἠθώθη.

Ὁ μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, δηλ. ἐρμηνευτικός τοῦ ἐθίμου, καθ' ὃ ἐν ἰσοψηφίᾳ ὁ κατηγορούμενος ἀπηλλάσσεται : ὑπετίθετο ὅτι ἐλάμβανε καὶ τὴν ψῆφον τῆς Ἀθήνας· πρβλ. 1470.

διαρρῶξ - ὦγος (ῥήγνυμι)· διεσχισμένους.

δίδυμοι 456 δύο.

διέρχομαι 672 βλ. λόγος.

δίκαιος 1202 δικαιολογημένος.

δίκη 968 δικαστική ἀπόφασις· *δίκην παρέχω* 944 δικάζομαι, λογοδοτῶ.

Δίκτυνα ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος· κυρίως ἦτο θεὰ Κρητική, ἣν ὁ Εὐριπίδης ταυτίζει πρὸς τὴν κυνηγὸν Ἀρτεμιν παρετυμολογῶν τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λ. *δίκτυον*.

δινεῦω περιστρέφω κυκλικῶς, στροβιλίζω, στριφογυρίζω· *μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει, δινεούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ παναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας ἱερὸν μετέβαλεν ὄμμ' αὐγᾶς ἄλιος* 192 ἢ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην ἀπὸ τὴν ἐποχὴν πού ὁ ἥλιος ἀλλάξας τροχίαν μὲ τὸ στριφογυρισμα τοῦ περωτοῦ ἄρματός του ἐρριψεν ἀλλοῦ τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα του. Τοῦτο ἐγίνε δια σειρὰν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια ὁ ποιητὴς ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς θεατὰς ὑπαινίσσεται ἀπλῶς διὰ τῶν λέξεων *χρυσέας ἀρνὸς ὀδύνα* 196 : Εἰς τὸ ποίμνιον τοῦ Ἀτρέως, ὅταν νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ Εὐρυσθέως Ἀερόπην ἐγίνε βασιλεὺς τῶν Μυκηῶν, ἐνεφανίσθη ἀρνίον χρυσομάλλον, σύμβολον καὶ ἐγγύησις τῆς ἐξουσίας. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως Θυέστης κατῶρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀπίστου Ἀερόπης νὰ γίνῃ κύριος τοῦ ἀρνίου. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἐξερράγη ἀγρία ἔρις, ἣτις ἀπέληξεν ὑπὲρ τοῦ Ἀτρέως ὁ Θυέστης ἐξωρίσθη, ἀλλὰ φεύγων παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Πλεισθένην, τὸν ὅποιον ἀναθρέψας ὡς ἴδιον τέκνον ἀπέστειλεν ἀργότερον εἰς Μυκήνας, ἵνα φονεύσῃ τὸν πατέρα του. Ὁ Ἀτρεὺς τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐφόνευσε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἶναι υἱὸς του, ὅταν δὲ τὸ ἔμαθεν, ὤμοσεν ἐκδίκησιν· προσποιηθεὶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνδιαλλαγῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἐξορίας καὶ σφάζας καὶ διαμελίσας τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου, παρέθεσε τὰς σάρκας των εἰς δεῖπνον, τὸ ὅποιον προσέφερον εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τοῦτο πατέρα των. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν τοῦ μύθου ὁ Θυέστης καταλαβὼν τὴν ἐξουσίαν εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὅτι θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἥλιος μετέβαλλε πορείαν· τὸ

θαῦμα ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, ὅστις ἡνύοει τὸν Ἀτρέα.

δίνη κυκλική περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα· ἦν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ' Εὐριπος πυκναῖς αὔραις ἐλίσσω κνανέαν ἄλα στρέφει, ἔσφαξεν Ἑλένης οὐνεχ', ὡς δοκεῖ, πατήρ θ' συντ. : ἦν πατήρ ἔσφαξεν, ὡς δοκεῖ (ὅπως πιστεύεται), Ἑλένης οὐνεκα ἀμφὶ δίναις (πλησίον τῶν περιστρεφόμενων βρυσμάτων), ἃς Εὐριπος ἐλίσσω θαμὰ πυκναῖς αὔραις (διὰ συχνῶν ἀνέμων) στρέφει (ταράσσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) κνανέαν ἄλα. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐριπίδου δὲν ἦτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν παλιρροιῶν.

διόλλυσαι καταστρέφεσαι, λέγει ὁ Χορὸς εἰς τὸν Ὀρέστην 652.

διοπετής ὁ ἐκ τοῦ Διός (ἐξ οὐρανοῦ) πεσών.

διος ὁ τοῦ Διός· *δία κόρα* 404 ἢ Ἄρτεμις.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι υἱοὶ τοῦ Διός καὶ τῆς Λήδας, προστάται τῶν ναυτιλλομένων.

δίπαλτος ὁ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παλλόμενος· *δίπαλτα πολεμίων ξίφη* 323 δύο πολεμίων ξίφη παλλόμενα.

δίπτυχος διπλωμένος, διπλοῦς· ἐν 242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρκα δωρ., ἀττ. *Δίρκη*, πηγὴ καὶ ῥύαξ ἐν Θήβαις.

δισσοί 264 δύο.

δίχα χωριστά.

διωγμὸς καταδιώξις· *πορθμῆνω διωγμὸν* 1435 ἐπιχειρῶ καταδιώξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

δμαθεις δωρ., ἀττ. *δηθεις* (μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ δάμνημι, δαμάζω), φονευθεῖς, ἀποθανόν· 199 βλ. *ποινά*.

δμῶη δούλη.

δνοφερός ζοφερός, σκοτεινός· οἱ (ὄνειροι) πολέσιν μερόπων τὰ τε πρῶτα τὰ τ' ἐπειθ' ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν ὕπνου κατὰ δνοφεράς γὰς εὐνάς ἔφραζον 1264 τὰ ὅποια (ὄνειρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὕπνον των ἐντὸς τῶν ὑπογείων.

δοκέω - ὦ 8, 678 καὶ ἄλλ. φαίνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι· 390, 641, 785, 855 καὶ ἄλλ. νομίζω· 349, 1443 φαντάζομαι· 1402 θεωρῶ ὀρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω· *δοκεῖ* (ἀπρόσ.) φαίνεται κλόν· *δοκῶ ἐν ὕπνῳ* 44 ὄνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ ἔδοξα (44) νοητέον ἐν

46 καὶ ἐν 48 ἔδοξε (μοῦ ἐφάνη)· ἐν 279 ἔδοξε ἐφάνη (ὁ βοσκός)· ἐξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 ἔδοξε ἐφάνη καλόν· κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι 956 «καὶ ἔκανα πῶς δὲν καταλάβαινα»· ἴν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκεῖ πλέον 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ τὰ νομίσωμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκανε κάτι σοβαρόν.

δόκημα γνώμη· δοκήμασι 176 (ὡς ἐν 8 ὡς δοκεῖ) ὅπως πιστεύεται.

δόμος: δόμοι 1040, 1079 ναός· δόμοι ἀνακτόρων (περιφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς θεᾶς), ναός· σύντ.: εἶμι εἴσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων θεᾶς, ἐν οἷσι ναίω· ἢ Ἰφιγένεια ὡς ἰέρεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλοος ὁ ἔχων χλοερούς δόνακας, πρασίνοὺς καλάμους· ἢ αἰτιατ. δονακόχλοα, 399, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ λευκόχροα, κυανόχροα, ἀπαλόχροα.

δόξα 1030 γνώμη· μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινῶν τὴν γνώμην μου· 1164 εἰκασία· 418 βλ. κοινός.

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορὶ (δοτ. τοῦ δόρου) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ δράκων· Ἄιδου δράκαινα 286 Ἐρινός.

δράκων ὄφις· ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, ὅστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Γῆν (ἢ Γαῖαν ἢ Χθόνα) καὶ ἔπειτα εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν Θέμιν· ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμός (διδράσκω) φυγή· ναῖοι δρασμοὶ 891 φυγή διὰ πλοίου· 1300 βλ. μετὰ.

δρόσος: θαλασσία δρόσος 1192 θαλάσσιον ὕδωρ.

δυσγενής ὁ ἐκ ταπεινῆς οικογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία· μεταβάλλειν δυσδαιμονία 1120 ἢ (ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολή (τὸ μετ' εὐτυχίαν κακοῦσθαι 1121) εἶναι ἢ (πραγματικὴ) συμφορά· διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζηλοῖ τὸν διαρκῶς δυστυχεῖ βίον, διότι σύντροφος ὢν ἀνάγκαις (ἐὰν ἀνατραφῆς μέσα εἰς τὰ βάσανα) οὐ κάμνεις (ἀντέχεις).

δυσδαίμων κακοδαίμων, δυστυχής· δυσδαίμων δαίμων 203 μαῦρα μοῖρα· ἢ μοῖρα τῆς Ἰφιγενείας ἦτο κακὴ ἐξ ἀρχᾶς τᾶς ματρὸς ζώνας καὶ νυκτὸς κείνας, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης· ὡς ἔγκειμαι δυσθρηνήτοις θοήνοις 114 διότι εἶμαι βουτηγμένη εἰς μεγάλους θρήνους.

δυσμαθής δυσνόητος· ἡ τύχη παρήγαγ' εἰς τὸ δυσμαθές 478 φέρει (τὰ ἐπικείμενα κακὰ) εἰς σημεῖον ποῦ δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς.

δυσμενής: τὸ δυσμενές μὴ 'μοὶ λάβῃς 637 μὴ θυμώσῃς ἐναντίον μου, μὴν τὰ βάλῃς μαζί μου (δι' ὅ,τι πρόκειται νὰ πάθῃς, διότι δὲν πταίω ἐγώ, ἀλλ' ὁ νόμος). 'Ο 'Ορέστης δηλ., λέγει ἡ 'Ιφιγένεια, πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅ,τι καὶ ὁ αἰχμάλωτος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν 584 κ.έ.

δύσνους δυσμενής· δύσνον με λήψεσθε 350 δυσμενῆ θὰ μὲ εὔρετε.

δύσνυμφος ὁ δυστυχῆς εἰς τὸν γάμον του· *νύμφαν δύσνυμφον* 216 *νύφη, μαύρη νύφη.*

δυσπραξία δυστυχία· ἡ *λίαν δυσπραξία* ἔστι *διδούσα λίαν μεταβολάς, ὅταν τύχη* 721 ἢ ἄκρα δυστυχία φέρει ἐνίοτε μεγάλας μεταβολάς, ὅταν τὸ φέρῃ ἡ περίστασις· 514 βλ. *πάρεργον.*

δυσσεβής 694 θεοκατάρατος.

δυστυχῆς: οἱ *δυστυχεῖς τοῖσι δυστυχεστέροις αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ* 352 οἱ ἄνθρωποι, ὅταν δυστυχήσουν οἱ ἴδιοι, δὲν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς δυστυχεστέρους των· τὸ κακῶς πράξαντες μετὰ τὸ *δυστυχεῖς πλεονασμός*: ἴσως ὅμως τὸ 'χώριον νὰ εἶναι ἐφαρμένον. (Κατ' ἄλλους: οἱ διαρκῶς δυστυχεῖς, ὅταν τοὺς πλήξῃ μία νέα συμφορά, δὲν αἰσθάνονται κ.τ.λ.)· τὰ *δυστυχῆ* 958 ἢ *δυστυχία.*

Δυστυχῆς εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον λέγει (500) ὁ 'Ορέστης ὅτι θὰ τοῦ ἐταίριαζε.

δυσφόρμιγξ ὁ μὴ σύμφωνος μὲ τὴν *φόρμιγγα*, ἄλυρος, θρηνητικός, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός· 225 κ.έ. βλ. *αἰμάσσω.*

δύσχορτος ξηρός, ἄγονος.

δῶματα 1153 ναός.

ἔα ἐπιφών. θαυμασμοῦ ἢ δυσαρεσκείας ἢ ἐκπλήξεως.

ἔβα δωρ., ἀττ. ἔβη.

ἐγείνατο ἐγέννησε· ἀόρ. τοῦ γείνομαι.

ἐγκνικται καῖμαι ἐντός· 145 εἶμαι βουτηγμένος.

ἐγκληρος ὁ ἔχων κληρον, κληρονόμος, μοναχοκληρονόμος. "Εγκληροὶ καὶ συνήθως ἐπίκληροὶ ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις αἱ κληρονομοῦσαι ὀλόκληρον τὴν πατρικὴν περιουσίαν δι' ἔλλειψιν ἀρρένων ἀπογόνων·

ὑπῆρχον δὲ περὶ αὐτῶν ῥηταὶ προστατευτικαὶ διατάξεις ἐν τῷ ἀπτικῷ δικαίῳ.

ἐγκροτέω-ῶ κτυπῶ· πυγμαὶ ἦσαν ἐγκροτούμεναι 1368 ἔπεφταν γροθιές.

ἐγκύκλιος κυκλικός· 429 βλ. μέλλω.

ἐγκυκλώω-ῶ στρέφω ἐν κύκλῳ.

εἶ· εἶ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχη.

εἶα, ἐπίρρημα παρακελευσματικόν, ἐμπρὸς λοιπόν.

εἶεν ἄς εἶναι, καλά· δηλοῖ ὅτι ὁ λέγων θέλει νὰ τερατίσῃ μίαν συζήτησιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο ζήτημα (π.χ. 342, 467).

εἰκότως εὐλόγως, φυσικά· εἰκότως ἔχει 911 εἰκός ἐστι.

εἰκῶ αἰτιατ. τοῦ εἰκῶν. Ὁ Εὐριπίδης ποιῶν 223 τὴν Ἰφιγένειαν λυπούμενην, διότι δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν πατρίδα της, ὥστε νὰ δύναται νὰ ὑφαίνη καὶ νὰ παριστάνη εἰς τὸ ὕφασμά της τὰς εἰκόνας τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν Τιτάνων (τὴν Τιτανομαχίαν), ἔχει κατὰ νοῦν τὰς εὐγενεῖς Ἀθηναίας παρθένους τῆς ἐποχῆς του, αἱ ὁποῖαι ὕφαινον τὸν κροκωτὸν πέπλον τῆς θεᾶς τὸν πανηγυρικῶς κομιζόμενον κατὰ τὰ Πάναθηναία εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

εἰλάτινος ἐπικός τύπος ἀντι ἐλάτινος, κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου ἐλάτης· 407 βλ. ῥόθιος.

εἰλίσσω = ἐλίσσω, ὁ ἰδέ.

εἰπῶν ἐν 964 ὀνομαστικῆ ἀπόλυτος ὡς καὶ τὸ ἀκούσας· εἰπῶν ἀκούσας τε ἀφοῦ ἀπελογήθην καὶ ἀφοῦ ἤκουσα τὴν κατηγορίαν.

εἴργω ἐμποδίζω, ἀναχαιτίζω.

εἴσατο 946 ἴδρυσεν ἀόρ. τοῦ ἴζω βάζω τινὰ νὰ καθίστη.

εἰσοράω-ῶ· φόβω εἰσορᾶν 1342 ἐκ φόβου μήπως ἴδωμεν· σύντ. : φόβῳ εἰσορᾶν ἢ μὴ χρῆν (εἰσορᾶν).

εἰσπράττομαι εἰσπράττω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, λαμβάνω· ὡς εὖ κακὸν δίκαιον (= κακὴν δίκην) εἰσπράξατο 559 πόσον καλά ἔκαμε ποῦ ἐπέβαλεν αὐτὴν τὴν φρικτὴν μὲν (καὶ δι' αὐτὸν τὸν τιμωρήσαντα) ἀλλὰ δικαίαν τιμωρίαν.

ἐκ 552 ὑπό· ἐκ δόμων 1005 ἐν τῇ ζένη.

ἔκατι ἔνεκα.

ἐκβαίνω 98 βαίνων φθάνω εἰς τὸ τέρμα (βλ. προσάμβασις)· ἐν 200 ὡς τὸ ἡμέτερον « βγαίνω » εἰς ἐκφράσεις ὡς « βγῆκε τ' ὄνειρο », « βγῆκε ἡ προφητεία »· ἐκβαίνει ποινὰ ἢ ἐκδικήσις πραγματοποιεῖται,

ἐκτελεῖται, ἡ φωνή τοῦ αἵματος εὐρίσκει ἱκανοποίησιν (βλ. ποινά)· ἐξέβην ἄλλοσε 781 ἄλλου πῆγε ὁ νοῦς μου· μὴ ᾿κβάντας τύχης, καιρὸν λαβόντας, ἡδονάς ἄλλας λαβεῖν 907 ἀφοῦ εὔρον μίαν εὐκαιρίαν, νὰ μὴ ἐπιδιώκουν ἄλλας μικρὰς ἡδονάς, παραστρατιάζοντες ἀπὸ τὸν δρόμον ποῦ τοὺς ἀνοιξεν ἡ τύχη.

ἐκβολή: ἐκβολαὶ νεὼς 1424 τὸ ἐκβληθέν, τὸ ἐξοκειῖλαν πλοῖον.

ἐκβολος ὁ, 1042 μέρος ξηρᾶς κατακλυσθὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

ἐκβρυχάομαι - ὦμαι βγάζω βρυχηθμόν· στεναγμόν ἠδὸν ἐκβρυχώμενοι 1390 ἐκβάλλοντες βαθὺν στεναγμόν ἀνακουφίσεως.

ἐκδύομαι 602 βγαίνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ξεφεύγω, ξεγλιστρῶ.

ἐκεῖ: τοῖς ἐκεῖ 771 ὅπως πιστεύουν οἱ ἐν Ἑλλάδι.

ἐκκλέπτω κλέπτω καὶ ἀπάγω κρυφίως· ἀποσπῶ· ἐξεκλέψαμεν πέτροισι χειρῶν φάσαγα 331 : τὸ χειρῶν ἐκ τοῦ ἐξεκλέψαμεν, αἱ χεῖρες τοῦ Ὁρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου βαλλόμεναι διὰ τῶν λίθων παρέλυσαν ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἀφήκαν τὰ ξίφη νὰ πέσουν κατὰ γῆς.

ἐκκομίζομαι κομίζω μαζί μου ἔξω.

ἐκλείπω (ὄρκον) 750 παραβαίνω.

ἐκλυσις ἀπολύτρωσις.

ἐκμανθάνω 667 ζητῶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

ἐκμοχθέω - ὦ κατασκευάζω μετὰ μόχθου, ἀγωνίζομαι, ὑφίσταμαι, ὑποφέρω μαρτυρικῶς.

ἐκνεύω ἐν 1186 στρέφω τὴν κεφαλὴν, στρέφομαι, κλίνω· ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας πρὸς τὸ μέρος τῆς θεᾶς ἀναμφιβόλως ἐστράφης (χωρὶς νὰ παρασυρθῆς ἀπὸ τὰ δελεαστικὰ λόγια τῶν ξένων)· ἐν 1330 κάνω νεῦμα : ἐξένευσ' ἀποστήναι πρόσω ἔκαμε νεῦμα (διέταξε) νὰ σταθῶμεν μακράν.

ἐκνίπτω ἀποπλύνω.

ἐκπετάννυμι ἀπλώνω πρὸς τὰ ἔξω, ἀνοίγω, φουσκώνω· ἐν 1135 σύντ. : πόδες νεὸς ὠκυπόρου ἐκπετάσουσιν ἰστία ἀέρι πᾶρ πρότονον κατὰ πρῶραν ὑπὲρ στόλον τὰ « ποδάρια » (βλ. πόδες) τοῦ ταχέως πλοίου κρατοῦντα τεντωμένα πρὸς τὰ κάτω τὰ ἰστία θὰ τὰ ἀφήσουν νὰ φουσκώσουν μὲ τὸν ἀέρα κοντὰ εἰς τοὺς προτόνους (βλ. λ.) πρὸς τὸ μέρος τῆς πῶρας, ἐπάνω ἀπὸ τὴν προεξοχὴν αὐτῆς (βλ. στόλος).

ἐκπέφυκα 807 ἔχω γεννηθῆ.

ἐκπίμπλημι γεμίζω ἐντελῶς· ἐν 81 διανύω ἐξ ὀλοκλήρου· ἐκπίμ-

πλημι κίνδυνον 90 ύφίσταμαι μέχρι τέλους κίνδυνον, έκτελῶ μέχρι τέλους επικίνδυνον επιχείρησιν.

ἐκπλήσσω ἐκκρούω, ἐκδιώκω, ἀποσπῶ· ἐκπλήσσω τοῦ παρόντος λόγου 240 ἀποσπῶ ἀπὸ τὰ νῦν λεγόμενα, διακόπτω τὰ νῦν λεγόμενα· ἐν 773 κάνω ἓνα νὰ τὰ χάσῃ.

ἐκποδῶν (ἐκ ποδῶν, ἀντίθ. ἐμποδῶν) μακράν· ἐκποδῶν ἔχω 1226 μένω μακράν.

ἐκσῶζω σῶζω ἐκ τῶν κινδύνων· ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἂν ; 1025 διὰ νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐπωφελοῦμενοι τοῦ σκότους ;

ἐκτρέφομαι τρέφω, ἀνατρέφω, αὐξάνω· 848 σύντ. : ἐξεθρέψω μοι τόνδε συνομαίμονα φάος δόμοις (ὡς σωτηρίαν τοῦ οἴκου).

ἐκφοινίσσω κοκκινίζω (ἐνεργητ.), καταματώνω.

ἐκφροντίζω ἐπινοῶ, ἐξευρίσκω· ἐκφρόντισον διωγμὸν ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται 1323 σκέψου μὲ ποίαν καταδιώξιν θὰ κατορθωθῇ ἢ σύλληψις τῶν ξένων· τὸ διωγμὸν κατὰ πρόληψιν, τὸ ὅστις θηράσεται ἀναφορ. συμπερασμ.

ἐκών : οὐχ ἐκὼν ἐκὼν 512· ὁ Ὀρέστης δὲν ἐξευρίσθη ἐκ τῆς πατριδος του, ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκὼν, ἀλλὰ καὶ οὐχ ἐκὼν, διότι τὸν ἠνάγκασεν ἡ βαρύνουσα αὐτὸν μητρικὴ ἀρά· ὥστε ὁ χαρακτηρισμὸς φυγὰς 511 ἀρμόζει εἰς αὐτὸν κατὰ ἰδιάζοντα τρόπον καὶ αὐτὸ ἐννοεῖ λέγων φεύγω τρόπον γε δὴ τινα.

ἔλακον ἀόρ. τοῦ λάσκω λέγω.

ἐλαστρέω - ὦ ἐλαύνω, καταδιώκω.

ἔλεγος ὁ, θρηνηλογία, θρηνητικὸν ἄσμα· ἄλλοι ἐλεγχοὶ τῆς οὐκ εὐμούσου μολπᾶς 146 θρηνοὶ τοῦ ἀμούσου τραγοιδιῶ, τοὺς ὁποίους δὲν συνοδεύει ἡ λύρα (ἀλλ' ὁ αὐλός)· τὸ βοᾶν ἐξοβελίζεται· ἔλεγος οἶτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερά μοῖρα.

ἐλέγχω ἐρωτῶ.

ἐλίσσω (καὶ εἰλίσσω) περιστρέφω· ἐν 444 κάνω κυκλικὴν κίνησιν, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στέφανος ἀμφὶ χαιῖτα δρόσον αἱματηρῶν ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ δεσποίνας χειρὶ 442 ἀφοῦ πέριξ τῆς κόμης της δεχθῇ τὸν στέφανον τοῦ φονικοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἀπὸ τὴν λαιμοτόμον χεῖρα τῆς κυρίας μου· ἡ δρόσος (ἐνταῦθα χέρνιβες) εἶναι αἱματηρά, διότι προορίζει εἰς τὴν σφαγὴν, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεται καὶ ἡ χεὶρ τῆς ἱερείας λαιμοτόμος, ἂν καὶ ἄλλοι ἔσφαζον τὰ θύματα

(πρβλ. 40 και 622). Ἡ ἐν Δήλῳ λίμνη, ἣτις εἴλισσε τὸ ὕδωρ αὐτῆς κυκλικῶς (κύκλιον κατηγορ.) 1103, ἐκαλεῖτο τροχοειδῆς· κατὰ τὸν ἐλεγειακὸν ποιητὴν Θέογγιν (5) ἡ Λητώ ἔτεκε τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τροχοειδεὶ λίμνῃ ἐφαφαμένη φοίνικος χερσίν· παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας ματρὸς ἡλίκων θιάσους 1145 σύρουσα εἰς κύκλιον χορὸν τοὺς ὀμίλους τῶν συνομηλίκων μου ἐνώπιον τῆς μητρὸς μου· χεῖρα παιδῶν ἐλίξεν ἐκ Διὸς θρόνων Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆνιν θεᾶς 1271 μὲ τὴν παιδικήν του χεῖρα περιέβαλε τὸν θρόνον τοῦ Διὸς (ἰκετεῦαν) νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ ἱερὸν τῶν Δελφῶν τὴν ὀργὴν τῆς χθονίας θεᾶς. Βλ. καὶ δίνῃ διὰ τοὺς στ. 6 κ.έ.

Ἑλλάς· ἀρχικῶς ἦτο ἐπίθετον (Ἑλλάς γῆ), παραλειπομένου δὲ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ὁποῖον συνώδευεν, ἔγινεν οὐσιαστικὸν (ὡς καὶ τὸ Ἰλιάς, κυρ. ποιήσις)· ἐν τούτοις διειρηθῆ καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ δὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι : Ἑλλάδος στρατηγίας 17 ἑλληνικῆς ἐκστρατείας· Ἑλλάδος γὰς 448· Ἑλλάδος νεὸς σκάφος 1345 σκάφος ἑλληνικῆς νεὸς, ἑλληνικὴ ναῦν. Ἐπίσης καὶ τὸ Ἑλλην χρησιμοποιοῦται ἐπιθετικῶς, ἐνίοτε μάλιστα μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ : Ἑλλην φόνος 72 ἑλληνικὸν αἶμα· Ἑλληνας γῆς 341 ἑλληνικῆς (ἑλληνίδος) γῆς· πατρίδος Ἑλληνας 495.

ἐμέθεν ἐμοῦ.

ἐμπεδος ἔγκυρος, δεσμευτικός.

ἐμπεδώ - ᾧ (ὄρκον) ἐκπληρῶ.

ἐμπολά δωρ., ἀττ. ἐμπολή, ἐμπόριον, ἀγοραπωλησία· ζαχρύσου δι' ἐμπολάς νόστον βάρβαρον ἤλθον 1111 ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ (πωληθεῖσα καὶ ἀγορασθεῖσα) ἤλθον εἰς βάρβαρον χώραν.

ἐμπυρα τά, αἰ διὰ τοῦ πυρὸς θυσίαι· ἐμπυροσκοπία, πυρομαντεία.

ἐνάλιος θαλάσσιος· ἐναλία δρόσος 255 θαλάσσιον ὕδωρ.

ἐνδος δὸς εἰς χεῖρας (λέγει ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν θεραπαινίδα τῆς 167).

ἐνθένδε ἀπ' ἐδῶ τὸ δ' ἐνθένδε 91 (ἐπιρρηματικῶς) ἔπειτ' ἀπὸ αὐτό.

ἐνι 572, ἔνεστι, ὑπάρχει.

ἐνοπή φωνή· ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπὰς 1276 ἐπισεισας (ἀνατινάξας) τὴν κόμην του διέταξε νὰ παύσουν τὰς νυκτερινὰς φωνὰς (τὴν ὄνειρομαντείαν)· πρὸς τὸ ἐπέσεισεν κόμαν πρβλ. Ἰλιάδ. Α 528 κτανέησιν ἐπ' ὄφρυσιν νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερῶσαντο ἀνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτιο.

ένταυθοῖ 1010 ἐκεῖ· ἐπεξήγησις αὐτοῦ τὸ πρὸς οἶκον 1011.

ἐξαίρετος ἐξηρημένος· ἐξαίρετον δὸς μοι τότε 755 κάμε μου τὴν ἐξῆς ἐξαίρεσιν.

ἐξακοντίζω ῥίπτω ἀκόντιον· ὄσας χεῖρας ἐξηκόντισα γενείου γονάτων τε τοῦ τεκόντος 362 ποσάκις ἔτεινα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸ γένειον καὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς μου.

ἐξαλλάσσω ἀλλάσσω ἐντελῶς· 135 ἀφήνω ἓνα τόπον καὶ πηγαίνω εἰς ἄλλον.

ἐξανάπτω κρεμνῶ ἐκ τινος, ἀναρτῶ· ἄλλος δὲ (ἐνν. τῶν βαρβάρων) πλεκτιάς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας 1408 προσεπάθει νὰ περάσῃ εἰς τὸ πλοῖον (εἰς τὸν ἰστόν ἢ ἄλλην προεξοχὴν του) βρόχον (συρτοθηλειά). Καὶ εἰς τὸν προηγούμενον στίχον (χῶ μὲν τις) περὶ βαρβάρων πρόκειται.

ἐξανθέω - ῶ βγάζω ἄνθη· ἀναφαίνομαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, « ἀναδίνω »· 300 σύντ. : ὥστε πέλαγος ἄλδς ἐξανθεῖν αἱματηρὸν (κατηγορ.) ὥστε ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκοκκίνισεν ἀπὸ αἵμα.

ἐξανίημι ἐκπέμπω, ἐξάγω, κάνω νὰ χυθῇ· ἐπισχέτω καὶ ἐξανιέτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεὺς.

ἐξανύτω ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, φέρω εἰς πέρας.

ἐξάρχω ἀρχίζω, κάνω τὴν ἀρχὴν· 743 ὑπαγορεύω.

ἐξαιδάω - ῶ ἐκφωνῶ, λέγω, ἄδω.

ἐξεδρος ὁ ἐκτὸς τῆς ἔδρας· ἐξεδροὶ χθονὸς 80 μακρὰν τῆς χώρας.

ἐξελέγχω 995 κάνω παρατήρησιν, ζητῶ τὸν λόγον.

ἐξένευσας ἐν. 1186 ἀόρ. τοῦ ἐκνεύω (ὁ ἰδέ). (Κατ' ἄλλους τοῦ ἐκνέω κολυμβῶν ἐξέρχομαι εἰς τὴν ξηράν, διαφεύγω).

ἐξεύρημα ἐπινόημα, σχέδιον, στρατήγημα.

ἐξεφίεμαι παραγγέλλω, ἐντέλλομαι.

ἐξίσταμαι ἀπομακρύνομαι.

ἐξὸν μτχ. τοῦ ἐξεστι· ἐξὸν (ἐνν. φέρειν) 688 ἐνῶ εἶναι δυνατόν νὰ ὑποφέρω.

ἐξορμάω - ῶ : ἐξορμῶ ῥεῦμα 1437 ἐξαπολύω κύμα.

ἐπαίρω ἐγείρω, ὑψώνω· παύσω λόγχην ἣν ἐπαίρομαι 1484 θὰ καθέσω τὰ ὄπλα, τὰ ὁποῖα ὑψώνω.

ἐπαυρίσκομαι, ἀόρ. ἐπηυρόμην, ἀπολαύω.

ἐπίεγομαι 1393 στενοχωροῦμαι, πιέζομαι, κακοπαθῶ.

ἐπεμβάση δωρ., ἀττ. ἐπεμβήση, μέλλ. τοῦ ἐπεμβάινω· ἐς πάτραν

ποτ' ἐπεμβάση 648 θά πατήσης μιὰ φορὰ τὸ χῶμα τῆς πατρίδος σου.

ἐπευφημέω - ᾧ ἄδω ἐπὶ τινι ἐπευφήμησαν εὐχάισιν παιᾶνα 1403 συνώδευσαν τὰς εὐχὰς μὲ παιᾶνα (ὕμνον, δέησιν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα).

ἐπεύχομαι 508 καυχῶμαι τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι καυχῶμαι ὅτι ἔχω π. τὸ κλ. Ἄ.

ἔπη 723 χρησμός.

ἔπηλυς (ἐπὶ ἡλυθον) ὁ ἄλλοθεν ἐλθὼν, ξένος. Ἐν 1021 τὸ ἐσῆλυδας ὑποκ. τοῦ ξενοφονεῖν.

ἐπιβαίνω 840 παρουσιάζομαι ἐξαίφνης· 1252 γίνομαι κύριος· ἐν 215 τὸ ἐπέβασαν μεταβατικόν· ἐπεβίβασαν, ἔφεραν, ὠδήγησαν.

ἐπιζέω πίπτω ἐπάνω καὶ ζεματίζω· ἐπέζεσε τὸ Ταντάλειον σπέρμα 987 ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γενεάν τοῦ Ταντάλου καὶ τὴν ἔκαυσε.

ἐπιθώσσω δίδω παραγγέλματα μεγαλοφώνως· κόπαις ἐπιθώσσει (= τοῖς κωπηλάταις ἐγκελεύσει) 1127 θά δίδη τὸν ῥυθμὸν εἰς τοὺς κωπηλάτας· τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλει ὁ τριηραύλης.

ἐπίκρανον κιονόκρανον, ἡ κορυφή τοῦ στύλου.

ἐπιμαστίδιος ὁ ἐπὶ τῶ μαστῶ, ὁ θηλάζων.

ἐπισκήπτω ἀφήνω παραγγελίαν, ἐντολήν· πάντα..., ὧν ἐπισκήπτεις περὶ 1077 ὅλα, περὶ τῶν ὁποίων παραγγέλλεις.

ἐπισκοπέω - ᾧ 1414 προστατεύω, ἐπιβλέπω.

ἐπιστέλλω παραγγέλλω.

ἐπιστολή ἐντολή, παραγγελία· ἐπιστολή, γράμμα.

ἐπιστροφή 671 ἐπικοινωνία· πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν 671 πάντες, ὅσοι εἶχον κάποιαν ἐπικοινωνίαν πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους· πρβλ. Ὅδ. α 177· καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.

ἐπίσχη ὑποτακτ. ἀορ. τοῦ ἐπέχω ἐμποδίζω· μηδέν μ' ἐπίσχη γε 912 τίποτε νὰ μὴ μὲ ἐμποδίση.

ἐπίσχω ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ἐπέχω ἀκουμπῶ· ἐπισχέτω καὶ ἐξανέτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεὺς.

ἐπόμνυμι ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομά τινος.

ἐπτάτονος ἐπτάχορδος· ἔχων κέλαδον ἐπτατόνου λύρας 1128 παίζων τὴν ἐπτάχορδον λύραν.

ἐπωμίς 1) τὸ ὑπέρεχον ἄκρον τοῦ βραχίονος, ἐνθα συνδέεται μὲ τὸ ὀστοῦν τῆς κλειδός· 2) τὸ παρὰ τὸν ὄμων μέρος τοῦ χιτῶνος· ἐν 1404 ἡ χεὶρ ὀλόκληρος ἀπὸ τοῦ ὄμου· γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας κώπη

προσαρμόσαντες ἐπιθέσαντες εἰς τὰς κώπας χεῖρας γυμνωθείσας ἀπὸ τοὺς πέπλους μέχρι τῶν ὤμων.

ἐπώνυμος ὁ φέρων τὸ ὄνομα, ὁ ὀνομασθεὶς ἀπὸ κάποιον ἢ κάτι. Τὸ εἰς Ἀλὰς ὑπὸ τοῦ Ὀρέστου κομισθὲν ξόανον τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος ἦτο κατὰ τὸν Εὐριπίδην 1454 ἐπώνυμον τῆς χώρας τῶν Ταύρων καὶ τῶν περιπολήσεων τοῦ Ὀρέστου· βλ. Ταυροπόλος.

ἐπωτίδες αἱ, προσεχολαὶ ἐκατέρωθεν τῆς πρῶρας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστερέωνον τὰς ἀγκύρας.

ἐράω - ὦ ποθῶ, ἐπιθυμῶ· σὺ τοῦτ' ἔρα 516 σὺ ἔχε αὐτὸν τὸν ἔρωτα, κρατεῖ αὐτὴν τὴν χαρὰν διὰ τὸν ἑαυτὸν σου.

ἔργον : ἐν ἔργῳ 1190 ἐν ἐνεργείᾳ.

ἐρείψιμος κατερριμμένος εἰς ἐρείπια· πᾶν ἐρείψιμον στέγος βεβλημένον πρὸς οὐδὰς ἐξ ἄκρων σταθμῶν 48 ὅτι ὀλόκληρος ἡ στέγη κατέπεσε (« σωριάστηκε ») εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν στύλων. Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὸ πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι καὶ οἱ στῦλοι (πλὴν ἑνὸς) ἔπεσον, ἀλλ' ὁ ποιητὴς θεωρεῖ περιττὸν νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, ἐφ' ὅσον λέγει ὅτι μόνον εἰς στῦλος ὑπελείφθη.

ἐρέσσω κωπηλατῶ· πτεροῖς ἐρέσσω 289 κινῶ τὰς πτέρυγας ὡς ὁ κωπηλάτης τὰς κώπας, « πτερολάμνω ».

ἔρετμόν κώπη· ἔρετμοῖσι καὶ λόγχαις 1110 δοτ. ὄργαν. : αἱ νεάνιδες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν χορὸν ἠχμαλωτίσθησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος των (πύργων ὀλομένων) καὶ ῥιφθεῖσαι εἰς τὰ πλοῖα μετεφέρθησαν (ὡς φορτίον καὶ ὄχι ὡς ἐπιβάτιδες, διὰ τοῦ ἐν ναυσὶν καὶ ὄχι ἐπὶ ναυσὶν) διὰ τῶν κωπῶν καὶ τῶν λογχῶν τῶν ἐχθρῶν.

Ἐρινυές θεότητες τοῦ Ἄδου, ἀδυσώπητοι τιμωροὶ τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῆς γῆς. Συνήθως ἀναφέρονται τρεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον δράμα ἐκτὸς τῶν τριῶν, αἵτινες κατεδίωκον τὸν Ὀρέστην 285 κ.έ. ἦσαν καὶ ἄλλαι, αἵτινες συμμορφωθεῖσαι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔπαυσαν τὴν καταδίωξιν 968. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 291 κ.έ. βλ. ἀλλάσσομαι.

ἐρμηνεύς ἐξηγητὴς, διερμηνεύς. Ἐν 1302 ὁ Ἀγγελος λέγων ἐρμηνεύς ὁδε (αὐτὸς ὁ ἀγγελιαφόρος) ἐννοεῖ τὸ ῥόπτρον (« χτυπητῆρι ») τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τὸ ὁποῖον χτυπᾷ ἐκεῖνην τὴν στιγμήν.

ἔρος ὁ, ἔρωσ.

ἔρπω βαδίζω, πηγαίνω.

ἔρω ἐχάθην, ἔσβησα· 187 σύντ. : ἔρωει τὸ φῶς τῶν σκήπτρων τῶν οἴκων τῶν Ἀτρειδῶν.

ἐσβήσω 742 μέλλ. τοῦ ἐσβαίνω (μεταβατ.)· σύντ. : ἐσβήσω (τὸν Πυλάδην) σκάφος νεὸς εἰς τὴν ναῦν (περίφρ.)· πρβλ. ἐπέβασαν 215.

ἐσέρχομαι : ἐσηλθεν ἡμᾶς 1340 ἐφοβήθημεν, « μᾶς μπῆκε ἡ ἰδέα ».

ἐσταίην εὐκτ. πρκμ. τοῦ ἴσταμαι· χοροῖς ἐσταίην 1143 « νὰ στεκόμουν στοὺς χορούς », νὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τοὺς χορούς (εὐχή).

ἔστε ἕως ὅτου.

ἐστίαμα φίλευμα, παράθεσις γεύματος· 387 βλ. Τάνταλος.

ἐτήτυμος ἀληθής, φιλαλήθης, ἀξιόπιστος.

ἔτλαν δωρ., ἀττ. ἔτλην, ἀόρ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι· μέλλ. τλήσομαι, παρακείμεν. τέτληκα· τόλμαν ἦν ἔτλη πατὴρ 862 « γι' αὐτὸ ποὺ βάσταξε ἡ καρδιά τοῦ πατέρα μας νὰ κάμη »· ἔτλαν 869 ἀπετόλμησα, « βάσταξε ἡ καρδιά μου »· ὁμοίως 924.

εὖ καλά ὡς εὖ 533, 540 τί ὠραῖα, πόσον καλά· τὸ εὖ 580 τὸ καλόν, ἢ ὄνησις· φρονῶ εὖ 353 εἶμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχής.

εὐάλιος δωρ., ἀττ. εὐήλιος· εὐάλιον πῦρ 1139 τὸ ὠραῖον πῦρ τοῦ ἡλίου.

εὐγάθητος (γηθέω χαίρω) χαρμόσυνος· οὐκ εὐγάθητος 212 θλιβερός.

εὐγομφος (γόμφος ἦλος) καλῶς συνηρμοσμένος.

εὐδαιμονέω - ὦ εἶμαι εὐδαίμων· 543 σύντ. : τί δὲ (πράσσει) ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν ;

εὐδαίμων ὁ ἔχων τὸν δαίμονα εὖ διακείμενον, εὐτυχής· 544 σύντ. : (ὁ στρατηγός), ὃν γ' ἐγὼ οἶδα, οὐκ ἔστι τῶν εὐδαιμόνων.

εὐδόκιμος ἔντιμος, ἔνδοξος· παρθένος εὐδοκίμων γάμων 1144 παρθένος προωρισμένη διὰ καλὸν γαμβρόν, « ἀρχοντογυρεμένη ».

εὐερνής (ἔρνος τό, βλαστός) καλλίβλαστος.

εὐθунτηρία τὸ μέρος τῆς πρύμνης, ὅπου εἶναι προσηρμοσμένον τὸ πηδάλιον.

εὐήρης καλοκαιρισμένος· 1050 βλ. πίτυλος.

εὐκταῖος καθωσιωμένος, « ταμένος ».

εὐλαβεστέρας 1375 μὲ περισσοτέρας προφυλάξεις.

εὐμίτος ὁ ἔχων ὠραίας κλωστάς· εὐμίτοι πλοκαὶ 817 τὸ συνταίριασμα τῶν ὠραίων νημάτων.

εὐναῖος (εὐναί αἰ, λίθοι χρησιμεύοντες ὡς ἄγκυρα καὶ εἶτα ἐν γένει ἢ ἄγκυρα) ὁ σχετικὸς μὲ τὴν ἀγκυροβολίαν· ὁ δίδων εἰς τὸ πλοῖον τὴν κατεύθυνσίν του,

εὐνὴ κλίνη, κατάκλισις· ὕπνου δνοφεραὶ γὰς εὐναί 1266 κατάκλισις πρὸς ὕπνον εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια· τὸ δνοφερὸς εἰς τὸ εὐναί καθ' ὑπαλαγὴν ἀντὶ εἰς τὸ γὰς. Βλ. καὶ δνοφερός.

εὐξύνετος εὐνόητος· 1092 βλ. ξυνετοί.

εὐολβος ζάπλουτος.

εὐπαις ὁ ἔχων καλὰ παιδιὰ· εὐπαις γόνος 1234 τοκετός, καθ' ὃν ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον καλὰ τέκνα, (καὶ εἶτα) τὰ καλὰ τέκνα· ὥστε : εὐπαις ὁ Λατοῦς γόνος, τὸν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυάλαις ἔτικτε, χρυσοκόμαν ἐν κιθάρα σοφόν, ἃ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχία γάννται λαμπρὰ εἶναι τῆς Λητοῦς τὰ παιδιὰ, τὰ ὅποια κάποτε ἐν Δήλῳ εὐρισκομένη ἐγέννα μέσα εἰς τὰς καρποφόρους κοιλάδας τῆς, δηλ. (ὁ Ἀπόλλων) ὁ χρυσομάλλης, ὁ σοφὸς κιθαρωδός, καὶ (ἡ Ἄρτεμις), ἡ ὅποια καμαρώνει διὰ τὴν ἰκανότητά τῆς εἰς τὴν τοξοβολίαν. Τὸ χρυσοκόμαν καὶ σοφὸν αἰτιατ. ἀντὶ ὀνομαστ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀναφορικὸν τὸν (= ὄν).

εὐπηγος (πήγη μασούρι, μίτος τοῦ μασουριοῦ, ὑφάδι) καλῶς ὑφασμένος· εὐπηγοὶ ὑφαί 814 καλοῦφασμένον ὑφασμα· εὐπηγοὶ ὑφαί πέπλων 312 καλοῦφασμένους πέπλους· πέπλων ἀγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήγους ὑφὰς 1464 θὰ σοῦ ἀφιερῶνουν ὡς εὐπρόσδεκτον δῶρον τοὺς καλοῦφασμένους πέπλους τῶν· ἡ Ἄρτεμις ἐτιμάτο καὶ ὡς θεὰ τοῦ τοκετοῦ (Εὐλείθουια), μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Ἰφιγένεια· πρβλ. 1097 καὶ 1228.

εὐρωπὸς εὐρὸς (πρβλ. κοιλωπὸς 236, στενωπὸς)· χάσμα εὐρωπὸν πέτρας 626 πλατὺ βραχῶδες βάραθρον. Πρβλ. 1155.

εὐσεβής 743 σεβαστός, ἀπαράβατος.

εὐσημος (ναῦς) 1383 ἡ ἔχουσα ὠραῖον σῆμα, ξυλόγλυπτον παράστασιν· τοιαῦτα σήματα, κοσμήματα συγχρόνως καὶ διακριτικά, εἶχον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τῶν πλευσάντων κατὰ τῆς Τροίας, ὡς περιγράφει ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Αἰδίῳ 231 κ.έ.

εὐτραφής κολοθρεμμένος, εὐσωμος, ἀκμαῖος.

εὐτρεπής τακτοποιημένος, συγυρισμένος, ἔτοιμος· οὐκ ἂν θθάνοις εὐτρεπῆ ποιουμένη 245 εὐτρέπισον τάχιστα.

εὐτρεπίζω τακτοποιῶ.

εὐτυχέω - ὦ 329 ἐπιτυχάνω.

εὐτυχία 1490 βλ. μοῖρα.

εὐυδρος ὁ ἔχων ἄφθονον ἢ ὠραῖον ὕδωρ.

εὐφραμέω - ὦ δωρ., ἀττ. -φημ-, τηρῶ θρησκευτικὴν σιγὴν.

εὐφημος ὁ λέγων εὐσίωνα, ὁ ἀποφεύγων δυσσιώωνους λέξεις, ὁ τηρῶν θρησκευτικὴν σιγὴν (διότι, ἐὰν ὁμιλῇ, δύναται νὰ ἐκστομίση καὶ ἄκων λέξιν δυσσίωωνον): εὐφημα φώνει 678 « μὴν κακομελετᾶς », καλομελέτα, σιώπα.

εὐχομαι 21 τάζω.

ἐφεστώς ὁ ἐπὶ τινι ἐστώς, ἐπιστάτης, ἐπιμελητής.

ἐφίεμαι 1483 ὀρίζω.

ἔχω κρατῶ· *μία τύχη ἔχει* 1065 *μία τύχη ἀναμένει· ἔχε πόδα* 1159 *σταμάτα.*

ζάθεος πανίερος.

ζάχρυσος πολύχρυσος· 1111 βλ. ἐμπολά.

ζηλώματα μεγάλη, ἀξιοζήλευτος εὐτυχία· *ἐξ οἴων καλῶν καὶ πατρὸς ζηλωμάτων* 379· *τὸ πατρὸς καὶ εἰς τὸ καλῶν καὶ εἰς τὸ ζηλωμάτων.*

ζῶα ζωή· *τὸ χάριν ἔχω ζῶας, χάριν ἔχω τροφᾶς* 847 (εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ζωὴν του καὶ τὴν ἀνατροφὴν του) ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀμέσως ἐπομένων δύο στίχων.

ζῶνα 204 ἡ παρθενικὴ ζώνη· βλ. *δυσδαίμων.*

ἦ 407, 1168 μήπως.

ἡγγέλης ἡγγέλθης· *ταῦτ' ἄρ' ἡγγέλης μανείς;* 932 *αὐτὴ εἶναι ἄρα γε ἡ μανία, ποῦ ἔφεραν τὴν εἶδσιν ὅτι σὲ κατέλαβε;*

ἡδονή· *εἴ τι δὴ σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν* 494 *εἰ ἡδὺ τί σοι μαθεῖν τοῦτο· εἶχον ἡδονὴν* 954 *ἐτέρποντο (πίνοντες)· ἡδοναὶ ἀγγελμάτων* 1184 *ἡ ἐκ τῶν εἰδήσεων εὐχαρίστησις·* 908 βλ. *ἐκβαίνω.*

Ἡλέκτρα θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τοῦ Πυλάδου 915. Ἐν 562 λέγεται παρθένος· ὁ γάμος της ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς της.

ἦμαι κάθημαι· *ἦμεν ἦμενοι* 1339 *ἐκαθήμεθα.*

ἦτις 381 ἀναφορ. αἰτιολ.

θαλλὸς βλαστός.

θάλος τό, βλαστάρι· και μεταφρ. (βλ. 'Αγαμεμνόνειος).

θαμά συχνά.

θάρσος 730 βλ. πίπτω.

θάσσω κάθημαι· δαίμονες τινες θάσσουν οἶδε 268 νά, κάποιοι θεοὶ κάθηνται ἐκεῖ· εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταις θασσετον Διοσκόρω, ἢ Νηρέως ἀγάματα 272 ἂν πάλιν σεῖς, πού κάθησθε εἰς τὴν ἀκτὴν, εἰσθε οἱ Διόσκουροι ἢ καμάρια (δηλ. ἔγγονοι) τοῦ Νηρέως, ἐνν. ἴλεω ἡμῖν γένεσθον.

θαῦμα: ὃ θαῦμα—πῶς σε μείζον ὀνομάσας τύχω; ὃ θαῦμα... ποίαν ἐντονωτέραν λέξιν νά μεταχειρισθῶ, διὰ νά χαρακτηρίσω ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα;

θαυμαστός: ἐν τοῖσι θανμαστοῖσι και μύθων πέρα 900 μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν και ἀνεκφράστων.

θελκτήριον εὐχάριστον, καταπραῦντικόν· κεῖται θελκτήρια 166 προσφέρονται κατ' ἔθιμον ὡς θελκτήρια.

θέλω: τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν ταῦτα; 1072 ποία ἀπὸ σᾶς δηλοῖ ὅτι τὰ δέχεται ἢ ποία ὅτι δὲν τὰ δέχεται αὐτά;

θέμις δίκαιον, ὀρθόν, ἐπιτετραμμένον· 1035 και 1037 σύντ.: λέξομεν ὡς οὐ θέμις γε θύειν θεᾶ οὐ καθαρὸν ἄντα (ἄνθρωπον μιᾶρόν).

Θέμις θεὰ τῆς δικαιοσύνης, τοῦ νόμου και τῆς τάξεως.

θεόδητος (δέμω) θεόκτιστος. Αἱ Ἀθηναὶ θεόδητοι 1449, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

θεραπεία 314 περιποίησης, ὑπηρεσία.

θεραπεύω: Μούσας θεραπεύει 1105 διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Μουσῶν.

θέσφατον (θεός φημι) χρησμός· οὐ τὸ τοῦδ' ἂν αἴτιον γενήσεται πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον 121 δὲν θὰ γίνω βέβαια ἐγὼ ὁ αἴτιος νά πέσῃ ἄχρηστος (νά ματαιωθῇ, νά μὴ ἐκπληρωθῇ) ὁ χρησμός· τὸ τὸ τοῦδε ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ τὸ ἐμόν, ὅπως τὸ ὅδε πρὸς τὸ ἐγὼ· μαντεῖαι θεσφάτων 1255 χρησμοί· θεσφάτων ἀοῖδαὶ 1283 ἔμμετροι χρησμοί· βλ. πολυάνωρ.

θηράω—ὦ 1426 συλλαμβάνω· θηράομαι—ὦμαι 1311 ἐπιδιώκω.

θαάζω ταχέως κινῶ· 1141 : ὁ Χορὸς θὰ ἐπεθύμει νά εἶχε πτερά, διὰ νά διασχίσῃ τὸ οὐράνιον διάστημα και νά σταματήσῃ, ὅταν θὰ ἔφθανεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

Θόας βασιλεὺς τῶν Ταύρων. Ὁ Εὐρ. 33 παράγει τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ θοός (θέω) ταχύς.

θοός (θέω τρέχω) ταχύς· θοαῖσιν ἵπποις 2 διὰ τοῦ ταχέος ἄρματος.

θορῶν μτχ. ἀορ. τοῦ θρώσσω.

θοῦμόφυλον 346 τὸ ὁμόφυλον βλ. ἀναμετρέομαι.

θριγκός ὁ, ἡ στεφάνη, ἡ ἀνωτάτη σειρὰ λίθων ἐν τῷ τοίχῳ, ἥτις ἐξεῖχε τῶν λοιπῶν.

θρίγκωμα θριγκός, γεῖσον.

θρώσσω πηδῶ, σκιρτῶ.

Θυέστης υἱὸς τοῦ Πέλοπος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως. Γὰ περὶ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἀδελφῶν βλ. ἐν λ. δινεύω.

θυηπόλος ὁ ἀπασχολούμενος εἰς τὰς θυσίας, ἱερεὺς.

θυμόομαι - οὔμαι ὀργίζομαι, θυμώνω.

θυτήριον θῦμα.

ἰέρεια (ἀττικὸς τύπος) ἰέρεια.

ἱερεὺς 360 σφραγιαστής.

ἱημι ρίπτω· ἐν 298 βυθίζω (τὸ ξίφος).

ἱκνέομαι - οὔμαι 1069 ἱκετεύω.

ἶνα 394, 1344 ὄπου.

ἶος ὁ, βέλος.

ἵππευμα πορεία ἐφ' ἵππου ἢ ἄρματος. Ἐν 1428 ἐκ τοῦ ἵππεύμασιν ἐκ γῆς νοητέον κατὰ ζευγμα διώγμασιν εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης.

ἱπόδρομος 1138 τὸ οὐράνιον διάστημα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον περνᾷ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου.

ἰσήρης ἴσος.

ἴστημι: ἴστημι βοήν 1307 « μπήγω φωνές ».

ἱστορέω - ῶ ἔρωτῶ.

ἱστός 222, 816 ἀργαλειός.

ἴστω 1077 μάρτυς ἔστω (προστακτ. τοῦ οἶδα).

ἴστωρ γνώστης.

ἴχνος: τίθημι ἴχνος ποδός 752 πατῶ τὸ πόδι μου.

κάδόκουν 956 καὶ ἐδόκουν· βλ. δοκέω.

κάθαιμος καταματωμένος.

κάθαρμα κάθαρσις, καθαρμός.

καθάρειος καθαρτικός, άγιιστικός, άπολυμαντικός. Έν 1225 τὸ καθάρσια κατηγορούμενον.

καθιδρύομαι ἐγκαθιδρύω· καθιδρύσαιντο εὐτυχῶς 1481 εὐχομαι νὰ στήσουν μὲ τὸ καλὸ.

καθήμι ρίπτω κάτω, καταβιβάζω· καθήμι κόμας 52 βγάζω μαλ-
λιά· καθήμι δέμας 114 καταβιβάζω τὸ σῶμά μου, καταβαίνω· καθήμι
γόνυ 333 γονατίζω· καὶ μὴν καθεΐσαν δέλεαρ ἠδύ μοι φρενῶν 1181 καὶ
ὕμως ἔρριψαν γλυκὺ δόλωμα διὰ νὰ μοῦ δελεάσουν τὴν ψυχὴν· τὸ
φρενῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ δέλεαρ· πόντω δὲ δόντες τοῖν ξένοι κα-
θίεσαν 1353 κατεβίβαζον (τὴν κλίμακα) εἰς τὴν θάλασσαν χάριν τῶν
ξένων (διὰ νὰ ἀνέλθουν δι' αὐτῆς οἱ ξ.).

καθοσιόομαι - οὔμαι ὀρίζω νὰ μοῦ θυσιάσουν.

καινός νέος, πρόσφατος, παράδοξος (42), πρωτότυπος (1029),
σοβαρός, σπουδαῖος (239, 1160). Διὰ τὴν τελευταίαν σημασίαν πρβλ.
νέον (σοβαρὸν) 237.

καίνω φονεύω· 1170 σύντ.: ἔκανόν τινα βαρβάρων.

καιρός εὐκαιρία. Διὰ τὸ ἔλον χωρίον 907 βλ. ἐκβαίνω.

κάκη κακία, φαυλότης, ἀνανδρία· κάκην κεκτήσομαι 676 θὰ ἀπο-
κτῆσω τὴν φήμην ἀνάνδρου.

κακιστέον δεῖ κακίζειν· κακίζω 1) ὀνειδίζω, κατηγορῶ· 2) ποιῶ
τινα δειλόν· τὸν χρησμὸν οὐ κακιστέον 105 δὲν πρέπει νὰ προδώσωμεν
ἐκ δειλίας τὸν χρησμὸν.

κάκκομιζόντων 1106 καὶ ἐκκομιζόντων· προστακτ.

κακόομαι - οὔμαι κακοπαθῶ, δυστυχῶ.

καλέομαι - οὔμαι 493 βλ. ὀνομάζω.

καλλίνικος ὁ λαμπρῶς νικήσας· τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου 12
τὸν στέφανον τῆς λαμπρᾶς νίκης τοῦ Ἰλίου (γεν. ἀντικειμ.).

καλλιστάδιος ὁ ἔχων ὠραῖον στάδιον· 437 βλ. πολυόρνηθος.

καλλιστεῖον βραβεῖον κάλλους· τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων 23
θεωρῶν ὡς τὸ ὠραιότατον γέννημα (τοῦ ἔτους ἐκείνου) ἐμέ.

καλλίφθογος ὁ ὠραῖα ἤχων.

καλύμματα 372 νυμφικοὶ πέπλοι.

κάμνω ἀποκάμνω. Διὰ τὸ ἔλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

κάμπιμος ὁ ἔχων καμπάς, πολύστροφος.

κάμπτω (ἐν τῇ ἀρματηλασίᾳ) στρέφω τοὺς ἵππους περὶ τὸν καμ-

πτῆρα: ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπεις φρενῶν 815 μεταφορ. ἐκ τῶν ἀρματοδρομιῶν ἀντὶ τοῦ ἀπλαῖ θιγγάνεις τῶν ἐμῶν φρενῶν ἔρχεσαι κοντὰ εἰς ἐκεῖνο ποῦ ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

κάντυχόντες 252 καὶ ἐντυχόντες καὶ συναντήσαντες.

κάπι καὶ ἐπί.

κάπιθες καὶ ἐπιθες.

καραδοκῶ ἀναμένω μὲ προσοχὴν (κυρ. προβάλλων τὴν κεφαλὴν), προσέχω νὰ ἀποκρούσω.

κασίγνητος ἀδελφός· **κασιγνήτη** ἀδελφή· **κασιγνήτω** 498 πραγματικοὶ ἀδελφοί, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀδελφῶ φιλότητι **κασίγνητον** κάρα 983 ἀγαπητὴ ἀδελφή.

Κασταλία πηγὴ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Παρνασοῦ.

καταβάλλω ῥίπτω κάτω· 606 σύντ. : *αἰσχιστόν ἐστιν ὅστις* (= εἶ τις) *σέσωσται αὐτὸς καταβαλὼν τὰ τῶν φίλων ἐς ξυμφοράς.*

κατάδω ἄδω τι ὡς ἐπφδὴν (ξόρκι)· *κατῆδε βάρβαρα μέλη μαγεύουσα* 1337 ἔτραγουδοῦσεν ἀκατανόητα μαγικὰ τραγοῦδια (ἐπφδάς, ξόρκια).

κατάργματα προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας.

κατάρχομαι κάνω τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας, π.χ. ῥαντίζω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ· πρβλ. *χερσίπτομαι, χέρονψ.*

κατασβέννυμι : *ελαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω* 633· μετὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ ἔρρωπτον εἰς τὴν χόβολην ἔλαον καὶ μέλι· ὥστε κυρίως : θὰ περιχύσω μὲ ἔλαιον τὸ λείψανόν σου, τὴν τέφραν σου.

καταστάζω στάζω κάτω· οὐ καταστάζει φόνος 72 ἀπὸ τὸν ὀποῖον (βωμόν) στάζει κάτω τὸ αἷμα.

κατάχαλος κεκαλυμμένος μὲ χαλκόν· *σκιεῖῃ καταχαλος εὐφύλλω δάφνα* 1246 προφυλαγμένος (κυρ. θωρακισμένος) ἀπὸ τὴν φουντωτὴν δάφνην, ποῦ τὸν ἐσίαζε. (Κατ' ἄλλους : σκεπασμένος μὲ φολίδας χαλκῆς καὶ διαμένων κάτω ἀπὸ τὴν δάφνην).

κατεργάζομαι 1173 φονεύω, « ξεκάνω ».

κατεύχομαι καταρῶμαι.

κατέχω 1498 προστατεύω, κατευθύνω· βλ. *Νίκη*.

κατήρης ἐφωδιασμένος· *καλοταιριασμένος*. πρβλ. *εὐήρης*· 1346 βλ. *πίτυλος*.

κατολοφύρομαι ἰδύρομαι, θρηγῶ διὰ τινα.

κάτω 481 εἰς τὸν Ἄδην.

κέλαδος ὁ, θόρυβος, ἤχος.

κέλευθος ἡ, πληθ. τὰ κέλευθα, ὁδός.

κέλευσμα παράγγελμα· ἐκ κελεύσματος 1405 κατόπιν παραγγέλματος.

κέρδος: ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος (ἐνν. ἐμοὶ) ὡς θανουμένῳ 506 (οὐκ ἂν φράσαιμι ἣτις πόλις ἐστὶ μοι) διότι αὐτὸ πρὸς τοῦ μου ζητεῖς δὲν με ὠφελεῖ, ἀφοῦ θὰ ἀποθάνω.

κερκίς σαῖτα τοῦ ἀργαλειοῦ.

κήδειος πένθιμος· κήδειος οἶκτος πένθιμον μοιρολόι (βόγγος)· τὸ κηδείους οἶκτος 147 ὡς καὶ τὸ ἀλύροις ἐλέγοις 146 παράθεσις εἰς τὸ θοίροις 144.

κηδεύω φροντίζω. Ἐν 1213 ἐννοεῖται: καὶ (κηδεύω) φίλων οὖς δεῖ μάλιστα (κηδεύειν)· τραγ. εἰρωνεία.

κῆδος τό, συγγένεια ἐξ ἐπιγαμίας· κήδη πεθερικά· κήδη καὶ δόμους 707 τὸν οἶκον με τὸν ὅποιον ἔχεις συμπεθεριάσει· ἐν διὰ δυοῖν.

κηροδέτας δωρ., ἀττ. κηροδέτης, κηροδέτος, διὰ κηροῦ συγκεκολλημένος· κηροδέτας κάλαμος 1125 σύριγγ ἀποτελούμενη ἀπὸ καλαμίσκους ἀνίσους παράλληλως τοποθετημένους καὶ κολλημένους ἀναμεταξύ των με κηρόν. Τὴν σύριγγα ἐπενόησεν ὁ Πάν.

κηρύσσεται 527 διαδίδεται.

κινδύνευμα ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις, τόλμημα· τὸ κινδύνευμα γίνγεται καλὸν 1001 ἢ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις λαμβάνει αἰσίαν ἔκβασιν, ἐπιτυχάνει. Κατὰ τὴν Ἰφ. ἐπιτυχῆς θὰ εἶναι ἡ ἐπιχείρησις, ἐὰν κατορθωθῶν δύο πράγματα συγχρόνως (εἰ ταῦτα γενήσεται ἐν τι ὁμοῦ), δηλ. καὶ τοῦ ἀγάλματος ἢ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον καὶ τῆς ἰδίας ἢ ἐπιβίβασις· πρὸ τοῦ οἴσεις 1000 νοητέον τὸ εἶ.

κληροουχέω - ᾧ εἶμαι κλειδοῦχος, πυλωρός (πρβλ 1152), ἱερεὺς.

κληροῦχος ἡ, κλειδοῦχος, φύλαξ, ἱέρεια· 130 σύντ.: πέμπω πόδα (φέρω τὸν πόδα, ἔρχομαι) παρθένιον ὄσιον δούλα κληροῦχου ὄσιας (τῆς Ἰφ.).

κλῆζομαι καλοῦμαι, ἐνομάζομαι, λέγομαι, ἀναφέρομαι, εἶμαι (917).

κλῆθρον μάνταλος, ἀμπάρα· ἡ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοχλοῖς... ὦν οὐδὲν ἴσμεν 99 ἢ (θὰ εἰσέλθωμεν), ἀφοῦ παραβιάσωμεν διὰ

μοχλῶν τοὺς χαλκοῦς «μαντάλους»... πράγματα ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν ἔχομεν ἰδέαν· *χαλῶ κλήθρα* 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

κλισία τόπος πρὸς κατάκλισιν· *κλισία λέκτρων* 856 εὐνή, νυμφικὴ κλίνη.

κλύδων ὁ, κῦμα, τρικυμία, θαλασσοταραχὴ· *οὔκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων* ; 1196 δὲν φθάνουν λοιπὸν τὰ κύματα μέχρις αὐτοῦ τοῦ ναοῦ ;

κλύζω περιβρέχω, ξεπλένω.

κλύω ἀκούω· *κλύοντά σου* 768 ἐκ μέρους σου.

κοιλωπὸς βαθυλόος.

κοινός : *κοινᾶ δόξα* 718 μὲ ἐν ὄνειρον κοινὸν δι' ὅλους· ὅλοι ὄνειρεύονται νὰ πλουτήσουν, ἀλλά, ὡς καθορίζεται ἀμέσως ἔπειτα 419 - 420, ἡ φιλόπλουτος αὕτη διάθεσις ἔχει διαβαθμίσεις· *κοινὰ χάρις ὄλβου* 455 κοινῆ (εἰς κάθε ἄνθρωπον προσιτῆ) εὐτυχία· ἐν 452 - 455 ὁ Χορὸς εἴχεται νὰ εὐρίσκειται, ἐν ὄνειρῳ τοῦλάχιστον, εἰς τὴν πατρίδα του (νὰ ὄνειρεύεται ὅτι εὐρίσκειται εἰς τὴν π.) καὶ οὕτω νὰ εὐχαριστῆται καθ' ἕνους, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον εἶναι εὐτυχία προσιτῆ εἰς ὅλον τὸν κόσμον· τὸ *τερπνῶν ἕπνων ἀπόλασιν καὶ τὸ κοινὰν χάριν ὄλβου* ἐλεύθεραι παραθέσεις εἰς τὰ προηγούμενα· ἐς τὸ *κοινὸν δίδομι* 673 ἀνακοινώνω.

κοινόφρων ὁ κοινὰ φρονῶν. Ἐν 1008 *κοινόφρων σοὶ ἀντὶ τοῦ συνήθους κοινῆ σὺν σοί*· εἰς τὸ *κοινόφρων* ζῆν ἀντιστοιχεῖ τὸ *λαχεῖν ἴσον θανῶν* (= *κοινῆ θανεῖν*).

κοινωνός 1173 κοινός.

κοίρανος ἄρχων, κυβερνήτης, βασιλεὺς.

κόμη : ἀποκοπτομένη προσεφέρετο εἰς τοὺς νεκροὺς ὑπὸ τῶν οἰκείων (174, 703) ἢ ὅλη ἢ βόστρυχοί τινες. Ἡ Ἰφιγένεια θυσιαζομένη ἐν Αὐλίδι ἠθέλησεν, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ταφῆ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν, νὰ τεθῆ εἰς τὸ ἐν αὐτῇ κενοτάφιόν της ἢ κόμη της τοῦλάχιστον 820· ἡ σύνταξις 820 : (*οἶσθα*) *δοῦσα σὺς κόμας φέρειν σῆ μητιῖ* ; Ἡ Κλυταιμῆστρα λοιπὸν δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αὐλίδα· τὸ ἀντίθετον λέγεται εἰς τὴν Ἰφ. Αὐλ.

κομίζομαι λαμβάνω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου· φέρω.

κοντὸς κοντάρι. Ἐν 1350 τῶν ναυτῶν τινες εἶχον, δηλ. συνεχράτουν, τὴν πρῶραν διὰ τῶν κονταρίων, διὰ νὰ μὴ «διπλαρώσῃ» τὸ πλοῖον, ἀφοῦ εἶχον σηκώσει τὴν ἄγκυραν.

κορᾶν δωρ. γεν. πληθ.

κόσμος 632 κοσμήματα, προσφοραὶ εἰς νεκρόν, κτερίσματα· θεᾶς
κόσμοι 1223 στολίδια τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς.

κούρα κόρη· *δία κούρα* 404 ἢ Ἄρτεμις.

κοῦφος ἐλαφρός.

κόχλος μέγα κογχύλιον· ἐχρησιμοποιοῖτο ὡς σάλπιγξ.

κράτα τό, (αἰτιατ. καὶ σπανιώτατα ὡς ὄνομαστ.) κεφαλή· *κράτα*
κρύψαντες 1207 τὰς κεφαλὰς (τῶν ξένων) καλύψαντες.

κρατήρ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεράννυνται (ἀναμειγνύονται)
ὕγρα· ἐν 160 κρᾶμα· 159 κ.έ. σύντ. : *κῶ* (κασιγνήτω) *μέλλω* ὑδραί-
νειν ἐν νώτοις γαίας τάσδε χοῦς *κρατήρᾳ* τε τὸν φθιμένον (τὸ εἰς τοὺς
νεκροὺς προσφερόμενον κρᾶμα), (δηλ.) *πηγὰς τ' οὐρείων ἐκ μύσχων*
(γάλα) *Βάκχου τ' οἴνηρὰς λοιβὰς* (οἶνον) *ξουθᾶν τε πόνημα μελισ-*
σᾶν (μέλι).

κρεῖσσον ἐν 836 ἀντὶ τοῦ *μᾶλλον* : *κρεῖσσον ἢ λόγοισιν* περισσότε-
ρον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ εἴπη.

κρηπίς βάσις, βᾶθρον.

κτησάμενος 696· μετὰ τὸ *δάμαρτ' ἔχειν* ὁ Ὀρέστης διακόπτει
ὀλίγον τὸν λόγον του καὶ ἔπειτα συνεχίζει ἀνακολούθως : *γένοιτ' ἄν...*
ἐξαλειφθεῖ ἄν...

κυάνεος μαυρογάλαζος, σκοτεινός· ἐπίθ. τῆς θαλάσσης (κυρίως τῆς
τεταραγμένης).

Κυκλωπὶς ἐστία 845 αἱ Μυκῆναι ὡς περιβαλλόμεναι ὑπὸ κυκλω-
πέων (ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κτισθέντων) τειχῶν.

Κύνθιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Κύνθον, ὄρος τῆς Δήλου· *παρὰ Κύν-*
θιον ὄχθον 1098· ἢ *παρὰ* ἐννοεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπομένους αἰτιατικὰς :
φοίνικα, δάφναν, θαλλόν, λίμναν.

κυρέω-*ῶ* τυγχάνω· 1297 συναντῶ· *πολλὰ πολλῶν κυρεῖ* 759 πολ-
λαὶ προβλέψεις *πολλὰ ἐπιτυγχάνουν*· ἄλλα ἐξ ἄλλων *κυρεῖ* 865 ἢ μία
συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην.

κῶλον μέλος τοῦ σώματος, κυρίως τὸ σκέλος· *κῶλα ἠκοντίζετο*
1369 « ἔπεφταν κλωτσιᾶς ».

κώπα δωρ. ἀττ. *κώπη*· ἐν 140 στόλος.

λάβρος ὄρμητικός, σφοδρός.

λαγών ἢ, *λαγγόνι* (τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοίλωμα τοῦ σώματος).

λάθα δωρ., άττ. *λήθη*.

λάινος (*λάας*, ό *λίθος*) λίθινος.

λακτίζω κλωτσώ· πρὸς κῆμα λακτίζοντες 1396 πρὸς τὰ κύματα παλαιόντες· πρβλ. πρὸς κέντρα λακτίζειν παροιμ. περί ματαίας άντιστάσεως.

λαμβάνομαι πιάνομαι άπό κάπου· νεὼς λάβεσθε κώπαις 1386 κυρίως : « πιαστήτε άπό τὸ καράβι με τὰ κουτιά », δηλ. γίνετε κύριοι τοῦ πλοίου, κατευθύνετε τὸ πλοῖον διὰ τῶν κωπῶν.

λάμπω· λάμπομαι πρὸ 1155 κάιομαι.

λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν· έν 118 κ.έ. σύντ. : *χρεὼν* (νὸ) *χωρεῖν* ὅποι (*τῆς Ταυρικῆς*) *χθονὸς* κρύψαντε δέμας *λήσομεν*.

λάσκω λέγω· αὐδὴν λακῶν 976 φωνὴν ἐκβαλῶν.

λάτρευμα λατρεία· πολύχρυσα λατρεύματα 1275 λατρεία, ἡ ὁποία κάνει νὰ συρρεύσῃ πολὺς χρυσός. Τὰ περιλάλητα πλοῦτη τῶν Δελφῶν απέκειντο εἰς τοὺς θησαυρούς.

λατρεύω 1115 ὑπηρετῶ.

Λατώ δωρ., άττ. *Λητώ*, ἡ μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.

λείπω· ὦν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριν καὶ ἐγὼ δὲν θά παραλείψω νὰ κάμω πρὸς εὐχαρίστησίν σου κάτι άπό ἐκεῖνα τοῦλάχιστον, ποὺ εἶναι δυνατόν.

λέκτρον κλίνη, κλίνη νυμφική, γάμος· ἐγήμη λέκτρα 538 ἐγήμη γάμον (σύστοιχ. άντικειμ.)· δόλια (ένν. λέκτρα ἐγήμη) 539 ὁ γάμος, ποὺ ἔκαμε, ἦτο δόλιος.

λέξεται 1047 παθητ.

λεπαῖος πετρώδης, άπόκρημνος.

Λευκοθέα θαλασσία θεά.

λέχος τό, κλίνη, συζυγική κλίνη, γάμος.

Δήδα ἡ σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω.

λῆμα φρόνημα.

λιβάς ἡ, σταγῶν, ῥύαξ.

λινόδετος δεδεμένος διὰ λινῶν σχοινίων· χαλινοὶ λινόδετοι 1043 λινῶ σχοινία, πρυμνήσια.

λινοπόρος ὁ κάμωνν τὸ πλοῖον νὰ προχωρῆ διὰ τῶν λινῶν ἰστίων, ἐπίθ. τῆς αὔρας 410.

λιπαρός στιλπνός, λαμπρός.

λόγος 578, 672 σκέψις, λογισμός· διήλθον χάτερον λόγον τινα 672 ἕκαμα καὶ μίαν ἄλλην σκέψιν· 998 δικαιολογία· λόγοι 737 ἔρκοι· λόγοφ 761 προφορικῶς.

λόγχη: 823 σύντ. : παλαιὰν λόγχην Πέλοπος ἐν δόμοις πατρός.

λοιβά δωρ., ἀττ. *λοιβή*, σπονδή· *λοιβά* "Αἶδα 169 νεκρική προσφορά, *χοαί*.

Λοξίας ἐπωνύμιον τοῦ Ἀπόλλωνος.

λουτρά ὕδωρ διὰ τὸ γαμήλιον λουτρὸν καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον αὐτὸ (ἢ λουτροφόρος). Οἱ μελλόνουμοι ἐλούοντο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου μὲ ὕδωρ ὠρισμένης, ἱερᾶς θεωρουμένης πηγῆς (ἐν Ἀθήναις τῆς Καλλιρρόης ἢ Ἐννεακροῦνου)· εἰς τὴν Ἰφιγένειαν ἀναχωροῦσαν εἰς Αὐλίδαν ἔδωκεν ἡ Κλυταίμηστρα ὕδωρ τῆς πατρίδος τῆς, διὰ νὰ λουσθῇ μὲ αὐτὸ ἢ Ἴφ. ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἤδη εὐρισκομένη ἀνεδέξατο τὴν λουτροφόρον.

λοχεία τοκετός· *θηγγάνω λοχείας* 382 ἐγγίζω *λεχῶ* ἢ ὅ, τι σχετίζεται μὲ αὐτήν.

λοχεία τά, ὁ τόπος ὅπου ἔγινεν ὁ τοκετός.

λόχιος (*λέχος*, *λεχώ*, *λέκτρον*, *ἐπιλόχιος*) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τοκετόν· *λόχια* στερορὰν παιδείαν *Μοῖραι ξυντείνουσιν θεαὶ* 206 αἱ *Μοῖραι* τοῦ τοκετοῦ τραχὺν τὸν ἐκ παιδὸς βίον πιστικῶς καθιστῶσι « μὲ προῶρισαν νὰ μεγαλώσω μέσα στὰ βάσκανα »· *λοχία* 1097 εἶναι ἡ Ἄρτεμις ὡς βοηθοῦσα τὰς τικτούσας, θεὰ τῶν τοκετῶν.

λυγαῖος σκοτεινός· *ἄμμα λυγαίας νυκτός* 110 ὁ ὀφθαλμὸς τῆς σκοτεινῆς νυκτός, ἢ νύξ ἢ ὁποῖα διὰ τοῦ σκότους τῆς ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει.

λυπρός ἐλεεινός, ἄθλιος, λυπηρὸς, ἐνοχλητικὸς.

λώβα δωρ., ἀττ. *λώβη*, σκληρά, ἄστοργος συμπεριφορά, ἀτίμως, ὕβρις, κακοποιήσις, ἀλαζονεία. Ἐν 211 ἡ Κλυταίμηστρα ἐγέννησε τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ γίνῃ σφάγιον εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πατρός.

μανθάνω 810 ἀκούω.

μαντεῖος μαντικὸς. Ἐν 1267 κ.έ. ἡ Γαῖα ὀργισθεῖσα, διότι ἐξετοπίσθη ἐκ Δελφῶν ἢ θυγάτηρ τῆς Θέμις (*φθόνου θυγατρός*), ἔδρυσεν ὄνειρομαντεῖον καὶ οὕτω (δὲ 1267) ἀφῆρσεν ἀπὸ τὸν Φοῖβον τὸ μαντικὸν ἀξίωμα.

μάρναμαι μάχομαι.

μάταιος 275 *άνόητος*.

μεθίημι *άφήνω έλεύθερον, λύω*.

μεθίστημι *μετακινώ, άπομακρύνω, άπαλλάσσω: μετάστησόν (με) θεās σφαρίων, έφ' οίσι ξενοφόνους τιμάς έχω 755 άπάλλαζόν με άπό τά σφάγια τής θεās, που έχω τó άξιωμα νά θυσιάζω ξένους: μεθίστημι φόνου 1177 άπομακρύνω άπό τó μίασμα του φόνου*.

μέλαθρον *στέγη, όροφή, κατοικία: μέσον γās έχων μέλαθρον 1258 έχων ώς άνάκτορόν σου τó μέσον τής γής. Έπιστεύετο ότι εις τó έν Δελφοίς ίερόν ήτο ό όμφαλόσ (τó κέντρον) τής γής, λευκόσ δέ λίθοσ έχων σχήμα κολούρου κώνου έδεικνυε τήν θέσιν*.

μέλει *ύπάρχει φροντίσ: τή τύχη οίμαι μέλειν τουδε ξόν ήμίν 909 νομίζω ότι ή τύχη φροντίζει περι τούτου ύποβοηθούτων ήμών*.

μελεόφρων *όλέθρια φρονών*.

μέλομαι *είμαι άντικείμενον φροντίδοσ, άγάπησ: τάν έν θρήνοισι μουσαν νέκυσι μελομένην 183 τó θρηνητικόν άσμα τó προσφιλέσ εις τουσ νεκρούσ: τοιούτον άσμα τονίζει (ύμνεϊ έν μολπαίς) ό "Αδης δίχα παιάνων, οί όποιοι ήσαν ύμνοι πρόσ τόν "Απόλλωνα κυρίωσ και ειχον τόνον χαρμόσυνον: μελόμενοσ 645 προωρισμένοσ, καθωσιωμένοσ*.

μέλπω *τραγουδώ, ύμνώ: μέλπω ποσσι 429 τραγουδών χορευώ: πεντήκοντα κοροāν Νηρηίδων χοροί μέλλουσιν ποσσι εγκύκλιοι τών πεντήκοντα θυγατέρων του Νηρέωσ οί χορευτικοί όμιλοι τραγουδούν και χορεύου έν κύκλω*.

μέμονα, *πρκμ. με σημασίαν ένεστ., ποθώ: άμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν 655 ό νούσ μου ταλαντεύεται μεταξύ δύο άποφάσεων: ταύτα λέγει ό Χορόσ μή γνωρίζων πότεροσ (ειναί) ό μάλλον (δυστυχής) 654. μέν έν 386 τουλάχιστον (ύπονοεΐται : δέν γνωρίζω πώσ σκέπτονται οί άλλοι)*.

μέροπεσ *άνθρωποι: 1264 κ.έ. βλ. όνοφερόσ*.

μεστόσ: *τό "Αργοσ αυτου μεστόν 804, ό "Ορέστησ γεμίζει τó "Αργοσ με τήν παρουσίαν και με τήν φήμην του*.

μέτα 1300 *μέτεστι: τί ήμίν δρασμού μετά; τί σχέσιν έχομεν ήμεισ με τήν άπόδρασιν;*

μεταδίδωμι *δίδω μερίδιον: μεταδίδωμι γνώμησ 1030 άνακοινώνω τήν γνώμην μου*.

μεταδρομή *καταδίωξισ*.

μεταίρω *μετακινώ*.

μετάρσιος μετέωρος· μεταρσία ὑπὲρ πυρᾶς 27 σηκωτά, « στὸν ἀέρα », ἐπάνω ἀπὸ τὸν βωμόν.

μετάστασις ἀλλαγὴ πορείας. Ἐν 816 τὸ μετάστασιν ἐπεξήγησις τοῦ εἰκό· τὰ τοῦ μύθου ἐν λ. δινεύω.

μετέρχομαι καταδιώκω, τιμωρῶ, ἐκδικουῖμαι· τοὺς ὑβρισθέντας γάμους Ἑλένης μετελθεῖν 13 νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἑλένης.

μέτεστι ὑπάρχει μερίδιον· μέτεστι χυμῶν μέρος 1299 μετέχετε (ἐνέχεσθε) καὶ σεῖς.

μετοίχομαι πηγαίνω πρὸς ἀναζήτησιν· 1332 βλ. ἀπόρητος.

μηλοθύτης ὁ θύων πρόβατα· ὁ ἐφ' οὗ προσφέρουν θυσίας προβάτων.

μὴν βέβαια, « ἀλήθεια », ὅμως· οὐ μὴν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· καὶ μὴν 1050 τότε καί.

μητροκτόνος ὁ φονεύσας τὴν μητέρα του· κηλὶς μητροκτόνος 1200 μίασμα ἀπὸ τὴν μητροκτονίαν.

μηχανάομαι -ῶμαι εὐρίσκω μηχανήν, τρόπον· ἐσβάσεις μηχανώμενοι 101 μηχανεύομενοι νὰ παραβιάσωμεν τὴν εἴσοδον.

μηχανή μηχανή, μέσον, τρόπος· πάσας προσφέροντε μηχανὰς 112 θέτοντες εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα.

μίασμα· μίασμα χεροῖν 1047 μίασμα ἐκ φόνου προερχόμενον.

μιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό.

μισθός ἀμοιβή· μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν 593 ἀμοιβὴν ὄχι εὐκαταφρόνητον· τὸ μισθὸν ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ σωτηριᾶν 594.

μῖσος 525 μισητή· τὸ ἀφρη. οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· πρβλ. τὰ ἡμέτερα· πομπή, λέρα, σίχαμα.

μοῖρα μερίδιον· ἔτ' ἐπ' εὐτυχία τῆς σφζομένης μοίρας εὐδαίμονες ὄντες 1490 πηγαίνετε εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ, εὐτυχεῖς διότι ἀνήκετε εἰς τὴν μερίδα τῶν σφζομένων.

μονοτράπεζος ὁ ἐν χωριστῇ τραπέζῃ· ξένια μονοτράπεζα 949 φιλοξενία, καθ' ἣν καὶ ὁ φιλοξενούμενος καὶ οἱ φιλοξενούντες τρώγουσιν εἰς ἰδιαιτέραν ἕκαστος τράπεζαν.

μόρος θάνατος.

μόχθος 155, 191 συμφορά.

μυριοτευχής ὁ φέρων μυρία τεύχη ὅπλα καὶ συνεχδοχ. μυρίους ἐνόπλους. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 141 βλ. χιλιοναύτας.

μυσαρός μιαρός, μεμιασμένος· *μυσαρά* ἐστὶ 1211 μεταδίδου τὸ μίασμα.

μύσος τό, μίασμα.

μῶν μήπως.

ναῖ δαρ., ἀττ. νηί.

νάιος ὁ τῆς νεώς, «καραβίσσιος»· *νάιοι* δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· *νάιον ὄχημα* πλοῖον, ἐν δὲ 410 (μετωνυμικῶς) ναῦται, ποντοπόροι (πρβλ. τὸ θέατρον = οἱ θεαταί)· ἐπλευσαν, *νάιον ὄχημα* ἐπλευσαν, αὐτοὶ οἱ θαλασσοπόροι.

νάπη κοιλάς, χαράδρα.

Ναυπλία τὸ σημερινὸν Ναύπλιον.

ναυσθλόμαι - οὔμαι λαμβάνω μετ' ἑμαυτοῦ διὰ θαλάσσης.

ναυστολέω - ὦ πλέω, ταξιδεύω, μεταφέρω διὰ θαλάσσης· ὁ *ναυστολῶν εἰμ' ἐγὼ* τὰς συμφορὰς 599 ἐγὼ ἔχω ἀρματώσει τὸ καράβι τῶν συμφορῶν.

ναυτίλος ναυτικός· *ναυτίλος* ἐφθαρμένος 276 ναυαγός.

νεανίας 304 γενναῖος.

νεῖκος τό, ἔρις, φιλονικία· 813 σύντ· ἤκουσα *νεῖκη*, ἀπὴν *περὶ χροσῆς ἀρνός*· τὰ τοῦ μύθου βλ. ἐν λ. *δινεύω*.

νεὸς νεώς.

νεοχμός νέος (μόνον ἐπὶ πραγμάτων).

Νηρεὺς θαλάσσιος θεός· *κούρα* αὐτοῦ (217) ἡ Θέτις.

νίζω νίπτω· *νίζω φόνον* 1338 ἀποπλύνω τὸ ἐκ τοῦ φόνου μίασμα.

Νίκη· ἐν 1497 κ.έ. ὁ Χορὸς παρακαλεῖ τὴν θεάν Νίκην νὰ ἀναδεικνύῃ αὐτὸν νικητὴν εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας.

νιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά· *νιν* 1240 αὐτούς, τὸν Ἄπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν.

νίπτω ἀποπλύνω, ἀπολυμαίνω.

νομίζεται 471 συνηθίζεται· *νόμισμα* 1471 ἔθιμον.

νόμος 35 ἔθιμον· σύντ.· *χρώμεσθα νόμοισιν ἑορτῆς*, ἧς *μόνον* τοῦνομα *καλόν*, τὰ δ' ἄλλα... ἡ Ἰφιγένεια σιωπᾷ, διότι φοβεῖται νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν *αἰσχρά*· 970 δικαστικὴ ἀπόφασις.

νοσέω - ὦ 536, 680, 693 εὐρίσκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν· 1018 *δυσκολεύομαι*, παρουσιάζω ἀσθενές σημεῖον, «σκοντάφτω».

νοστέω - ὦ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα.

νόστος ἐπιστροφή εἰς τὴν πατρίδα· ἐν 1112 γῆ, χώρα (βλ. ἐμπολά).
νοτερὸς ὑγρὸς.

νοτίζω βρέχω· ἐν 832 - 833 τμησίς : κατά...νοτίζει.

νοτις ὑγρασία, ὕδωρ, κῦμά.

νυμφεύματα γάμος.

νὺν (ἐγκλιτ.) λοιπόν.

νύχιος νυκτερινός· 1262 βλ. *Χθών*.

νῶν 482 εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· ἐκ τοῦ μέλλουσι.

νῶτον βράχης, πλάτη· νῶτα χθονὸς ἢ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· νῶτα πόντου ἢ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

Ξεῖνα ξένη, φιλοξενουμένη· ἀξείνου πόντου *ξεῖνα* 218 διαμένουσα ὡς ξένη εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀξένου πόντου (τοῦ κατ' εὐφημισμὸν Εὐ-ξείνου).

Ξενοεῖς πλήρης ξένων· 1282 βλ. *πολυάνωρ*.

Ξενοφονέω - ᾧ 1021 φονεύω τὸν φιλοξενοῦντά με.

Ξενοφόνος ὁ φονεύων ξένους· *ξενοφόνου τιμαὶ* 776 λειτουργήμα, τιμητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ θυσιάζειν ξένους.

Ξεστός ἐξεσμένος, λείος.

Ξουθός Ξανθός, Ξανθόμαυρος· *ξουθᾶν μελισσᾶν* (γεν. πληθ.).

Ξύζυγος 250 σύντροφος.

Ξυνάπτω 1371 συμπλέκομαι· ὡς τῷ *ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη* ὥστε τὰ μέλη (ἡμῶν) *συναποκαμεῖν σὺν τῷ ξυνάπτειν* (εὐθύς μετὰ τὴν συμπλοκὴν).

Ξυναρμόζω συναπτῶ, συνταιριάζω· *ὄψιν ὀμμάτων ξυνήρμοσεν* 1167 ἔκλεισε τὰ μάτια του.

Ξυνετοί ἐν 1092 εἶναι οἱ ἐνοοῦντες τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ γινῶσται τῶν μύθων· δι' αὐτοὺς ἢ βοή τῆς ἀλκυόνος εἶναι εὐξύνετος, γνωρίζουν δηλ. ὅτι διὰ τῶν ἀσμάτων τῆς (*μολπαῖς*) θρηνεῖ τὸν σύζυγόν τῆς· βλ. *ἀλκυών*.

Ξυνευέντης σύζυγος.

Ξυνοικέω - ᾧ 915 εἶμαι σύζυγος.

Ξυντείνω ἐντείνω, τεντώνω, στενοχωρῶ, πιέζω· 207 βλ. *λόχιος*.

ὄδε, ἦδε, τόδε· *οἶδε χωροῦσι* 456, *νά, ἔρχονται· τάδε βαίνει* 460 *νά, βαδίζουσι· τῆσδ' Ἀθηναίας* 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηναῖς.

όδύρομαι θρηνώ· τί ταυτ' ὀδύρη; 482 διατί κάνεις αὐτοὺς τοὺς ὀδυρμούς;

ὄθεν 35 συνεπεία τοῦ ὁποίου.

ὄθι ὄπου.

οἶαξ ὄ, δοιάκι (ἢ λαβή τοῦ πηδαλίου)· ἐνίοτε καὶ αὐτὸ τὸ πηδάλιον.

οἶδμα κῦμα.

οἰκείος· οἰκείοι θάλαμοι 1140 οἱ θάλαμοι τοῦ σπιτιοῦ μας· οἰκείον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι 1171 ἦλθον φέροντες τὸ ἐκ φόνου μίασμα ἀπὸ τὴν πατρίδα των (κατ' ἄλλους· ἔχοντες ἐπάνω των μίασμα ἐκ φόνου συγγενικοῦ).

οἰκίζω βάζω τινὰ νὰ κατοικήσῃ, ἐγκαθιστῶ.

οἰκτιζομαι εὐσπλαγχνίζομαι, θρηνώ, πενθῶ· οὐ τοι νομίζω σοφόν, δς ἂν μέλλων κτενεῖν οἴκτω τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικῶν θέλῃ, οὐχ ὅστις Ἄδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτιζεται σωτηρίας ἄνελπις 484 πιστεῶ ὅτι δὲν εἶναι λογικὸν πρᾶγμα, ἐὰν κανεῖς, ὅταν πρόκειται νὰ θανατώσῃ, θέλῃ νὰ ἐξουδετερώσῃ με ἐκδηλώσεις εὐσπλαγχνίας τὸν φόβον τῆς καταστροφῆς, (ἐπίσης πιστεῶ ὅτι) δὲν (εἶναι λογικόν), ἐὰν κανεῖς θρηγῆ διὰ τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν του, ἐνῶ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας· τὸ σοφὸν εἶναι οὐδέτερον, τὸ δὲ ὅστις εἰσάγει πρότασιν ἀναφορικὴν ὑποθετικὴν (= εἴ τις)· πρβλ. διὰ τὴν σύνταξιν 606 αἰσχιστον ὅστις...

οἰκτιrow εὐσπλαγχνίζομαι, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.

οἶκτος εὐσπλαγχνία, συμπάθεια· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνῆ 1054 ἢ γυνῆ ἔχει βέβαια τὴν δύναμιν νὰ κινή τὸν οἶκτον· 646 πράγματα ἄξια οἴκτου· οἶκτοι « τρυφερότητες ».

οἰμῶζω φωνάζω οἶμοι οἶμοι.

οἰνηρός ὄ ἀνήκων εἰς τὸν οἶνον· Βάκχου οἰνηραὶ λοιβαὶ 164 οἶνος· βλ. κρατήρ.

Οἰνόμαος βασιλεὺς τῆς ἐν Ἡλιδι Πίσης· βλ. Πέλοψ.

οἰνωπός ὄ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου, βαθέως ἐρυθρός.

οἰστρος βοῦδόμυγα· μεταφρ. πᾶν τὸ ἐρεθίζον μέχρι μανίας· 394 βλ. σύννοδος.

οἶτος ὄ, μοῖρα, συμφορά· ἔλεγος οἶτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερά μοῖρα.

οἶχεται 552 ἀπώλετο.

ὀκέλλω ρίπτω εἰς τὴν ξηράν.

ὄλβιος εὐτυχής, μακάριος, πλούσιος, εὐλογημένος.

ὄλβος πλοῦτος, εὐτυχία: φέρομαι βάρος ὄλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλοῦτη· γνώμα ὄλβου 419 φιλόπλουτος διάθεσις· αὕτη εἰς ἄλλους μὲν εἶναι ἄμετρος (ἄκαιρος), εἰς ἄλλους δὲ μετρία (ἤκει ἐς μέσον)· χάρις ὄλβου 455 εὐτυχία: βλ. κοινός.

ὄλλυμι: ὄλλωεν ὡς ὄλλωε τοῖσιν εἰδόσιν 575 ἐχάθη ὅπως ἐχάθη κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γνωριζόντων τὰ πράγματα.

ὄλομαν ὠλόμην.

ὄμαιμος συγγενής ἐξ αἵματος, συνήθως (ἐν Ἰφ. Τ. πάντοτε) ἀδελφός.

ὄμαίμων = ὄμαιμος.

ὄμαρτέω - ὦ ἀκολουθῶ, συνοδεύω.

ὄμογενής συγγενής.

ὄμόσπορος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

ὄναισθε εὐκτ. μέσ. ἀόρ. τοῦ ὀνήμι ὠφελῶ· ὄναισθε μύθων 1078 « νὰ ἔχετε καλὸ γιὰ τὰ λόγια σας ».

ὄναρ καθ' ὕπνου: 518 βλ. ὠφελον.

ὄνειρον καὶ ὄνειρος· 452 βλ. κοινός.

ὄνησις (ὀνήμι) ὠφέλεια· ὄνησιν σπεύδουσα 579 ζητοῦσα νὰ ὠφελήσω· τὸ σπεύδουσα παρὰ τὸ ἤκομεν, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ.

ὄνομάζω: ὀπτερος ὕμῶν ἐνθάδ' ὀνομασμένος Πυλάδης κέκληται ; 492 ποῖος ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο καλεῖται Πυλάδης προσφωνηθεὶς μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐδῶ (εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων) ; Ἡ Ἰφιγένεια εἶχεν ἀκούσει τὸ ὄνομα τοῦ Π. ἀπὸ τὸν βοσκὸν (249, 285, 321)· 1321 βλ. θαῦμα.

ὄρειος ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος.

ὄρθῶς: ὄρθῶς φίλος 610 πραγματικός, εἰλικρινής φίλος.

ὄρκιος ὁ ἀνήκων εἰς ὄρκον· ὁ εἰς δὲ ὄρκιζεται τις.

ὄρμιζομαι ἀγκυροβολῶ.

ὄρνις - ἴθος ὁ, (σπανίως θηλ.) πτηνόν.

ὄρνωμαι κινεῖμαι, σηκώνομαι· 1149 βλ. ἀβροπλουτος.

ὄρος 85, 1451 ὄριον, σύνορον· 1219 χρονικὸν ὄριον, προθεσμία.

ὄροῦω ὀρμῶ.

ὄρφνα δωρ., ἀττ. - η, ἡ, σκότος· ὅταν ἰδόμαν ὄφιν ὄνειρων νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα 150 ἀφοῦ τέτοια ὄνειρα εἶδα τὴν νύκτα, τῆς ὁποίας ἔφυγε τὸ σκότος (δηλ. τὴν περασμένην ν.) τὸ νυκτός χρον.

δς 574 διότι αὐτός (ὁ Ὁρέστης).

δσία ἢ, θεῖος νόμος, ἱεροτελεστία, θρησκευτικός τύπος· *δσία δίδωμ'* ἔπος τόδε 1161 ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος προφέρω τὴν λέξιν ταύτην (τὸ ἀπέπτυσσα)· *δσίας* ἑκατι 1461 πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τύπου.

δσιος σύμφωνος μὲ τὴν θρησκείαν, θεάρεστος, ἱερός, ἡγιασμένος· τὰ ἐνθάδε *δσια* 343 τὰ ἐδῶ καθήκοντα· τὸ *δσιον* δώσω φόβῳ 1037 τὸ ἀγνόν θὰ προσφέρω ἐκ φόβου· ἡ Ἰφιγένεια θὰ ἰσχυρισθῆ, λέγει, ὅτι θὰ θυσιάσῃ μόνον ὅ,τι εἶναι ἀγνόν, καθαρόν, ἡγιασμένον, ἐκ φόβου μήπως δυσαρεστήσῃ τὴν θεάν, ἐὰν προσφέρῃ τι ἀνόσιον, μεμιασμένον· (ἄλλοι ἄλλως ἐρμηνεύουσι)· *δσιον* 1045 ἐπιτετραμμένον· *δσιώτερον* 1194 κατὰ τρόπον συμφωνότερον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς λατρείας.

δστις· *δστις* ποτὲ ἦλθεν 340 ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς ποὺ ἦλθεν· *ἦτις* εἶ ποτε 483 ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶσαι.

δτου 926 = ἦστινος, ὅτω 1071 = ἦτινι.

οὐ· *οὐ μὴν...* ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· *οὐ γὰρ* ἀλλὰ 1005 (κυρίως : *οὐ γὰρ ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀλλά...*) = καὶ γάρ, « γιατί ἀλήθεια ».

οὐ 359, 1231, 1464 ὅπου· *οὐ δὴ* 320 ἐκείνην τὴν στιγμήν.

οὔδας τό, ἔδαφος, γῆ.

οὔδεις· *οὔδὲν ἄλλο* 827 κανὲν ἄλλο ὄνομα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω.

οὔκουν λοιπὸν δέν...

οὔνεκα ἔνεκα· ὅτι, διότι.

οὐράνιος 986 οὐρανοπετής, διοπετής· πρβλ. 88.

οὔρειος (= ὄρειος) ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος· *οὔρεία* μόσχος 163 ἀγελὰς περιπλανωμένη ἐλευθέρα εἰς τὰ ὄρη.

ὄφλισκάνω ὀφείλω· ἐπισύρω κατ' ἐμαυτοῦ· *μωρίαν τ' ὄφλισκάνει* θηγήσκει θ' ὁμοίως 488 καὶ μωρὸς κρίνεται καὶ τὸν θάνατον δὲν γλυτώνει.

ὄχημα 410 βλ. *νάιος*.

ὄχθος ὁ, ὕψωμα, βράχος (961 « πάγος »). Ἐν 290 ὁ Ὁρέστης παθαίνει παραίσησιν : ἡ μήτηρ του, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐρινὺς κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην της, μεταβάλλεται αἴφνης εἰς βράχον (ὄχθον) ἀπειλοῦντα νὰ τὸν συντρίψῃ.

ὄχρός ὁ, ὄχημα· ἀρμάτων ὄχοι 370 ἄρμα (περίφρασις).

παιάν ὕμνος πρὸς θεὸν (κυρίως τὸν Ἀπόλλωνα).

παιδεία 206 παιδική ηλικία· βλ. *λόγιος*.

παιδὸς παιδικός· διὰ τὸν ὄλον χωρίον 1271 βλ. *ἐλίσσω*.

Παλαίμων θαλάσσιος θεός.

παλαμναῖον τό, μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονέα, τὸν παλαμναῖον.

παλίμπρυμνος ὁ ὀπισθοχωρῶν μὲ τὴν πρύμνην· *νεὸς ὄθει παλίμπρυμν'* ἰστία 1394 ὅθι τὰ ἰστία τοῦ πλοίου ὀπίσω πρὸς τὴν πρύμνην (καὶ οὕτω τὸ πλοῖον ὠθεῖτο πρὸς τὴν ξηρὰν χωρὶς νὰ στραφῆ).

πάλιν ὀπίσω.

παλίρρους ὁ ῥέων πρὸς τὰ ὀπίσω (ἐν στ. 1397 πρὸς τὴν ξηρὰν).

Πάν ποιμενικὸς θεός· ἐλατρεῦτο κυρίως ἐν Ἀρκαδίᾳ.

παραβάλλομαι : *ἐγὼ σοι παραβάλλομαι θρήνους* 1094 παραβγαίνω μ' ἐσένα ὡς πρὸς τοὺς θρήνους.

παραιρέομαι - οὔμαι 25 ἀποσπῶ.

παράκτιος ὁ παρὰ τὴν ἀκτὴν· *οὐ δραμεῖσθε παράκτιοι* ; 1424 δράμετε πρὸς τὴν ἀκτὴν.

παραστάδες αἱ, τὰ ἐκατέρωθεν τῆς θύρας ξύλα ἢ λίθοι ἢ τετράγωνοι στῦλοι καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· *ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν* 1159 σταμάτα εἰς τὸν πρόναον.

παρέργον ἔργον δευτερεῦον, παρὰ τὸ κύριον· *ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας* 514 (θὰ τὸ κάμω αὐτὸ) ὡς κάτι τὸ δευτερεῦον μέσα εἰς τὴν δυστυχίαν μου· ὁ νοῦς : μέσα εἰς τὴν τόσῃν δυστυχίαν μου δὲν εἶναι σπουδαία ἐνόχλησις, δὲν ἐπαυξάνει τὴν δυστυχίαν μου, τὸ ὅτι θὰ σοῦ δώσω μερικὰς πληροφορίας· ὥστε δέχομαι.

παρέρχομαι 753 παραλείπω.

παρευρεπίζω ἐτοιμάζω ὡς βοηθός, βοηθῶ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν· *παρευρεπίζετε τᾶνδον τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῆ* 725 βοηθεῖτε τοὺς ἐπιμελητὰς τῆς θυσίας εἰς τὰς ἐν τῷ ἱερῷ προετοιμασίας.

παρηλς - ἰδος ἦ, παρειά.

παρθενῶνες διαμέρισμα τῶν παρθένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

παρήμη 793 ἀφήνω κατὰ μέρος.

παρίσταμαι : *παρίσταμαι βωμοῖς* 1314 εἶμαι ἐπιμελητῆς τῶν βωμῶν, τῶν θυσιῶν· πρβλ. *ἐφεστῶς* 726.

πάροιθε πρότερον.

παρόν : ἐπὶ τοῖς παροῦσι 471 διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν· παρόν (ἀπρόσ.) 1088 ἐνῶ εἶναι δυνατόν.

πάρος πρότερον.

πάσχω δέχομαι ἐντύπωσιν τινα (καλὴν ἢ κακὴν, μέση λέξις)· πέπονθας ταῦτό ἐμοί ; 657 ἔχεις περιέλθει εἰς τὴν ἰδίαν μὲ ἐμέ ψυχικὴν κατάστασιν ;

πατήρ : πατὴρ 699 δηλ. τοῦ Ἀγαμέμνονος.

πάτρα πατρίς.

πατρις 838 ἐπίθετον· χθονὸς πατρίδος πρβλ. πατρίς αἶα.

πατροκτόνος ὁ φονεύσας τὸν πατέρα του, ἀλλὰ πατροκτόνος χεῖρ 1083 φονικὴ πατρικὴ χεῖρ.

παυσίπονος ὁ παύων τοὺς πόνους· παυσίπονος δουλείας ἐμέθεν δειλαίας 450 ὁ ὁποῖος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς δουλείας ἐμὲ τὴν δυστυχῆ.

πέδον ἔδαφος, πεδῖον· 972 τέμενος.

πειρατήρια τά, δοκιμασία, δίκη· νικῶν ἀπήρα φόνια πειρατήρια 967 ἔφυγα, ἀφοῦ ἐκέρδισα τὴν περὶ φόνου δίκην.

πειστήριος πειστικός.

πελάζω πλησιάζω. Ἐν 880 τμησις : ἐπὶ... πελάσαι· εἰς ὄψιν πελάζω 1212 πλησιάζω διὰ νὰ ἴδω.

Πέλοψ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου, σύζυγος τῆς Ἴπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πίσσης Οἰνομάου. Ὁ Οἰνόμαος ἐκάλεε εἰς ἀγῶνα ἀρματοδρομίας τοὺς μνηστῆρας τῆς κόρης του μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἔδιδεν αὐτὴν εἰς τὸν νικητὴν· τοὺς ἠττωμένους ὅμως ἐφόνευεν. Ὁ Πέλοψ μέλλων καὶ αὐτὸς νὰ διαγωνισθῇ ὡς μνηστῆρ τῆς Ἴπποδαμείας παρέσυρεν εἰς ἀπιστίαν τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, ὅστις ἀφήρесе τοὺς ἥλους ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἄρματος τοῦ κυρίου του· οὕτως ἄμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀγῶνος τὸ ἄρμα διεσπάρθη καὶ ὁ Οἰνόμαος ἀνετράπη. Ὁ Πέλοψ τὸν ἐφόνευσε τότε διὰ τῆς λόγχης του, ὅπως καὶ ὁ Οἰνόμαος ἐφόνευε τοὺς ἠττωμένους μνηστῆρας, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Ἴπποδάμειαν. Ταῦτα συντόμως, ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς συγχρόνους του θεατὰς, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων *θοαῖσιν ἱπποῖς* 2. Πέλοπος παιδὶ παιδὸς 807 ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πέλοπος.

πέμπω στέλλω, ὀδηγῶ, συνοδεύω.

πεπρωμένος 1438 προωρισμένος.

πέρα περαιτέρω· μύθων πέρα 900 βλ. θαυμαστός και πρόσω.

περιβάλλω 796 ἀγκαλιάζω· 799 βάλλω πέριξ· 788 (ὄρκοισι)

δένω.

περιβολή τὸ περιβάλλειν· χειρῶν περιβολαὶ 903 ἐναγκαλισμοί.

περικίων ὁ ὑπὸ κίωνων περιβαλλόμενος, περίστυλος.

περιπολέω - ᾧ περιφέρομαι, περιπλανῶμαι.

περιστέλλω περιποιῶμαι, κηδεύω· πῶς ἂν με περιστείλειεν ἄν ; ἄχ, νὰ ἦτο δυνατόν νὰ μὲ ἐκήδευε. (Τὸ ἂν πολλακίς δίς, ἐνίοτε καὶ τρίς).

πέσημα πτώσις· πρᾶγμα πεσόν· οὐρανοῦ πέσημα 1384 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόν· πρβλ. 87 καὶ 977.

πέτρα βράχος.

πέτρος λίθος.

πηγή· πόντου πηγαὶ 1039 θαλάσσιον ὕδωρ· πηγαὶ ὑδάτων 1192 γλυκὸν τρεχούμενον νερὸ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ θαλάσσιον. Τὸ ῥέον ὕδωρ καὶ τὸ θαλάσσιον ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον δύναμιν ἐξαγνιστικὴν· πρβλ. Ἰλιάδ. Α 314 οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἅλα λύματ' ἔβαλλον· εἰς τοὺς Πέρας τοῦ Αἰσχύλου (204) ἡ μήτηρ τοῦ Ξέρξου Ἄτοσσα λέγει : χεροῖν καλλιρροῦ ἔψαυσα πηγῆς (διὰ νὰ καθαρισθῆ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν ὄνειρου).

πήμα πάθημα, δυστύχημα· φίλα γὰρ ἐλπίς γ' ἐπὶ τε πήμασι βροτῶν ἀπληστος ἀνθρώποις 414 διότι ἡ ἐλπίς εἶναι ἀγαπητὴ (θερμαίνει τὴν καρδίαν μας, μᾶς κολακεύει) καὶ πρὸς δυστυχίαν τῶν θνητῶν εἶναι ἀπληστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

πίπτω 730 μεταπίπτω, μεταπηδῶ· σύντ. : οὐδεὶς ἀνὴρ ἐστίν ὁ αὐτὸς ἐν πόνοις τε ὅταν τε πέσῃ ἐκ φόβου πρὸς τὸ θάρσος· εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἶθε νὰ ἐπιτύχη.

Πῖσα πηγή ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Ἥλιδος, ἐξ ἧς ὠνομάσθη καὶ αὐτὴ ἡ Ὀλυμπία.

Πισᾶτις 824 ἡ ἐκ Πίσης.

πίτνω πίπτω.

πίτυλος ὁ, κυρίως : πλατάγημα τῶν ρυθμικῶς κινουμένων κωπῶν· ἔπειτα : κώπη καὶ (σπανίως) πλοῦν· ἐν 307 (μεταφορ.) κρίσις, ὁρμή, παραδαρμός· νεὼς πίτυλος εὐήρης πάρα (= πάρεσι) 1050 τὰ καλοταϊριασμένα κουπιὰ τοῦ καραβιοῦ εἶναι ἔτοιμα· ταρσῶ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον (παρᾶθεσις εἰς τὸ σκάφος 1345) 1346 « πλεού-

μενο ξεσηκωμένο και με έτοιμα σά φτεροῦγες τὰ καλοκαιριασμένα κουπιὰ του ».

πλάτη κυρίως τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης· ἔπειτα : κώπη (π.χ. 1347) και αὐτὸ τὸ πλοῖον (π.χ. 1427).

πλέον περισσότερο· **πλέον λαμβάνω** 496 ὠφελοῦμαι, κερδίζω· σύντ. : τί πλέον λάβοις ἂν μαθοῦσα (ὑποθετ.) τότε ;

πλήν : πλήν ὅσ' οὐχ ὀρῶσάν νιν 613 ἐκτὸς μόνον ποῦ δὲν τὸν βλέπω.

πλησίσιτιος ὁ πληρῶν (φουσκῶνων) τὰ ἰστία.

πλωτῆρ ταξιδιώτης.

πνεῦμα φύσημα, ἄνεμος· τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ; 1317 τί ἄνεμος ἐφύσηξε και ἐπῆρε τέτοιον ἄερα τὸ κεφάλι της ;

πόδες τοῦ πλοίου εἶναι τὰ σχοινία τὰ δεμένα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἰστίου και κρατοῦντα αὐτὸ τετωμένον· νῦν « ποδάρια ».

ποδώκεια ταχυποδία.

ποθεινὸς ποθητὸς· **ποθεινός** (ἐστὶ) 1006 « ἀποζητιέται ».

ποικίλλω κεντῶ, « ξεμπλιάζω », ἐνυφαίνω· **εἰκὼ ποικίλλουσα** 224 εἰκόνα ποικίλην (πολύχρωμον) ἐνυφαίνουσα· βλ. και εἰκό.

ποικιλόνωτος ποικιλόχρωμος κατὰ τὰ νῶτα.

ποινα δωρ., ἀττ. **ποινή** (ὃ ἰδὲ κατωτέρω ἐν λ.).

ποινάομαι - ὦμαι τιμωρῶ.

ποινή ἔξαγορά, τιμωρία, ἐκδίκησις, φωνή τοῦ αἵματος· **ἐνθεν των πρόσθεν δμαθέντων Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ' εἰς οἶκους** 199 ἔκτοτε (ἀπὸ αὐτῆν τὴν πηγῆν, ἀπὸ αὐτῆν τὴν αἰτίαν) ἡ φωνή τοῦ αἵματος τῶν πρότερον φονευθέντων Τανταλιδῶν εὐρίσκει ἐκδίκησιν (ἱκανοποιήσιν) πλήττουσα τοὺς οἶκους (τὴν ἐκάστοτε ἐπερχομένην γενεάν τῶν Τανταλιδῶν, νῦν δὲ τὸν Ὀρέστην)· **ἀντιπάλους ποινὰς δίδωμι** 446 πληρώνω σωστά, με ἀνάλογον τιμωρίαν, τὸ κακὸν ποῦ ἔκαμα.

πολέσιν 1264 πολλοῖς.

πόλισμα πόλις.

πολύανωρ πολυάνθρωπος, πολυσύχναστος· **πολύανορι ἐν ξενόεντι θρόνω** (ἐνν. θῆκε) θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς 1281 ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ, ὅπου συρρέουν πάμπολλοι ξένοι, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς θνητοὺς πίστιν εἰς τοὺς (ἐμμέτρους) χρησμούς.

πολύθυρος 727 ἦτο ἡ ἐπιστολή ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν πινακίδων, αἵτινες ἐκαλοῦντο θύραι ἢ θυρίδες ἢ πτυχαί.

πολυόρνιθος ὁ ἔχων πολλοὺς ὄρνιθας (πτηνά)· **πολυόρνιθος αἶα,**

λευκά ἀκτὰ 435 εἶναι ἡ Λευκὴ (σήμερον Φιδονήσι), ἐρημόνησος ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰστρου (Δουνάβεως). Ἐκλήθη Λευκὴ διὰ τὸ χρῶμα τῶν βράχων τῆς ἡ, κατ' ἄλλους, διὰ τὰ λευκά πτηνά, τὰ ὁποῖα ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διεμένον ἐπ' αὐτῆς. Ἐλέγεται ἐπίσης Νῆσος ἢ Δρόμος τοῦ Ἀχιλλέως (ὁ Εὐριπ. ποιητικῶς) : Ἀχιλλῆος δρόμους καλλισταδίους τὸ ὠραῖον στάδιον, ὅπου ἐγυμνάζετο ὁ Ἀχ. μετὰ τὸν θάνατόν του. Βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλατρεύετο εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς νήσου περιοχὴν, ὅπου εὐρέθη καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἰδρυμένος. Τὸ τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶαν ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ἐπέρασαν, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ στίχου 424. Ὁ Χορὸς διερωτᾶται : πῶς ἐφθασαν οἱ ξένοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων ; παρέπλευσαν τὴν Θράκην (παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν 425) ἢ ἐπλευσαν ἀνατολικώτερον (ἄξειον κατὰ πόντον 438) με εὐνοϊκὸν ἄνεμον (πλησιστίοισι πνοαῖς 430), νότιον ἢ δυτικὸν (αὔραις σὺν νοτίαις ἢ πνεύμασι Ζεφύρου 433 - 434), καὶ ἀφήσαντες ἀριστερά τῶν τῆν Λευκὴν ἦλθον εἰς τὴν Κριμαίαν ;

πολύπτυχος 677 πολυχάραδρος.

πομπή : σχέτλιαι πομπαί 651 μαῦρο ταξίδι (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).
πόνημα ἔργον.

πόνος 114 ἄθλος, κινδύνεμα· πόνοι 661 ἀγῶνες, 988 βάσανα· διὰ πόνων ἄγει ὁδηγεῖ διὰ μέσου δοκιμασιῶν· 729 κίνδυνοι· βλ. πίπτω.

πορθέομαι - οὔμαι 302 καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.

πορθμεύω διαβιβάζω, μεταφέρω (κυρ. διὰ στενοῦ θαλασσίου πόρου ἢ ποταμοῦ), διαπορθμεύω· πορθμεύω ἵχνος 266, πόδα 936 φέρω τὸ βῆμα, βαδίζω, ἔρχομαι· τίμη λόγῳ πορθμεύετε ; 1358 με ποίαν δικαιολογίαν, με ποῖον δικαίωμα, μεταφέρετε ; πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδιώξιν· πορθμεύειν πλάτη 1445 ὥστε νὰ διασχίξῃ (τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης) διὰ τοῦ πλοίου.

πορθμῖς ἀκάτιον, πέρασμα, σκάφος.

πόρος πέρασμα· πόρος ἄπορος 897 πέρασμα, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἀδύνατον· ἀνέλπιστος σωτηρία· 875 διέξοδος, τρόπος φυγῆς, σωτηρία· 253 θάλασσα.

πορφυρευτικός ὁ ἀνήκων εἰς ταῦς πορφυρεῖς ἢ πορφυρευτάς, τοὺς ἀλιεῖς τῆς πορφύρας (χογγυλίου, ἐξ οὗ ἐλαμβάνετο χρωστικὴ οὐσία)· πορφυρευτικά στέγαι 263 τόπος διαμονῆς πορφυραλιέων.

πόσις ὁ, ὁ σύζυγος.

ποτάομαι - ὦμαι πετώ.

ποτέ (ἐν ἐρωτήσει, π.χ. 472, 479) τάχα, ἄρά γε, τέλος πάντων.

πότνια σεβαστή· 463 καὶ 533 ἢ Ἄρτεμις· 1123 ἢ Ἰφιγένεια.

πράσσω εὐρίσκομαι εἰς μίαν κατάστασιν (καλὴν ἢ κακὴν, μέση λέξις)·
πράσσοιθ' ἂ **πράσσω** 692 ἀφοῦ ἔχω τὴν τύχην τοῦ ἔχω· καλῶς πρᾶσσω
 1185 εὖ πρᾶσσω εὐτυχῶ· πρᾶσσω κακῶς 353 δυστυχῶ (βλ. *δυστυχής*)·
πράσσω κοινὰ (ἐνν. Ἄρχει) 668 συμμερίζομαι τὴν τύχην (τοῦ Ἄρ-
 γους).

πρέσβειρα πρεσβυτέρα.

προδίδωμι 706 ἐγκαταλείπω.

προθυμία: πολλὴ δέ τις προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει 615
 σὲ κατέχει μεγάλη ἐπιθυμία αὐτοῦ (τοῦ θανεῖν).

πρόθυμον τό, 989 προθυμία, ζωηρὰ ἐπιθυμία· τὸ πρόθυμον ἔχω
 Ἄρχει γενέσθαι ἔχω τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθω εἰς τὸ Ἄργος·
 1023 τόλμη, θάρρος.

προκαλύπτω 312 θέτω ὡς προκαλύμμα· ὁ Πυλάδης μὴ ἔχων ἀσπίδα
 ἔθεσεν ὡς προκαλύμμα τοῦ Ὀρέστου τὰς εὐπῆρους ὑφὰς πέπλων τὸ
 καλοῦφασμένον ἱμάτιόν του.

προκείμαι: τὴν προκειμένην σπουδὴν ἔχοντες 1433 ἐπειγόμενοι διὰ
 τὸ προκείμενον ζήτημα.

προμηθία πρόνοια.

πρός: πρὸς δὲ 548 πρὸς τούτοις δέ· πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα μὲ τὸ
 νὰ ἀποθάνῃ ἐκεῖνος κατέστρεψε καὶ κάποιον ἄλλον (δηλ. ἐμέ).

προσάμβασις προσανάβασις· δωμάτων προσαμβάσεις ἐκβησόμεσθα
 97 θὰ ἀναβῶμεν καὶ θὰ φθάσωμεν ἕως εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ναοῦ·
 ἢ ἐκ τοῦ ἐκβησόμεσθα σημαίνει τὸ τέρμα.

προσάντης ἀνωφερής, δύσκολος, δυσάρεστος.

προσβαίνω 195 προστίθεμαι : προσέβα δωρ., ἀττ. προσέβη.

προσεῖω 370 σεῖω τι (εὐχάριστον) ἐνώπιόν τινος ὡς δόλωμα (διὰ
 νὰ τὸν κάμω νὰ ἔλθῃ πλησίον μου), προβάλλω, μεταχειρίζομαι ὡς
 πρόσχημα.

προσήκω 550 συγγενεύω.

πρόσπολος ὁ, ἡ, θεράπων, θεράπεινα.

προστίθημι: προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω.

προστροπή τροπὴ πρὸς τινα, προσφυγή, δέησις· θεᾶς τῆσδε προσ-

τροπήν ἔχω 618 τὸ χρέος μου εἶναι νὰ ἐξευμενίζω αὐτὴν ἐδῶ τὴν θεάν.

πρόσφαγμα σφάγιον, θῦμα· *πρόσφαγμα θεᾶς* 458 θύματα προωρισμένα διὰ τὴν θεάν.

πρόσω πόρρω, μακράν, πάρα πέρα, πρὸς τὰ ἐμπρός· *λόγου πρόσω* 839 περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων. Πρβλ. *κρεῖσσον ἢ λόγοισιν* 836, *μύθων πέρα* 900.

προτίθεμαι 1218 θέτω ἐνώπιόν μου· 1225 ὀρίζω ἐκ τῶν προτέρων, ἔχω τὴν πρόθεσιν, σκοπεύω.

πρότονοι οἱ, τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἴστοῦ πρὸς τὴν πρῶραν καὶ τὴν πρῦμνην προτεινόμενα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς στερέωσιν αὐτοῦ, « στάντζοι », « στράλια »· 1134 βλ. *ἐκπετάννυμι*.

προὔργου 309 προσφόρος (διὰ τοὺς βοσκούς).

προυφείλω ὀφείλω ἀπὸ πρὶν· *κάμοι τι προυφείλει κακὸν* 523 καὶ μαζί μου ἔχει κάποιον ἀνεξόφλητον παλαιὸν λογαριασμόν· ἡ Ἰφιγένεια λέγει *κάμοι*, διότι καὶ ὁ Ὀρέστης εἶχεν εἶπει ὅτι ἡ Ἐλένη ἐπέστρεψε διὰ τὸ κακὸν ἐνὸς τῶν ἰδικῶν του, ἐννοῶν τὸν πατέρα του.

πρύμνηθεν ἀπὸ τὴν πρῦμνην. Ἐν 1348 ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης ἐλεύθεροι, ἐνῶ πρότερον ἦσαν δεμένοι (ἐκ δεσμῶν), ἴσταντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς πρῦμνης τοῦ πλοίου.

πρυμνήσιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πρῦμνην, « πρυμνίος »· *κλίμακας ἤγον* διὰ *χειρῶν πρυμνησίας* 1351 κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας τῶν κλίμακα ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὴν πρῦμνην· τὸ *πρυμνησίας* προληπτικὸν ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον· τὰ *πρυμνήσια* τὰ παλαμάρια ἢ σχοινία, διὰ τῶν ὁποίων δένουν τὸ ἀγκυροβολῆσαν πλοῖον ἀπὸ τὴν πρῦμνην εἰς τὴν ξηράν, « πρυμάτσες » : ἐν 1356 εἶχον μὲν λύσει τὰ πρυμνήσια, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἀνασύρει ἀκόμη αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον.

πρωτόγονος 209 πρωτότοκος.

πτανὸς δαρ., ἀττ. *πηνός*, πτερωτός.

πτυχή δίπλα· *πτυχή δέλτου* 760 πινακὶς ἐπιστολῆς (βλ. *δέλτος*)· *πτυχαὶ* 9 καὶ 1082 ἀνωμαλῖαι τοῦ ἐδάφους, κοιλάδες.

Πυθῶν - ὤνος ἡ, ἡ θέσις ὅπου οἱ Δελφοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Δελφοί.

πυλωρός θυρωρός· ἡ *πυλωρός* (τοῦ ναοῦ) ἱέρεια· πρβλ. *κλήδοῦχος*.

πυρόμοι - οὔμαι ρίπτομαι εἰς τὴν πυράν, καίομαι.

πυρσὸς ἀνημμένη δᾶς, λάμψις· ἐν 1216 φλόγες θείου, δι' οὗ ἀπελύμαινον.

πῶμα ποτόν.

ράνις σταλαγματιά· αίμακται *ράνιδες χερνίβον* 645 φονικόν (εἰς θανάτωσιν προορίζον) *ράντισμα* με ἡγιασμένον ὕδωρ.

ράπτω 681 σχεδιάζω, ἐξυφαίνω, μηχανορραφῶ.

ρήγμιν ἢ -ις -ίνος ἢ, ἀκτῆ.

ρίπη (*ρίπτω*) *ρίξιμον, ὄρμη· ποδῶν ῥίπη* 885 πεζοπορία.

ρόθιος *ρόθων, πλαταγῶν· τὸ ῥόθιον κτύπημα τοῦ κύματος με τὴν κώπην καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ κρότος· δίκροτα ῥόθια εἰλατίνας κώπας* 407 εἶναι τὰ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τοῦ πλοίου κροτοῦντα κτυπήματα τῆς ἐλατίνης κώπης (*αι δοτ. ῥόθιοις καὶ αὔραις ὀργανικαί*)· 426 (*καὶ ἄλλ.*) *κῦμα· σύντ. : ἐπὶ ῥοθίῳ Ἀμφιτρίτας.*

σάλος *ταραχῶδης κίνησις· θαλασσοταραχή*· 46 *σεισμός.*

σαφῆς 919 *εἰλικρινής.*

σέβω *σέβομαι, τιμῶ· σέβω τὸν προκείμενον νόμον* 1189 *τηρῶ τὸ κρατοῦν ἔθιμον· σέβομαι* 648 *μακαρίζω· τὸ τύχας μάκαρος* 647 *γεν. τῆς αἰτίας.*

σέθεν *σοῦ· πρὸς σέθεν* 365 καὶ 368 *ποιητ. αἴτιον.*

σέλας *φῶς· σέλας λαμπάδων* 1224 *ἀνημμένοι λαμπάδες· νοητέον (κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐκβαίνοντος 1222) ἐκφερόμενον.*

σεμνός *σεβαστός, ἱερός.*

σεύομαι *τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὄρμῶ.*

σημαίνω *κάνω σῆμα, φανερώνω, ἀγγέλλω, ἐκθέτω, ἀναφέρω· ὑποδελῶ νοερώς (1233)· 1203 σύντ. : τὸ σημαίνειν τότε ἐστὶ σὸν ἰδικόν σου ἔργον εἶναι νὰ δηλώσης (νὰ ὑποδείξης) τοῦτο· ἐν 1209 ἐκ τοῦ σημανεῖ (οὐχὶ ἐκ τοῦ πέμφοι) τὸ πόλει· τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν τύχας* 1410 *ἵνα ἀναγγεῖλω ἐκεῖθεν τὰ ἐκεῖ συμβάντα.*

σήμαντρον *σφραγίς· σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι* 1372 « *σημαδενοι* », *τραυματισμένοι.*

σιγῶμενον *ἀπόρητον.*

σκηπτοῦχος ὁ *κρατῶν τὸ σκῆπτρον.* Ἡ Ἰφιγένεια, ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν Αὐλίδα, ἀφῆκε τὸν Ὀρέστην *σκηπτοῦχον* Ἀργεῖ 235, βασιλόπουλο προωρισμένον νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἀργεῦς.

σκηψίς *δικαιολογία· 122 σύντ. : οὐδείς μόχθος φέρει τοῖς νεοῖς σκηψιν· (τοῦ μὴ μοχθεῖν, δηλ. τῆς ἀποφυγῆς τοῦ μόχθου) .*

σκόλοψ ὁ, *πάσσαλος· σκόλοπι πῆγνυμι* 1430 *ἀνασκολοπίζω.*

σκοπέω - ῶ (*καὶ σκοπέομαι-οῦμαι*) *ἐξετάζω, ἐρευνῶ, κατασκοπεύω.*

σκότος ὁ, τὸ σκότος· 1025 βλ. ἐκσώζω.

σκῦλα λάφυρα.

σόφισμα τέχνασμα, ἐπιπόνημα· σοφίσματα 380 « ζυπνάδες »· 1031 βλ. ἀνία.

σπάω - ᾧ ἀνασπῶ, σύρω.

σπουδή βία· 1433 βλ. πρόκειμαι.

σταθμός 49 στῦλος, κίων.

στέγος τό, στέγη· οἰκῶν ὄντες ἐν ταυτῶ στέγει 950 ἂν καὶ ἦσαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

στείχω βαδίζω, πηγαίνω· στείχε καὶ σήμαινε σὺ 1211 λέγει ὁ Θόας εἰς ἓνα τῶν ἀκολούθων του.

στέλλω στήνω, διευθετῶ, εὐτρεπίζω, ἀποστέλλω, συνοδεύω, μεταφέρω· ἐστείλαμεν ναῦν ποντίαν (κατηγορ.) 70 κατηρθύναμεν τὸ πλοῖον διὰ μέσου τῆς θαλάσσης.

στενάζω· ἐστενάξας τοῦτο 550 σύστοιχ. ἄντικ.

στενόπορος ὁ ἔχων στενὸν πέρασμα· τοιοῦτον ἦτο τὸ μεταξὺ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν 888.

στερομαι καὶ στερίσκομαι καὶ στεροῦμαι· στερεῖσα 474 μ.τ. παθ. ἀορ. β'. ἐν 1058 ὑποκ. τοῦ στερηθῆναι τὸ με εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ τοῦ τᾶμ' 1057· τὸ δὲ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἐστὶν ἡ τύχη μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς.

στερρός 206 τραχύς, σκληρός· βλ. λόχιος.

στεφανώω - ᾧ 1499 βλ. Νίκη.

στίβος ὁ, (στείβω πατῶ) ὁδός· 67 σύντ.: ὄρα μὴ τις βροτῶν ἐστὶν ἐν στίβῳ.

στόλος 1135 τὸ ἐξέχον μέρος τῆς πύρας, ἔμβολον· βλ. ἐκπετάννημι.

στόμιον στόμα, ἄνοιγμα, χαλινός (κυρίως: τὸ σιδηροῦν τεμάχιον τὸ τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ζῴου)· ὥσθ' αἵματηρὰ στόμι' ἐπεμβάλειν ἐμοὶ 935 (ναί, τόσον) ὥστε μοῦ ἔβαλον χαλινόν, πού μ' ἔκανε νὰ ματώνω.

στομώω - ᾧ φιμώνω, φράττω· δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη 287 κατευθύνουσα ἐναντίον μου τὰς φοβεράς ἐχίδνας, με τὰς ὁποίας εἶναι ὠπλισμένη (περιπεφραγμένη).

Στρόφιος βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, γαμβρός ἐπ' ἀδελφῆ τοῦ Ἁγαμέμνονος.

στυγέω - ᾧ μισῶ.

στύφος σκληρός, τραχύς.

σύγγονος ό, ή, αδελφός, αδελφή.

συγκυναγός σύντροφος εις τό κυνήγιον.

συγκυρέω - ω συμπίπτω, συμβαίνω.

συγχωρέω - ω μέλλ. -σμαι (741), βαίνω πρὸς τό ἴδιον μέρος, συναντῶμαι, συγκρούομαι· ἐν 741 συμφωνῶ, παραδέχομαι· δισσαι (= δύο) συγχωροῦσαι πέτραι ἀξείνου πόντου 124 εἶναι αἱ Συμπληγάδες, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν μῦθον ἔμειναν ἀκίνητοι ἀφ' ἧς διήλθε διὰ μέσου αὐτῶν ή Ἄργώ· ὁ Εὐριπίδης με ποιητικὴν ἐλευθερίαν τὰς φαντάζεται (ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ) εις τὸν Κιμμέριον Βόσπορον, ἐνῶ συνήθως τὰς ἐτοποθέτου ἐις τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.

συθεις μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ σέομαι τίθεμαι εις ταχεῖαν κίνησιν, ὀρμῶ.

συλάω - ω κλέπτω, στερῶ· συντάσσεται με δύο αἰτιατικάς.

συλλήπτωρ βοηθός, συνεργός.

συμβαίνω : ἅπαντα συμβαῖη καλῶς 1055 «εἶθε ὅλα νὰ πᾶνε καλά». Ὁ Ὅ. ἤρχισεν ἐκφράζων τὴν ἐλπίδα ὅτι ή ἐπιχειρήσις των θὰ ἐπιτύχη (τὰ δ' ἄλλα ἴσως...), ἀλλὰ διακόψας ἑαυτὸν ἐκφράζει τό αὐτὸ ὡς εὐχὴν.

συμβάλλω 55 ἐξηγῶ, κρίνω.

συμμοχθέω - ω συμμερίζομαι τοὺς μόχθους, τοὺς ἀγῶνας.

συμπλέω εἶμαι συνταξιδιώτης, ἀπλοῦς ἐπιβάτης.

συμφορὰ γεγονός, περίστασις· ποία συμφορᾶ; 549 ὑπὸ τίνας περιστάσεις; ἀπὸ τί; συμφοραὶ 850 περιπέτειαι.

σύναιμος ὁμαίμος (ὁ ἰδέ).

συναντάω - ω : μὴ συναντῶεν φόνω; 1210 διὰ νὰ μὴ συναντοῦν τοὺς φονεῖς; εὐκτική, διότι τό νόημα εἶναι κυρίως : ὁ ἄγγελος πρέπει νὰ δηλώσῃ εις τοὺς πολίτας ὅτι διετάχθη (παρωχ. χρόνος) ή ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμονή, διὰ νὰ μὴ κτλ.

συναποκάμνω ἀποκάμνω ὁμοῦ, συγχρόνως· 1371 βλ. ξυνάπτω.

συνάπτω ἐνώνω· ἐν 375 ή Ἰφ. οὐ συνῆψε στόμα κασιγνήτη (κυρ. στόματι κασιγνήτης) δὲν τὴν ἐφίλησεν· ἐν 59 ἐφαρμόζω, σχετίζω, ἀποδίδω.

συνδοκέω - ω φαίνομαι ὁμοίως εὐλογος· συνδοκεῖ (ἀπρόσ.) ὑπάρχει ή αὐτὴ γνώμη· σοὶ συνδοκεῖν χρεῶν 71 πρέπει νὰ συμφωνήσῃς μαζί μου.

συνδρομάς ἢ συντρέχουσα, *συγχωροῦσα* 124, συμπληττομένη· πέ-
τραι *συνδρομάδες* 421 αἱ Συμπληγάδες.

συνεκπονέω - ᾧ συμπράττω, βοηθῶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

συνεκτραφεῖς τῷ Ὁρέστη εἶναι ὁ Πυλάδης (709), διότι ὁ Ὁρ.
ἀνετράφη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Στροφίου, ἀποσταλεῖς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς
Ἡλέκτρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρὸς των.

συνερείδω συσφιγγῶ· οἶδε χωροῦσι δίδυμοι *συνερισθέντες χέρας*
δεσμοῖς 456 νά, ἔρχονται οἱ δύο, ἔχοντες τὰς χεῖρας σφικτὰ συνδε-
μέναις (ἐνν. ὀπίσω ἀπὸ τὴν ῥάχιν) με δεσμά. Διεσώθησαν σαρκοφάγοι,
ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰκονίζεται ἡ σκηνὴ αὕτη : Σκύθης με ἀσιατικὴν περι-
βολὴν ὀδηγεῖ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἡ
ὁποία ἰσταμένη πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος τοὺς παρατηρεῖ
ἔχουσα συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας· ὅπισθεν τοῦ ἀγάλματος ἀνθρωπίνῃ
κεφαλῇ ἐμπεπηγμένη εἰς κλάδον πεύκης.

σύνοδος συναπάντημα· *κινάειαι σύνοδοι θαλάσσης* 392 εἶναι ὁ Βόσ-
πορος, ὅπου γίνεται ἡ σύνοδος τῶν ὑδάτων τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Προ-
ποντίδος. Κατὰ τὸν μῦθον ὠνομάσθη Βόσπορος, διότι ἐπέρασεν ἐκεῖθεν
ἡ βοῦς (βοὸς πόρος), δηλ. ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἰνάχου
Ἰώ, ἣτις μεταμορφωθεῖσα ὑπὸ τῆς ζηλοτύπου Ἥρας εἰς ἀγελάδα καὶ
ὑπὸ οἴστρου (βλ. λέξις) ἐλαυνομένη περιεπλανᾶτο, μέχρις ὅτου εὔρε
τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

συνομαίμων = ὄμαιμος (ὁ ἰδέ).

συντίθημι θέτω μαζί· *συντίθημι* εἰς ἔν 1016 συνδυάζω.

σύντροφος ὁ ὁμοῦ τραφεῖς. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. *δυσδαι-
μονία*.

σφαγεῖον ἀγγεῖον εἰς ὃ ἔρρεε τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ζώων· ἐς
χέριμβάς τε καὶ σφαγεῖα 335 διὰ νά ῥαντισθοῦν με ἡγιασμένον ὕδωρ
καὶ νά σφαγοῦν.

σφέ, αἰτ. τοῦ σφεῖς, αὐτούς, αὐτάς (παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ ἐνι-
κοῦ ἀριθμοῦ).

σχέτλιος δυστυχής, ἄθλιος· *σχέτλιοι πομπαι* 651 « μαῦρο ταξίδι »
ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

σχῆμα 246 περιβολή.

τάμᾱ ἐν 1195 ἔχει δύο σημασίας : α') τὰ ἱερατικά μου καθήκοντα
(οὕτως ἀντιλαμβάνεται αὐτὸ ὁ Θόας), β') τὸ σχέδιον τῆς φυγῆς μου.

τάνοντα τὰ ἐνόντα.

Ταντάλειος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Τάνταλον καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Τανταλίδης*) ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου· πρβλ. *Ἀγαμεμνόνειος*, *Τυνδαρεία*.

Τάνταλος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πατὴρ τοῦ Πέλοπος. Κατὰ τὸν μῦθον καλέσας εἰς γεῦμα τοὺς θεοὺς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φαγητὸν παρασκευασθὲν ἀπὸ τὰς σάρκας τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὅποσον εἶχε σφάζει. Ἄλλ' οἱ θεοὶ (πλὴν τῆς Δήμητρος) τὸ ἀντελήφθησαν καὶ τὸν μὲν Πέλοπα ἐπανεφέραν εἰς τὴν ζωὴν, τὸν δὲ Τ. κατεκρήμνισαν εἰς τὸν Τάρταρον· τὰ *Ταντάλου θεοῖσιν ἐστιάματα* 387 τὸ ὑπὸ τοῦ Τ. εἰς τοὺς θεοὺς παρατεθὲν γεῦμα· τὰ *ἐστιάματα ἐπέξηγεῖται* διὰ τοῦ ἠσθῆναι βορᾶ παιδὸς (388), ὑποκείμενον δὲ τοῦ ἠσθῆναι ἐννοεῖται τὸ θεοῦς.

τάπιχώρια 280 τὰ ἐπιχώρια, τὰ θυσιαζόμενα κατὰ τὴν συνθήειαν τοῦ τόπου.

ταραγμός σύγχυσις.

ταρβέω - ὦ φοβοῦμαι.

ταρσός τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης καὶ αὐτὴ ἡ κώπη· 1346 βλ. *πίτυλος*.

τάσσομαι· ποῦ πόνον τετάξεται ἡμῖν ; 1064 εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ ἀγῶνος θὰ τὸν τοποθετήσωμεν ; τί ἔργον θὰ τοῦ ἀναθέσωμεν ;

Ταυρικὴ (*χθών*) ἡ χώρα τῶν Ταύρων.

Ταῦροι λαὸς σκυθικὸς κατοικῶν τὴν Ταυρικὴν χερσονήσον, τὴν σημερινὴν Κριμαίαν.

Ταυροπόλος ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐτελοῦντο εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλὰς τῆς Ἀττικῆς τὰ *Ταυροπόλια*. Ὁ Εὐρ. νομίζει (1454) ὅτι τὸ *Ταυροπόλος* παράγεται ἐκ τῶν λέξεων *Ταυρικὴ* καὶ (*περι*) *πολῶ*· ἡ ἐτυμολογία αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἶναι ὀρθή, ἀλλὰ καὶ σήμερον δὲν εἶναι ἀσφαλῶς γνωστὸν πόθεν παρήχθη ἡ λέξις· (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν ἴσως : ἡ ὀχουμένη ἐπὶ ὀχλήματος συρομένου ὑπὸ ταύρων ἢ ἡ θηρεύουσα ταύρους ἢ ἡ προκαλοῦσα ταυρομαχίας).

τάφ' 540 τὰ ἀπό.

τέγγω βρέχω.

τεκνόμαι - οὔμαι τίκτω· 1262 βλ. *Χθών*.

τέκος τό, τέκνον.

τεκταίνομαι 951 *μηχανεύομαι*, *τεχνηέντως καθιστῶ*.

τελευταία δωρ., άττ. *τελευτή*, τέλος· ά δ' έπ' αὐτοῖσι *τελευταία τίς* ένν. ἔσται) ; 873 ἔπειτα δέ άπ' αὐτά ποῖον θά εἶναι τὸ τέλος ;

τέρψις : ἔς *τέρψην* εἶμι 797 θά ἀπολαύσω τῆς τέρψεως.

τεῦχος τό, ἀγγεῖον.

τέχνη 53 ἔργον, ἀξίωμα· *τιμῶ τήνδε τέχνην* ξενοκτόνον ἀσκή αὐτὸ τὸ ἔργον μου, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ νά θυσιάσω τοὺς ξένους (κυρ. νά ἐκτελῶ τὰ προκαταρκτικά τῆς θυσίας)· *τέχναι* 24 δόλοι, τεχνάσματα· Ὀδυσσεὺς *τέχναι*, διότι τοῦ Ὀδ. ἐπινόησις ἦτο νά καλέσουν τὴν Ἴφ. εἰς τὴν Αὐλῖδα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θά τὴν ἐνύμφεον μὲ τὸν Ἀχιλλεῖα, ἐνῶ ἐπρόκειτο νά τὴν θυσιάσουν· *τέχνην θέμενος* 712 δόλω χρησάμενος.

τέχνημα 1355 τέχνασμα.

τηλόσε μακράν.

τηλύγετος ὁ εὐρισκόμενος πολὺ μακράν τῆς πατρίδος του.

τημελέω - ῶ φροντίζω· (παρ' ἡμῖν σύννηθες τὸ ἀτημέλητος).

τίθημι : *τίθημι ἔγχος ποδός* 752 πατῶ τὸ πόδι μου· *τίθεμαι παρ' οὐδέν* 732 παραμελῶ· *εἰ τίθεμαι* τὸ ἔμαντοῦ 1003 τακτοποιῶ τὴν ὑπόθεσίν μου· σύντ. : σὺ *τύχοις ἂν νόστου θέμενος* τὸ σαντοῦ εἶν.

τιμή : *τιμὰς ἔχω* 748 ἔχω τὸ ἀξίωμα (τῆς ἱερείας).

τιμωρέω - ῶ (μετὰ δοτ.) βοηθῶ, ἱκανοποιῶ· *τιμωρέομαι* - οὔμαι (μετ' αἰτιατ.) τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι.

τίνω πληρώνω· *δίκας τίνω* 339 τιμωροῦμαι· *τίνομαι* (ἀόρ. ἔτεισάμην 78) λαμβάνω ἐκδίκησιν.

τλάμων δωρ., άττ. *τλήμων*, τάλας, δυστυχής.

τλήσομαι μέλλ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι, ἀόρ. *ἔτλην*, παρακείμε. *τέτληκα*· τὰ δεινὰ *τλήσεται* 617 θά κάμη αὐτὸ τὸ φοβερὸν τόλμημα.

τόκος τοκετός· *τόκοις βαρύνεται* 1228 εἶναι ἔγκυος.

τριγλυφος ἐπίθ., ὁ ἔχων τρεῖς γλυφάς· ὡς οὐσιαστ. ἡ *τριγλυφος* καὶ τὸ *τριγλυφον* μάρμαρον ἔχον γλυφὰς παραλλήλους καὶ τιθέμενον ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τῶν δωρικοῦ ῥυθμοῦ ναῶν· μεταξὺ τῶν τριγλύφων, αἵτινες κατὰ τοὺς παλαιστάτους χρόνους ἦσαν τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν, ἔμενον κενά, ὁπαί· ἀργότερον ἐκαλύφθησαν διὰ πλακῶν, αἵτινες ἐκλήθησαν *μετόπαι*.

τροχήλατος ὁ ἐπὶ τροχῶν ἐλαυνόμενος· *μανία τροχήλατος* 82 ἀναγκάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον νά τρέχη ταχέως.

τυγχάνω 1321 ἐπιτυγχάνω· βλ. θαῦμα.

Τυνδαρεία ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸν Τυνδάρεων καὶ (τὸ ἐπίθετον ἀντι τοῦ πατρωνυμικοῦ Τυνδαρίς) ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω· ἐν 5 ἡ Κλυταιμῆστρα· πρβλ. Ἀγαμεμνόνειος, Ταντάλειος.

τύχη: τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτι τοιαῖδ' ἔσονται ; 475 τίς οἶδεν ὅτι αἱ τύχαι ἔσονται τοιαῖδαι ; τὸ τὰς τύχας κατὰ πρόληψιν· δὸς τῇ τύχῃ 501 ἀπόδωσέ το εἰς τὴν τύχην· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ποίας τύχας ; 1209 τί πράγματα ;

ὕβριζω κάνω κατάχρησιν τῆς δυνάμεώς μου, παρεκτρέπομαι· οὐ που νοσοῦντας ὕβρισεν δόμους ; 930 δὲν πιστεύω νὰ παρεξεστράπη εἰς αὐθαιρεσίας ἐναντίον τοῦ εἰς κακὴν κατάστασιν εὕρισκομένου οἴκου.

ὕδραίνω βρέχω, χύνω, ῥαντίζω. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 159 κ.έ. βλ. κρατήρ.

ὕλοφορβός ὁ εἰς τὰ δάση βόσκων.

ὕμναιος τραγούδι τοῦ γάμου.

ὕπεϊκω ὑποχωρῶ, φεύγω· τὸ νῦν ὑπεῖκον 327 τὸ τμήμα (τῶν βοσκῶν), τὸ ὁποῖον εἶχε πρότερον ἀποσυρθῆ.

ὕποπτεύω 1036 μαντεύω.

φάος φῶς· βλέπω φάος 674, ὄρω φάος 564 ζῶ· πρβλ. 608.

φάραγξ χάσμα, ῥήγμα.

φᾶρος τό, ὕφασμα· καλύπτρα· 1150 βλ. γένυς.

φάσγανον ξίφος· βάλλω φ. 785 καταφέρω, ἐμπήγω.

φάσματα 42 ὄνειρα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ἡ ἔκθεσις (ἀφήγησις) τῶν ὄνειρων τῶν εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἦτο ἀποτροπή (ἄκος) τοῦ ἐξ αὐτῶν ἐνδεχομένου κινδύνου. Ὁ Εὐρ. χρησιμοποιεῖ τὸ ἔθιμον τοῦτο, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἔξοδον τῆς Ἰφ. ἐκ τοῦ ναοῦ.

φαῦλον τό, φαυλότης, κακοῦργα ἔνστικτα· ἐς τὴν θεὰν τὸ φαῦλον ἀναφέρω 390 εἰς τὴν θεὰν προσάπτω κακοῦργα ἔνστικτα.

φαῦλος 305 ἀνίκανος.

φέρομαι προσπαθῶ νὰ ἀποκτήσω· φέρομαι βάρος ὄλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλοῦτη.

φεύγω 512 εἶμαι φυγὰς (βλ. ἐκόν)· 1004 ἀποφεύγω, παραιτοῦμαι ἐκ φόβου· σύντ. : οὐ μὴν φεύγω γέ τι (οὐδόλως παραιτοῦμαι τοῦ τολμήματος), οὐδ' εἰ χρεῶν με θανεῖν σώσασάν σε.

φθάνω προφθάνω, προλαμβάνω· ἔφθης μὲ μικρὸν 669 α ἀπὸ λίγου

μ' ἐπρόλαβες », « αὐτὸ θὰ ἔλεγα κι' ἐγὼ τώρα »· φθάσας λέγεις 669
προλαβῶν λέγεις.

φθονέω - ᾧ ἀποκρύπτω ἐκ φθόνου· τί φθονεῖς τοῦτο; 503 τί σέ πει-
ράζει τὸ νὰ πῆς ;

φιλοικτίρμων ψυχοπονετικός.

φιλόπλουτος 411 βλ. αὔξω.

φιλότης φιλία· (ἐσμὲν ἀδελφῶ) φιλότητί γε εἴμεθα ἀδελφοὶ κατὰ
τὴν φιλίαν, ἀδελφικοί φίλοι.

φιλόφρων φίλα φρονῶν, φιλικῶς διακαίμενος.

φίλτρον μέσον διεγειρόν τὴν ἀγάπην, θέλγητρον· φίλτρον τι 1182
κάτι εὐχάριστον.

Φινειδης ἀπόγονος τοῦ Φινέως, βασιλέως τοῦ Σαλμυδησοῦ τῆς
Θράκης· αἱ ἀκταὶ τῶν Φινειδῶν 442 ἐξετείνοντο παρὰ τὸν Εὐξεινον ἀπὸ
τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου μέχρι τῆς Θυριάδος ἄκρας (σήμερον Νιάδα)
καὶ ἦσαν ἄνυνοι, ποτὲ δὲν ἠσύχαζον ἀπὸ τὴν τρικυμίαν.

φόβος 1037 βλ. ὄσιος.

φόνος 1230 μίσημα ἐκ φόνου.

φράζω 1267 ἀποκαλύπτω· βλ. ὄνοφερός.

φροιμιάζομαι προοιμιάζομαι, λέγω τὸ προοίμιον· τί φροιμιάζη
νεοχμόν ; 1162 τί δυσάρεστα νέα προμηνύει τὸ προοίμιόν σου ;

φρονέω - ᾧ φρονῶ εἶ 353 εἶμαι εὐνοϊκῶς διατεθειμένος, συμπαθῶ·
βλ. δυστυχῆς· φρονῶ μέγα 503 μεγαλοφρονῶ, εἶμαι ἀλαζών.

φροντιστέον δεῖ φροντίζειν· 467 σύντ.: φροντιστέον μοι πρώτον ὡς
τὰ τῆς θεοῦ ἔχη καλῶς ὅπως τὰ τῆς λατρείας τῆς θ. ἐκτελῶνται καλῶς.

φροῦδος (πρὸ ὁδοῦ) ὁ ἀπελθὼν καὶ ἄφαντος γενόμενος· βεβᾶσι
φροῦδοι 1289 « ἔφυγαν καὶ πάνε »· φροῦδος συθεῖς 1294 ἔφυγε βιαστικά.

φῶς: ὄρῶ φῶς 608 ζῶ· πρβλ. 564 καὶ 674.

φωσφόρος δηλ. φῶς (πυρσόν) κρατοῦσα θεὰ εἶναι ἢ Ἄρτεμις
ὡς προσωποποίησις τῆς σελήνης.

χαλάω - ᾧ χαλαρώνω· χαλῶ κληῖθρα 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

χάρις: φέρω χάριν 14 χαρίζομαι, προξενῶ εὐχαρίστησιν· τίθεμαι
χάριν 602 καταθέτω εὐεργεσίαν, διὰ νὰ δύναιμι νὰ εἰσπράξω εὐγνωμο-
σύνην· χάριν ἐμὴν 1444 πρὸς χάριν μου· 631 βλ. λείπω.

χείρ: ἐς χεῖρας ἦλθε 941 ἔλαβε τὴν λύσιν του διὰ τῶν χειρῶν μου,
« δόθηκε νὰ τὸ λύσω ἐγὼ ».

χειρόδομαι - οὔμαι κάνω υποχείριον, κυριεύω.

χερνίπτομαι βράντζω με ήγιασμένον ὕδωρ.

χέρνιψ ή, ὕδωρ διὰ νίψιμον τῶν χειρῶν· συχρὸν ἐν τῷ πληθ. χέριβες ήγιασμένον ὕδωρ, ἀγνισμὸς δι' ήγιασμένου ὕδατος· 643 βλ. *ὄανις*.

χθόνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν χθόνα, τὴν γῆν· *μαντεῖον Χθόνιον* 1247 *μαντεῖον τῆς Χθονός, τῆς Γαίας*.

χθῶν - χθονός ή, γῆ.

Χθῶν ή γῆ ὡς θεά, ή Γῆ, ή Γαῖα· *νύχια Χθῶν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων* (ἀρσ.) 1263 ή Χθῶν ἐγέννησε τὰς νυκτερινὰς ὀπτασίας τῶν ὀνείρων, δηλ. συνέστησε τὴν ὀνειρομαντείαν, ἔδρυσεν ὀνειρομαντεῖον. Ἡ Χθῶν ἔπραξε τοῦτο, ἵνα ἀνταγωνισθῆ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ ὀνειρομαντεῖα κατεκλίνοντο εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια καὶ ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὁποίας ἤκουον, συνῆγον συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, ἢ ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτούς, ἐνῶ ἐκοιμῶντο, ὁ θεὸς ἔδιδε τὸν χρησμόν.

χιλιοναύτας δαρ., ἀττ. *χιλιοναύτης*, ὁ συγκείμενος ἐκ χιλίων νεῶν (λέγεται καὶ *χιλιόναυς*)· *κλεινὰ κώπα χιλιοναύτας μυριοστευχῆς* 141 ἐνδοξος στόλος χιλίων νεῶν καὶ φέρων μυρίους ἐνόπλους.

χοαί προσφορὰ ὑγρῶν (συνήθως μέλιτος, οἴνου, ὕδατος) πρὸς νεκρούς. Ἐν 61 ή Ἰριγένεια εὐρισκομένη ἐν Ταύροις (παροῦσα) πρὸς φέρει χοάς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μακρὰν κειμένου (ἀπόντι).

χοήρης ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Χοῶν· *χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμῶν λεῶν* 960 ὅτι δηλ. ὁ λαὸς τῆς Παλλάδος τελεῖ «τὴν ἐορτὴν τοῦ χοήρου ἄγγου», δηλ. τὴν ἐορτὴν, καθ' ἣν ἕκαστος Ἀθηναῖος ἔχει ἐνώπιόν του ἄγγεῖον περιέχον ἓνα χοῦν ἀκράτου οἴνου καὶ πίνει ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἐορτὴ αὕτη, οἱ Χόες, ἦτο ή δευτέρα ἡμέρα τῶν Ἀνθεστηριῶν, Διονυσιακῆς ἐορτῆς, ἣτις ἐτελεῖτο κατὰ τὸν μῆνα Ἀνθεστηριῶνα (κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως) καὶ διήρκει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν ὁ λαὸς συνηθροῖζετο εἰς χῶρον ἱερὸν τοῦ Διονύσου καί, ἀφοῦ ἔτρωγον, ἐγίνετο ἀγὼν οἰνοποσίας· ὁ πρῶτος κενώσας τὸ χοῆρες ἄγγος (χοῦς = 3,28 λίτραι, 1 ὀκ. καὶ 64 δράμια) ἐλάμβανεν ὡς βραβεῖον ἀσκὸν οἴνου. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Ἀνθεστηριῶν, τὴν *Πιθοιγίαν*, ἦνοιγον πίθους νέου οἴνου, κατὰ δὲ τὴν τρίτην, τοὺς *Χύτρος*, προσέφερον εἰς τὸν Δίονυσον καὶ τὸν Χθόνιον Ἑρμῆν σπόρους καὶ ἄνθη ἀπὸ ἀγγεῖα, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο *χύτροι*. Ὁ περὶ τῆς φιλοξενίας τοῦ Ὁρέστου μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, ἐπενεόθη δηλ. πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ ἐθίμου.

χόρτος τόπος περιφραγμένος, περίβολος, κήπος (λατ. hortus)· Εὐρώπια χόρτων εὐδένδρων 134 ἢ ἔχουσα κήπους με ὠραῖα δένδρα· ἢ γεν. ἀντί ἐπιθέτου.

χραίνω μολύνω.

χρεών τό, ἡ ἀνάγκη, τὸ μοιραῖον. Πρὸς τὸν στίχον 1486 (τὸ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ) πρβλ. τὸ τοῦ Σιμωνίδου : ἀνάγκη δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται.

χρήζω ἔχω χρεῖαν, ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ.

χρήματα 756 ἀποσκευαί, φορτίον.

χρήσας 78 χρησιμοδοτήσας, με τὸν χρησμὸν ποῦ μοῦ ἔδωσες, μτχ. ἀόρ. τοῦ χράω.

χρηστήριον (βλ. προηγουμένην λέξιν) μαντεῖον.

χροινίζω χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ.

χρόνος : χράνω 1336 ἔπειτα ἀπὸ πολλῆν ὥραν.

χρυσήρης χρυσοστόλιστος.

χῦμῖν καὶ ὑμῖν (κρᾶσις)· 1299 βλ. μέτεστι.

χωρέω - ὦ προχωρῶ· ἐχώρει στόμια 1392 προухώρει πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ λιμένος.

χωρίζω : τούτου χωρισθεῖς(α) 1002 ἐὰν χωρισθῶ ἀπὸ αὐτὸ (τὸ ἀγάμμα), δηλ. ἐὰν μόνον τοῦ ἀγάλματος ἢ μεταφορᾶ· εἰς τὸ πλοῖον κατορθωθῆ.

χῶσος 702 προστακτ. ἀορ. τοῦ χόω χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσωρεύω, σχηματίζω ὕψωμα (τύμβον) διὰ συσσωρεύσεως χώματος.

ψεύδομαι 711 ἀπατῶ.

ψῆφος 945 καὶ 969 δικαστήριον (μετων.)· *οσία ψῆφος* 945 ἱερὸν δικαστήριον. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ἰδρύθη κατὰ τὴν παράδοσιν Ἀρει, διὰ τὸν Ἀρ. διὰ τὰ δικασθῆ ὁ Ἀρ., ὅταν ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιφρόθιον· τοῦτο εἶναι τὸ *χερῶν μίασμα* 946 φοινικὸν μίασμα. Ἡ ὀρθὴ ἐτυμολογία τῆς λ. Ἀρειος εἶναι ἐκ τοῦ Ἀραι (Εὐμενίδες), ὧν ὑπῆρχεν ἱερὸν (ἄντρον) ὑπὸ τὸν βράχον.

ψόγος 686 κακογλωσσιᾶ.

ψόφος θόρυβος, κτύπος, ἤχος.

ψυχορραγῆς ψυχορραγῶν, ψυχομαχῶν.

ὠδῖς - ἴνος ἢ, συνήθως εἰς τὸν πληθ. ὠδῖνες πόνοι τοῦ τοκετοῦ. Ἐν

1102 φίλη ὠδὶς τῆς Λητοῦς, δηλ. γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ τῆς, εἶναι τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ἐγινεν ὁ τοκετός : ὁ Κύνθος, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ὁ θαλλὸς τῆς ἐλαίας· κατὰ ταῦτα τὸ ὠδῖνα εἶναι παράθεσις εἰς τὰς προηγούμενας αἰτιατικὰς.

ὦη ἔ σύ, ἔ σεῖς.

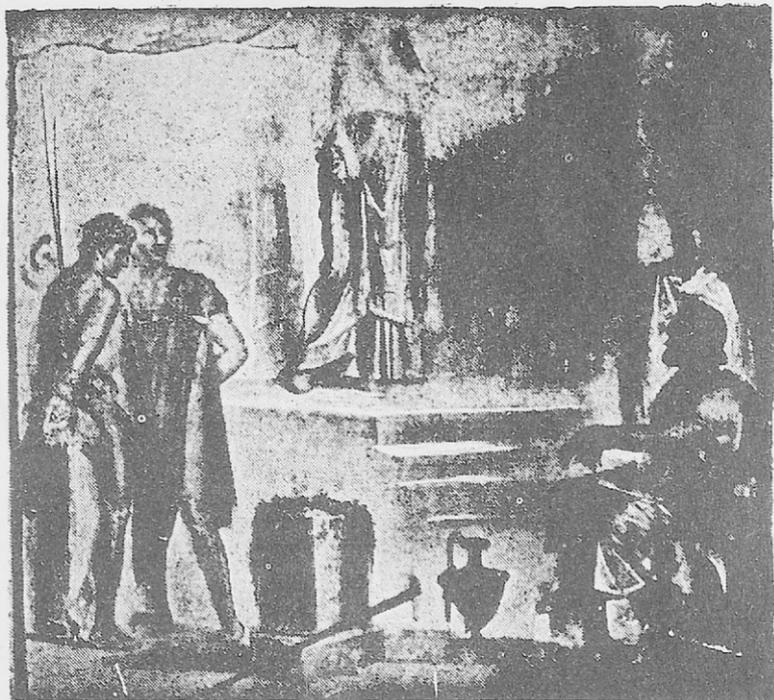
ὠκύπομπος καὶ **ὠκυπομπός** (1137, 1427) ταχύς.

ὠλένη πῆχυς τῆς χειρός· 966 χεῖρ· ὠλέναι ἄκραι 283 τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν.

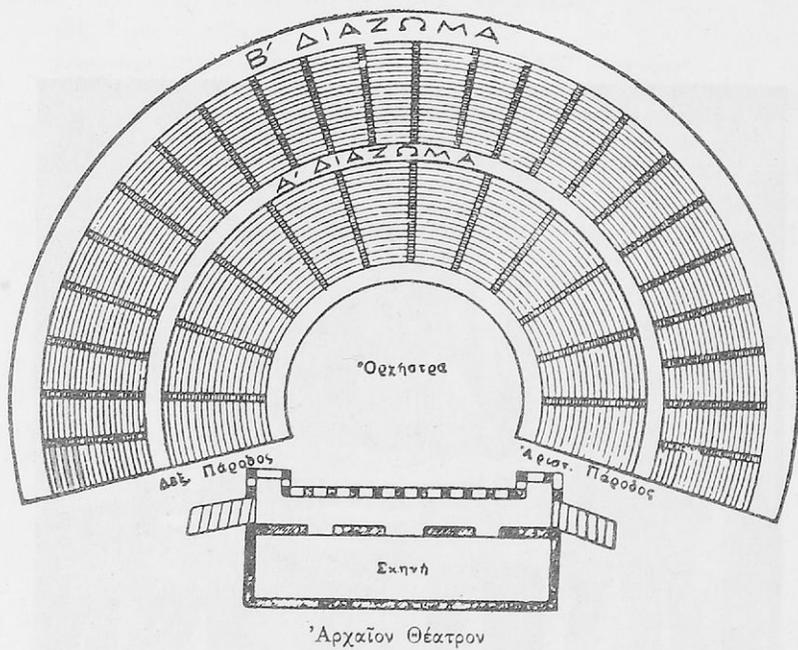
ὦς 1179 χρον. σύνδ. (μόλις)· 144, 480 αἰτιολ. (διότι)· 609 ἐπιφ. ὡς εἰ 533, 540 τί ὠραῖα, πόσον καλά· ὡς ἦσθον καλῶς 1180 ἀφοῦ τόσον ὠραῖα τὸ ἀντελήφθης· ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις 1214 πόσον δίκαιον ἔχουν ὅλοι οἱ πολῖται πού σέ θαυμάζουν.

ὠσαῖατο 326 = ὠσαιντο (εὐκτ. μέσ. ἀορ., γ' πληθ., τοῦ ὠθῶ).

ὠφελον ἀορ. β' τοῦ ὀφείλω ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς μὴ ἐκπληρουμένης· ὡς μήποτ' ὠφελόν γε (ἐνν. εἰδέναί) 518 μακάρι νά μὴν τὴν ἐγνώριζα ποτέ· τὸ ἰδὼν (μηδ' ἰδὼν ὄναρ) ἐκ τοῦ ἐννοουμένου εἰδέναί.

Ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων
(Τοιχογραφία Πομπηίας)

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Σελ. 3
B. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ	
1. Κείμενον	» 31
2. Έρμηνευτικά σημειώσεις	» 87
Γ. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ	
1. Κείμενον	» 171
2. Έρμηνευτικά σημειώσεις	» 221

Έξωφύλλον Ζωγράφου Τ. ΚΑΤΖΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΙΣΤ' / ΙΖ', 1970 (VI) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 70.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1997/4.4.70

Εκτύπωση: ΚΟΥΣΣΕΝΤΟΣ - ΠΡΙΦΤΗΣ - ΔΑΒΕΡΩΝΑΣ - Βιβλιοδ.: ΑΘ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

- - εποιθειο
 υ - γαμβρο
 - υ εφοχαια
 υ υ πυριχια
 υ υ υ ψιπρασυς
 - υ υ δαιτυλο
 υ υ - εναπυετο

Διαδοχικόν: Πρόλογο, επεισόδια, εξομοίωσις
 Χορικόν: Παρόδα, εμβαόμια, χοροί
 Κατὰ ποιόν.
 Μῦθο, ἦθο, ὀνόματι, λέξι, ὄμιλι,
 μελοποιί

ΣΧΗΜΑΤΑ ΛΟΓΟΥ:

- Κατὰ τὸ γένεσιν: ὁ κόσμος οἱ ἄνθρωποι, τὸ σφαιροειδές
- Συμφύτως: Ἀλλοτριότητα μετὰ μανθίσσον ἀπέφρασαν.
- Ἀνακόλουθον: Ὁ Διὸς δὲν τὸ ἄρρηκτοῦ πάλαι τῶν κακογόνων
- Βοιωτικόν ἢ Πυλαρικόν: Μάχη γαυροῦ ὄμιλι τελέεσσι
- Ἐλξίς: Αἰ. Ἐθναὶ Αἴγυπτος ἐπαλίετο.
- Ἐναλλαγή: Ὅσιον οἶνον σταμνιον = Ὅσιον οἶνον σταμνιον
- Πρόληψις: Ὁ μακρὰν γε οἶσα εἰ ἔστι = οἶσα γε εἰ ἔστι
- Προειλεγμένη: Ὅσαν μεταβαλλόμεν ἢ εἴρα τῶν ὄμιλι
- ὑπερφρασόν: εἰ τῶν γε ἀπεδέν ἀφίεσθαι.
- Πρωτότερον: εἴματα ἀμφιέσθαι καὶ λουεσθαι.
- Χιαντικόν: Ἡ Γυνὴν λέει τῶν Λιδιούρων καὶ ἡ Λιδιούρα εἰ
- Κύβητος: Σπλασθε ἀπὸ τῶν ὄμιλι καὶ ὄμιλι τῶν ὄμιλι
- Παρήχησις: Κενὴ χριζει χάριτας.
- Ὀμοιωματωδῆταιν: τὸν ὄμιλι τῶν ὄμιλι τῶν ὄμιλι

15. Βραχυλογία: ὅμοιο τροφεῖς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δέομαι.
16. Ἐν παραλλήλων: ψεύδεται καὶ οὐκ ἀληθῆ λέγει.
17. Περιφρασις: Παιδῆ Ἑλλήνων = Ἕλληνες, Δημῶσι καὶ παῖσι
οἷσι
18. Ἐν διὰ δυοῖν: Ἀστροπεδικὴ καὶ γὰρ τὰ νῦν γένηται.
19. Συνευδοχία: α) τὸ ἔν ἀντί τῶν πολλῶν εὐμαριδῶν.
β) τὸ μέρος ἀντί τοῦ ὅλου.
γ) ἡ ἕλη ἀντί τοῦ μετασκευασμένου.
δ) τὰ παράγον ἀπὸ τοῦ παραφρομένου.
20. Μετανομία α) ὁ ποιητικὸς ἀπὸ τοῦ ποιητικοῦ.
β) ὁ ἕφυρῶν ἀπὸ τῆς ἐφύρσεως.
γ) τὸ περιέχον ἀπὸ τοῦ περιεχομένου.
δ) τὸ ἀφηρημένον ἀπὸ τοῦ ἀφαιρεμένου.
21. Ἀγωνομαχία α) παρωνομικόν
β) ὁ τῶν τροφῶν πορθητής = ὀδοντοκίς.
22. Λιτότητα: οὐχ ἥκιστα = μάλιστα, οὐκ ἀγνοῶ = γινώσκω.
23. Ἐλεφθορία.
24. Ἐλληθορία.

Με καθημερινών μεροχών τα ρήματα: ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ
ΕΙΝΑΙ, ΤΥΧΧΑΙΩ, ΛΑΘΟΥΩ, ΦΑΙΝΟΜΑΙ, ΟΪΧΟΜΑΙ, ΦΘΑΝΩ, ΔΙΑΣΤΩ
ΨΥΧΙΩΣ ΠΑΘΟΥΣ,

Έναρξω, λήξω, λυγίσ, καρτερίω.

Εὐ, καλῶ ποιῆν κλπ.

ΥΠΟΚ "ΑΝΤΙΚ:

αἰσθάνω, γνώσκω, μαθησκώ, μνήσκω
δεικνύω, ἀγγελλίω, ἐλέγχω.

Ειδιών ἄνδρ. ὡς ἀντικείμενον τῶν ρημάτων:
λευγίω, εὐσταθίζω.

Τελιών ἄνδρ. τῶν ρημάτων

Κωλυσιῶν ἢ ἀπαγορευτιῶν, ἐννησιῶν κτ.

Πλάγια ἐρωτήσεις ἀποκρίσεων ἐπὶ τῶν ρημάτων:

α) ἔρωτάν, ἔροισιν, θαυμάζω, εὐποεῖν, λέγω, εἰπύω, αἰσθάνομαι, δεικνύω

β) ἐπιμελήσομαι, φυλάξω, οἰσθήσομαι.

Ἐνδοξασίμων, προάξει ἀποκρίσεων τῶν ρημάτων

α) φόβωμαι, δίδωμαι, εὐνώ

β) ἔροισίνω, φυλάσσομαι, ὄρω.

προθετικοί λήξεις

- α) αρχαιολογικόν: ει + ὀριστική → οὐδὴποτε.
- β) ἀπιστεῖν προχρμ: ει + ὀριστ. ἰστ. χρ. → εὐν. ὀριστ.
- γ) εὐλα εὐψις: ει + εὐψις → εὐν. εὐψις ἢ ὀριστ.
- δ) 1) ἠροδοτῶμενον: ει + εὐψις → ὀριστ. μελ. ἠροδοτῶμενον
- 2) ὁσφ. ἐπανάληψ: " + " → ὀριστ. ἐπανάληψ.

στον χώρο

Κυβερνήσεις

Ελλάδας

Αθήνα

630

1905

710

